

การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพพรหมาศ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ธนรัฐ อยู่สุขเจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ธันวาคม 2558

การศึกษารับรองเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพพรหมาศ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ธนรัฐ อยู่สุขเจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ธันวาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพพรหมาศ

บทคัดย่อ
ของ
ธนรัฐ อยู่สุขเจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ธันวาคม 2558

ธนรัฐ อยู่สุขเจริญ. (2558). การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ

เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม.(มานุษยวิทยา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี ศรีสมบัติ , ดร.วีระ พันธุ์เสือ.

การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าวิจัย คือ 1.เพื่อศึกษาวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ 2.เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ

จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้วยกระบวนการทางมานุษยวิทยาได้ผลสรุปดังนี้

การขับร้องประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ พบวิธีการขับร้อง จากการศึกษาในประเด็น ดังต่อไปนี้ 1. คำร้อง ความหมายของคำร้องแสดงให้เห็นถึงการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเพลง ซึ่งประกอบด้วย 7 รูปแบบ ได้แก่ อารมณ์ปกติ, อารมณ์โกรธ, อารมณ์ฮึกเหิม และแข็งขัน, อารมณ์กระหยิ่มใจ, อารมณ์ชื่นชมยินดี, อารมณ์ปลอบปลื้มดีใจ และอารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ในภวังค์ และยังแสดงออกถึงบรรยากาศของการแสดง ประกอบด้วย 2 รูปแบบ ได้แก่ บรรยากาศการบรรยายความงาม และบรรยากาศความซุกมุ่นนุ้ย นอนอกจากนี้การศึกษาการแบ่งวรรคตอนของคำร้องก็ทำให้ทราบวิธีการขับร้องในแต่ละรูปแบบ ซึ่งทั้งหมดนี้ ได้เชื่อมโยงไปยังวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง โดยในแต่ละอารมณ์ และบรรยากาศจะมีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้องที่แตกต่างกัน 2. การเอื้อน พบเอื้อน 2 ประเภท คือ เอื้อนดำเนินทำนอง และเอื้อนตกแต่งคำร้อง สำหรับเอื้อนที่สามารถแบ่งวรรคตอนได้ คือ เอื้อนดำเนินทำนอง ส่วนเอื้อนตกแต่งคำร้องนับเป็นส่วนเดียวกับคำร้อง 3. จังหวะ พบอัตราจังหวะ 4 รูปแบบ คือ อัตราจังหวะชั้นเดียว อัตราจังหวะสองชั้น อัตราจังหวะฉิ่งตัด และจังหวะสามัญ จังหวะฉิ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ฉิ่งบรรเลงเฉพาะเสียงฉิ่ง และกลุ่มที่ฉิ่งบรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง-ฉับ จังหวะหน้าทับแบ่งออกเป็น 10 หน้าทับ คือ สมิงทอง, พรบ่ไก่, กราวโน, กราวนอก, ตระสองชั้น, กราวรำ, ลิงโลด, ทะแยกลองโยน, สดาหยง, และสองไม้ โดยมีเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ 7 ชิ้น คือ ฉิ่ง กรับพวง กลองแขก ตะโพน กลองทัด เปิง และกลองชนะ นอกจากนี้ยังศึกษาแนวการขับร้อง ซึ่งเป็นลักษณะความช้า-เร็ว ในการขับร้อง ประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ ค่อนข้างเร็ว, ปานกลาง ค่อนข้างช้า และ ช้า 4. การหายใจ พบว่ามีลักษณะของการใช้ลมหายใจ 3 รูปแบบ คือ ลมหายใจแบบปกติ, ลมหายใจแบบเชื่อมรอยต่อของวรรคเพลง หรือสร้างอารมณ์ และลมหายใจในเพลงที่มีลักษณะของการขับร้องอิสระ 5. เทคนิคการขับร้อง พบเทคนิคการขับร้องพื้นฐาน คือ ครั้น กระทบ เอื้อนสามเสียง ซุดเอื้อน “ฮื้อเง้อ-เออ” เสียงนาสิก และสะบัดเสียง ปรากฏอยู่ทั้งในคำร้อง และในการเอื้อน นอกจากนี้ยังศึกษาเทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ ได้แก่ การแสดงออกในแต่ละเพลง และลักษณะการขับร้อง โดยข้อมูลนี้มีผลต่อการทำ

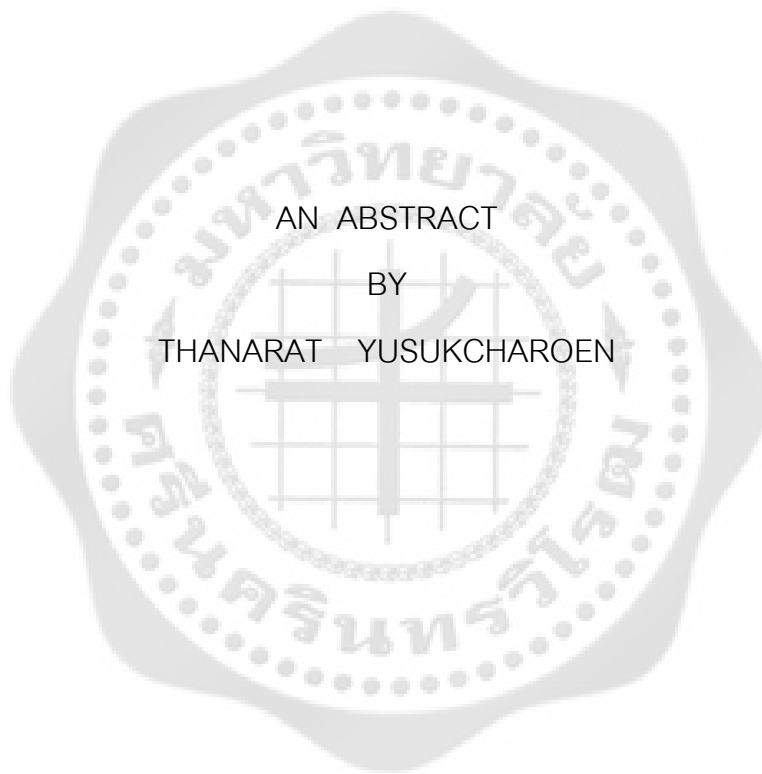
เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง ได้แก่ ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง แนวการขับร้อง การใช้
ถ้อยคำในการขับร้อง การเอื้อน และการหายใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ตี
พรหมาศ โดยศึกษาในประเด็น การขึ้นเพลง การส่งร้อง การสวมร้อง การเค้ล่า การร้องล่ำลอง การรับร้อง
และการจบเพลง จากการศึกษาพบว่า 1. การขึ้นเพลง มี 3 รูปแบบ คือ ดนตรีขึ้นเพลง, ขับร้องขึ้นเพลง
,ดนตรี และขับร้องขึ้นเพลงพร้อมกัน 2. การส่งร้อง แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ ดนตรีบรรเลงทำนองนำ และ
ดนตรีบรรเลงคลอไปกับการขับร้อง 3. การสวมร้อง แบ่งเป็นเพลงที่มีการสวมร้อง และไม่มีการสวมร้อง 4.
มีการขับร้องและบรรเลงด้วยการเค้ล่าจำนวน 4 เพลง 5. มีการขับร้องและบรรเลงดนตรีด้วยการร้องล่ำลอง
จำนวน 1 เพลง 6. การรับร้อง แบ่งเป็นเพลงที่มีการรับร้อง และไม่มีการรับร้อง 7. การจบเพลง แบ่งเป็น 2
รูปแบบ คือ ดนตรีบรรเลงจบเพลง และการขับร้องจบเพลง

A STUDY OF VOCAL ACCOMPANIMENT OF THE ROYAL KHON PERFORMANCE

“RAMAKIAN: PROMMAS”

Presented in Partial Fulfillment of Requirements for the
Master of fine Arts Degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University

December 2015

Thanarat Yoosukcharoen. (2015). **A Study of Vocal Accompaniment of the Royal Khon Performance “Ramakian: Prommas”**. Dissertation M.A. (Ethnomusicology) Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Regulating Committee: Assist. Prof. Dr. Rujee Srisombut, Dr. Veera Phansue.

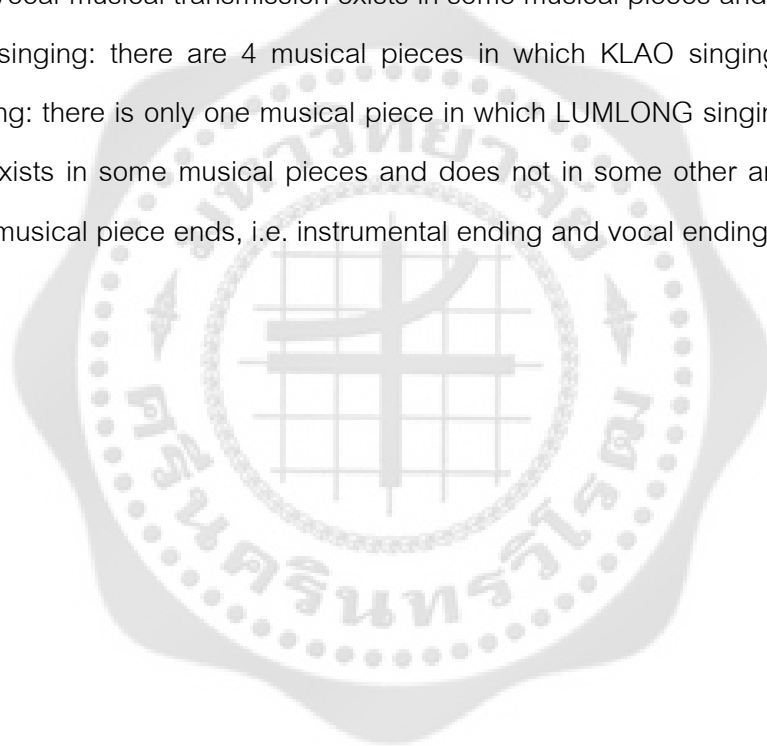
A Study of vocal accompaniment of the Royal Khon Performance “Ramakian: Prommas” was conducted under the objectives of 1. Studying techniques of vocal accompaniment of the Royal Khon Performance “Ramakian: Prommas” and 2. Establishing a relation between musical and vocal accompaniment of the Royal Khon Performance “Ramakian: Prommas”.

By processing the research using ethnomusicology methods, the obtained results were as follows.

The techniques of vocal accompaniment of the Royal Khon Performance “Ramakian: Prommas” were analyzed under 5 criteria, i.e. 1. Lyrics: The lyrics implies 7 different emotional expressions of a musical piece. These are unstimulated emotion, anger, liveliness, elation, pleasure, delight and enchantment. The lyrics also depicts specific scenic situation such as addressing beauty and commotion. Moreover, lyrical punctuation also indicates particular singing techniques. Different emotions as well as scenic situations require different style of lyrical manipulation. 2. Melisma: There are 2 types of melismatic techniques found, i.e. melodic melisma and decorative melisma. Melodic melisma can be fragmented into melodic phrases whereas the decorative melisma is integrated within the lyrics itself. 3. Rhythm: 4 rhythmic patterns were found, i.e. CHAN DIO, SONG CHAN, CHING TAD and CHANG-WA SAMAN. 2 types of Ching’s rhythmic patterns were found, i.e. sole Ching stroke and alternate Ching-Chub stroke. 10 Types of Drums’ rhythmic pattern were found, i.e. SMING TONG, PROB KAI, KRAO NAI, KRAO NOG, TRA SONG CHAN, KRAO RAM, LING LOD, TAYAE KLONGYON, SDAYONG and SONG MAI. 7 punctuating instruments were used, i.e. Ching, Krab Puang, Klong Kaek, Ta Pone, Klong Tad, Poeng and Klong Chana. The beat of vocal accompaniment was also studied and was found have 4 different tempi, i.e. fast, moderate, fairly slow and slow. 4 Breathing: It was found that there were 3 types of breath manipulation, i.e. normal breathing, melodically connective or expressive breathing and breathing in a free-rhythm musical piece. 5. Vocal techniques: The basic vocal techniques found were KHRAN, KRA THOB, UEAN SAM

SIANG, “HEU-NGOE-OE” melisma, nasal accent, SABUD SIANG. These techniques were present both within lyrical words and melisma. Apart from this, the researcher has also studied musical expression which is a fundamental basics for theatrical vocal accompaniment that possibly suggest how various techniques should be executed. The affected techniques are vocal intensity, speed, pronunciation, melisma and breathing.

The relation between musical and vocal accompaniment of the Royal Khon Performance “Ramakian: Prommas were found under following issues 1. There are 3 ways in which a music piece begins; vocal, instrumental and simultaneously both, 2. There are 2 ways of musical-vocal transmission, i.e. vocalist catching up instrumental lead and parallel transmission, 3. Vocal-musical transmission exists in some musical pieces and does not in some other, 4. KLAO singing: there are 4 musical pieces in which KLAO singing is observed, 5. LUMLONG singing: there is only one musical piece in which LUMLONG singing is observed, 6. Vocal bridging exists in some musical pieces and does not in some other and 7. There are 2 ways in which a musical piece ends, i.e. instrumental ending and vocal ending.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุจี ศรีสมบัติ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. วีระ พันธุ์เสือกกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ผู้ให้คำแนะนำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ ผู้เป็นประธานการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำปรึกษา ต่อผู้วิจัยอยู่เสมอ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์ ผู้เป็นกรรมการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมทั้งให้คำปรึกษา ต่อผู้วิจัยอยู่เสมอ ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณจาก การศึกษาอุทิศแด่รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ ที่ให้เกียรติมาเป็นกรรมการ แต่งตั้งเพิ่มเติมชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์นี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ครูทัศนีย์ ชุนทอง ที่กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อร้องประกอบการแสดง โขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ แก่กับผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพร สีม่วง ที่กรุณาให้คำปรึกษาในเรื่องของ เพลงประกอบการแสดง และให้แนวคิดในการวิเคราะห์เพลงทางร้อง พร้อมทั้งให้กำลังใจในการดำเนินการ วิจัยของข้าพเจ้าจนสำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณอาจารย์ชยติ ทศนวงศ์วรา อาจารย์วรพล มาสแสงสว่าง อาจารย์จาตุรงค์ จันท- ภาโส อาจารย์ชัยทัต โสพระขรรค์ อาจารย์ศักดิ์พจน์ วุฒินัยโชติ อาจารย์ขจรศิษฎ์ ชุมพร อาจารย์ทศพล เพียรดี และอาจารย์เกรียงไกร อ่อนล้ำอาจค์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาในเรื่องของบทเพลง จังหวะหน้าทับ และ การวางแผนในการดำเนินการวิจัย เป็นส่วนเติมเต็มให้งานวิจัยครั้งนี้เกิดความสมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณอาจารย์ณัฐพล วิสุทธิแพทย์ ที่กรุณาแปลบทคัดย่อของงานวิจัยเป็นภาษาอังกฤษ ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทที่เป็นกำลังใจให้ซึ่งกันและกัน ช่วยแนะนำบอกกล่าวแนวทาง ในการทำวิจัย และร่วมทุกข์ร่วมสุขในการเรียนรู้

ประโยชน์อันเกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณงามความดีให้กับบุพการี และ ครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่อบรมสั่งสอนทั้งในด้านการศึกษาและในด้านดนตรี ขอขอบคุณดีให้กับผู้ร่วมสืบ ทอดองค์ความรู้ด้านดนตรี อันเป็นสื่อสร้างสรรค์ที่สร้างให้โลกนี้มีสุข และดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชาติ สืบไป

ธนรัฐ อยู่สุขเจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย.....	11
เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวกับการขับร้องประกอบการแสดง.....	21
เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวกับดนตรีประกอบการแสดง.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	35
3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	40
ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
ขั้นศึกษาและจัดกระทำข้อมูลขั้นศึกษาข้อมูล.....	41
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ขั้นสรุปและอภิปรายผล.....	42
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ	
เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ.....	44
ศึกษาคำร้อง.....	45
ศึกษาการเอื้อน.....	105

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ศึกษาจังหวะในเพลงขับร้อง.....	153
ศึกษาการหายใจเพื่อการขับร้อง.....	190
ศึกษาเทคนิคการขับร้อง.....	237
- ศึกษาเทคนิคการขับร้องพื้นฐาน.....	238
- ศึกษาเทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง.....	365
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของไขน	
เฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์พรหมาศ.....	385
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	483
สรุปผลการวิจัย.....	484
อภิปรายผล.....	470
ข้อเสนอแนะ.....	471
บรรณานุกรม.....	473
ภาคผนวก.....	477
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	529

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วัฒนธรรมเป็นรากฐานของสังคมมนุษย์ ซึ่งเกิดจากวิถีแห่งการดำรงชีวิตของมนุษย์เอง กิจกรรมในการดำรงชีวิตใด ที่เป็นประโยชน์แก่มนุษย์ทั้งในทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเมื่อได้ปฏิบัติแล้ว ทำให้มนุษย์เกิดความสุข ความสะดวกสบาย รวมไปถึงความรักความสามัคคีกันของคนในสังคม ด้วยความเชื่อ ความศรัทธา และความเป็นเหตุเป็นผล ก็จะถูกยึดถือปฏิบัติและถ่ายทอดไปยังทายาทรุ่นต่อๆ ไป จากรุ่นสู่รุ่น ก็ได้มีวิวัฒนาการมาเรื่อยๆ การปฏิบัติเหล่านั้นจึงได้มีแบบแผนหรือรูปแบบในการปฏิบัติขึ้นเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน รูปแบบปฏิบัติเหล่านี้ เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาของมนุษย์ โดยมีธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญการสร้าง ดังนั้น ทุกๆ ที่บนโลกจึงมีวัฒนธรรมเกิดขึ้นมากมาย

อารยธรรมทางดนตรีถือเป็นสิ่งสำคัญของแต่ละชนชาติ ซึ่งในแต่ละชาตินั้นก็ย่อมมีเอกลักษณ์ทางดนตรีเป็นของตัวเอง มีความแตกต่างกันออกไปด้วยเหตุและปัจจัยต่าง ๆ เช่น สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ เผ่าพันธุ์ของประชากร ทัศนคติความเชื่อ การเมืองการปกครอง และอิทธิพลต่อสื่อมวลชน ฯลฯ ด้วยความแตกต่างดังกล่าว ทำให้ลักษณะของอารยธรรมทางดนตรีมีรูปแบบที่หลากหลาย และแผ่ขยายอยู่ทั่วทุกมุมโลก

ดนตรีเป็นศิลปะของเสียงที่สร้างสรรค์ขึ้นจากภูมิปัญญาของมนุษย์ มนุษย์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเสียงมาตั้งแต่กำเนิด นับตั้งแต่การเปล่งเสียงของเด็กทารกแรกเกิด การแสดงออกกับกิริยาท่าทาง อารมณ์ และการสื่อสารของมนุษย์ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นรากฐานการกำเนิดของดนตรีในเวลาต่อมา “มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาในโลก ย่อมมีดนตรีเป็นส่วนประกอบสำคัญประการหนึ่งในการดำรงชีวิต ระหว่างมนุษย์และดนตรีจึงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกมาตั้งแต่โบราณ ส่วนสำคัญที่เป็นต้นกำเนิดดนตรี คือ ธรรมชาติ โดยที่มนุษย์รู้จักปรุงแต่งเสียงที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติให้เป็นเสียงดนตรีที่มีความไพเราะจากการประดิษฐ์เครื่องดนตรีอย่างง่าย ๆ และได้มีการพัฒนารูปแบบและทักษะการเล่นให้มีความวิจิตรไพเราะมากยิ่งขึ้นตามลำดับ” (รุจิ ศรีสมบัติ. 2543:251)

ดนตรีไทยก็เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่เกิดจากปัญญาของมนุษย์เช่นกัน ซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีต การดนตรีไทยมีวิวัฒนาการเท่าๆ กับอาณาจักรไทยหรือมากกว่า การคิดค้นต่างๆ ได้รับการกลั่นกรองเพี้ยนจนเหลือแต่แก่นแห่งทฤษฎีของการฝึกฝน ดนตรีไทยจึงมีแบบแผนที่ประเพณีปฏิบัติสืบกันมา (สัญชัย เอื้อศิลป์. 2546 : 1) เช่นเดียวกัน “การร้องเพลงหรือการขับร้องนั้น ก็เป็นการแสดงออกขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและแสดงอารมณ์ได้ดีกว่าเครื่องดนตรีใดๆ ทั้งในเรื่องของภาษาซึ่งสามารถบอกเรื่องราวต่างๆ ได้ ตั้งแต่เริ่มมีการใช้ภาษาพูด บทเพลงต่างๆ นั้นจึงเป็นจุดหนึ่งในประวัติศาสตร์ ที่มีผู้คิดค้นข้อมูลต่างๆ ทางประวัติศาสตร์ได้จากบทเพลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับร้องเพลงไทยซึ่งมีมาพร้อมๆ กับมีชาติไทย” (กาญจนา อินทรสุนานนท์. 2540: 1)

การร้องเพลงไทย คือการเปล่งเสียงออกเป็นทำนองมีจังหวะแน่นอน สม่่าเสมอ ในการร้องเพลงนี้จะมีทั้งทำนองและเนื้อร้อง การร้องนี้จะถือทำนองเป็นส่วนสำคัญ ถ้อยคำที่ร้องนั้นจะโน้มเข้าหาทำนองจะต้องมีส่วนของทำนองเป็นประโยค วรรคตอน ครบถ้วนตามทำนองเพลงที่มีผู้แต่งไว้และจะต้องอยู่ในกำหนดจังหวะของเพลงตายตัวผิดพลาดไม่ได้ (กาญจนา อินทรสุนานนท์. 2540: 17)

เพลงที่ใช้ขับร้องเพลงไทยนั้น ต้องใช้บทร้องและนักร้องมาทำหน้าที่ร่วมกันกับการบรรเลงดนตรีไทย ซึ่งเพลงไทยแท้ส่วนมากมีการขับร้องนำมาก่อนแล้วดนตรีจึงมีบรรเลงต่อท้าย เราเรียกว่า “ร้องส่ง” หรือ “ร้องรับ” และในบางครั้งก็มีการบรรเลงไปพร้อมๆ กันเราเรียกว่า “แบบลาลองและร้องแบบคลอดนตรี” (คุณหญิงจีน ศิลปะบรรเลง. 2521: 196-197) ได้อธิบายการขับร้องเพลงไทยว่ามี 3 ชนิดเช่นกันคือ

1. ร้องลาลอง คือการขับร้องที่คนร้องร้องไปตามทำนองตน และดนตรีก็บรรเลงไปโดยใช้ทำนองของตนต่างหาก
2. ร้องคลอ ร้องคลอก็เช่นเดียวกับร้องลาลอง คือ คนร้องร้องไปพร้อมกับดนตรี ผิดกันที่ว่า แทนที่ดนตรีจะบรรเลงไปตามทำนองของตัว ก็ดัดแปลงให้เข้ากับทำนองร้อง
3. ร้องส่งหรือร้องรับ คือ คนร้องร้องขึ้นก่อน เมื่อร้องจบแล้วดนตรีจึงรับ

การขับร้องเพื่อประกอบการแสดงก็เป็นการขับร้องในอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยการร้องแบบร้องลาลอง ร้องคลอ และร้องส่งหรือร้องรับ ผสมผสานกันไป เนื่องจากเพลงประกอบการแสดงเรื่องหนึ่งๆ นั้น มีจำนวนเพลงมาก ซึ่งในแต่ละเพลงก็จะทำหน้าที่ในการแสดงอารมณ์ที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้วิธีการขับร้องก็มีส่วนสำคัญในการช่วยสร้างอารมณ์ด้วยเช่นกัน ดังนั้น วิธีการขับร้องทั้ง 3 ชนิดนี้ จึงถูกเลือกมาใช้ให้มีความเหมาะสมกับอารมณ์ของเพลง และอาภักิริยาของตัวละครที่กำลังแสดงบทบาทต่างๆ อยู่ในการแสดงนั้นๆ ซึ่งการแสดงของไทยมีอยู่หลายชนิด เช่น การแสดงจำพวกรำ หรือระบำต่างๆ ละครใน ละครนอก ละครพันทาง ละครดึกดำบรรพ์ และโขน เป็นต้น

โขน เป็นการแสดงอย่างหนึ่งจัดเป็นนาฏศิลป์ชั้นสูงของไทยที่มีความสง่างาม อลังการและอ่อนช้อย โดยใช้ท่ารำตามแบบละครใน แตกต่างเพียงท่ารำที่มีการเพิ่มตัวแสดง เปลี่ยนทำนองเพลงที่ใช้ในการดำเนินเรื่องไม่ให้เหมือนกับละคร แสดงเป็นเรื่องราวโดยลำดับก่อนหลังเหมือนละครทุกประการ ซึ่งไม่เรียกการแสดงเหล่านี้ว่าละครแต่เรียกว่าโขนแทน มีประวัติยาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จากหลักฐานจดหมายเหตุลาลูแบร์ เอกอัครราชทูตฝรั่งเศสในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีการกล่าวถึงการแสดงโขนว่า เป็นการเดินออกท่าทาง ประกอบกับเสียงซอและเครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ ผู้แสดงจะสวมหน้ากากปิดบังใบหน้าตนเองและถืออาวุธ

โขนเป็นจุดศูนย์รวมของศิลปะหลากหลายแขนง โดยนำเอาวิธีเล่นและการแต่งตัวบางชนิดมาจากการเล่นชักนาคดึกดำบรรพ์ มีท่าการต่อสู้ที่โลดโผน ท่ารำ ท่าเต้น เช่น ท่าปฐุมในการไหว้ครูของกระบี่กระบอง รวมทั้งการนำศิลปะการพากย์ การเจรจา การขับร้อง เพลงหน้าพาทย์ และเพลงดนตรีเข้ามาประกอบการแสดง ในการแสดงโขนลักษณะสำคัญอยู่ที่ผู้แสดงต้องสวมหัวโขน ซึ่งเป็นเครื่องสวมครอบหัว

ตั้งแต่ศิระถึงคอ เจาะรูสองรูบริเวณดวงตาให้สามารถมองเห็น สร้างตามลักษณะของตัวละครนั้น ๆ เช่น ตัวยักษ์ ตัวลิง ตัวเทวดา ฯลฯ ตกแต่งด้วยสี ลงรักปิดทอง ประดับกระจก บ้างก็เรียกว่าหน้าโชน

การแสดงโชนโดยทั่วไปนิยมแสดงเรื่องรามเกียรติ์ ในอดีตกรมศิลปากรเคยจัดแสดงเรื่องอุณรุท แต่ไม่ได้รับความนิยมมากเท่ากับการแสดงเรื่องรามเกียรติ์ มีหลายสำนวน ทั้งที่มีการประพันธ์ขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะบทประพันธ์ในสมัยรัตนโกสินทร์ ที่นิยมแสดงได้แก่

1. บทโชนสำนวนของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ที่กรมศิลปากรได้ปรับปรุงเป็นชุดเป็นตอนสำหรับแสดงเป็นโชนฉาก
2. บทโชนสำนวนของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เคยทรงพระราชนิพนธ์บทร้องและบทพากย์ไว้ถึง 6 ชุด ได้แก่ ชุดนางสีดาหาย ชุดเผากรุงลงกา ชุดพิเภกถูกขับ ชุดจองถนน ชุดประเดิมศึกลงกาและชุดนาคบาศ
3. บทโชนสำนวนของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ที่ทรงนิพนธ์ไว้ มีหลายตอนด้วยกัน ที่สำคัญได้แก่ โชนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน นางลอย และโชนเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ

การแสดงโชน เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศึกพรหมาศ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ก็เป็นโชนอีกตอนหนึ่งที่มีความนิยมนำมาแสดง เนื่องจากเป็นตอนที่ประกอบได้ด้วยบทเพลงที่มีความไพเราะ ทั้งการประพันธ์บทโชนก็ใช้สำนวนที่มีความวิจิตรพิสดาร งดงาม ด้วยการเรียงร้อยคำประพันธ์ได้อย่างสอดคล้อง และลงตัว โดยมีใจความสำคัญ ดังนี้ ทศกัณฐ์เจ้าพระนครลงกา ทรงทราบข่าวสมเด็จพระเจ้าหลาน คือ แสง อาทิตย์และมังกรกัณฐ์ เสียทีแก่ทัพพระราม จึงตรัสสั่งให้กาลสูรไปทูล อินทรชิตให้เร่งชุบศรพรหมาศ ยกไปราญรอนกับกองทัพพระลักษมณ์ อินทรชิตสั่งทำกลแปลงกายาเป็นองค์อมรินทรา ให้การุณราชแปลง เป็นคชาเอราวัณ พร้อมกับให้โยธาทั้งหลายกลายเพศเป็นเทพบุตรและ เทพธิดา ออกมาจ้บระบับำร่าพ้อนกลางเวหา พระลักษมณ์และพลวานร หลงกล คิดว่าองค์อมรินทรา เทพบุตร เทพธิดา มาจ้บระบับำร่าพ้อนด้วย ความหรรษา จึงพิศเพลินด้วยความจำเริญตา เป็นที่ให้อินทรชิตแผลงศร พรหมาศต้ององค์พระลักษมณ์และพลวานรสลบไสลทั้งกองทัพ เว้นแต่ หนุมานไม่ต้องศรศิลป์อินทรชิต จึงขึ้นราญรอนกับอินทรชิต หนุมานตี ความญ่ายคชาอาสัญและง้างหักคอกพญาเอราวัณได้สำเร็จ แต่ก็ต้องค้นศร อินทรชิตฟาดสลบอยู่กลางสนามรบ ฝ่ายอินทรชิตและโยธาทั้งหลายก็เลิกทัพกลับพระนครลงกาด้วยความหรรษา เมื่อความทราบถึงพระรามจึงรีบรุดมาช่วยเหลือ ครั้นเดินทางมาถึงสนามรบ ก็พบกับหนุมานซึ่งกลับฟื้นคืนมาเมื่อพระพายพัดต้องกาย หนุมานจึง ทูลความทั้งหมดให้พระรามได้ทราบ เมื่อพระรามตรัสถามวิธีแก้ไขกับ พิเภก พิเภกโหราจารย์จึงกราบทูลว่ามีสรรพยาที่จะแก้ไขให้กลับฟื้นคืนมา ได้อยู่ในภูผาชื่ออาวรุท พระรามจึงใช้ให้หนุมานเดินทางไปเอาสรรพยามา แก้ไข กองทัพพระลักษมณ์จึงกลับฟื้นคืน (ธนิต อยู่โพธิ์. 2539 : 23 - 33)

ในปัจจุบันคนไทยดูโขนน้อยมาก และมีแนวโน้มว่าจะน้อยลงเรื่อยๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงว่า ศิลปะการแสดงอันเป็นเอกลักษณ์ของชาตินั้น กำลังถูกลดความสำคัญลงไป สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงเล็งเห็นปัญหาในข้อนี้ และประกอบกับเป็นพระราชวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้กรมศิลปากรจัดการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพหมาสขึ้น ซึ่งนับเป็นการแสดงโขนครั้งยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ ที่สืบสานศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ โดยมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ และคณะกรรมการจัดสร้างเครื่องแต่งกายโขน-ละคร จัดขึ้นระหว่างวันที่ 19 - 21 มิถุนายน 2552 ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ตามพระราชเสาวนีย์ของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ และเพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้ สัมผัสกับศิลปวัฒนธรรมตามแบบประเพณีโบราณ

ในการแสดงครั้งนี้ได้คัดเลือกบทโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพหมาส พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานวชิรานุวัตตวงศ์ นำแสดงโดยศิลปินชั้นนำจากกองการสังคีต กรมศิลปากร, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ ควบคุมโดยอาจารย์ประเมษฐ์ บุญยะชัย ส่วนวงปี่พาทย์ โดยสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และวงโยธวาทิต กองดุริยางค์กองทัพบก นอกจากนี้พัสดรรวณและอุปกรณ์ประกอบฉากที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้างขึ้นใหม่อย่างสมบูรณ์โดยช่างผู้ชำนาญแล้ว ยังมีการปรับปรุงให้มีความถูกต้องงดงาม โดยเลือกการแสดงตามแบบฉบับโขนหลวงราชสำนัก ที่สืบทอดผ่านครูอาจารย์จากกรมมหรสพในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อย่างเคร่งครัดและครบถ้วน และในการนี้นอกจากจะมีการแสดงสด ที่จัดแสดงเป็นเวลาถึง 3 วันแล้ว ยังมีการบันทึกการแสดงลงในแผ่นดีวีดี จัดออกจำหน่ายให้กับประชาชนผู้ที่สนใจอีกด้วย (มูลนิธิศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ. 2552 : 2-4)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพหมาส จากแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา มาทำการวิเคราะห์เพื่อศึกษาวิธีการขับร้อง และบันทึกเป็นโน้ตไทยเพื่อให้เห็นถึงโครงสร้างของเพลงต่างๆ ที่ใช้ในการขับร้องประกอบการแสดงโขน ตอน ศักพหมาส ชุดนี้ และจากเหตุปัจจัยดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่าการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ ตอน ศักพหมาส เป็นการแสดงที่ยิ่งใหญ่ และงดงาม ประกอบไปด้วยศิลปะไทยหลายแขนง ซึ่งศิลปะที่สำคัญอย่างหนึ่งของการแสดงนี้ คือการขับร้อง เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า โขนเฉลิมพระเกียรติฯ ตอน ศักพหมาส มีวิธีการขับร้องเพลงเพื่อประกอบการแสดงอย่างไร จึงช่วยปรุงแต่งให้ภาพรวมของการแสดงมีความยิ่งใหญ่อลังการ งดงาม วิจิตรพิสดาร และแสดงถึงเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่าของชาติได้อย่างสมบูรณ์แบบ อีกประการหนึ่งคือ ทำอย่างไรจึงจะมีหลักฐานเชิง

ดังนั้น วิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์พระมาศ เนื่องในโอกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา จึงควรค่าแก่การศึกษาถึง

1. ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศึกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศึกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา

การแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ เนืองในวโรกาสมหามงคลที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา เกิดขึ้นโดยพระราชประสงค์ของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่จะทรงอนุรักษ์การแสดงโขนซึ่งเป็นศิลปะการแสดงชั้นสูงของไทย ให้ดำรงอยู่สืบไป โขนเฉลิมพระเกียรติฯ ตอนนี้ จึงเป็นการแสดงที่ยิ่งใหญ่ และงดงาม โดยประกอบไปด้วยศิลปะไทยหลายแขนง และคีตศิลป์ หรือศิลปะการขับร้องไทย ก็นับเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญต่อการแสดงนี้ ที่ช่วยส่งเสริมให้การแสดงมีความงดงาม ประณีต วิจิตรตระการตา จึงเป็นเรื่องน่าสนใจ สมควรแก่การศึกษาเพื่อให้ทราบถึงวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดง ทั้งยังจะได้จัดเก็บไว้เป็นหลักฐานเชิงวิชาการเพื่อการศึกษา และเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา
2. ทราบความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา เท่านั้น ซึ่งประกอบด้วยเพลงขับร้องทั้งสิ้น 20 เพลง ได้แก่ กราวใน, มอญรำดาบ, ร้อย่าย, ช้างประสาธนา, ฝรั่งควง, ตระนอน, ชมตลาด, กราวนอก, ทะแยกลองโยน, กระบอ, แหกอะหว้ง, สร้อยสน, กล่อมช้าง, แมลงวันทอง, เหน็ดฉิ่ง, ร่ายรูด, ลิงโลด, ลิงลาน, กราวรำพม่า และแขกบรเทศ โดยจะศึกษาในเรื่อง คำร้อง, การเอื้อน, การหายใจ, จังหวะ, และเทคนิคการขับร้อง
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา ซึ่งจะศึกษาในเรื่อง การขึ้นเพลง การส่งร้อง การสวมร้อง การเคล้า การร้องลาลอง การรับร้อง และการจบเพลง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งผลการวิจัยในเชิงเปรียบเทียบกับการขับร้องในลักษณะอื่นใด หากแต่ต้องการศึกษา และนำเสนอวิธีการขับร้อง เพลงประกอบการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา และบันทึกไว้เพื่อเป็นหลักฐานยังประโยชน์แก่การศึกษาในเรื่องการขับร้องเพลงไทยต่อไป

2. การศึกษาวิธีการขับร้อง ผู้วิจัยจะบันทึกเป็นโน้ตไทย และใช้โน้ตไทยในการวิเคราะห์
3. การบันทึกโน้ตในเพลงร้องหรือร่าย เพลงกล่อมช้าง และเพลงเห่เชิดฉิ่ง จะบันทึกเพียงให้เห็นการดำเนินไปของทำนองขับร้องเท่านั้น ไม่สามารถบันทึกให้ตรงตามแถบบันทึกการแสดงได้ เนื่องจาก การขับร้องในเพลงทั้ง 3 เป็นการร้องอย่างอิสระ ที่มีความสัมพันธ์เฉพาะกับทำนองเพลง ไม่มีความสัมพันธ์กับจังหวะหน้าทับ จึงเกินขอบเขตของการบันทึกด้วยตารางโน้ตเพลงไทย
4. การบันทึกโน้ตจังหวะหน้าทับที่เป็นประเภทหน้าทับเวียน เช่น หน้าทับปรบไก่, หน้าทับสองไม้ เป็นต้น จะบันทึกเฉพาะหน้าทับหลักเท่านั้น มิได้บันทึกแบบส่ายตามการแสดงจริง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กลอนบทละคร หมายถึง กลอนสุภาพแบบหนึ่ง 1 บท ประกอบด้วย 4 วรรค คือ วรรคสดับ วรรครับ วรรครอง และวรรคส่ง โดยในวรรคสดับ จะใช้คำว่า “เมื่อนั้น” หรือ “บัดนั้น”
2. การขับร้องประกอบการแสดงโขน หมายถึง การขับร้องประกอบท่ารำ หรืออาภักิริยาต่างๆ ของตัวละคร ในการแสดงโขน
3. การเคล้า หมายถึง การบรรเลงดนตรีทั้งวงหรือเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง ควบคู่ไปกับการร้อง ในเพลงเดียวกัน โดย นักร้องและนักดนตรีต่างดำเนินทางของตนเป็นอิสระ ภายใต้ระดับเสียง และจังหวะ ที่ตรงกัน และให้ทำนองของทั้งสองฝ่ายกลมกลืนกัน
4. ขั้นตอนการแสดง หมายถึง ลำดับก่อน – หลัง ในส่วนต่างๆ ของการแสดง ได้แก่ ท่าทางของ ตัวละคร การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดง และการขับร้องประกอบการแสดง ที่จัดเรียงไว้ อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่เริ่มการแสดง จนจบการแสดง
5. ขึ้นเพลง หมายถึง ทำนอง ที่ทำหน้าที่บอกว่าบทเพลงใดๆ ได้เริ่มต้นขึ้น
6. โขนเฉลิมพระเกียรติ หมายถึง การแสดงทางนาฏศิลป์ไทย มีชื่อเรียกว่า “โขน” โดยจัดแสดง เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระ ชนมพรรษา 75 พรรษา
7. จบเพลง หมายถึง ทำนองที่ทำหน้าที่ บ่งบอกว่า บทเพลงใดๆ ได้จบลง
8. จุดที่หักหายใจ หมายถึง ตำแหน่งที่หยุดออกเสียง เพื่อหายใจ กล่าวคือ วรรคเพลงแต่ละวรรค จะบรรจบอยู่ในช่วงลมหายใจหนึ่ง เมื่อหมดลมหายใจนั้นแล้ว นักร้องจะต้องหายใจเข้าไปใหม่ เพื่อใช้ร้องในวรรคต่อไป จึงต้องมีจุดที่หักหายใจ
9. ด้นบท หมายถึง นักร้อง 1 คน ทำหน้าที่ร้องนำในเพลงที่มีการขับร้องหมู่
10. ทางร้อง หมายถึง ทำนองเพลงที่ใช้ในการขับร้อง มีทั้งส่วนที่เป็นเนื้อร้อง และส่วนที่เป็น ทำนองเอื้อน
11. ทำนองคำร้อง หมายถึง ทำนองเพลงในส่วนที่เป็นเนื้อร้อง

12. ทำนองร้อง หมายถึง ทิศทางของทำนองที่เคลื่อนที่ในการขับร้อง
13. เทคนิคการขับร้อง หมายถึง วิธีปฏิบัติเพื่อให้ได้เสียงขับร้องรูปแบบต่างๆ ซึ่งใช้ในการขับร้องเพลงไทย เพื่อให้เกิดความไพเราะ
14. เนื้อร้อง หมายถึง เป็นส่วนหนึ่งของบทประพันธ์ร้อยกรองจากวรรณคดี หรือบทร้อยกรองที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับใช้ร้องเพลงใดเพลงหนึ่งที่กำหนดไว้
15. เพลงหน้าพาทย์ หมายถึง เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบอาภักกับกิริยาของตัวโน้ต – ละคร หรือใช้อันเชิญฤกษ์ เทวดา ครูบาอาจารย์ให้มาร่วมในพิธีต่างๆ
16. รับร้อง หมายถึง ทำนองที่เครื่องดนตรีบรรเลงหลังจากที่การขับร้องสิ้นสุดลง ในเพลงเดียวกับการขับร้อง
17. รับร้องในตัว หมายถึง ทำนองที่เครื่องดนตรีบรรเลงหลังจากที่การขับร้องสิ้นสุดลง ในเพลงเดียวกับการขับร้อง โดยเป็นทำนองต่อจากการขับร้องนั้น
18. รามเกียรติ์ หมายถึง วรรณคดีสำคัญเรื่องหนึ่งของไทย โดยมีต้นเค้าจากวรรณคดีอินเดีย คือ มหาकाพย์ราമായณะ มีเนื้อหาวาดด้วยการทำสงครามระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์ เพื่อชิงนางสีดา
19. ร้อย หมายถึง ทำนองสำหรับใช้ร้องขึ้นต้นเพลง ร่ายโน้ต เมื่อประกอบเข้ากับตัวเพลงร่ายแล้ว เรียงรวมกันไปว่า ร้อยร่าย ใช้เฉพาะกับบทที่ขึ้นข้อความสำคัญเท่านั้น
20. ลอยจังหวะ หมายถึง ทำนองที่ดำเนินไปโดยไม่อยู่ภายใต้จังหวะปกติ คือ มีจังหวะไม่สม่ำเสมอ และไม่มีจุดสิ้นสุดที่แน่นอนตายตัว
21. ลำลอง หมายถึง การร้องเพลงที่มีดนตรีบรรเลงพร้อมกันไปเช่นเดียวกับการร้องคลอและร้องเคล้า ผิดกันแต่ว่า การร้องลำลอง นี้ คนร้องก็ร้องไปตามทางของตน ส่วนดนตรีก็บรรเลงไปตามทางของตน เช่นเดียวกัน เมื่อคนร้องร้องทางเอื้อนและทางเก็บ มันก็มาจากทำนอง “ลูกซึ้ง” อันเดียวกันนั่นเอง)
22. ลูกคู่ หมายถึง กลุ่มนักร้องที่ร้องตาม หรือร้องรับช่วงต่อต้นบท ในเพลงที่มีการขับร้องหมู่
23. วิธีการขับร้อง หมายถึง การปฏิบัติ โดยใช้อวัยวะสำคัญต่างๆ ในช่องปาก กล้องเสียง ลำคอ ทรวงอก และช่องท้อง เปล่งเสียง เพื่อให้ได้เสียงรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ
24. ส่งร้อง หมายถึง ทำนองที่วงดนตรีหรือเฉพาะแต่เครื่องดนตรีอย่างใดอย่างหนึ่ง บรรเลงนำมาก่อนหน้าที่จะมีการขับร้อง เพื่อให้คนร้องเริ่มร้องได้ตรงกับเสียงของทำนองเพลง หรือบรรเลงไปพร้อมกับการขับร้อง ในช่วงขึ้นเพลง เพื่อประคองให้คนร้อง ร้องตรงกับเสียงของทำนองเพลง
25. สวมร้อง หมายถึง เป็นวิธีการที่วงดนตรีหรือเฉพาะแต่เครื่องดนตรีอย่างใดอย่างหนึ่ง บรรเลงล้ำเข้ามาในตอนท้ายของทำนองร้องก่อนที่จะร้องจบ

26. หน้าทับ หมายถึง ลักษณะการบรรเลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ประเภทที่ซึ่งหน้าด้วยหนังเพื่อประกอบจังหวะเพลงต่างๆ เช่น หน้าทับปรบไก่ หน้าทับสองไม้ หน้าทับสดา漾ค์ เป็นต้น
27. หน้าทับเวียน หมายถึง หน้าทับที่บรรเลงซ้ำๆ จนจบเพลงจนจบเพลง
28. เอื้อน หมายถึง เป็นส่วนของทำนองที่ร้องโดยใช้เสียงที่ไม่มีความหมาย การเอื้อนมักใช้คำว่า เออ อือ เอิง เอย เย ฮือ เฮอ
29. เอื้อนดำเนินทำนอง หมายถึง วิธีการดำเนินทำนองสำหรับการขับร้อง มีลักษณะเหมือนกับการบรรเลงดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีดำเนินทำนองอื่นๆ ส่วนใหญ่จะใช้เสียง “เออ”
30. เอื้อนตกแต่งคำร้อง หมายถึง เสียงเอื้อนที่อยู่อุท้ายคำร้อง หรือระหว่างคำร้องที่มีช่วงสั้นๆ ใช้ในการจบเพลง จบคำร้อง ช่วยประกอบให้คำร้องนั้นๆ ชัดเจน ให้ความหมายที่ถูกต้อง ไพเราะ และนุ่มนวลยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่จะใช้เสียง “อือ”

กรอบแนวคิด

การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดง โขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ

แผนบันทึกการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล
ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา

- ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดง
โขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพรหมาศ

- ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการ
บรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศัก
พรหมาศ

- 1.1 คำร้อง
 - 1.1.1 ความหมายของคำร้อง
 - 1.1.2 การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน
ของคำร้อง
- 1.2 การเอื้อน
 - 1.2.1 ประเภท และสัดส่วนวรรค
ตอนของการเอื้อน
- 1.3 จังหวะ
 - 1.3.1 อัตราจังหวะ
 - 1.3.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง
 - 1.3.3 จังหวะหน้าทับ
 - 1.3.4 เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ
- 1.4 การหายใจ
 - 1.4.1 ตำแหน่งของการหายใจ
และช่วงลมหายใจ
- 1.5 เทคนิคการขับร้อง

การขึ้นเพลง การส่งร้อง การสวมร้อง
การเคล้า การร้องลาลอง การรับร้อง
และการจบเพลง

แนวคิดเรื่องการขับร้องเพลงไทย
ของ
เจริญใจ สุนทรวาทีน

องค์ความรู้และคุณค่า ของการขับร้องเพลงประกอบการแสดง
โขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ ในครั้งนี้ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นหนังสือ เอกสารตำรา และงานวิจัย ซึ่งสามารถรวบรวมข้อมูลต่างๆ และจำแนกเป็นหมวดหมู่ ได้ดังนี้

1. เอกสาร ตำราวิชาการ
 - 1.1 การขับร้องเพลงไทย
 - 1.2 การขับร้องประกอบการแสดง
 - 1.3 ดนตรีประกอบการแสดง
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสาร ตำราวิชาการ

1.1 การขับร้องเพลงไทย

กาญจนา อินทรสุนานนท์(2540:1)ได้กล่าวถึงความสำคัญของการร้องเพลงไว้ว่า การร้องเพลงเป็นของเรื่องการใช้ภาษา ภาษานั้นสามารถใช้บอกเรื่องราวต่างๆ ได้ ตั้งแต่เริ่มการใช้ภาษาพูด บทเพลงจึงเป็นจุดหนึ่งในประวัติศาสตร์ที่มีผู้คนข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับร้องเพลงไทยที่มีมาพร้อมๆ กับมีชาติไทย การเอื้อนเอ่ยลำนําทำนองเพลง แม้ในเพลงกล่อมเด็กหรือการละเล่นของเด็กไทยนอกจากจะทำให้เกิดความสนุกสนานแล้ว ยังแฝงไว้ด้วยการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย การสร้างความสามัคคี ความรักชาติ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ในทางเดียวกัน สุพรรณิ เหลือบุญชู(2543:36) ก็ให้ความเห็นว่า ด้วยความเป็นเจ้าบทเจ้ากลอนของความเป็นไทยทำให้คนไทยพูดโดยใช้ถ้อยคำที่มีสัมผัสคล้องจองกัน ใช้คำซ้ำ คำสร้อย ประดิษฐ์ประดอยใส่ทำนองลงในถ้อยคำจนกลายเป็นบทเพลงของแต่ละท้องถิ่น ที่มาของเพลงนั้น เชื่อว่ามาจากการแสดง ถ้อยคำออกมา ต่อจากนั้นถ้อยคำถูกเป็นสัมผัส นำคำที่มีสัมผัสมาใส่ทำนองขึ้น และนำทำนองมาปรุงแต่งสำหรับเล่นเป็นเพลงประจำท้องถิ่น ตลอดจนนำเพลงท้องถิ่นเฉพาะนั้นมาปรับปรุงขึ้นจนกลายเป็นเพลงสามัญทั่วไป ซึ่งในสมัยโบราณการขับร้องจะใช้ภาษาถ้อยคำสั้นๆ และมีการขับการเอื้อนสั้นๆ เป็นहारอธิบายถ้อยคำ ถ้อยคำเป็นหลัก ถ้อยคำปรับให้คล้องตามทำนอง ต่อมาเมื่อผู้พิถีพิถันในการใช้ถ้อยคำเพื่อให้ชัดเจนขึ้นและใช้ร้องคลอดนตรีได้ จากนั้นก็มีผู้คิดวิธีการร้องดนตรีให้ไปไม่พร้อมกัน โดยให้ร้องเสียก่อนแล้วดนตรีจึงรับ จึงเกิดเป็นการร้องรับ ร้องส่ง ดังที่ปรากฏในปัจจุบันนี้

การขับร้องเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งในทางอารมณ์ จิตใจและความรู้สึก ซึ่งการจะแสดงสิ่งดังกล่าวนั้น ผู้ถ่ายทอดย่อมต้องเข้าใจความหมายของการขับร้อง และวิธีการในการขับร้องเพื่อให้สามารถ

สื่ออารมณ์และความรู้สึกนั้นได้อย่างใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2525 : 138) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการขับร้องไว้ดังนี้

ขับ ก. ร้องเป็นทำนอง เช่น ขับกล่อม ขับเสภา

ร้อง ก. เปล่งเสียงดัง,..., (ปาก) ใช้หมายความว่าร้องเพลง, ร้องให้ก็มี แล้วแต่คำแวดล้อมบ่งให้รู้ เช่น เพลงนี้คุณร้องได้ไหม นิ่งเสียอย่างร้องไป

เช่นเดียวกัน เรณู โกสินานนท์(2516 : 12) ก็ได้ให้ความหมายไว้ว่า

ขับ หมายถึง การเปล่งเสียงไปตามบทกวี โดยยึดลำนําเป็นบทสำคัญ มีทำนองตกแตงบ้างเพียงเล็กน้อย ส่วนเสียงสูงต่ำอนุโลมไปตามเสียงแตงแห่งถ้อยคำนั้นๆ และไม่กำหนดกฎเกณฑ์ว่าจะสั้นยาวเพียงไร ส่วนจังหวะก็ไม่สู้จะแน่นอน เช่น การแห่ ขับซอ แอ่ว เป็นต้น

ร้อง หมายถึง การเปล่งเสียงที่มีทำนองและจังหวะ การดำเนินเสียงสูงต่ำ ยึดถือเนื้อเพลงเป็นส่วนสำคัญ ถ้อยคำที่มีเสียงสูงต่ำ ต้องอนุโลมเสียงเข้าหาทำนองแห่งเนื้อเพลงนั้น ส่วนความสั้นยาวต้องอยู่ในบังคับของเพลง เสียงที่ร้องนี้ คนตรีสามารถดำเนินตามได้อย่างสมบูรณ์

ดังนั้นคุณพล จันทน์หอม(2539 : 22) จึงสรุปว่า การขับ คือ การเปล่งเสียงออกมาเป็นทำนองโดยขึ้นอยู่กับบทร้องเป็นสำคัญ และมีจังหวะไม่แน่นอน เช่น การขับเสภา การขับซอ เป็นต้น ส่วนการร้อง คือ การเปล่งเสียงออกมาเป็นทำนอง จะมีเนื้อร้องหรือไม่ก็ได้ ยึดถือทำนองเป็นสำคัญ และมีจังหวะซึ่งกำหนดไว้แน่นอน อาจจะกล่าวถึงข้อแตกต่างของการขับ และการร้องได้ว่า

1. การขับ ยึดบทร้องเป็นสำคัญ แต่การร้อง ยึดทำนองเป็นสำคัญ
2. การขับ มีจังหวะไม่แน่นอน แต่การร้อง มีจังหวะที่กำหนดไว้แน่นอน

เมื่อนำคำทั้งสองมาประสมกันเป็นคำว่า ขับร้อง ก็จะทำให้หมายถึง การเปล่งเสียงออกมาเป็นทำนองจะมีเนื้อร้องหรือไม่มีเนื้อร้องก็ได้ ยึดถือการดำเนินทำนองเป็นสำคัญ และมีการกำหนดจังหวะไว้เป็นที่แน่นอน ตลอดจนคนตรีสามารถดำเนินทำนองได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งนอกจากนี้ยังมีคำว่า “คีตศิลป์” เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า คีต กับคำว่า ศิลปะ มีความหมายว่า ศิลปะแห่งการเปล่งเสียง นั่นคือการเปล่งเสียงด้วยความประณีตละเอียดอ่อน ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามได้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การขับร้อง การพากย์ และการขับ และเมื่อพิจารณาคำว่า ขับร้อง กับคำว่า คีตศิลป์ จะสังเกตได้ว่ามีความแตกต่างกัน มีเพียงส่วนที่เป็นการขับร้องอย่างไร้เพราะประณีตละเอียดอ่อน และทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามเท่านั้นที่เป็นคีตศิลป์ ถ้าร้องอย่างไม่มีประณีตละเอียดอ่อน หรือร้องแล้วผู้ฟังไม่เกิดอารมณ์คล้อยตาม ก็ไม่เรียกการขับร้องนั้นว่าคีตศิลป์

นอกจากนี้เรายังสามารถแบ่งการขับร้องออกเป็นประเภทต่างๆ ได้อีก ตามที่ สมพงษ์ กาญจนผลิน (2539 : 16) กล่าวไว้ว่า การขับร้องเพลงไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ร้องอิสระ ร้องประกอบดนตรี และ ร้องประกอบการแสดง

การร้องอิสระ คือการร้องทั่วไป ไม่มีดนตรีบรรเลงรับ หรือประกอบแต่อย่างใด ผู้ขับร้องสามารถร้องได้ตามใจชอบ จะยึดเสียงมาตรฐานของเครื่องดนตรีหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องรักษาระดับเสียงของตนเองให้ถูกต้อง เครื่องดนตรีอาจจะมีบ้างก็เป็นเพียงเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉิ่ง หรือกรับ เท่านั้น

การร้องประกอบดนตรี คือการร้องเข้ากับวงดนตรีไทย จะเป็นวงปี่พาทย์ วงเครื่องสาย วงมโหรี หรือวงดนตรีไทยใดๆ ก็ได้ ผู้ร้องจะต้องยึดถือเสียงของเครื่องดนตรีเป็นสำคัญ เพื่อให้ได้เสียงที่ร้องกับเสียงของเครื่องดนตรีที่บรรเลงสวมรับ มีระดับเสียงที่เข้ากัน ทำให้เกิดความไพเราะ หากร้องด้วยเสียงที่ไม่ได้เข้ากับเครื่องดนตรีที่บรรเลงสวมรับ เรียกว่า “เพี้ยน” การขับร้องประกอบดนตรีนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือ ร้องรับ ร้องสอดดนตรี และร้องพร้อมดนตรี

การร้องประกอบการแสดง คือการร้องประกอบท่ารำ เน้นหนักในเรื่องของการใส่อารมณ์ จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับผู้แสดงเป็นสำคัญ และสำหรับเรื่องการใส่อารมณ์นั้น ต้องพิจารณาบทประพันธ์ที่จะใช้ร้องเสียก่อนว่า คำประพันธ์นั้นๆ ให้ความรู้สึกไปในแนวทางใด ผู้ร้องจึงจะสามารถใส่อารมณ์นั้นได้อย่างใกล้เคียงที่สุด

โดยมีหลักวิธีการขับร้อง ตามที่ เจตชนินทร์ จิรสันติธรรม(2553 : 93 - 99) ได้กล่าวไว้ว่า การขับร้องเพลง เป็นการแสดงอารมณ์ที่มนุษย์ถ่ายทอดความรู้สึกภายในออกมา การรู้จักหลักการร้องเพลงทำให้มีความรู้เกี่ยวกับเพลง การร้องเพลง การฟังเพลง การชม การแสดงที่ดีขึ้น ประกอบด้วย

- หลักในการขับร้องเพลงไทย
- มารยาทในการขับร้องและการฟังเพลงไทย

หลักในการขับร้องเพลงไทย

1. ลักษณะของผู้ฝึกหัดขับร้องเพลงไทย

การขับร้องเพลงไทยนั้น ต้องมีหลักและองค์ประกอบในการขับร้อง โดยสามารถศึกษาและฝึกหัดขับร้องให้ถูกวิธี จนเกิดความชำนาญ ควบคู่กับเรื่องของการเปล่งเสียงให้ไพเราะ หากมีน้ำเสียงดีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เมื่อฝึกหัดขับร้องก็จะยิ่งเพิ่มความไพเราะยิ่งขึ้น ซึ่งเสียงดีมีหลายแบบดังต่อไปนี้

1. เสียงมีกังวาน
2. เสียงดังชัดถ้อยชัดคำ
3. เสียงกว้างและลึก
4. เสียงหวานแจ่มใส
5. เสียงทุ้มละมุนละไม

6. เสียงไม่แตกเครือ

7. เสียงไพเราะชวนฟัง

แต่เนื่องจากผู้ที่สนใจทางด้านการขับร้อง ก็มีอาจจะขับร้องได้ทุกคน เพราะผู้ที่จะสามารถขับร้องเพลงให้เพราะถึงขั้นคีตศิลปินนั้น นอกจากน้ำเสียงดีแล้ว ต้องรู้จักวิธีการในการฝึกหัด รู้จักแบ่งวรรคตอนของบทเพลง การเปล่งเสียงถ้อยคำ การเปล่งเสียงถ้อยคำ การเอื้อนทำนอง และกลเม็ดเด็ดพราย ตลอดจนการใส่อารมณ์ และต้องมีคุณลักษณะเฉพาะตัวหลายประการ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้ที่มีความสามารถในการฝึกหัดขับร้องเพลงไทย ควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ดี คือ ไม่เป็นโรคภัยไข้เจ็บ โดยเฉพาะโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการเปล่งเสียง หรือเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ มีบุคลิกภาพดี คือมีรูปร่างหน้าตาอยู่ในขั้นดี และไม่มี ความพิการทางร่างกาย

2. มีเสียงกังวานแจ่มใส ไม่แตกพร่า มีความกังวาน สามารถใช้เสียงสูงและต่ำได้อย่างมีคุณภาพ ออกเสียงคำได้ถูกต้องตามหลักภาษา สามารถออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ได้ชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี

3. เป็นผู้รู้จังหวะ คือ การที่นักร้องสามารถขับร้องได้อย่างถูกจังหวะ ตามทำนองเพลง ผู้ขับร้องเพลงได้ดีต้องมีจังหวะที่มั่นคง จึงจะเป็นนักร้องที่ดีได้ จังหวะจึงนับว่าเป็นหัวใจของการขับร้องและบรรเลงดนตรี

4. เป็นผู้มีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก คือสามารถแสดงออกในที่สาธารณะได้อย่างไม่ประหม่า และมีสมาธิที่จะขับร้องเพลง

5. เป็นผู้มีความจำอยู่ในเกณฑ์ดี คือ ผู้ขับร้องสามารถจดจำบทร้อง และทำนองเพลงได้อย่างแม่นยำ

6. เป็นผู้ที่มีสมองปราดเปรื่อง มีปฏิภาณไหวพริบดี คือ การที่สามารถจำเพลงที่ครูถ่ายทอดให้ได้อย่างรวดเร็ว

7. มีระเบียบวินัย และขยัน คือ มีความขยันในการฝึกทักษะการร้องเพลง ควบคู่กับการมีระเบียบวินัยในการฝึกฝน

2. การฝึกหัดขับร้องเพลงไทย

การขับร้องเพลงไทยเป็นศิลปะที่มีความพิเศษ เพราะมีกลเม็ดการฝึกหัดที่ต้องอาศัยทักษะควบคู่กับเรื่องของเสียง ถ้อยคำ การเอื้อน ฯลฯ เมื่อผู้ที่สนใจจะฝึกหัดขับร้องมีคุณสมบัติครบถ้วนแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือ การเลือกหาครู ชื่อนี้สำคัญมาก ด้วยครูอาจารย์แต่ละท่าน แต่ละสำนัก แต่ละสถาบัน ย่อมมีวิธีที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ให้มากที่สุด เป็นหลักเป็นฐาน ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของวงการดนตรีไทย การฝึกหัดขับร้องเพลงไทยได้ดี ควรมีองค์ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ศึกษาเนื้อเพลง

เนื้อเพลงมีความหมายเป็น 2 อย่างคือ

1. หมายถึง บทประพันธ์ที่นำมาใช้เป็นบทร้อง หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “บทร้อง”
2. หมายถึง “เนื้อเพลง” คือทำนองเพลงที่เกิดจากการตีฆ้องวงใหญ่ในวงปี่พาทย์ เป็นทำนองที่เป็นเนื้อแท้ๆ โดยไม่มีการตกแต่งพลิกแพลงทำนองใดๆ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม หรือเครื่องดนตรีอื่นๆ ดำเนินทำนองพลิกแพลงออกไปตามหน้าที่ และวิธีการบรรเลงของเครื่องดนตรีนั้นๆ หรือที่เรียกกันว่า “แปรทำนอง” โดยอาศัยเนื้อเพลงจากการตีฆ้องวงใหญ่เป็นหลัก

ในที่นี้หมายถึง เนื้อเพลง หรือบทประพันธ์ที่มีผู้ประพันธ์บทร้อง หรือเนื้อเพลงไว้ ซึ่งเนื้อเพลงต้องครบถ้วน เพราะเป็นหลักส่วนใหญ่ของเพลง ประกอบด้วยทำนอง บทประพันธ์ มีสัดส่วน จังหวะ วรรคตอน และมีสัมผัสถูกต้อง

ผู้ฝึกหัดขับร้องเพลงไทย ต้องศึกษาบทประพันธ์ด้วย ซึ่งบทประพันธ์ หรือบทขับร้องไทยที่นิยมมาใช้ในการขับร้องประกอบการบรรเลง นิยมใช้คำประพันธ์ประเภทกลอนแปด บทร้องเพลงไทยใช้กับการร้องส่ง ร้องประกอบระบำ รำ ฟ้อน ร้องประกอบการแสดง บทร้องในซอ ละคร และการละเล่น ต่างๆ จำแนกได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. บทร้องที่เลือกและตัดตอนมาจากบทละคร หรือวรรณคดี นำมาเป็นบทร้องมากกว่าบทประพันธ์อื่นๆ นักแต่งเพลงได้เลือกบทร้องและนำบทกลอนเหล่านั้นมาใช้เป็นบทเพลงได้อย่างเหมาะสม บทละคร และวรรณคดีที่นิยมนำมาเป็นบทร้อง ได้แก่ เรื่องอิเหนา ขุนช้างขุนแผน สามก๊ก ราชธาธิราช และรามเกียรติ์ เป็นต้น ผู้ขับร้องเพลงไทยจึงควรศึกษาบทประพันธ์โดย

- ศึกษาวรรณคดีทั้งเรื่อง
- ศึกษาเฉพาะตอนที่มีในบทร้อง
- ศึกษาคำประพันธ์

2. บทร้องที่เป็นของเก่าและไม่ทราบนามผู้แต่ง เช่น เพลงสาธิตาชมเดือน

3. บทร้องที่มีการประพันธ์ขึ้นใหม่ เพื่อให้มีเนื้อหาความสัมพันธ์ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้ประพันธ์

ศึกษาทำนองเพลง

ทำนองหมายถึง เสียงสูงๆ ต่ำๆ สลับกันไป นักร้องที่ดีควรรู้จักตกแต่งทำนองให้ไพเราะสละสลวย ไม่ว่าจะเป็นตอนที่มีถ้อยคำหรือตอนเถื่อนทำนอง จะต้องรักษาทำนองเพลงแต่ละเพลงไว้ ให้ถูกต้องครบถ้วน

ผู้ฝึกหัดขับร้องเพลงไทยต้องศึกษาทำนองเพลงทั้งหมดโดยรวม เกี่ยวกับ

ก. ส่วนนวงเพลง

ข. ความช้าความเร็วของจังหวะ

ค. ลักษณะเฉพาะพิเศษในทำนองเพลงนั้นๆ

ง. เทคนิคลีลาของทำนองเพลง

จ. จุดประสงค์ในการแต่งเพลงของผู้ประพันธ์

ฉ. การสอดแทรกทำนองเพลง

ฯลฯ

การศึกษาทำนองเพลงทำให้ผู้ขับร้องเกิดความแม่นยำในทำนองเพลง รู้เทคนิค ลีลา การสอดแทรก ทำนองเพลง ความช้าเร็วของจังหวะ และจังหวะเน้น ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษาทั้งทางร้อง และทางรับ

ศึกษาเสียง

เสียง คือ สิ่งที่เกิดจากการสั่นสะเทือน หรือการกระทบกระทั่งกันระหว่างอวัยวะภายในลำคอ หรือ อุปกรณ์ของเสียงล้วนเป็นอวัยวะที่อยู่ในตัวผู้ขับร้องทั้งสิ้น ได้แก่ คอ ลิ้น ปีก เพดาน ปุ่มเหงือก ไรฟัน ฟัน ลิ้น ปาก คาง เป็นต้น นับว่าเสียงเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน มองไม่เห็นได้ด้วยตา ปราศจากรูปร่างตัวตนให้สัมผัส แต่รู้สึกได้ทางโสตประสาท ความสั่นสะเทือนที่เป็นช่วงยาวหรือห่างจะเป็นเสียงต่ำ และความสั่นสะเทือนที่เป็นช่วงสั้นหรือถี่จะเป็นเสียงอุปกรณ์ของเสียงร้องจะต้องประกอบด้วยธรรมชาติของเสียงที่เอื้ออำนวย คือ มีเสียงแจ่มใส ไม่แหบแห้ง เครือ เสียงกังวานไพเราะ โดยการขับร้องเพลงไทยที่ดีนั้นจะต้องรักษาระดับเสียง ไม่ให้เพี้ยนเพราะจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้เสียงเข้ากับเสียงดนตรี

ศึกษาถ้อยคำ

ผู้ขับร้องจะต้องร้องให้ชัดถ้อยชัดคำ และชัดเจนตามบทประพันธ์ที่นำมาเป็นบทร้องโดยรู้จักแบ่ง ถ้อยคำ วรรคตอนคำกลอน ได้ถูกต้องสละสลวยและเหมาะสมกับวิธีการอ่าน โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และ เพื่อบรรจุการเอื้อนแทรกคำกลอน ได้ถูกต้องตามความหมายของการประพันธ์ ประการสำคัญประการหนึ่ง คือต้องคำนึงถึงการออกเสียงอักษรให้ถูกต้องตามอักขระวิธี คำ ร, ล ควบกล้ำชัดเจน ถ้อยคำที่เปล่งออกมา นั้นนอกจากจะต้องร้องให้ชัดถ้อยชัดคำแล้ว การเน้นเสียงหนัก – เบา ตรงที่ควรเน้น โดยการบังคับคาง ปาก แก้ม ลิ้น คอ จะทำให้การขับร้องเด่นชัดขึ้น ข้อสำคัญคือ ปัจจัยที่จะทำให้การขับร้องเพลงไทยได้ไพเราะ ถูกต้อง เช่น การแบ่งถ้อยคำ การรวบคำ ฯลฯ จะต้องถูกต้องตามจังหวะของเพลงที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละ เพลงด้วย

ในด้านถ้อยคำนั้น สามารถฝึกหัดได้ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- ก. อ่านหรือท่องบทร้องได้ถูกต้องตามวรรคตอนของบทประพันธ์
- ข. อ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามหลักของโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน
- ค. อ่านหรือท่องบทร้องได้ถูกต้องตามอักขระวิธี ควบกล้ำ และสระเสียงสั้นเสียงยาว
- ง. แบ่งถ้อยคำ หรือรวบคำบทร้องเพื่อไม่ให้ความหมายของบทประพันธ์เปลี่ยนไป
- จ. อ่านหรือท่องบทร้องได้ถูกต้องตามจังหวะของเพลงที่กำหนดไว้ในแต่ละเพลง
- ฉ. ขับร้องโดยประคองถ้อยคำ และใช้เสียงอย่างเหมาะสมและประณีต ฯลฯ

ศึกษาจังหวะ

จังหวะ หมายถึง การแบ่งส่วนย่อยของทำนองเพลง ซึ่งดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอทุกระยะที่แบ่งนี้ คือ “จังหวะ” จังหวะเป็นหลักสำคัญอย่างยิ่งของการบรรเลงและขับร้อง ผู้ขับร้องเพลงไทยได้นั้น จะต้องมีความเข้าใจจังหวะดี สำหรับการขับร้องเพลงไทยนั้น นิยมใช้จังหวะที่กำกับจังหวะในการขับร้องเพลงอัตราจังหวะต่างๆ แต่ถ้าเป็นผู้แม่นจังหวะแล้ว ก็อาจมีวิธีลักจังหวะ ย่อยจังหวะ เพื่อนจะได้ฟังแล้วเกิดรส และเพื่อความเหมาะสม

จังหวะที่ใช้ในการขับร้องเพลงไทยและดนตรีไทย แบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือ

1. จังหวะสามัญ หมายถึง จังหวะทั่วไปที่ต้องยึดเป็นหลักสำคัญของการขับร้องและการบรรเลง เป็นการแบ่งระยะที่ถูกกำหนดขึ้นจากความรู้สึกที่มีอยู่ในใจของนักดนตรีและนักร้อง แม้ไม่มีเครื่องจังหวะชนิดใดให้สัญญาณจังหวะ ก็สามารถใช้ความรู้สึก แบ่งระยะได้อย่างสม่ำเสมอ อาจเป็นจังหวะช้าอย่างสม่ำเสมอ หรือเป็นจังหวะเร็วสม่ำเสมอได้ ขึ้นอยู่กับผู้ขับร้องและผู้บรรเลงดนตรีจะยึดเอาจังหวะขนาดไหนเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเพลงนั้นๆ

2. จังหวะฉิ่ง เป็นการแบ่งระยะที่ถูกกำหนดด้วยเสียงที่ฉิ่งตี เพื่อให้รู้จังหวะหนักและจังหวะเบา โดยปรกติฉิ่งกับฉับจะตีสลับกัน เป็นฉิ่งทีหนึ่ง ฉับทีหนึ่ง เสียงที่ตีดังฉิ่ง เป็นจังหวะเบา เสียงที่ตีดังฉับ เป็นจังหวะหนัก ซึ่งจังหวะหนักมีความสำคัญกว่าจังหวะเบา เพราะมีหน้าที่คุมจังหวะ “ตก” หรือ เสียงตกของการบรรเลงดนตรีไทย และขับร้องเพื่อให้การบรรเลงและการขับร้องนั้นๆ เป็นไปอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ ส่วนจะใช้จังหวะถี่ห่างอย่างไรนั้น สุดแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละเพลง

3. จังหวะหน้าทับ เป็นการกำหนดเอาเสียงตีของเครื่องหนึ่ง ได้แก่ กลองประเภทต่างๆ เช่น กลองแขก สองหน้า ตะโพน หรือโพนมโหรี – รำมะนา ซึ่งเรียกว่า “หน้าทับ” เป็นเกณฑ์นับจังหวะ หมายความว่า เมื่อตีหน้าทับ 1 เทียว ก็นับเป็น 1 จังหวะ ตีจบ 2 เทียว ก็เรียก 2 จังหวะ ตีจบก็หน้าทับก็เรียกว่าเท่านั้นจังหวะ เกณฑ์นับจังหวะหน้าทับนี้ โดยปรกติใช้แต่หน้าทับที่เป็นประเภทของเพลงนั้นๆ ได้แก่ หน้าทับปรบไก่ หน้าทับสองไม้ และหน้าทับพิเศษต่างๆ

ศึกษาทางร้อง

การศึกษาทางร้อง สิ่งสำคัญคือ การเลือกหาครู ขึ้นี่สำคัญมาก ด้วยครูอาจารย์แต่ละท่าน แต่ละสำนัก ย่อมมีกลวิธีที่แตกต่างกัน ครูที่สอนร้องต้องมีความสามารถสูง สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ดีที่สุดเป็นหลักเป็นฐาน แม่นยำ และแนะนำให้ความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางร้องที่ถูกต้อง รวมทั้งปรับแต่งเทคนิคลีลา แนะนำข้อปลีกย่อยต่างๆ ให้เหมาะกับผู้ร้องแต่ละคน ครูที่ดีต้องมีความสามารถทั้งทางร้อง ทางรับ มีทักษะประสบการณ์สูงในด้านการขับร้องเพลงทุกประเภท ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของวงการดนตรี ในการศึกษาทาง ร้องนั้น ครูแต่ละท่านจะมีกลวิธีในการสอนที่แตกต่างกัน

ศึกษาลักษณะการปฏิบัติขับร้องเพลงไทย

การขับร้องเพลงไทยสามารถแบ่งตามลักษณะการปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย คือ

1. การขับร้องเดี่ยว

การขับร้องเดี่ยว หมายถึง การขับร้องเพลงคนเดียวสิ่งสำคัญที่สุดนอกเหนือจากการปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของการขับร้องเพลงอย่างเคร่งครัดแล้ว ผู้ขับร้องยังต้องมีความแม่นยำในทำนองเพลงต่างๆ โดยเฉพาะตอนขึ้นต้นบทร้องนั้น ผู้ขับร้องต้องตั้งเสียงให้ถูก มิฉะนั้นเมื่อดนตรีบรรเลงสวมรับจะทำให้เสียงเพี้ยน ไม่ไพเราะ ทำให้เสียงอรรถรสของทำนองเพลงไป นอกจากนี้ควรร้องด้วยความมั่นใจ มีความกล้าหาญ ไม่สะทกสะท้าน ไม่ประหม่า ร้องเต็มเสียง และรู้จักตกแต่งทำนองเทคนิคให้ไพเราะยิ่งขึ้น ตามความสามารถและน้ำเสียงของตนเอง

2. การขับร้องหมู่

การขับร้องหมู่ หมายถึง การขับร้องเพลงตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป สิ่งสำคัญที่สุดนอกจากการปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของการขับร้องเพลงอย่างเคร่งครัดแล้ว ผู้ขับร้องยังต้องคำนึงถึง ความพร้อมเพรียงเป็นหลักสำคัญ การหลบเสียงสูงต่ำ การเอื้อนตลอดจนการแบ่งถ้อยคำ วรรคตอนก็ต้องเหมือนกันทุกคนผู้ขับร้องจะตกแต่งทำนองหรือลีลาให้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ไม่ได้ ทั้งนี้ต้องมีความแม่นยำในทำนองทางร้องและวิธีบรรจุถ้อยคำเป็นอย่างดีอีกด้วย

ศึกษาวิธีการปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย

การร้องเพลงที่เรียกว่า “ดี” นั้น ต้องมีคุณสมบัติของการเป็นนักร้องที่ดี และมีความกล้าหาญเป็นที่ตั้ง และต้องมีความรู้จากการศึกษาหลักและองค์ประกอบของการขับร้องมาพอสมควร เช่น เนื้อเพลง ทำนองเพลง เสียง ถ้อยคำ จังหวะ ฯลฯ และต้องรู้จักมารยาทในการขับร้องเพลงไทย โดยเฉพาะบุคลิภาพเวลาขับร้อง ต้องมีระเบียบ นั่ง(หรือยืนตามโอกาส) อย่างเรียบร้อย งามผ่าเผย วางสีหน้าให้เป็นปกติ ไม่ทำหลุหลุหลไปมา

การฝึกหัดขับร้องเพลงไทยได้ดี ควรประกอบด้วยขั้นตอนในการฝึกหัดดังนี้

1. เมื่อเริ่มหัด ไม่ควรฝึกร้องเกินกว่าวันละ 2 – 3 ครั้ง ครั้งหนึ่ง ไม่ควรนานเกินกว่า 60 นาที เมื่อฝึกหัดจนระดับเสียงคงที่แล้ว จึงค่อยๆ เพิ่มเวลาหัดขึ้นไปตามลำดับ
2. เริ่มหัดเพลงที่ง่าย เช่น เพลงขับร้องที่มีเนื้อเต็ม เมื่อขับร้องได้แล้ว จึงค่อยพัฒนาขับร้องเพลงที่มีอัตราจังหวะ 2 ชั้น และเพลงที่มีอัตราจังหวะ 3 ชั้น ตามลำดับ
3. หัดร้องเพลงให้ตรงกับระดับเสียง คือ การควบคุมระดับเสียงให้สอดคล้องกับเสียงของดนตรี และควรรักษาระดับเสียงทุกเสียงให้คงที่
4. การเปล่งเสียง ให้กระแสเสียงดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ ควรเปล่งเสียงขับร้องให้ถูกต้อง ตามทำนองการเอื้อนและถูกหลักการขับร้องเพลงไทย จังหวะ ระดับเสียง เป็นต้น
5. ต้องรู้ตำแหน่งหายใจในบทเพลง หมายความว่า ต้องฝึกกระบวนการหายใจและผ่อนลมหายใจให้ถูกต้อง ควรหายใจเข้าลึกๆ เพื่อจะได้เสียงที่มีความยาว และมีกำลังของเสียงมาก และต้องรู้จักใช้เสียงตามอารมณ์ของเพลง และเมื่อจะบรรจบคำร้อง ก็ควรใช้เสียงหนักเบา ให้ถูกต้องตามความหมายและการออกเสียงคำนั้นๆ ด้วย
6. จังหวะในขณะขับร้อง จะต้องถือเรื่องจังหวะโดยเคร่งครัด และข้อสำคัญจะต้องร้องทำนองให้ครบตามทำนองของเพลง
7. ต้องร้องถ้อยคำให้ชัดเจน ออกเสียงถูกต้อง และควรจะแบ่งถ้อยคำ ภาษาวรรคตอนที่ปรากฏในบทเพลงขับร้องให้ชัดเจน แยกพยางค์ ครุ ลหุ ให้ถูกต้องตามอักขระวิธี ทั้งพยัญชนะ สระ คำควบกล้ำ และให้ถูกต้องตรงกับความหมายของบทร้องนั้นๆ ด้วย เพราะหากแบ่งและแยกคำไม่ถูกต้อง อาจทำให้ความหมายของบทร้องนั้น คลาดเคลื่อนไปจากความหมายเดิมได้

มารยาทในการขับร้องและการฟังเพลงไทย

จากการที่นักร้องมีเครื่องดนตรีเป็นของตัวเองนั้น การวางท่าทางของนักร้องจะมีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพเสียง เมื่อฝึกการวางท่าทางที่ดีและการเปล่งเสียงที่ถูกวิธีจนเป็นธรรมชาติแล้ว จะสามารถร้องเพลงได้ในทุกสถานการณ์โดยอัตโนมัติ

การวางท่าทางที่ถูกต้องสำหรับการขับร้อง คือ วางศีรษะตั้งตรง ไม่เกร็งกล้ามเนื้อคอ ให้มีความรู้สึกคล้ายกับว่าร่างกายถูกแขวนลงมาจากเพดานห้อง เปิดหัวไหล่และยกอกแบบไม่เกร็ง แขน 2 ข้าง ปล่อยวางข้างลำตัวอย่างสบายๆ กระดูสันหลังตรงแบบไม่แอ่นตัว ให้น้ำหนักตัวลงบนท่อน้ำหนักตัวลงบนปลายเท้า หรือส้นเท้าเพราะจะทำให้เสียการทรงตัว ร่างกายควรอยู่ในท่าทางของการเตรียมพร้อม คล้ายกับจะโน้มไปข้างหน้าเล็กน้อย แต่ไม่ควรมากเกินไป หายใจลึกโดยไม่มีเสียงดัง

การร้องเพลงไทยควรนั่งพับเพียบ มือทั้งสองประสานวางอยู่บนตัก ลำตัวตรง มีสมาธิ อยู่ในอาการ
สำรวม วางสีน้าให้เป็นไปตามปกติ ไม่สอด้สยสยต่า หรือเหลียวหน้าเหลียวหลัง ไม่แสดงอาการ
ประหม่า หรือหวาดกลัว ควรร้องอย่างสง่างาม มีอารมณ์แจ่มใส ดังนั้น หลักและมารยาทในการขับร้อง
เพลงไทยที่ควรทราบ มีดังนี้

1. ท่านั่ง การนั่งโดยปกติ ผู้ขับร้องเพลงไทยมีทั้งการนั่งราบกับพื้น หรือการนั่งบนเก้าอี้ เมื่อนั่งกับ
พื้น ควรนั่งพับเพียบ เก็บปลายเท้า ตั้งตัวให้ตรง มือทั้งสองวางทับกันบนตัก หรือถ้านั่งเก้าอี้ ก็ต้องนั่งให้
สำรวม

2. ท่ายืน บางครั้งการขับร้องเพลงไทยอาจมีการยืน ผู้ขับร้องควรสำรวมท่าทางและการเคลื่อนไหว
มือ เท้า และลำตัว ดังนั้นผู้ขับร้องควรนั่งและยืนอย่างสำรวม ทั้งท่าทาง และการเคลื่อนไหว มือ เท้า ลำตัว
และอิริยาบถ ต่างๆ เพื่อบ่งบอกถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

3. การวางสีน้าให้เป็นปกติเรียบร้อย ไม่แสดงสีน้าตื่นตระหนก ประหม่า หรือเก้อเขิน

4. การเคาะจังหวะ ควรเคาะด้วยนิ้วมือเบาๆ

สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่มีความจำเป็นสำหรับการขับร้อง คือ การเอื้อน ซึ่งถือเป็นทำนองสำคัญที่ผู้
ร้องจะต้องฝึกฝนให้ไพเราะ และได้อารมณ์ เป็นวิธีการที่ยาก และนับได้ว่าเป็นหัวใจของการขับร้องเพลง
ไทย แนวทำนองของการขับร้องที่นอกเหนือจากคำร้อง จะเรียกว่าเอื้อนทั้งสิ้น โดยจะใช้เสียงที่แตกต่างกัน
ไป เช่น เออ, เอิง, เอย, เออะ, เฮอ, เฮย, อือ, อี้, อี, หือ เป็นต้น ซึ่งเสียงต่างเหล่านี้ สามารถนำมาประดิษฐ์
เป็นเสียงเอื้อนต่างๆ ตกแต่งให้การขับร้องมีความไพเราะ วิจิตรพิสดารยิ่งขึ้น วิธีการสร้างเสียงเอื้อนนี้ อาจจะ
เรียกว่า เทคนิค หรือกลวิธีในการเอื้อน ตามที่สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
(2544 : 339 - 366) ได้ระบุไว้ในเกณฑ์การประเมินด้านขับร้องเพลงไทย ทั้งหมด 46 วิธี มีชื่อเรียก ดังนี้

1. เสียงครั่น	11. เสียงครวญ	21. โยกเสียง
2. เสียงกระทบ	12. ควงเสียง	22. โยนเสียง
3. เน้นเสียง	13. ซ้อนเสียง	23. รวบเสียง
4. ประคบเสียง	14. บั่นเสียง บั่นคำ	24. ลักจังหวะ ย้อย
ประคบคำ	15. เสียงบริบ	จังหวะ
5. กล่อมเสียง	16. เสียงโปรย	25. เสียงเลือนไหล
6. กลิ้งเสียง	17. เสียงผ่าน	(ขึ้น – ลง)
7. กลิ้งเสียง	18. ผั่นเสียง	26. เสียงสะดุด
8. เกลือกเสียง	19. ผ่อนเสียง	27. เสียงหนัก เสียง
9. กลืนเสียง	20. ม้วนคำ ม้วน	เบา
10. ขยักขย่อน	เสียง	28. หางเสียง

29. เหนือเสียง	35. เสียงพลั่ว	42. กนกคอก
30. โหนเสียง	36. เสียงเครือ	43. การประดิษฐ์คำ
31. เสียงลอย	37. ร่อนใบไม้ร่วง	44. กระดังงู
32. เสียงอาศัย
(เสียงผี)	38. สะบัดเสียง	45. นุ่มหู
33. อมเสียง	39. ทิ้งเสียง	46. สำเนียงเพลง
34. เสียงลงทรวง	40. เสียงลอยจังหวะ	
	41. ปีบเสียง	

1.2 การขับร้องประกอบการแสดง

สุพรรณิ เหลือบุญชู(2543 : 68) ได้อธิบายเรื่องการขับร้องประกอบการแสดง ว่า เป็นการขับร้อง ประกอบลีลาบทบาทของตัวละคร หรือตัวแสดง วิธีการร้องต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของบทบาทของตัวละคร และคำนึงถึงอารมณ์เพลง ซึ่งเพลงส่วนใหญ่ที่ใช้ประกอบการแสดงจะเป็นเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น และชั้นเดียว ไม่นิยมใช้เพลง 3 ชั้น เพราะมีท่วงทำนองร้อง และจังหวะที่ซ้ำเกินไป ไม่เหมาะแก่การตีบทของตัวละคร

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของการแสดงไทย คือ ผู้แสดงจะตีบท หรือแสดงอาภักิริยาตามอารมณ์ของผู้ร้อง ซึ่งอารมณ์ดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับคำร้อง ทำนองเพลง และจังหวะเพลง สามารถแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. เพลงที่มีจังหวะช้า ทำนองเยือกเย็นฟังแล้วโหยหวน เป็นชนิดเพลงเศร้า เช่น ทวยอยยวน และ มอญรำดาบ เป็นต้น
2. เพลงที่มีจังหวะปานกลาง ทำนองหนักแน่น แสดงถึงความองอาจ สง่าผ่าเผยของผู้เป็นใหญ่ เช่น เทวปรีดิ์สิทธิ์ และแขกบรเทศ เป็นต้น
3. เพลงที่มีจังหวะรุดรุดเร็ว แสดงถึงความร่าเริง สนุกสนาน และเกเรวโกรธ เช่น นาคราช และ ลิงโลด เป็นต้น

สมพงษ์ กาญจนผลิน(2539 : 18) ได้ให้แนวคิดว่า การขับร้องประกอบการแสดงคือการร้อง ประกอบท่ารำ จะเป็นการแสดงละคร หรือวิธีที่เป็นชุดเป็นตอนก็ได้ การร้องประเภทนี้จะต้องเน้นหนักในเรื่องของการใส่อารมณ์ ช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับผู้แสดงเป็นสำคัญ การใส่อารมณ์ตามบทร้องนั้น ก่อนที่เราจะใส่อารมณ์ เราจะต้องพิจารณาบทประพันธ์ที่จะใช้เป็นบทร้องนั้นเสียก่อนว่า คำประพันธ์นั้นๆ ให้ความรู้สึกไปในแนวไหน เช่น อารมณ์รัก อารมณ์เศร้า อารมณ์สนุกสนานร่าเริง เป็นต้น การใส่อารมณ์อาจแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

1. บทชมธรรมชาติ ในการบรรยายหรือการขับร้องเพลงที่เป็นธรรมชาตินั้น ไม่ต้องสอดแทรกอารมณ์เข้าไปในบทร้องแต่อย่างใด เพียงแต่ร้องให้ถูกทำนอง จังหวะ และบทประพันธ์เท่านั้น

2. บทที่เป็นการเล่าเรื่อง ผู้ขับร้องควรใส่อารมณ์ลงไปพอสมควร เพื่อให้ผู้ชมเกิดอารมณ์คล้อยตาม หรือเกิดภาพพจน์ตามไปด้วย เช่น บทรัก บทโศกเศร้า และบทสนุกสนานร่าเริง เป็นต้น

3. บทที่เป็นคำพูดของตัวละคร การใส่อารมณ์ในลักษณะนี้ จะต้องใส่อารมณ์ลงไปให้ถ้อยคำให้มากที่สุด เพราะเป็นการแสดงความรู้สึกรสชาติของตัวละครอย่างเต็มที่

อนึ่ง การขับร้องประกอบการแสดงมักนิยมใช้ผู้ขับร้องหลายคน หรือที่เรียกว่าการขับร้องหมู่ โดยจะประกอบด้วยผู้ขับร้องตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป สิ่งที่สำคัญที่สุดนอกเหนือจากการปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของการขับร้องคือ ความพร้อมเพรียง จะตกแต่งทำนองหรือลีลาให้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ไม่ได้ การหลบเสียงสูงต่ำ การเอื้อน ตลอดจนการแบ่งถ้อยคำวรรคตอนก็ต้องเป็นไปในแนวเดียวกันทุกคน และจะต้องมีความแม่นยำในทำนอง ท่วงทำนอง เป็นอย่างนี้ นอกจากนั้นผู้ขับร้องควรใส่อารมณ์ตามบทร้องนั้นๆ ให้คล้อยตามกันด้วย

นอกจากลักษณะทั่วไปของการขับร้องประกอบการแสดง ที่นักร้องจำเป็นจะต้องรู้ ในส่วนรายละเอียดเรื่องคุณภาพของเสียงขับร้องที่ออก มาก็นับว่าเป็นรายละเอียดเชิงลึกที่สำคัญเช่นกัน มีส่วนเกี่ยวข้องกับจำนวนของผู้ขับร้อง วิธีการจัดผู้ขับร้อง และขั้นตอนในการขับร้อง สุมนมาลย์ นิ่มเนติพันธ์ (2532 : 138) ได้กล่าวเกี่ยวกับการร้องประกอบการแสดงโขนละครในไว้ว่า การร้องประกอบการแสดงโขน เกิดมีขึ้นตอนที่โขนได้ผสมกับละครใน เป็นประเภทโขนโรงใน การแสดงโขนถวายทอดพระเนตร คนพากย์ และเจรจาเครื่องแบบมหาดเล็กตามยศของราชทินนาม ในสมัยรัชกาลที่ 6 มีตำแหน่งนักร้อง 5 ตำแหน่ง ได้แก่ พจนานะ ไพเราะพจมาน ขานฉันทวาทย์ พากย์ฉันทวาทย์ และชัดเจรจา

นักร้องแบ่งออกเป็น 2 พวก คือต้นเสียงและลูกคู่ ต้นเสียงทำหน้าที่ร้องขึ้นต้นบท และร้องเดี่ยวไปจนหมดวรรคแรกของคำกลอน วรรคที่สองเป็นหน้าที่ของลูกคู่ที่จะต้องร้องต่อ ในระหว่างที่ลูกคู่ร้อง ต้นเสียงก็ฟังบทร้องจากคนบอกบทเพื่อร้องต่อไป ต้นเสียงนอกจากร้องเพลงถูกต้องแล้ว ยังต้องรู้ที่ท่าของโขนว่าจะร้องช้าเร็วประการใดเพื่อให้เหมาะกับการรำของตัวโขนนั้น และต้องรักษาระดับเสียงให้เข้ากับดนตรี ฉะนั้นต้นเสียงจะมีสีกก็คนก็ตาม แต่เวลาทำหน้าที่ร้องต้องร้องที่ละคน ส่วนลูกคู่ต้องร้องให้พร้อมกันทีละ 2 คนเป็นอย่างน้อย และอย่างมากไม่เกิน 6 คน

ในทำนองเดียวกัน คุณพล จันทน์หอม (2539 : 61) ก็อธิบายว่า การขับร้องร่วมกับการแสดง คือการขับร้องร่วมกับการบรรเลงดนตรี และการแสดงความรู้สึกของผู้ชมอยู่กับการแสดง นักร้องจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการร้อง รวมทั้งแบ่งถ้อยคำของบทร้องที่เกี่ยวข้องกับการแสดงได้เป็นอย่างดี และต้องมีความแม่นยำในทำนองเพลงต่างๆ มีปฏิภาณไหวพริบ ทั้งยังต้องใส่อารมณ์เข้าไปในบทเพลงเพื่อให้ได้เข้าถึงรสของการแสดง นั้นๆ ด้วย การขับร้องประเภทนี้ จึงขับร้องได้ยากที่สุด ซึ่งสามารถแสดงเป็นตารางเปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางแสดงข้อเปรียบเทียบการขับร้องเพลงไทยในประเภทต่างๆ

การขับร้องเพลงไทย

ประเภท	การขับร้องอิสระ	การขับร้องร่วมกับดนตรี	การขับร้องประกอบการแสดง
ข้อ เปรียบเทียบ	- ร้องง่าย	- ร้องยาก	- ร้องยากที่สุด
	- ไม่มีดนตรี	- มีดนตรี	- มีดนตรี
	- ไม่บังคับระดับเสียง	- บังคับระดับเสียง	- บังคับระดับเสียง
	- เน้นการขับร้อง	- เน้นการขับร้องและการบรรเลง	- เน้นการแสดง

1.3 ดนตรีประกอบการแสดง

การเล่นละครต้องมีคนทำดุริยางค์ด้วยอีกพวกหนึ่งเหมือนกัน ทั้งละครไทย พม่า ขวา เพราะฉะนั้น การที่มีดุริยางค์เล่นกับละคร คงเป็นแบบแผนมาแต่อินเดีย เหมือนกับตำราละคร ซึ่ง สุณันทา ไสริจ (2518 : 38) ได้อธิบายถึงเรื่องของวงดนตรีปี่พาทย์ และพิณพาทย์ ว่า เครื่องดุริยางค์สำหรับเล่นละครนั้น เรียกเป็นสามัญว่าปี่พาทย์บ้าง พิณพาทย์บ้าง ซึ่งมีความแตกต่างกัน คือ พิณพาทย์ คือเครื่องดนตรีอันเป็นเครื่องสายสำหรับดีดสี เพราะเดิมนั้น ใช้พิณเป็นหลัก ส่วนปี่พาทย์ก็ใช้เครื่องดนตรีสำหรับเป่า คือ ปี่เป็นหลัก สำหรับการเล่นละครไทยนั้น ส่วนมากใช้วงปี่พาทย์ ดังปรากฏในหมายรับสั่งในสมัยรัชกาลที่ 4 ใช้ว่า “ปี่พาทย์” ทุกแห่ง

เครื่องปี่พาทย์ตามตำราอินเดียมี 5 สิ่ง รวมเรียกว่า “ปัญจดุริยางค์” คือ

1. สุธัมมิ คือ ปี่ ใช้ทำลำนนำ
2. อาตต คือ กลองขึ้นหนึ่งหน้าเดียว ใช้ทำเพลงประกอบ
3. วิตต คือ กลองขึ้นหนึ่งหน้าสองหน้าใช้ทำเพลงประกอบ
4. อาตตวิตต คือ กลองทุ้มหน้ารอบตัว ใช้ทำเพลงประกอบ
5. ฆนั คือ ฆ้องโหม่ง ฉิ่ง หรือฉาบ อันทำด้วยโลหะ ให้จังหวะ

เครื่องปี่พาทย์ของไทยก็ดี ปี่พาทย์ของมอญ พม่า และของขวา ก็ดี เห็นได้ว่า ได้ต้นตำรามาแต่เครื่องปัญจดุริยางค์ของอินเดียด้วยกัน แต่ได้มาแก้ไขตามความนิยมของแต่ละภูมิภาค ที่มีอยู่ในประเทศไทย ได้แก่

1. สุธัมมิ คือ ปี่ มาทำเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า มีชื่อเรียกต่างกัน เช่น ปี่อ้อ ปี่ขวา ปี่มอญ ปี่ไทย เป็นต้น และปี่ไทยก็ยังต่างกันโดยขนาดอีก เรียกว่า ปี่นอก ปี่กลาง และปี่ใน

2. อาตต คือ กลองขึ้นหนึ่งหน้าเดียว มาทำเป็นเครื่องดนตรีที่ขึ้นหน้าด้วยหนัง มีชื่อเรียกต่างกัน เช่น ทับ หรือโพน รำมะนา กลองยาว เป็นต้น

3. วิตต์ ที่อธิบายว่าเป็นกลองขึ้นหนึ่งสองหน้านั้น เข้าใจว่าเป็นกลองที่ใช้สายโยงยึดหน้าหน้ากลอง อาจทำให้สูงและต่ำด้วยแรงและหย่อนสายที่ขึ้นหน้ากลอง กลองสองหน้าประเภทนี้ เป็นที่มาของตะโพน เปิงมาง และกองแขก

4. อาตตวิตต์ เป็นกลองที่ตึงหนังติดแน่นกับตัวกลอง โดยประสงค์จะให้เสียงดังอย่างกลองละคร

5. ฆน คือ ฉิ่ง ฉาบ ฆ้อง โหม่ง ฆ้องคู่ และฆ้องราว ทำจากโลหะ และบรรเลงเพื่อให้จังหวะ

สำหรับปีพาทย์ประกอบการแสดงไทย ประเภทการแสดงโขน เป็นเบญจดุริยางค์ มี 5 สิ่ง แต่ได้แก้ไขจากตำราเดิม ได้แก่

1. สุสิริ คงใช้ ปี
2. อาตต เปลี่ยนจากทับ เป็น ระนาด
3. วิตต์ ใช้ตะโพน คือ โทน 2 หน้า
4. อาตตวิตต์ คงใช้ กลอง
5. ฆน เปลี่ยนจากฆ้องคู่ เป็นฆ้องวง

ปีพาทย์เครื่องคู่ ซึ่งมี

1. ระนาดเอก และระนาดทุ้ม
2. ฆ้องวงใหญ่ และฆ้องวงเล็ก
3. ปี่นอก และปี่ใน
4. กลอง
5. ฉิ่ง ฉาบ โหม่ง

ปีพาทย์โขนละครที่กล่าวมานี้ ต่อมาเรียกว่าปีพาทย์เครื่องห้า สำหรับปีพาทย์นั้น วิวัฒนาการต่อมาภายหลัง จากปีพาทย์เครื่องห้าที่มีเครื่องดนตรี 5 ชิ้น กลายเป็น ปีพาทย์เครื่องใหญ่ ประกอบด้วย

1. ระนาดสี่ราง คือ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ระนาดเอกเหล็ก ระนาดทุ้มเหล็ก+
2. ฆ้องสองร้าน คือ ฆ้องวงใหญ่ และฆ้องวงเล็ก
3. ปี่สองเลา คือ ปี่ใน และปี่นอก
4. กลอง คือ ตะโพน และกลองทัด
5. ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง

วงดนตรี และผู้แสดง ต้องทำหน้าที่อย่างมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งการแสดงแต่ละอย่างก็ย่อมจะมีวิธีการ และขั้นตอนการแสดง ที่แตกต่างกันไป ตามที่ ธนิต อยู่โพธิ์ (2539 : 156) ได้กล่าวไว้ว่า อันดนตรีที่ประกอบการแสดงนั้น โบราณจารย์ได้บัญญัติไว้ให้ยึดถือกันเป็นแบบแผนประเพณีต่อมา โดยแบ่งแยกประเภทวงดนตรีและเครื่องประกอบให้แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของการแสดงนั้น ๆ หนึ่งตระกูลก็มีเครื่องดนตรีอย่างหนึ่ง หนึ่งใหญ่ก็มีเครื่องดนตรีและเครื่องประกอบผิดแปลกออกไปอีกอย่างหนึ่ง หนึ่ง โขน

ละคร พ้องร่าแต่ละอย่างก็ต้องมีเครื่องดนตรีและสิ่งประกอบต่างกันเป็นอย่าง ๆ ไป โดยเฉพาะโขน เป็นมหรสพที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นการแสดงที่ยิ่งใหญ่ มีศิลปะสูง เป็นศิลปะชั้นครูและเป็นการแสดงที่เก่าแก่ จะมีแสดงก็แต่ในงานมหกรรมใหญ่ ๆ เท่านั้น วงดนตรีที่ประกอบการแสดงโขนได้แก่ วงดนตรีที่เรียกว่า “ ปี่พาทย์ ” (บางสมัยก็เรียกว่า พิณพาทย์) คือวงดนตรีที่ประกอบด้วย ปี่ ระนาด ซอ กลอง ตะโพน ส่วนขนาดวงจัดเป็น เครื่องห้า เครื่องคู่ เครื่องใหญ่ นั้นก็เพิ่มเติมขึ้นตามกาลสมัยและฐานะของผู้เป็นเจ้าของงาน อีกประการหนึ่ง โขนมีอยู่หลายชนิด ปี่พาทย์ที่จะบรรเลงประกอบก็ต้องบิดผันไปให้เหมาะสมกับโขนชนิดนั้น ๆ

โขนกลางแปลง เป็นการแสดงกันบนดิน ในบริเวณอันกว้างใหญ่ใช้ธรรมชาติและตบแต่งส่วนประกอบขึ้นเป็นฉาก มีพากย์และเจรจาสำหรับบรรยายเรื่อง ปี่พาทย์ที่บรรเลงประกอบการแสดงโขนชนิดนี้ ในสมัยอยุธยา มีเพียงปี่พาทย์เครื่องห้า (กลองทัดเพียงจะมาเป็น 2 ลูก ในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง) และจะต้องมี 2 วงเป็นอย่างน้อย คือปลุกเป็นร้านยกขึ้นทางฝ่ายยักษ์วงหนึ่ง ฝ่ายมนุษย์วงหนึ่ง เข้าใจว่าถ้าใช้ปี่พาทย์เพียงวงเดียว ตัวโขนที่จะต้องเดินรำตามจังหวะและทำนองเพลงปี่พาทย์ก็จะได้ยินทั่วถึง ถ้าบริเวณการแสดงกว้างมากและตบแต่งสถานที่เป็นป่าเขาลำเนาไม้ด้วยแล้ว อาจต้องมีมากกว่า 2 วงก็ได้ เมื่อตัวโขนแสดงไปใกล้วงใด วงนั้นก็บรรเลงและบรรเลงด้วยเสียงทางกลาง มีโกร่งสำหรับตีให้จังหวะตั้งอยู่ใกล้จุดต่าง ๆ ที่ตัวโขนแสดง

โขนนั่งราว (เมื่อเกิดโขนโรงในขึ้น โขนแบบนี้ก็เรียกว่าโขนโรงนอกอีกชื่อหนึ่ง) ถึงจะเป็นการแสดงบนโรงที่ปลูกสร้างขึ้นก็จริง แต่วิธีการแสดงก็ดี โรงและฉากก็ดีดูเหมือนได้ย่อเอาการแสดงโขนกลางแปลงนั้นเองยกขึ้นมาแสดงบนโรง การบรรยายเรื่องก็ใช้บทพากย์และเจรจาเดิม วงปี่พาทย์จึงยังปฏิบัติคล้ายโขนกลางแปลงอยู่ คือมีวงซ้ายและวงขวา เมื่อตัวโขนแสดงอยู่เพียงเบื้องหน้าของปี่พาทย์ทั้ง 2 วง การบรรเลงจึงมีระเบียบมากขึ้น ตั้งแต่โหมโรงมา ปี่พาทย์ทั้งสองวงจะผลัดกันทำคนละเพลงเป็นการประชันขันแข่งกันอยู่ในตัว หรือถ้ามีพากย์ ตะโพนและกลองทัดของแต่ละวงก็ต้องตีรับคำพากย์นั้นสลับกันข้างละคำ การที่บรรเลงแข่งกันด้วยฝีมือและความสามารถนั้นถือว่าเป็นเรื่องสนุกสนานยิ่ง เสียงที่โบราณใช้ทางกลางมาในสมัยหลัง ๆ เปลี่ยนเป็นทางในจนปัจจุบัน

โขนโรงใน หมายถึงการแสดงโขนปนกับละครใน มีทั้งพากย์และเจรจาอย่างโขน กับมีต้นเสียงและลูกคู่ร้องอย่างละครใน การบรรเลงปี่พาทย์จึงต้องลดเสียงลงมาบรรเลงทางในอย่างละคอนใน เพราะว่าทางกลาง (หรือเสียงกลาง) นั้นสูงไป ไม่สะดวกแก่การร้อง ปี่กลางที่มีอยู่ก็ต้องเปลี่ยนมาเป็นปี่ในแทน เครื่องดนตรีที่วิวัฒนาการมาตามสมัย ในสมัยรัตนโกสินทร์มีการเพิ่มกลองทัดเป็น 2 ลูก (ในการประกอบโขนบางทีก็ใช้ถึง 3 ลูก) โกร่งสำหรับตีก็ยังมีอยู่เช่นเดิมโดยให้คนร้องเป็นผู้ตี แต่เวลาร้องหรือปี่พาทย์รับ ใช้รับอย่างละคอนในดีเป็นจังหวะ โกร่งใช้เฉพาะการบรรเลงหน้าพาทย์ที่มีกลอง ประเพณีการใช้ปี่พาทย์ 2 วง ก็ยังคงใช้อยู่ แต่ว่ามีได้ยกเว้นอย่างแต่ก่อน ผู้บรรเลงต้องรู้ขนบธรรมเนียมและซึ่งไหวซึ่งพริบกันไปในตัว นอกจากอวดฝีมือความสามารถกันแล้วยังอวดเพลงที่นำมาบรรเลงกันอีก เช่น เพลงทะยอยนี้ จะต้องหา

เพลงทยอยแปลก ๆ มาบรรเลงไม่ให้ซ้ำกันอีกด้วย ต้องรู้ว่าตามท้องเรื่องข้างหน้าจะมีเพลงอะไรบ้างที่ต้องบรรเลงนาน ๆ ถึงแก่เหน็ดเหนื่อย เมื่อมีช่องที่จะฉวยโอกาสเข้าแทรกไปเสียก่อน ซึ่งทำให้อีกวงหนึ่งต้องบรรเลงเพลงที่ยาวนานนั้น เรื่องของการบรรเลงปี่พาทย์ประกอบโขน ต้องมีความรู้นอกเหนือไปจากได้เพลงตามธรรมดาหลายอย่าง คนที่สำคัญที่สุดก็คือ คนตีระนาดเอก คนตีตะโพน และคนตีกลองทัด อีกคนหนึ่งซึ่งมักจะเข้าใจกันว่าไม่สำคัญ แต่ที่จริงสำคัญมากเหมือนกันคือ คนตีฉิ่ง คนตีตะโพน คนตีกลองทัด จะต้องรู้ว่าตัวโขนรำไปอย่างไร จึงจะรำกลองหรือเล่นตะโพน ฯลฯ คนระนาดจะต้องรู้ท่ารำว่าตัวโขนรำไปจะเปลี่ยนเพลงตรงไหน จะได้นำให้เปลี่ยนไปเพลงนั้นได้ทันท่วงที เพราะคนพากย์และคนเจรจาจะบอกหน้าพาทย์แต่เพียงเพลงอันดับแรกเท่านั้น เช่นบอกว่า เพลงซ้ำแต่เพลงเดียว ส่วนที่จะออกเพลงสองไม้ เพลงเร็วและลาต่อไป เป็นหน้าที่ของคนระนาดเอกจะต้องรู้เอาเอง คนตีฉิ่งก็ต้องรู้ว่าควรรักษาแนวซ้ำเร็วเพียงใด ตอนใดอาจต้องบรรเลงนาน ก็ต้องรักษาจังหวะไว้ให้ดี อย่ารุกเร็วขึ้นไปจนอาจทำให้ผู้บรรเลงอื่น ๆ หมดกำลังเสียก่อนที่จะตัวโขนจะหมดกระบวนรำ

โขนหน้าจอ การบรรเลงปี่พาทย์คงเป็นไปเช่นเดียวกับโขนประเภทอื่น ๆ นอกจากวงปี่พาทย์เหลือเพียงวงเดียว ไม่ต้องผลัดเปลี่ยนบรรเลงกับใครที่ใช้กันมาแต่เดิม วงปี่พาทย์ตั้งอยู่หน้าโรง หันหน้าเข้าหาตัวแสดงอย่างเดียวกับบรรเลงประกอบหนังใหญ่ ภายหลังนี้กรมศิลปากรได้ออกแบบเปลี่ยนแปลงให้วงปี่พาทย์มาตั้งอยู่ใกล้กับต้นเสียงและลูกคู่ข้างหลังจอหันหน้าออกมาทางหน้าโรง ทำให้ไม่บังสายตาของผู้ดูทั้งการติดต่อกันก็สะดวก ส่วนโรงงก็คงอยู่กับคนร้อง โดยต้นเสียงและลูกคู่เป็นผู้ตี

อีกประการหนึ่ง ที่ควรจะกล่าวไว้ใน การบรรเลงปี่พาทย์ประกอบโขนหน้าจอนี้ โขนหน้าจอย่อมและเห็นได้ถนัดว่าเป็นโขนโรงใน แสดงอยู่หน้าจอหนังใหญ่ เพราะฉะนั้นวิธีการของหนังใหญ่บางอย่างจึงมักจะติดเข้ามาด้วย คือการบอกหน้าพาทย์แผลง การบอกหน้าพาทย์แผลงเป็นวิธีการของหนังใหญ่ แต่คนพากย์และคนเจรจามักจะนำมาใช้กับการแสดงโขนหน้าจอบ้างบางโอกาส การบอกหน้าพาทย์แผลงก็คือ การบอกหน้าพาทย์ให้ปี่พาทย์บรรเลง แต่แผลงคำที่บอกนั้นเสีย มิได้บอกเป็นชื่อเพลงตรง เช่นต้องการให้ปี่พาทย์บรรเลงเพลงกลม แทนที่จะบอกออกไปว่า “กลม” แผลงบอกเสียว่า “ลูกกระสุน” เป็นต้น เพราะฉะนั้น ผู้บรรเลงปี่พาทย์ประกอบโขนหน้าจอ จะต้องมีความพรือในเรื่องนี้อีกอย่างหนึ่ง ที่จริงเวลานี้ก็ไม่ค่อยมีการบอกหน้าพาทย์แผลงกันแล้ว แต่นั่นแหละ เมื่อประเพณีเขาเคยมีอยู่ก็ควรระวังไว้

โขนฉาก คงเปลี่ยนแต่สถานที่แสดงและบทให้เข้ากันกับฉากที่เปลี่ยนไปตามท้องเรื่องเท่านั้น ส่วนวงปี่พาทย์และวิธีการบรรเลง คงเป็นไปอย่างเดียวกับโขนโรงในทั้งสิ้น

เพลงที่ใช้ประกอบโขนนั้น โขนกลางแปลง โขนนั่งราวก็มีแต่เพลงหน้าพาทย์เหล่านี้เท่านั้น เพราะโขน 2 ชนิดนี้ไม่มีร้อง ส่วนโขนโรงในกับโขนหน้าจอก็เพิ่มเพลงรับร้องแบบละครในขึ้นอีก เช่น เพลงซ้ำปี่ใน เพลงไอ้ปี่ใน เพลงไอ้ชาตรีใน เพลงไอ้โลมใน และเพลง 2 ชั้นต่าง ๆ เป็นต้น ข้อสำคัญอีกอย่างหนึ่ง นอกจากจะได้เพลงต่าง ๆ ตามต้องการแล้ว และรู้ที่ทำการรำแล้ว ผู้เป็นหัวหน้า เช่นคนตีระนาดเอกจะต้องรู้เรื่องราวที่แสดงด้วย มิฉะนั้นอาจทำให้เกิดผิดพลาดถึงแก่ไม่เรียบร้อยได้ เป็นต้นว่า เราอยู่แล้วว่าการ

ตรวจพลของฝ่ายยักษ์ตั้งแต่เซน เสนายักษ์ จนถึงตัวพญายักษ์ต้องบรรเลงเพลงกราวใน การตรวจพลของฝ่ายมนุษย์และวานร ตั้งแต่เซน สิบแปดมงกุฏ พญาวานรและมนุษย์ผู้เป็นจอมทัพ ต้องบรรเลงเพลงกราวนอก ถ้าในท้องเรื่องที่มีทั้ง 2 ฝ่ายผสมกัน จะควรทำอย่างไร นี่เป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาให้ต้องด้วยแบบแผน เช่นการแสดงตอนหนุมานอาสา หนุมานซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากทศกัณฐ์ให้เป็นทีมหาอุปราชมี่เครื่องยศของยักษ์ครบบริบูรณ์ คุมกองทัพออกไปรบ ขณะตรวจพลที่เซนยักษ์และเสนายักษ์ออก ปี่พาทย์ก็ทำเพลงกราวใน พอหนุมานผู้เป็นแม่ทัพออก ถึงแม้จะเป็นแม่ทัพของยักษ์ แต่งกายด้วยเครื่องยศของยักษ์ แต่ตัวหนุมานเองก็เป็นวานร เพราะฉะนั้นปี่พาทย์จะต้องเปลี่ยนเป็นเพลงกราวนอกทันที นี่ก็เป็นเคล็ดอันหนึ่งซึ่งควรสำเหนียกไว้ให้ดี

ยังมีหน้าพาทย์ประกอบการยกทัพและตรวจพลอีกแบบหนึ่ง ซึ่งกรมศิลปากรปรับปรุงขึ้นใหม่สำหรับใช้ในบางโอกาส เรียกว่า “ ระบำวีรชัย ” และแยกเรียกชื่อตามตัวแสดง ถ้าเป็นการยกทัพตรวจพลยักษ์ก็เรียกว่า “ ระบำวีรชัยเสนายักษ์ ” ถ้าเป็นการยกทัพตรวจพลลิงก็เรียกว่า “ ระบำวีรชัยสิบแปดมงกุฏ ” เพลงที่บรรเลงคงใช้เพลงกราวในและเพลงกราวนอกเป็นหลัก แต่ได้เพิ่มเพลงหน้าพาทย์อื่น ๆ ขึ้นอีก เพื่อให้ผู้แสดงอวดฝีมือลายมือในเชิงศิลปะ ทำให้แปลกหูแปลกตามากยิ่งขึ้น

ระบำวีรชัยเสนายักษ์ เริ่มต้นด้วยเพลงกราวใน เสนายักษ์ออกมาตามท่าเดิม แล้วเปลี่ยนเป็นเพลงกระบองกัณฑ์ เสนายักษ์แต่ละคู่ก็ขึ้นลอยให้เข้ากับจังหวะเพลง ต่อจากนั้นปี่พาทย์และตัวแสดงก็เปลี่ยนเป็นการเล่นตะโพนในจังหวะเพลงกราวใน พอตัวแม่ทัพออกจึงเปลี่ยนเป็นเพลงร่ำสามลา จบแล้วตัวแม่ทัพก็เล่นตะโพนอีกแบบหนึ่ง แล้วจึงกลับมาเป็นเพลงกราวในและออกเพลงเชิดเดินทัพเข้าโรง ถ้าจะแยกออกแสดงเป็นชุดโดยไม่มีตัวแม่ทัพ พอเสนายักษ์เล่นตะโพนครั้งแรกแล้วก็ตัดไปเป็นเพลงกราวในและเพลงเชิดเลยทีเดียว

ระบำวีรชัยสิบแปดมงกุฏ เริ่มต้นด้วยเพลงกราวนอก ลิงสิบแปดมงกุฏออกเดินตามท่าเดิม เพิ่มเติมขึ้นลอยและหกคะเมน พอพญาวานรออกเปลี่ยนเป็นคูกพาทย์ พญาวานรออกท่าตามเพลง แล้วเล่นตะโพนในจังหวะกราวนอก ถ้ามีตัวแม่ทัพก็ออกตอนนี้ แต่ถ้าไม่มีก็ตัดไปเพลงเชิดพากันเข้าโรงด้วยการหกคะเมนตีลังกาพลิกแพลงต่าง ๆ

ส่วนในเรื่องของอัตราจังหวะ และหน้าทับของเพลงประกอบการแสดงก็เป็นไปตามที่ มานพ วิสุทธิแพทย์ (2533 : 154) ได้กล่าวถึงจังหวะหน้าทับไว้ในหนังสือดนตรีวิเคราะห์ไว้ว่า จังหวะหน้าทับ คือ การกำหนดการบรรเลงของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง (กลองชนิดต่าง ๆ) โดยกำหนดว่าเพลงหนึ่ง ๆ นั้นต้องใช้กลองชนิดใดและบรรเลงอย่างไร ตามประเภทของเพลง, ตามสภาพ, โอกาสและจุดประสงค์ของการบรรเลง เพลงแต่ละประเภท แต่ละเพลงต้องใช้หน้าทับให้ถูกต้อง คือ เพลงที่มีเท่า เช่น เพลงกล่อมনারีต้องใช้หน้าทับปรบไก่ เพลงที่มีโยน เช่น เพลงทยอยเขมรต้องใช้หน้าทับสองไม้ เพลงลาวดวงเดือนต้องใช้หน้าทับลาว เป็นต้น นอกจากนี้การใช้เครื่องหนังยังต้องให้ถูกต้องตามลักษณะวงด้วย เช่น เพลงกล่อมনারีซึ่งใช้

หน้าทับปรบไ้ประกอบนั้น ถ้าบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้แข็งใช้กลองสองหน้า แต่ถ้าบรรเลงด้วยวงเครื่องสายก็ใช้โทน-รำมะนาตีประกอบ สำหรับเพลง ๆ หนึ่ง ทำหน้าที่แตกต่างกัน ก็ใช้หน้าทับต่างกันด้วย เช่น เพลงเต่ากินผักบุ้ง เมื่อเป็นเพลงขับบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้แข็งต้องใช้ตะโพนตีหน้าทับปรบไ้ แต่เมื่อเป็นเพลงลามีการบรรเลงร้องรับแล้วต้องใช้กลองแขกหรือกลองสองหน้าบรรเลงประกอบ แม้ว่าทำนองเพลงยังเหมือนเดิมทุกประการ ในการบรรเลงเครื่องหนึ่งหน้าทับใดหน้าทับหนึ่ง แม้ว่าจะมีการบรรเลงที่แน่นอนตายตัวว่า หน้าทับนั้นต้องบรรเลงอย่างนั้น หน้าทับนี้ต้องบรรเลงอย่างนี้ แต่ในทางปฏิบัติก็สามารถบรรเลงให้จิตรพิสดารได้

หน้าที่ของหน้าทับอย่างหนึ่งคือ ใช้ประกอบทำนองเพลง โดยมีได้กำหนดว่าเสียงที่เกิดจากการบรรเลงเครื่องหนึ่งต้องสอดคล้องกับระดับเสียงของทำนองเพลง เช่น ถ้าบรรเลงเพลงลาวดวงเดือน ซึ่งใช้หน้าทับลาวคือ ดิง โฉะ ดิง ดิง ทั้ง ดิง ทั้ง จะเห็นว่าเสียงที่เกิดจากการบรรเลงกลองแขกไม่ว่าจะเป็นเสียงดิง โฉะ หรือทั้งก็ตาม มิได้กำหนดว่าต้องตรงกับเสียงใดในบทเพลง หรือสัมพันธ์กับเสียงเสียงใดในบันไดเสียง จึงกล่าวได้ว่า เสียงจากการบรรเลงเครื่องหนึ่งนั้นมีความเป็นอิสระในตัวเอง มิต้องเกี่ยวพันกับระดับเสียง ทำนองเพลงหรือบันไดเสียงแต่อย่างใด

หน้าทับมีความสัมพันธ์กับทำนองเพลงในเรื่องความยาวของบทเพลง คือหน้าทับเป็นตัวกำหนดการแบ่งทำนองเพลงออกเป็นส่วน ๆ ซึ่งท่านครูทางดนตรีไทยก็มักกล่าวกันว่าหน้าทับเป็นเครื่องวัดเพลงว่าเพลงขาดหรือเกิน ซึ่งหมายความว่าเครื่องวัดเพลงในการประพันธ์เพลง มิได้ใช้วัดเพลงเมื่อบรรเลงจริง เพราะในสภาพการบรรเลงจริง ๆ นั้นจะต้องมีการฝึกซ้อมจนชำนาญและถูกต้อง แม้ว่าการบรรเลงจริงบางครั้งก็มีการประกวดประชันกัน นักดนตรีจำเป็นต้องแต่งทำนองเพลง หรือขยายหรือตัดเพลงโดยกะทันหันก็ตาม ผู้บรรเลงก็มีได้คำนึงถึงหน้าทับและหน้าทับก็ไม่สามารถทำให้ทำนองนั้นสมบูรณ์ได้ หน้าทับจึงเป็นหน่วยวัดความยาวของเพลงไทย ซึ่งมีหน่วยเป็น “ จังหวะหน้าทับ ” และมีหน่วยเล็กลงไปคือ “ จังหวะฉิ่ง ” ก็คล้ายกับเรามีหน่วยวัดความยาวเป็น

12	นิ้ว	เป็น	1	คืบ
2	คืบ	เป็น	1	ศอก
4	ศอก	เป็น	1	วา
20	วา	เป็น	1	เส้น

ผู้บรรเลงเครื่องหนึ่งต้องมีความรู้ว่าจะเพลงหนึ่ง ๆ นั้นใช้หน้าทับอะไร อัตราจังหวะกี่ชั้น ทั้งนี้หน้าทับบางหน้าทับยังมีความสลับซับซ้อน และมีเทคนิคการบรรเลงที่จิตรพิสดาร บางครั้งมีการดัดแปลงหน้าทับให้สอดคล้องกับทำนองเพลงนั้น ๆ ด้วยซึ่งภาษาทางเครื่องหนึ่งเรียกว่า “ สาย ” การสำยนั้นถ้าจะเปรียบกับการบรรเลงเครื่องดนตรีแล้วก็คล้ายกับการแปรทำนองเป็นทำนองแปรนั่นเอง แต่มีขอบเขตในการบรรเลงที่จำกัดกว่าเพราะต้องทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดวรรคตอนของทำนองเพลงด้วย

หัดก็พบว่า “ไม้เดิน ” 4 ไม้ และต่อด้วย “ ไม้ลา
ม้ ส่วนไม้ลานั้นก็มีรูปแบบเฉพาะ

---ตุ๊ป	-ติง-ตุ๊ป	---เพลิง	---ถะ
----	---ต้อม	----	----

-ติง-ตุ๊ป	-เพลิง-เพ่ง	--ตุ๊ปติง	--ตุ๊ปเพ่ง
----	---ต้อม	----	----

-เพ่งติงตุ๊ป	-เพ่งติงตุ๊ป	---เพ่ง	ติงตุ๊ป--
---ตุ้ม	---ตุ้ม	----	-ต้อม--

-ติง-ตุ๊ป	-ติงตุ๊ปเพลิง	--ตุ๊ปติง	--ตุ๊ปเพ่ง
---ตุ้ม	----	-ตุ้ม--	---ตุ้ม

นิมิตนั้น หน้าทับตะโพนก็ได้มีการบรรเลงซ้ำ ๆ ออกด้วย “ ไม้ลา ” 1 ชุด

----	---ถั	----	---ตุบ
----	----	----	----

--ตุบตึง	--ตุบเพลิง	--ตุบตึง	--ตุบเพลิง
----	----	----	----

---ถั	-ตุบ-ตึง	---เท่ง	--ตึงตึง
----	----	----	----

---เพ็ล้ง	--ตึงตึง	-ตึง-ตູ້บ	-เพ็ล้ง-เท่ง	--ตູ້บตึง	-ตູ້บเท่ง	---ตึง	--ตູ້บ
----	----	----	---ต้อม	----	----	----	---ต้อม

-ติง-เทิง	-ถะ-ตุ๋ป	-ติง-ตุ๋ป	-ติงตุ๋ปเพลิง	--ตุ๋ปติง	--ตุ๋ปเทิง	-ถะ-ตุ๋ป	-ติง-ตุ๋ป
---ตุ๋ม	---ตุ๋ม	---ตุ๋ม	----	-ตุ๋ม--	---ตุ๋ม	---ตุ๋ม	---ตุ๋ม

----	---ถั	----	---ตุ๋ป
----	----	----	----

---ตุ๋ปตึง	---ตุ๋ปเพ่ง	---ตุ๋ปตึง	---ตุ๋ปเพ่ง
----	----	----	----

---ถั	---ตุ๋ป-ตึง	---เพ่ง	---ตึงตึง
----	----	----	----

[illegible][illegible]

----	--ติง	--ตูปติง	--ตูปเพลิ่ง	--ตูปติง	--ตูปเพลิ่ง	---ติง	----
----	----	----	----	----	----	----	---ต้อม

---ติง	--ตูปเพลิ่ง	---ถะ	---ตูป	-ติง-ตูป	--ตูปเพลิ่ง	--ตูปเพลิ่ง	--ติงตูป
----	----	----	----	---ต้อม	----	----	---ต้อม

---ติง	-ถะ-ตูป	-ติง-ตูป	--ตูปเพลิ่ง	--ตูปเพลิ่ง	-ติงตูป	--ตูปเพลิ่ง	--ติงตูป
----	----	---ต้อม	----	----	---ต้อม	----	---ต้อม

---ติง	-ถะ-ตูป	-ติง-ตูป	--ตูปเพลิ่ง	--ตูปเพลิ่ง	-ติงตูป	---ติง	-ถะ-ตูป
----	----	---ต้อม	----	----	---ต้อม	----	----

-ติง-ตูป	--ตูปเพลิ่ง	--ตูปเพลิ่ง	--ติงตูป	--ตูปเพลิ่ง	-ติงตูป	--ตูปเพลิ่ง	--ติงตูป
---ต้อม	----	----	---ต้อม	----	---ต้อม	----	---ต้อม

แม้ว่าไม้เดินของทั้งสองเพลงจะมีความยาวไม่เท่ากัน แต่ไม้เดินแต่ละไม้ของแต่ละเพลงมีความยาวเท่ากัน “ ไม้ลา ” และ “ ไม้ลัก ” ก็เป็นลักษณะเฉพาะของการบรรเลงกลองทัด แม้ว่าทั้งตะโพนและกลองทัดจะบรรเลงประกอบเพลงควบคู่กันไปก็ตาม หน้าทับที่เป็นมาตรฐานวัดเพลงจะอยู่ที่หน้าทับของกลองทัด บทเพลงบางบทเพลงแม้ว่าจะใช้ทั้งตะโพนและกลองทัดควบคู่กันไป แต่ก็มีบางส่วนหรือบางตอนที่ใช้เฉพาะตะโพนบรรเลงอย่างเดียว มาตรฐานที่ใช้วัดเพลงในส่วนนี้ของเพลงจึงเป็นวรรคตอนของหน้าทับตะโพน ซึ่งมักจะเรียกว่า “ มือ ” เช่นเพลงตระบองกัน หน้าทับของเพลงตระบองกันเริ่มด้วยหน้าทับตะโพนก่อน แล้วต่อด้วยหน้าทับที่บรรเลงทั้งตะโพนและกลองทัด ซึ่งในส่วนนี้หน้าทับกลองทัดเรียกว่า “ ไม้ ”

บทเพลงที่จังหวะไม่สม่ำเสมอแน่นอน เช่น เพลงร่ำ มีทั้งหน้าทับตะโพนซึ่งมีหน้าทับหรือ “ มือ ” ที่เฉพาะและหน้าทับกลองทัดก็มี “ ไม้ ” ที่มีรูปแบบเฉพาะ จำนวน “ มือ ” ของตะโพนและจำนวน “ ไม้ ” ของกลองทัดมิได้มีจำนวนตายตัว สิ่งสำคัญคือให้ทั้งหน้าทับตะโพนและกลองทัดสอดคล้องกับวรรคเพลง ถ้าวรรคเพลงมีการบรรเลงให้ยืดยาวออกไป หน้าทับก็ต้องยืดยาวออกไปด้วย

เพลงร่ำ

ทางซ้อง	ล-----	ท-----
ตะโพน	- - - -	- - - -
กลองทัด	- - - -	- - - -

ทางซ้อง	ฟมร	ม	มมม	ร	ดทล	ท	ดรม	ร	ม	ม	ม	ม
ตะโพน	ตูปเพลิ่ง	เท่ง	ตูปเพลิ่ง	เท่ง	ตูปเพลิ่ง	เท่ง	ตูปเพลิ่ง	เท่ง	ตูปเพลิ่ง	เท่ง		

กลองทัด ต่อมต่อมต่อม ตูมตูมตูม ต่อมต่อม ตูมตูม ต่อม ต่อม ต่อม ต่อม

ทางซ้อง ล ล ช ฟมร ม ฟชล ช ล ล ล

ตะโพน - - - - - - - -

กลองทัด ต่อม ตูม ตูม ตูม ตูม ต่อม ต่อม ต่อม ต่อม

ทางซ้อง ร ม ร ท ล ท ล ช ล ช ช ช ช ช ช

ตะโพน - - - - - - - -

กลองทัด ตูม ตูม ตูม ตูม ต่อม ต่อม ต่อม ต่อม

ทางซ้อง ม ม ม ท ล ร

ตะโพน ตูบเพลิงเท่ง ตูบเพลิงเท่ง เท่งตูบเท่งตูบเพลิง เท่งตูบเท่งตูบเพลิง เท่งตูบเท่งตึง

กลองทัด - - - - - - - -

ทางซ้อง ช ฟ ล ช ด ช ช

ตะโพน ตูบ ตึง ตูบ เพลิง ถะ ตูบ ตึง ตูบ

กลองทัด - - - - - ต่อม ต่อม

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุกัญญา ทับพร(2530 : 17 - 18) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “เสียงและระดับเสียงต่างๆ ของนักร้องที่มีผลต่อการขับร้องเพลงไทย” พบว่า การร้องเพลงไทยเป็นศิลปะที่มีความประณีตงดงามที่สุดแขนงหนึ่ง มีเทคนิคเกี่ยวกับการร้องที่สูงมาก ซึ่งถือว่าเป็นศิลปะการขับร้องชั้นสูงที่มีคุณค่า ซึ่งควรค่าแก่การรักษาและถ่ายทอดสืบไป ดังนั้นผู้ที่ขับร้องเพลงไทยจะต้องมีความเข้าใจถึงเสียงและระดับเสียงในการขับร้องเพลงไทยเสียก่อน ซึ่งระดับเสียงของคนเรานั้นมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการสร้างของธรรมชาติ ในสมัยก่อนมักจะเลือกผู้ที่มีระดับเสียงสูง เพราะมีกระแสเสียงเพราะ เหมาะที่จะเป็นนักร้อง เมื่อร้องกับดนตรีก็สามารถแหวกเสียงของดนตรีออกไปได้ ทำให้ได้ยินเสียงร้องชัดเจน แต่เมื่อการขับร้องได้มีการพัฒนาขึ้น นักร้องจึงไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ที่มีเสียงสูงๆ เท่านั้น ผู้ที่มีเสียงกลางหรือต่ำ ก็สามารถขับร้องได้เพราะเหมือนกัน แต่จะต้องมีหลักและวิธีการขับร้องที่ดีด้วย จึงจะเป็นนักร้องที่มีประสิทธิภาพได้ การฝึกเสียงในการขับร้องเพลงไทยก็เช่นกัน ผู้ฝึกจะต้องฝึกเสียงตามลูกฆ้องเป็นประจำทุกวัน เพื่อให้กำลังเสียงคงที่ เมื่อฝึกจนกำลังเสียงคงที่แล้วจึงเริ่มต่อเพลง และฝึกทำเสียงพิสดาร เช่น ครั้น กระทบ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องหัดจังหวะ และหัดหน้าทับควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้การฝึกร้องประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

อัจฉรา เจริญภาคี(2533 : 38 - 40) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ศึกษาทางร้องของอาจารย์เจริญใจ สุนทร-วาทีน ในบทละครดึกดำบรรพ์เรื่องควาวิตตอนเผ่าพระขรรค์” พบว่า

ปีพาทย์ดึกดำบรรพ์เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดดนตรีที่ใช้สำหรับการบรรเลงขับกล่อมภายในอาคารเพื่อบรรเลงต้อนรับพระราชอาคันตุกะ ซึ่งวงปีพาทย์ที่จัดทำขึ้นใหม่นี้จะนำเอามาเฉพาะเครื่องดนตรีที่มีเสียงนุ่มนวล กังวานมาบรรเลงในวงปีพาทย์ดึกดำบรรพ์ ส่วนละครดึกดำบรรพ์เป็นละครที่ได้รับอิทธิพลทางด้านความคิดจากการแสดงอุปรากร (Opera) ของฝรั่ง เจ้าพระยาเทเวศรวงศ์วิวัฒน์จึงมีความคิดที่จะสร้างละครไทยให้มีความประณีตวิจิตรเช่นนี้บ้าง ซึ่งละครดึกดำบรรพ์นี้ได้รับความนิยมมากในช่วงปลายสมัยรัชกาลที่ 5

ปีพาทย์ดึกดำบรรพ์และละครดึกดำบรรพ์ ถือว่าเป็นศิลปะการแสดงที่เป็นจุดรวมของศิลปะหลายด้าน เช่น สถานที่แสดงฉาก เครื่องแต่งกายซึ่งจะแต่งตัวอย่างละครจริง ๆ ผู้แสดงจะต้องแสดงความสามารถของตนให้ปรากฏต่อผู้ชม เพราะผู้แสดงจะต้องเป็นผู้ขับร้องและรำไปด้วย ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถเฉพาะบุคคลและการฝึกฝนเป็นอันมาก ที่จะสร้างบทบาทการแสดงให้ปรากฏต่อผู้ชมได้อย่างสมบูรณ์ ส่วนทางด้านดนตรีและกวีนิพนธ์ก็สร้างสรรค์ด้วยหลักวิชาการและความสามารถขั้นสูง ซึ่งสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงเลือกบรรจุเพลงให้เหมาะสมกับตัวละครในท้องเรื่องได้อย่างชาญฉลาด เช่น ในต้นเรื่องควา วิตตอน เผ่าพระขรรค์ อีกทั้งเพลงในฉบับนี้เป็นทางบังคับ มีเพลงเฉพาะสำหรับร้องมากและมีชั้นเชิงสูง มีวิธีตัดต่อเพลงขับร้องได้อย่างสนิทยสนมและไพเราะ ทั้งยังมีความแปลกอื่น ๆ ใน

เรื่องอีกหลายอย่างซึ่งเป็นวิชาความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญของครูอาจารย์ที่ท่านได้สร้างจัดทำไว้ เป็นสมบัติของชาติไทยด้วยความไพเราะและประณีต

การบรรจุเพลงในบทละครนั้นผู้บรรจุเพลงจะต้องทราบว่าเป็นละครประเภทไหน ซึ่งสามารถแบ่งได้ เป็น 2 ประเภทคือ

1.Sophisticated คือละครที่มีความประณีตวิจิตร เช่น ละครใน ละครดึกดำบรรพ์

2.Simple Folklore คือละครแบบชาวบ้านซึ่งไม่ค่อยประณีต เช่น ละครนอก

และหลักการที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงในการบรรจุเพลงอีก 2 ประการ คือ

1. ต้องรู้จักลักษณะของเพลง

2.ต้องรู้จักเพลงหน้าพาทย์

อัฉรา เจริญภาคี(2533 : 39 – 40) ยังได้สรุปหลักและวิธีการร้องของ อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน เพิ่มเติมอีกว่า วิธีการร้องเพลง อาจารย์เจริญใจนั้น นับได้ว่าเป็นทางร้องที่ดี เพราะมีทั้งความไพเราะ ความประณีต และแสดงออกของอารมณ์เพลง ซึ่งต้องอาศัยทักษะในการขับร้องที่ดี ใจการขับร้องเพลง ละครนั้นเป็นการขับร้องที่เสนอเรื่องราว ดังนั้นการถ่ายทอดอารมณ์เพลงในบทละครด้วยวิธีการอันแยบยล นั้นจึงทำให้ทางการร้องของอาจารย์เป็นศิลปะแบบ Expression โดยมีหลักการขับร้องดังนี้คือ

1. เสียง ต้องประกอบด้วยคุณภาพของเสียงซึ่งในแต่ละคนจะไม่เหมือนกันในการเปล่งเสียงต้องใช้ กำลังเสียงอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งมีการควบคุมน้ำเสียงด้วย

2. คำร้อง ต้องร้องให้ถูกอักขระให้ได้ความอย่างชัดเจน ให้ถูกความหมายของบทร้อง และค่อย บรรจงกล่าวถ้อยคำได้อย่างไพเราะ

3. การเอื้อน ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญของเพลงไทย ต้องรู้จักการใช้ลักษณะของการเอื้อนต่างได้ อย่างเหมาะสม

4. การสร้างอารมณ์ ผู้ที่จะสามารถขับร้องได้ถึงในจุดนี้ได้นั้น จะต้องเรียนรู้เทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น อีกทั้งจะต้องมีทักษะที่สูง มีประสบการณ์ที่มาก และที่สำคัญจะต้องเข้าใจถึงอารมณ์ของ บทเพลงและบทละครได้อย่างลึกซึ้ง

ปัจจุบันการแสดงออกที่สมบูรณ์แบบทุก ๆ ด้านนั้นแทบหาไม่ได้ ซึ่งก็มีเหตุปัจจัยอยู่หลายอย่าง ที่ทำให้ละครดึกดำบรรพ์ไม่ได้รับความนิยมในปัจจุบันนี้ เหมือนกับละครอื่น ๆ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

1. หาผู้แสดงที่มีความสามารถทั้งในด้านการขับร้องและรำด้วยทั้งสองประการนั้นยาก

2. เนื่องจากมีการปกครองในปี พ.ศ. 2475 จึงมีผลกระทบต่องานศิลปะทางด้านละครหยุดไป

3. สภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้ไม่เอื้ออำนวยต่อการแสดงละครดึกดำบรรพ์เพราะว่า ปัจจุบันทุกคนมุ่งแต่จะหาเลี้ยงชีพเพื่อให้อยู่รอดในสังคมและสภาพเศรษฐกิจที่ค่าครองชีพสูง ดังนั้นจึงแทบ ที่จะไม่มีความเวลาเหลือเลย

4. ค่านิยมของสังคมในปัจจุบันนี้เปลี่ยนไป เพราะอิทธิพลทางวัฒนธรรมของชาวตะวันตก ทำให้คนไทยส่วนใหญ่หันไปนิยมศิลปะของชาวตะวันตกมากขึ้น จนมีผลกระทบทำให้ดนตรีไทยซึ่งเป็นศิลปะประจำชาติ ไม่เป็นสิ่งที่ประเทืองอารมณ์ของคนไทยเหมือนในอดีตที่ผ่านมา

สมพร เจริญศิลป์ (2547 : 342) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิธีขับร้อง เพลงในต้นาคบาศ ของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน” พบว่า

1. ประวัติ.เพลง ในต้นาคบาศมีเพลงจำนวนทั้งสิ้น 29 เพลง พบว่าเป็นเพลงเก่าที่มักใช้ในการแสดงโขนละคร เป็นเพลงอัตราสองชั้นและชั้นเดียว มีเพลงหน้าทับปรบไก่ เพลงหน้าทับสองไม้ เพลงหน้าทับพิเศษ

2.การแบ่งวรรคคำร้อง พบว่าอาจารย์เจริญใจ แบ่งเป็นกลุ่มคำได้มากที่สุด 4 คำ น้อยที่สุด 2 คำ โดยคำนึงถึงความสละสลวยและความหมายตามบทประพันธ์

3.ช่วงการหายใจ พบว่าอาจารย์เจริญใจ จะหายใจบริเวณท้ายวรรคก่อนก่อนจะถึงคำร้อง และท้ายคำร้องก่อนจะเริ่มขึ้นในวรรคต่อไป ช่วงสั้นที่สุดของการหายใจนับได้ 1 ห้องเพลง และช่วงยาวที่สุดของการหายใจนับได้ 3 ห้องเพลง ของจังหวะ 2/4

4.ออกเสียงตรงเมื่อคำร้องและทำนองสอดคล้องกัน ในกรณีที่ทำนองและคำร้องเมื่อเปล่งเสียงตรงแล้วทำไม่ได้ ก็จะใช้วิธีการผันเสียง และทำนองยังใช้วิธีบังคับให้เสียงสั้นและยาว การควบคุมเสียงเบาและดัง ประยุกต์ให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้น

5. เทคนิคในการเอื้อน พบว่าอาจารย์เจริญใจ ใช้คำที่ไม่มี ความหมาย เอื้อนใน 29 เพลง จำนวน 19 คำ ทำนองเอื้อนจะผันแปรไปตามทำนองแต่ละเพลง ลักษณะเด่นของการเอื้อนอยู่ที่การบังคับเสียงให้เคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องนุ่มนวล กรณีที่ทำนองซ้ำหลายเที่ยวอาจารย์จะเปลี่ยนทำนองอย่างน่าสนใจยิ่ง

ความพิเศษของการขับร้องเพลงในต้นาคบาศ ของอาจารย์เจริญใจ จะอยู่ในการเปล่งเสียงคำร้อง และเอื้อนอย่างวิจิตรบรรจงสอดคล้องไปกับเนื้อเพลงและอารมณ์ของเพลง

สิริลักษณ์ ศรีทอง(2549 : 290) ได้ทำการศึกษาวิธีการขับร้องเพลงในต้นางลอยของครูศิริ วิชเวช พบว่า เอกลักษณะและเทคนิคที่ใช้ในการขับร้องเพลงในต้นางลอย ที่ขับร้องโดยครูศิริ วิชเวช ดังนี้

1. ลีลาการขับร้องของครูศิริ วิชเวช จะมีลักษณะเน้นความกระชับ ซึ่งมีการใช้เทคนิคต่างๆ ในการสื่ออารมณ์และความหมาย โดยลักษณะการขับร้องจะไม่เน้นความอ่อนหวานชัดเจนมากนัก แต่จะเน้นความชัดเจน สื่อความหมายได้ถูกต้องและเข้าถึงอารมณ์เพลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การขับร้องมีความไพเราะเป็นเอกลักษณ์

2. วิธีการขับร้องในตัมบานาลอยของครูศิริ วิชเวช จะมีลักษณะจะเป็นการผสมผสานกันระหว่างการขับร้อง เทคนิคการขับร้อง การบรรจงประดิษฐ์คำร้องและลีลาทำนองเอื้อนที่วิจิตรบรรจงในแต่ละช่วงของบทเพลงที่สื่อออกมาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกลมกลืน
3. เทคนิค “ผ่านเสียง” พบว่า เป็นการเรียงร้อยกลุ่มโน้ตเทคนิคย่อยๆ หลายเทคนิคเข้าด้วยกันอย่างต่อเนื่องและกลมกลืน โดยเทคนิคที่พบส่วนใหญ่ใน “ผ่านเสียง” ได้แก่ เทคนิค กระทบ ครั้น สะบัดเสียง หางเสียง และบริบเสียง ในบางกรณีจะพบการเน้นเสียง ครวญเสียงหรือเน้นคำร้องเพื่อให้สื่ออารมณ์และความหมายได้อย่างสมบูรณ์
4. เทคนิค “เสียงลงทรวง” พบว่า เมื่อทำเสียงลงทรวงไปจนถึงเสียงที่ต่ำสุดแล้ว เสียงที่อยู่ลำดับถัดไปมักจะอยู่ห่างกันเป็นคู่ 4 เสมอ
5. เทคนิค “ครั้น” “สะบัดเสียง” และ “กระทบเสียง” จะมีวิธี การขับร้องที่คล้ายคลึงกัน แต่จะมีความต่างกันที่อัตราส่วนความเร็วในการขับร้อง ซึ่งเทคนิค “ครั้น” สะบัดเสียง” และ “กระทบเสียง” จะมีอัตราส่วนความเร็วที่เรียงจากมากไปหาน้อย
6. เทคนิคที่พบในการขับร้องในตัมบานาลอย ของครูศิริ วิชเวช ได้แก่ “ซ้อนเสียง, เอื้อนหลบเสียง, ครั้น, หางเสียง, ลากเสียง, สะบัดเสียง, เน้นเสียง, เน้นคำ, ตรึงเสียง, ผ่านเสียง, ถอนเสียง, เน้นเสียงเน้นคำ, โยกเสียง, ไปรยเสียง, ทอดเสียง, โหนเสียง, เสียงลงทรวง, ทิ้งเสียง, ฝ่อเสียง, กลิ้งเสียง, เสียงพลิ้ว, เสียงกระทบ, ครั้นคำ, รวบเสียง, เอื้อนท้ายคำ, เท้า, ครวญเสียง, กระทบหางเสียง, ลักจังหวะ, รวบเสียงปั่นคำ, กระทบคำคู่ 2, กระทบคำคู่ 3, ปั่นคำ และบริบ”

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เจริญใจ สุนทรวาทิน(2538:150 - 155) ได้กล่าวถึงหลักและวิธีการขับร้อง ว่า วิธีปฏิบัติที่พระยาเสนาะดุริยางค์(แช่ม สุนทรวาทิน) ผู้เป็นบิดาได้วางรากฐานไว้ให้นั้น เป็นหลักปฏิบัติที่เน้นในรายละเอียดอย่างเคร่งครัด โดยให้เริ่มต้นจากการให้ร้องทีละวรรคหรือประโยคสั้นๆ จนทำทุกอย่างได้ครบทุกขั้นตอนตามที่ท่านต้องการแล้ว จึงจะสอนให้ร้องวรรคใหม่ต่อไป การสอนที่สมบูรณ์ด้วยหลักและวิธีการขับร้องโดยเน้นคุณภาพดังกล่าว เมื่อได้ปฏิบัติจนชำนาญมั่นคงแล้ว จึงมองเห็นว่าเป็นหลักและวิธีการที่ทำให้การขับร้องเกิดความไพเราะ งดงามและลึกซึ้งจนถึงขั้นให้ความรู้สึกและอารมณ์ได้ อาจารย์เจริญใจจึงนำหลักและวิธีการนี้มาแยกเป็นข้อๆ เพื่อประโยชน์แก่นักศึกษาที่สนใจใคร่เรียนรู้ และได้ใช้ประกอบการเรียนวิชาขับร้อง ซึ่งบรรดาวิชาการในแขนงต่างๆ ย่อมจะต้องมีหลักและวิธีปฏิบัติ การดนตรีและขับร้องก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะการขับร้องเป็นศิลปะที่ละเอียดอ่อน ถ้าเพียงแต่ทำได้แต่ขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน การปฏิบัติก็ไม่น่าจะไพเราะ เพียงแต่ร้องไปโดยอาศัยเสียงดีเท่านั้น ฉะนั้นผู้เรียนจึงต้องรู้หลักเกณฑ์ที่แน่นอน และจะต้องปฏิบัติได้ตามหลักอย่างมั่นคง จึงจะทำให้เกิดความไพเราะ งดงามและลึกซึ้งได้ โดยต้องมี

1. เสียง

คุณภาพเสียง คนเราเกิดมามีเสียงไม่เหมือนกัน บางคนมีเสียงเล็ก บางคนก็มีเสียงสูง บางคนก็มีเสียงใหญ่ เป็นต้น แต่คุณภาพเสียงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ร้องได้ไพเราะ หากเสียงดีแต่ไม่รู้จักใช้เสียงก็จะสูญเสียที่มีเสียงดีกลางๆ แต่รู้จักคิดรู้จักใช้เสียงไม่ได้

กำลังเสียง การเปล่งเสียงขับร้องเพลงไทย จะต้องใช้กำลังเสียงเต็มที่ เสียงขับร้องต้องมีกำลังมากพอ ลมหายใจของผู้ขับร้องต้องยาว กล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้องกับการหายใจและการเปล่งเสียงต้องแข็งแรง รวมถึงตัวผู้ขับร้องต้องได้รับการฝึกดีพอที่จะใช้วิธีการได้อย่างคล่องแคล่วอีกด้วย

หลักและวิธีการเปล่งเสียง การขับร้องเพลงไทยต้องมีการเปล่งเสียงที่ใช้กำลังเต็มที่ มีการควบคุมเสียงให้เกิดเป็นเสียงหนัก เสียงเบา มีการขึ้นเสียงให้กลมกล่อมบ้าง ค่อยๆ ผ่อนเสียงบ้าง และต้องมีการพิจารณาว่า การขับร้องตอนใดควรใช้เสียงแท้ ที่ใดควรใช้เสียงอาศัย ซึ่งพอจะกล่าวไว้เฉพาะวิธีการที่สำคัญ คือ

- การบังคับเสียง ผู้ขับร้องต้องบังคับเสียงให้ผ่านออกมาอย่างถูกต้องทาง โดยใช้ส่วนต่างๆ ในปากและลำคอ ตัวอย่างเช่น

การเปล่งเสียง เออ กระแสเสียงจะต้องผ่านลำคอกออกมาทางปากโดยตรง

การเปล่งเสียง อือ เสียงจะต้องผ่านออกมาในลักษณะครึ่งปากครึ่งจมูก

การเปล่งเสียง เอ๋ย เสียงจะต้องผ่านออกมาทางจมูก

- การฝึกกล้ามเนื้อคอ การฝึกกล้ามเนื้อคอ นั้น มุ่งหมายเพื่อให้เกิดเสียงที่ต้องใช้มาก อาทิ

ก. การครั่นเสียง (คล้ายๆ พรหมนิวส์) ถ้ากล้ามเนื้อไม่เต็น การร้องจะกระด้างและแข็ง

ข. การเปล่งเสียงเอื้อนตรงตำแหน่งเสียงที่ต้องใช้เสียงถึง 3 ระดับ

ตัวอย่าง

ท ล ช

หรือข้ามระดับเสียง

ท ล ฟ

การเปล่งเสียงเอื้อน 2 ลักษณะ ดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้ร้องต้องบังคับกล้ามเนื้อคอให้พลิก และเปล่งเสียงให้ได้ยินทั้ง 3 ระดับ ระดับเสียงใดระดับเสียงหนึ่งจะขาดหายไปไม่ได้และถ้าเป็นระดับเสียงตัวกลางหายไป จะทำให้เสียงร้องฟังดูเป็นเสียงหักกลางเสียง ไม่กลม ผู้ร้องจะต้องฝึกให้ได้ เพราะการเปล่งเสียงเอื้อนที่เป็น 3 ระดับเสียงนี้ เป็นหลักสำคัญที่ใช้อยู่ทั่วไปในการขับร้องเพลงไทย

การบังคับกล้ามเนื้อ นอกจะเปล่งเสียงร้องไปตามทำนองเพลงแล้ว ยังมีบางที่ที่ใช้เสียงสูง ผู้ร้องจะต้องเกรงกล้ามเนื้อบางส่วนโดยวิธี เข้มกล้ามเนื้อหน้าท้อง แล้วผลักดันขึ้นบน การฝึกกล้ามเนื้อวิธีนี้ จะทำให้เสียงที่ผู้ร้องเปล่งออกมาฟังดูกลม (ไม่แผดเสียงด้วยกำลัง) เป็นวิธีขึ้นเสียงที่เกิดประโยชน์แก่ผู้ร้อง กล่าวคือ นอกจากจะไม่ได้แผดเสียงร้องแล้ว ยังช่วยยืดเสียงให้ยาวต่อไปจนถึงจุดที่หยุดได้อย่างไพเราะ

2. คำร้อง

เรื่องเกี่ยวกับคำร้องมีหลักอยู่ 3 ข้อ คือ

วิธีร้องที่ทำให้เสียงได้ความหมายชัดเจน ขอยกตัวอย่าง เช่น เพลงเชิดจีน ตรงที่ว่า อย่าปรารมภ์ ไปเลยนะเจ้า คำว่า อย่า นี้ ไม่สมควรแต่งเสียงให้ได้ยินว่า ย่า หรือ หย่า เสียงที่ผ่านมาจากทางสูงจะฟังเป็น ย่า ถ้าเสียงที่ผ่านขึ้นไปจากต่ำ จึงจะฟังออกมาเป็น อย่า ปรารมภ์ หรือเพลงลาวคำหอม ที่ว่า หอมดอกไม้คำหอม อยากดอม ถ้าใช้เสียงมาจากทางสูง จะฟังว่า ยากดอม แต่ถ้าเสียงจากทางต่ำผ่านขึ้นไป จะฟังได้ความว่า อยากดอม เป็นต้น

วิธีร้องที่ทำให้เสียงได้ความหมายชัดเจนนี้ มีข้อยกเว้นอยู่บ้างในเพลงประเภท เพลงภาษา เช่น ลาว มอญ คำร้องในเพลงประเภทนี้อาจทำเสียงให้เพี้ยนได้ เพื่อให้ได้สำเนียงตามภาษานั้นๆ ด้วย ถ้าจัดคำร้องชัดเจนมากจะไม่ได้ “สำเนียงอันบอกภาษา”

ให้ถูกความหมายของบทร้อง ขอยกตัวอย่าง เช่น “ไฉ่ – พ่อพลาย” มิใช่ “ไฉ่พ่อ – พลาย” และ “ได้มา – แล้ว” มิใช่ “ได้ – มาแล้ว” หรือเพลงแขกสาหร่ายท่อน 3 ที่ว่า “ไฉ่ – ผีเสื้อ” ไม่ควรเป็น “ไฉ่ผี – เสื้อ” เช่นนี้ ตัวไหนที่จะออกเสียงน่าเกลียด ควรร้องให้สั้นหน่อยแล้วรีบใส่คำร้องคำต่อไป ก็จะได้เห็นคำที่น่ารัก

อนึ่ง การอ่านบทร้องให้เข้าใจ ให้รู้เรื่องก่อน มีความสำคัญมาก นอกจากจะทำให้แบ่งวรรคตอนได้ถูกต้องแล้ว ยังทำให้เข้าใจเรื่อง และวางคำร้องลงด้วยความประณีต

ต้องบรรจงกล่าวคำให้ไพเราะน่าฟัง ได้อารมณ์ การที่จะร้องคำร้องให้ถูกไวยากรณ์ ถูกความหมาย และน่าฟังนั้น นอกจากจะแบ่งวรรคตอนให้ถูกต้องดังกล่าวไว้แล้วในข้างต้น ขอให้สังเกตดูว่าการเปล่งคำออกมาแต่ละพยางค์ เช่น คำว่า พ่อ พี่ รัก โง่ ยาก ร้าง ฯลฯ นั้น เราสามารถแบ่งออกเป็นส่วนๆ ได้ 2 ส่วนบ้าง 3 ส่วนบ้าง แต่ละส่วนของพยางค์นั้นๆ จะต้องมียกระดับเสียงที่ถูกต้อง มีความสั้นยาวพอเหมาะและมีความหนักเบาแตกต่างกัน คำๆ นั้นจึงจะได้ความหมาย ได้ความไพเราะและได้อารมณ์ ถ้าแบ่งแต่ละส่วนไม่ถูกต้อง หรือใช้เสียงผิดระดับ หรือร้องแต่ละส่วนไม่ได้ความสั้นยาวที่พอดีก็อาจฟังดูน่าเกลียดหรือผิดความหมายไปเลย เช่น เพลงแบ่คลั่ง ตอนที่ว่า “ไฉ่อกเยือกเย็น” คำว่าเยือกเย็นแบ่งออกเป็น 3 ส่วน 3 ระดับเสียง คือ เสียง โด ซอล มี ส่วนแรกกับส่วนที่ 2 คือ โด กับ ซอล ควรมีความยาวพอๆ กัน แต่ความหนักเบา นั้น ซอล หนักกว่า โด ส่วนสุดท้ายคือ มี ต้องร้องให้มีน้ำหนักมากกว่าและมีความยาวมากกว่า โด กับ ซอล พอถึงคำว่า “เย็น” ซึ่งตรงกับเสียง ซอล นั้น ควรผ่อนน้ำหนักเสียงให้เบาลงเล็กน้อย เมื่อฟังรวมกันแล้วจึงจะรู้สึก ว่า “เยือกเย็น” จริงๆ

3. การเอื้อน

การเอื้อน เป็นลักษณะสำคัญที่สุดของการขับร้องเพลงไทย ผู้ขับร้องพึงสนใจเป็นพิเศษ อาจจะแบ่งกล่าวถึงเรื่องหลักและวิธีการเอื้อนได้เป็นข้อๆ ดังต่อไปนี้

เสียงที่ใช้ในการเอื้อน มีหลายอย่าง เช่น เออ เฮอ อือ ฮือ เงอ เงย เออะ เอิง การขึ้นเสียงหรือการกระทบเสียง เป็นต้น จะต้องวางให้เหมาะว่าส่วนไหนจะใช้อะไร หนัก เบา สั้น ยาว แคไหน เมื่อทำได้แล้วจึง

จะฟังดูไม่ขัดหูและไพเราะด้วย ขอยกตัวอย่างบางคำ เช่น เฮอ ต้องเปล่งเสียงเบา เพื่อให้ฟังดูอ่อนและอาจเป็นที่พักผ่อนการหายใจก่อนก็ได้ เพราะบางทีตอนต่อไปอาจต้องร้องยาวออกไป ก่อนจะถึงที่หยุดหายใจ ถ้าไม่หยุดแอบหายใจตรงที่ว่ามานี้ คนร้องอาจจะเหนื่อยแล้วไปหายใจตอนท้ายๆ ทำให้ไม่จบประโยคเนียน แล้วจะเสียอารมณ์ของเพลง และทุกครั้งเมื่อจะจบวรรคเนียนก่อนจะกล่าวคำร้อง ถ้าเป็นตัว “อ” ก็ควรร้องคำเอียงไป ถ้าเป็นตัว “ง” ก็ควรร้องคำเอียงลงไป แล้วจึงค่อยกล่าวคำร้อง จึงจะเป็นการจบประโยคการเนียน แล้วฟังดูเรียบร้อยเกลี้ยงเกลา

การแบ่งสัดส่วน ความสั้นยาว และหนักเบา ของการเอื้อนแต่ละคำ ก็ทำนองเดียวกันกับจะเปล่งพยางค์คำร้อง เมื่อประกอบกับการเลือกคำเอื้อนที่เหมาะสม จะสร้างความไพเราะได้หลายอย่าง เช่น คำว่า “หอม” ในบทร้องเพลงสุดสงวนที่ว่า “แม่เนื้อหอม” พยางค์ที่ว่า “หอม” เน้นให้หนักขึ้นเล็กน้อย ส่วนที่สำคัญอยู่ที่การเอื้อนต่อจากคำว่า “หอม” ถ้าใช้ให้ถูกจะเน้นคำว่า “หอม” ให้เด่นออกมาจนรู้สึกได้ว่า “หอม” จริงๆ

4. จังหวะ

ผู้ที่ขับร้องเพลงไทยได้ดี จะต้องมีจังหวะดี ร้องให้ตกลงตรงจังหวะทุกช่วงไป ข้อนี้คงไม่มีปัญหาอะไรมากนัก ขอให้สังเกตว่า ควรมีการลักจังหวะ ย้อยจังหวะ ได้ เพื่อฟังแล้วไม่ จืด ซืด ทื่อ หรือช่วยรวบคำ ทำให้ภาษาไม่วิบัติ คือเอาคำมารวมกันหรือทำให้ฟังดู “คม” ขึ้น นอกจากนี้ยังมีการทิ้งจังหวะไปสักช่วงหนึ่ง แล้วจึงมาเข้าจังหวะที่หลัง เช่น การเอื้อนในเพลง “ทยอย” ต่างๆ ต้องปล่อยให้จังหวะ “ล่อย” ไปสักระยะ การปล่อยจังหวะ “ล่อย” เพื่อ “คร่ำครวญ” ดีกว่าจะเอื้อนตรงจังหวะไปตลอด ไม่สมจะเป็นเพลงทยอย ซึ่งควรต้อง “คร่ำครวญ” บ้าง ทั้งเป็นการแสดงความรู้ความมั่นคงของคนร้องด้วยว่า สามารถฟังหน้าทับออกเล่นกับจังหวะได้

5. การหายใจ

การหายใจควร “กำหนดที่ตายตัว” ต้องมีที่หายใจ ช้อนรอยต่อให้สนิท โดยคนฟังแทบไม่รู้สึกรู้สีก และคนร้องก็ไม่เหนื่อยมาก การหายใจถูกที่นั้น มีผลทำให้การร้องนุ่มนวล ไม่รู้สึกรุนแรง เว้นเป็นหัวงๆ คนฟังก็รู้สึกสบาย ไม่เหนื่อยตามไปด้วย ฉะนั้นจึงต้องกำหนดลงไปให้แน่ชัด แบ่งที่หายใจในระหว่างการเอื้อนให้เหมาะสม

6. การสร้างอารมณ์

เพลงไทยของเรานั้นจัดได้ว่าอยู่ในระดับ “คลาสสิก” ผู้ฟังจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจถึงจุดสำคัญเกี่ยวกับเพลงไทยพอสมควร จึงจะพอฟังรู้ว่าดีตรงไหน ดีอย่างไร ไม่ดีเพราะอะไร จุดสูงสุดของเพลงไทยหรือเพลงคลาสสิกชาติอื่นๆ ก็อยู่ที่ความไพเราะ ความงาม ความเข้าถึงอารมณ์ การสร้างอารมณ์จึงเป็นข้อที่สำคัญมาก การร้องเพลงไทยมิใช่แต่เพียงร้องๆ ให้จบ แล้วเครื่องรับได้หรือร้องให้ถูกต้อง ให้ครบจังหวะให้ถูกต้องทุกในแต่ละจังหวะก็แล้วกัน เพราะถ้าเช่นนั้น ก็ไม่ควรจัดไว้ในระดับคลาสสิก จึงควรต้องใส่อารมณ์ลงไปด้วย ปัญหาสำคัญก็มีว่า จะใส่อย่างไร

การใส่อารมณ์ต่างๆ ให้รู้สึกได้ว่า ตรงนี้เศร้า ตรงนี้หวาน ตรงนี้รัก-โศก อารมณ์ตัดพ้อ ต่อว่า น้อยใจ ดีใจ เสียใจ ฯลฯ มิใช่จะใส่แบบง่ายๆ เช่น ทำหน้าตา ท่าทาง สุ่มเสียง ให้เศร้าๆ เครื่อๆ เบาๆ ฯลฯ ก็กลายเป็นว่าใส่อารมณ์แล้ว เพลงไทยจะใส่อารมณ์ได้ดี จะต้องอาศัยวิธีการต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่น การเน้นคำ เน้นเอื้อน การเว้น การลักจังหวะ การปล่อยเสียงแท้ เสียงอาศัย การประคับประคอง ควบคุมเสียง ผ่อนเสียง ฯลฯ ให้เหมาะให้ควร การจะทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ตามที่เรากำลังต้องการได้นั้น จะต้องพิจารณาจัดฝึกจำให้ได้ว่าในแต่ละที่แต่ละแห่งจะใช้วิธีการอะไรบ้าง ดังนั้นจึงมิใช่ที่จะมาทำหน้าตา สุ่มเสียงประกอบอารมณ์ได้ง่ายๆ ดังกล่าวมาแล้ว จะต้องใช้ความรู้ การพิจารณา และปฏิบัติให้ได้ตามที่วางไว้จริงๆ จึงจะสร้างอารมณ์ขึ้นมาได้

7. ความประณีต

ความประณีต บรรจง สำหรับการร้องเพลงไทยของเรานั้น จำเป็นที่สุดประการหนึ่งซึ่งจะขอกล่าวไว้เป็นข้อสุดท้าย ข้าพเจ้าจะขอเปรียบเทียบกับการเล่นหนังสือ ที่มีทั้งตัว “หวัด” ตัว “บรรจง” นั้น ในการขับร้องก็เช่นเดียวกัน ในการเอื้อนแต่ละวรรคแต่ละคำร้อง จะต้องเป็นไปด้วยความประณีตบรรจง คำร้องของเราส่วนใหญ่มักจะคัดลอกมาจากวรรณคดี ตอนที่เพราะๆ ดีๆ ทั้งนี้ ถ้าเราไม่บรรจงกล่าวคำๆ นั้นก็คงออกมาเฉยๆ ไม่รู้สึกร้อน ไม่รู้สึกหนาว ไม่รู้สึกเกลียด ไม่รู้สึกหวาน และจะไม่มีชีวิต คงเป็นแต่เพียงร้อง “เล่าเรื่อง” เท่านั้น มิได้ให้ภาพ ให้อารมณ์แก่ผู้ฟังเลย

การสอนดนตรีและขับร้องนั้น ควรจะต้องส่งเสริมและมุ่งตรงไปที่คุณภาพ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าถึงความไพเราะและความงามของดนตรีและการขับร้องให้สูงสมกับที่เป็นสมบัติและเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ในการขับร้องและดนตรีนั้นจะต้องช่วยกันสร้างให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ การมีเพลงมาก การเล่นหรือขับร้องได้ในเวลารวดเร็วก็เป็นสิ่งที่ดี แต่ที่ดีที่สุดนั้น ผู้เล่น หรือผู้ขับร้องจะต้องเล่นหรือร้องได้อย่างไพเราะ จึงจะถึงจุดหมายสูงสุดของการเล่นดนตรีและการขับร้อง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษารับรองเพลงประกอบการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ตำราวิชาการ งานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และศึกษาจากสถาบันที่การแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลที่ได้จากเอกสารตำรา และงานวิจัย

- หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- หอสมุดพุทธกระหม่อมสิรินธร หอสมุดแห่งชาติ
- หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 สถาบันที่การแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้น โดยมีข้อคำถาม เพื่อใช้สัมภาษณ์บุคคลข้อมูล เกี่ยวกับวิธีการรับรองเพลงประกอบการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติฯ โดยสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 7 – 20

พฤศจิกายน 2558

1.3.2 แบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง โดยจะเป็นการสัมภาษณ์ด้วยข้อคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อมูลโดยทั่วไป ประวัติความเป็นมา และบริบทปลีกย่อยต่างๆ ของการรับรองประกอบการแสดง โขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติฯ โดยสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 7 – 20 พฤศจิกายน 2558

2. ขั้นศึกษาและจัดกระทำข้อมูล

- 2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ และจากแผ่นบันทึกการแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศักพพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา มาศึกษาจัดลำดับเนื้อหา ความสำคัญ ตามประเด็นที่ศึกษา ตามลำดับ
- 2.2 ฝึกขับร้องเพลงจากแถบบันทึกการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา เพื่อความเข้าใจในการวิเคราะห์

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล จากการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา จะแยกวิเคราะห์ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

- 3.1 ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา จำนวน 20 เพลง ได้แก่ กราวใน, มอญรำดาบ, ร้อย่าย, ช้างประสาธนา, ฝรั่งควง, ตระนอน, ชมตลาด, กราวนอก, ทะแยกลองโยน, กระบอก, แหกอะหวั้ง, สร้อยสน, กล่อมช้าง, แมลงวันทอง, เหน่เข็ดฉิ่ง, ร่ายรูด, ลิงโลด, ลิงลาน, กราวรำพม่า และแขกบรเทศ ซึ่งจะศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

3.1.1 คำร้อง

- 3.1.1.1 ความหมายของคำร้อง
- 3.1.1.2 การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง
- 3.1.1.3 การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

3.1.2 การเอื้อน

- 3.1.2.1 ประเภท และสัดส่วนวรรคตอนของการเอื้อน
- 3.1.2.2 การเอื้อน เพื่อประกอบการแสดง

3.1.3 จังหวะ

3.1.3.1 อัตราจังหวะ

3.1.3.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

3.1.3.3 จังหวะหน้าทับ

3.1.3.4 เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ

3.1.3.5 แนวการขับร้องประกอบการแสดง

3.1.4 การหายใจ

3.1.4.1 ตำแหน่งของการหายใจ และช่วงลมหายใจ

3.1.5 เทคนิคการขับร้อง

3.1.5.1 เทคนิคการขับร้องพื้นฐาน

3.1.5.2 เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

3.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา ซึ่งจะศึกษาในเรื่อง การขึ้นเพลง การส่งร้อง การสวมร้อง การเคঁล้า การร้อง ล่าลอง การรับร้อง และการจบเพลง

4. ขั้นสรุปและอภิปรายผล

4.1 ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเรียบเรียงจัดทำบทสรุปผลจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

4.3 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารตำรา และงานวิจัย ศึกษาจากแถบบันทึกการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา และการสัมภาษณ์บุคคลข้อมูล คือ ครูทัศนีย์ ชุนทอง มาทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

- 1 ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา
- 2 ศึกษาขั้นตอนการแสดง ที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา

การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์ดังนี้

- 1 ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา จำนวน 20 เพลง ได้แก่ กราวโน, มอญรำดาบ, รื้อร้าย, ช้างประสานงา, ฝรั่งควง, ตระนอน, ชมตลาด, กราวนอก, ทะแยกลองโยน, กระบอก, แหกอะหวั้ง, สร้อยสน, กล่อมช้าง, แมลงวันทอง, เน้เชิดฉิ่ง, ร่ายรุต, ลิงโลด, ลิงลาน, กราวรำพม่า และแขกบรเทศ ซึ่งจะศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

- 1.1 คำร้อง

- 1.1.1 ความหมายของคำร้อง
- 1.1.2 การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง
- 1.1.3 การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

- 1.2 การเอื้อน

- 1.2.1 ประเภท และสัดส่วนวรรคตอนของการเอื้อน
- 1.2.2 การเอื้อน เพื่อประกอบการแสดง

- 1.3 จังหวะ

- 1.3.1 อัตราจังหวะ
- 1.3.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง
- 1.3.3 จังหวะหน้าทับ
- 1.3.4 เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ
- 1.3.5 แนวการขับร้องประกอบการแสดง

- 1.4 การหายใจ

- 1.4.1 ตำแหน่งของการหายใจ และช่วงลมหายใจ

- 1.5 เทคนิคการขับร้อง

- 1.5.1 เทคนิคพื้นฐานในการขับร้อง
- 1.5.2 เทคนิคในการขับร้องประกอบการแสดง

1.1 ศึกษาคำร้อง ในหัวข้อ ความหมาย และการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง จากเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ ซึ่งประกอบด้วยเพลงต่างๆ ดังนี้

คำร้อง มีความสำคัญในด้านการสื่ออารมณ์เพลง นักร้องจะต้องศึกษาคำร้อง หรือบทร้อง ให้เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการถ่ายทอด ให้ถ่องแท้เสียก่อน จึงจะร้องออกมาได้ถูกความหมาย และสื่ออารมณ์นั้นๆ ได้ อีกประการหนึ่งคือ การแบ่งวรรคตอน ก็จะต้องแบ่งให้เอื้อแก่ความหมายของคำ เมื่อประกอบกันแล้ว บทเพลงที่ร้องก็จะไพเราะ สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง และสร้างอารมณ์ให้ผู้ฟังคล้อยตามได้ ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการร้องเพลง

การศึกษาคำร้องในครั้งนี้ จะศึกษาจาก จากเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ ซึ่งประกอบด้วยเพลงต่างๆ ดังนี้

1. เพลงกราวใน	11. เพลงแขกอะหัง
2. เพลงมอญรำดาบ	12. เพลงสร้อยสน
3. ร้องรื้อรำ	13. เพลงกล่อมช้าง
4. เพลงช้างประสานงา	14. เพลงแมลงวันทอง
5. เพลงฝรั่งควง	15. เพลงเห่เชิดจิ้ง
6. เพลงตระนอน	16. เพลงรำยรูด
7. เพลงชมตลาด	17. เพลงลิงโลด
8. เพลงกราวนอก	18. เพลงลิงลาน
9. เพลงทะแยกลองโยน	19. เพลงกราวรำพม่า
10. เพลงกระบอก	20. เพลงแขกบรเทศ

เพลงที่ 1 กราวใน
บทร้องเพลงกราวใน

บัดนั้น กาลสุรเสนนี้มีศักดิ์
รับสั่งบังคมทศพัทตร์ ขุนยักษ์รีบเหาะระเห็จไป

ความหมาย

กาลสุร เสนายักษ์ รับคำสั่งจากทศกัณฐ์ ให้ไปแจ้งข่าวการสงครามแก่อินทรชิต เมื่อรับคำสั่งแล้ว จึงออกเดินทาง ด้วยการเหาะไปอย่างรวดเร็ว

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

บัดนั้น กาลสุร / เสนี / มีศักดิ์
รับสั่ง / บังคม / ทศพัทตร์ ขุนยักษ์ / รีบเหาะ / ระเห็จไป

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนบทละคร จำนวน 1 บท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

2 3 / 2 / 2
2 / 2 / 3 2 / 2 / 3

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกราวใน แสดงอารมณ์แบบปกติ แต่เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ กาลสุร เสนายักษ์ ที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ ก็น้อมรับและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ดังนั้น การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จะใช้วิธีการเน้นคำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ดนตรีส่งร้อง)					บัด	(ถือ) นั้น	(ถือ)
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	_ ด ด ด	_ ม _ ร	_ ด _ ด	_____	___ ล	_ ดิ _ ริ	_ ดิ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	กาลสุร	เสนี	มี	ศักดิ์	รับสั่ง	บังคม	ทศ	-ศ พัทตร์
ทำนองร้อง	_ ดิ ดิ ริ	_ ริ _ ดิ	___ ดิ	_ ท _	_ มิ _ ริ	_ มิ _ มิ	___ ริ	ดิ ริ _

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	ขุน ยักษ์	รีบเหาะ	ระเห็จ	ไป	(เอ้อ เออ	เฮอะเอิงเงอ	เออเออ ฮือเง้อเออ	เอ้อ เออเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ ริ _ ริ	_ ดิ ล ล	___ ดิ ล	_ ดิ _	_ ซ _ ล	_ ริ ดิ ดิ	_ ริมิ _ ซิซริ	_ มิริดิ _ ดิ

เพลงที่ 2 มอญรำดาบ

บทร้องเพลงมอญรำดาบ

ครั้นถึงโรงราชพิธี	กาลสุรเสนีบังคมไหว้
ทูลว่าพระบิดวงศ์ทรงชัย	ให้มาทูลข่าวปัจจำมิตร
แสงอาทิตย์ฤทธิรอนมังกรกัณฐ์	ไปโรมรันเสียทัพดับจิต
ขอให้พระองค์ทรงฤทธิ์	ไปเช่นฆ่าปัจจำมิตรให้มรณา

ความหมาย

เมื่อกาลสุรเดินทางมาถึงยังโรงพิธีของอินทรีชิต จึงเข้าไปเฝ้า ถวายบังคมแล้วทูลว่า ทศกัณฐ์ได้ใช้ให้ตนมาแจ้งข่าวการสงคราม ว่าแสงอาทิตย์และมังกรกัณฐ์ ที่ไปทำศึกกับพระรามนั้น บัดนี้ได้พ่ายแพ้แก่พระราม และถึงแก่ความตายแล้ว จึงมีคำสั่งให้อินทรีชิตออกรับศึก และกำจัดศัตรูให้หมดสิ้นไป

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

เที่ยวที่ 1

ครั้นถึง / โรงราช / (ชะ)พิธี

กาฬสุร / เสนี / บังคมไหว้

เที่ยวที่ 2

ทูลว่า / พระบิดวงศ์ / ทรงชัย

ให้มา / ทูลข่าว / ปัจจำมิตร

เที่ยวที่ 3

แสงอาทิตย์ / ฤทธิรอน / มังกรกัณฐ์

ไปโรมรัน / เสียทัพ / ดับจิต

เที่ยวที่ 4

ขอให้ / พระองค์ / ทรงฤทธิ์

ไปเช่นฆ่า / ปัจจำมิตร / ให้มรณา

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนสุภาพ จำนวน 2 บท

เพลงมอญรำดาบเป็นเพลงท่อนเดียว ขั้วร้องและบรรเลงทั้งหมด 4 เที่ยว ใช้คำร้อง เที่ยวละ 1 บาท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

เที่ยวที่ 1

2 / 2 / 3

3 / 2 / 3

เที่ยวที่ 2

2 / 4 / 2

2 / 2 / 3

เที่ยวที่ 3

3 / 3 / 3

3 / 2 / 2

เที่ยวที่ 4

2 / 2 / 2

3 / 3 / 3

การใช้ถ้อยคำในการขบร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงมอญรำดาบ แสดงอารมณ์แบบปกติ แต่เป็น บทบาทของผู้แสดงด้วยยักษ์ คือ กาลสุร เสนายักษ์ กำลังแจ้งข่าวการสงครามแก่อินทรีดิด ดังนั้น การใช้ถ้อยคำในการขบร้อง จะใช้วิธีการเน้นคำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงด้วยยักษ์

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		(เออ	เฮ้อ	เออเฮอะเอิงเงย)	ครั้น	(อ้อ) ถึง	(ฮือ) โรง	ราช
ทำนองร้อง	_____	____ ซ	____ ล	_ ซ ลซ ซ	_ _ คํ ิ	_ ท _ คํ	_ ฟ _ คํ	____ ท

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(อ้อ) (เออ	เฮ้อเออเอิงเงย	เออเอ้อ เออเออ	เฮ้อเฮ้อ เออเออ		ฮือ)	-ชะ พิ	(ฮือ) ี
ทำนองร้อง	_ คํ _ คํ	ิ คํท _ ล	_ ซฟ _ ซท	_ คํท _ คํิ	_____	_____ ฟ	_ _ ิ ฟ	_ ิ _ ิ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงย)	กา	-ละ สุร	(ฮือ) (เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮือ) เส	(ฮือ) นี
ทำนองร้อง	____ ซ	_ ลซ _ ซ	____ ิ	_ _ ิ ิ ิ	_ ฟ _ ฟ	_ ซฟ _ ิ	_ ฟ _ คํ	_ ฟ _ คํ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงย	เฮ้อเออเอ้อ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	ฮือ)บังคม	ไหว
ทำนองร้อง	____ คํ	_ ิ คํ _ ซ	ล ซฟ _ ซ	_ ล _ ท	____ ิ	ิ คํ _ ท	_ ิ คํ ล ล	_ _ คํ ซ

คำร้อง	(อ้อ ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ ฟ _ ลซ

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ทูล	ว่า	พระปิ	ตุรงค์
ทำนองร้อง	_____	_____	_____	_____	____ ฟ	_ _ ฟ ุ	_ _ ล ฟ	_ ซ ซ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เออ	ฮือฮือ	ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือ)ทรง	ชัย
ทำนองร้อง	_____	_____	____ ท	____ คํ	_ _ คํ ิ	_ คํท _ คํ	ิ คํ ฟ _ ิ	____ ิ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงย)	ให้	(ฮือฮือ) มา	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮือ) พูล	ข่าว
ทำนองร้อง	___ ช	_ ลช _ ช	___ ด	ท ดวิ _ วิ	___ ฟ	_ ชฟ _ วิ	_ ฟ _ ด	_ ด ท

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อ เฮอเฮ้อเฮอ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เอ่อ	เฮอะเอย) ปัจจุ	มิตร
ทำนองร้อง	_ ด _ ด	_ วิด _ ช	ล ชฟ _ ช	_ ล _ ท	___ วิ	วิ ด _ ท	_ วิด ช ล	___ ด

คำร้อง	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ ช _

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					แสง	(ฮือ)อาทิตย	ฤทธิ	(ฮือ)-ธิ รอน
ทำนองร้อง	___	___	___	___	___ ด	_ ช ด วิ	___ วิ	_ ท ด ด

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เออ	เฮ้อเออเอิงเออ	เออเอ่อ เออเออ	เฮ้อเฮ้อ เออเอย		ฮือ)	มังกร	กัณฐ์
ทำนองร้อง	___ ด	วิ ด ทิ _ ล	_ ชฟ _ ชท	_ ดท _ ดวิ	___	___ ฟ	_ วิ วิ	___ วิ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงย)	ไปโรม	วัน	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮือ) เสี่ย	(ฮือ) ทัพ
ทำนองร้อง	___ ช	_ ลช _ ช	_ วิ วิ	___ วิ	___ ฟ	_ ชฟ _ วิ	_ ฟ _ ด	_ ช _ ดวิ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อเออเอ่อ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เอ่อ	เฮอะเอย) ดับ	จิต
ทำนองร้อง	_ ด _ ด	_ วิด _ ช	ล ชฟ _ ช	_ ล _ ท	___ วิ	วิ ด _ ท	_ วิด _ ฟ	___ ฟ

คำร้อง	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ ช _

เทียวกที่ 4

บรรดที่ 1

คำร้ง					ขอ	ให้	พระ	(ลือ)องค้
ทำนองร้ง	_____	_____	_____	_____	___ ฟ	_ ซ _ ฟ	_ ร _ ซล	_ ฟ _ ซ

บรรดที่ 2

คำร้ง			(เออ	เอย	อืออือ	อืออือ อือ	อืออืออือ)ทรวง	ฤทธิ
ทำนองร้ง	_____	_____	___ ท	___ ค	_ ค ร	_ คท _ ค	รค ฟ _ ร	___ รฟ

บรรดที่ 3

คำร้ง	(อือ) (เออ	เฮอะเอิง เย	ไปเขน	(ลือ) ฟู่า	(อืออืออือ)(เออ	เฮอะเอิง เย	อือ) ป้จจา	มิตร
ทำนองร้ง	_ ร _ ซ	_ ลซ _ ซ	_ ร ค	_ ร _ ฟค	ท คร _ ฟ	_ ซฟ _ ร	_ ฟ ท ค	___ ร

บรรดที่ 4

คำร้ง	(อือ) (เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อ เออเอ้อเออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เอ่อ	เฮอะเอย)ให้ ม-	-ร ณา
ทำนองร้ง	_ ค _ ค	_ รค _ ซ	ล ซฟ _ ซ	_ ล _ ท	___ ร	ร ค _ ท	_ รค ซฟ ซ	_ ซ ซ

เพลงที่ 3 ร้องรื้อร้อย

บทร้อง ร้องรื้อร้อย

เมื่อนั้น	อินทรีตลิลทิศักดิ์ยักษา
ได้ยินบอกออกความอัปรา	โกรธาลิมเนตรเห็นเสนี
ลุกขึ้นกระที่บบาทหวาดไหว	เหม'ไก่อ่าฟสุรยักษี
มาพูดให้เป็นกลางกลางพิธิ	ชีวิตมึงถึงที่จะบรรลัย
นี่หากคิดนิตเดียวว่ารับสั่ง	จะหยุดยั้งยกโทษโปรดให้
ว่าพลางทางทรงศรัย	คลาไคลของจากโรงพิธิ

ความหมาย

เมื่ออินทรี ซึ่งกำลังประกอบพิธีบูชาพรหมาศออยู่นั้น ได้ฟังข่าวการสงครามจากกาลสุร กิริสีก โกรธมาก ที่กาลสุรนำข่าวอัปมงคลมาแจ้งในโรงพิธิอันศักดิ์สิทธิ์ จึงออกจากสมาธิ ลุกขึ้นกระที่บบาทด้วยความโกรธ ชี้นำคำกาลสุรต่างๆ นานา กระทั่งว่าจะฆ่าเสียให้ตาย แต่ก็ติดที่ว่าเป็นคำสั่งของทศกัณฐ์ ที่ใช้ให้มาแจ้งข่าว จึงยกโทษตายให้ จากนั้นอินทรีจึงนำศรพรหมาศออกจากโรงพิธิ

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

(เมื่อเอ๋ย) / เมื่อนั้น	อินทรีต / ลิลทิศักดิ์ / ยักษา
ได้ยินบอก / ออกความ / อัปรา	โกรธา / ลิมเนตร / เห็นเสนี
ลุกขึ้น / กระที่บบาท / หวาดไหว	เหม'ไก่อ่า / กาลสุร / ยักษี
มาพูดให้ / เป็นกลาง / กลางพิธิ	ชีวิตมึง / ถึงที่ / จะบรรลัย
นี่หากคิด / นิตเดียว / ว่ารับสั่ง	จะหยุดยั้ง / ยกโทษ / โปรดให้
ว่าพลาง / ทางทรง / ศรัย	คลาไคล / ออกจาก / โรงพิธิ

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนบทละคร จำนวน 3 บท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

(2) / 2	4 / 3 / 2
3 / 2 / 3	2 / 2 / 3
2 / 3 / 2	2 / 3 / 2
3 / 2 / 3	3 / 2 / 3
3 / 2 / 3	3 / 2 / 2
2 / 2 / 2	2 / 2 / 3

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงร้องรื้อรำย แสดงอารมณ์โกรธ ของผู้แสดงตัว ยักษ์ คือ อินทรชิต โดยรู้สึกโกรธ ที่กาลสูตร นำข่าวการพ่ายแพ้สงคราม ซึ่งเป็นเรื่องอัปมงคล มาแจ้งในขณะที่ตน กำลังประกอบพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้น การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

1. ในช่วงทำนองรื้อ คือ บทที่ 1 ค่อยกล่าวคำร้องให้ชัดเจน มั่นคง เพื่อให้เกิดภาพการเคลื่อนไหว อย่างเชื่องช้า สง่างาม ของตัวแสดงในตอนสำคัญ คือ อินทรชิต ในขณะที่กำลังจะออกจากสมาธิ

2. ในช่วงทำนองรำย กล่าวคำร้องให้มีความกระชับ เน้นคำ และกระแทกเสียงคำร้อง โดยเฉพาะตรง ตำแหน่งคำที่แสดงอารมณ์โกรธ เพื่อให้เกิดความรู้สึกโกรธ และแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

บทที่ 1

บทที่ 1

ต้นเสียงร้อง

วรรคที่ 1

คำร้อง	เมื่อ (ชื่อชื่อ)	ซึ่งชื่อชื่อ	ชื่อ ชื่อ-เงอเออ	เออ	ซึ่งชื่อเออ	เออเออเออ-เออ	เออเออเออเออ-เงอ	ชื่อ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ลท	_ วิวั ท	ล ทล _ ลช	_ _ _ ล	_ _ วิวั ล	ท ลช _ ล	ทล วิวั _ ท	_ _ _ วิ

วรรคที่ 2

คำร้อง	เมื่อ (ชื่อชื่อ)	ซึ่งชื่อชื่อ	ชื่อ ชื่อ-เงอเออ	เออ	ซึ่งชื่อเออ	เออเออเออ นั้น	ชื่อชื่อ-เงอเออ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ลท	_ _ วิวั ท	ล ทล _ ลช	_ _ _ ล	_ _ วิวั ล	_ ทล _ ล	ล ทล _ ลช

วรรคที่ 3

คำร้อง	อินทรชิต	(ชื่อ-ซึ่งชื่อชื่อ)	ชื่อ ชื่อ-เงอเออ	เออ	ซึ่งชื่อเออ	เออเออเออ	สิทธิ	ศักดิ์
ทำนองร้อง	ท ท ท ท	ท _ วิวั ท	ล ทล _ ลช	_ _ _ ล	_ _ วิวั ล	_ ทล _	_ _ _ ช	_ _ ล ช

ลูกคู่รับ

คำร้อง	เออ – ยัก	(ชื่อชื่อ) ษา
ทำนองร้อง	_ ช _ ล	ล ช _ ท

ลูกคู่ร้องเป็นจังหวะ ในบาทที่ 1 ซ้ำ ดังนี้

คำร้อง	(ฮือ)เอ๋ย	เมื่อเอ๋ย		เมื่อนั้น	อินทรีชิต	สิทธิ์ศักดิ์	(เอ๋ย)ยัก	(ฮือฮือ)ษา
ทำนองร้อง	ริ ล _ _	_ ลช _ ล	_ _ _ _	_ ลช _ ล	ล ล ล ล	_ ช ล ช	_ ช _ ล	_ ล ช ท

คำร้อง	(ฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ริ _ _	_ _ _ _

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	(ฮือฮือฮือ)อัป	-ปรา	โกธ ธา	ลีม เนตร	เห็น เส	(ฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	ช ล ช _	_ ล ท _	ลท ลช _ ช	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ช ทริ _ ท	ริ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกธ ธา	ลีม เนตร	เห็น เส	(ฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	_ ชล _ ช	_ ช _ ล	_ ช _ _	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ช ทริ _ ท	ริ ลท _ ล

บาทที่ 2

บาทที่ 1

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว(ฮือ)	เหมไฉ	กาลสุร	(ฮือ)(เอ๋ย)ยัก	(ฮือฮือ) ษี
ทำนองร้อง	_ ล ล ช	ท ริ ท ล	ท ลช _ ช	_ ท _ ริ	_ ช _ ล	ช ล ล ท	ริ ช _ ล	_ ลช _ ทริ

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว(ฮือ)	เหมไฉ	กาลสุร	(ฮือ)(เอ๋ย)ยัก	(ฮือฮือ) ษี
ทำนองร้อง	_ ล ล ช	ล ลช _ ช	_ _ _ ช	_ ท _ ริ	_ ช _ ล	ช ล ล ท	ริ ช _ ล	_ ลช _ ทริ

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	มาพูดให้	เป็นกลาง	(ชื่อ ชื่อชื่อ) กลาง	พิธี	ชีวิต มิ่ง	ถึง ที่	จะ บรร	(ชื่อชื่อ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล ช _	ทล _ ล ล	ล ทลช _ ล	_ ลล _ _	_ ลล _ ล	_ ทริ _ ลช	_ ช _ ล	_ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	มาพูดให้	เป็นกลาง	กลาง	พิธี	ชีวิต มิ่ง	ถึง ที่	จะ บรร	(ชื่อชื่อ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล _ ช	_ ล _ ล	_ ล _ _	_ ลล _ _	_ ลล _ ล	_ ทริ _ ลช	_ ช _ ล	_ ลท _ ล

บทที่ 3

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	นี่หาก คิด	นิตเดียว	(ชื่อชื่อชื่อ)ว่ารับ	สั่ง	จะหยุด ยั้ง	ยก โทษ	(เอ๋ย)โปรด	(ชื่อชื่อ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ท ท _	ล ทลช ช ล	_ ล ช _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	นี่หาก คิด	นิต เดียว	ว่ารับ	สั่ง	จะหยุด ยั้ง	ยก โทษ	(เอ๋ย)โปรด	(ชื่อชื่อ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช ล	_ ช _ _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

ทอดจังหวะช้าลง เพื่อจะลงจบ

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ว่าพลา	ทางทรง	(ชื่อชื่อชื่อ)ศร	(ชื่อ)ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(ชื่อชื่อ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	ทล ท ท _	ล ทลช _ ลท	ริ ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ว่าพยาง	ทางทรง	ศร	(ฮือ)ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(ฮือฮือ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลข _ ล	_ ล _ ล	ล ทล _ ลท	ริ่ ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

เพลงที่ 4 ช้างประสานงา
บทร้องเพลงช้างประสานงา

จึงตรัสสั่งรุกการชาญกำแหง	จะเปลี่ยนแปลงกายภูเป็นโกสีห์
จงให้การอุณราชอสุรี	แปลงอินทรีย์เป็นคชาเอราวัณ
อันโยธาทั้งหลายให้กลายเพศ	เป็นเทเวศสุรางค์นางสรวรค์
ให้สำหรับขับรำระบำบรรพ์	เร่งเตรียมไว้ให้ทันฤกษ์ดี

ความหมาย

เมื่อออกจากโรงพิธีแล้ว อินทรีซึ่งเรียกเหล่าเสนายักษ์มาสั่งการ เพื่อให้เร่งเตรียมจัดพล โดยวางอุบายให้จัดเป็นขบวนทัพของพระอินทร์ สั่งรุกการเสนายักษ์คนสนิทว่า ตนจะแปลงกายเป็นพระอินทร์ ให้การอุณราชแปลงกายเป็นช้างเอราวัณ ส่วนเหล่าเสนา และพลยักษ์ทั้งหลาย ให้แปลงกายเป็นเหล่าเทวดานางฟ้า เพื่อจับระบำรำฟ้อนไปในขบวน เตรียมการดังนี้ให้พร้อมสรรพ

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

เที่ยวที่ 1

จึงตรัสสั่ง / รุกการ / ชาญกำแหง

จะเปลี่ยนแปลง / กายภู / เป็นโกสีห์

เที่ยวที่ 2

จงให้ / การอุณราช / อสุรี

แปลงอินทรีย์ / เป็นคชา / เอราวัณ

เที่ยวที่ 3 คำร้องในวงเล็บ เป็นการร้องซ้ำคำร้องที่อยู่ข้างหน้า

อันโยธา / ทั้งหมด / (อันโยธาทั้งหมด) / ให้กลายเพศ

เป็นเทเวศร์ / สุรางค์ / นางสรวรค์

เที่ยวที่ 4 คำร้องในวงเล็บ เป็นการร้องซ้ำคำร้องที่อยู่ข้างหน้า

ให้สำหรับ / ขับรำ / (ให้สำหรับขับรำ) / ระบำบรรพ์

เร่งเตรียมไว้ / ให้ทัน / ฤกษ์ดี

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนสุภาพ จำนวน 2 บท

เพลงช้างประสานงาเป็นเพลงท่อนเดียว ขับร้องและบรรเลงทั้งหมด 4 เที่ยว ใช้คำร้อง เที่ยวละ 1

บาท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

เที่ยวที่ 1

3 / 3 / 3

3 / 2 / 3

เที่ยวที่ 2

2 / 3 / 3

3 / 3 / 3

เที่ยวที่ 3 คำร้องในวงเล็บ เป็นการร้องซ้ำคำร้องที่อยู่ข้างหน้า

3 / 2 / (5) / 3

3 / 2 / 3

เที่ยวที่ 4 คำร้องในวงเล็บ เป็นการร้องซ้ำคำร้องที่อยู่ข้างหน้า

3 / 2 / (5) / 3

3 / 2 / 2

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงข้างประสาธนา แสดงอารมณ์แบบปกติ แต่เป็น บทบาทของผู้แสดงด้วยยักษ์ คือ อินทรีชิต โดยมีฐานะเป็นผู้บัญชาการรบ สั่งการให้จัดเตรียมกองทัพด้วยท่าที่ที่แข็งขัน ห้าวหาญ และองอาจ ดังนั้น การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จะใช้วิธีการเน้นคำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงด้วยยักษ์

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			จึง ตรัส	สั่ง	(ฮือ	ฮือฮือ	ฮือ) รุก	ทะการ
ทำนองร้อง	----	----	_ ร _ ทุ	__ ทุ	__ _ วิ	_ มริ _	ทุ _ ทุ	_ _ ม ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ เออ	เอิง	เออ	เอ้อเออฮือเอ้อเออ	เอ้อเออเออ-เออเออ	ฮือ) ชาญ	กำแหง
ทำนองร้อง	----	_ ร _ ม	__ ทุ	_ ทุ _	ท ล วิ วิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ วิ _ ท	_ _ ท ท

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)		จะเปลี่ยน	แปลง	(เออ	เอ้อเออเอิงเออ	ฮือ) กาย	กู
ทำนองร้อง	_ วิ _ ล	----	_ ทุ ม	__ ทุ	__ _ ล	ท ล ทุ _ ม	_ ทุ _ วิ	__ _ วิ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเอิง	เอ้อเออ	เอ้อเออฮือเอ้อเออ	เอ้อเออเออ-เออเออ	(ฮือ)เป็นโก	สี่ห้
ทำนองร้อง	__ _ วิ	_ _ ล คิ	__ _ วิคิ	_ คท _	_ ทล วิ วิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ วิ ท ท	__ _ ท

คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)	
ทำนองร้อง	_ วิ _ ล	----

เทียวกที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			จง	ให้	(ฮือฮือ	ฮือ)	การณ	ราช
ทำนองร้อง	_____	_____	___ ร	_ ร ฑ _	___ มร	_ ฑ _	_ ม ม	_ ฑ ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือฮือ)	(เอ๋ เออ)	เอ็ง	เออ	เอ้อเออฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ	(ฮือ) อ	สุวิ
ทำนองร้อง	_ ฑ _ รม	_ ร _ ม	___ ฑ	_ ฑ _	ท ล วิ ฑ	ท ล ฑ _ ลท	_ วิ _ ฑ	_ ล ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)		แปลง	อินทรี	(เออ)	เอ้อเออเอ็งเออ	ฮือ) เป็น	คชา
ทำนองร้อง	_ ฑ ท ล	_____	___ ฑ	_ ฑ ฑ	___ ล	ท ล ฑ _ ม	_ ฑ _ ร	_ ร ร

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเอ็ง	เอ้อเออ	เอ้อเออฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ	ฮือ) เอ	ราวัน
ทำนองร้อง	___ วิ	_ ล ค	___ วิ ค	_ ค ฑ _	_ ท ล วิ ฑ	ท ล ฑ _ ลท	_ วิ _ ล	_ ล ล

เทียวกที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			อันโย	ธา		(ฮือฮือฮือ ฮือ)	ทั้ง	(ฮือ)หลาย
ทำนองร้อง	_____	_____	_ ร ร	_ ร	_____	ร ม ร _ ฑ	___ ฑ	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ฮืออันโย	ธา	ทั้ง	หลาย	เอ้อเออฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ	(ฮือ) ให้หลาย	เพศ
ทำนองร้อง	_ ฑ ฑ ฑ	___ ฑ	___ ล	ม ฑ _ วิ	ท ล วิ ฑ	ท ล ฑ _ ลท	_ วิ ฑ ล	___ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)		เป็นเท	เวศร์	ฮือ เออ	เอ้อเออเอ็งเออ	(ฮือ)	สุวงศ์
ทำนองร้อง	_ ฑ _ ทล	_____	_ ฑ _ ฑ	___ ฑ	ม ฑ _ ล	ท ล ฑ _ ม	___ ฑ	_ ร ร

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเอ็ง	เอ้อเออ	เอ้อเออฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ	ฮือ) นาง	สวรงค์
ทำนองร้อง	___ วิ	_ ล ค	___ วิ ค	_ ค ฑ _	_ ท ล วิ ฑ	ท ล ฑ _ ลท	_ วิ _ ฑ	_ ฑ ท

คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)	
ทำนองร้อง	_ วิ _ ล	_____

เทียวกที่ 4

บรรดที่ 1

คำร้ง			ให้	สำหรับ	(อื่อ อื่ออื่อ	อื่อ)	ขับ	ล่ำ
ทำนองร้ง	----	----	---ร	_ท_รช_ท_	_ร_ม_ร	---ช	---ร	_ม_ม

บรรดที่ 2

คำร้ง	ให้	สำหรับ	ขับ	ร่ำ	อื่ออื่ออื่ออื่ออื่อ	อื่ออื่ออื่อ-อื่ออื่อ	อื่อ ระเบ่ำ	บรรด
ทำนองร้ง	---ช	_ม_ชค_ม	---ม	_ช_	ท_ล_ร็_ร็_ช	ท_ลช_ลท	_ร็_ล_ล	---ล

บรรดที่ 3

คำร้ง	(อื่อ-อื่อ)		เร่งเตรียม	ไว้	(อื่อ) (อื่อ)	อื่ออื่ออื่ออื่อ	อื่อ)	ให้ ท้น
ทำนองร้ง	---ทล	----	_ชม_ช	---ล	_ช_ล	ท_ลช_ม	---ช	_ชฟ_ช

บรรดที่ 4

คำร้ง	(อื่อ	อื่ออื่อ	อื่ออื่อ	อื่ออื่อ	อื่ออื่ออื่ออื่ออื่อ	อื่ออื่ออื่อ-อื่ออื่อ	อื่อ) ฤกษ	ดี
ทำนองร้ง	---ร็	---ล_ดี	---ร็ดี	_ดีท_	_ทล_ร็_ร็_ช	ท_ลช_ลท	_ร็_ล	_ช_ล

เพลงที่ 5 ฝรั่งเศส บทร้องเพลงฝรั่งเศส

บัดนั้น
มาเร่งรัดจัดหมู่่อสุรี

รุทรการประณตบทศรี
คอยตามภูมีรณรงค์

ความหมาย

เมื่อรับบัญชาแล้ว รุทรการจึงเร่งจัดเตรียมขบวนทัพตามที่อินทรีขิตสั่ง จนพร้อมสรรพ และรอเวลาเพื่อติดตามอินทรีขิตออกรบ

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

เที่ยวที่ 1

(บัดเอย) / บัดนั้น

รุทรการ / ประณต / บทศรี

เที่ยวที่ 2

มาเร่งรัด / จัดหมู่ / อสุรี

คอยตาม / ภูมี / รณรงค์

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนบทละคร จำนวน 1 บท

เพลงฝรั่งเศสเป็นเพลงท่อนเดียว ขั้บร้องและบรรเลงทั้งหมด 2 เที่ยว ใช้คำร้อง เที่ยวละ 1 บาท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

เที่ยวที่ 1

(2) / 2

3 / 2 / 3

เที่ยวที่ 2

3 / 2 / 3

2 / 2 / 3

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงฝรั่งเศส แสดงอารมณ์แบบปกติ แต่เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ รุทรการ เสนายักษ์ที่กำลังเร่งปฏิบัติหน้าที่จัดเตรียมกองทัพอย่างเข้มข้น ดังนั้น การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จะใช้วิธีการเน้นคำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			บัด	(สื่อ) เอย	(เออ	เฮอเอ็งเงอ	เออเอ๋ย) บัด	(สื่อ) ไ้น
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ฟ	_ ซ _ ซ	___ ท	_ ท ล ท	_ ลซ _ ฟ	_ ซ _ ซล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(สื่อ	เฮอฮือเฮอ	เฮอะเอ็ง เย)		รุท	ทะการ		ประณต(สื่อ)
ทำนองร้อง	_ ซ _	_ ล ดิ ซ	_ ลซ _ ซ	-----	___ ท	_ ล ล	-----	_ ลท _ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออเออ	เฮอ เออ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ	ฮือเงอ เออ	เฮอะเอ๋ย) บท	ทะศรี
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	_ ท _ ริ	_ ม ริ	_ ริ _	___ ฟ	_ ลล ม	_ ฟม _ ท	_ ร ม

คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ซร _	-----

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		มาแรง รัด	จัด	หมู่ (สื่อ)	(เออ	เฮอเอ็งเงอ	เออเอ๋ย) อ	สุ ริ
ทำนองร้อง	-----	_ ซซ ฟ ล	___ ฟ	_ ฟ _ ซ	___ ท	_ ท ล ท	_ ลซ _ ฟ	_ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		เฮอฮือเฮอ	เฮอะเอ็ง เย)		คดย	ตาม	ภู	มี
ทำนองร้อง	-----	_ ล ดิ ซ	_ ลซ _ ซ	-----	___ ล	___ ล	___ ล	_ ล _

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออเอ๋ย	เฮอเฮอเฮอเฮอ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ	ฮือเงอเออ	เฮอะเอ๋ย)รณ	ณรงค์
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	ซ ฟ ม ร	_ ม ร	_ ร _	___ ฟ	_ ลล ม	_ ฟม _ ร	_ ร ร

เพลงที่ 6 ตระนอน

บทร้องเพลงตระนอน

เมื่อนั้น
จึงขึ้นบนแท่นสุวรรณบรรจง

อินทรีขึ้นชมสมประสงค์
จำแลงแปลงองค์อสุรา

ความหมาย

ฝ่ายอินทรี เมื่อสั่งการเหล่าเสนา และพลยักษ์จนเป็นที่พอใจแล้ว จึงทำพิธีแปลงกายของตน ให้เป็นพระอินทร์

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

(เมื่อเอย) / เมื่อนั้น

อินทอ / ระชิต / ขึ้นชม / สมประสงค์

จึงขึ้นบน / แท่นสุวรรณ / บรรจง

จำแลง / แปลงองค์ / อสุรา

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนบทละคร จำนวน 1 บท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

(2) / 2

2 / 2 / 2 / 3

3 / 3 / 2

2 / 2 / 3

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงตระนอน แสดงอารมณ์การชื่นชมยินดี เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ อินทรี โดยมีความรู้สึกพึงพอใจ จากการสั่งการให้จัดเตรียมกองทัพจนเสร็จสมบูรณ์ เป็นไปตามที่ตนประสงค์ทุกประการ พร้อมทั้งแสดงความมุ่งมั่นที่จะแปลงกายเป็นพระอินทร์ และเนื่องจากเพลงตระนอน เป็นเพลงหน้าพาทย์ การขับร้องจะต้องแสดงถึงความสง่างาม น่าเกรงขาม ของผู้แสดง ในที่นี้คือผู้แสดงตัวยักษ์ โดยจะต้องกล่าวคำร้องให้มีระดับความเข้มของเสียงสม่ำเสมอ ตามทำนองเพลงและจังหวะเพลง เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย สละสลวยลักษณะของความองอาจ สง่างาม ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			เมื่อ	เคย
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	ฮือใจเออ	เออเฮอะเอิงเอิง	เออเอ่อ เออ)	(ฮือใจเออ	ฮือฮือฮือ)เมื่อ	(ฮือ) นั้น
ทำนองร้อง	-----	___ ฟ	__ ลล ฟ	_ ม ฟม ฟ	_ มร _ ท	__ วิ วิ ล	_ ท ลช ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	อิน ท	(ฮือฮือ)	ร ชิต	(ฮือ) (เออ	เฮ้อเฮ้อ เออเออ	ฮือ) ขึ้น	(ฮือ) ชม
ทำนองร้อง	_ ร _	_ ล _ ล	_ ช ล	_ ท _ ดิ วิ	_ ดิ _ ดิ	วิ ดิ _ วิมิ	_ ชิ _ วิ	_ ดิ _ วิ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เฮ้อเออเอ่อ เออเออ	ฮือใจเออ	เออฮือใจ เออ	เฮ้อเออเอิง เอ่อ	เออ) ชม	(ฮือ) ประสงค์
ทำนองร้อง	-----	___ มิ	มิ วิดิ _ วิมิ	_ ชิ ชิ วิ	_ มิ ชิ ชิ วิ	มิ วิดิ _ ท	_ ดิ _ วิมิ	_ ชิ _ มิ มิ

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		จึง ขึ้น	ฮือบน	(เฮ้อเออเอ่อ เออเออ	ฮือใจ เออ	เฮอะเออ)แพ้น	(ฮือ) สุวรรณ
ทำนองร้อง	_ ชิ วิ	-----	_ ม _ ม	_ ร _ ม	ฟ มร _ มฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ร	_ ทุ ร ร

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) (เออ	ฮือใจเออ	เออ เฮอะเอิง เอิง		เออเออ)	บวร	จง
ทำนองร้อง	_ ร ม	_ ร ทุ _ ม	_ ช ช ม	_ ร มร ม	-----	_ ร ทุ _	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	จำ	แลง		แปลง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) องค์
ทำนองร้อง	_ ล ท	_ ล ทุ _	___ ท	___ ท	-----	___ ล	_ ล ท	_ ล ทุ _

บรรทัดที่ 8

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) (เออเออ		เฮ้อเออเอ่อ เออเออ		ฮือ)	อ	สุวา
ทำนองร้อง	_ ช ล	_ ช ม ร ช	-----	_ ท ลช ลท	-----	___ วิ	___ ช	_ ล ล

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ ล ท	_ ล ทุ _

เพลงที่ 7 ชมตลาด

บทร้องเพลงชมตลาด

เป็นโกสีห์ทรงเครื่องเรืองอร่าม

ล้วนแก้วแก้วงามวามเวหา

จับพระแสงพรหมาศยาตรา

เสด็จมาเกยสุวรรณทันใด

ความหมาย

เมื่ออินทรชิตแปลงกายเป็นพระอินทร์แล้ว ก็มีเครื่องทรงที่สวยงาม ประดับประดาด้วยมณีนพรัตน์ที่จรัสแสงแวววาม ในมือถือศรพรหมาศ แล้วเสด็จไปยังเกยช้างเพื่อรอขึ้นช้างเอราวัณ

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

เที่ยวที่ 1

เป็นโก / สีห์ทรงเครื่อง / เรืองอร่าม

ล้วนแก้ว / แก้ว / งามวาม / วามเวหา

เที่ยวที่ 2

จับ / พระแสงพรหมาศ / ยาตรา

เสด็จ / มา / เกยสุวรรณ / ทันใด

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนสุภาพ จำนวน 1 บท

เพลงชมตลาดเป็นเพลงท่อนเดียว ขับร้องและบรรเลงทั้งหมด 2 เที่ยว ใช้คำร้อง เที่ยวละ 1 บาท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

เที่ยวที่ 1

2 / 3 / 3

2 / 1 / 2 / 3

เที่ยวที่ 2

1 / 4 / 2

2 / 1 / 3 / 2

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงชมตลาด แสดงอารมณ์การชื่นชมยินดี เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ โดยหลังจากที่อินทรชิตแปลงกายเป็นพระอินทร์แล้ว ก็รู้สึกพึงพอใจ ชื่นยินดี ในผลของการแปลงกายครั้งนี้มาก เนื่องจากพระอินทร์นั้นมีรูปลักษณะที่สง่างาม และประดับประดาไปด้วยเครื่องทรงที่วิจิตรตระการตา ดังนั้น การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จะต้องค่อยกล่าวลำร้องอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า อ่อนช้อย และสง่างาม ตามบทบาทของผู้แสดงตัวพระ

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		เป็น โก	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือฮือ) สีห์	(ฮือ) ทรง	เครื่อง	(เออ)
ทำนองร้อง	-----	_ ท _ ท	_ ริ ริ ท	_ ล ทล ท	_ ริ _ ล	___ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	เฮอะเฮ ฮือเง้อเฮ	เฮ้อเฮเอิง เงย)		เรื่อง	อร่าม
ทำนองร้อง	-----	___ ล	_ ทล ริ ริ ล	ท ลช _ ช	-----	___ ล	_ ล ช

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	ล้วน แก้ว	(ฮือฮือ	ฮือฮือฮือ) ก้าว		เงา	งาม
ทำนองร้อง	_ ล _	_ ล _ ช	_ ม _ ชล	ช ลช _ ช	_ ม _	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เออ	ฮือเง้อเฮ เอิงเง้อ	เออเอ๋ย)	วาม เว	หา
ทำนองร้อง	-----	___ ล	___ ท	ริ ริ ท ล ท	_ ลช _	_ ล _ ล	___ ลท

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เออ	เฮ้อเฮ ฮือเง้อเฮ	เฮ้อเฮเอิง เงย		เออ เออ	เฮอะเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ ริ _ ช	___ ล	_ ทล ริ ริ ล	ท ลช _ ช	-----	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		จับ	(ฮือ ฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือ) พระแสง	(ฮือ) พรหม	มาศ	(เออ)
ทำนองร้อง	-----	___ ล	_ ท ริ ริ ท	ล ทล ล ลท	_ ริ _ ล	___ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	เฮอะเฮ ฮือเง้อเฮ	เฮ้อเฮเอิง เงย		ยาต	ตรา
ทำนองร้อง	-----	___ ล	_ ทล ริ ริ ล	ท ลช _ ช	-----	___ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		เสด็จ	(ฮือฮือ	ฮือ ฮือฮือ) มา		เกย	สุวรรณ
ทำนองร้อง	-----	_ ช ม	_ ช ล	ช ลช _ ช	-----	___ ล	_ ล ล

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เออ	ฮือเง้อเฮ เอิงเง้อ	เออเอ๋ย)	ทัน	ใด
ทำนองร้อง	-----	___ ล	___ ท	ริ ริ ท ล ท	_ ลช _	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ขอ	ขอ	เข้าขอ อื่นๆขอ	เข้าขอเชิง เงอ		ขอ ขอ	ขอเชิง เงย)
ทำนองร้อง	___ ช	___ ล	_ ทล วิ ล	ท ลช _ ช	_____	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

เพลงที่ 8 กราวนอก

บทร้องเพลงกราวนอก

ขึ้นทรงคอคชาเอราวัณ	ทหารแห่ให้สนั่นหวั่นไหว
ขยายยกโยธาคลาไคล	ลอยฟ้ามาในโพยมมาน

ความหมาย และการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง

เมื่อจัดขบวนทัพพร้อมสรรพ พระอินทร์ หรืออินทรีชิตจำแลง ก็เสด็จขึ้นทรงช้างเอราวัณ เหล่าทหารก็
กู่ก้องร้องไห้ เพื่อเป็นการเอาฤกษ์เอาชัยก่อนออกศึก จากนั้นก็สั่งให้เคลื่อนทัพ โดยให้ทัพปล่อยลอยไปในอากาศ

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

ขึ้นทรง / คอคชา / เอราวัณ	ทหารแห่ / ให้สนั่น / หวั่นไหว
ขยายยก / โยธา / คลาไคล	ลอยฟ้า / มาใน / โพยมมาน

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนสุภาพ จำนวน 1 บท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

2 / 3 / 3	3 / 3 / 2
3 / 2 / 2	2 / 2 / 3

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกราวนอก แสดงอารมณ์ฮึกเหิม และแข็งขัน
เป็นบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง โดยมีอารมณ์ฮึกเหิม มีขวัญ
กำลังใจเต็มเปี่ยม ในอาการของผู้ที่กำลังจะไปรบ ดังนั้นการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จึงต้องกล่าวคำร้องให้กระชับ
เป็นไปตามทำนองและจังหวะของเพลง และตรึงเสียงของคำร้องให้ความเข้มของเสียง มีความสม่ำเสมอตลอดทั้ง
เพลง เพื่อแสดงอารมณ์ความฮึกเหิม และแข็งขันให้เด่นชัด

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ขึ้น ทรง	คอคชา	เอ	ราวัน	ทหาร แห่	ให้
ทำนองร้อง	_ ริช _ ท	_ ท ท ท	_ _ ท _	_ ท ท _	ท ร _ ล	_ ล _ _ _ _ _

(ต้นเสียงชาย ร้องให้ขึ้น 3 ลา และลูกคู่รับว่า “ฮิว” พร้อมกัน)

คำร้อง	สนั่น	หวั่น	ไหว
ทำนองร้อง	_ _ ท ล	_ _ _ ล	_ ริ _ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ขยาย ยก	โย ธา	คลา	ไคล	ลอย ฟ้า	มาโน	โพยม	มาน
ทำนองร้อง	_ ทริ _ ริ	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ ท _ _	_ ท _ ริ	_ _ ท ท	_ _ ท ท	_ _ _ ท

เพลงที่ 9 ทะแยกลองโยน
บทร้องเพลงทะแยกลองโยน

ช้างนิมิต	เหมือนไม่ผิดช้างมัววน
เริงเรงกำแหงหาญ	ชาญศึกสู้รู้ท่วงที่
ผูกเครื่องเรื่องทองทอ	กระวิลทองหล่อทอแสงศรี
ห้อยหูฟู่จามรี	ปกตระพองทองพรรณราย
เครื่องสูงเรียงสามแถว	ลายกาบแก้วแสงแพรวพราว
อภิรุมสับซุ่มสาย	บังแทรกอยู่เป็นคู่เคียง
กลองชนะประโคมครึก	มโหรีทีกกีก้องเสียง
แตรสังข์ส่งสำเนียง	นางจำเรียงเคียงข้างทรง
สาวสุรางค์นางรำพ็อน	ดั่งกนิษฐนางนวลหงส์
นักสิทธิฤทธิรงค์	ถือทวนธงลือลอมมา

ความหมาย

เป็นการบรรยายลักษณะขบวนทัพของพระอินทร์ ซึ่งเป็นร่างแปลงของอินทรี และเหล่าพลยักษ์ โดยบรรยายว่า ช้างเอราวัณจำแลงเชือกนี้ เหมือนกับช้างเอราวัณซึ่งเป็นช้างทรงของพระอินทร์มาก มีพละกำลังมหาศาล เชี่ยวชาญในการทำศึก รู้ยุทธวิธีในการต่อสู้ ตัวช้างก็ประดับประดาไปด้วยเครื่องทรงต่างๆ ที่ทำจากทองคำ บริเวณหูกมีภูห้อยที่ทำจากขนของจามรี ปกตระพอง(ผ้าคลุมส่วนนูนที่อยู่บริเวณหัวช้าง) ก็ถักทออย่างประณีต มีขบวนของเครื่องสูง ซึ่งเรียงรายกันอยู่ ได้แก่ อภิรุม ซุ่มสาย และบังแทรก ซึ่งปัก และประดับประดาอย่างวิจิตรงดงาม มีประกายแสงแวววาม นอกจากนั้นในขบวนยังประกอบด้วยวงดนตรี คือวงเครื่องประโคม ประกอบด้วย กลองชนะ กลองมโหรีทีก แตร และสังข์ บรรเลงเสียงดังเสนาะสนั่นไปทั่วบริเวณ มีเหล่านางสนมและนางกำนัล เดินเคียงข้างอยู่กับช้างทรงนั้นด้วย มีเหล่านางอัปสรที่ต่างก็จับระบำรำฟ้อนอย่างสวยงามราวกับกนิษฐ์ เหล่านักสิทธิ์ หรือฤๅษี ต่างก็ถือธงชัย ซึ่งเป็นของสิริมงคลแก่การยกทัพ โดยขบวนทัพทั้งหมดนี้ ก็ได้มุ่งหน้าไปยังสนามรบ

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

(ข้างเอย) / ข้างนิมิต	เหมือน / ไม่ผิด / ข้างมัทวาน
เริงแรง / กำแหงหาญ	ชาญศึกสู้ / รู้ท่วง / ที่
ผูกเครื่อง / เรืองทองทอ	กระวิลทองหล่อ / ทอแสง / ศรี
ห้อยหู / ภูจำมรี	ปกตระพอง / ทองพรรณ / (ณะ)ราย
เครื่องสูง / เรียงสามแถว	ลายกาบแก้ว / แสงแพรว / พราย
อภิรม / สัมชুমสาย	บังแทรกอยู่ / เป็นคู่ / เคียง
กลอง / ชนะ / ประโคมครึก	มโห / ระทึก / กึกก้องเสียง
เตรสังข์ / ส่ง / สำเนียง	นาง / จำเรียง / เคียงข้าง / ทง
สาว / สุรางค์ / นางรำพ้อน	ดั่ง / กิณนร / แฉ่งนวล / (ละ)หงส์
นักสิทธิ์ / ฤทธิรงค์	ถือทวนธง / ลีวลอย / มา

ลักษณะคำประพันธ์ : กาพย์ยานี 11 จำนวน 5 บท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

(2) / 3	1 / 2 / 3
2 / 3	3 / 2 / 1
2 / 3	4 / 2 / 1
2 / 3	3 / 2 / 2
2 / 3	3 / 2 / 1
3 / 3	3 / 2 / 1
1 / 2 / 3	2 / 2 / 3
2 / 1 / 2	1 / 2 / 2 / 1
1 / 2 / 3	1 / 2 / 2 / 3
2 / 3	3 / 2 / 1

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงทะแยกลองโยน เป็นการบรรยายอารมณ์ตามบรรยากาศของการแสดง คือ ชื่นชมความงดงามของขบวนทัพพระอินทร์ การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จึงต้องแสดงให้เห็นภาพความงามขององค์ประกอบแต่ละอย่างที้อยๆ เผยออกมา ได้เรียงกันไปอย่างซ้ำ โดยค่อยกล่าวคำร้องตามทำนองและจังหวะเพลง เพื่อให้เกิดภาพความงดงาม อ่อนช้อย บนความเรียบร้อย และประณีต เป็นไปตามความหมายของคำร้องแต่ละคำ

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ข้าง	(ฮือ) เอย	ข้าง	นิมิต
ทำนองร้อง	----	----	----	----	___ รม	_ ร _ ร	___ ชล	_ ช ล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)	เหมือน	(ฮือ)	ไม่ ผิด		ข้าง	มัช	มะวาน
ทำนองร้อง	_ ช _ ลช	___ ท	___ รั	_ ลช _ ช	----	___ ท	___ ท	_ ล ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง			เริง	แรง			กำ แหง	(ฮือ) หาญ
ทำนองร้อง	----	----	___ ช	___ ช	----	----	_ ท _ ท	_ รั _ ท

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ชาญ	ศึก	(ฮือฮือฮือฮือ)สู้	สู้	ท่วง	(ฮือฮือ ฮือฮือ) ที่	
ทำนองร้อง	_ รั _ _	_ _ _ ล	_ _ _ ช	ลท ลช _ ชร	_ ท _ มช	_ ร _ ร	_ ท _ รม	รท รม _ ม

บรรทัดที่ 5

คำร้อง			ผูก	เครื่อง	(ฮือ)	เรือง	ทอง	ทอ
ทำนองร้อง	----	----	___ ท	___ ร	_ ท _	___ ช	___ ช	___ ช

บรรทัดที่ 6

คำร้อง		กระ วิล	ทอง	หล่อ	ทอ	แสง	(ฮือ) (ฮือฮือ	ฮือฮือ) สี่
ทำนองร้อง	-----	-- ท ท	--- ท	--- ล	- ท - ท	--- ท	- รั - ท	- ลช - ท

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(ฮือฮือ)		ห้อย	หู	(ฮือ)	ภู	จาม	มรี
ทำนองร้อง	_ รั ล	----	___ ช	_ ม _ ช	___ รั	___ รั	_ ช _ ท	_ ท ท

บรรทัดที่ 8

คำร้อง		ปก	(ฮือฮือ ฮือฮือ) ตระพอง	ทอง	พรรณ	(ฮือฮือ ฮือฮือ ฮือฮือ) ณะราย		
ทำนองร้อง	-----	___ ช	_ ล ท	_ ลช ม ม	___ ร	___ ร	_ ร ม	รท รม ม ม

บรรทัดที่ 9

คำร้อง			เครื่อง	สูง	(ฮือ)	เรียง	สาม	แถว
ทำนองร้อง	----	----	___ รั	_ ท _ ร	___ ช	___ ช	___ ช	___ ช

บรรทัดที่ 10

คำร้อง	(ฮือ)	ลาย	กาบ	(ฮือฮือฮือฮือ)แก้ว	แสง	(ฮือ) แพรว	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)พรวาย
ทำนองร้อง	___ รั	___ ท	___ ช	ลท ลช _ ชว	_ ท _ ม	_ ช _ ม	_ ช ม	_ รท _ ร

บรรทัดที่ 11

คำร้อง			อ	ภิรม	(เออ	เฮ้อเจิง เถอ	เออเอ่ย) สัมทุม	ส่าย
ทำนองร้อง	_____	_____	___ ม	_ ช ช	___ ท	ท ล _ ท	ลช ร _ ม	___ ม

บรรทัดที่ 12

คำร้อง	(ฮือฮือ)	บัง	แพรว	อยู่	เป็น	คู่	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) เคียง
ทำนองร้อง	_ ช ร	___ ล	___ ล	_ ช _ ช	___ รั	___ ดั	___ รัม	_ ม รั _ รั

บรรทัดที่ 13

คำร้อง	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	กลอง	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ) ชนะ	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	ประโคน	คึก
ทำนองร้อง	_ รัม _ รัค	___ ท	_ รั รั ท	ล ทล ล ท	_ ล ท	_ ลช _	_ คั คั	___ รั

บรรทัดที่ 14

คำร้อง	(ฮือ)	มโห	(ฮือฮือฮือ	ฮือฮือ)ระที่ก	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) กีก	ก้อง	(ฮือฮือ)เสียง
ทำนองร้อง	_ คั _	_ ม ม	_ ช ช ม	รั ม รั ม	_ รั ม	_ รัค _ ม	___ ช	ม ช _ ท

บรรทัดที่ 15

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		แตร	สังข์	(ฮือ) (เออ	เฮ้อเอย) ส่ง	(ฮือ ฮือฮือ)	สำ เนียง
ทำนองร้อง	_ รั _ ล	_____	___ ช	___ ช	_ รั _ ท	ท ล _ ม	_ ช _ ลช	ม ช _ ร

บรรทัดที่ 16

คำร้อง		นาง		จำ เรียง	เคียง	ข้าง	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) ทรวง
ทำนองร้อง	_____	___ ล	_____	_ ล _ ล	___ รั	___ รัม	_ คั คั	_ ม รั _ รั

บรรทัดที่ 17

คำร้อง	ฮือ ฮือฮือ)	สาว	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ) สุวงศ์	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	นาง รำ	พ่อน
ทำนองร้อง	_ ม _ รัค	___ ท	_ รร ท	ล ทล ล ล	_ ล ท	_ ลช _	_ คั คั	___ รั

บรรทัดที่ 18

คำร้อง	(ฮือ)	ดัง	(ฮือฮือ ฮือ)	กิน นร	แน่น	นวล	(ฮือ	ฮือฮือ) ระหวง
ทำนองร้อง	___ คั	___ ม	_ ช ช ม	_ รั _ รั	___ ช	_ ม _ ช	___ ม	_ ลช _ ลท

บรรทัดที่ 19

คำร้อง	ฮือ ฮือ)		นัก	(ฮือ) ลิทธิ	ฮือ (เงอเออ	เออเฮอะเออเออ	เฮอะเอย) ฤทธิ์	ทรวง
ทำนองร้อง	_ รั ล	_____	___ ม	_ รั _ คั	_ รั _ ชม	รั ม รั _ ค	_ ม รั _ รั	_ ล ล

บรรทัดที่ 20

คำร้อง		ถือ	ทวน	ธง	ลิว	ลอย	(ชื่อ	ชื่อ) มา
ทำนองร้อง	-----	___ รี่	___ ท	___ ท	___ ม	___ ช	___ ม	_ ลช _ ล

เพลงที่ 10 กระบอ

บทร้องเพลงกระบอ

ครั้นถึงที่ประจัญบานราญรอน	เห็นวานรนับแสนแน่นหนา
กับทั้งองค์พระลักษมณ์ศักดิ์	ยืนรอตนาอยู่กลางพล
จึงหยุดช้างทรงองอาจ	ลอยเลื่อนเกลื่อนกลาดกลางเวหน
ให้กุมภัณฑ์บรรดาจำแลงตน	ใส่กลขับรำระบำบรรพ์

ความหมาย

เมื่อกองทัพของพระอินทร์หรือกองทัพอินทรีจิตจำแลง เดินทางมาพบกับกองทัพของพระลักษมณ์ ก็ปรากฏให้เห็นพลวานรที่อยู่เบื้องล่าง แน่นขนัดเต็มสนามรบ พร้อมทั้งผู้เป็นจอมทัพ คือ พระลักษมณ์ ที่ประทับทรงอยู่บนราชยานกลางเหล่าพลวานรนั้นด้วย พระอินทร์หรืออินทรีจิตจำแลงจึงสั่งให้หยุดทัพ และสั่งให้เหล่าเทวดา นางฟ้าจำแลง เริ่มจบบรรำรำพ้อนให้สวยงาม เพื่อลงให้กองทัพของพระลักษมณ์หลงกล

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

เที่ยวที่ 1 คำร้องในวงเล็บ คือ การร้องซ้ำคำร้องในวรรคก่อนหน้า
 ครั้นถึงที่ / ประจัญบาน / (ประจัญบาน) / ราญรอน เห็นวานร / นับแสน / แน่นหนา(เอย)

เที่ยวที่ 2 คำร้องในวงเล็บ คือ การร้องซ้ำคำร้องในวรรคก่อนหน้า
 กับทั้งองค์ / พระลักษมณ์ / (พระลักษมณ์) / ศักดิ์ ยืนรอต / รัตนา / อยู่กลางพล(เอย)

เที่ยวที่ 3 คำร้องในวงเล็บ คือ การร้องซ้ำคำร้องในวรรคก่อนหน้า
 จึงหยุด / ช้างทรง / (ช้างทรง) / องอาจ ลอยเลื่อน / เกลื่อนกลาด / กลางเวหน(เอย)

เที่ยวที่ 4 คำร้องในวงเล็บ คือ การร้องซ้ำคำร้องในวรรคก่อนหน้า
 ให้กุมภัณฑ์ / บรรดา / (บรรดา) / จำแลงตน ใส่กล / ขับรำ / ระบำบรรพ์(เอย)

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนสุภาพ จำนวน 2 บท

เพลงกระบอเป็นเพลงท่อนเดียว ขับร้องและบรรเลงทั้งหมด 4 เที่ยว ใช้คำร้อง เที่ยวละ 1 บาท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

เที่ยวที่ 1
 3 / 3 / (3) / 2 3 / 2 / 3

เที่ยวที่ 2
 3 / 2 / (2) / 2 2 / 3 / 4

เที่ยวที่ 3

2 / 2 / (2) / 2

2 / 2 / 4

เที่ยวที่ 4

3 / 2 / (2) / 3

2 / 2 / 4

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกระบอก แสดงอารมณ์ฮึกเหิม และแข็งขัน เป็นบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง โดยมีอารมณ์ฮึกเหิม ประกอบกับความรู้สึกดีใจที่จะได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ดังนั้นการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จึงต้องกล่าวคำร้องให้กระชับ เป็นไปตามทำนองและจังหวะของเพลง และตรึงเสียงของคำร้องให้ความเข้มของเสียง มีความสม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง เพื่อแสดงอารมณ์ความฮึกเหิม และแข็งขันให้เด่นชัด

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ควั๊น ถึง	(ฮือ) ที่	ประจัญ	บาน	ประจัญ	บาน	ราญ	รอน
ทำนองร้อง	_ ท _ ล	_ รื _ ลช	_ ล ช ช	_ ช _	_ _ ท ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ท _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	เหิน วา	นร	นับ	(ฮือ)แสน	(ฮือฮือ)	แน่น	(ฮือฮือ)หนา	(เงอ เออเออ)
ทำนองร้อง	_ รื _ ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ช _ ท	_ รื _ ล	_ _ _ ช	_ มช _ ล	_ รื _ ลท

คำร้อง	เออเออ)	
ทำนองร้อง	_ ลช _	_ _ _ _

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	กับ	ทั้งองค์	(ฮือฮือ)	พระลักษมณ์		พระลักษมณ์	คัก	ดา
ทำนองร้อง	_ _ _ ช	_ _ ล ล	_ _ _ ทล	_ ล _ ล	_ _ _ _	_ ท _ ท	_ _ _ ช	_ ล _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ยืน	รถ	รัต	ตะนา		อยู่กลาง	พล	เออ
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ _ ล ล	_ _ _ _	_ ม _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ช

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	จึง	หยุด	(อือ) ้าง	(อือ)ทรง	้าง	ทรง	อง	อาจ (อือ)
ทำนองร้อง	___ ล	___ ฑ	_ ล _ ล	_ ฑ _ ฑ	___ รั	___ ท	___ ท	_ ล _ ท

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ลอย	เลื่อน	เกลื่อน	กลาด		กลางเว	หน	(เงอ เออเอ้อ)
ทำนองร้อง	___ ท	___ ท	_ ล ฑ _ ฑ	___ ฑ	_____	_ ฑ _ ฑ	___ ล	_ รั _ ล

คำร้อง	เออเออ)	
ทำนองร้อง	_ ล ฑ _	_____

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ให้	กุมภัณฑ์	(ฮือฮือ)	บรรดา		บรรดา	จำแลง	ตน
ทำนองร้อง	___ ล	_ ฑ ล ล	_ ท ล	_ ฑ _ ฑ	_____	_ ท _ ท	_ ล ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ไล่	กล	ขับ	รำ		ระบำ	บรรพ์	เอย
ทำนองร้อง	___ ฑ	___ ล	___ ฑ	___ ล	_____	_ ฑ ฑ	___ ฑ	___ ฑ

เพลงที่ 11 แหกอะหวัง

บทร้องเพลงแหกอะหวัง

บัดนั้น	รูปนิมิตฤทธิแรงแข็งขัน
สาวสุรางค์นางฟ้าเทวัญ	บังคมคัลค้านับรับบัญชา

ความหมาย

เหล่าเทวดานางฟ้าจำแลง เมื่อมีคำสั่งให้จับระบำรำฟ้อน ก็ถวายบังคมรับบัญชา

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

เที่ยวที่ 1

(บัดเอย) / บัดนั้น รูปนิมิต / ฤทธิแรง / แข็งขัน

เที่ยวที่ 2

สาวสุรางค์นางฟ้า / เทวัญ บังคมคัล / ค้านับ / รับบัญชา

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนบทละคร จำนวน 1 บท

เพลงแหกอะหวังเป็นเพลงท่อนเดียว ขับร้องและบรรเลงทั้งหมด 2 เที่ยว ใช้คำร้อง เที่ยวละ 1 บาท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

เที่ยวที่ 1

(2) / 2 3 / 3 / 2

เที่ยวที่ 2

5 / 2 3 / 2 / 3

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงแหกอะหวัง แสดงอารมณ์อีกรึม และแข็งขัน เป็นบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ ได้แก่ เทวดา นางฟ้า ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง โดยมีอารมณ์อีกรึม ยินดีในการรับคำสั่ง และแสดงอาการในการทำหน้าที่นั้นอย่างขยันขันแข็ง ดังนั้นการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จึงต้องกล่าวคำร้องให้กระชับ เป็นไปตามทำนองและจังหวะของเพลง และตรึงเสียงของคำร้องให้ความเข้มของเสียง มีความสม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง เพื่อแสดงอารมณ์ความอีกรึม และแข็งขันให้เด่นชัด

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			เอ๋อเอ๋ย	บัดเอ๋ย			บัด	(สื่อ) นั้
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ม	_ ช _ ล	-----	-----	___ ม	_ ช _ ชล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(สื่อ) ฐป	นิมิต	ฤทธิ	ธิแรง			แข็ง	ชัน
ทำนองร้อง	_ ช _ ช	_ ม ช ล	___ ล	_ ช ช	-----	-----	___ ม	_ ช _ ม

คำร้อง	(สื่อ) อื่อ	
ทำนองร้อง	___ ฐว	-----

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	สาว	สุรางค์	นาง	ฟ้า	(สื่อ)		เท	วิญ
ทำนองร้อง	___ รั	_ ท ท	_ ท	_ รั	_ ล	-----	___ ช	___ ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	บังคม	คัล		คำ นั้	(สื่อ)		รับ	บัญชา
ทำนองร้อง	_ ช ช	___ ช	-----	_ ช _ ล	_ ช _	-----	___ ช	_ ร ร

เพลงที่ 12 สร้อยสน

บทร้องเพลงสร้อยสน

ต่างจับระบำรำฟ้อน	ทอดกรกริดกรายซ้ายขวา
รำยเรียงเคียงคมประสมตา	เลี้ยวไล่ไขว่คว่ำเป็นท่าทาง
ซ้อนจังหวะประเท้าเคล้าคล่อง	เลี้ยวลอดสอดคล้องไปตามหว่าง
วงเวียนเหียนหันกันกาง	เป็นคู่คู่อยู่กลางอัมพร

ความหมาย

หลังจากที่เหล่าเทวดานางฟ้าจำแลงรับบัญชาแล้ว ก็เริ่มจับระบำรำฟ้อน โดยเข้าสู่ พระ-นาง และรำ รำด้วยท่ารำที่วิจิตรงดงามตระการตา โดยล่องลอยไปมาอยู่กลางอากาศ ในบริเวณสนามรบนั้น

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

ต่างจับ / ระบำ / รำฟ้อน	ทอดกร / กริดกราย / ซ้ายขวา
รำยเรียง / เคียงคม / ประสมตา	เลี้ยวไล่ / ไขว่คว่ำ / เป็นท่าทาง
ซ้อนจังหวะ / ประเท้า / เคล้าคล่อง	เลี้ยวลอด / สอดคล้อง / ไปตามหว่าง
วงเวียน / เหียนหัน / กันกาง	เป็นคู่คู่ / อยู่กลาง / อัมพร

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนสุภาพ จำนวน 2 บท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

2 / 2 / 2	2 / 2 / 2
2 / 2 / 3	2 / 2 / 3
3 / 2 / 2	2 / 2 / 3
2 / 2 / 2	3 / 2 / 2

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงสร้อยสน เป็นการบรรยายอารมณ์ตาม บรรยายากาศของการแสดง คือ ชื่นชมความงดงามตระการตาในการจับระบำรำฟ้อนของเหล่าเทวดานางฟ้า การใช้ ถ้อยคำในการขับร้อง จึงต้องแสดงให้เห็นภาพความงามขององค์ประกอบแต่ละอย่างที้อยๆ เผยออกมา ได้เรียง กันไปอย่างช้า โดยค่อยกล่าวคำร้องตามทำนองและจังหวะเพลง เพื่อให้เกิดภาพความงดงาม อ่อนช้อย บนความ เรียบร้อย และประณีต เป็นไปตามความหมายของคำร้องแต่ละคำ

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			ต่าง	จับ	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮือ)	ระบำ
ทำนองร้อง	_____	_____	___ ร	___ ร	_ ม _ ฑ	_ ลช _ ม	_ ฑ _	___ ร ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	(เออ	เฮอะเอิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮือ) รำ	พ็อน
ทำนองร้อง	___ ร ม	_ ร ฑ _	___ ร	_ ม ร _ ล	___ ฑ	_ ร ฑ ร ม	_ ฑ _ ม	___ ม

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)		ทอด	กร	(ฮือฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)	กรี๊ด	กราย
ทำนองร้อง	_ ฑ _ ร	_____	___ ร	_ ฑ _ ร	___ ร ม	_ ร ฑ _ ร ม	___ ม	___ ฑ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ		เอ้อเอ้อ เออเออ		ฮือ)	ซ่าย	ขวา
ทำนองร้อง	_____	___ ฑ	_____	_ ลช _ ลท	_____	_ ร _	___ ล ท	_ ฑ _ ล

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮือฮือฮือ	ฮือฮือ)	ร่าย	(ฮือฮือ)เวียง	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮือ) เคียง	คม
ทำนองร้อง	_ ร ล ท	_ ลช _	___ ฑ ร	_ ฑ ร ม ม	___ ฑ	_ ลช _ ม	_ ฑ _ ร	___ ร

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	(เออ	เฮอะเอิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	เออ)ประสม	(ฮือ) ตา
ทำนองร้อง	___ ร ม	_ ร ฑ _	___ ร	_ ม ร _ ล	___ ฑ	_ ร ฑ _ ร ม	_ ฑ ม ม	_ ฑ _ ร

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮือเง้อเออ	เออเฮอะเอิงเงย	เออเออ)เลี้ยว	ไล่	ไขว่	คว่า
ทำนองร้อง	___ ฑ	_ ร ฑ _ ร ม	___ ฑ ฑ ม	_ ร ม ร ม	_ ร ฑ _ ร	_ ท _ ท	_ ลช _ ล	_ ท _ ร

บรรทัดที่ 8

คำร้อง	(ฮือ)	(เออ		เอ้อเอ้อเออเออ		ฮือ)	เป็นท่า	ทาง
ทำนองร้อง	___ ท	___ ฑ	_____	_ ลช _ ลท	_____	___ ร	___ ล ล	_ ฑ _ ล

บรรทัดที่ 9

คำร้อง	(เออ	ฮือเง้อเอ้อ	เออ	เอ้อเออเอ้อเออเออ	ฮือ) ซ้อน	จังหวะ	(ฮือ)ประ	เท้า
ทำนองร้อง	___ ท	_ ร ฑ ฑ	___ ล	ท ลช _ ลท	_ ร _ ท	___ ล ฑ	_ ล _ ม	___ ฑ ล

บรรทัดที่ 10

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ)	(เออ	เฮอะเจิง เออ	เอ๋อ	เอ๋อเอ๋อ เออเออ	ฮื้อ) เคล่า	คล่อง
ทำนองร้อง	_ ช ล	_ ชม _	_ _ _ ช	_ ลช _ ร	_ _ _ ม	_ ชม _ ชล	_ ดั _ ช	_ ม _ ช

บรรทัดที่ 11

คำร้อง	(ชื่อ ชื่อชื่อ)		เลี้ยว	ลด	(ชื่อชื่อ)		สอด	คล่อง
ทำนองร้อง	_ ม _ ลช	_ _ _ _	_ _ _ ล	_ ช _ ช	_ ม _ ลช	_ _ _ _	_ _ _ ร	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 12

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)		(เอ๋อเออ	เฮอเออ	เฮอะเฮอ	เออฮื้อเงอเออ	เฮอะเออ)ไปตาม	หว่าง
ทำนองร้อง	_ ช ร	_ _ _ _	_ ทุ _ ร	_ ม _ ช	_ _ _ ลช	_ ม ชช ร	_ มร ร ร	_ _ _ ทุ

บรรทัดที่ 13

คำร้อง	(ชื่อ) (เออ	ฮื้อเงอเอ๋อ	เออ	เอ๋อเออเอ๋อ เออเออ	ฮื้อ) วง	เวียน	เหียน	หัน
ทำนองร้อง	_ ร _ ทุ	_ _ รั รั ช	_ _ _ ล	ทุ ลช _ ลทุ	_ รั _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ ดั _ ช

บรรทัดที่ 14

คำร้อง	(ฮื้อ ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ)	(เออ	ฮื้อเงอเออ	เออฮื้อเงอเออ	เอ๋อเออเอ๋อเออ	เฮอะเออ) กัน	(ชื่อ)กลาง
ทำนองร้อง	_ ด _ ชล	_ ชม _	_ _ _ ทุ	_ _ รั รั ล	_ ทุ รั รั ล	ทุ ลช _ ล	_ ทุล _ ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 15

คำร้อง	(เอ๋อ	เอ๋อเอ๋อ เออเออ	ฮื้อเงอเออ	เออเฮอะเจิงเงอ	เออเอ๋อ) เป็นคู่	คู่	อยู่	กลาง
ทำนองร้อง	_ _ _ ทุ	_ ร ทุ _ รม	_ _ ชช ม	_ ร มร ม	_ ร ทุ ทุ ทุ	_ ลช _ ล	_ ช _ ล	_ ทุ _ ทุ

บรรทัดที่ 16

คำร้อง		(เออ		เอ๋อเอ๋อเออเออ		ฮื้อ)	อัม	พร
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ _ ช	_ _ _ _	_ ลช _ ลทุ	_ _ _ _	_ _ _ รั	_ _ _ ล	_ _ _ ล

คำร้อง	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ)
ทำนองร้อง	_ _ ล ทุ	_ ลช _

เพลงที่ 13 กล่อมช้าง

บทร้องเพลงกล่อมช้าง

เมื่อนั้นพระลักษมณ์	ผู้ทรงศักดิ์แลทรงศร
ทั้งพวกพลากร	คู่รำฟ้อนบนเมฆา
หมายว่าสุรินทร	สุรอัปสรเธอหรรษา
พระเพลินเจริญตา	ทั้งพลสวาวานรไพร

ความหมาย

เมื่อพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร มองเห็นขบวนทัพของพระอินทร์หรือกองทัพอินทรีจิตจำแลง และการร่ายรำของเหล่าเทวดานางฟ้าจำแลง ที่มีความสวยงามดงามเป็นอันมาก ก็คิดไปว่าเป็นเทวสันนิบาต(การชุมนุมกันของเหล่าเทพบุตรและเทพธิดา) จึงตกอยู่ในภวังค์ หลงชื่นชมในความงดงามนั้น

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

เมื่อนั้น / พระลักษมณ์	ผู้ทรงศักดิ์ / แลทรง / ศร
ทั้งพวก / พลากร	คู่รำฟ้อน / บนเม / ขา
หมาย / ว่า / สุรินทร	สุรอัปสร / เธอหรร / ษา
พระเพลิน / เจริญตา	ทั้งพลสวา / วานร / ไพร

ลักษณะคำประพันธ์ : กาพย์ยานี 11 จำนวน 2 บท

เพลงกล่อมช้างเป็นเพลงท่อนเดียว ขั้วร้องและบรรเลงทั้งหมด 2 เที้ยว ใช้คำร้อง เที้ยวละ 1 บาท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

2 / 2	3 / 2 / 1
2 / 3	3 / 2 / 1
1 / 1 / 3	4 / 2 / 1
2 / 3	4 / 2 / 1

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกล่อมช้าง เป็นการบรรยายอารมณ์ความลุ่มหลง และตกอยู่ในภวังค์ ของพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และลิง โดยมีอาการคล้ายกับต้องมนต์สะกด ให้หลงลืมสติติดอยู่กับภาพความงดงามของขบวนทัพพระอินทร์ และการร่ายรำของเหล่าเทวดานางฟ้า การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จึงต้องค่อยยกกล่าวคำร้องอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้าขณะที่ตกอยู่ในภวังค์แห่งความลุ่มหลงนั้น

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

ทေးวที 1

วรรคที 1

คำร้อง	เมื่อ (ชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) นั้น (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	----- ช ช ล ทล วิท _ท -- วิวิ ท ล ทล _ล -----

วรรคที 2

คำร้อง	พระลักษมณ์ ผู้ ทรง ศักดิ์ แล ทรง (ชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อ) ศร (ชื่อ - ชื่อ)
ทำนองร้อง	----- ล ท _ลช _ล --- ลช _ล _ล _ล _ท _ลช _ล _ล _ช

วรรคที 3

คำร้อง	ทั้ง (ชื่อชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ)พวก พลา กร (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- ร _ท ร ท ล ทล _ล --- ช ท ท _ท -- วิวิ ท ล ทล _ล -----

วรรคที 4

คำร้อง	ดู ว่า ฟ้อน (ชื่อ) บน เม (ชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อ) ฆ่า
ทำนองร้อง	----- ล ล _ล ท _ช -- ล ล _ล _ท _ลช _ช

ทေးวที 2

วรรคที 1

คำร้อง	หมาย (ชื่อชื่อ ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) ว่า สุริน ทร (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- วิ _ชช ม วิ มวิ _วิ ช _ท ท --- ท -- วิวิ ท ล ทล _ล -----

วรรคที 2

คำร้อง	สุ ร อัป สร (ชื่อ) เหวอหรร (ชื่อ - ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) ษา (ชื่อ ชื่อ)
ทำนองร้อง	----- ล ท _ช _ท วิ _ล ล _วิ _ล ท ลช _ล _ล _ล _ช

วรรคที 3

คำร้อง	พระ (ชื่อ ชื่อชื่อ ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ)เพลิน (ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ เจวิญ ตา (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- วิ _ท วิวิ ท _ล ทล ล _ลท _ลช -- ท ท --- ท -- วิวิ ท ล ทล _ล

วรรคที 4

คำร้อง	ทั้ง (ชื่อ) พล สวา (ชื่อ) วานร (ชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อ)ไฟร
ทำนองร้อง	----- ลท _ช _ล _ล ลท _วิ -- ล ล _ล _ท _ลช _ช

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			(เฮอ	เออ	เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ)เมื่อ	เออ
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ล	___ ช	___ ฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ร _ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เฮอะเงิงเงอเออ	ฮือเง้อ เออ	แฮ้อเออ แฮ้อเออ	ฮือ) เมื่อ	ฮือ
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ล	_ ลท ล ช	__ ลล ช	ฟ ม _ ฟม	_ ล _ ม	_ ร _ มฟ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)		อิน ท	ร ชิต	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)	อิน	ดี
ทำนองร้อง	_ ม _ ฟม	-----	_ ม _ ม	_ ม _ ฟ	_ ม _ ฟ	_ มร _ มช	___ ช	___ ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	แฮ้อแฮ้อ เออเออ	ฮือเง้อเออ	เออเฮอะเงิงเง้อ	เออเออ แฮ้อเออ	เฮอเออ เฮอเออ ฮือ)	จะมี	ไหน
ทำนองร้อง	___ ช	_ ลช _ ลท	__ วิว ท	_ ล ทล ท	_ ลช ล ช	ฟม ฟม _ ล	__ ม ม	___ ม

คำร้อง	(ฮือ) (ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ ล _ มฟ	_ มร _

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		เห็น ข้า	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) คี๊	เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ) เสีย	ฮือ) เริง
ทำนองร้อง	-----	_ ลริ _ ล	_ ช _ ลท	_ ทล _ ม	_ ช _ ฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ล _ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เฮอะเงิงเงอเออ	ฮือเง้อ เออ	แฮ้อเออ แฮ้อเออ	ฮือ) ระเวิง	ใจ
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ล	_ ลท ล ช	__ ลล ช	ฟ ม _ ฟม	_ ล ม ม	___ ม

บรรทัดที่ 3

คำร้อง			จิ้ง	จ๊	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)	ศร	ชั๊
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ม	___ ร	_ ม ฟ	_ มร _ มช	___ ช	_ ล _ ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	เอ้อเอ้อ เออเออ	ฮือฮือเออ	เออเออะเอ็งเอ็ง	เออเอ้อ เอ้อเออ	เฮอเฮอ เฮอเฮย ฮือ)	ขึ้น	บุชา
ทำนองร้อง	__ _ ซ	_ ลซ _ ลท	_ _ วิวั ท	_ ล ทล ท	_ ลซ ล ซ	ฟม ฟม _ ล	_ _ ล ม	_ ร ม ม

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ _ _ มฟ	_ มร _ _

เพลงที่ 15 เน้เซิดจิ่ง

บทร้องเพลงเน้เซิดจิ่ง

พาดสายหมายเขม้นเข่นเขี้ยว น้ำวเหนี่ยวด้วยกำล้งอ้งสา
 สังกะตตรงองค์พระลักษมณ์อนุชา อสุราก็ลั่นไปทันใด

ความหมาย

เมื่อพระอินทร์ หรืออินทรีชิตจำแลง ร่ายมนต์เสร็จ ก็จับศรพหามาขึ้นเหนี่ยวสาย เติ้งไปยังตำแหน่งที่
 พระลักษมณ์ยืนอยู่ แล้วแผลงศรออกไปทันที

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

ต้นเสียง

พาดสาย / หมายเขม้น / เข่นเขี้ยว น้ำวเหนี่ยว / ด้วยกำล้ง / อ้งสา / (เอย)

ลูกคู่

น้ำวเหนี่ยว / ด้วยกำล้ง / อ้งสา / (เอย)

ต้นเสียง

สังกะต / ตรง / องค์พระลักษมณ์ / อนุชา อสุรา / ก็ลั่น / ไปทันใด / (เอย)

ลูกคู่

อสุรา / ก็ลั่น / ไปทันใด / (เอย)

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนสุภาพ จำนวน 1 บท

เพลงเน้เซิดจิ่ง เป็นลักษณะของการร้องลำลอง โดยมีทำนองแบ่งเป็น 2 เที้ยว ใช้คำร้อง เที้ยวละ 1

บาท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

ต้นเสียง

2 / 3 / 2 2 / 3 / 2 / (1)

ลูกคู่

2 / 3 / 2 / (1)

ต้นเสียง

2 / 1 / 3 / 3 3 / 2 / 3 / (1)

ลูกคู่

3 / 2 / 3 / (1)

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงเห่เชิดนี้ แสดงอารมณ์กระหยิ่มใจ ในบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ หรืออินทรชิตจำแลง โดยบรรยายให้เห็นภาพขณะที่พระอินทร์กำลังจับศรพรหมาศขึ้นเหนี่ยวสาย เล็ง แล้วแผลงศรออกไป ดังนั้นการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จึงต้องค่อยกล่าวนำคำร้องให้ชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า มั่นคง และแสดงถึงความมั่นใจ ในการพิชิตศัตรู

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

ต้นเสียง

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(เออเออ	ฮือฮือ)	พาด	สาย	หมาย	เขม้น	(ฮือฮือ)เข่น	เขี้ยว
ทำนองร้อง	_ ท _ รั	_ _ ม รั	_ _ _ รั	_ ล _ รั	_ _ _ รั	_ _ ท ท	_ ล ช _ ช	_ ล _ ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	นาว	เหนียว	ด้วย	กำลัง	อ้ง	สา	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ) เอย	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ ท _ ช	_ _ _ ช	_ ล _ ช	_ _ ล ล	_ ล _ ล	วิ ล	ทลช ล	ทล วิท _ ท	_ _ _ รั

เที่ยวที่ 2

ลูกคู่

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	นาว	เหนียว	ด้วย	กำลัง	อ้ง	สา	(ฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือ)	เอย
ทำนองร้อง	_ ท _ ช	_ _ _ ช	_ ล _ ช	_ _ ล ล	_ ล _ ล	_ _ วิวิ ล	_ ท ล ช	_ _ _ ช	

ต้นเสียง

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เออเออ	ฮือฮือ)	สังเกต	ตรง	องค์	พระลักษมณ์	อ	นุชา
ทำนองร้อง	_ ท _ รั	_ _ ม รั	_ รั _ ล	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ รั _ รั	_ _ _ ล	_ _ ท ท

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	อ	สุ ภา	ก็	ลั่น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ) เอย	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ช	_ _ ล ล	_ _ ล ช	_ _ ล ช	_ ล ล ล	_ ล ทลช ล	ทล วิท _ ท	_ _ _ รั

ลูกคู่

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	อ	สุรา	ก็	ล้น	ไปทันใด	(อื้อฮืออื้อฮือ)	เอย	
ทำนองร้อง	___ ซ	__ ล ล	__ ล ซ	__ ล ซ	_ ล ล ล	_ ล ทลซ	___ ซ	___

เพลงที่ 16 ร่ายรูด

บทร้องเพลงร่ายรูด

ลูกศรกระจายดังสายฝน

ตกถูกถึงคนไม่ทนได้

แล้วต้องพระอนุชาเสนาใน

สลบไปไม่เป็นสมประดี

ความหมาย

เมื่อพระอินทร์ หรืออินทรีชิตจำแลง แผลงศรพรหมาศออกไปแล้ว ลูกศรก็ได้กระจายออกไป มีจำนวนมากมายราวกับสายฝน ซึ่งล้วนแต่ตกลงไปสู่กองทัพของพระลักษมณ์ ลูกศรได้ตอ้งกายของพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร ด้วยอิทธิฤทธิ์ของศรทำให้พระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร ล้มลงสิ้นสติไปในทันที

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

ลูกศร / กระจาย / ดังสายฝน

ตกถูก / ถึงคน / ไม่ทนได้

แล้วต้องพระ / อนุชา / เสนาใน

สลบไป / ไม่เป็น / สมประดี

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนสุภาพ จำนวน 1 บท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

2 / 2 / 3

2 / 2 / 3

3 / 3 / 3

3 / 2 / 3

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงร่ายรูด เป็นการบรรยายอารมณ์ตามบรรยากาศของการแสดง คือ ความซุลมุนวุ่นวาย โกลาหล หลังจากที่ลูกศรพรหมาศ กระจายออกไป และตกถูกกองทัพของพระลักษมณ์ ซึ่งเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จึงต้องกล่าวคำร้องให้กระชับ ฉับไว ใช้วิธีการกระแทกเสียง และตึงเสียงของคำร้อง ให้มีความเข้มของเสียงสม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง เพื่อแสดงภาพความตื่นตระหนก วุ่นวายโกลาหล

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ลูก ศร	กระจาย	เป็นสาย	ฝน	ตก ถูก	ถึง คน	ไม่ ทน	ได้
ทำนองร้อง	_ ซ _ รี่	_ _ ท ท	_ _ ท รี่	_ รี่ _ _	_ ล _ ล	_ ท _ ท	_ ซ _ ท	_ ท ซ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	แล้วต้องพระ	อนุชา	เสนา	ใน	สลบ ไป	ไม่ เป็น	สม	(สื่อ)ประดี
ทำนองร้อง	รี่ ซ _ รี่	_ ล ท ท	_ _ รี่ ท	_ ท _ _	ท ล _ ท	ท ซ _ ท	_ _ _ ท	_ รี่ ล ล

เพลงที่ 17 ลิงโลด

บทร้องเพลงลิงโลด

บัดนั้น	หนุมานไม่ต้องครครี
ยืนทะยานดลโกรธดังอัคคี	ชี้หน้าว่าเหวยสหัสสัย
เหตุใดไปเข้าข้างพวักษ	มาแผลงผลาญพระลักษมณ์ให้ตกชัย
กูจะล้างชีวันให้บรรลัย	ให้สาใจอินทราที่อาธรรม
ว่าพลางแผ่นโผนโจนทะยาน	ขึ้นตีความท่ายคชาอาสัญ
ง้างหักคอกพญาเฮอร์วณ	ชิงคันศรศักดิ์มฆวาน

ความหมาย

ศรพรหมาศที่ตกลงมานั้น ไม่ได้ถูกกายของหนุมาน จึงมีเพียงหนุมานเท่านั้นที่ไม่ได้รับอันตรายใดๆ เมื่อเห็นเหตุการณ์เช่นนั้น หนุมานก็โกรธแค้นเป็นอันมากประดุจกองไฟที่กำลังลุกโชนขึ้น จึงชี้หน้าพระอินทร์ แล้วกล่าววาจาในเชิงต่อว่า ว่า เหตุใดพระอินทร์จึงไปเข้าข้างพวักษ แล้วมาทำร้ายพระลักษมณ์และเหล่าพลวานรให้ได้รับอันตรายถึงเพียงนี้ ตนจะแก้แค้นให้สาแก่ใจ โดยสังหารพระอินทร์ให้ตายตกตามกันไป ว่าแล้วหนุมานก็เหาะขึ้นไปต่อสู้กับพระอินทร์ที่ประทับทรงอยู่บนหลังช้างเฮอร์วณ หนุมานได้ฆ่าควานช้าง และหักคอกช้างเฮอร์วณ จนถึงแก่ความตาย แล้วจึงเข้าเฝ้าอยู่เพื่อจะชิงเอาศรพรหมาศจากพระอินทร์หรืออินทรีจิตจำแลงให้จงได้

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

เที่ยวที่ 1

(บัดเอย) / บัดนั้น

หนุมาน / (หนุมาน)ไม่ต้อง / (ไม่ต้อง) / ครครี(เอย)

เที่ยวที่ 2

ยืนทะยานดลโกรธ / (ดลโกรธ) / ดังอัคคี

ชี้หน้า / (ชี้หน้า)ว่าเหวย / (ว่าเหวย) / สหัสสัย(เอย)

เที่ยวที่ 3

เหตุใด / ไปเข้า / (ไปเข้า)ข้างพวักษ

มาแผลงผลาญ / (มาแผลงผลาญ)พระลักษมณ์ / (พระลักษมณ์) / ให้ตกชัย(เอย)

เที่ยวที่ 4

กูจะล้างชีวัน / (ชีวัน) / ให้บรรลัย

ให้สาใจ / (ให้สาใจ)อินทรา / (อินทรา) / ที่อาธรรม(เอย)

เที่ยวที่ 5

ว่าพลางแผ่นโผน / (แผ่นโผน) / โจนทะยาน

ขึ้นตีความ / (ขึ้นตีความ)ทำยศชา / (ทำยศชา) / อาลัญญ(เอย)

เที่ยวที่ 6

จ้างหักคอปญา / (คอปญา) / เอราวัณ

ชิงคั่น / (ชิงคั่น) / ศรศักดิ์ / (ศรศักดิ์) / มัฆวาน(เอย)

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนบทละคร จำนวน 3 บท

เพลงกระบอกเป็นเพลงท่อนเดียว ขั้วร้องและบรรเลงทั้งหมด 6 เที่ยว ใช้คำร้อง เที่ยวละ 1 บาท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

เที่ยวที่ 1

(2) / 2 3 / (3)2 / (2) / 2(1)

เที่ยวที่ 2

5 / (2) / 3

2 / (2)2 / (2) / 4(1)

เที่ยวที่ 3

2 / 2 / (2)3

3 / (3)2 / (2) / 2(1)

เที่ยวที่ 4

5 / (2) / 3

3 / (3)2 / (2) / 3(1)

เที่ยวที่ 5

4 / (2) / 3

3 / (3)3 / (3) / 2(1)

เที่ยวที่ 6

5 / (3) / 3

2 / (2) / 2 / (2) / 3(1)

การใช้ถ้อยคำในการขบร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงสิงโลด แสดงอารมณ์โกรธ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวสิง คือ หนุมาน ที่ต้องแค้นคลั่งว่องไว ในอารมณ์ของความโกรธ โดยโกรธที่พระอินทร์ หรืออินทรีชิต จำแลง แผลงศรถูกพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร จนสลบไปทั้งกองทัพ อีกทั้งยังแสดงบรรยากาศของการต่อสู้ที่ดำเนินไปด้วยความดุเดือด ดังนั้นการใช้ถ้อยคำในการขบร้อง จึงต้องกล่าวคำร้องให้มีความกระชับ เน้นคำ และกระแทกเสียงคำร้องให้หนักแน่น โดยเฉพาะตรงตำแหน่งคำที่แสดงอารมณ์โกรธ เพื่อแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			บัด	(เออ)เออ	(ฮือ)	บัด	(ฮือ) (ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ) นั้น
ทำนองร้อง	----	----	_ ฟ _	_ ช _ ล	---- ด	---- ช	_ ล _ ล	ชฟ ชล _ ด

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		ห	หนุมาน		ห	หนุมาน		ไม่ต้อง
ทำนองร้อง	---- ล	---- ช	---- ล ล	----	---- ฟ	---- ช ช	----	---- ช ช

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)		ไม่	(ฮือ) ต้อง	(ฮือ)	ศร	(ฮือ) ศรี	(ฮือ) เออ
ทำนองร้อง	_ ฟ _	----	---- ช	_ ฟ _ ช	_ ฟ _	---- ล	_ ด _ ล	_ ด _ ล

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ปีพาทย์ส่งร้อง)				ยืน	ทะยาน	ดาล	โกรธ
ทำนองร้อง	---- ด ล	ช ฟ _ ช	---- ล	ช ช ช ช	---- ช	---- ช ช	---- ช	---- ฟ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)		ดาล	โกรธ		ดังอัก	(ฮือ) (ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ) คี
ทำนองร้อง	---- ช	----	---- ล	---- ช	----	---- ล ช	_ ล _ ล	ชฟ ชล _ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ชี	หน้า	(ฮือฮือ)	ชี	หน้า	ว่า	เหว
ทำนองร้อง	----	---- ด	_ ล _ ด ช	_ ฟ _ ช ล	---- ล	_ ช _ ช	_ ฟ _ ช	_ ฟ _ ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)		ว่า	เหว	(ฮือ)	สหัส	สนัย	เอย
ทำนองร้อง	___ ดิ	_____	___ ช	ฟ ช _ ล	___ ดิ	_ ล ช	_ ล ล	___ ล

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				เหตุ	ใด		ไปเข้า
ทำนองร้อง	_ ดิ ล	ช ฟ _ ช	___ ล	ช ช ช ช	___ ฟ	_ ช _	_____	_ ช ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ไป	เข้า		ข้างพวก	(ฮือ)	ฮือฮือยักษ์
ทำนองร้อง	___ ฟ	_____	___ ล	_ ดิ ช	_ ฟ _	_ ช ช	_ ฟ _ ฟ	_ ชล _ ดิ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		มาแผลง	(ฮือ)ผลาญ	(ฮือ)	มาแผลง	(ฮือ)ผลาญ	(ฮือ)	พระลักษมณ์
ทำนองร้อง	_____	_ ล ล	_ ดิ _ ล	_ ดิ _	_ ช ช	_ ล _ ช	_ ล _	_ ล ล

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ)	พระ	ลักษมณ์		ให้ตก	ชัย	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	_ ช ล	_ ชฟ _	_ ดิ	_ ดิ	_____	_ ล ช	___ ล	_ ดิ _ ล

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				กู	จะล้าง	(ฮือฮือ)	ชีวัน
ทำนองร้อง	_ ดิ ล	ช ฟ _ ช	___ ล	ช ช ช ช	___ ช	_ ช ชล	_ ดิ _ ฟ	_ ช ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ชี	วัน		ให้บรร	(ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	_____	_____	___ ล	___ ล	_____	_ ชฟ _ ล	___ ล	ชฟ ชล _ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ให้สา	ใจ		ให้สา	ใจ		อินทรา
ทำนองร้อง	_____	_ ช ล	_ ดิ _ ล	_____	_ ฟ _ ช	_ ดิ _ ช	_____	_ ช ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ)	อิน	ทรา		ที่ อา	ธรรม	เอย
ทำนองร้อง	___ ล	_ ช ฟ	___ ล	___ ล	_____	_ ชฟ _ ล	___ ล	___ ล

เทียวกที่ 5

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				ว่า	พลา	แผ่น	โผน
ทำนองร้อง	__ คํ ํ	ซ พ _ ซ	__ _ ล	ซ ซ ซ ซ	__ _ ซ	_ พ _ ซ	__ _ พ	_ _ ซ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)		แผ่น	โผน	(ฮือ)	โชน		ทะยาน
ทำนองร้อง	__ _ คํ	__ _ _	__ _ ซ	__ _ ล	__ _ คํ	__ _ ล	__ _ _	_ _ ล ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ขึ้น ดี	ควาน		ขึ้น ดี	ควาน	ท่าย	คชา
ทำนองร้อง	__ _ _	_ ซ พ _ ล	__ _ ล	__ _ _	_ พ _ ซ	__ _ ซ	__ _ ล	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	(ฮือฮือ)	ท่าย	คชา		อา	สัณ	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	__ _ ล	_ _ ซ พ	__ _ คํ	_ _ ล ล	__ _ _	__ _ ล	__ _ ล	_ คํ _ ล

เทียวกที่ 6

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				จ้าง	(ฮือ) หัก	คอ	พญา
ทำนองร้อง	__ คํ ํ	ซ พ _ ซ	__ _ ล	ซ ซ ซ ซ	__ _ ล	_ ซ _ พ	__ _ ซ	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			คอ	พญา		เอ รา	(ฮือ ฮือฮือ ฮือฮือ) วน	
ทำนองร้อง	__ _ _	__ _ _	__ _ ล	_ _ ล ล	__ _ _	_ ล _ ล	__ _ ล	ซ พ ซ ล _ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ซิง	คั่น		ซิง	คั่น	ศร	ศักดิ์
ทำนองร้อง	__ _ _	__ _ ล	__ _ ล	__ _ _	__ _ ซ	__ _ ซ	__ _ ซ	_ ค _ พ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือฮือ)	(ฮือฮือ)	ศร	(ฮือ) ศักดิ์		มัม	มะวาน	เอย
ทำนองร้อง	_ _ ซ ล	_ _ ซ พ	__ _ ล	_ คํ _ ซ	__ _ _	__ _ คํ	_ _ ล ล	__ _ ล

เพลงที่ 18 ลิงลาน

บทร้องเพลงลิงลาน

เมื่อนั้น	อินทรีทฤททิไกรใจหาญ
ไม่หลีกหลบขบฟันประจัญบาน	รอนราญผัดฟันทันท้วงที่
หันเหียนเปลี่ยนท่าง่าศรจ้อง	ตีต้องหนุมานชาญชัยศรี
ตกกระเด็นไปกับเศียรตรี	สลบพับอยู่กับที่ยุทธนา

ความหมาย

ฝ่ายพระอินทร์ หรืออินทรีทฤททิไกรใจหาญ เห็นหนุมานเหาะขึ้นมามีหมายจะทำร้ายตน ก็ไม่หลบหนี เข้าต่อสู้กับหนุมานอย่างดุเดือด ในที่สุดก็ใช้ศรพหุมาศตีหนุมาน จนสลบ กระเด็นตกลงมาพร้อมกับเศียรของช้างเอราวัณ

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

เที่ยวที่ 1 ท่อนที่ 1

(เมื่อเอ๋ย) / เมื่อนั้น

อินทรีท / ทฤททิไกร / (ทฤททิไกร) / ใจหาญ

เที่ยวที่ 1 ท่อนที่ 2

ไม่หลีกหลบ / ขบฟัน / (ขบฟัน) / ประจัญบาน

รอนราญ / ผัดฟัน / (ผัดฟัน) / ทันท้วงที่

เที่ยวที่ 2 ท่อนที่ 1

หันเหียนเปลี่ยนท่า / (เปลี่ยนท่า) / ง่าศรจ้อง

ตีต้อง / หนุมาน / (หนุมาน) / ชาญชัยศรี

เที่ยวที่ 2 ท่อนที่ 2

ตก / กระเด็นไป / (กระเด็นไป) / กับเศียรตรี

สลบพับ / อยู่กับที่ / (อยู่กับที่) / ยุทธนา

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนบทละคร จำนวน 2 บท

เพลงลิงลานเป็นเพลง 2 ท่อน ขับร้องและบรรเลงทั้งหมด 2 เที่ยว ใช้คำร้อง เที่ยวละ 1 บท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

เที่ยวที่ 1 ท่อนที่ 1

(2) / 2

4 / 3 / (3) / 2

เที่ยวที่ 1 ท่อนที่ 2

3 / 2 / (2) / 3

2 / 2 / (2) / 3

เที่ยวที่ 2 ท่อนที่ 1

4 / (2) / 3

2 / 3 / (3) / 3

เที่ยวที่ 2 ท่อนที่ 2

1 / 3 / (3) / 3

3 / 3 / (3) 3

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงลิงลาน แสดงอารมณ์โกรธ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ หรืออินทรีจิตจำแลง ขณะที่เข้าต่อสู้กับหนุมาน ด้วยท่าที่องอาจ กล้าหาญ ซึ่งก็เป็นไปในทางเดียวกันกับบรรยากาศของการแสดง คือการสู้รบที่ดำเนินไปด้วยความดุเดือด ดังนั้นการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จึงต้องกล่าวคำร้องให้มีความกระชับ เน้นคำ และกระแทกเสียงคำร้องให้หนักแน่น โดยเฉพาะตรงตำแหน่งคำที่แสดงอารมณ์โกรธ เพื่อแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุสัน

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

เที่ยวที่ 1

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ฮือแจ้เออ)	เอิง เงอ	เออเอ๋ย)เมื่อ	เอย		(เออ เออ	เออ เอย)	
ทำนองร้อง	__ ซี่ ซี่ มี่	_ รี่ _ มี่	_ รีดี้ _ รี่	_ ดี้ _ รีมี่	_____	_ ดี้ _ รี่	_ ดี้ _ มี่	_____

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เออ เออ	เอ้อเออ เอย	ฮือ) เมื่อ	นั่น	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	(เอ้อ เออ	เอิง ฮือแจ้เออ)	
ทำนองร้อง	_ ซี่ _ ล	_ ลซี่ _ ซี่ม	_ ซี่ _ รี่	_ ดี้ _ รีมี่	รีมี่ รีดี้ __	_ รี่ _ ดี้	_ ท รี่ รี่ ล	_____

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	อิน ท	รชิต	ฤทธิ	ธิ ไกร		ฤทธิ	ธิ ไกร	
ทำนองร้อง	_ ซี่ _ ซี่	__ ซี่ ล	_ ซี่ _ รี่	__ ดี้ ดี้	_____	__ รี่	__ ดี้ ดี้	_____

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เอ้อเออเออ	เอ้อเอิง เงอ	เออเอ๋ย) ใจ	หาญ	(เออ	เออเออ	ฮือแจ้เออ)	
ทำนองร้อง	_ มี่ รี่ มี่	_ มี่ รี่ _ มี่	_ รีดี้ _ ล	_ ล _ ดี้ซ	__ _ ม	_ ซี่ ล	_ คค ซ	_____

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ไม่ หลีก	หลบ	ขบ	(ฮือ) ฟัน
ทำนองร้อง	_ ซี่ _ ดี้	__ _ ดี้	__ _ รี่	_ มี่ _ มี่

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ขบ	(ฮือ) ฟัน			ประจัญ	บาน
ทำนองร้อง	_____	_____	__ _ ซี่	_ ล _ ล	_____	_____	_ ซี่ ซี่	_ ซี่ ซี่

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ)	รอน	วายุ			ผัด	(ฮือ) ผัน
ทำนองร้อง	___ ล	___ ชม	___ ดิ	___ ดิ	___	___	___ ริ	_ มี่ _ มี่

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)		ผัด	ผัน	(ฮือ	ฮือฮือ) ทั้น	ท้วง	(ฮือฮือ) ที่
ทำนองร้อง	___ ชุ	___	___ ดิ	___ ริ	___ มี่	_ ริดิ _ ล	___ ช	ม ชล _ ล

เที่ยวที่ 2

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			หันเหียน	เปลี่ยนท่า			เปลี่ยน	ท่า
ทำนองร้อง	___	___	_ ดิ _ ดิ	_ ม _ ช	___ ม	___	___ ม	___ ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		ง่า	ศร	(ฮือ)จ้อง	(ฮือ) (เอ๋อ	เออเออ	ฮือเงอ เอย)	
ทำนองร้อง	___ ม	___ ช	_ ม _ ล	_ ดิ _ ช	_ ม _ ม	_ ช ล	_ ดิ _ ช	___

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	ดี	ต้อง	(ฮือ) ห	นุมาน		ห	นุมาน	
ทำนองร้อง	___ ช	___ ช	_ ม _ ช	_ ล ล	___	___ ล	_ ดิ _ ดิ	___

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือเออเออ	ฮือเออ เออ	เออเออ)ชาญชัย	ศรี(ฮือฮือ)	(เอ๋อ	เออเออ	ฮือเงอเอย)	
ทำนองร้อง	_ มี่ ริ _ มี่	_ มี่ ริ _ มี่	ริดิ ล _ ล	_ ล _ ดิ _ ช	___ ม	_ ช ล	_ ดิ _ ช	___

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ตก		กระเด็น	ไป
ทำนองร้อง	___ ดิ	___	_ มี่ มี่	___ มี่

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			กระเด็น	ไป			กับเคียว	(ฮือ) กรี
ทำนองร้อง	___	___	_ ล _ ล	___ ล	___	___	_ ม _ ช	_ ดิ _ ช

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ชื่อ)	ชื่อชื่อ	สลับ	พับ	(ชื่อ)		อยู่	กับที่
ทำนองร้อง	___ ล	___ ชม	__ ด์ ล	___ วั	___ ด์	_____	___ วั	__ วั ม์

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)		อยู่	กับที่	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ)ยู่ท	(ชื่อ)	ธนา
ทำนองร้อง	_ วั ด์ _ วั ม์	_____	___ ด์	__ ด์ วั	___ วั ม์	_ วั ด์ _ ด์	___ ม์	_ ช _ ล

เพลงที่ 19 กราวรำพม่า

บทร้องเพลงกราวรำพม่า

ดีใจไพร่พินาศสิ้น

อสุรินสรวลสันต์หรรษา

ทั้งโยธีสมคะเนเฮฮา

คืบเข้าลงกาธานี

ความหมาย

เมื่อพระอินทร์ หรืออินทรีชิตจำแลง ต่อสู้จนสามารถเอาชนะหนุมาน และกองทัพของพระลักษมณ์ได้สำเร็จ ก็ยังความปลาบปลื้มยินดีมาสู่กองทัพของตนเป็นอันมาก จึงสั่งให้เคลื่อนพลกลับเข้ากรุงลงกา

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

ดีใจ / ไพร่ / พินาศสิ้น

อสุริน / สรวลสันต์ / หรรษา

ทั้งโยธี / สมคะเน / เฮฮา

คืบเข้า / ลงกา / ธานี

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนสุภาพ จำนวน 1 บท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

2 / 2 / 3

3 / 2 / 2

3 / 3 / 2

2 / 2 / 2

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกราวรำพม่า แสดงอารมณ์ปลาบปลื้มและดีใจ ตามบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ หรืออินทรีชิตจำแลง ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง เนื่องจากแผนการที่วางไว้ได้สำเร็จตามต้องการ และมีชัยชนะกองทัพของพระลักษมณ์ ซึ่งก็เป็นไปในทำนองเดียวกันกับบรรยากาศของการแสดง คือ บรรยากาศความชื่นมื่นแห่งชัยชนะ การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จะต้องกล่าวคำร้องด้วยความเข้มของเสียงที่สม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		ดี ใจ		ไฟ รี	(เฮอเฮอเฮอ)	เฮอเจิง เงอ	เฮอเอ๋ย)พินาศ	สิ้น
ทำนองร้อง	_____	_ ซ _ ซ	_____	_ ซ _ ซ	_ ท ล ท	ท ล _ ท	_ ลซ _ ซร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	อ	สุริน	สรวล	สันต์	(เฮ้อเฮอเฮอ)	เฮอเจิง เงอ	เฮอเอ๋ย) หรร	ษา
ทำนองร้อง	_ ทุ _ ม	_ _ ซ ซ	_ _ _ ซ	ล ซ _ _	วิ ทล _ ท	ท ล _ ท	_ ลซ _ ม	_ ซ _ ม

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)	ทั้งโย ธิ	สม	(ลือ)คะเน	(เฮอฮือแจ๋เอ๋อ)	เฮอเอ๋ย เอเอ๋ย	เฮ	ฮา
ทำนองร้อง	_ _ ซ ร	_ วิท _ ท	_ _ _ ท	_ วิ ท ท	_ ล วิวิ ซ	_ ลซ _ ลดี	_ _ _ วิ	_ _ _ วิ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		คิน เข้า	(ฮือ ฮือฮือ)	ลง กา	(เฮอฮือแจ๋เอ๋อ)	เฮอเอ๋ยเฮอเอ๋ย)	ธา	นี่
ทำนองร้อง	_____	_ วิ _ วิดี	_ วิ _ มวิ	_ ดี _ ท	_ ล วิวิ ซ	_ ลซ _ ลดี	_ _ _ วิ	_ _ _ วิ

เหตุการณ์ต่อจากเพลงกราวรำพม่า มีดังนี้

หลังจากที่กองทัพของพระลักษมณ์พ่ายแพ้แก่ข้าศึก พระลักษมณ์ และไพร่พลทั้งหลาย ต่างก็นอนสิ้นสติอยู่ในสนามรบนั้น เมื่อพระรามทราบข่าว จึงออกตามหา จนกระทั่งติดตามมายังสนามรบ พบสภาพความเสียหาย และพ่ายแพ้ของกองทัพ ก็ให้เศร้าโศกเสียใจเป็นอันมาก

ฝ่ายหนุมานที่นอนสลบอยู่ เมื่อมีลมพัดมาตอ้งกาย ก็กลับฟื้นคืนสติ มองเห็นพระรามเสด็จมา จึงรีบเข้าไปทูลเล่าเหตุการณ์ต่างที่เกิดขึ้นถวาย พระรามได้ฟังดังนั้น จึงตรัสถามพิเภก ถึงวิธีการในการแก้ไข พิเภกทูลว่า ต้องให้หนุมาน ไปนำต้นสรพยาที่ขึ้นอยู่บนภูเขาชื่ออาวรุ มารักษาให้ทันก่อนที่พระอาทิตย์จะขึ้น จึงจะสามารถช่วยชีวิตของพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานรไว้ หากไม่แล้วก็จะพากันถึงแก่ความตายทั้งหมด พระรามจึงสั่งให้หนุมานไปดำเนินการตามวิธีการที่พิเภกทูลถวาย

เพลงที่ 20 แหกปรเทศ

บทร้องเพลงแหกปรเทศ

แล้วครอบคิริกับรีพล เคาะยาให้หล่นจากเขาใหญ่
ต้องพระอนุชาเสนาใน บัดใจก็ฟื้นคืนมา

ความหมาย

หนุมานเหาะไปชะลอเอาเขาอาวรุมายังสนามรบ แยกเขาอาวรุ เหาะไปรอบๆ แล้วเคาะสรพยา ให้หล่นลงมา ถูกกายของพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร ทั้งหมดจึงพ้นจากภยันตราย และฟื้นคืนสติกลับมา

การแบ่งสัดส่วน วรรคตอน ของคำร้อง

ท่อนที่ 1
แล้วครอบ / คิริ / กับรีพล เคาะยา / ให้หล่น / จากเขาใหญ่
ท่อนที่ 2
ต้องพระ / อนุชา / เสนาใน บัดใจ / ก็ฟื้น / คืนมา

ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนสุภาพ จำนวน 1 บท

เพลงกระบอกเป็นเพลงท่อนเดียว ขั้วร้องและบรรเลงทั้งหมด 4 เที้ยว ใช้คำร้อง เที้ยวละ 1 บาท

รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง :

ท่อนที่ 1
2 / 2 / 2 2 / 2 / 3
ท่อนที่ 2
2 / 3 / 3 2 / 2 / 2

การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงแขกบรเทศ แสดงอารมณ์ปลาบปลื้ม ดีใจ ตามบทบาทของผู้แสดงในกองทัพพระรามและพระลักษมณ์ ได้แก่ ผู้แสดงตัวพระ ลิง และยักษ์ การดำเนินเรื่อง และการเคลื่อนไหวของผู้แสดงในเพลงนี้ เป็นไปตามปกติ การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง จะกล่าวคำร้องด้วยความเข้มของเสียงที่สม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง

วรรคตอนดังกล่าวเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	แล้ว	ครบ	คิ	รี	(ฮือใจเออ)	เอ็งฮือ-เงย)	กับ รี	พล
ทำนองร้อง	___ ชั	_ มี่ ชัรี	_ ท _ มี่	___ มี่	_ ชัชรี รี	มี่ ชั _ รี	_ ลท _ รี	_ ท _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	เคาะ	ยา	ให้	หล่น	(เออ-เออ)	เฮ้อเออ-เออ)	(ฮือ)จาก เขา	(ฮือ)ใหญ่
ทำนองร้อง	___ รี	___ ท	_ ชั _ รีช	_ ล _ ท	_ รี _ มี่	_ มี่รี _ ท	รี ช _ ล	รี ช _

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ต้อง	(ฮือ) พระ	(ฮือ) อ	นุชา (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือใจเออ-เออ)	เออเออ เออเออ)	เส นา	ใน
ทำนองร้อง	___ ล	_ ช _ ท	_ ล _ ม	ช ช _ ล	_ ชม ชช ม	_ รท _ รม	_ ทรี _ ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	บัด	(ฮือ) ใจ	ก็	พีน(ฮือ)	(เออ-เออ)	เฮ้อเออ-เออ)	(ฮือ) คีน	มา (ฮือ)
ทำนองร้อง	___ ล	_ ท _ ท	___ รี	ช รี ท _	_ รี _ มี่	_ มี่รี _ ท	_ รี _ ล	_ ล _ ท

คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ลช _	_____

เหตุการณ์หลังจากเพลงแขกบรเทศ

เมื่อพระรามแก้ศรพหมาสเสร็จสิ้น ก็พอดีกับเป็นช่วงเวลาเช้า พระราม พระลักษมณ์ และพลวานร
จึงยกทัพเสด็จกลับไปยังพลับพลาชัย

จบการแสดง

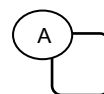
1.2 ศึกษา การเอื้อน ในประเด็น ประเภท และสัดส่วนวรรคตอน ของการเอื้อน จากเพลงประกอบการแสดงโขน เณริมพระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมมาศ ซึ่งประกอบด้วยเพลง ดังนี้

1. เพลงกราวใน	11. เพลงแขกอะหวัง
2. เพลงมอญรำดาบ	12. เพลงสร้อยสน
3. ร้องรื้อร้าย	13. เพลงกล่อมช้าง
4. เพลงช้างประสานงา	14. เพลงแมลงวันทอง
5. เพลงฝรั่งควง	15. เพลงเห่เชิดจิ้ง
6. เพลงตระนอน	16. เพลงร่ายรูด
7. เพลงชมตลาด	17. เพลงลิงโลด
8. เพลงกราวนอก	18. เพลงลิงลาน
9. เพลงทะแยกลองโยน	19. เพลงกราวรำพม่า
10. เพลงกระบอก	20. เพลงแขกบรเทศ

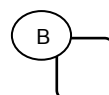
จากการวิเคราะห์ พบว่า สัดส่วนวรรคตอนของการเอื้อน จะปรากฏเฉพาะในเอื้อนดำเนินทำนอง เท่านั้น เพราะเอื้อนดำเนินทำนอง คือเอื้อนที่มีความสัมพันธ์กับทำนองเพลง เป็นรูปแบบการแปรทำนองด้วยการ ขับร้อง จึงเป็นกลุ่มทำนองที่แยกออกจากคำร้องชัดเจน และสามารถจัดกลุ่มได้ ส่วนเอื้อนตกแต่งคำร้อง จะจัด กลุ่มเข้าเป็นส่วนเดียวกับคำร้อง

โน้ตเพลงต่อไปนี้ เป็นการแสดงการวิเคราะห์ ให้เห็นถึงประเภทของการเอื้อน และสัดส่วน วรรคตอนของการเอื้อนที่ปรากฏในเอื้อนดำเนินทำนอง โดย กำหนดสัญลักษณ์ในการระบุตำแหน่ง ดังนี้

1. เอื้อนดำเนินทำนอง แทนด้วย กรอบตัวอักษร A

2. เอื้อนตกแต่งคำร้อง แทนด้วยกรอบตัวอักษร B

3. เลข 1 2 3 ... ที่ปรากฏในกรอบตัวอักษร A คือลำดับของจำนวนวรรคตอนของเอื้อน ดำเนินทำนองที่พบ

เพลงที่ 1 กราวโน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ปีพาทย์ส่งร้อง)					บัด	(อือ)	นั้น	(อือ)	
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	_ ด ด ด	_ ม _ ร	_ ด _ ด	----	---	ล	ด	ริ	ด

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	กาลสุร	เส นี	มี	ศักดิ์	รับ สั่ง	บัง คม	ทศ	-ศ พักตร์
ทำนองร้อง	_ ด ด ริ	_ ริ _ ด	---	_ ท _	_ ม _ ริ	_ ม _ ม	---	ด ริ _

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	ขุน ยักษ์	รีบ เหาะ	ระเห็จ	ไป	A1 (เอ้อ เออ	เฮอะเอิงเงอ	เออเออ ฮือเอ้อเออ	เอ้อ เออเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ ริ _ ริ	_ ด ล ล	---	_ ด _	_ ซ _ ล	_ ริ ด ด	_ ริ ม _ ซ ซ ริ	_ ม ริ ด _ ด

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	กราวโน	ขับร้อง 1 เที่ยว	1 วรรค	A1

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกราวโน แสดงอารมณ์แบบปกติ แต่เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ กาลสุร เสนายักษ์ ที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ ก็น้อมรับและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ดังนั้น การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จะใช้วิธีการเน้นเสียงเอื้อน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญองอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

เพลงที่ 2 มอญรำดาบ

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		(เออ)	เฮ้อ	เออเฮอะเงิงเงย)	ครั้น	(ฮือ)	ถึง	(ฮือ)	โรง	ราช
ทำนองร้อง	-----	___ ช	___ ล	_ ช ลช ช	_ _ ดิ รั	_ ท	ดิ	_ พ	ดิ	___ ท

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)	(เออ)	เฮ้อเออเงิงเงอ	เออเอ้อ เออเออ	เฮ้อเอ้อ เออเออ		(ฮือ)	-ชะ พิ	(ฮือ)	พิ
ทำนองร้อง	ดิ	ดิ	ริ ดิท _ ล	_ ชฟ _ ชท	_ ดิท _ ดิรั	-----	___ พ	_ ริ พ	_ ริ	ริ

บรรทัดที่ 3

บรรทัดที่ 3														
คำร้อง		(เออ	เฮอะเงิง เงย)	กา	-ละ สุร	(ฮือ)	(เออ	เฮอะเงิง เงย	ฮือ)	เส	(ฮือ)	นิ		
ทำนองร้อง	--	ช	_ ลช _ ช	__	ริ	--	ริ ริ ริ	พ	พ	_ ชพ _ ริ	พ	ดิ	พ	ดิ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ)	เฮอะเงิง เงอ	เฮ้อเออเอ้อ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	ฮือ	บังคม	ไหว
ทำนองร้อง	_ _ ดิ	_ ริดิ _ ช	ล ชฟ _ ช	_ ล _ ท	_ _ ริ	ริ	ริ ดิ _ ท	_ ริดิ	ล ล	_ _ ดิ ช

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ พ _ ลช

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ทูล	ว่า	พระปิ	ตุรงค์
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	___ ฟ	_ _ ฟ ู	_ _ ล ฟ	_ ช ช _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ)	เออ	ฮือฮือ	ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือ)ทรง	ชัย
ทำนองร้อง	-----	-----	_ _ ท	___ ดิ	_ ดิ รั	_ ดิท _ ดิ	ริดิ ฟ _ ริ	___ ริ

บรรทัดที่ 3

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		(เออ	เฮอะเฮิง เงย)		ให้	(อื้ออื้ออื้อ)	มา		(เออ	เฮอะเฮิง เงย	อื้อ)	พูล		ข่าว		
ทำนองร้อง	--	ซ	ลซ	ซ	---	ด	ท ด	ว	---	ฟ	ซ	ฟ	ว	---	ด	ท

บรรทัดที่ 4

บรรทัดที่ 4																
คำร้อง	B	A5					A6			ปัจจุ	มิตร					
		(อื้อ)	(เออ	เฮอะเฮิง เหว	เฮ้อ เหวเอ้อเฮอ	เออ เหว	เออ	เฮ้อเออ เหว	เฮอะเฮย							
ทำนองร้อง		ด	ด	_ วิ	ด _ ซ	ล ซ	ฟ _ ซ	_ ล _ ท	_ _	วิ	วิ	ด _ ท	_ วิ	ด ซ	_ _ _	ด

คำร้อง		(อื้อ)
ทำนองร้อง		ซ

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง						แสง	(อื้อ)อาทิพย์		ฤทธิ	(อื้อ)วิ	รอน
ทำนองร้อง	---	---	---	---	---	ด	ซ	ด	ว	---	ด

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ)	เฮ้อเฮอเฮิงเงอ	เออเฮ้อ เหวเฮอ	เฮ้อเฮ้อ เหวเฮย		(อื้อ)		มังกร		กัณฐ์
ทำนองร้อง	---	ด	ว	ด	ท	ล	ซ	ฟ	ซ	ท	ด

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		(เออ)	เฮอะเฮิง เงย)	ไปโรม	วัน		(เออ)	เฮอะเฮิง เงย	(อื้อ)	เสี่ย	(อื้อ)	ทัพ
ทำนองร้อง	---	ซ	ลซ	ซ	---	ว	ว	---	ฟ	ซ	ฟ	ว

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(อื้อ)	(เออ)	เฮอะเฮิง เหว	เฮ้อเฮอเฮ้อ เหว	เออ เหว		(เออ)	เฮ้อเฮอ เหว	เฮอะเฮย	ด		จิต
ทำนองร้อง		ด	ด	ว	ด	ซ	ล	ซ	ฟ	ซ	---	ฟ	---

คำร้อง		(อื้อ)
ทำนองร้อง		ซ

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ขอ	ให้	พระ	(B)	(อ)งค์
ทำนองร้อง	----	----	----	----	___ฟ	_ช_ฟ	_ร_ชล	_ฟ_ช	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(A1)	(เอย		(A2)	อื้ออื้อ	อื้ออื้อ อื้อ	อื้ออื้อ)ทรง	ฤทธิ์
ทำนองร้อง	----	----	___ท	___ด		___ด ร	___ดท_ด	รด์ ฝ	___ร	___รฟ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(อ)	(A3)	เฮอะเอิง เย	ไปเขิน	(B)	(อ)	ฆ่า	(อื้ออื้ออื้อ)	(เอย	เฮอะเอิง เย	อื้อ)	ปัจจา	มิตร
ทำนองร้อง	(B)	___ร	___ลช_ช	___ร ด	___ร	___ร	___ฟด	ท ดร	___ฟ	___ชฟ_ร	___ฟท ด	___ร	

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(อ)	(A5)	(เอย	เฮอะเอิง เอ	เฮ้อ เออเออเออ	เออ เออ		(A6)	เออ	เฮ้อเออ เอ	เฮอะเอย	ให้ ม-	-ร ณา
ทำนองร้อง	(B)	___ด	___ด	___รด์_ช	ล ชฟ_ช	___ล_ท	___	___ร	___ร	___ร	___ร	___ร	___ช_ช

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
2	มอญรำดาบ	เที่ยวที่ 1	6 วรรค	A1 – A6
		เที่ยวที่ 2	6 วรรค	A1 – A6
		เที่ยวที่ 3	5 วรรค	A1 – A5
		เที่ยวที่ 4	5 วรรค	A1 – A5

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงมอญรำดาบ แสดงอารมณ์แบบปกติ แต่เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ กาลสุร เสนายักษ์ กำลังแจ้งข่าวการสงครามแก่อินทรีชิต ดังนั้น การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จะใช้วิธีการเน้นเสียงเอื้อน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

เพลงที่ 3 รื้อร่าย

บทที่ 1

บาทที่ 1

ต้นเสียงร้อง

วรรคที่ 1

คำร้อง	เมื่อ	(คือคือ)	ซึ่งจือจือ	จือ ซึ่ง	เงอเออ	เออ	ซึ่งจือเออ	เอ้อเออเออ-เออ	เฮอเออเออเออ-เออ	เออเออเออเออเออ-เออ	เออ
ทำนองร้อง	_ ลซ	ลท	_ _ วิ วิ ท	ล ทล	_ ลซ	_ _ _ ล	_ _ วิ วิ ล	ท ลซ _ ล	ทล วิท _ ท	_ _ _ วิ	

วรรคที่ 2

คำร้อง	เมื่อ	(คือคือ)	ซึ่งจือจือ	จือ ซึ่ง	เงอเออ	เออ	ซึ่งจือเออ	เฮอเออเออ นัน	เออเออเออ-เออ	เออเออเออเออ-เออ	เออ
ทำนองร้อง	_ ลซ	ลท	_ _ วิ วิ ท	ล ทล	_ ลซ	_ _ _ ล	_ _ วิ วิ ล	_ ทล _ ล	ล ทล _ ลซ	_ _ _ _	

วรรคที่ 3

คำร้อง	อินทรี	(คือ-ซึ่งจือจือ)	จือ ซึ่ง	เงอเออ	เออ	ซึ่งจือเออ	เฮอเออเออ	เออเออเออ	เออเออเออเออ	เออเออเออเออ	เออ
ทำนองร้อง	ท ท ท ท	ท _ วิ วิ ท	ล ทล	_ ลซ	_ _ _ ล	_ _ วิ วิ ล	_ ทล _	_ _ _ ซ	_ _ ล ซ		

ลูกคู่รับ

คำร้อง	เออ - ยัก	(คือคือ)	ซา
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	ล ซ	ท

ลูกคู่ร้องเป็นจังหวะ ในบาทที่ 1 ซ้ำ ดังนี้

คำร้อง	เออ	เมื่อเออ		เมื่อนัน	อินทรี	ลิลลิลลิล	(เออ)ยัก	(คือคือ)ซา
ทำนองร้อง	วิ ล _ _	_ ลซ _ ล	_ _ _ _	_ ลซ _ ล	ล ล ล ล	_ ซ ล ซ	_ ซ _ ล	_ ล ซ ท

คำร้อง	(คือ)	
ทำนองร้อง	_ วิ _ _	_ _ _ _

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	(อ้ออ้ออ้อ)อัป	-ปรา	โกร ธา	ลีม เนตร	เห็น เส	(อ้ออ้ออ้อ)นัย
ทำนองร้อง	ซ ล ซ _	_ ล ท _	ลท ลซ _ซ	_ ลล _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทริ _ ท	วิ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกร ธา	ลีม เนตร	เห็น เส	(อ้ออ้ออ้อ)นัย
ทำนองร้อง	_ ซล _ ซ	_ ซ _ ล	_ ซ _	_ ลล _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทริ _ ท	วิ ลท _ ล

บาทที่ 2

บาทที่ 1

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว(อ้อ)	เหมไ้	กาลสุร	(อ้อ)(เอ๋ย)ยัก	(อ้ออ้อ)ชี
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ท ริ ท ล	ท ลซ _ ซ	_ ท _ ริ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	ริ ซ _ ล	_ ลซ _ ทริ

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ลูกขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว(อ้อ)	เหมไ้	กาลสุร	(อ้อ)(เอ๋ย)ยัก	(อ้ออ้อ)ชี
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ล ลซ _ ซ	_ _ _ ซ	_ ท _ ริ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	ริ ซ _ ล	_ ลซ _ ทริ

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	มาพูดให้	เป็นलग	(อ้ออ้ออ้อ)กลาง	พิธี	ชีวิต มิ่ง	ถึง ที่	จะ บรร	(อ้ออ้อ)ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล ซ _	ทล _ ล ล	ล ทลซ _ ล	_ ลล _	_ ลล _ ล	_ ทริ _ ลซ	_ ซ _ ล	_ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	มาพูดให้	เป็นนาง	กลาง	พิธี	ชีวิต มิ่ง	ถึง ที่	จะ บรร	(ลือลือ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล _ ช	_ ล _ ล	_ ล _ _	_ ลล _ _	_ ลล _ ล	_ ทริ _ ลช	_ ช _ ล	_ ลท _ ล

บทที่ 3

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----				
คำร้อง	นินาค คิด	นิตเดียว	(ลือลือลือลือ) วารับ	ลั้ง	จะหยุด ยั้ง	ยก โทษ	(เอ๋ย)โปรด	(ลือลือ)	ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ท ท _	ล ทลช ช ล	_ ล ช _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช	

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	นินาค คิด	นิต เดียว	ว่ารับ	ลั้ง	จะหยุด ยั้ง	ยก โทษ	(เอ๋ย)โปรด	(ลือลือ)	ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ _ ช ล	_ ช _ _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช	

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

ทอดจังหวะช้าลง เพื่อจะลงจบ

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----				
คำร้อง	ว่าพลาง	ทางทรง	(ลือลือลือลือ) ศร	(ลือ) ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(ลือลือ) ธิ	
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	ทล ท ท _	ล ทลช _ ลท	ริ ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล	

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ว่าพลาง	ทางทรง	ศร	(ลือ) ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(ลือลือ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	_ ล _ ล	ล ทล _ ลท	ริ ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
3	รื้อร้าย	บทที่ 1	3 วรรค	A1 – A3
		บทที่ 2	ไม่พบ	-
		บทที่ 3	ไม่พบ	-

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงรื้อรื้อร้าย แสดงอารมณ์โกรธ ของผู้แสดงตัว
ยักษ์ คือ อินทรีชิต โดยรู้สึกโกรธ ที่กาลสุร นำข่าวการพ่ายแพ้สงคราม ซึ่งเป็นเรื่องอัปมงคล มาแจ้งในขณะที่ตน
กำลังประกอบพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้น การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

1. ในช่วงทำนองรื้อ คือ บทที่ 1 ค่อยออกเสียงเอื้อนอย่างชัดถ้อยชัดคำ เสียงนิ่งและมั่นคง เพื่อให้
เกิดภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า สง่างาม ของตัวแสดงในตอนสำคัญ คือ อินทรีชิต ในขณะที่กำลังจะออกจาก
สมาธิ

2. ในช่วงทำนองร้าย ใช้วิธีการเอื้อนอย่างกระชับ ในบริเวณเอื้อนตกแต่งคำร้อง เพื่อแสดงภาพของ
ความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

เพลงที่ 4 ช้างประสานงา

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			จึง ตรัส	สั่ง	B (ถือ	สืถือ	สื)	รุต	ทะการ
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ทุ	___ ทุ	__ _ ร	_ มร _	ทุ _ ทุ	__ ม ม	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		A1 (เอ๋อ เออ	เอ็ง	เออ	A2 เอื้อเอื้อฮื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ-เอื้อเอื้อ	สื) ซาญ	กำแหง
ทำนองร้อง	-----	_ ร _ ม	___ ทุ	_ ทุ _	ท ล รวิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ รวิ _ ท	__ ท ท

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		B (ฮื้อ-ฮื้อ)	จะเปลี่ยน	แปลง	A3 (เออ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	สื) กาย	กู
ทำนองร้อง		_ รวิ _ ล	___ ทุ ม	___ ทุ	__ _ ล	ท ล ทุ _ ม	_ ทุ _ ร	___ ร

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		A4 (เอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	A5 เอื้อเอื้อฮื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ-เอื้อเอื้อ	(ฮื้อ) เป็นโก	สี่หี
ทำนองร้อง		__ _ รวิ	__ _ ล ค	__ _ รวิ ค	_ คท _	_ ทล รวิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ รวิ ท ท	___ ท

คำร้อง	B (ฮื้อ-ฮื้อ)	
ทำนองร้อง	_ รวิ _ ล	-----

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			จง	ให้	B (ฮื้อฮื้อ	ฮื้อ)	การุณ	ราช
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ร	_ ร ทุ _	__ _ มร	_ ทุ _	__ ม ม	__ ทุ ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	B (ฮื้อฮื้อ)	A1 (เอื้อ เออ	เอ็ง	เออ	A2 เอื้อเอื้อฮื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ-เอื้อเอื้อ	(ฮื้อ) อ	สุวิ
ทำนองร้อง	_ ทุ _ รม	_ ร _ ม	___ ทุ	_ ทุ _	ท ล รวิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ รวิ ทุ	__ ล ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)		แปลง	อินทรี		(เออ)	ฮือฮือเออเออเออ	ฮือ	เป็น	คชา
ทำนองร้อง	_ ท ล	----	___ ช	_ ช ช	---	ล	ท ล ช _ ม	_ ช	ว	_ ว ว

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ)	เออเออ	เออเออ	เออเออ		(เออเออฮือฮือเออเออ)	ฮือ	เอ	ราวีณ
ทำนองร้อง	---	ว	_ ล ด	___ วิ	_ ด ท	---	ท ล วิ วิ ช	ท ล ช _ ล ท	_ วิ	_ ล ล

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			อันโย	ธา			(ฮือฮือฮือ ฮือ)	ทั้ง	(ฮือ)หลาย
ทำนองร้อง	----	----	_ วิ	_ วิ	---	---	ร ม วิ _ ช	---	_ ม ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)อันโย	ธา	ทั้ง	หลาย		(เออเออฮือฮือเออเออ)	เออเออเออเออเออเออ	(ฮือ)ให้กลาย	เพศ
ทำนองร้อง	_ ช ช ช	---	_ ล	_ ม ช _ วิ	---	ท ล วิ วิ ช	ท ล ช _ ล ท	_ วิ ช ล	---

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)		เป็นเท	เวศร์		(ฮือ)	เออ	เออเออเออเออเออ	(ฮือ)	สุวรงค์
ทำนองร้อง	_ ช _ ท ล	---	_ ช _ ช	---	---	---	ม ช _ ล	ท ล ช _ ม	---	_ วิ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ)	เออเออ	เออเออ	เออเออ		(เออเออฮือฮือเออเออ)	เออเออเออเออเออเออ	ฮือ	นาง	สุวรรณ
ทำนองร้อง	---	ว	_ ล ด	___ วิ	_ ด ท	---	ท ล วิ วิ ช	ท ล ช _ ล ท	_ วิ	_ ท	_ ท ท

คำร้อง		(ฮือ-ฮือ)	
ทำนองร้อง	_ วิ _ ล	---	---

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			ให้	สำหรับ	(อื่อ อื่ออื่อ	อื่อ)	ขับ	ล่ำ
ทำนองร้อง	----	----	--- ร	_ ทุ ทุ ทุ	_ ร _ ม ร	--- ทุ	--- ร	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ให้	สำหรับ	ขับ	รำ	อื่ออื่ออื่ออื่ออื่อ	อื่ออื่ออื่อ-อื่ออื่อ	อื่อ ะบ่ำ	บรรพ์
ทำนองร้อง	--- ทุ	_ ม ทุ ด ม	--- ม	_ ทุ _	ท ล รั รั ทุ	ท ล ทุ _ ล ท	_ รั ล ล	--- ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(อื่อ-อื่อ)		เร่งเตรียม	ไว้	(อื่อ) (อื่อ)	อื่ออื่ออื่ออื่อ	อื่ออื่ออื่ออื่อ	ให้ ท้น
ทำนองร้อง	-- ทล	----	_ ทุ ม _ ทุ	--- ล	_ ทุ _ ล	ท ล ทุ _ ม	--- ทุ	_ ทุ ฟ _ ทุ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(อื่อ)	อื่ออื่อ	อื่ออื่อ	อื่ออื่อ	อื่ออื่ออื่ออื่ออื่อ	อื่ออื่ออื่ออื่อ-อื่ออื่อ	อื่อ) ฤกษ์	ดี
ทำนองร้อง	-- รั	-- ล ด	--- รั ด	_ ด ท	_ ทล รั รั ทุ	ท ล ทุ _ ล ท	_ รั _ ล	_ ทุ _ ล

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
4	ช้างประสาธนา	เที่ยวที่ 1	5 วรรค	A1 – A5
		เที่ยวที่ 2	5 วรรค	A1 – A5
		เที่ยวที่ 3	4 วรรค	A1 – A4
		เที่ยวที่ 4	4 วรรค	A1 – A4

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงช้างประสาธนา แสดงอารมณ์แบบปกติ แต่เป็นบทบาทของผู้แสดงด้วยยักษ์ คือ อินทรีชิต โดยมีฐานะเป็นผู้บัญชาการรบ สั่งการให้จัดเตรียมกองทัพด้วยท่าที่ที่แข็งขัน ห้าวหาญ และองอาจ ดังนั้น การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จะใช้วิธีการเน้นเสียงเอื้อน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงด้วยยักษ์

เพลงที่ 5 ฝรั่งควง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			บัด	(อื้อ)	เอ๋ย	(เออ)	เฮอเอ็งเง้อ	เออเอ๋ย)	บัด	(อื้อ)	ไน
ทำนองร้อง	-----	-----	--- ฟ	- ช -	- ช -	---	- ท	- ท ล ท	- ล ช	- ฟ	- ช - ชล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(อื้อ)	เออฮือเออ	เฮอะเอ็งเงย)		รู่ท	ทะการ		ประณต(อื้อ)
ทำนองร้อง	- ช -	- ล ค ช	- ล ช -	-----	--- ท	- ล ล	-----	- ลท - ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออเออ)	เฮอ เออ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ)	ฮือเง้อ เออ	เฮอะเอ๋ย)	บท	ทะศรี
ทำนองร้อง	- ช - ล	- ท - วั	- ม วั	- วั -	---	- ฟ	- ลล ม	- ฟม -	- ร ม

คำร้อง	(ฮือฮือ)		
ทำนองร้อง	- ชว -	---	---

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		มาเร่ง รัต	จัด	หมู่ (อื้อ)	(เออ)	เฮอเอ็งเง้อ	เออเอ๋ย)	อ	สุรี
ทำนองร้อง	-----	- ชช ฟ ล	--- ฟ	- ฟ -	---	- ท	- ท ล ท	- ล ช -	- ช ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		เออฮือเออ	เฮอะเอ็งเงย)		คอย	ตาม	ภู	มี
ทำนองร้อง	-----	- ล ค ช	- ล ช -	-----	--- ล	--- ล	--- ล	- ล -

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออเออ)	เออเออเออเออ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ)	ฮือเง้อเออ	เฮอะเอ๋ย)	ริน	ณรงค์
ทำนองร้อง	- ช - ล	- ช ฟ ม ร	- ม ร	- ร -	---	- ฟ	- ลล ม	- ฟม -	- ร ร

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
5	ฝรั่งควง	เที่ยวที่ 1	4 วรรค	A1 – A4
		เที่ยวที่ 2	4 วรรค	A1 – A4

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงฝรั่งควง แสดงอารมณ์แบบปกติ แต่เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ รุกการ เสนายักษ์ ที่กำลังเร่งปฏิบัติหน้าที่จัดเตรียมกองทัพอย่างเข้มข้น ดังนั้น การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จะใช้วิธีการเน้นเสียงเอื้อน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

เพลงที่ 6 ทรนอน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			เมื่อ	เคย
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 2

บรรทัดที่ 2																
คำร้อง			A1	(เออ)	ฮือเง้อเออ	เออเฮอะเง้งเง้อ	เออเอ้อ (เออ)	A2	(ฮือเง้อเออ	ฮือฮือฮือ)	เมื่อ	(ฮือ)	นิน			
ทำนองร้อง	-----	---	ฟ	--	ลล ฟ	_ ม	ฟม ฟ	_ มร	ทุ	--	รริ ริ	ล	_ ทุ	ลล ร	_ ทุ	_ รม

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	อิน ทุ	(ฮือฮือ)	ร ชิต	(ฮือ)	(เออ) เอ้อเอ้อ เออเออ	ฮือ	ขึ้น	(ฮือ)	ชม
ทำนองร้อง	_ ร _	_ ล _ ล	_ ช ล	_ ทุ _ ดิ	_ ดิ _ ดิ	ริ ดิ _ รมิ	_ ชิ	ริ	_ ดิ	_ ริ

บรรทัดที่ 4

บรรทัดที่ 4												
คำร้อง		A4	(เออ)	เฮอเฮอเฮ้อ เฮอเฮอ	ฮือเง้อเฮอ	A5	เออฮือเง้อ เฮอ	เอ้อเฮอเออ เอ้อ	เออ	สม	(ฮือ) ประสงค์	
ทำนองร้อง	-----	--	มิ	มิ ริดิ _ ริมิ	--	ซึซึ ริ	_ มิ ซึซึ ริ	มิ ริดิ _ ทุ	_ ดิ	ริมิ	_ ซึ	มิมิ

บรรทัดที่ 5

บรวรทตที่ 5										
คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		จึง ขึ้น	ฮือบน	(เอ้อเออเอ้อ เออเออ)	ฮือเง้อ เออ	เฮอะเออ	แทน	(ฮือ)	สุวรรณ
ทำนองร้อง	_ ชิ ริ	-----	_ ม _ ม	_ ร _ ม	ฟ มร _ มฟ	_ ลล ม	_ ฟม	_ ร	_ ทุ	ริ ร

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)	ฮือฮือ	(เออ) ฮือเง้อเออ	เออ เฮอะเง้งเง้อ		เออเอ้อ		บรร	จ
ทำนองร้อง	_ ร ม	_ ร ทุ	_ ม	_ ชิ ชิ ม	_ ร มร ม	-----	_ ร ทุ	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ	จำ	แลง		แปลง		(ฮือฮือ)	ฮือฮือ	องค์
ทำนองร้อง	_ ล ทุ	_ ล ทุ	___ ทุ	___ ทุ	-----	___ ล	___	_ ล ทุ	_ ล ทุ	_ ชิ

บรรทัดที่ 8

B

A8

คำร้อง		(อืออือ	อืออือ)	(เอ้อเอ้อ		เอ้อเอ้อเอ้อ เอ้อเอ้อ		อือ)		อ	สุรา
ทำนองร้อง	—	ช ล	— ชม	ว ช	— — — —	— ท ลช ลท	— — — —	— — — วั		— — — ช	— — ล ล

B

คำร้อง		(อืออือ	อืออือ)
ทำนองร้อง	-	ล ท	- ลช -

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
6	ตระนอน	ขับร้อง 1 เที่ยว	8 วรรค	A1 – A8

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงตระนอน แสดงอารมณ์การชื่นชมยินดี เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ อินทรีชิต โดยมีความรู้สึกพึงพอใจ จากการสั่งการให้จัดเตรียมกองทัพจนเสร็จสมบูรณ์ เป็นไปตามที่ตนประสงค์ทุกประการ พร้อมทั้งแสดงความมุ่งมั่นที่จะแปลงกายเป็นพระอินทร์ และเนื่องจากเพลงตระนอน เป็นเพลงหน้าพาทย์ การขับร้องจะต้องแสดงถึงความสง่างาม น่าเกรงขาม ของผู้แสดง ในที่นี้คือผู้แสดงตัวยักษ์ โดยออกเสียงเอื้อนให้มีระดับความเข้มของเสียงสม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง เพื่อต้องการความเรียบร้อย และส่งเสริมให้ลักษณะของความองอาจ ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

เพลงที่ 7 ชมตลาด

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

ปรวทัดที่ 1								
คำร้อง		เป็น โก	(ฮือฮือ ฮือฮือ) B	(ฮือฮือฮือ) B	(ฮือ) ทรง	เคว็อง	(เออ) A1	
ทำนองร้อง	-----	_ ท _ ท	_ รั รั ท	_ ล ทล ท	_ รั _ ล	___ ล	_ ช _ ล	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ)	เฮอะเฮ ฮือเง้อเฮ	เฮ้อเฮเอิง เงย)		เรีอง	อรัม
ทำนองร้อง	----	___ ล	_ ทล รั รั ล	ท ลช _ ช	----	___ ล	_ ล ช

บรรทัดที่ 3

ประวัติที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	ลัวน แก้ว	(ฮือฮือฮือฮือ) ก้าว		เงา	งาม	
ทำนองร้อง	_ ล _ _	_ ล _ ช	_ ม _ ชล	ช ลช _ ช	_ ม _ _	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ)	เออ	ฮือเง้อเฮ เอิงเง้อ	เออเอ้อย)	วาม เว	หา
ทำนองร้อง	----	___ ล	___ ท	รั รั ท ล ท	_ ลช _	_ ล _ ล	___ ลท

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮือ)	(เออ)	เออ	เฮ้อเฮ ฮือเง้อเฮ	เฮ้อเฮเอิง เงย)		เออ เออ	เฮอะเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ รั _	ช	___ ล	_ ทล รั รั ล	ท ลช _ ช	----	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

บรรทัดที่ 1							
คำร้อง	จ๊	(ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ)	ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ	พระแสง	(ฮือ) พรหม	มาสเตอร์	(เออ)
ทำนองร้อง	-----	---- ล	ท วิ ท	ล ทล ล ลท	---- ล	---- ล	---- ล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ)	เฮอะเฮ ฮือเง้อเฮ	เฮ้อเฮเอิง เงย)		ยาต	ตรา
ทำนองร้อง	----	___ ล	_ ทล รั รั ล	ท ลช _ ช	----	___ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		เสด็จ	(อื้ออื้อ)	อื้อ อื้ออื้อ	มา		เกย	สุวรรณ
ทำนองร้อง	----	-- ช ม	- ช ล	ช ลช ช	----	---	ล	-- ล ล

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เออ	อื้อจ้อเออ เอ็งจ้อ	เออเออ)		ทัน	ใด
ทำนองร้อง	----	-- ล	---	ท	วิวิ ท ล ท	- ลช -	---	ล

บรรทัดที่ 5

คำร้อง		(เออ	เออ	เอ้อเออ อื้อจ้อเออ	เอ้อเออเอ็ง เงอ		เอ้อ เออ	เฮอะเอ็ง เงย)
ทำนองร้อง	--	ช	---	ล	- ทล วิวิ ล	ท ลช -	---	ม - ช

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
7	ชมตลาด	เที่ยวที่ 1	4 วรรค	A1 – A4
		เที่ยวที่ 1	4 วรรค	A1 – A4

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงชมตลาด แสดงอารมณ์การชื่นชมยินดี เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ โดยหลังจากที่อินทรชิตแปลงกายเป็นพระอินทร์แล้ว ก็รู้สึกพึงพอใจ ชื่นยินดี ในผลของการแปลงกายครั้งนี้มาก เนื่องจากพระอินทร์นั้นมีรูปลักษณะที่สง่างาม และประดับประดาไปด้วยเครื่องทรงที่วิจิตรตระการตา ดังนั้น การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จะต้องค่อยออกเสียงเอื้อนอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า และงดงาม ของผู้แสดง

เพลงที่ 8 กราวนอก

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ขึ้น ทรง	คอคชา	เอ	ราวัน	ทหาร แท้	โห่
ทำนองร้อง	_ ริช _ ท	_ ท ท ท	_ _ ท _	_ ท ท _	ท ร _ ล	_ ล _ _ _ _ _ _

(ต้นเสียงชาย ร้องโห่ขึ้น 3 ลา และลูกคู่รับว่า “ฮิ้ว” พร้อมกัน)

คำร้อง	สนั่น	หวั่น	ไหว
ทำนองร้อง	_ _ ท ล	_ _ _ ล	_ ริ _ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ขยาย ยก	โย ธา	คลา	ไคล	ลอย ฟ้า	มาใน	โพยม	มาน
ทำนองร้อง	_ ทริ _ ริ	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ ท _ _	_ ท _ ริ	_ _ ท ท	_ _ ท ท	_ _ _ ท

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

ไม่พบเอื้อนดำเนินทำนอง

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

ไม่มีการเอื้อน

เพลงที่ 9 ทะแกลองโยน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ข้าง	(อือ)	เคย	ข้าง	นิมิต
ทำนองร้อง	----	----	----	----	___รม	__ร__	ร	___ชล	__ชล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(อือ ฮือฮือ)	เหมือน	(ฮือ)	ไม่ ผิด		ข้าง	มัช	ชะวาน
ทำนองร้อง	__ช__ลช	___ท	___ร	_ลช_ช	----	___ท	___ท	__ลล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง			เร็ง	แรง			กำแหง	(ฮือ) หาญ
ทำนองร้อง	----	----	___ช	___ช	----	----	_ท_ท	__ร__ท

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ชาญ	ศึก	(ฮือฮือฮือฮือฮือ)	รู้	ท่วง	(ฮือฮือ ฮือฮือ ฮือฮือ)	ที่
ทำนองร้อง	__ร__	___ล	___ช	ลทลช_ช	_ท_มช	_ร_ร	_ท_รวม	รทรวม_ม

บรรทัดที่ 5

คำร้อง			ผูก	เครื่อง	(ฮือ)	เรื่อง	ทอง	ทอ
ทำนองร้อง	----	----	___ท	___ร	_ท_	___ช	___ช	___ช

บรรทัดที่ 6

คำร้อง		กระ วิล	ทอง	หล่อ	ทอ	แสง	(ฮือ) (ฮือฮือ ฮือฮือ)	สี่
ทำนองร้อง	----	__ทท	___ท	___ล	_ท_ท	___ท	__ร__ท	_ลช_ท

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(ฮือฮือ)		ห้อย	หู	(ฮือ)	ภู	จาม	มรี
ทำนองร้อง	__ร__ล	----	___ช	_ม_ช	___ร	___ร	_ช_ท	__ทท

บรรทัดที่ 8

คำร้อง		ปก	(ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ)	ตระพอง	ทอง	พรวณ	(ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	ณระยา
ทำนองร้อง	-----	--- ช	- ล ท	- ล ช	ม ม	--- วิ	--- วิ	- วิ ม	วิ ท วิ ม	ม ม

บรรทัดที่ 9

คำร้อง			เครื่อง	สูง	(ชื่อ)	เรียง	สาม	แถว
ทำนองร้อง	-----	-----	-----วิ	-ท-วิ	-----ช	-----ช	-----ช	-----ช

บรรทัดที่ 10

คำร้อง		(ชื่อ)	ลาย	กาบ	(ชื่อชื่อชื่อชื่อ)	แก้ว	แสง	(ชื่อ)	แพรว	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	พราย
ทำนองร้อง	---	ว	---	ท	---	ช	ล ท	ล ช	ช	ว	ม

บรรทัดที่ 11

คำร้อง				อ	ภิรม	(A1)	(เออ)	เอ้อเอ็ง เอ้อ	(เออเออ)	สับซุ่ม	สาย
ทำนองร้อง	----	----	---	ม	---	ช ช	---	ท	ท	ล	ท

บรรทัดที่ 12

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	บัง	แพรว	อยู่	เป็น	คู่	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	เคียง
ทำนองร้อง	- ช ว	- - - ล	- - - ล	- ช - ช	- - - วั	- - - ดิ	- - - วั	- - - วั - วั

บรรทัดที่ 13

คำร้อง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	กลอง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	ชนะ	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	ประโคน	คึก
ทำนองร้อง	_ ร่ม _ รัด _	___ ท	_ รัด _	ล ทล ล ท	_ ล ท	_ ลช _	__ ดั ดั

บรรทัดที่ 14

คำร้อง	(ชื่อ)	มโห	(ชื่อชื่อชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ)	ระทึก	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	กึก	ก้อง	(ชื่อชื่อ)	เสียง
ทำนองร้อง	---	ด	---	ม	---	ม	---	ว	---	ม

บรรทัดที่ 15

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		แตว	สังข์	(ฮือ)	(เออ เอ้อเอย)	ส่ง	(ฮือ ฮือฮือ)	ลำ เนียง
ทำนองร้อง	วี่ ล	----	--- ช	--- ช	วี่	ท	ท ล ม	ช ลช	ม ช ร

บรรทัดที่ 16

คำร้อง		นาง		จำ เรียง	เคียง	ช้าง	(ฮือ ฮือ ฮือฮือ)	ทรง
ทำนองร้อง	----	--- ล	----	ล ล	--- วี่	--- วี่	ด ม	ม วี่

บรรทัดที่ 17

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)	สาว	(ฮือฮือ ฮือ ฮือฮือ)	สุรางค์	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	นาง รำ	พ็อน
ทำนองร้อง	ม วี่	ท	ว ร ท	ล ท ล ล	ล ท	ลช	ด

บรรทัดที่ 18

คำร้อง	(ฮือ)	ดั่ง	(ฮือฮือ ฮือ)	กิน นร	แน่น	นวล	(ฮือ ฮือฮือ)	ระหง
ทำนองร้อง	ด	ม	ช ม	ว ว	ช	ม ช	ม	ลช

บรรทัดที่ 19

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		นัก	(ฮือ) ดิถี	ฮือ	เงอเออ	เออเออเออเออเออ	เออเออเออ	ฤทธิ	ทิวังค์
ทำนองร้อง	วี่ ล	----	ม	วี่	ด	วี่	ช ม	วี่ ม วี่	ด	ม

บรรทัดที่ 20

คำร้อง		ถื่อ	ทวน	หง	ลิว	ลอย	(ฮือ ฮือฮือ)	มา
ทำนองร้อง	----	วี่	ท	ท	ม	ช	ม	ลช

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
9	ทะเลกลองโยน	ขับร้อง 1 เที่ยว	3 วรรค	A1 – A3

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงทะเลกลองโยน เป็นการบรรยายอารมณ์ตามบรรยากาศของการแสดง คือ ชื่นชมความงดงามของขบวนทัพพระอินทร์ การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จึงต้องร้องเอื้อนตามทำนองและจังหวะเพลง เพื่อส่งเสริมให้เกิดภาพความงดงาม บนความเรียบง่าย สง่างาม เป็นไปตามความหมายของคำร้องแต่ละคำ

เพลงที่ 10 กระบอกล

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ครั้น ถึง	(ฮือ)	ที่	ประจัญ	บาน	ประจัญ	บาน	ราญ	รอน
ทำนองร้อง	_ ท _ ล	_ รื _ ลซ	_ ล ซ ซ	_ ซ _	_ _ ท ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ท _	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	เห็น วา	นร	นับ	(ฮือ) เสน	(ฮือฮือ)	แน่น	(ฮือฮือ) หนา	(เงอ เออเออ)
ทำนองร้อง	_ รื _ ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ซ _ ท	_ รื _ ล	_ _ _ ซ	_ ม ซ _ ล	_ รื _ ล ท

คำร้อง	(เออเออ)	
ทำนองร้อง	_ ล ซ _	_ _ _ _

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	กับ	ทั้งองค์	(ฮือ)	พระลักษมณ์		พระลักษมณ์	ศึก	ดา
ทำนองร้อง	_ _ _ ซ	_ _ ล ล	_ _ _ ทล	_ ล _ ล	_ _ _ _	_ ท _ ท	_ _ _ ซ	_ ล _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ยื่น	รถ	รัต	ตะนา		อยู่กลาง	พล	เอย
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ _ ล ล	_ _ _ _	_ ม _ ซ	_ _ _ ซ	_ _ _ ซ

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	จึง	หยุด	(ฮือ) ข้าง	(ฮือ) ทรง	ข้าง	ทรง	อง	อาจ (ฮือ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ซ	_ ล _ ล	_ ซ _ ซ	_ _ _ รื	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ล _ ท

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ลอย	เลื่อน	เกลื่อน	กลาด		กลางเว	หน	(เงอ เออเออ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ล ซ _ ซ	_ _ _ ซ	_ _ _ _	_ ซ _ ซ	_ _ _ ล	_ รื _ ล

คำร้อง	(เออเออ)	
ทำนองร้อง	_ ล ซ _	_ _ _ _

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ให้	กุมภพันธ์	B (ฮือฮือ)	บรรดา		บรรดา	จำแลง	ตน
ทำนองร้อง	___ ล	_ ฮ ล ล	_ ท ล	_ ฮ _ ฮ	_____	_ ท _ ท	_ ล ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ไล่	กล	ขับ	รำ		ระบำ	บรรพ์	เคย
ทำนองร้อง	___ ฮ	___ ล	___ ฮ	___ ล	_____	_ ฮ _ ฮ	___ ฮ	___ ฮ

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
10	กระบอก	เที่ยวที่ 1	1 วรรค	A1
		เที่ยวที่ 2	ไม่พบ	-
		เที่ยวที่ 3	1 วรรค	A1
		เที่ยวที่ 4	ไม่พบ	-

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกระบอก แสดงอารมณ์ฮึกเหิม และแข็งขัน เป็นบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง โดยมีอารมณ์ฮึกเหิม ประกอบกับความรู้สึกดีใจที่จะได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ดังนั้นการเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จึงต้องออกเสียงเอื้อน ให้กระชับ ตามทำนองและจังหวะเพลง

เพลงที่ 11 แหกอะหวัง ชั้นเดียว

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			A1 เอ๋อเอย	บัดเอย			บัด	B (ลือ)	นั
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ม	_ ช _ ล	-----	-----	___ ม	_ ช _	ชล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	B (ลือ) ูป	นิมิต	ฤทธิ	ธิแรง			แข็ง	ชัน
ทำนองร้อง	_ ช _ ช	_ ม ช ล	___ ล	_ ช ช	-----	-----	___ ม	_ ช _ ม

คำร้อง	B (ลือ) ื่อ	
ทำนองร้อง	_ ช _	___

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	สาว	สุรางค์	นาง	ฟ้า	B (ลือ)		เท	วัญ
ทำนองร้อง	___ ริ	_ ท ท	_ ท	_ ริ	_ ล	-----	___ ช	___ ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	บังคม	คัล		คำ นั	B (ลือ)		รับ	ปัญญา
ทำนองร้อง	_ ช ช	___ ช	-----	_ ช _ ล	_ ช _	-----	___ ช	_ ร ร

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
11	แขกอะหวัง	เที่ยวที่ 1	1 วรรค	A1
		เที่ยวที่ 2	ไม่พบ	-

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงแขกอะหวัง แสดงอารมณ์อีกเหิม และแข็งขัน เป็นบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ ได้แก่ เทวดา นางฟ้า ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง โดยมีอารมณ์อีกเหิม ยินดีในการรับคำสั่ง และแสดงอาการในการทำหน้าที่นั้นอย่างขยันขันแข็ง ดังนั้นการเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จึงต้องออกเสียงเอื้อน ให้กระชับ ตามทำนองและจังหวะเพลง

บรรทัดที่ 8

คำร้อง	(ชื้อ)	(เออ)	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อ	เป็นท่า	ทาง
ทำนองร้อง	ท	ช	ลช ลท	วิ	ล ล	ช ล

บรรทัดที่ 9

คำร้อง	(เออ)	เอื้อเอื้อเอื้อ	เออ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อ	ขึ้น	จังหวะ	(เอื้อ)	ประ	ท่า
ทำนองร้อง	ท	วิ วิ ช	ล	ท ลช ลท	วิ	ท	ล ช	ล	ม	ช ล

บรรทัดที่ 10

คำร้อง	(ชื้อชื้อ)	(ชื้อชื้อ)	(เออ)	เฮอะเอิง เออ	เออ	เอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ	เอื้อ	เคล่า	คล่อง
ทำนองร้อง	ช ล	ช ม	ช	ลช วิ	ม	ช ม ช ล	ดี	ช	ม ช

บรรทัดที่ 11

คำร้อง	(ชื้อ ชื้อชื้อ)	เลียว	ลอด	(ชื้อชื้อ)	สอ	คล่อง
ทำนองร้อง	ม ลช	ล	ช ช	ม ลช	วิ	ม ม

บรรทัดที่ 12

บรรทัดที่ 12									
คำร้อง	B		A11						
	(สี่ชี่อ)		(เอื้อเอื้อ)	เฮอะเอื้อ	เฮอะเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เฮอะเอื้อ	ไปตาม	หว่าง
ทำนองร้อง	- ๗ วิ	- - - -	- ๓ - วิ	- ม - ๗	- - - ล๗	- ม ๗๗ วิ	- ม วิ วิ		- - - ๓

บรรทัดที่ 13

คำร้อง	(ชื้อ)	(เออ)	เอื้อเอื้อเอื้อ	เออ	เอื้อเอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ	เอื้อ	วง	เวียน	เหียน	หัน
ทำนองร้อง	วิ	ท	วิ วิ ช	ล	ท ลช ลท	วิ	ล	ล	ช	ดี ช

บรรทัดที่ 14

คำร้อง	(ชื้อ ชื้อชื้อ)	(ชื้อชื้อ)	(เออ)	เอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เฮอะเอื้อ	กัน	(ชื้อ)	กลาง
ทำนองร้อง	ด ช ล	ช ม	ท	วิ วิ ล	ท วิ วิ	ท ลช ล	ท ล	วิ	ท	วิ

บรรทัดที่ 15

คำร้อง		(เอ๋อ)	เอ๋อเอ๋อ เอ๋อเอ๋อ	ฮือฮือเอ๋อ	เอ๋อเอ๋อเอ๋อเอ๋อ	เอ๋อเอ๋อ)	เป็นคู่	คู่	อยู่	กลาง
ทำนองร้อง	— —	ทุ	— รทุ — รม	— ชช ม	— ร ม ร ม	— รทุ	ท ท	— ลช — ล	— ช — ล	— ท — ท

บรรทัดที่ 16

คำร้อง			(เอ๋อ)		เอ๋อเอ๋อเอ๋อเอ๋อ		ฮือ)	อัม	พร
ทำนองร้อง	— — — —	— —	ช	— — — —	— ลช — ลท	— — — —	— — — —	— — — ล	— — — ล

คำร้อง		(ฮือฮือ)	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	—	ล ท	— ลช —

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
12	สร้อยสน	ขั้บร้อง 1 เที่ยว	15 วรรค	A1 – A15

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงสร้อยสน เป็นการบรรยายอารมณ์ตามบรรยากาศของการแสดง คือ ชื่นชมความงดงามตระการตาในการจับระบำรำฟ้อนของเหล่าเทวดานางฟ้า การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จึงต้องร้องเอื้อนตามทำนองและจังหวะเพลงไปตามปกติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดภาพความงดงาม บนความเรียวร้อย สง่างาม เป็นไปตามความหมายของคำร้องแต่ละคำ

เพลงที่ 13 กล่อมช้าง

เที่ยวที่ 1

วรรคที่ 1

คำร้อง	เมื่อ	(B) (ชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) ไน	(B) (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	----- ช	ช ล ทล วั ท	วั วั ท ล ทล ล

วรรคที่ 2

คำร้อง	พระลักษมณ์	ผู้ ทรง	ศักดิ์	แล ทรง	(B) (ชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อ)	(B) (ชื่อ - ชื่อ)
ทำนองร้อง	----- ล ท	ล ช ล	ล ช	ล ล	ล ท ล ช ล	ด ช

วรรคที่ 3

คำร้อง	ทั้ง	(B) (ชื่อชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) พวก	พลา กร	(B) (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- ร	ท ร ท ล ทล ล	ช ท ท ท	วั วั ท ล ทล ล

วรรคที่ 4

คำร้อง	ดู ไร่	พื่อน	(B) (ชื่อ)	บน เม	(B) (ชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อ) ฆา
ทำนองร้อง	----- ล ล	ล ท	ช	ล ล	ล ท ล ช ช

เที่ยวที่ 2

วรรคที่ 1

คำร้อง	หมาย	(B) (ชื่อชื่อ ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) ว่า	สุริน	ทร	(B) (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- วั	ช ช ม วั ม วั	วั ช ท ท	ท	วั วั ท ล ทล ล

วรรคที่ 2

คำร้อง	สุ ร	อัป สร	(B) (ชื่อ) เถอหรร	(B) (ชื่อ - ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ)	(B) (ชื่อ ชื่อ)
ทำนองร้อง	----- ล ท	ช ท	วั ล ล	วั ล ท ล ช ล	ด ช

วรรคที่ 3

คำร้อง	พระ	(B) (ชื่อ ชื่อชื่อ ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) เพลิน	(B) (ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	เจริญ	ตา	(B) (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- วั	ท วั วั ท ล ทล ล	ล ท ล ช	ท ท	ท	วั วั ท ล ทล ล

วรรคที่ 4

คำร้อง	ทั้ง (อ) พล	สวา (อ)	วานร (อ-อ) (อ-อ) พร
ทำนองร้อง	---- ลท ช ล	-- ลท ร	-- ล ล - ล ท - ลช ช

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
13	เพลงกล่อมช้าง	เที่ยวที่ 1	ไม่พบ	-
		เที่ยวที่ 2	ไม่พบ	-

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกล่อมช้าง เป็นการบรรยายอารมณ์ความลุ่มหลง และตกอยู่ในภวังค์ ของพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และลิง โดยมีอาการคล้ายกับต้องมนต์สะกด ให้หลงลืมสติติดอยู่กับภาพความงดงามของขบวนทัพพระอินทร์ และการร่ายรำของเหล่าเทวดา นางฟ้า การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จึงต้องค่อยออกเสียงเอื้อนอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า ขณะที่ตกอยู่ในภวังค์ความลุ่มหลงของผู้แสดง

เพลงที่ 14 แผลงวันทอง

เพ็ญที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง				(เออ)	เออ	เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ)	เมื่อ	เออ
ทำนองร้อง	----	----	---	ล	---	ฟ	__ ลล ม	_ ฟม _	ม	_ ร _ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง				(เออ)	เฮอะเงิงเออ	ฮือเง้อ เออ	เอ้อเออ เอ้อเออ	ฮือ)	เมื่อ	นั้น
ทำนองร้อง	----	----	---	ล	_ ลท ล ซ	__ ลล ซ	ฟ ม _ ฟม	_ ล	ม	_ ร _ มฟ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)		อิน ท	ร ชิต	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)	ยีน	ดี
ทำนองร้อง	_ ม _ ฟม	----	_ ม _ ม	_ ม _ ฟ	_ ม _ ฟ	_ มร _ มซ	___ ซ	___ ซ

บรรทัดที่ 4

ประวัติที่ 4		A3					A4			
คำร้อง		(เออ	เฮ้อเฮ้อ เออเออ	ฮือเง้อเออ	เออเฮอะเงิงเอ้อ	เออเอ้อ	ฮือเออ	เฮ้อเออ เฮอเออ ฮือ)	จะมี	ไหน
ทำนองร้อง	-- ซ		_ ลซ _ ลท	-- รวิ ท	_ ล ทล ท	_ ลซ	ล ซ	ฟม ฟม _ ล	-- ม ม	___ ม

คำร้อง	(ฮือ) (ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ ล _ มฟ	_ มร _

เพ็ญที่ 2

บรรทัดที่ 1

บรรทัดที่ 1										
คำร้อง		เห็น ข้า	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	คึก	เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ)	เดี่ยว	(ฮือ) เริง
ทำนองร้อง	----	_ ลริ _ ล	_ ซ _ ลท	_ ทล _ ม	_ ซ _ ฟ	__ ลล ม	_ ฟม _	ม	_ ล _ ม	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ)	เฮอะเงิงเออ	ฮือเง้อ เออ	เอ้อเออ เอ้อเออ	ฮือ)	ระเวิง	ใจ
ทำนองร้อง	----	----	---	ล	_ ลท ล ซ	__ ลล ซ	ฟ ม _ ฟม	_ ล	ม ม

บรรทัดที่ 3

คำร้อง			จิง	จับ	(อือ อือ)	อืออือ อืออือ	คร	ชัย
ทำนองร้อง	----	----	__ม	__ร	_ม ฟ	_มร _มช	__ช	_ล _ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ)	เอ้อเอ้อ เออเออ	อือจ้อเออ	เออเออะเอิงเอ้อ	เออเอ้อ เอ้อเออ	เอ้อเออ เอ้อเออ อือ	ขึ้น	บูชา
ทำนองร้อง	_ _ ช	_ ลช _ ลท	_ _ รวิ ท	_ ล ทล ท	_ ลช ลช	ฟม ฟม _ ล	_ _ ล ม	_ ร ม ม

คำร้อง	(อืออือ)	อืออือ
ทำนองร้อง	_ _ มฟ	_ มร _

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
14	เพลงแมลงวันทอง	เที่ยวที่ 1	4 วรรค	A1 – A4
		เที่ยวที่ 2	4 วรรค	A1 – A4

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงแมลงวันทอง แสดงอารมณ์กระหิ่มใจ ในบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ หรืออินทรีจิตจำแลง โดยเห็นว่าช่วงเวลาที่กองทัพของข้าศึกกำลังหลงกล นี่เป็นโอกาสแห่งชัยชนะของตน ก็มีความกระหิ่มใจ และยิ่งมั่นใจในการเผด็จศึกมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จึงต้องค่อยออกเสียงเอื้อนให้ชัดเจน ใช้วิธีการเน้นเสียง และผ่อนหนัก-เบา เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า มั่นคง และแสดงถึงความมั่นใจ ในการที่จะพิชิตศัตรู

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
15	เพลงเห่เชิดฉิ่ง	เที่ยวที่ 1	1 วรรค	A1
		เที่ยวที่ 2	1 วรรค	A1

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงเห่เชิดฉิ่ง แสดงอารมณ์กระหยิ่มใจ ในบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ หรืออินทรีจิตจำแลง โดยบรรยายให้เห็นภาพขณะที่พระอินทร์กำลังจับศรพรหมาศขึ้นเหนี่ยวสาย เล็ง แล้วแผลงศรออกไป ดังนั้นการเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จึงต้องค่อยออกเสียงเอื้อนให้ชัดเจน ใช้วิธีการเน้นเสียง และผ่อนหนัก-เบา เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า มั่นคง และแสดงถึงความมั่นใจ ในการที่จะพิชิตศัตรู

เพลงที่ 16 ร่ายรูด

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ลูก ศร	กระจาย	เป็นสาย	ฝน	ตก ญก	ลิง คน	ไม่ ทน	ได้
ทำนองร้อง	_ ซ _ รี่	_ _ ท ท	_ _ ท รี่	_ รี่ _ _	_ ล _ ล	_ ท _ ท	_ ซ _ ท	_ ท ซ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	แล้วต้องพระ	อนุชา	เสนา	ใน	สลับ ไป	ไม่ เป็น	สม	ประดี
ทำนองร้อง	รี่ ซ _ รี่	_ ล ท ท	_ _ รี่ ท	_ ท _ _	ท ล _ ท	ท ซ _ ท	_ _ _ ท	_ รี่ ล ล

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเงื่อนไขดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

ไม่พบเงื่อนไขดำเนินทำนอง

การเงื่อนไขเพื่อประกอบการแสดง

ไม่พบการเงื่อนไข

เพลงที่ 17 ลิงโลด

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			บัด	(เออ)เอย	(ฮือ)	บัด	(ฮือ) (ฮือ ฮือฮือ ฮือฮือ)	นั่น
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ฟ _	_ ช _ ล	_ _ ด	_ _ ช	_ ล _ ล	ชฟ ชล _ ด

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		ห	นุมาน		ห	นุมาน		ไม่ต้อง
ทำนองร้อง	___ ล	___ ช	_ ล ล	-----	___ ฟ	_ ช ช	-----	_ ช ช

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)		ไม่	(ฮือ) ต้อง	(ฮือ)	ศร	(ฮือ) ศรี	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	_ ฟ _	-----	_ ช	_ ฟ _ ช	_ ฟ _	_ _ ล	_ ด _ ล	_ ด _ ล

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		(ปีพาทย์ส่งร้อง)		ยืน	ทะยาน	ดาล	โกรธ
ทำนองร้อง	_ _ ด ล	ช ฟ _ ช	_ _ ล	ช ช ช ช	_ _ ช	_ _ ช	_ _ ฟ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)		ดาล	โกรธ		ดังอัค	(ฮือ) (ฮือ ฮือฮือ ฮือฮือ) ศี
ทำนองร้อง	_ _ ช	-----	_ _ ล	_ _ ช	-----	_ ล ช	_ ล _ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ชี	หน้า	(ฮือฮือ)	ชี	หน้า	ว่า	เหว
ทำนองร้อง	-----	_ _ ด	_ ล _ ด	_ ฟ _ ชล	_ _ ล	_ ช _ ช	_ ฟ _ ช	_ ฟ _ ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)		ว่า	เหว	(ฮือ)	สหัส	สนัย	เอย
ทำนองร้อง	_ _ ด	-----	_ _ ช	ฟ ช _ ล	_ _ ด	_ ล ช	_ ล ล	_ _ ล

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				เหตุ	ใด		ไปเข้า
ทำนองร้อง	_ _ ดํ ํ	ซ พ _ ซ	_ _ _ ล	ซ ซ ซ ซ	_ _ _ พ	_ ซ _	_ _ _	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ไป	เข้า		ข้างพวก	(อื้อ) ยักษ์
ทำนองร้อง	_ _ _ พ	_ _ _	_ _ _ ล	_ _ ดํ ซ	_ พ _	_ ซ ซ	_ พ พ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		มาแผลง	(อื้อ) ฝน	(อื้อ) ฝน	มาแผลง	(อื้อ) ฝน	(อื้อ) ฝน	พระลักษมณ์
ทำนองร้อง	_ _ _	_ _ ล ล	_ ดํ ล	_ ดํ	_ ซ ซ	_ ล ซ	_ ล	_ _ ล ล

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(อื้อ) ฝน	(อื้อ) ฝน	พระ	ลักษมณ์		ให้ตัด	ชัย	(อื้อ) เอย
ทำนองร้อง	_ ซ ล	_ ซ พ	_ _ ดํ	_ _ ดํ	_ _ _	_ ล ซ	_ _ ล	_ ดํ ล

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				ญ	จะล้าง	(อื้อ) ฝน	ชีวัน
ทำนองร้อง	_ _ ดํ ํ	ซ พ _ ซ	_ _ _ ล	ซ ซ ซ ซ	_ _ _ ซ	_ ซ ซ ล	_ ดํ พ	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ชี	วัน		ให้บรร	(อื้อ) ฝน	ชัย
ทำนองร้อง	_ _ _	_ _ _	_ _ ล	_ _ ล	_ _ _	_ ซ พ _ ล	_ _ ล	ซ พ ซ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ให้สา	ใจ		ให้สา	ใจ		อินทรา
ทำนองร้อง	_ _ _	_ ซ ล	_ ดํ ล	_ _ _	_ พ _ ซ	_ ดํ _ ซ	_ _ _	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(ฮือ)	ฮือฮือ	อิน	ทรา		ที่ อา	ธรรม	เอย
ทำนองร้อง	__	ล	__ ซ ฟ	__	__	__	__ ซ ฟ	__	__

เที่ยวที่ 5

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปี่พาทย์ส่งร้อง				ว่า	พลง	แผ่น	โผน
ทำนองร้อง	__	ด	ล	ซ ฟ	__	ซ	__	ฟ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(ฮือ)		แผ่น	โผน	(ฮือ)	โจน		ทะยาน
ทำนองร้อง	__	ด	__	ซ	__	ล	__	ด	__

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ขึ้น ดี	ควาน		ขึ้น ดี	ควาน	ท้าย	คชา
ทำนองร้อง	__	ซ ฟ	__	ล	__	ฟ	__	ซ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(ฮือ)	ฮือฮือ	ท้าย	คชา		อา	ลัญ	(ฮือ)	เอย
ทำนองร้อง	__	ล	__	ซ ฟ	__	ด	__	ล	__	ด

เที่ยวที่ 6

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปี่พาทย์ส่งร้อง				ง้าง	(ฮือ)	หัก	คอ	พญา
ทำนองร้อง	__	ด	ล	ซ ฟ	__	ล	__	ซ	__

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			คอ	พญา		เอ วา		(ฮือ)	ฮือฮือ	ฮือฮือ	วัน
ทำนองร้อง	__	__	__	ล	__	ล	ล	__	ล	ซ ฟ	ซ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ชิง	คั่น		ชิง	คั่น	ศร	ศักดิ์
ทำนองร้อง	----	___ ล	___ ล	----	___ ช	___ ช	___ ช	_ ด _ ฟ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(B) (ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ)		(B) (ชื่อ)	ศักดิ์		มัช	มะวาน	เอย
ทำนองร้อง	-	ช ล	___ ช ฟ	---	ล	ด ช	---	---	ด	ล ล

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

พบเฉพาะเอื้อนตกแต่งคำร้อง ไม่พบเอื้อนดำเนินทำนอง

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงลิงโลด แสดงอารมณ์โกรธ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวลิง คือ หนุมาน ที่ต้องแกล้วคล่องว่องไว ในอารมณ์ของความโกรธ โดยโกรธที่พระอินทร์ หรืออินทรีชิต จำแลง แผลงศรถูกพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร จนสลบไปทั้งกองทัพ อีกทั้งยังแสดงบรรยากาศของการต่อสู้ที่ดำเนินไปด้วยความดุเดือด การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จึงต้องออกเสียงเอื้อนอย่างกระชับ เพื่อแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

เพลงที่ 18 ลิงลาน

เที่ยวที่ 1

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ฮือเงอเออ)	เอ็ง เงอ	เออเออ	เออ		(เออ เออ)	เออ เออ	
ทำนองร้อง	_ ช้ ช้ มี่	_ รั _ มี่	_ รั ดี่	_ รั	_ ดี่ _ รั มี่	----	_ ดี่ _ รั	_ ดี่ _ มี่

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เออ เออ)	ฮือเออ เออ	ฮือ	เออ	นั่น	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	(ฮือ เออ)	เออ ฮือเออเออ	
ทำนองร้อง	_ ช้ _ ล	_ ล ช้ _ ช้ ม	_ ช้ _ รั	_ ดี่ _ รั มี่	รั มี่ รั ดี่	----	_ รั _ ดี่	_ ท รั รั ล	----

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	อิน ท	รชิต	ฤทธิ	ธิ ไกร		ฤทธิ	ธิ ไกร	
ทำนองร้อง	_ ช้ _ ช้	__ ช้ ล	_ ช้ _ รั	__ ดี่ ดี่	----	__ รั	__ ดี่ ดี่	----

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือเออเออ)	ฮือเออ เงอ	เออเออ	ใจ	หาญ	(เออ)	เออเออ	ฮือเออเออ	
ทำนองร้อง	_ มี่ รั มี่	_ มี่ รั _ มี่	_ รั ดี่	_ ล	_ ล _ ดี่ ช้	__ ม	__ ช้ ล	__ ดี่ ดี่ ช้	----

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ไม่ หลีก	หลบ	ขบ	(ฮือ) ฟัน
ทำนองร้อง	_ ช้ _ ดี่	__ _ ดี่	__ รั	_ มี่ _ มี่

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ขบ	(ฮือ) ฟัน			ประจัญ	ปาน
ทำนองร้อง	----	----	__ ช้	_ ล _ ล	----	----	__ ช้ ช้	__ ช้

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ	รอน	ราญ			ผัด	(ฮือ) ผัน
ทำนองร้อง	__ ล	__ ช้ ม	__ ดี่	__ ดี่	----	----	__ รั	_ มี่ _ มี่

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)		มัด	มัน	(ฮือ	ฮือฮือ)	ทัน	ท่วง	(ฮือฮือ) ที่
ทำนองร้อง	___ ทุ	___	___ ดิ	___ ริ	___ ม	___ ริ	___ ล	___ ซ	ม ซล _ ล

เที่ยวที่ 2

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			หันเหียน	เปลี่ยนท่า			เปลี่ยน	ท่า
ทำนองร้อง	___	___	___ ดิ ดิ	_ ม _ ซ	___ ม	___	___ ม	___ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		ง่า	ศร	(ฮือ) จ้อง	(ฮือ) เอย	เออเออ	ฮือเงอ เอย)	
ทำนองร้อง	___ ม	___ ซ	_ ม _ ล	___ ดิ	___ ซ	_ ม	___ ม	___ ซ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	ตี	ต๋อง	(ฮือ) ห	นุมาน		ห	นุมาน	
ทำนองร้อง	___ ซ	___ ซ	_ ม _ ซ	___ ล ล	___	___ ล	___ ดิ ดิ	___

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออเออเออ	เออเออ เงอ	เออเออ) ซาญซัย	ศรี (ฮือฮือ)	(เออ	เออเออ	ฮือเงอเออ)	
ทำนองร้อง	_ ม ริ ม	_ ม ริ _ ม	ริ ดิ _ ล	_ ล _ ดิ	___	_ ม	___ ซ ล	___ ดิ ดิ

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ตก		กระเด็น	ไป
ทำนองร้อง	___ ดิ	___	___ ม ม	___ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			กระเด็น	ไป			กับเคียว	(ฮือ) กริ
ทำนองร้อง	___	___	_ ล _ ล	___ ล	___	___	_ ม _ ซ	_ ดิ _ ซ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ	สลับ	พับ	(ฮือ)		อยู่	กับที่
ทำนองร้อง	___ ล	___ ช่ม	___ ดิ ล	___ ริ	___ ดิ	___	___ ริ	___ ริ ม

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือฮือ ฮือฮือ)		อยู่	กับที่	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) ยุท	(ฮือ)	ธนา
ทำนองร้อง	___ ริ ดิ ___ ริ ม	___	___ ดิ	___ ดิ ริ	___ ริ ม	___ ริ ดิ ___ ดิ	___ ม	___ ช ___ ล

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
18	เพลงลิลลาน	เที่ยวที่ 1 ท่อนที่ 1	6 วรรค	A1 – A6
		เที่ยวที่ 1 ท่อนที่ 2	ไม่พบ	-
		เที่ยวที่ 2 ท่อนที่ 1	3 วรรค	A1 – A3
		เที่ยวที่ 2 ท่อนที่ 2	ไม่พบ	-

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงลิลลาน แสดงอารมณ์โกรธ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ หรืออินทรีจิตจำแลง ขณะที่เข้าสู่สู้กับหนุมาน ด้วยท่าที่องอาจ กล้าหาญ ซึ่งก็เป็นไปในทางเดียวกันกับบรรยากาศของการแสดง คือการสู้รบที่ดำเนินไปด้วยความดุเดือด ดังนั้นการเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จึงต้องออกเสียงเอื้อนอย่างกระชับ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

เพลงที่ 19 กราวรำพม่า

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		ดี ใจ		ไฟ ไร่	A1			พินาศ	สิ้น
ทำนองร้อง	_____	_ ช _ ช	_____	_ ช _ ช	(_ ท ล ท)	ท ล _ ท	_ ลช	_ ชร	_ ท _ ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	อ	สุริน	สรวล	สันต์	A2			หรร	ษา
ทำนองร้อง	_ ท _ ม	_ _ ช ช	_ _ _ ช	ล ช _ _	รื ทล _ ท	ท ล _ ท	_ ลช	_ ม	_ ช _ ม

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	B		ทั้งโย ธิ	สม	B		A3		เฮ	ฮา
ทำนองร้อง	_ _ ช ร	(ฮือฮือ)	_ รืท _ ท	_ _ _ ท	_ รืท ท	(ฮือฮือ)	(เออฮือฮือเออ)	_ ล รืรื ช	_ ลช _ ลค	_ _ _ รื

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		คีน เข้า	B		ลง กา	A4		ธา	นี
ทำนองร้อง	_____	_ รื _ รืค	(ฮือ ฮือฮือ)	_ รื _ มรื	_ ค _ ท	(เออฮือฮือเออ)	_ ล รืรื ช	_ ลช _ ลค	_ _ _ รื

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
19	เพลงกราวรำพม่า	ขับร้อง 1 เที่ยว	4 วรรค	A1 – A4

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกราวรำพม่า แสดงอารมณ์ปลื้มและดีใจ ตามบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ หรืออินทรีชิตจำแลง ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง เนื่องจากแผนการที่วางไว้ได้สำเร็จตามต้องการ และมีชัยเหนือกองทัพของพระลักษมณ์ ซึ่งก็เป็นไปในทำนองเดียวกันกับบรรยากาศของการแสดง คือ บรรยากาศความชื่นมื่นแห่งชัยชนะ การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จะต้องร้องเอื้อนด้วยความเข้มเสียงที่สม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง

เพลงที่ 20 แหกประเทศ

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	แล้ว	ครอบ	คี่	รี	A1	(ฮือ-ฮือ-ฮือ)	(เอ็งฮือ-เอ็ง)	กับ	รี	พล
ทำนองร้อง	--- ฮี	_ มี่ _ ฮีรี	_ ท _ มี่	--- มี่	--- ฮีรี	___ ฮีรี	___ ฮีรี	_ ลท _ รี	_ ท _	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	เคาะ	ยา	ให้	หล่น	A2	(เออ-เออ)	เอ้อเออ-เอ้อ	(ฮือ)พาก	เขา	(ฮือ)ใหญ่
ทำนองร้อง	--- รี	--- ท	--- รีฮ	_ ล _ ท	___ รี	___ รี	___ รี	___ รี	___ รี	___ รี

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ต้อง	B	(ฮือ)พระ	B	(ฮือ)อ	B	นุชา	ฮือ	ฮือฮือ	ฮือ-เออ	A1	เออเออ เออเออ	เส	นา	ใน
ทำนองร้อง	--- ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	บัด	B	(ฮือ)ใจ	ก็	B	พิน	(ฮือ)	A2	(เออ-เออ)	เอ้อเออ-เอ้อ	(ฮือ)คีน	B	มา	ฮือ
ทำนองร้อง	--- ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล

คำร้อง	B	(ฮือ)ฮือ		
ทำนองร้อง	___ ล	___ ล	___ ล	___ ล

การแบ่งสัดส่วนวรรคตอนของเอื้อนดำเนินทำนอง แบ่งได้ดังนี้

เพลงที่	ชื่อเพลง	ท่อน/เที่ยว/บท ที่	จำนวน วรรคตอนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
20	เพลงแขกบรเทศ	ท่อนที่ 1	2 วรรค	A1 – A2
		ท่อนที่ 2	2 วรรค	A1 – A2

การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงแขกบรเทศ แสดงอารมณ์ปลื้ม ดีใจ ตามบทบาทของผู้แสดงในกองทัพพระรามและพระลักษมณ์ ได้แก่ ผู้แสดงตัวพระ ลิง และยักษ์ การดำเนินเรื่อง และการเคลื่อนไหวของผู้แสดงในเพลงนี้ เป็นไปตามปกติ การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง จะร้องเอื้อนด้วยความเข้มเสียงที่สม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง

1.3 ศึกษา จังหวะ ในเพลงขับร้อง จากการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมมาศ

จังหวะ เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการขับร้อง โดยเฉพาะการขับร้องประกอบการแสดง ซึ่งการแสดงชุดหนึ่งๆ นั้น จะประกอบด้วยเพลงหลายเพลงมาร้อยเรียงเข้าด้วยกัน จึงทำให้มีรูปแบบของจังหวะที่หลากหลาย แปรผันไปตามอารมณ์ และบทบาทของผู้แสดงในแต่ละเพลง นักร้องจึงจำเป็นต้องเข้าใจจังหวะในรูปแบบต่างๆ เพื่อช่วยในการถ่ายทอดอารมณ์ของเพลง และอารมณ์ของผู้แสดง ได้อย่างสมจริงที่สุด

องค์ประกอบของจังหวะ ในเพลงขับร้อง ที่จะศึกษา ได้แก่ อัตราจังหวะ รูปแบบจังหวะฉิ่ง จังหวะหน้าทับ และเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ โดยศึกษาจากการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมมาศ มีเพลงขับร้องดังนี้

1. เพลงกราวใน	11. เพลงแขกอะหวัง
2. เพลงมอญรำดาบ	12. เพลงสัร้อยสน
3. ร้องรื้อร้าย	13. เพลงกล่อมช้าง
4. เพลงช้างประสานงา	14. เพลงแมลงวันทอง
5. เพลงฝรั่งควง	15. เพลงเห่เชิดฉิ่ง
6. เพลงตระนอน	16. เพลงร่ายรูด
7. เพลงชมตลาด	17. เพลงลิงโลด
8. เพลงกราวนอก	18. เพลงลิงลาน
9. เพลงทะแยกลองโยน	19. เพลงกราวรำพม่า
10. เพลงกระบอก	20. เพลงแขกบรเทศ

กำหนดให้

เครื่องหมาย	-	แทนเสียงฉิ่ง
	+	แทนเสียงฉับ
	x	แทนเสียงกรับพวง
	o	แทนเสียงเปิง
	#	แทนเสียงกลองชนะ

เพลงที่ 1 กราวโน

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง บรเพลงเฉพาะเสียงฉิ่ง ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ กราวโน เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 2 บรรทัด

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน กลองทัด

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ หน้าทับ กราวโน

บรรทัดที่ 1

ฉิ่ง	----	----	----	----	----	----	----	----
กรับพวง	----X	----X	----X	----X	----X	----X	----X	----X
ตะโพน	-- เพลิง เเท่ง	-- เพลิง เเท่ง	-- เพลิง เเท่ง	-- เพลิง เเท่ง	-- ตูบ --	-- ตึง -- ตูบ	-- เพลิง -- เเท่ง	-- ตึง --
กลองทัด	----	-- ต่อม ต่อม	---- ต่อม	---- ต่อม	----	-- ต่อม ต่อม	---- ต่อม	---- ต่อม

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	----	----	----	----	----	----	----	----
กรับพวง	----X	----X	----X	----X	----X	----X	----X	----X
ตะโพน	-- ตูบ --	-- ตึง -- ตูบ	-- เพลิง -- เเท่ง	-- ตึง --	-- ตูบ --	-- ตึง -- ตูบ	-- เพลิง -- เเท่ง	-- ตึง --
กลองทัด	----	-- ต่อม ต่อม	---- ต่อม	---- ต่อม	----	-- ต่อม ต่อม	---- ต่อม	---- ต่อม

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

บรรทัดที่ 1

----- ขึ้นเพลง -----

ฉิ่ง	----	----	----	----	----	----	----	----
กรับพวง	----	----	----	----	----X	----X	----X	----X
ตะโพน	----	----	----	----	-- ตูบ --	-- ตึง -- ตูบ	-- เพลิง -- เเท่ง	-- ตึง --
กลองทัด	----	-- ต่อม ต่อม	---- ต่อม	---- ต่อม	----	-- ต่อม ต่อม	---- ต่อม	---- ต่อม
ทำนองเพลง	_ ซ _ ล	_ ด ด ด	_ ม _ ร	_ ด ด ด				
คำร้อง						บัด	นั้น	
ทำนองร้อง	----	----	----	----	----	---- ล	---- ด้ -- ด้	---- ด้

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	----	----	----	----	----	----	----	----
กรับพวง	----X	----X	----X	----X	----X	----X	----X	----X
ตะโพน	-- ตูบ --	-- ตึง -- ตูบ	-- เพลิง -- เเท่ง	-- ตึง --	-- ตูบ --	-- ตึง -- ตูบ	-- เพลิง -- เเท่ง	-- ตึง --
กลองทัด	----	-- ต่อม ต่อม	---- ต่อม	---- ต่อม	----	-- ต่อม ต่อม	---- ต่อม	---- ต่อม
คำร้อง	กาลสุว	เส นี	มี	ศักดิ์	รับ สั้ง	บัง คม	ทศ	-ศ พักตร์
ทำนองร้อง	_ ด้ ด้ ด้	_ ด้ ด้	---- ด้	_ ท _	_ ม _ ด้	_ ม _ ม	---- ด้	ด้ ด้

บรรทัดที่ 3

ฉิ่ง	---- -	---- -	---- -	---- -	---- -	---- -	---- -	---- -
กรับพวง	---- X	---- X	---- X	---- X	---- X	---- X	---- X	---- X
ตะโพน	-- เพลิง เห่ง	-- เพลิง เห่ง	-- เพลิง เห่ง	-- เพลิง เห่ง	_ ตีบ _	_ ดิง _ ตีบ	_ เพลิง _ เห่ง	_ ดิง _
กลองทัด	-----	-- ต่อม ต่อม	--- ต่อม	--- ต่อม	-----	-- ต่อม ต่อม	--- ต่อม	--- ต่อม
คำร้อง	ขุน ยักษ์	รีบ เหาะ	ระเห็จ	ไป	(เอ๋อ เออ)	เฮอะเอิงเอย	เออเออ ฮือจ้อเออ	เฮ้อ เออเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ รั _ รั	_ <u>ด</u> ล ล	_ <u>ด</u> ล	_ <u>ด</u> _	_ ซ _ ล	_ รั <u>ด</u> <u>ด</u>	_ รั <u>ม</u> _ ซ <u>ซ</u> <u>ร</u>	_ <u>ม</u> รั <u>ด</u> _ <u>ด</u>

เมื่อดนตรีรับร้องด้วยเพลงกราวใน เครื่องประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกราวใน แสดงอารมณ์แบบปกติ เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ กาลสุร แนวการขับร้องมีความเร็ว ระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนองและจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เข้าร้อง ท่อนที่ 1 ต่อไป ดังนี้

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	-----	_ ใจะ _ ใจะ	_ ใจะ _ ใจะ	-----	_ ใจะ _ ใจะ	_ ใจะ _ ใจะ	_ ใจะ _ ใจะ	_ ใจะ _ ใจะ
คำร้อง		(เออ	เฮ้อ	เออเฮอะเอิงเอย)	ครั้น	ถึง	(ฮือ) ไร	ราฯ
ทำนองร้อง	-----	---- ซ	---- ล	_ ซ ลซ ซ	_ ดํ รั	_ ท _ ดํ	_ ฟํ _ ดํ	---- ท

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	_ ทังตังตัง	_ ใจะตังตัง	_ ทังตังตัง	_ ตัง _ ทัง	_ ตัง _ ตัง	_ ทังตังทัง	ตังทัง _ ตัง	_ ใจะ _ ใจะ
คำร้อง	(เออ	เฮ้อเออเอิงเอย	เออเอ้อ เออเออ	เฮ้อเอ้อ เออเออ		ฮือ)	-ซะ พิ	รี
ทำนองร้อง	_ ดํ _ ดํ	รั ดํท _ ล	_ ซฟ _ ซท	_ ดํท _ ดํรั	-----	---- ฟํ	_ รั ฟํ	_ รั _ รั

บรรทัดที่ 3

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	_ ตังทัง	ตังทังตังทัง	ตังทัง _ ตัง	_ ใจะ _ ใจะ	_ ตังทัง	ตังทังตังทัง	ตังทัง _ ตัง	_ ใจะ _ ใจะ
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เอย)	กา	-ละ สุร	(ฮือ) (เออ	เฮอะเอิง เอย	ฮือ)เส	นี
ทำนองร้อง	---- ซ	_ ลซ _ ซ	---- รั	_ รั รั รั	_ ฟํ _ ฟํ	_ ซฟ _ รั	_ ฟํ _ ดํ	_ ฟํ _ ดํ

บรรทัดที่ 4

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	_ ทังตังตัง	_ ใจะตังตัง	_ ทังตังตัง	_ ตัง _ ทัง	_ ตัง _ ตัง	_ ทังตังทัง	ตังทัง _ ตัง	_ ใจะ _ ใจะ
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เอย	เฮ้อเออเอ้อ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	ฮือ)บังคม	ไหว
ทำนองร้อง	---- ดํ	_ รั ดํ _ ซ	ล ซฟ _ ซ	_ ล _ ท	---- รั	รั ดํ _ ท	_ รั ดํ ล ล	_ ดํ ซ

ต่อจากนี้ไป เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงมอญรำดาบ แสดงอารมณ์แบบปกติ เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ กาลสูตร แนวการขับร้องมีความเร็ว ระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

คำร้อง		
ทำนองร้อง	_ รั _ _	_ _ _ _

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นบท-----				-----ลูกคู่-----			
กรั้บพวง	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X
คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกร ธา	ลืม เนตร	เหิน เส	(ฮือ ฮือ ฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	ซ ล ซ _	_ ล ท _	ลท ลซ _ ซ	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทริ _ ท	ริ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

กรั้บพวง	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X
คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกร ธา	ลืม เนตร	เหิน เส	(ฮือ ฮือ ฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	_ ซล _ ซ	_ ซ _ ล	_ ซ _ _	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทริ _ ท	ริ ลท _ ล

บทที่ 2

บทที่ 1

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นบท-----				-----ลูกคู่-----			
กรั้บพวง	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X
คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระทืบบาท	หวาด	ไหว	เหม่ไ้	กาลสูร	(เอ๋ย) ยัก	(ฮือฮือ) ษี
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ท ริ ท ล	ท ลซ _ ซ	_ ท _ ริ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	ริ ซ _ ล	_ ลซ _ ทริ

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

กรั้บพวง	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X	_ _ _ X
คำร้อง	ลูกขึ้น	กระทืบบาท	หวาด	ไหว	เหม่ไ้	กาลสูร	ยัก	ษี
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ล ลซ _ ซ	_ _ _ ซ	_ ท _ ริ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	ริ ซ _ ล	_ ลซ _ ทริ

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	ต้นบท				ลูกคู่			
กรัปพวง	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X
คำร้อง	มาพูดให้	เป็นนาง	(ชื่อ ชื่อชื่อ) กลาง	พิธี	ชีวิตมี	ถึง ที่	จะ บรร	(ชื่อชื่อ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล ช _	ทล _ ล ล	ล ทลช _ ล	_ ลล _	_ ลล _ ล	_ ทร _ ลช	_ ช _ ล	_ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

กรัปพวง	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X
คำร้อง	มาพูดให้	เป็นนาง	กลาง	พิธี	ชีวิต มี	ถึง ที่	จะ บรร	(ชื่อชื่อ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล _ ช	_ ล _ ล	_ ล _	_ ลล _	_ ลล _ ล	_ ทร _ ลช	_ ช _ ล	_ ลท _ ล

บทที่ 3

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	ต้นบท				ลูกคู่			
กรัปพวง	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X
คำร้อง	นี้หาก คิด	นิดเดียว	ว่ารับ	สั่ง	จะหยุด ยัง	ยก โทษ	(เอ๋ย)โปรด	(ชื่อชื่อ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ท ท _	ล ทลช ช ล	_ ล ช _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

กรัปพวง	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X
คำร้อง	นี้หาก คิด	นิด เดียว	ว่ารับ	สั่ง	จะหยุด ยัง	ยก โทษ	(เอ๋ย)โปรด	(ชื่อชื่อ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช ล	_ ช _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

ทอดจังหวะช้าลง เพื่อจะลงจบ

	-----ต้นบท-----				-----ลูกคู่-----			
	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X
คำร้อง	ว่าพลาง	ทางทรง	ศร	ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(อื้อฮือ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	ทล ท ท _	ล ทลช _ ลท	รื ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X	___X
คำร้อง	ว่าพลาง	ทางทรง	ศร	ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(อื้อฮือ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	_ ล _ ล	ล ทล _ ลท	รื ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงร้องรื้อรำย แสดงอารมณ์โกรธ ของผู้แสดงตัว
ยักษ์ คือ อินทรีชิต แนวการขับร้องสามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

1. ในช่วงทำนองรื้อ คือ บาทที่ 1 มีแนวการขับร้องที่ช้า เนื่องจากต้องการความชัดเจน มั่นคง เพื่อให้
เกิดภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า สง่างาม ของตัวแสดงในตอนสำคัญ คือ อินทรีชิต ในขณะที่กำลังจะออกจาก
สมาธิ

2. ในช่วงทำนองรำย มีแนวการขับร้องที่ค่อนข้างเร็ว เพราะเป็นการแสดงอารมณ์โกรธ และช่วยให้
ความรู้สึกเกรี้ยวกราด และดุร้าย เด่นชัดยิ่งขึ้น

เพลงที่ 4 เพลงช้างประสานงา

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้า ปรบไ้ เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 2 บรรทัด

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง กลองแขก

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงช้างประสานงา

บรรทัดที่ 1

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	_ ทัง _ ดิง	_ ใจะ _ จ๊ะ	_ ใจะ _ จ๊ะ	_ ใจะ _ จ๊ะ	_ ดิง _ ทัง	_ ดิง _ ดิง	_ ทัง _ ดิง	_ ดิง _ ทัง

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	_ ดิง _ ดิง	_ ทัง ดิง ทัง	ดิง ทัง _ ดิง	_ ใจะ _ จ๊ะ	_ ดิง _ ทัง	_ ดิง _ ดิง	_ ทัง _ ดิง	_ ดิง _ ทัง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

ขึ้นเพลง

ฉิ่ง	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- -	---- +
กรับพวง	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- x
กลองแขก	-----	-----	-----	-----	-----	-----	___ ดิง	_ ดิง _ ทัง
คำร้อง			จิ่ง ตรัส	สั่ง	(ถือ)	ฮื้อฮื้อ	ฮื) รุท	ทะการ
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ทุ	___ ทุ	___ ร	_ มร _	ช _ ช	_ ม ม

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	_ ดิง _ ดิง	_ ทัง ดิง ทัง	ดิง ทัง _ ดิง	_ ใจะ _ จ๊ะ	_ ดิง _ ทัง	_ ดิง _ ดิง	_ ทัง _ ดิง	_ ดิง _ ทัง
คำร้อง		(เอ้อ เออ)	เอ็ง	เออ	เอ้อเออฮื้อเอ้อเออ	เอ้อเออเออ-เออเอ้อ	ฮื) ชาญ	กำแหง
ทำนองร้อง	-----	_ ร _ ม	_ ช _	_ ช _	ท ล วิ วิ ช	ท ล ช _ ลท	_ ร _ ท	_ ท ท

ต่อจากนี้ กลองแขก บรรเลงหน้าทับปรบไ้ เวียนไปจนกระทั่งจบเพลง ดังตัวอย่างในบรรทัด ที่ 3 และ 4

บรรทัดที่ 3

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	_ หัง _ ดิง	_ โจ๊ะ _ จ๊ะ	_ โจ๊ะ _ จ๊ะ	_ โจ๊ะ _ จ๊ะ	_ ดิง _ หัง	_ ดิง _ ดิง	_ หัง _ ดิง	_ ดิง _ หัง
คำร้อง	(ฮี้-ฮือ)		จะเปลี่ยน	แปลง	(เออ)	เอ้อเออเอิงเอย	ฮี้) กาย	กู
ทำนองร้อง	_ รี่ _ ล	-----	_ ช ม	___ ช	___ ล	ท ลช _ ม	_ ช _ วิ	___ วิ

บรรทัดที่ 4

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	_ ดิง _ ดิง	_ หัง ดิง หัง	ดิง หัง _ ดิง	_ โจ๊ะ _ จ๊ะ	_ ดิง _ หัง	_ ดิง _ ดิง	_ หัง _ ดิง	_ ดิง _ หัง
คำร้อง	(เอ้อ)	เอ้อเออ	เอ้อเอิง	เอ้อเออ	เอ้อเออฮือเอ้อเออ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ)	เป็นโก	สี่ห์
ทำนองร้อง	___ รี่	_ ล ดั	___ รี่ดั	_ ดท _	_ ทล รี่วิ ช	ท ลช _ ลท	_ รี่ ท ท	___ ท

ฉิ่ง	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x
กลองแขก	_ หัง _ ดิง	_ โจ๊ะ _ จ๊ะ
คำร้อง	(ฮี้-ฮือ)	
ทำนองร้อง	_ รี่ _ ล	-----

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงข้างประสาธนา แสดงอารมณ์แบบปกติ เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ อินทรีชิต แนวการขับร้องมีความเร็ว ระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 5 ฝรั่งเศส

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ สองไม้ เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 4 ห้องเพลง

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงฝรั่งเศส

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	---- ตูบ	---- พลิ่ง	---- พลิ่ง	---- พลิ่ง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	-----	-----	----- พลิ่ง	---- ตูบ	----- พลิ่ง	---- พลิ่ง	---- พลิ่ง	---- พลิ่ง
ทำนองเพลง	---- ซ	_ ซ ซ ซ	---- ฟ	---- ซ	-----	-----	-----	-----
คำร้อง			บัด	(ฮือ) เอย	(เออ)	เฮอเอิงเงอ	เออเอ่ย) บัด	นั่น
ทำนองร้อง	-----	-----	---- ฟ	_ ซ _ ซ	---- ท	_ ท ล ท	_ ล ซ _ ฟ	_ ซ _ ซ ล

ต่อจากนี้ ตะโพน บรรเลงหน้าทับสองไม้ เวียนไปจนกระทั่งจบเพลง ดังตัวอย่างในบรรทัด ที่ 2 และ 3

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	---- ตูบ	---- พลิ่ง	---- พลิ่ง	---- พลิ่ง	---- ตูบ	---- พลิ่ง	---- พลิ่ง	---- พลิ่ง
คำร้อง	(ฮือ	เออฮือเออ	เฮอเอิง เงย)		รุต	ทะการ		ประณต(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ ซ _	_ ล ด ซ	_ ล ซ _ ซ	-----	---- ท	_ ล ล	-----	_ ล ท _ ล

บรรทัดที่ 3

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X
ตะโพน	---- ตูบ	---- พลึง	---- พลึง	---- พลึง	---- ตูบ	---- พลึง	---- พลึง	---- พลึง
คำร้อง	(เอ้อเออ	เฮอ เฮอ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ	ฮือใจ เออ	เฮอะเอย) ๒ท	ทะศรี
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	_ ท _ รี่	_ มี่ รี่	_ รี่ _	_ ฟ	_ ลล ม	_ ฟม _ ทุ	_ ร ม

ฉิ่ง	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- X
ตะโพน	---- ตูบ	---- พลึง
คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ซร _	-----

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงฝรั่งควง แสดงอารมณ์แบบปกติ เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ รุกการ เสนายักษ์ แนวการขับร้องมีความเร็ว ระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 6 ตระนอน

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง บรวเพลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ ตระสองชั้น

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน กลองทัด

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงตระนอน

บรรทัดที่ 1

ฉิ่ง	---- -	--- +	---- -	--- +	---- -	--- +	---- -	--- +
กรับพวง	-----	--- x	-----	--- x	-----	--- x	-----	--- x
ตะโพน	-----	--- ดิง	-----	--- ละ	-----	--- ตูบ	--- ดิง	-----
กลองทัด	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	--- ต่อม

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	---- -	--- +	---- -	--- +	---- -	--- +	---- -	--- +
กรับพวง	-----	--- x	-----	--- x	-----	--- x	-----	--- x
ตะโพน	-----	--- ดิง	-- ตูบดิง	-- ตูบเพลิง	-- ตูบดิง	-- ตูบเพลิง	--- ดิง	-----
กลองทัด	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	--- ต่อม

บรรทัดที่ 3

ฉิ่ง	---- -	--- +	---- -	--- +	---- -	--- +	---- -	--- +
กรับพวง	-----	--- x	-----	--- x	-----	--- x	-----	--- x
ตะโพน	--- ตูบ	_ เพลิง เเท่ง	--- ละ	-- ตูบดิง	--- เเท่ง	-- ดิงดิง	_ ดิง _ ตูบ	_ เพลิง _ เเท่ง
กลองทัด	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	--- ต่อม

บรรทัดที่ 4

ฉิ่ง	---- -	--- +	---- -	--- +	---- -	--- +	---- -	--- +
กรับพวง	-----	--- x	-----	--- x	-----	--- x	-----	--- x
ตะโพน	-----	--- ดิง	-- ตูบดิง	-- ตูบเพลิง	-- ตูบดิง	-- ตูบเพลิง	--- ดิง	-----
กลองทัด	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	--- ต่อม

บรรทัดที่ 5

ฉิ่ง	---- -	--- +	---- -	--- +	---- -	--- +	---- -	--- +
กรับพวง	-----	--- x	-----	--- x	-----	--- x	-----	--- x
ตะโพน	--- ดิง	-- ตูบเพลิง	--- ละ	--- ตูบ	_ ดิง _ ตูบ	-- ตูบเพลิง	-- ตูบเพลิง	_ ดิง _ ตูบ
กลองทัด	-----	-----	-----	-----	--- ต่อม	-----	-----	--- ต่อม

บรรทัดที่ 6

จิ้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรั๊ปปวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	---- ดิง	_ ละ _ ตู๊ป	_ ดิง _ ตู๊ป	_ ตู๊ปเพลิง	_ ตู๊ปเพลิง	_ ดิง _ ตู๊ป	_ ตู๊ปเพลิง	_ ดิง _ ตู๊ป
กลองทัด	-----	-----	---- ต้อม	-----	-----	---- ต้อม	-----	---- ต้อม

บรรทัดที่ 7

จิ้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรั๊ปปวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	---- ดิง	_ ละ _ ตู๊ป	_ ดิง _ ตู๊ป	_ ตู๊ปเพลิง	_ ตู๊ปเพลิง	_ ดิง _ ตู๊ป	---- ดิง	_ ละ _ ตู๊ป
กลองทัด	-----	-----	---- ตุ่ม	-----	-----	---- ตุ่ม	-----	-----

บรรทัดที่ 8

จิ้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรั๊ปปวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	---- ดิง	_ ละ _ ตู๊ป	_ ดิง _ ตู๊ป	_ ตู๊ปเพลิง	_ ตู๊ปเพลิง	_ ดิง _ ตู๊ป	---- ดิง	_ ละ _ ตู๊ป
กลองทัด	---- ต้อม	-----	-----	---- ต้อม	-----	---- ต้อม	-----	---- ต้อม

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

จิ้ง	---- -	---- +	---- -	---- +
กรั๊ปปวง	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	---- ดิง	---- ตู๊ป	---- ละ	_ ดิง _
กลองทัด	-----	-----	-----	---- ต้อม
ทำนองเพลง	_ ท _ รี่	_ ท _ ล	_ ช _ ฟ	_ ม _ ร
คำร้อง			เมื่อ	เอ๋ย
ทำนองร้อง	-----	-----	---- ร	_ ท _ ร

บรรทัดที่ 2

ตั้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X
ตะโพน	-----	---- ตึง	-- ตูบตึง	-- ตูบเพลิง	-- ตูบตึง	-- ตูบเพลิง	---- ตึง	-----
กลองทัด	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- ต่อม
คำร้อง		(เออ)	ฮือเง้อเออ	เออเฮอะเง้อเง้อ	เออเอ้อ เออ)	(ฮือเง้อเออ)	ฮือฮือฮือ)เมื่อ	(ฮือ) นัน
ทำนองร้อง	-----	---- ฟ	-- ลล ฟ	_ ม ฟม ฟ	_ มร _ ท	-- รัรั ล	_ ท ลข ร	_ ท _ รม

บรรทัดที่ 3

ตั้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X
ตะโพน	---- ตูบ	_ เพลิง_ เท่ง	---- ถะ	-- ตูบตึง	---- เท่ง	-- ตึงตึง	_ ตึง_ ตูบ	_ เพลิง_ เท่ง
กลองทัด	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- ต่อม
คำร้อง	(ฮือ)	อิน ท	(ฮือฮือ)	ร ทุติ	(ฮือ) (เออ)	ฮือเอ้อ เออเออ	ฮือ) ขึ้น	(ฮือ) ชม
ทำนองร้อง	_ รั _	_ ล _ ล	-- ซ ล	_ ท _ ดรั	_ ด _ ด	รั ด _ รัม	_ ซ _ รั	_ ด _ รั

บรรทัดที่ 4

ตั้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X
ตะโพน	-----	---- ตึง	-- ตูบตึง	-- ตูบเพลิง	-- ตูบตึง	-- ตูบเพลิง	---- ตึง	-----
กลองทัด	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- ต่อม
คำร้อง		(เออ)	เฮอเออเอ้อ เออเออ	ฮือเง้อเออ	เออฮือเง้อ เออ	เฮ้อเออเออ เออ	เออ) สม	ฮือ ประสงค์
ทำนองร้อง	-----	---- ม	ม รัด _ รัม	-- ซซ รั	_ ม ซซ รั	ม รัด _ ท	_ ด _ รัม	_ ซ _ รัม

บรรทัดที่ 5

ตั้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X
ตะโพน	---- ตึง	-- ตูบเพลิง	---- ถะ	---- ตูบ	_ ตึง_ ตูบ	-- ตูบเพลิง	-- ตูบเพลิง	_ ตึง_ ตูบ
กลองทัด	-----	-----	-----	-----	---- ต่อม	-----	-----	---- ต่อม
คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		จิง ขึ้น	บน	(เอ้อเออเอ้อ เออเออ)	ฮือเง้อ เออ	เฮอะเออ)แพ้น	(ฮือ)สุวรรณ
ทำนองร้อง	_ ซ _ รั	-----	_ ม _ ม	_ ร _ ม	ฟ มร _ มฟ	-- ลล ม	_ ฟม _ ร	_ ท _ รร

บรรทัดที่ 6

ตั้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X
ตะโพน	___ ดิ่ง	_ ถะ _ ตูบ	_ ดิ่ง _ ตูบ	_ ตูบเพลิง	_ ตูบเพลิง	_ ดิ่ง _ ตูบ	_ ตูบเพลิง	_ ดิ่ง _ ตูบ
กลองทัด	-----	-----	---- ต่อม	-----	-----	---- ต่อม	-----	---- ต่อม
คำร้อง	(ฮือ ฮือ)	ฮือฮือ) (เออ	ฮือเจ้าเออ	เออ เฮอะเอิง เอ้อ		เออเอ๋ย)	บวร	จง
ทำนองร้อง	_ ร ม	_ รท _ ม	_ ชช ม	_ ร ม ร ม	-----	_ รท _	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 7

ตั้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X
ตะโพน	___ ดิ่ง	_ ถะ _ ตูบ	_ ดิ่ง _ ตูบ	_ ตูบเพลิง	_ ตูบเพลิง	_ ดิ่ง _ ตูบ	___ ดิ่ง	_ ถะ _ ตูบ
กลองทัด	-----	-----	___ ตุ่ม	-----	-----	___ ตุ่ม	-----	-----
คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	จำ	แลง		แปลง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) องค์
ทำนองร้อง	_ ล ท	_ ลช _	___ ท	___ ท	-----	___ ล	_ ล ท	_ ลช _ ช

บรรทัดที่ 8

ตั้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X	-----	---- X
ตะโพน	___ ดิ่ง	_ ถะ _ ตูบ	_ ดิ่ง _ ตูบ	_ ตูบเพลิง	_ ตูบเพลิง	_ ดิ่ง _ ตูบ	___ ดิ่ง	_ ถะ _ ตูบ
กลองทัด	___ ต่อม	-----	-----	___ ต่อม	-----	___ ต่อม	-----	___ ต่อม
คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) (เออเออ		เออเออเออ เออเออ		ฮือ)	อ	สุรา
ทำนองร้อง	_ ช ล	_ ชม ร ช	-----	_ ท ลช ลท	-----	___ รั	___ ช	_ ล ล

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ ล ท	_ ลช _

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงตระนอน แสดงอารมณ์การชื่นชมยินดี เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์ คือ อินทรีชิต และเนื่องจากเพลงตระนอน เป็นเพลงหน้าพาทย์ การขับร้องจะต้องแสดงถึงความสง่างาม น่าเกรงขาม ของผู้แสดง ดังนั้นจึงแนวการขับร้องค่อนข้างช้า ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 7 ชมตลาด

อัตราจังหวะ จังหวะตัด รูปแบบจังหวะ จังหวะ บรรเลงด้วยเสียง จังหวะ – จังหวะ ตามอัตราจังหวะของจังหวะตัด

หน้าทับ ไม่บรรเลงหน้าทับ

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ จังหวะ กรับพวง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงชมตลาด

จังหวะ	----	---- -	----	---- +	----	---- -	---- +
กรับพวง	----	----	----	----	----	----	---- X

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----							
จังหวะ	----	----	----	----	----	---- -	---- +
กรับพวง	----	----	----	----	----	----	---- X
คำร้อง		เป็น โก	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ) สีห์	(ฮือ) ทรง	เครื่อง	(เออ)
ทำนองร้อง	----	_ ท _ ท	_ ริ ริ ท	_ ล ทล ท	_ ริ _ ล	_ _ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 2

จังหวะ	----	---- -	----	---- +	----	---- -	---- +
กรับพวง	----	----	----	----	----	----	---- X
คำร้อง		(เออ	เฮอะเฮอ ฮือเฮอ	เฮ้อเฮอเอิง เงย)		เรื่อง	อร่าม
ทำนองร้อง	----	_ _ ล	_ ทล ริ ริ ล	_ ทลช _ ช	----	_ _ ล	_ _ ล ช

ต่อจากนี้ เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ บรรเลงด้วยรูปแบบเดิม เวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงชมตลาด แสดงอารมณ์การชื่นชมยินดี เป็นบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ โดยหลังจากที่อินทรชิตแปลงกายเป็นพระอินทร์แล้ว ก็รู้สึกพึงพอใจ ชื่นยินดี ในผลของการแปลงกายครั้งนี้มาก เนื่องจากพระอินทร์นั้นมีรูปลักษณะที่สง่างาม และประดับประดาไปด้วยเครื่องทรงที่วิจิตรตระการตา แนวการขับร้องจึงค่อนข้างช้า ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 8 กราวนอก

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่งบรรเลงเฉพาะ เสียงฉิ่ง ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ กราวนอก เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 4 ห้องเพลง

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน กลองทัด

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงกราวนอก

ฉิ่ง	---- -	---- -	---- -	---- -
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	_ ดิง _ เถ่ง	_ ดิง ดิง	_ ดิง _ ตู๊ป	_ เพลิง _ เถ่ง
กลองทัด	-----	___ ต้อม	_ ต้อม _	_ ต้อม _ ต้อม

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

บรรทัดที่ 1

ฉิ่ง	---- -	---- -	---- -	---- -	---- -	---- -	---- -	---- -
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	_ ดิง _ เถ่ง	_ ดิง ดิง	_ ดิง _ ตู๊ป	_ เพลิง _ เถ่ง	_ ดิง _ เถ่ง	_ ดิง ดิง	_ ดิง _ ตู๊ป	_ เพลิง _ เถ่ง
กลองทัด	-----	___ ต้อม	_ ต้อม _	_ ต้อม _ ต้อม	-----	___ ต้อม	_ ต้อม _	_ ต้อม _ ต้อม
คำร้อง	ขึ้น ทรง	คอคชา	เอ	ราวัน	ทหาร แท้	ให้		
ทำนองร้อง	_ ริช _ ท	_ ท ท ท	_ ท _	_ ท ท _	ท ร _ ล	_ ล _	-----	-----

(ต้นบทชาย ร้องให้ขึ้น 3 ลา และลูกคู่รับว่า “ฮิว” พร้อมกัน)

ฉิ่ง	---- -	---- -	---- -
กรับพวง	---- x	-----	---- x
ตะโพน	_ ดิง ดิง	_ ดิง _ ตู๊ป	_ เพลิง _ เถ่ง
กลองทัด	___ ต้อม	_ ต้อม _	_ ต้อม _ ต้อม
คำร้อง	สนั่น	ห้วน	ไหว
ทำนองร้อง	_ ท ล	___ ล	_ ริ _

บรรทัดที่ 2

ตั้ง	----	----	----	----	----	----	----	----
กรับพวง	----	---x	----	---x	----	---x	----	---x
ตะโพน	_ ตั้ง _ เถ่ง	_ ตั้ง ตั้ง	_ ตั้ง _ ตูบ	_ เพลิง _ เถ่ง	_ ตั้ง _ เถ่ง	_ ตั้ง ตั้ง	_ ตั้ง _ ตูบ	_ เพลิง _ เถ่ง
กลองทัด	----	--- ต่อม	_ ต่อม _	_ ต่อม ต่อม	----	--- ต่อม	_ ต่อม _	_ ต่อม ต่อม
คำร้อง	ขยาย ยก	โย ธา	คลา	ไคล	ลอย ฟ้า	มาใน	โพยม	มาน
ทำนองร้อง	_ ทรี _ ริ	_ ท _ ท	___ ท	_ ท _	_ ท _ ริ	___ ท ท	_ ท ท	___ ท

เมื่อดนตรีรับร้องด้วยเพลงกราวนอกแล้ว เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกราวนอก แสดงอารมณ์ฮึกเหิม และแข็งขัน เป็นบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง โดยมีอารมณ์ฮึกเหิม มีขวัญ กำลังใจเต็มเปี่ยม ในอาการของผู้ที่กำลังจะไปรบ แนวการขับร้องจึงค่อนข้างเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยัง ต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 9 ทะแยกลองโยน

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ ทะแยกลองโยน เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 2 บรรทัด

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง เปิง กลองชนะ

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงทะแยกลองโยน

บรรทัดที่ 1

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	-----	-----	---- x	-----	-----	-----	---- x
เปิง	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- O	-----
กลองชนะ	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- #

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	-----	-----	---- x	-----	-----	-----	---- x
เปิง	-----	---- O	-----	---- O	-----	---- O	---- O	-----
กลองชนะ	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- #

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ฉิ่ง	----	----	----	----	----	----	---- -	---- +
กรับพวง	----	----	----	----	----	----	----	---- x
เปิง	----	----	----	----	----	----	---- O	----
กลองชนะ	----	----	----	----	----	----	----	---- #
ทำนองเพลง	___ ม	__ ม มม	_ ล ทล ชม	ชมร ทรม _ ร	___ ล	___ ร	___ ล	_ ท ล ช
คำร้อง					ข้าง	เคย	ข้าง	นิมิต
ทำนองร้อง	----	----	----	----	___ รม	_ ร _ ร	___ ชล	__ ช ล

บรรทัดที่ 2

จิ้ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรัปพวง	-----	-----	-----	---- x	-----	-----	-----	---- x
เปิง	-----	---- O	-----	---- O	-----	---- O	---- O	-----
กลองชนะ	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- #
คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)	เหมือน	(ฮือ)	ไม่ ผิด		ข้าง	มัช	ชะวาน
ทำนองร้อง	_ ๗ _ ล๗	---- ๗	---- รั	_ ล๗ _ ๗	-----	---- ๗	---- ๗	-- ล ล

ต่อจากนี้ เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงทะแยกลองโยน เป็นการบรรยายอารมณ์ตามบรรยากาศของการแสดง คือ ชื่นชมความงดงามของขบวนทัพพระอินทร์ แนวการขับร้องจึงค่อนข้างช้า ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 10 กระบอกล

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ สองไม้ เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 4 ห้องเพลง

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงกระบอกล

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	---- ตูบ	---- พลึง	---- พลึง	---- พลึง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ฉิ่ง	----	----	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	----	----	-----	-----	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	----	----	----- พลึง	---- ตูบ	---- พลึง	---- พลึง	---- พลึง	---- พลึง
คำร้อง	ครั้น ถึง	ที่	ประจัญ	บาน	ประจัญ	บาน	ราญ	รอน
ทำนองร้อง	_ ท _ ล	_ ริ _ ลซ	_ ล ซ ซ	_ ซ _	_ ท ท	_ ท	_ ท	_ ท _

ต่อจากนี้ เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกระบอกล แสดงอารมณ์ฮึกเหิม และแข็งขัน เป็นบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง โดยมีอารมณ์ฮึกเหิม ประกอบกับความรู้สึกดีใจที่จะได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ แนวการขับร้องจึงค่อนข้างเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 11 แหกอะหัง

อัตราจังหวะ ชั้นเดียว รูปแบบจังหวะฉิ่ง บรเพลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะชั้นเดียว

หน้าทับ สดียงชั้นเดียว เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 4 ห้องเพลง

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง กลองแขก

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงกราวนอก

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	_ ใจะ ใจะ	_ ใจะ ใจะ	_ ดิง _ ทั้ง	ดิง ทั้ง _ ดิง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
กลองแขก	_ ใจะ ใจะ	_ ใจะ ใจะ	_ ดิง _ ทั้ง	ดิง ทั้ง _ ดิง	_ ใจะ ใจะ	_ ใจะ ใจะ	_ ดิง _ ทั้ง	ดิง ทั้ง _ ดิง
ทำนองดนตรี	_ ล ท	ล ล ล ล	-----	-----	-----	-----	-----	-----
คำร้อง			เอ๋อเอ๋ย	บัดเอ๋ย			บัด	นั่น
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ม	_ ซ _ ล	-----	-----	___ ม	_ ซ _ ซล

ต่อจากนี้ เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงแหกอะหัง แสดงอารมณ์ฮึกเหิม และแข็งขัน เป็นบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ ได้แก่ เทวดา นางฟ้า ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง โดยมีอารมณ์ฮึกเหิม ยินดีในการรับคำสั่ง และแสดงอาการในการทำหน้าที่นั้นอย่างขยันขันแข็ง แนวการขับร้องจึงค่อนข้างเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 12 สร้อยสั้น

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ ปรบไก่ เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 1 บรรทัด

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงกราวนอก

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	-----	-----	---- x	-----	-----	-----	---- x
ตะโพน	-----	---- พลิ้ง	_ พลิ้ง _ ตู๊ป	_ ณะ _ ตู๊ป	---- พลิ้ง	---- พลิ้ง	---- ตู๊ป	---- พลิ้ง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

บรรทัดที่ 1

----- ขึ้นเพลง -----

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	-----	-----	---- x	-----	-----	-----	---- x
ตะโพน	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- พลิ้ง
ทำนองเพลง	-----	-----	ทุ ล ทุ ล _ ทุ	_ ร _ ม	_ ช _ ล	_ ช _ ม	---- ร	---- ทุ
คำร้อง			ต่าง	จับ	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮือ)	ระบำ
ทำนองร้อง	-----	-----	---- ร	---- ร	_ ม _ ช	_ ล ช _ ม	_ ช _	---- ร ร

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	-----	-----	---- x	-----	-----	-----	---- x
ตะโพน	-----	---- พลิ้ง	_ พลิ้ง _ ตู๊ป	_ ณะ _ ตู๊ป	---- พลิ้ง	---- พลิ้ง	---- ตู๊ป	---- พลิ้ง
ทำนองเพลง	ร ร ม ร	ม ร ม ร	ล ล ทุ ล	ทุ ล ทุ ล	_ ช ล ทุ	_ ร _ ม	_ ล _ ช	_ ม _ ร
คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	(เออ	เฮอะเอิง เงอ	เออ	เออเอ้อเออเออ	ฮือ) รำ	พ็อน
ทำนองร้อง	_ ร ม	_ ร ทุ _	---- ร	_ ม ร _ ล	---- ทุ	_ ร ทุ ร ม	_ ช _ ม	---- ม

ต่อจากนี้ เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงส้อยสน เป็นการบรรยายอารมณ์ตามบรรยากาศของการแสดง คือ ชื่นชมความงดงามตระการตาในการจับระบำรำฟ้อนของเหล่าเทวดานางฟ้า แนวการขับร้องจึงค่อนข้างช้า ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 14 แผลงวันทอง

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ สองไม้ เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 4 ห้องเพลง

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงแผลงวันทอง

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	---- ตูบ	---- พลึง	---- พลึง	---- พลึง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

ขึ้นเพลง

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- พลึง
ทำนองเพลง	-----	-----	---- ล	---- ฑ	---- ฟ	---- ม	---- ร	---- ม
คำร้อง			(เฮอ	เออ	เออ	ฮือเอ้อเอ	เฮอะเออ)เมื่อ	เออ
ทำนองร้อง	-----	-----	---- ล	---- ฑ	---- ฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ร _ ม

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	---- ตูบ	---- พลึง	---- พลึง	---- พลึง	---- ตูบ	---- พลึง	---- พลึง	---- พลึง
คำร้อง			(เออ	เฮอะเอ็งเออเออ	ฮือเอ้อ เออ	เอ้อเออ เอ้อเออ	ฮือ) เมื่อ	นั้
ทำนองร้อง	-----	-----	---- ล	_ ลท ล ฑ	__ ลล ฑ	ฟ ม _ ฟม	_ ล _ ม	_ ร _ มฟ

ต่อจากนี้ เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงแมลงวันทอง แสดงอารมณ์กระหยิ่มใจ ในบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ หรืออินทรีจิตจำแลง โดยเห็นว่าช่วงเวลาที่กองทัพของข้าศึกกำลังหลงกลนี้เป็นโอกาสแห่งชัยชนะของตน ก็มีความกระหยิ่มใจ และยิ่งมั่นใจในการเผด็จศึกมากยิ่งขึ้น จึงมีแนวการขับร้องที่ช้า ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 15 เห่เชิดฉิ่ง

อัตราจังหวะ จังหวะสามัญ รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่ง บรรเลงเฉพาะ เสียงฉิ่งตามอัตราจังหวะชั้นเดียว

หน้าทับ ไม่มีการบรรเลงหน้าทับ

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง

ใช้วิธีการบรรเลงและขับร้อง ลำลอง โดย นักร้องจะขับร้องไป ในขณะที่ดนตรีบรรเลงเพลงเชิดชั้นเดียว โดยยึดจังหวะฉิ่ง ของเพลงเชิดสองชั้น เป็นจังหวะสามัญ ในการขับร้อง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

วรรคที่ 1

ฉิ่ง	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -
ทำนองเพลง	-----ทำนองเพลงเชิดชั้นเดียว-----							
คำร้อง	(เออเอย	ฮือฮือ)	พาด	สาย	หมาย	เขม้น	เข่น	เขี้ยว
ทำนองร้อง	_ ท _ รั	_ ม รั	_ รั	_ ล _ รั	_ รั	_ ท ท	_ ลช _ ช	_ ล _ ช

ต่อจากนี้ไป เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงเห่เชิดฉิ่ง แสดงอารมณ์กระหยิ่มใจ ในบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ หรืออินทรีจิตจำแลง โดยบรรยายให้เห็นภาพขณะที่พระอินทร์กำลังจับศรพรหมาศขึ้นเหนี่ยวสาย เล็ง แล้วแผลงศรออกไป จึงมีแนวการขับร้องที่ช้า ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนองและจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 16 ร่ายรูด

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ ไม่มีการบรรเลงหน้าทับ

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงร่ายรูด

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

บรรทัดที่ 1

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	---- x	---- x	---- x	---- x	---- x	---- x	---- x	---- x
คำร้อง	ลูก ศร	กระจาย	เป็นสาย	ฝน	ตก ฤก	ลิ่ง คน	ไม่ ทน	ได้
ทำนองร้อง	_ ซ _ ริ	_ ท ท	_ ท ริ	_ ริ _	_ ล _ ล	_ ท _ ท	_ ซ _ ท	_ ท ซ _

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	---- x	---- x	---- x	---- x	---- x	---- x	---- x	---- x
ตะโพน	-----	-----	-----	-----	---- ดิง	_ ตูบเพลิง	---- ดิง	---- ตูบ
กลองทัด	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---- ต่อม
ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	_ ซ ล ท	_ ร _ ม	---- ซ	---- ล
คำร้อง	แล้วต้องพระ	อนุชา	เสนา	ใน	สลับ ไป	ไม่ เป็น	สม	ประดี
ทำนองร้อง	ริ ซ _ ริ	_ ล ท ท	_ ริ ท	_ ท _	ท ล _ ท	ท ซ _ ท	---- ท	_ ริ ล ล

เมื่อดนตรีบรรเลงด้วยเพลงโอดแล้ว เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงไปตามรูปแบบจังหวะของเพลงโอด

จนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงร่ายรูด เป็นการบรรยายอารมณ์ตามบรรยากาศของการแสดง คือ ความซุกมุ่นวุ่นวาย โกลาหล หลังจากที่ลูกศรพรหมาศ กระจายออกไป และตกถูกกองทัพอของพระลักษมณ์ ซึ่งเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงมีแนวการขับร้องที่เร็ว ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนองและจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 17 ลิงโลด

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง บรเพลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ ลิงโลด เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 2 บรรทัด

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงลิงโลด

บรรทัดที่ 1

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	-----	---- ปะ	---- ปะ	---- ตูบ	---- ปะ	---- ตูบ	---- ตึง	---- ตูบ ปะ

บรรทัดที่ 2

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	---- ตูบ	---- เพลิง	---- ตูบ เพลิง	---- ตูบ	---- ตูบตึง	---- ตูบเพลิง	---- ตึง	---- ตูบ ปะ

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

ขึ้นเพลง

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	-----	-----	-----	---- ตูบ	---- ตูบตึง	---- ตูบเพลิง	---- ตึง	---- ตูบ ปะ
ทำนองเพลง	__ ซ ล	ซ ซ ซ ซ	---- ฟ	---- ซ	__ ล __	__ ล __ ฟ	---- ซ	---- ล
คำร้อง			บัด	เอย		บัด	(ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ) นั้น
ทำนองร้อง	-----	-----	__ ฟ __	__ ซ __ ล	---- ด	---- ซ	__ ล __ ล	ซฟ ซล __ คั

บรรทัดที่ 2 (หน้าทับบรรทัดที่ 1 เข้าตรงนี้)

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	-----	---- ปะ	---- ปะ	---- ตูบ	---- ปะ	---- ตูบ	---- ตึง	---- ตูบ ปะ
คำร้อง		ห	นุมาน		ห	นุมาน		ไม่ต้อง
ทำนองร้อง	---- ล	---- ซ	__ ล ล	-----	---- ฟ	__ ซ ซ	-----	__ ซ ซ

บรรทัดที่ 3 (หน้าทับบรรทัดที่ 2)

จิง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	----x	-----	----x	-----	----x	-----	----x
ตะโพน	--- ตูบ	_ เฟลิง _	_ ตูบ_ เฟลิง	--- ตูบ	_ ตูบ_ ดิง	_ ตูบ_ เฟลิง	--- ดิง	_ ตูบ_ ปะ
คำร้อง			ไม่	ต้อง		ศร	ศรี	เอย
ทำนองร้อง	_ ฟ _	-----	--- ซ	_ ฟ _ ซ	_ ฟ _	--- ล	_ ดิ _ ล	_ ดิ _ ล

ต่อจากนี้ ตะโพนจะบรรเลงเวียนหน้าทับ บรรทัดที่ 1 และ 2 (ในโน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ) ตามลำดับ ส่วนเครื่องดนตรีประกอบจังหวะอื่นๆ บรรเลงไปตามปกติ

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงลิงโลด แสดงอารมณ์โกรธ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวลิง คือ หนุมาน ที่ต้องแค้นคลั่งว่องไว ในอารมณ์ของความโกรธ โดยโกรธที่พระอินทร์ หรืออินทรีชิตจำแลง แผลงศรถูกพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร จนสลบไปทั้งกองทัพ อีกทั้งยังแสดงบรรยากาศของการต่อสู้ที่ดำเนินไปด้วยความดุเดือด จึงมีแนวการขับร้องที่เร็ว ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความซ้ำเร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 18 ลิงลาน

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ สองไม้ เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 4 ห้องเพลง

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงลิงลาน

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	___ ตูบ	___ พลึง	___ พลึง	___ พลึง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

เที่ยวที่ 1

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	___ ตูบ	___ พลึง	___ พลึง	___ พลึง	___ ตูบ	___ พลึง	___ พลึง	___ พลึง
ทำนองดนตรี	_ ล ช ม	_ ร _ ด	___ ร	___ ม	-----	-----	-----	-----
คำร้อง	(ฮือเฮอเฮอ)	เอิง เงอ	เฮอเฮย)เมื่อ	เอย	(เฮอ เฮอ	เออ เฮย)		
ทำนองร้อง	__ ซุซุ มั	_ ริ _ มั	_ ริต้ _ ริ	_ ตั _ ริม่	-----	_ ตั _ ริ	_ ตั _ มั	-----

ต่อจากนี้ไป เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงลิงลาน แสดงอารมณ์โกรธ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวพระ คือ พระอินทร์ หรืออินทรีชิตจำแลง ขณะที่เข้าต่อสู้กับหนุมาน ด้วยท่าที่องอาจ กล้าหาญ ซึ่งก็เป็นไปในทางเดียวกันกับบรรยากาศของการแสดง คือการสู้รบที่ดำเนินไปด้วยความดุเดือด จึงมีแนวการขับร้องที่เร็ว ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 19 กราวรำพม่า

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง บรเพลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ กราวรำ เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 1 บรรทัด

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน กลองทัด

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงกราวรำพม่า

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	_ ดิง _ เท่ง	_ ละ _ ตูบ	ดิง ตูบ _	เท่ง ดิงตูบ	_ เท่ง _	ดิงตูบ _	เท่ง _ ดิงตูบ	_ เท่งดิงตูบ
กลองทัด	-----	-----	_ ต่อม _	___ ต่อม	-----	_ ต่อม _	___ ต่อม	___ ต่อม

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x	-----	---- x
ตะโพน	_ ดิง _ เท่ง	_ ละ _ ตูบ	ดิง ตูบ _	เท่ง ดิงตูบ	_ เท่ง _	ดิงตูบ _	เท่ง _ ดิงตูบ	_ เท่งดิงตูบ
กลองทัด	-----	-----	_ ต่อม _	___ ต่อม	-----	_ ต่อม _	___ ต่อม	___ ต่อม
ทำนองเพลง	_ ม ร ม	_ ช ช ช	_ ม ร ม	_ ช ช ช	_ ท ท ท	_ ล _ ช	_ ล _ ช	_ ม _ ร
คำร้อง		ดี ใจ		ไพ รี	(เฮอเฮอเฮอ)	เฮอเฮิง เงอ	เฮอเฮย)พินาศ	สิ้น
ทำนองร้อง	-----	_ ช _ ช	-----	_ ช _ ช	_ ท ล ท	ท ล _ ท	_ ลช _ ชร	_ ท _ ร

ต่อจากนี้ไป เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงกราวรำพม่า แสดงอารมณ์ปลาบปลื้มและดีใจ ตามบทบาทของผู้แสดงในขบวนทัพของพระอินทร์ หรืออินทรีชิตจำแลง ซึ่งเป็นผู้แสดงตัวพระ และนาง เนื่องจากแผนการที่วางไว้ได้สำเร็จตามต้องการ และมีชัยเหนือกองทัพของพระลักษมณ์ ซึ่งก็เป็นไปในทำนองเดียวกันกับบรรยากาศของการแสดง คือ บรรยากาศความชื่นมื่นแห่งชัยชนะ แนวการขับร้องมีความเร็วระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

เพลงที่ 20 แยกประเทศ

อัตราจังหวะ สองชั้น รูปแบบจังหวะฉิ่ง ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น

หน้าทับ สองไม้ เป็นประเภทหน้าทับเวียน มีความยาว 4 ห้องเพลง

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ฉิ่ง กรับพวง ตะโพน

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เพลงแยกประเทศ

หน้าทับสองไม้ ตะโพน

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	----	---- x	----	---- x
ตะโพน	___ ตูบ	___ พลึง	___ พลึง	___ พลึง

โน้ตเพลงของเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เมื่อบรรเลงประกอบการขับร้อง

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ฉิ่ง	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +	---- -	---- +
กรับพวง	----	---- x	----	---- x	----	---- x	----	---- x
ตะโพน	___ ตูบ	___ พลึง	___ พลึง	___ พลึง	___ ตูบ	___ พลึง	___ พลึง	___ พลึง
ทำนองเพลง	___ ล	___ ท	___ ริ	___ มี่	----	----	----	----
คำร้อง	แล้ว	ครอบ	คี่	รี้	(ฮือเฮ้อเฮอ)	เอ็งฮือ-งย)	กับ รี้	พล
ทำนองร้อง	___ ชี่	_ มี่ ชี่ริ	_ ท _ มี่	___ มี่	___ ชี่ ชี่ ริ	___ มี่ ชี่ ริ	_ ลท _ ริ	_ ท _

ต่อจากนี้ไป เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ก็จะบรรเลงเวียนไปจนกระทั่งจบเพลง

แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำร้อง พบว่า เพลงแยกประเทศ แสดงอารมณ์ปลาบปลื้ม ดีใจ ตามบทบาทของผู้แสดงในกองทัพพระรามและพระลักษมณ์ ได้แก่ ผู้แสดงตัวพระ ลิง และยักษ์ การดำเนินเรื่อง และการเคลื่อนไหวของผู้แสดงในเพลงนี้ เป็นไปตามปกติ แนวการขับร้องจึงมีความเร็วในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์เพลง ทำนอง และจังหวะความช้า-เร็ว ของดนตรีในช่วงที่ส่งร้อง และการดำเนินไปของเครื่องประกอบจังหวะ อีกทั้งยังต้องขับร้องให้สอดคล้องกับท่าทางของผู้แสดง

1.4 ศึกษาการหายใจในการขับร้อง เพื่อวิเคราะห์ช่วงของการหายใจ จากเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาส

การหายใจ นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการขับร้องเพลงไทยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเสียงนั้น เกิดจากลมภายในกายที่ผ่านออกมากระทบเส้นเสียง ทำให้เส้นเสียงสั่นสะเทือนจึงเกิดเป็นเสียงขึ้น ซึ่งลมที่ทำให้เกิดเสียงนี้เป็นลมที่มาจากกาหายใจออก นักร้องจะต้องหายใจเข้าให้เต็มที่ เพื่อเก็บลมเอาไว้ แล้วร้องออกไปพร้อมๆกับการหายใจออก โดยค่อยผ่อนใช้ลมจนกระทั่งหมด นับเป็น 1 ช่วงลมหายใจ แล้วจึงหายใจเข้าไปใหม่ ปฏิบัติหมุนเวียนอยู่เช่นนี้จนกระทั่งสิ้นสุดการร้อง ดังนั้นการใช้ลมหายใจจึงมีความสัมพันธ์กับการขับร้อง โดยจะต้องแบ่งช่วงลมหายใจให้พอดีกับวรรคเพลงที่ขับร้อง เพื่อความสละสลวย ต่อเนื่อง และเอื้อแก่การใช้เทคนิคการขับร้องอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

การศึกษาการหายใจเพื่อการขับร้องในครั้งนี้ จะศึกษาจาก จากเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาส ซึ่งประกอบด้วยเพลงต่างๆ ดังนี้

1. เพลงกราวใน	11. เพลงแขกอะหวัง
2. เพลงมอญรำดาบ	12. เพลงสัร้อยสน
3. ร้องรื้อรำย	13. เพลงกล่อมช้าง
4. เพลงช้างประสานงา	14. เพลงแมลงวันทอง
5. เพลงฝรั่งควง	15. เพลงเห่เชิดช้าง
6. เพลงตระนอน	16. เพลงรำยรุด
7. เพลงชมตลาด	17. เพลงลิงโลด
8. เพลงกราวนอก	18. เพลงลิงลาน
9. เพลงทะแยกลองโยน	19. เพลงกราวรำพม่า
10. เพลงกระบอก	20. เพลงแขกบรเทศ

โน้ตเพลง 1 บรรทัด 8 ห้องเพลง ประกอบด้วย วรรคเพลง 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง มีความยาววรรคละ 4 ห้องเพลง จากการวิเคราะห์การหายใจเพื่อขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติชุดนี้ พบว่า

1. โน้ตเพลง 1 บรรทัด มีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง เป็นลักษณะการหายใจแบบปกติ พบเป็นส่วนใหญ่
2. โน้ตเพลง 1 บรรทัด มีช่วงลมหายใจน้อยกว่า หรือมากกว่า 2 ช่วง เป็นลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ พบบ้างแต่เป็นส่วนน้อย
3. ในเพลงที่เป็นการขับร้องอิสระ คล้ายกับการลอยจังหวะ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของจังหวะหน้าทับนั้น การหายใจจะไม่สัมพันธ์กับระบบโน้ตเพลงไทย แต่จะยึดความต่อเนื่องของทำนอง และคำร้องเป็นสำคัญ ได้แก่ เพลงร้องร่ำร้าย, กล่อมช้าง และเห่เชิดฉิ่ง

โดยลักษณะการหายใจทั้ง 3 ลักษณะ จะแสดงให้เห็นดังตารางโน้ตวิเคราะห์การหายใจ ต่อไปนี้

กำหนดให้ : หายใจเข้า ตรงเครื่องหมาย [แล้วหายใจออก โดยผ่อนใช้ลมไปเรื่อยๆ ขณะขับร้อง จนถึงสุดการหายใจตรงเครื่องหมาย] เพราะฉะนั้นในหนึ่งช่วงลมหายใจแทนด้วยเครื่องหมาย [-----]

เพลงที่ 1 กราวโน

เพลงกราวโน มีช่วงลมหายใจทั้งหมด 4 ช่วง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง	(ดนตรีส่งร้อง)				บัด	นั้น		
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	_ ด ด ด	_ ม _ ร	_ ด _ ด	----	___ ล	_ ดิ _ ริ	_ ดิ _

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]			
คำร้อง	กาลสุร	เส นี	มี	ศักดิ์	รับ สั่ง	บัง คม	ทศ	-ศ พักตร์
ทำนองร้อง	_ ดิ ดิ ริ	_ ริ _ ดิ	___ ดิ	_ ท _	_ มี่ _ ริ	_ มี่ _ มี่	___ ริ	ดิ ริ _

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]							
คำร้อง	ขุน ยักษ์	ريب เหาะ	ระเห็จ	ไป	(เออ เออ	เฮอะเอิงเออ	เออเออ ฮือเอ้อเออ	เอ้อ เออเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ ริ _ ริ	_ ดิ ล ล	___ ดิ ล	_ ดิ _	_ ซ _ ล	_ ริ ดิ ดิ	_ ริมิ _ ซิซริ	_ มิริดิ _ ดิ

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงกราวโน มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง ตำแหน่งที่พบ คือ บรรทัดที่ 3

เพลงที่ 1 มอญรำดาบ

เพลงมอญรำดาบ มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

เที่ยวที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 7 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]			
คำร้อง		(เออ	เฮ้อ	เออเฮอะเอิงเอย)	ครั้น	ถึง	(ฮือ) ไร	ราช
ทำนองร้อง	-----	--- ซ	--- ล	- ซ ล ซ ซ	-- ดิ ริ	- ท - ดิ	- ฟิ - ดิ	--- ท

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 2(ต่อ)-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]			
คำร้อง	(เออ	เฮ้อเออเอิงเอย	เออเอ้อ เออเออ	เฮ้อเอ้อ เออเออ		ฮือ)	-ซะ พิ	ริ
ทำนองร้อง	- ดิ - ดิ	ริ ดิ ท - ล	- ซ ฟ - ซ ท	- ดิ ท - ดิ ริ	-----	--- ฟิ	-- ริ ฟิ	- ริ - ริ

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]			
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงย)	กา	-ละ สุร	(ฮือ) (เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮือ)เส	นี
ทำนองร้อง	--- ซ	- ล ซ - ซ	--- ริ	-- ริ ริ ริ	- ฟิ - ฟิ	- ซ ฟิ - ริ	- ฟิ - ดิ	- ฟิ - ดิ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]			
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงอ	เฮ้อเออเออ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	ฮือ)บังคม	ไหว
ทำนองร้อง	--- ดิ	- ริ ดิ - ซ	ล ซ ฟ - ซ	- ล - ท	--- ริ	ริ ดิ - ท	- ริ ดิ ล ล	-- ดิ ซ

การหายใจ	-----]
คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	- ฟ - ล ซ

เทียวกี่ 2 มีช่วงลมหายใจ 9 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง					พูล	ว่า	พระปิ	ตุรงค์
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	___ ฟ	__ ฟ ร	__ ล ฟ	_ ซ ซ _

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]							
คำร้อง			(เออ	เอย	อือฮือ	อือฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือ)ทวง	ชัย
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ท	___ ดิ	__ ดิ ริ	_ ดิท _ ดิ	ริด ฟ _ ริ	___ ริ

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]							
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงย)	ให้	(อือฮือฮือ) มา	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮือ) พูล	ข่าว
ทำนองร้อง	___ ซ	_ ลซ _ ซ	___ ดิ	ท ดิ ริ _ ริ	___ ฟิ	_ ซฟิ _ ริ	_ ฟิ _ ดิ	_ _ ดิ ท

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 9-----]							
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เออ	เฮ้อ เออเออเออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	เฮอะเอย)ปัจจา	มิตร
ทำนองร้อง	_ ดิ _ ดิ	_ ริดิ _ ซ	ล ซฟ _ ซ	_ ล _ ท	___ ริ	ริดิ _ ท	_ ริดิ ซ ล	___ ดิ

การหายใจ	[-----]
คำร้อง	(อือ)
ทำนองร้อง	_ ซ _

เทียวกี่ 3 มีช่วงลมหายใจ 7 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]							
คำร้อง					แสง	อาทิตย์	ฤทธิ์	-ริ รอน
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	___ ดิ	_ ซิ ดิ ริ	___ ริ	_ ท ดิ ดิ

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 2 (ต่อ)-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]							
คำร้อง	(เออ	เฮ้อเออเอิงเงอ	เออเอ้อ เออเออ	เฮ้อเอ้อ เออเอย		ฮือ)	มังกร	กัณฐ์
ทำนองร้อง	___ ดิ	ริดิ ทิ _ ล	_ ซฟ _ ซท	_ ดิท _ ดิ ริ	-----	___ ฟิ	_ ริ ริ	___ ริ

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]							
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงย)	ไปโรม	วัน	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮื้อ) เลีย	(ฮื้อ) ทัพ
ทำนองร้อง	___ ช	_ ลช _ ช	_ ร วิ	___ วิ	___ ฟ	_ ชฟ _ วิ	_ ฟ _ ด	_ ช _ ดวิ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	-----ช่วงลมหายใจที่ 6(ต่อ)-----				[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]			
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อเฮอเฮอ เฮอ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเฮอ เฮอ	เฮอะเอย)ดับ	จิต
ทำนองร้อง	_ ด _ ด	_ วิด _ ช	ล ชฟ _ ช	_ ล _ ท	___ วิ	วิ ด _ ท	_ วิด _ ฟ	___ ฟ

การหายใจ	-----]
คำร้อง	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ ช _

เที่ยวที่ 4 มีช่วงลมหายใจ 9 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง					ขอ	ให้	พระ	องค์
ทำนองร้อง	___	___	___	___	___ ฟ	_ ช _ ฟ	_ ร _ ชล	_ ฟ _ ช

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]							
คำร้อง			(เออ	เอย	ฮือฮือ	ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ)ทรง	ฤทธิ์
ทำนองร้อง	___	___	___ ท	___ ด	___ ด วิ	_ ดท _ ด	วิด ฟ _ วิ	___ วิฟ

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	-----]	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]			[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]		[-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]	
คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เฮอะเอิง เงย	ไปเขิน	ฆ่า	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮื้อ) ปัจจา	มิตร
ทำนองร้อง	_ วิ _ ช	_ ลช _ ช	_ ร วิ ด	_ วิ _ ฟด	ท ดวิ _ ฟ	_ ชฟ _ วิ	_ ฟ ท ด	___ วิ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	-----]	[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----]		
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อ เฮอเฮอเฮอ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเฮอ เอ่อ	เฮอะเอย)ให้ ม-	-ร ณ
ทำนองร้อง	_ ด _ ด	_ วิด _ ช	ล ชฟ _ ช	_ ล _ ท	___ วิ	วิ ด _ ท	_ วิด ชฟ ช	_ ช ช

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงมอญรำดาบ มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ใน 1 บรรทัด มีช่วงลมหายใจมากกว่า 2 ช่วง เพื่อต้องการสร้างอารมณ์เป็นพิเศษในส่วนของคำร้อง เมื่อจะร้องคำร้อง ก็จะต้องหายใจเข้าก่อน จึงร้อง โดยที่อาจจะยังไม่สิ้นสุดลมหายใจจากช่วงลมหายใจเดิม ตำแหน่งที่พบ คือ เทียบที่ 2 บรรทัดที่ 3 และเทียบที่ 4 บรรทัดที่ 3

เพลงที่ 3 ร้องรื้อร้าย

ร้องรื้อร้าย มีช่วงลมหายใจ 25 ช่วง ดังนี้

บทที่ 1

บาทที่ 1

ต้นเสียง

วรรคที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]									
คำร้อง	เมื่อ	(ฮือฮือ	ฮึงฮือฮือ	ฮือ ฮึง-เงอเอ๋อ	เออ	ฮึงฮือเออ	ฮือเออเอ๋อ-เออ	เฮอเออฮือเอ็ง-เงย)	ฮือ	
ทำนองร้อง	_ ลข _ ลท	_ _ วิวิ ท	ล ทล _ ลข	_ _ _ ล	_ _ วิวิ ล	ท ลข _ ล	ทล วิท _ ท	_ _ _ วิ		

วรรคที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]									
คำร้อง	เมื่อ	(ฮือฮือ	ฮึงฮือฮือ	ฮือ ฮึง-เงอเอ๋อ	เออ	ฮึงฮือเออ	เฮอ-เออ	นั่น	ฮือฮือฮึง-เงอเอ๋อ)	
ทำนองร้อง	_ ลข _ ลท	_ _ วิวิ ท	ล ทล _ ลข	_ _ _ ล	_ _ วิวิ ล	_ ทล _ ล	ล ทล _ ลข	_ _ _ _		

วรรคที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]									
คำร้อง	อินทรีต	(ฮือ-ฮึงฮือฮือ	ฮือ ฮึง-เงอเอ๋อ	เออ	ฮึงฮือเออ	เฮอ-เออ)	สิทธิ	ศักดิ์		
ทำนองร้อง	ท ท ท ท	ท _ วิวิ ท	ล ทล _ ลข	_ _ _ ล	_ _ วิวิ ล	_ ทล _ _	_ _ _ ข	_ _ ล ข		

ลูกคู่

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]	
คำร้อง	เอ๋ย - ยัก	(ฮือฮือ) ษา
ทำนองร้อง	_ ข _ ล	ล ข _ ท

ร้องเข้าจังหวะต่อเนื่องไปตามโน้ตเพลงในบรรทัดด้านล่าง

ร้องเข้าจังหวะ

ลูกคู่

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 9-----]							
คำร้อง	เอ๋ย	เมื่อเอ๋ย		เมื่อนั้น	อินทรีต	สิทธิศักดิ์	(เอ๋ย)ยัก	(ฮือฮือ)ษา
ทำนองร้อง	วิ ล _ _	_ ลข _ ล	_ _ _ _	_ ลข _ ล	ล ล ล ล	_ ข ล ข	_ ข _ ล	_ ล ข ท

การหายใจ	[-----]	
คำร้อง		
ทำนองร้อง	_ วิ _ _	_ _ _ _

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	----- ต้นเสียง -----				----- ลูกคู่ -----			
การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 10-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 11-----]			
คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกว ธา	ลีม เนตร	เห็น เส	(ฮือ ฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	ซ ล ซ _	_ ล ท _	ลท ลซ _ ซ	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทริ _ ท	ริ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 12-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 13-----]			
คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกว ธา	ลีม เนตร	เห็น เส	(ฮือ ฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	_ ซล _ ซ	_ ซ _ ล	_ ซ _ _	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทริ _ ท	ริ ลท _ ล

บาทที่ 2

บาทที่ 1

บรรทัดที่ 1

	----- ต้นเสียง -----				----- ลูกคู่ -----			
การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 14-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 15-----]			
คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว	เหมไ้	กาลสูร	(เอ๋ย) ยัก	(ฮือฮือ) ไซ
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ท ริ ท ล	ท ลซ _ ซ	_ ท _ ริ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	ริ ซ _ ล	_ ลซ _ ทริ

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 16-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 17-----]			
คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว	เหมไ้	กาลสูร	ยัก	ไซ
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ล ลซ _ ซ	_ _ _ ซ	_ ท _ ริ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	ริ ซ _ ล	_ ลซ _ ทริ

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 18-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 19-----]			
คำร้อง	มาพูดให้	เป็นलग	(ถือ ฮือฮือฮือ) กลาง	พิธี	ชีวิตมึง	ถึง ที่	จะ บรร	(ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล ช _	ทล _ ล ล	ล ทลช _ ล	_ ลล _ _	_ ลล _ ล	_ ทริ _ ลช	_ ช _ ล	_ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 20-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 21-----]			
คำร้อง	มาพูดให้	เป็นलग	กลาง	พิธี	ชีวิต มึง	ถึง ที่	จะ บรร	(ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล _ ช	_ ล _ ล	_ ล _ _	_ ลล _ _	_ ลล _ ล	_ ทริ _ ลช	_ ช _ ล	_ ลท _ ล

บทที่ 3

บทที่ 1

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 22-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 23-----]			
คำร้อง	นี่หาก คิด	นิดเดียว	ว่ารีบ	สั่ง	จะหยุด ยั้ง	ยกโทษ	(เอ๋ย)โปรด	(ฮือฮือ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ท ท _	ล ทลช ช ล	_ ล ช _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 24-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 25-----]			
คำร้อง	นี่หาก คิด	นิดเดียว	ว่ารีบ	สั่ง	จะหยุด ยั้ง	ยกโทษ	(เอ๋ย)โปรด	(ฮือฮือ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช ล	_ ช _ _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

ทอดจังหวะช้าลง เพื่อจะลงจบ

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 26-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 27-----]			
คำร้อง	ว่าพลา	ทางทง	ศร	ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(อือฮือ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	ทล ท ท _	ล ทลช _ ลท	ริ ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 28-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 29-----]			
คำร้อง	ว่าพลา	ทางทง	ศร	ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(อือฮือ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	_ ล _ ล	ล ทล _ ลท	ริ ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงร้องหรือร้าย ในช่วงทำนองหรือ (บาทที่ 1) เป็นลักษณะการหายใจที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับระบบโน้ตเพลงไทย แต่จะยึดความต่อเนื่องของทำนองและคำร้องเป็นสำคัญ เนื่องจากการ ขับร้องอิสระ คล้ายกับการลอยจังหวะ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของจังหวะหน้าทับ ต่อจากนั้นเมื่อถึงทำนองร้าย จะมี ลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของ วรรคเพลง

เพลงที่ 4 ช้างประสานงา

เพลงช้างประสานงา มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

เที่ยวที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 9 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----] [---ช่วงลมหายใจที่ 2---							
คำร้อง			จึง ตรัส	สั่ง	(เอื้อ	ฮือฮือ	ฮือ) รุก	ทะการ
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ทุ	___ ทุ	___ ร	_ มร _	ทุ _ ทุ	_ ม ม

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----] [---ช่วงลมหายใจที่ 5-----							
คำร้อง		(เอื้อ เอื้อ	เอื้อ	เอื้อ	เอื้อเอื้อฮือเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ-เอื้อเอื้อ	ฮือ) ชาญ	กำแหง
ทำนองร้อง	-----	_ ร _ ม	___ ทุ	_ ทุ _	ทุ ล วิ วิ ทุ	ทุ ล ทุ _ ล ทุ	_ วิ _ ทุ	_ ทุ ทุ

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----] [---ช่วงลมหายใจที่ 7-]							
คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)		จะเปลี่ยน	แปลง	(เอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	ฮือ) กาย	กู
ทำนองร้อง	_ วิ _ ล	-----	_ ทุ ม	___ ทุ	___ ล	ทุ ล ทุ _ ม	_ ทุ _ วิ	___ วิ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----] [---ช่วงลมหายใจที่ 9---							
คำร้อง	(เอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อฮือเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ-เอื้อเอื้อ	ฮือ) เป็นโก	สี่ห
ทำนองร้อง	___ วิ	_ ล ด	___ วิ ด	_ ด ทุ _	_ ทุ วิ วิ ทุ	ทุ ล ทุ _ ล ทุ	_ วิ ทุ ทุ	___ ทุ

การหายใจ	[-----]	
คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)	
ทำนองร้อง	_ วิ _ ล	-----

เทียวกที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 9 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]					[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]		
คำร้อง			จง	ให้	(ฮึฮึฮึ ฮึ)	การุณ	ราช	
ทำนองร้อง	----	----	___ ร	_ ร ทุ _	___ มร	_ ทุ _	_ ม ม	_ ทุ ร

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	-----]	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]			[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]			[--ช่วงลมหายใจที่ 5--]
คำร้อง		(เอ๋อ เออ	เอ็ง	เออ	เอ้อเอ้อฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเอ้อเอ้อ-เอ้อเอ้อ	อ	สุริ
ทำนองร้อง	_ ทุ _ รม	_ ร _ ม	___ ทุ	_ ทุ _	ท ล วิ วิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ วิ _ ทุ	_ ล ล

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	-----]	[-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]					[--ช่วงลมหายใจที่ 7--]	
คำร้อง			แปลง	อินทรี	(เออ	เอ้อเอ้อเอ็งเออ	เป็น	คชา
ทำนองร้อง	_ ทุ ล	----	___ ทุ	___ ทุ ทุ	___ ล	ท ล ทุ _ ม	_ ทุ _ ร	_ ร ร

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----][--ช่วงลมหายใจที่ 9--]							
คำร้อง	(เอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเอ็ง	เอ้อเออ	เอ้อเอ้อฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเอ้อเอ้อ-เอ้อเอ้อ	เอ	ราวีณ
ทำนองร้อง	___ วิ	_ ล ด	___ วิ	_ ดท _	_ ทล วิ วิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ วิ _ ล	_ ล ล

เทียวกที่ 3 มีช่วงลมหายใจ 8 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]					[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]		
คำร้อง			อันโย	ธา		ทั้ง	หลาย	
ทำนองร้อง	----	----	_ ร ร	_ ร	----	มร ทุ _ ทุ	___ ทุ	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	-----]	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]			[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]			
คำร้อง	อันโย	ธา	ทั้ง	หลาย	เอ้อเอ้อฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเอ้อเอ้อ-เอ้อเอ้อ	ให้กลาย	เพศ
ทำนองร้อง	_ ทุ ทุ ทุ	___ ทุ	___ ล	ม ทุ _ วิ	ท ล วิ วิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ วิ ทุ ล	___ ล

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][--ช่วงลมหายใจที่ 6--]							
คำร้อง			เป็นเท	เวศร์		เฮ้อเออเอิงเอย		สู่วางค์
ทำนองร้อง	<u> </u> ซ <u> </u> ทล	<u> </u> -----	<u> </u> ซ <u> </u> ซ	<u> </u> ----- ซ	<u> </u> ม ซ <u> </u> ล	<u> </u> ท ลซ <u> </u> ม	<u> </u> ----- ซ	<u> </u> ร ร

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----][--ช่วงลมหายใจที่ 8--]							
คำร้อง	(เฮ้อ	เออเออ	เอ้อเอิง	เอ้อเออ	เฮ้อเออฮือเอ้อเออ	เฮ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ)	นาง	สรวรรค์
ทำนองร้อง	<u> </u> ----- ร	<u> </u> ล ด	<u> </u> ----- รด	<u> </u> ด ท <u> </u> -----	<u> </u> ทล รวิ ซ	<u> </u> ท ลซ <u> </u> ลท	<u> </u> ร <u> </u> ท	<u> </u> ท ท

การหายใจ	[-----]	
คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)	
ทำนองร้อง	<u> </u> ร <u> </u> ล	<u> </u> -----

เที่ยวที่ 4 มีช่วงลมหายใจ 8 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]							
คำร้อง			ให้	สำหรับ			ขับ	ร้อง
ทำนองร้อง	-----	-----	----- ร	- ท รซ ท	- ร - มร	----- ซ	----- ร	- ม - ม

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]							
คำร้อง	ให้	สำหรับ	ขับ	ร่ำ	เฮ้อเออฮือเอ้อเออ	เฮ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ	ระบำ	บรพ
ทำนองร้อง	<u> </u> ----- ซ	<u> </u> ม ซด ม	<u> </u> ----- ม	<u> </u> ----- ซ	<u> </u> ท ล รวิ ซ	<u> </u> ท ลซ <u> </u> ลท	<u> </u> ร <u> </u> ล ล	<u> </u> ----- ล

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][--ช่วงลมหายใจที่ 6--]							
คำร้อง	(ฮือ)		เร่งเตรียม	ไ้		เฮ้อเออเอิงเอย		ให้ทัน
ทำนองร้อง	<u> </u> ----- ทล	<u> </u> -----	<u> </u> ซม <u> </u> ซ	<u> </u> ----- ล	<u> </u> ----- ซ <u> </u> ล	<u> </u> ท ลซ <u> </u> ม	<u> </u> ----- ซ	<u> </u> ซฟ <u> </u> ซ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----][--ช่วงลมหายใจที่ 8--]							
คำร้อง	(เฮ้อ	เออเออ	เอ้อเอิง	เอ้อเออ	เฮ้อเออฮือเอ้อเออ	เฮ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ)	(ฮือ) ฤกษ์	ดี
ทำนองร้อง	<u> </u> ----- ร	<u> </u> ล ด	<u> </u> ----- รด	<u> </u> ด ท <u> </u> -----	<u> </u> ทล รวิ ซ	<u> </u> ท ลซ <u> </u> ลท	<u> </u> ร <u> </u> ล	<u> </u> ----- ซ <u> </u> ล

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงช้างประสานงา มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ใน 1 บรรทัด มีช่วงลมหายใจมากกว่า 2 ช่วง เพื่อต้องการสร้างอารมณ์เป็นพิเศษในส่วนของคำร้อง เมื่อจะร้องคำร้อง ก็จะต้องหายใจเข้าก่อน จึงร้อง โดยที่อาจจะยังไม่สิ้นสุดลมหายใจจากช่วงลมหายใจเดิม ตำแหน่งที่พบ คือ เทียบที่ 1 บรรทัดที่ 2 และ เทียบที่ 2 บรรทัดที่ 2

เพลงที่ 5 ฝรั่งควง

เพลงฝรั่งควง มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

เที่ยวที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 5 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง			บัด	(ฮือ) เอย	(เออ	เฮอเอ็งเงอ	เฮอเอ๋ย) บัด	นั้น
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ฟ	_ ซ _ ซ	___ ท	_ ท ล ท	_ ลซ _ ฟ	_ ซ _ ซล

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]							
คำร้อง	(ฮือ)	เฮอฮือเฮอ	เฮอะเอ็ง เงย)		รุต	ทะการ		ประณต(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ ซ _	_ ล ดํ ซ	_ ลซ _ ซ	-----	___ ท	_ ล ล	-----	_ ลท _ ล

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]							
คำร้อง	(เออเออ	เฮอ เออ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ	ฮือเอ็ง เออ	เฮอะเอ๋ย) บท	ทะศรี
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	_ ท _ วิ	_ มํ วิ	_ วิ _	___ ฟ	_ ลล ม	_ ฟม _ ท	_ ร ม

การหายใจ	[-----]	
คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ซวิ _	-----

เที่ยวที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 5 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง		มาเร่ง รัด	จัด	หมู่	(เออ	เฮอเอ็งเงอ	เฮอเอ๋ย) อ	สุรี
ทำนองร้อง	-----	_ ซซ ฟ ล	___ ฟ	_ ฟ _ ซ	___ ท	_ ท ล ท	_ ลซ _ ฟ	_ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]							
คำร้อง		เฮอฮือเฮอ	เฮอะเอ็ง เงย)		คอย	ตาม	ภู	มี
ทำนองร้อง	-----	_ ล ดํ ซ	_ ลซ _ ซ	-----	___ ล	___ ล	___ ล	_ ล _

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]			
คำร้อง	(เออเอ้อ)	เออเออเออเออ	เฮอะเฮิง	เงอ)	(เออ	ฮือเอ้อเออ	เฮอะเออ)รณ	ณรงค์
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	ซ ฟ ม ร	_ _ ม ร	_ ร _ _	_ _ _ ฟ	_ _ ล ล ม	_ ฟ ม _ ร	_ _ ร ร

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงฝรั่งควง มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง ตำแหน่งที่พบ คือ เทียบที่ 2 บรรทัดที่ 1

เพลงที่ 6 ตระนอน

เพลงตระนอน มีช่วงลมหายใจ 15 ช่วง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[---ช่วงลมหายใจที่ 1---]			
คำร้อง			เมื่อ	เอ๋ย
ทำนองร้อง	----	----	__ ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----][---ช่วงลมหายใจที่ 2---][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]							
คำร้อง		(เออ	ฮือเงอ	เออเฮอะเงอ	เออเออ เออ)	(ฮือเงอ	ฮือฮือฮือ)เมื่อ	(ฮือ) นัโน
ทำนองร้อง	----	__ ฟ	__ ลล ฟ	_ ม ฟม ฟ	_ มร _ ทุ	__ วิวิ ล	_ ทุ ลช ร	_ ทุ _ รม

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----][---ช่วงลมหายใจที่ 4---][-----ช่วงลมหายใจที่ 5---]							
คำร้อง	(ฮือ)	อิน ทุ	(ฮือฮือ)	ร ชิต	(ฮือ) (เออ	ฮือเออ เออเออ	ฮือ) ชื่น	(ฮือ) ชม
ทำนองร้อง	_ ร _	_ ล _ ล	__ ช ล	_ ทุ _ ดิวิ	_ ดิ _ ดิ	วิ ดิ _ วิมิ	_ ชิ _ วิ	_ ดิ _ วิ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----][---ช่วงลมหายใจที่ 6---][-----ช่วงลมหายใจที่ 7---]							
คำร้อง		(เออ	เฮอเออเออ เออเออ	ฮือเงอ	เออฮือเงอ เออ	ฮือเออเงอ เออ	เออ) สม	ฮือ ประสงค์
ทำนองร้อง	----	__ มิ	มิ วิดิ _ วิมิ	__ ชิชิ วิ	_ มิ ชิชิ วิ	มิ วิดิ _ ทุ	_ ดิ _ วิมิ	_ ชิ _ มิมิ

บรรทัดที่ 5

การหายใจ	[-----][---ช่วงลมหายใจที่ 8---][-----ช่วงลมหายใจที่ 9---]							
คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		จิง ชื่น	ปน	(เออเออเออ เออเออ	ฮือเงอ เออ	เฮอะเออ)แท่น	(ฮือ)สุวรรณ
ทำนองร้อง	_ ชิ วิ	----	_ ม _ ม	_ ร _ ม	ฟ มร _ มฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ร	_ ทุ ร ร

บรรทัดที่ 6

การหายใจ	[-----][---ช่วงลมหายใจที่ 10---][-----ช่วงลมหายใจที่ 11---]							
คำร้อง	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) (เออ	ฮือเงอ	เออ เฮอะเงอ เงอ		เออเออ)	บรร	จ
ทำนองร้อง	_ ร ม	_ รทุ _ ม	__ ชช ม	_ ร มร ม	----	_ รทุ _	__ ล	__ ล

บรรทัดที่ 7

การหายใจ	[-----][---ช่วงลมหายใจที่ 12---][-----ช่วงลมหายใจที่ 13---]							
คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	จำ	แดง		แดง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) องค์
ทำนองร้อง	_ ล ทุ	_ ลช _	__ ทุ	__ ทุ	----	__ ล	_ ล ทุ	_ ลช _ ช

บรรทัดที่ 8

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 14-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 15-----]							
คำร้อง	(อือฮือ)	(ฮือฮือ) (เออเออ)		เออเออเออ เออเออ		ฮือ)	อ	สุว
ทำนองร้อง	__ ฮ ล	_ ฮม ร ฮ	-----	_ ท ลฮ ลท	-----	____ วั	____ ฮ	__ ล ล

การหายใจ	-----]	
คำร้อง	(อือฮือ)	(ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	__ ล ท	_ ลฮ __

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงตระนอน มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 7 ชมตลาด

เพลงชมตลาด มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

เที่ยวที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 10 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]						
คำร้อง		เป็น โก	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือฮือ) สีห์	(ฮือ) ทรง	เคว็อง	(เออ)
ทำนองร้อง	----	_ ท _ ท	_ _ รั รั ท	_ ล ทล ท	_ รั _ ล	_ _ _ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]						
คำร้อง		(เออ	เฮอะเออ ฮือเง้อเออ	เฮ้อเออเอ็ง เงย)		เว็อง	อว่าม
ทำนองร้อง	----	_ _ _ ล	_ ทล รั รั ล	ท ลช _ ช	----	_ _ _ ล	_ _ ล ช

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]						
คำร้อง		ลัวน แก้ว	(ฮือฮือ	ฮือฮือฮือ) ก้าว		เงา	งาม
ทำนองร้อง	_ ล _ _	_ ล _ ช	_ ม _ ชล	ช ลช _ ช	_ ม _ _	_ _ _ ล	_ _ _ ล

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----]						
คำร้อง		(เออ	เออ	ฮือเง้อเออ เอ็งเง้อ	เออเอ๋ย)	วาม เว	หา
ทำนองร้อง	----	_ _ _ ล	_ _ _ ท	รั รั ท ล ท	_ ลช _ _	_ ล _ ล	_ _ _ ลท

บรรทัดที่ 5

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 9-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 10-----]						
คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เออ	เฮ้อเอ ฮือเง้อเออ	เฮ้อเอเอ็ง เงอ		เอ้อ เออ	เฮอะเอ็ง เงย)
ทำนองร้อง	_ รั _ ช	_ _ _ ล	_ ทล รั รั ล	ท ลช _ ช	----	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

เที่ยวที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 10 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]						
คำร้อง		จ๊ป	(อือ ฮืออืออืออือ	อือฮืออือ)พระแสง	(ฮือ)พรหม	มาสเตอร์	(เออ)
ทำนองร้อง	-----	___ ล	_ ท วิวิ ท	ล ทล ล ลท	_ วิ _ ล	___ ล	_ ฮ _ ล

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]						
คำร้อง		(เออ	เฮอะเออ ฮือเงอเออ	เฮ้อเออเอิง เงย		ยาต	ตรา
ทำนองร้อง	-----	___ ล	_ ทล วิวิ ล	ท ลฮ _ ฮ	-----	___ ล	_ ฮ _ ล

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]						
คำร้อง		เสด็จ	(อือฮือ	ฮือ ฮืออือ) มา		เกย	สุวรรณ
ทำนองร้อง	-----	_ ฮ ม	_ ฮ ล	ฮ ลฮ _ ฮ	-----	___ ล	_ ล ล

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----]						
คำร้อง		(เออ	เออ	ฮือเงอเออ เอิงเงอ	เออเอย)	ทัน	ใด
ทำนองร้อง	-----	___ ล	___ ท	วิวิ ท ล ท	_ ลฮ _	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 5

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 9-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 10-----]						
คำร้อง	(เออ	เออ	เฮ้อเออ ฮือเงอเออ	เฮ้อเออเอิง เงอ		เอ้อ เออ	เฮอะเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ ฮ _ ฮ	___ ล	_ ทล วิวิ ล	ท ลฮ _ ฮ	-----	_ ม _ ฮ	_ ลฮ _ ฮ

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงชมตลาด มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 8 กราวนอก

เพลงกราวนอก มีช่วงลมหายใจ 4 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----] [---ช่วงลมหายใจที่ 2---]					
คำร้อง	ขึ้น ทรง	คอคชา	เอ	ราวัน	ทหาร แท้	โห่
ทำนองร้อง	_ ริช _ ท	_ ท ท ท	_ _ ท _	_ ท ท _	ท ร _ ล	_ ล _ _ _ _ _ _

(ต้นเสียงชาย ร้องโห่ขึ้น 3 ลา และลูกคู่รับว่า “ฮิว” พร้อมกัน)

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]		
คำร้อง	สนั่น	หวั่น	ไหว
ทำนองร้อง	_ _ ท ล	_ _ _ ล	_ ริ _ _

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]							
คำร้อง	ขยาย ยก	โย ธา	คลา	ไคล	ลอย ฟ้า	มาใน	โพยม	มาน
ทำนองร้อง	_ ทริ _ ริ	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ ท _ _	_ ท _ ริ	_ _ ท ท	_ _ ท ท	_ _ _ ท

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงกราวนอก มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1

บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 9 ทะแกลองโยน

เพลงทะแกลองโยน มีช่วงลมหายใจ 38 ช่วง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[----ช่วงลมหายใจที่ 1----][----ช่วงลมหายใจที่ 2----							
คำร้อง					ข้าง	เคย	ข้าง	นิมิต
ทำนองร้อง	----	----	----	----	___ รม	_ ร _ ร	___ ซล	_ ซ ล

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----							
คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)	เหมือน	(ฮือ)	ไม่ ผิด		ข้าง	มัม	ชะวาน
ทำนองร้อง	_ ซ _ ลซ	___ ท	___ รั	_ ลซ _ ซ	----	___ ท	___ ท	_ ล ล

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----							
คำร้อง			เร็ง	แรง			กำ แหง	(ฮือ) หาญ
ทำนองร้อง	----	----	___ ซ	___ ซ	----	----	_ ท _ ท	_ รั _ ท

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----							
คำร้อง	(ฮือ)	ชาญ	ศึก	(ฮือฮือฮือฮือ)สู้	รู้	ท่วง	(ฮือฮือ ฮือฮือ) ที	
ทำนองร้อง	_ รั _	___ ล	___ ซ	ลท ลซ _ ซร	_ ท _ มซ	_ ร _ ร	_ ท _ รม	รท รม _ ม

บรรทัดที่ 5

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 9-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 10-----							
คำร้อง			ผูก	เคื่อง		เรื่อง	ทอง	ทอ
ทำนองร้อง	----	----	___ ท	___ รั	_ ท _	___ ซ	___ ซ	___ ซ

บรรทัดที่ 6

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 11-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 12-----							
คำร้อง		กระ วิล	ทอง	หล่อ	ทอ	แสง	(ฮือ) (ฮือฮือ ฮือฮือ) ลี	
ทำนองร้อง	----	_ ท ท	___ ท	___ ล	_ ท _ ท	___ ท	_ รั _ ท	_ ลซ _ ท

บรรทัดที่ 7

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 13-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 14-----							
คำร้อง	(ฮือฮือ)		ห้อย	หู	(ฮือ)	ภู	จาม	มรี
ทำนองร้อง	_ รั ล	----	___ ซ	_ ม _ ซ	___ รั	___ รั	_ ซ _ ท	_ ท ท

บรรทัดที่ 8

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 15-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 16-----							
คำร้อง		ปก	(อืออือ อืออือ) ตระพอง	ทอง	พรวณ	(อืออือ อืออือ อืออือ) ณะราย		
ทำนองร้อง	-----	--- ช	-- ล ท	_ ลช ม ม	--- ร	--- ร	-- ร ม	รท รม ม ม

บรรทัดที่ 9

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 17-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 18-----							
คำร้อง			เครื่อง	สูง	(อือ)	เรียง	สาม	แถว
ทำนองร้อง	-----	-----	--- ร	_ ท _ ร	--- ช	--- ช	--- ช	--- ช

บรรทัดที่ 10

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 19-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 20-----							
คำร้อง	(อือ)	ลาย	กาบ	(อืออืออืออือ) แก้ว	แสง	(อือ) แพรว	(อืออือ อืออือ) พราย	
ทำนองร้อง	--- ร	--- ท	--- ช	ลท ลช _ ชร	_ ท _ ม	_ ช _ ม	-- ช ม	_ รท _ ร

บรรทัดที่ 11

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 21-----							
คำร้อง			อ	ภิรม	(เออ	เอ้อเอ็ง เอ้อ	เออเอ้ย) สับซุ่ม	ส่าย
ทำนองร้อง	-----	---	--- ม	--- ช ช	--- ท	ท ล _ ท	ลช ร _ ม	--- ม

บรรทัดที่ 12

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 22-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 23-----							
คำร้อง	(อืออือ)	บัง	แทรก	อยู่	เป็น	คู่	(อืออือ อืออือ) เคียง	
ทำนองร้อง	-- ช ร	--- ล	--- ล	_ ช _ ช	--- ร	--- ด	--- รมี	_ มีร _ ร

บรรทัดที่ 13

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 24-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 25-----							
คำร้อง	(อืออือ อืออือ)	กลอง	(อืออือ อือ	อืออืออือ) ชนะ	(อืออือ	อืออือ)	ประโคม	คึก
ทำนองร้อง	_ รมี _ รมี	--- ท	-- รมี ท	ล ทล ล ท	-- ล ท	_ ลช _	-- ด ด	--- ร

บรรทัดที่ 14

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 26-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 27-----							
คำร้อง		มโห	(อืออืออืออือ	อืออืออือ) ระทึก	(อืออือ	อืออือ) กึก	ก้อง	(อืออือ) เสี่ยง
ทำนองร้อง	_ ด _	-- มี มี	_ ชช มี	ร มีร มี มี	-- ร มี	_ รมี _ ม	--- ช	ม ช _ ท

บรรทัดที่ 15

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 28-----]							
คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		แตว	สังข์	(ฮือ) (เออ	เฮ้อเฮย) ส่ง	(ฮือ ฮือฮือ)	ลำ เนียง
ทำนองร้อง	_ รั _ ล	_____	___ ซ	___ ซ	_ รั _ ท	ท ล _ ม	_ ซ _ ลซ	ม ซ _ ร

บรรทัดที่ 16

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 29-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 30-----]							
คำร้อง		นาง		จำ เรียง	เคียง	ซ้าง	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) ทรวง
ทำนองร้อง	_____	___ ล	_____	_ ล _ ล	___ รั	___ รัมี	_ ดั มี	มี รั _ รั

บรรทัดที่ 17

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 31-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 32-----]							
คำร้อง	ฮือ ฮือฮือ)	สาว	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือฮือ) สุรางค์	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	นาง รำ	พ็อน
ทำนองร้อง	_ มี _ รั	___ ท	___ รั ท	ล ทล ล ล	___ ล ท	_ ลซ _	_ ดั _ ดั	___ รั

บรรทัดที่ 18

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 33-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 34-----]							
คำร้อง		ดัง	(ฮือฮือ ฮือ)	กิน นร	แน่น	นวล	(ฮือ	ฮือฮือ) ระเหง
ทำนองร้อง	___ ดั	___ มี	___ ซซ มี	_ รั _ รั	___ ซ	_ ม _ ซ	___ ม	_ ลซ _ ลท

บรรทัดที่ 19

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 35-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 36-----]							
คำร้อง	ฮือ ฮือ)		นัก	ลิทธิ	ฮือ (เงอเออ	เออเฮอะเออเออ	เฮอะเฮย) ฤทธิ	ธิรงค์
ทำนองร้อง	_ รั ล	_____	___ มี	_ รั _ ดั	_ รั _ ซมี	รั มีรั _ ด	_ มีรั _ รั	___ ล ล

บรรทัดที่ 20

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 37-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 38-----]							
คำร้อง		ถื่อ	ทวน	ฉง	ลิ่ว	ลอย	(ฮือ	ฮือฮือ) มา
ทำนองร้อง	_____	___ รั	___ ท	___ ท	___ ม	___ ซ	___ ม	_ ลซ _ ล

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงทะแยกลองโยน มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง ตำแหน่งที่พบ คือ บรรทัดที่ 11 และ 15

เพลงที่ 10 กระบอกล

เพลงกระบอกล มีช่วงลมหายใจ ช่วง ดังนี้

เที่ยวที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 4 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]			
คำร้อง	ครั้น ถึง	ที่	ประจัญ	บาน	ประจัญ	บาน	ราญ	รอน
ทำนองร้อง	_ ท _ ล	_ รื _ ลซ	_ ล ซ ซ	_ ซ _	_ ท ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ท _

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]			
คำร้อง	เห็น วา	นร	นับ	แสน		แน่น	หนา	(เงอ เออเอ้อ)
ทำนองร้อง	_ รื _ ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ซ _ ท	_ รื _ ล	_ _ _ ซ	_ มซ _ ล	_ รื _ ลท

การหายใจ	[-----]	
คำร้อง	เออเออ)	
ทำนองร้อง	_ ลซ _	_ _ _

เที่ยวที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 4 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]			
คำร้อง	กับ	ทั้งองค์	(อื้ออ)	พระลักษมณ์	พระลักษมณ์	ศึก	ดา	
ทำนองร้อง	_ _ _ ซ	_ _ ล ล	_ _ _ ทล	_ ล _ ล	_ _ _	_ ท _ ท	_ _ _ ซ	_ ล _

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]			
คำร้อง	ยืน	รถ	รัต	ตะนา		อยู่กลาง	พล	เอย
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ _ ล ล	_ _ _	_ ม _ ซ	_ _ _ ซ	_ _ _ ซ

เที่ยวที่ 3 มีช่วงลมหายใจ 4 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]			
คำร้อง	จึง	หยุด	ข้าง	ทรง	ข้าง	ทรง	อง	อาจ
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ซ	_ ล _ ล	_ ซ _ ซ	_ _ _ รื	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ล _ ท

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]					[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]		
คำร้อง	ลอย	เลื่อน	เกลื่อน	กลาด		กลางเว	หน	(เงื่อ เออเอื่อ)
ทำนองร้อง	___ ท	___ ท	_ ลช _ ช	___ ช	_____	_ ช _ ช	___ ล	_ วั _ ล

การหายใจ	[-----]	
คำร้อง	เออเออ)	
ทำนองร้อง	_ ลช _	_____

เที่ยวที่ 4 มีช่วงลมหายใจ 4 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]					[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]		
คำร้อง	ให้	กุมภันท์	(ฮือฮือ)	บรรดา		บรรดา	จำแลง	ตน
ทำนองร้อง	___ ล	_ ช ล ล	_ ท ล	_ ช _ ช	_____	_ ท _ ท	___ ล ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]					[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]		
คำร้อง	ไล่	กล	ขับ	รำ		ระบำ	บรรพ์	เอย
ทำนองร้อง	___ ช	___ ล	___ ช	___ ล	_____	_ ช ช	___ ช	___ ช

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงกระบอก มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ ไน้ดเพลง 1

บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 11 แหกอะหวัง

เพลงกระบอก มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

เที่ยวที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 5 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]							
คำร้อง			เอ๋อเอ๋ย	บัดเอ๋ย			บัด	นั่น
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ม	_ ซ _ ล	-----	-----	___ ม	_ ซ _ ซล

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]							
คำร้อง	รูป	นิมิต	ฤทธิ์	อิแรง			แข็ง	ขัน
ทำนองร้อง	_ ซ _ ซ	_ ม ซ ล	___ ล	_ ซ ซ	-----	-----	___ ม	_ ซ _ ม

การหายใจ	[-----]	
คำร้อง	(ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	___ ซร	-----

เที่ยวที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 3 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]							
คำร้อง	สาว	สุรางค์	นาง	ฟ้า			เท	วิญ
ทำนองร้อง	___ ร	_ ท ท	___ ท	___ ร	___ ล	-----	___ ซ	___ ซ

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]							
คำร้อง	บังคม	คัล		คำ นัป			รับ	บัญชา
ทำนองร้อง	_ ซ ซ	___ ซ	-----	_ ซ _ ล	_ ซ _	-----	___ ซ	_ ร ร

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงแหกอะหวัง มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1

บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 12 สร้อยสน

เพลงสร้อยสน มีช่วงลมหายใจ 32 ช่วง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][--ช่วงลมหายใจที่ 2--]							
คำร้อง			ต่าง	จับ	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	ฮือ)	ระบำ
ทำนองร้อง	----	----	--- วิ	--- วิ	_ ม _ ซ	_ ลซ _ ม	_ ซ _	__ วิ วิ

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][--ช่วงลมหายใจที่ 4--]							
คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮือ) วิชา	พื่อน
ทำนองร้อง	_ _ วิ ม	_ วิ ทำ _	--- วิ	_ ม วิ _ ล	--- ทุ	_ วิ ทุ รวม	_ ซ _ ม	--- ม

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]							
คำร้อง			ทอด	กร	(ฮือฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)	กรีด	กราย
ทำนองร้อง	_ ซ _ วิ	----	--- วิ	_ ทุ _ วิ	--- วิ ม	_ วิ ทุ _ รวม	--- ม	--- ซ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----]							
คำร้อง		(เออ		เอ้อเอ้อ เออเออ		ฮือ)	ซ่าย	ขวา
ทำนองร้อง	----	--- ซ	----	_ ลซ _ ลท	----	_ วิ _	_ ล ทุ	_ ซ _ ล

บรรทัดที่ 5

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 9-----][--ช่วงลมหายใจที่ 10--]							
คำร้อง	(ฮือฮือฮือ	ฮือฮือ)	ร้าย	(ฮือฮือ)เรียง	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	ฮือ) เคียง	คม
ทำนองร้อง	_ วิ ล ทุ	_ ลซ _	_ ซ วิ	_ ทุ รวม ม	--- ซ	_ ลซ _ ม	_ ซ _ วิ	--- วิ

บรรทัดที่ 6

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 12-----][--ช่วงลมหายใจที่ 13--]							
คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	เออ)ประสม	(ฮือ) ตา
ทำนองร้อง	_ _ วิ ม	_ วิ ทุ _	--- วิ	_ ม วิ _ ล	--- ทุ	_ วิ ทุ _ รวม	_ ซ ม ม	_ ซ _ วิ

บรรทัดที่ 7

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 14-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 15-----]							
คำร้อง	(เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮือเอ้อเออ	เออเฮอะเฮิงเฆอ	เออเออ)เลี้ยว	ไ่	ไ้ว	คว่า
ทำนองร้อง	--- ทุ	_ วิ ทุ _ รวม	_ ซ ซ ม	_ วิ ม รวม	_ วิ ทุ _ วิ	_ ทุ _ ทุ	_ ลซ _ ล	_ ทุ _ วิ

บรรทัดที่ 8

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 16-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 17-----]							
คำร้อง	(อือ)	(เออ)		เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ		อื้อ)	เป็นท่า	ทาง
ทำนองร้อง	___ ท	___ ช	___	_ ลช _ ลท	___	___ วั	_ ล ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 9

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 18-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 19-----]							
คำร้อง	(เออ	อื้อเอื้อเอื้อ	เออ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	อื้อ) ช้อน	จังหวะ	ประ	เท้า
ทำนองร้อง	___ ท	_ วั วั ช	___ ล	ท ลช _ ลท	_ วั _ ท	_ ล ช	_ ล _ ม	___ ชล

บรรทัดที่ 10

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 20-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 21-----]							
คำร้อง	(อืออื้อ	อื้ออื้อ)	(เออ	เฮอะเอิง เออ	เออ	เอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ	อื้อ) เคล่า	คล่อง
ทำนองร้อง	_ ช ล	_ ชม _	___ ช	_ ลช _ ร	___ ม	_ ชม _ ชล	_ ด _ ช	_ ม _ ช

บรรทัดที่ 11

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 22-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 23-----]							
คำร้อง	(อือ อื้ออื้อ)		เอื้อว	ลวด	(อือ อื้ออื้อ)		สวด	คล่อง
ทำนองร้อง	_ ม _ ลช	___	___ ล	_ ช _ ช	_ ม _ ลช	___	___ ร	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 12

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 24-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 25-----]							
คำร้อง	(อื้ออื้อ)		(เอื้อเออ	เฮอเออ	เฮอะเออ	เอื้ออื้อเอื้อเอื้อ	เฮอะเออ)ไปตาม	หว่าง
ทำนองร้อง	_ ช ร	___	_ ท _ ร	_ ม _ ช	___ ลช	_ ม ชช ร	_ มร ร ร	___ ท

บรรทัดที่ 13

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 26-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 27-----]							
คำร้อง	(อือ) (เออ	อื้อเอื้อเอื้อ	เออ	เอื้อเอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ	อื้อ) วง	เวียน	เหียน	หัน
ทำนองร้อง	_ ร _ ท	_ วั วั ช	___ ล	ท ลช _ ลท	_ วั _ ล	___ ล	___ ช	_ ด _ ช

บรรทัดที่ 14

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 28-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 29-----]							
คำร้อง	(อื้อ อื้ออื้อ	อื้ออื้อ)	(เออ	อื้อเอื้อเอื้อ	เอื้ออื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เฮอะเออ) ก็น	กลาง
ทำนองร้อง	_ ด _ ชล	_ ชม _	___ ท	_ วั วั ล	_ ท วั วั ล	ท ลช _ ล	_ ทล _ ร	_ ท _ ร

บรรทัดที่ 15

การหายใจ	-----ช่วงลมหายใจที่ 29(ต่อ)-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 30-----							
คำร้อง	(เอ๋อ	เอ๋อเอ๋อ เอ๋อเอ๋อ	ฮือฮือเอ๋อ	เอ๋อเอ๋อเอ๋อเอ๋อ	เอ๋อเอ๋อ) เป็นคู่	คู่	อยู่	กลาง
ทำนองร้อง	___ ทุ	_ วั ทุ _ วม	_ ทุ ทุ ม	_ วั ม วั ม	_ วั ทุ ทุ ทุ	_ ทุ ทุ _ ทุ	_ ทุ _ ทุ	_ ทุ _ ทุ

บรรทัดที่ 16

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 31-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 32-----							
คำร้อง		(เอ๋อ		เอ๋อเอ๋อเอ๋อเอ๋อ		ฮือ)	ฮือ	พร
ทำนองร้อง	-----	___ ทุ	-----	_ ทุ ทุ _ ทุ ทุ	-----	___ วั	___ ทุ	___ ทุ

การหายใจ	-----]	
คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	___ ทุ ทุ	_ ทุ ทุ _

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงส้อยสน มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 13 กล่อมช้าง

เพลงกล่อมช้าง มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

เที่ยวที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 9 ช่วง

วรรคที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]
คำร้อง	เมื่อ (ฮือฮือ ฮือฮือฮือ) นั้น (ฮึงฮือ-ฮือ ฮือฮือฮึง-เงย)
ทำนองร้อง	----- ช ช ล ทล วั ท วั ท ล ทล ล -----

วรรคที่ 2

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]
คำร้อง	พระลักษมณ์ ผู้ ทรง ศักดิ์ แล ทรง (ฮือ-ฮือ ฮือฮือ) ศรี (ฮือ - ฮือ)
ทำนองร้อง	----- ล ท ล ช ล ล ช ล ล ล ท ล ช ล ด ช -----

วรรคที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]
คำร้อง	ทั้ง (ฮือฮือฮือ ฮือฮือฮือ) พวก ปลา กร (ฮึงฮือ-ฮือ ฮือฮือฮึง-เงย)
ทำนองร้อง	----- ร ท ร ท ล ทล ล ช ท ท ท วั ท ล ทล ล -----

วรรคที่ 4

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 9-----]
คำร้อง	ดู ว่า พ่อน บน เม (ฮือ-ฮือ ฮือฮือ) ฆา
ทำนองร้อง	----- ล ล ล ท ช ล ล ล ท ล ช ช -----

เที่ยวที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 9 ช่วง

วรรคที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 11-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]
คำร้อง	หมาย (ฮึงฮือ ฮือ ฮือฮือ) ว่า สุริน ทร (ฮึงฮือ-ฮือ ฮือฮือฮึง-เงย)
ทำนองร้อง	----- วั ช ช ม วั ม วั ช ท ท ท วั ท วั ท ล ทล ล -----

วรรคที่ 2

การหายใจ	-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]
คำร้อง	สุ ร อั สร เหวอหรร (ฮือ - ฮือ ฮือฮือ) ฆา (ฮือ ฮือ)
ทำนองร้อง	----- ล ท ช ท วั ล ล วั ล ท ล ช ล ด ช -----

วรรณคดี 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]			
คำร้อง	พระ	(อือ ฮึงอือ อือ อือฮือ)เพลิน	(อือฮือ อือฮือ เจริญ	ตา (ฮึงอือ-อือ อือฮือฮึง-เงย)
ทำนองร้อง	__ _ รั	_ ท รั รั ท	_ ล ทล ล	_ ลท _ ลช

วรรณคดี 4

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 9-----]			
คำร้อง	ทั้ง	พล	สวา	วานร (อือ-ฮือ อือฮือ)ไพโร
ทำนองร้อง	__ _ _	__ _ ลท	_ ช _ ล	__ ล ลท

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงกล่อมช้าง เป็นลักษณะการหายใจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระบบ
โน้ตเพลงไทย แต่จะยึดความต่อเนื่องของทำนอง และคำร้องเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นการขับร้องอิสระ คล้ายกับ
การลอยจังหวะ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของจังหวะหน้าทับ

เพลงที่ 14 แผลงวันทอง

เพลงแผลงวันทอง มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

เที่ยวที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 8 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][--ช่วงลมหายใจที่ 2--]							
คำร้อง			(เฮอ	เออ	เออ	ฮือเฮ้อเอ	เฮอะเอะ)เมีอ	เออ
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ล	___ ฮ	___ ฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ร _ ม

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][--ช่วงลมหายใจที่ 4--]							
คำร้อง			(เออ	เฮอะเอิงเงอเออ	ฮือเฮ้อ เออ	เฮ้อเออ เฮ้อเอะ	ฮือ) เมีอ	นั่น
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ล	_ ลท ล ฮ	__ ลล ฮ	ฟ ม _ ฟม	_ ล _ ม	_ ร _ มฟ

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][--ช่วงลมหายใจที่ 6--]							
คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)		อิน ท	ร ฑิต	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)	อิน	ดี
ทำนองร้อง	_ ม _ ฟม	-----	_ ม _ ม	_ ม _ ฟ	_ ม _ ฟ	_ มร _ มฮ	___ ฮ	___ ฮ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----][--ช่วงลมหายใจที่ 8--]							
คำร้อง	(เออ	เฮ้อเอ้อ เออเออ	ฮือเฮ้อเออ	เออเฮอะเอิงเง้อ	เออเอ้อ เฮ้อเออ	เฮอเออ เฮอเอะ ฮือ)	จะมี	ไหน
ทำนองร้อง	___ ฮ	_ ลฮ _ ลท	__ รรื ท	_ ล ทล ท	_ ลฮ ล ฮ	ฟม ฟม _ ล	_ ม ม	___ ม

การหายใจ	[-----]	
คำร้อง	(ฮือ) (ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ ล _ มฟ	_ มร _

เที่ยวที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 8 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]							
คำร้อง		เห็น ข้า	(อืออือ อืออือ) คึก	อือ) เออ	อืออือเอ	เฮอะเออ) เอีย	อือ) เขิง	
ทำนองร้อง	-----	_ ลรื _ ล	_ ซ _ ลท	_ ทล _ ม	_ ซ _ ฟ	_ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ล _ ม

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]							
คำร้อง			(เออ	เฮอะเอิงเออเออ	อืออือ เออ	อือเออ อือเออ	อือ) ระเวิง	ใจ
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ล	_ ลท ล ซ	_ ลล ซ	ฟ ม _ ฟม	_ ล ม ม	___ ม

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]							
คำร้อง			จึ่ง	จ้บ	(อือ อือ	อืออือ อืออือ)	ศร	ซัย
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ม	___ ร	_ ม ฟ	_ มร _ มซ	___ ซ	_ ล _ ซ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----]							
คำร้อง	(เออ	อืออือ เออเออ	อืออือเออ	เออเฮอะเอิงเออ	เออเออ อือเออ	เฮอะเออ เฮอะเออ อือ)	ขึ้น	บูชา
ทำนองร้อง	___ ซ	_ ลซ _ ลท	_ รวี ท	_ ล ทล ท	_ ลซ ล ซ	ฟม ฟม _ ล	_ ล ม	_ ร ม ม

การหายใจ	[-----]	
คำร้อง	(อืออือ	อืออือ)
ทำนองร้อง	_ มฟ	_ มร _

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงแมลงวันทอง มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง

1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 15 เห่เชิดฉิ่ง

เพลงเห่เชิดฉิ่ง มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

เที่ยวที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 11 ช่วง

ต้นเสียง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]
คำร้อง	(เอ๋อเอ๋อ อี้้ออี้้อ) พาด สาย หมายถึง เข้มข้น เข่น เขียว
ทำนองร้อง	_ ท _ รี่ _ มี่ รี่ _ รี่ _ ล _ รี่ _ รี่ _ ท ท _ ลข _ ข _ ล _ ข

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[----ช่วงลมหายใจที่ 5----][----ช่วงลมหายใจที่ 6----][-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]
คำร้อง	น้ำว เหนียว ด้วย กำลัง อัง ส่า (อี้้ออี้้ออี้้ออี้้ออี้้อ อี้้ออี้้ออี้้ออี้้อ) เอย (อี้้อ)
ทำนองร้อง	_ ท _ ข _ ข _ ล _ ข _ ล ล _ ล _ ล รี่ รี่ ล ทลข ล ทล รี่ ท _ ท _ รี่

ลูกคู่

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[----ช่วงลมหายใจที่ 8----] [----ช่วงลมหายใจที่ 9-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 10-----][-----11-----]
คำร้อง	น้ำว เหนียว ด้วย กำลัง อัง ส่า (อี้้ออี้้ออี้้อ อี้้ออี้้ออี้้อ) เอย
ทำนองร้อง	_ ท _ ข _ ข _ ล _ ข _ ล ล _ ล _ ล _ รี่ รี่ ล _ ท ล ข _ ข

เที่ยวที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 10 ช่วง

ต้นเสียง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[----ช่วงลมหายใจที่ 1----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----] [---ช่วงลมหายใจที่ 4----]
คำร้อง	(เอ๋อเอ๋อ อี้้ออี้้อ) สังเกต ตรง องค์ พระลักษมณ์ อ นุชา
ทำนองร้อง	_ ท _ รี่ _ มี่ รี่ _ รี่ _ ล _ ท _ ท _ ท _ รี่ _ รี่ _ ล _ ท ท

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----][-----7---]
คำร้อง	อ สุรา ก็ ลั่น ไปทันใด (อี้้ออี้้ออี้้ออี้้ออี้้อ อี้้ออี้้ออี้้ออี้้อ) เอย (อี้้อ)
ทำนองร้อง	_ ข _ ล ล _ ล ข _ ล ข _ ล ล ล _ ล ทลข ล ทล รี่ ท _ ท _ รี่

ลูกคู่

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 9-----] [---ช่วงลมหายใจที่ 10---															
คำร้อง	อ		สุรา		ก็		ล้น		ไปทันใด		(อืออืออืออือ)		เอย			
ทำนองร้อง	___ ข		__ ล ล		__ ล ข		__ ล ข		_ ล ล ล		_ ล ทลข		___ ข		_____	

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงเห่เชิดจิ้ง เป็นลักษณะการหายใจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระบบโน้ตเพลงไทย แต่จะยึดความต่อเนื่องของทำนอง และคำร้องเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นการขับร้องอิสระ คล้ายกับการลอยจังหวะ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของจังหวะหน้าทับ

เพลงที่ 16 ร่ายรูด

เพลงร่ายรูด มีช่วงลมหายใจ 4 ช่วง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

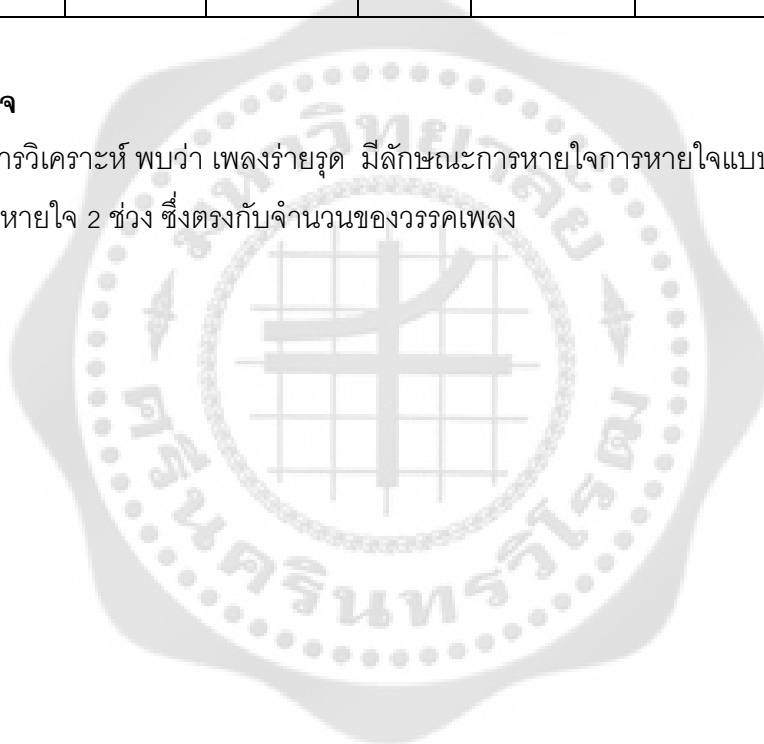
การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]			
คำร้อง	ลูก ศร	กระจาย	เป็นสาย	ฝน	ตก ถูก	ถึง คน	ไม่ ทน	ได้
ทำนองร้อง	_ ซ _ รี่	_ _ ท ท	_ _ ท รี่	_ รี่ _ _	_ ล _ ล	_ ท _ ท	_ ซ _ ท	_ ท ซ _

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]			
คำร้อง	แล้วต้องพระ	อนุชา	เสนา	ใน	สลับ ไป	ไม่ เป็น	สม	ประดี
ทำนองร้อง	รี่ ซ _ รี่	_ ล ท ท	_ _ รี่ ท	_ ท _ _	ท ล _ ท	ท ซ _ ท	_ _ _ ท	_ รี่ ล ล

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงร่ายรูด มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 17 ลิงโลด

เพลงโอด มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

เที่ยวที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 5 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง			บัด	เอย		บัด	(ฮือ ฮือฮือ ฮือฮือ) นั้น	
ทำนองร้อง	----	----	_ พ _	_ ซ _ ล	___ ด	___ ซ	_ ล _ ล	ซฟ ซล _ ด

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]							
คำร้อง		ห	นุมาน		ห	นุมาน		ไม่ต้อง
ทำนองร้อง	___ ล	___ ซ	___ ล ล	----	___ พ	___ ซ ซ	----	___ ซ ซ

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]							
คำร้อง			ไม่	ต้อง		ศร	ศรี	เอย
ทำนองร้อง	_ พ _	----	___ ซ	_ พ _ ซ	_ พ _	___ ล	_ ด _ ล	_ ด _ ล

เที่ยวที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 6 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง	(ดนตรีส่งร้อง)				ยืน	ทะยาน	ดาล	โกรธ
ทำนองร้อง	___ ด ล	ซ พ _ ซ	___ ล	ซ ซ ซ ซ	___ ซ	___ ซ ซ	___ ซ	___ พ

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]							
คำร้อง			ดาล	โกรธ		ดังอัค	(ฮือ ฮือฮือ ฮือฮือ) คี	
ทำนองร้อง	___ ซ	----	___ ล	___ ซ	----	___ ล ซ	_ ล _ ล	ซฟ ซล _ ล

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]							
คำร้อง		ฐึ	หน้า	(ฮือฮือ)	ฐึ	หน้า	ว่า	เหวย
ทำนองร้อง	----	___ ด	_ ล _ ด ซ	_ พ _ ซล	___ ล	_ ซ _ ซ	_ พ _ ซ	_ พ _ ซ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]							
คำร้อง			ว่า	เหว		สหัส	สะนัย	เอย
ทำนองร้อง	___ ดํ	_____	___ ช	ฟ ช _ ล	___ ดํ	__ ล ช	__ ล ล	___ ล

เที่ยวที่ 3 มีช่วงลมหายใจ 8 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----2-----]							
คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				เหตุ	ใด		ไปเข้า
ทำนองร้อง	__ ดํ ล	ช ฟ _ ช	___ ล	ช ช ช ช	___ ฟ	_ ช _	_____	_ ช ช

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]							
คำร้อง			ไป	เข้า		ข้างพวก	(อ้อ	อ้ออ้อ)ยักษ์
ทำนองร้อง	___ ฟ	_____	___ ล	_ ดํ ช	_ ฟ _	__ ช ช	_ ฟ _ ฟ	_ ชล _ ดํ

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]							
คำร้อง		มาแฝง	ผลาญ		มาแฝง	ผลาญ		พระลักษมณ์
ทำนองร้อง	_____	__ ล ล	_ ดํ _ ล	_ ดํ _	__ ช ช	_ ล _ ช	_ ล _	__ ล ล

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----]							
คำร้อง	(อ้ออ้อ	อ้ออ้อ)	พระ	ลักษมณ์		ให้ตก	ชัย	เอย
ทำนองร้อง	_ ช ล	_ ชฟ _	___ ดํ	___ ดํ	_____	_ ล ช	___ ล	_ ดํ _ ล

เทียวกี่ 4 มีช่วงลมหายใจ 8 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				กู	จะล้าง	(ฮือฮือ)	ชีวัน
ทำนองร้อง	_ _ ดั ล	ซ พ _ ซ	_ _ _ ล	ซ ซ ซ ซ	_ _ _ ซ	_ _ ซ ซล	_ ดั _ พ	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]			
คำร้อง			ชี	วัน		ให้บรร	(ฮือ ฮือฮือ ฮือฮือ) ลัย	
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ _	_ ซพ _ ล	_ _ _ ล	ซพ ซล _ ล

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]		[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]		[-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]		
คำร้อง		ให้สา	ใจ		ให้สา	ใจ	อินทรา
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ ซ ล	_ ดั _ ล	_ _ _ _	_ พ _ ซ	_ ดั _ ซ	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 8-----]			
คำร้อง	(ฮือ	ฮือฮือ)	อิน	ทรา		ที่ อ่า	ธรรพ์	เอย
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ ซ พ	_ _ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ _	_ ซพ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ ล

เทียวกี่ 5 มีช่วงลมหายใจ 7 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				ว่า	พลา	แผ่น	โผน
ทำนองร้อง	_ _ ดั ล	ซ พ _ ซ	_ _ _ ล	ซ ซ ซ ซ	_ _ _ ซ	_ พ _ ซ	_ _ _ พ	_ _ ซ _

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]			
คำร้อง	(ฮือ)		แผ่น	โผน	(ฮือ)	โชน		ทะยาน
ทำนองร้อง	_ _ _ ดั	_ _ _ _	_ _ _ ซ	_ _ _ ล	_ _ _ ดั	_ _ _ ล	_ _ _ _	_ _ ล ล

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]			
คำร้อง		ขึ้น ดี	ความ		ขึ้น ดี	ความ	ท้าย	คชา
ทำนองร้อง	-----	_ ซฟ _ ล	___ ล	-----	_ ฟ _ ซ	___ ซ	___ ล	_ ซ ซ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]			
คำร้อง	(ฮือ	ฮือฮือ)	ท้าย	คชา		อา	สัญ	เอย
ทำนองร้อง	___ ล	_ ซ ฟ	___ ด	_ ล ล	-----	___ ล	___ ล	_ ด _ ล

เที่ยวที่ 6 มีช่วงลมหายใจ 7 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				จ้าง	หัก	คอ	พญา
ทำนองร้อง	_ ด ล	ซ ฟ _ ซ	___ ล	ซ ซ ซ ซ	___ ล	_ ซ _ ฟ	___ ซ	_ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]			
คำร้อง			คอ	พญา		เอ รา	(ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)วัน
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ล	_ ล ล	-----	_ ล _ ล	___ ล	ซฟ ซล _ ล

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]			
คำร้อง		ชิง	คั่น		ชิง	คั่น	ศร	ศักดิ์
ทำนองร้อง	-----	___ ล	___ ล	-----	___ ซ	___ ซ	___ ซ	_ ด _ ฟ

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 7-----]			
คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	ศร	ศักดิ์		มัม	มะวาน	เอย
ทำนองร้อง	_ ซ ล	_ ซ ฟ	___ ล	_ ด _ ซ	-----	___ ด	_ ล ล	___ ล

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงสิงห์โลด มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1

บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 18 ลิงลาน

เพลงลิงลาน มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

เที่ยวที่ 1 ท่อนที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 6 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]			
คำร้อง	(ฮือแจ๋เออ)	เอ็ง เงอ	เออเอ๋ย)เมี๋	เอย		(เอ๋อ เออ)	เอ๋อ เอย)	
ทำนองร้อง	_ ซั ซั มั	_ รั _ มั	_ รั ดั _ รั	_ ดั _ รั มั	_____	_ ดั _ รั	_ ดั _ มั	_____

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]			
คำร้อง	(เออ เออ)	เอ้อเออ เอย	ฮือ) เมี๋	นั่น	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	(เอ้อ เออ)	เอ็ง ฮือแจ๋เออ)	
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	_ ลซ _ ซม	_ ซ _ รั	_ ดั _ รั มั	รั มั รั ดั _ _	_ รั _ ดั	_ ท รั รั ล	_____

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]			
คำร้อง	อิน ท	วชิต	ฤทธิ	ธิ ไกร		ฤทธิ	ธิ ไกร	
ทำนองร้อง	_ ซ _ ซ	_ _ ซ ล	_ ซ _ รั	_ _ ดั ดั	_____	_ _ รั	_ _ ดั ดั	_____

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 6(ต่อ)-----]							
คำร้อง	(ฮือเออเออ)	ฮือเอ็ง เงอ	เออเอ๋ย) ใจ	หาญ	(เอ้อ	เออเออ	ฮือแจ๋เออ)	
ทำนองร้อง	_ มั รั มั	_ มั รั _ มั	_ รั ดั _ ล	_ ล _ ดั ซ	_ _ _ ม	_ _ ซ ล	_ _ ด ด ซ	_____

ท่อนที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 6 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]			
คำร้อง	ไม่ หลีก	หลบ	ขบ	ฟัน
ทำนองร้อง	_ ซั _ ดั	_ _ _ ดั	_ _ _ รั	_ มั _ มั

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]			
คำร้อง			ขบ	ฟัน			ประจัญ	บาน
ทำนองร้อง	_____	_____	_ _ _ ซ	_ ล _ ล	_____	_____	_ _ ซ ซ	_ _ _ ซ

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]							
คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ)	รอน	ราญ			ผัด	ผั้น
ทำนองร้อง	___ ล	___ ชม	___ ดิ	___ ดิ	___	___	___ ริ	_ มี่ _ มี่

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]							
คำร้อง	(ฮือ)		ผัด	ผั้น	(ฮือ	ฮือฮือ) ทั้น	ท่วง	(ฮือฮือ) ที่
ทำนองร้อง	___ ชี่	___	___ ดิ	___ ริ	___ มี่	_ ริดิ _ ล	___ ช	ม ชล _ ล

เที่ยวที่ 2

ท่อนที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 5 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]							
คำร้อง			หันเหียน	เปลี่ยนท่า			เปลี่ยน	ท่า
ทำนองร้อง	___	___	_ ดิ _ ดิ	_ ม _ ช	___ ม	___	___ ม	___ ช

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]							
คำร้อง		ง่า	ศร	จ้อง	(เอ๋อ	เออเออ	ฮือจ้อ เอย)	
ทำนองร้อง	___ ม	___ ช	_ ม _ ล	_ ดิ _ ช	_ ม _ ม	___ ช ล	___ ดิ _ ดิ ช	___

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----]							
คำร้อง	ตี	ต๋อง	ห	นุมาน		ห	นุมาน	
ทำนองร้อง	___ ช	___ ช	_ ม _ ช	___ ล ล	___	___ ล	___ ดิ _ ดิ	___

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----]							
คำร้อง	(เอ้อเออเออ	เอ้อเอิง เงอ	เออเอ่ย)ชาญชัย	ศรี	(เอ้อ	เออเออ	ฮือจ้อเอย)	
ทำนองร้อง	_ มี่ ริ _ มี่	_ มี่ริ _ มี่	ริดิ ล _ ล	_ ล _ ดิ _ ช	___ ม	___ ช ล	___ ดิ _ ดิ ช	___

ท่อนที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 6 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]			
คำร้อง	ตก		กระเด็น	ไป
ทำนองร้อง	___ ดั	----	__ มั มั	___ มั

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----][----ช่วงลมหายใจที่ 3----							
คำร้อง			กระเด็น	ไป			กับเคียร์	กรี
ทำนองร้อง	----	----	_ ล _ ล	___ ล	----	----	_ ม _ ช	_ ดั _ ช

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----][----ช่วงลมหายใจที่ 5----							
คำร้อง	(ฮือ	ฮือฮือ)	สลับ	พับ			อยู่	กับที่
ทำนองร้อง	___ ล	___ ชม	__ ดั ล	___ วั	___ ดั	----	___ วั	__ วั มั

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----][-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]							
คำร้อง	(ฮือฮือ ฮือฮือ)		อยู่	กับที่	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)ยุท		ธนา
ทำนองร้อง	_ วั ดั _ วั มั	----	___ ดั	__ ดั วั	___ วั มั	_ วั ดั _ ดั	___ มั	_ ช _ ล

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงลิลา น มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ ในเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 19 กราวรำพม่า

เพลงกราวรำพม่า มีช่วงลมหายใจ 6 ช่วง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง		ดี ใจ		ไพ รี	(เฮอเฮอเฮอ)	เฮอเฮิง เงอ	เฮอเฮย)พินาศ	สิ้น
ทำนองร้อง	----	_ ซ _ ซ	----	_ ซ _ ซ	_ ท ล ท	ท ล _ ท	_ ลซ _ ซร	_ ท _ ร

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]							
คำร้อง	อ	สุริน	สรวล	สันต์	(เฮ้อเฮ้อเฮ้อเฮ้อ)	เฮอเฮิง เงอ	เฮอเฮย) หรร	ษา
ทำนองร้อง	_ ท _ ม	_ ซ ซ	___ ซ	ล ซ _	รื ทล _ ท	ท ล _ ท	_ ลซ _ ม	_ ซ _ ม

บรรทัดที่ 3

การหายใจ	[-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 4-----]							
คำร้อง	(ฮือฮือ)	ทั้งโย ธิ	สม	คะเน	(เฮอฮือเฮ้อเฮ้อ)	เฮอเฮ้อ เฮอเฮย	เฮ	ฮา
ทำนองร้อง	_ ซ ร	_ รืท _ ท	___ ท	_ รื ท ท	_ ล รื รื ซ	_ ลซ _ ลดี	___ รื	___ รื

บรรทัดที่ 4

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 5-----] [-----ช่วงลมหายใจที่ 6-----]							
คำร้อง		คีน เข้า	(ฮือ ฮือฮือ)	ลง กา	(เฮอฮือเฮ้อเฮ้อ)	เฮอเฮ้อเฮอเฮย)	ธา	นี
ทำนองร้อง	----	_ รื _ รืดี	_ รื _ มรื	_ ดี _ ท	_ ล รื รื ซ	_ ลซ _ ลดี	___ รื	___ รื

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงกราวรำพม่า มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง ตำแหน่งที่พบ คือ บรรทัดที่ 1

เพลงที่ 20 แหกปรเทศ

เพลงแหกปรเทศ มีช่วงลมหายใจ ดังนี้

ท่อนที่ 1 มีช่วงลมหายใจ 3 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]				[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]			
คำร้อง	แล้ว	ครอบ	คิ	รี	(ฮือฮือเฮอ)	เอ็งฮือ-เงย)	กับ รี	พล
ทำนองร้อง	___ ชั	_ มั ชัรี	_ ท _ มั	___ มั	___ ชัชั รี	มั ชั _ รี	_ ลท _ รี	_ ท _

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 3-----]							
คำร้อง	เคาะ	ยา	ให้	หล่น	(เออ-เออ)	เอ้อเออ-เอ้อ)	จาก เขา	ใหญ่
ทำนองร้อง	___ รี	___ ท	___ ริช	_ ล _ ท	_ รี _ มั	_ มัรี _ ท	รี ช _ ล	รี ช _

ท่อนที่ 2 มีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง

บรรทัดที่ 1

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 1-----]							
คำร้อง	ต้อง	พระ	อ	นุชา (ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ-เออ)	เออเออ เออเออ)	เส นา	ใน
ทำนองร้อง	___ ล	_ ช _ ท	_ ล _ ม	ช ช _ ล	_ ชม ชช ม	_ รท _ รม	_ ทรี _ ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

การหายใจ	[-----ช่วงลมหายใจที่ 2-----]							
คำร้อง	บัด	ใจ	ก็	พื้น	(เออ-เออ)	เอ้อเออ-เอ้อ)	คีน	มา (ฮือ
ทำนองร้อง	___ ล	_ ท _ ท	___ รี	ช รี ท _	_ รี _ มั	_ มัรี _ ท	_ รี _ ล	_ ล _ ท

การหายใจ	[-----]	
คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ลช _	_____

ลักษณะการหายใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เพลงแหกปรเทศ มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ใน
โน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรง
บริเวณรอยต่อของวรรคเพลง ตำแหน่งที่พบ คือ ท่อนที่ 1 บรรทัดที่ 2 และท่อนที่ 2 บรรทัดที่ 2

1.5 ศึกษาเทคนิคการขับร้อง จากเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ ซึ่งประกอบด้วยเพลงต่างๆ ดังนี้

1. เพลงกราวใน	11. เพลงแขกอะหวัง
2. เพลงมอญรำดาบ	12. เพลงสร้อยสน
3. ร้องรื้อรำย	13. เพลงกล่อมช้าง
4. เพลงช้างประสานงา	14. เพลงแมลงวันทอง
5. เพลงฝรั่งควง	15. เพลงเห่เชิดฉิ่ง
6. เพลงตระนอน	16. เพลงรำยรูด
7. เพลงชมตลาด	17. เพลงลิงโลด
8. เพลงกราวนอก	18. เพลงลิงลาน
9. เพลงทะแยกลองโยน	19. เพลงกราวรำพม่า
10. เพลงกระบอก	20. เพลงแขกบรเทศ

เทคนิคการขับร้อง หมายถึง วิธีปฏิบัติเพื่อให้ได้เสียงขับร้องรูปแบบต่างๆ ซึ่งใช้ในการขับร้องเพลงไทย เพื่อให้เกิดความไพเราะ การศึกษาเรื่องเทคนิคการขับร้องจากเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศนี้ แบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

- 1.5.1 เทคนิคพื้นฐานในการขับร้อง
- 1.5.2 เทคนิคในการขับร้องประกอบการแสดง

1.5.1 เทคนิคพื้นฐานในการขับร้อง จากการศึกษ พบเทคนิคใน 2 ลักษณะ คือ

1.5.1.1 เทคนิคพื้นฐานในคำร้อง

1.5.1.2 เทคนิคพื้นฐานในการเอื้อน

จากการวิเคราะห์ สามารถแบ่งเทคนิค ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเทคนิคเดี่ยว และกลุ่มเทคนิคต่อเนื่อง กลุ่มเทคนิคเดี่ยว มี 6 เทคนิค ดังนี้

1. ครั่น คือ การเปล่งเสียงให้เกิดการสะดุด สะเทือน แทรกอยู่ในคำร้อง หรือการเอื้อน เมื่อปรากฏอยู่ในคำร้องก็จะใช้เสียงของคำร้องนั้นทำให้สะดุด สะเทือน เมื่อประกฏอยู่ในการเอื้อน มักประกอบด้วยเสียง “เออ เฮอะเออ” , “ฮือ ฮือฮือ” หรือมีเฉพาะ 2 พยางค์ท้าย คือ “เฮอะเออ” และ “ฮือฮือ”

แทรกในคำร้อง เช่น คำว่า “เหมือน”

คำร้อง	เมื่อ	ฮือเฮือน ฮือ
ทำนองร้อง	__ __ ซ	ลซ ด __

แทรกในการเอื้อน สามารถออกเสียงได้ 2 แบบคือ

1. กลุ่มเสียงสระ เออ “เออเฮอะเออ”

แบบ 3 พยางค์

คำร้อง	เออ เฮอะเออ
ทำนองร้อง	__ ซ ลซ

หรือ

แบบ 2 พยางค์

คำร้อง	เฮอะเออ
ทำนองร้อง	__ ลซ

2. กลุ่มเสียงสระ ฮือ “ฮือฮือฮือ”

แบบ 3 พยางค์

คำร้อง	ฮือ ฮือฮือ
ทำนองร้อง	__ ซ ลซ

หรือ

แบบ 2 พยางค์

คำร้อง	ฮือฮือ
ทำนองร้อง	__ ลซ

โน้ตในกรอบคือบริเวณที่เกิดเทคนิคสะดุดเสียง

2. กระทบ คือ การเปล่งเสียงคำร้อง หรือเสียงเอื้อน พยางค์เดียวให้เกิดเป็น หลายพยางค์ มีตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไป เพื่อใช้

2.1 เป็นตัวเชื่อมคำร้อง หรือเอื้อนให้สนิทสนมกลมกลืนกับเสียงที่อยู่ติดกัน

2.2 ทำให้เสียงคำร้อง หรือเอื้อน ที่ทำการกระทบนั้น ฟังดูนุ่มนวล อ่อนช้อยมากยิ่งขึ้น

3. เอื้อนสามเสียง คือ เสียงสามพยางค์ที่อยู่เรียงกัน มีทิศทางของทำนองจากเสียงสูง มุ่งหาเสียงต่ำ สัดส่วนของเสียงที่ 1 ยาวกว่าเสียงอื่นๆ ส่วนเสียงที่ 2 และ 3 จะอยู่ชิดกัน แปลงเสียงเมื่อสิ้นเสียงที่ 1 แล้ว ต่อเนื่องไปทันที มีลักษณะดังนี้

เอื้ออ----- เออเอื้อ
ม ----- ร ท

หากปรากฏในคำร้อง ก็จะใช้เสียงของคำร้องนั้น แยกออกเป็นสามพยางค์ เช่น คำว่า ไล่

ไล่----- อี้อี้
ท ----- ลช

4. ชุดเอื้อน “อี้อี้เออ-เออ” คือ การแปลงเสียง 3 พยางค์ ว่า “อี้อี้เออ-เออ” โดยเสียง “อี้อี้” เป็นเสียงสั้นๆ ที่ผ่านออกมาทางจมูก เสียง “เออ” เป็นเสียงที่ผ่านออกมาทั้งทางจมูก และปากในเวลาเดียวกัน และเสียง “เออ” เป็นเสียงที่ผ่านออกมาทางปาก ทั้ง 3 เสียงทำติดต่อกัน ดังนี้

อี้อี้เออ เออ
_ _ ชช ม

5. เสียงนาสิก คือ เสียงที่ผ่านออกมาทางจมูก ปรากฏตรงตำแหน่งท้ายคำร้องที่เป็นเสียงวรรณยุกต์ จัตวา หรือตำแหน่งท้ายของวรรคเอื้อน ซึ่งเสียงนาสิกนี้ ก็คือ เอื้อนตกแต่งคำร้อง ประเภทเอื้อนปิด คำร้อง แต่จะใช้เป็นเสียงเดียว คือ “อี้อี้”

คำร้อง
หมาย อี้อี้
_ ท _ ร

เอื้อน
เออ อี้อี้
_ ท _ ร

6. สะบัดเสียง คือ การแปลงเสียงเอื้อน 4 พยางค์อย่างรวดเร็ว โดยเสียงทั้ง 4 พยางค์นั้นจะต้อง เคลื่อนไปต่อเนื่องกันและนุ่มนวล

กลุ่มเสียงเอื้อนสระ เออ

เอื้อ เออเอื้อ เออ	เออเออ เอื้อเออ เงย
ท ลช _ ล	ทล รท _ ท

กลุ่มเสียงเอื้อนสระ อี้อ

อี้อ อี้ออี้อ อี้อ	อี้ออี้อ อี้ออี้อ เงย
ท ลช _ ล	ทล รท _ ท

โน้ตในกรอบคือบริเวณที่เกิดเทคนิคสะบัดเสียง

นอกจากนี้ยังพบการนำเทคนิค 6 เทคนิค ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น มาผนวกเข้าด้วยกัน กลายเป็นเทคนิคที่ต้องทำต่อเนื่องให้กลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน เรียกว่า เทคนิคต่อเนื่อง ได้แก่ ครั่นตีดเสียงนาสิก, กระทบตีดเอื้อนสามเสียง, กระทบตีดเสียงนาสิก, เอื้อนสามเสียงตีดกระทบ และเสียงนาสิกตีดกระทบ

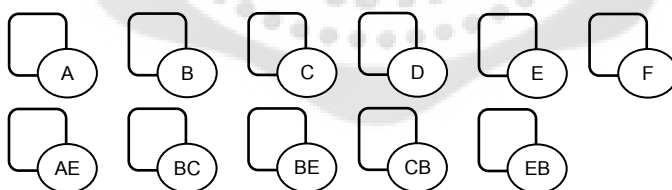
โน้ตเพลงต่อไปนี้เป็น การแสดงการวิเคราะห์ ให้เห็นถึงตำแหน่งของเทคนิคพื้นฐานในการขับร้อง ที่ปรากฏอยู่ในเพลง โดย กำหนดสัญลักษณ์ในการระบุตำแหน่ง ดังนี้

กลุ่มเทคนิคเดี่ยว ได้แก่

1. ครั่น	แทนด้วย กรอบตัวอักษร A
2. กระทบ	แทนด้วย กรอบตัวอักษร B
3. เอื้อนสามเสียง	แทนด้วย กรอบตัวอักษร C
4. ชูดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	แทนด้วย กรอบตัวอักษร D
5. เสียงนาสิก	แทนด้วย กรอบตัวอักษร E
6. สะบัดเสียง	แทนด้วย กรอบตัวอักษร F

กลุ่มเทคนิคต่อเนื่อง ได้แก่

7. ครั่นตีดเสียงนาสิก	แทนด้วย กรอบตัวอักษร AE
8. กระทบตีดเอื้อนสามเสียง	แทนด้วยกรอบตัวอักษร BC
9. กระทบตีดเสียงนาสิก	แทนด้วยกรอบตัวอักษร BE
10. เอื้อนสามเสียงตีดกระทบ	แทนด้วยกรอบตัวอักษร CB
11. เสียงนาสิกตีดกระทบ	แทนด้วยกรอบตัวอักษร EB

เลข 1 2 3 ... ที่ปรากฏในกรอบตัวอักษรต่างๆ คือลำดับของจำนวนเทคนิคพื้นฐานที่พบ

1.5.1.1 ศึกษาเทคนิคพื้นฐานในคำร้อง จากเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมมาศ มีเพลงดังต่อไปนี้

เพลงที่ 1 กราวโน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ปีพาทย์ส่งร้อง)					บัด	(อื้อ) นัน	(อื้อ)
ทำนองร้อง	_ ช _ ล	_ ด ด ด	_ ม _ ร	_ ด _ ด	----	__ _ ล	_ ด	ริ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	กาลสุร	เส นี	มี	ศักดิ์	รับ สิ่ง	บัง คม	ทศ	-ศ พักตร์
ทำนองร้อง	_ ด ด ริ	_ ริ _ ด	__ _ ด	_ ท _	_ ม _ ริ	_ ม _ ม	__ _ ริ	ด ริ _

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	ขุน ยักษ์	ริบ เหาะ	ระเห็จ	ไป	(เออ เออ	เฮอะเอิงเงอ	เออเออ ฮือเงอเออ	เฮ้อ เออเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ ริ _ ริ	_ ด ล ล	__ ด ล	_ ด _	_ ช _ ล	_ ริ ด ด	_ ริ ม ช ช ริ	_ ม ริ ด _ ด

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานในคำร้อง

เพลงที่ 1 กราวโน

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	3	B1 – B3
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สับดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 2 มอญรำดาบ

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		(เออ	เฮ้อ	เออเฮอะเงิงเงย)	ควีน	(ฮือ) ถึง	(ฮือ) โรง	ราช
ทำนองร้อง	-----	--- ช	--- ล	- ช ลช ช	- ดิ รั	- ท	- ดิ	- พ
					B1		E1	B2

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เฮ้อเออเงิงเงอ	เออเอ้อ เออเออ	เฮ้อเอ้อ เออเออ		ฮือ)	-ชะ พ	(ฮือ) ธิ
ทำนองร้อง	- ดิ - ดิ	ริ ดิ ท - ล	- ชฟ - ชท	- ดิ ท - ดิ ริ	-----	--- พ	- ริ พ	- ริ ริ
							B3	

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเงิง เงย)	กา	-ละ สุร	(ฮือ) (เออ	เฮอะเงิง เงย	ฮือ) เส	(ฮือ) นี
ทำนองร้อง	--- ช	- ลช - ช	--- ริ	- ริ ริ ริ	- พ - พ	- ชพ - ริ	- พ - ดิ	- พ - ดิ
				E2				

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	เฮอะเงิง เงอ	เฮ้อเออเอ้อ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	ฮือ) บังคม	ไหว
ทำนองร้อง	--- ดิ	- ริ ดิ - ช	ล ชฟ - ช	- ล - ท	--- ริ	ริ ดิ - ท	- ริ ดิ ล ล	- ดิ ช
								B4

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	- พ - ลช

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ทูล	ว่า	พระปิ	ตุรงค์
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	--- ฟ	ฟ ร	- - ล ฟ	- ช ช -
						B1		

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เออ	ฮือฮือ	ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือ) ทรง	ชัย
ทำนองร้อง	-----	-----	--- ท	--- ดิ	- - ดิ ริ	- ดิ ท - ดิ	ริ ดิ ฟ - ริ	--- ริ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเฮิง เงย)	ให้	(อื้ออื้อ) มา	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	อื้อ) พูล	ข่าว
ทำนองร้อง	___ ฑ	_ ลฑ _ ฑ	___	ดํ	ท	ดํ	___	ดํ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(อื้อ) (เออ	เฮอะเฮิง เอ่อ	เฮ้อ เฮอเฮ่อเฮอ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเฮอ เอ่อ	เฮอะเฮย) ใจจา	มิตร
ทำนองร้อง	___	___	___	___	___	___	___	___

คำร้อง	(อื้อ)
ทำนองร้อง	___

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					แสง	(อื้อ)อาทิตย์	ฤทธิ	(อื้อ)-ธิ รอน
ทำนองร้อง	___	___	___	___	___	___	___	___

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เออ	เฮ้อเฮอเฮิงเงอ	เฮอเฮ่อ เฮอเฮอ	เฮ้อเฮ้อ เฮอเฮย		อื้อ)	มังกร	กัณฐ์
ทำนองร้อง	___	___	___	___	___	___	___	___

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเฮิง เงย)	ไปโรม	วัน	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	อื้อ) เสี่ย	(อื้อ) ทัพ
ทำนองร้อง	___	___	___	___	___	___	___	___

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(อื้อ) (เออ	เฮอะเฮิง เอ่อ	เฮ้อเฮอเฮ่อ เฮอ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเฮอ เอ่อ	เฮอะเฮย) ด้ป	จิต
ทำนองร้อง	___	___	___	___	___	___	___	___

คำร้อง	(อื้อ)
ทำนองร้อง	___

เทียวกี่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ขอ	ให้	พระ	(ชื่อ)องค์
ทำนองร้อง	----	----	----	----	ฟ	ฟ	ฟ	ฟ

B1

B2

B3

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เออ	อื้ออื้อ	อื้ออื้อ อื้อ	อื้ออื้ออื้อ)ทรง	ฤทธิ์
ทำนองร้อง	----	----	ท	ด	ด	ด	ด	ร

B4

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(อื้อ) (เออ	เฮอะเอิง เงย	ไปเขิน	(อื้อ) ฆ่า	(อื้ออื้ออื้อ) (เออ	เฮอะเอิง เงย	อื้อ) ป้าง	มิตร
ทำนองร้อง	ร	ล	ร	ร	ท	ร	ฟ	ร

B5

B6

B7

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(อื้อ) (เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อ เออเอ้อเออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เอ่อ	เฮอะเออ)ให้ ม-	-ร ณา
ทำนองร้อง	ด	ร	ล	ล	ร	ร	ร	ร

B8

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานในคำร้อง
เพลงที่ 2 มอญรำดาบ

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 3

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	3	B1 – B3
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 4

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	8	B1 – B8
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 3 ร้อยราຍ

บทที่ 1

บาทที่ 1

ต้นเสียงร้อง

วรรคที่ 1

คำร้อง	เมื่อ (คือคือ	ซึ่งคือคือ	คือ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งจเออ	เอ้อเออเอ้อ-เออ	เฮอเออเอ้อเออ-เงย)	ฮือ	
ทำนองร้อง	ลช	ลท	__ วิวิ ท	ล ทล _ ลช	___ ล	__ วิวิ ล	ท ลช _ ล	ทล วิท _ ท	___ วิ

B1

วรรคที่ 2

คำร้อง	เมื่อ (คือคือ	ซึ่งจือคือ	คือ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งจือเออ	เออเออเออ นั้น	คือซึ่ง-เงอเออ)		
ทำนองร้อง	ลช	ลท	-- วิวิ ท	ล ทล _ ลช	___ ล	-- วิวิ ล	_ ทล _ ล	ล ทล _ ลช	___

B2

วรรคที่ 3

คำร้อง	อินทรีทิต	(คือ-ซึ่งจือคือ	คือ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งจือเออ	เออเออเออ)	สิทธิ	ศักดิ์
ทำนองร้อง	ท ท ท ท	ท _ วิวิ ท	ล ทล _ ลช	___ ล	__ วิวิ ล	_ ทล _	___ ช	ล ช

B3

ลูกคู่รับ

คำร้อง	เออ – ยัก	(คือคือ) ษา
ทำนองร้อง	_ ช _ ล	ล ช ท

E1

ลูกคู่ร้องเป็นจังหวะ ในบาทที่ 1 ซ้ำ ดังนี้

คำร้อง	(ฮือ)เออ	เมื่อเออ		เมื่อนั้น	อินทรีทิต	สิทธิศักดิ์	(เออ)ยัก	(ฮือคือ)ษา
ทำนองร้อง	วิ ล	ลช	___	ลช	ล ล ล ล	_ ช ล ช	_ ช _ ล	_ ล ช ท

B4

B5

E2

คำร้อง	(ฮือ)	
ทำนองร้อง	_ วิ	___

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	(ฮือฮือฮือฮือ)อัป	-ปรา	โกรธ	ลืมนेत्र	เห็น เสด	(ฮือฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	ซ ล ซ _	_ ล ท _	ลท ลซ _ ซ	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทวิ ท	วิ ลท _ ล
						B6	E3	E4

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกรธ	ลืมนेत्र	เห็น เสด	(ฮือฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	_ ซล _ ซ	_ ซ _ ล	_ ซ _ _	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทวิ ท	วิ ลท _ ล
						B7	E5	E6

บทที่ 2

บทที่ 1

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว(ฮือ)	เหมไ้	กาลสุร	(ฮือ)(เอ๋ย)ยัก	(ฮือฮือ) ไซ
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ท วิ ท ล	ท ลซ _ ซ	_ ท _ วิ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	วิ ซ _ ล	_ ลซ _ ทวิ
	B1	B2		E1	B3	E2		E3

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว(ฮือ)	เหมไ้	กาลสุร	(ฮือ)(เอ๋ย)ยัก	(ฮือฮือ) ไซ
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ล ลซ _ ซ	_ _ _ ซ	_ ท _ วิ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	วิ ซ _ ล	_ ลซ _ ทวิ
	B4	B5		E4	B6	E5		E6

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	มาพูดให้	เป็นलग	(ฮือ ฮือฮือฮือ) กลาง	พิธี	ชีวิต มิ่ง	ถึง ที่	จะ บรร	(ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	ล ลซ _ ลซ	ทล _ ล ล	ล ทลซ _ ล	_ ลล _ _	_ ลล _ ล	ทวิ _ ลซ	_ ซ _ ล	_ ลท _ ล
	B7	B8				E7	B9	

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	มาพูดให้	เป็นนาง	กลาง	พิธี	ชีวิต มิ่ง	ถึง ที่	จะ บรร	(ชื่อชื่อ) ลัย
ทำนองร้อง	ล ช ช	_ ล _ ล	_ ล _ _	_ ล ล _ _	_ ล ล _ ล	ท ร ช	_ ช _ ล	_ ล ท _ ล
	B10	B11				E8	B12	

บทที่ 3

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----				
คำร้อง	นี้หาก คิด	นิตเดียว	(สื่อสื่อสื่อ)วาร์บ	สั่ง	จะหยุด ยัง	ยก โทษ	(เอ๋ย)โปรด	(สื่อสื่อ) ให้	
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ท ท _	ล ท ล ช ช ล	ล ช	ล ช _ ล	_ ล ล ช	_ ช _ ช	ล ช ล ช	
				B1		B2		B3	

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	นี้หาก คิด	นิต เดียว	วาร์บ	สั่ง	จะหยุด ยัง	ยก โทษ	(เอ๋ย)โปรด	(สื่อสื่อ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช ล	ล ช	ล ช _ ล	_ ล ล ช	_ ช _ ช	ล ช ล ช
				B4		B5		B6

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

ทอดจังหวะช้าลง เพื่อจะลงจบ

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ว่าพลา	ทางทรง	(สื่อสื่อสื่อ)ศว	(สื่อ)ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(สื่อสื่อ) ธิ
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	ท ล ท ท _	ล ท ล ช ล ท	วิ ล _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล
	B7		BE1					

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ว่าพลา	ทางทรง	ศว	(สื่อ)ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(สื่อสื่อ) ธิ
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ล _ ล	ล ท ล	ล ท วิ ล _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล
	B8			BE2				

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานในคำร้อง
เพลงที่ 3 ร้องรื้อร้าย

บทที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	7	B1 – B7
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	6	E1 – E6
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

บทที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	12	B1 – B12
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	8	E1 – E8
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

บทที่ 3

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	8	B1 – B8
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สับัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	2	BE1 – BE2
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 4 ช้างประสานงา

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			จึง ตรัส	สั่ง	(ถือ	ถือ	ถือ) รุท	ทะการ
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ทุ	_ ทุ _	___ ร	_ มร _	ทุ _ ทุ	_ ม ม

B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เอ๋อ เออ	เอ็ง	เออ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	ถือ) ชาญ	กำแหง
ทำนองร้อง	-----	_ ร _ ม	_ ทุ _	_ ทุ _	ท ล รวิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ รวิ _ ทุ	_ ทุ ท

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เอื้อ-เอื้อ)		จะเปลี่ยน	แปลง	(เออ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	ถือ) กาย	กู
ทำนองร้อง	_ รวิ _ ล	-----	_ ทุ ม	_ ทุ _	___ ล	ท ล ทุ _ ม	_ ทุ _ ร	___ ร

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	(เอื้อ)เป็นโก	สี่หี
ทำนองร้อง	___ รวิ	_ ล ค	___ รวิ ค	_ คท _	_ ทล รวิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ รวิ ท ท	___ ท

คำร้อง	(เอื้อ-เอื้อ)	
ทำนองร้อง	_ รวิ _ ล	-----

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			จง	ให้	(เอื้อเอื้อ	เอื้อ	การุณ	ราช
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ร	_ ร ทุ	___ มร	_ ทุ _	_ ม ม	_ ทุ ร

B1

B2

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เอื้อเอื้อ)	(เอื้อ เอื้อ	เอ็ง	เออ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	(เอื้อ) อ	สุวิ
ทำนองร้อง	_ ทุ _ รม	_ ร _ ม	_ ทุ _	_ ทุ _	ท ล รวิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ รวิ _ ทุ	_ ล ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)		แปลง	อินทรีย์	(เออ)	แฮ่เออเอิงเอย	ฮือ) เป็น	คชา
ทำนองร้อง	__ ท ล	_____	__ ช	__ ช ช	__ ล	ท ลช _ ม	_ ช _ ร	_ ร ร

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(แฮ่	เอ่อเออ	แฮ่เอิง	เง้อเออ	แฮ่เออฮือเง้อเออ	แฮ่เออเอ่อ-เออเอื้อ)	ฮือ) เอ	ราวีณ
ทำนองร้อง	__ ริ	__ ล ด	__ ริ คิ	_ คิท _	_ ทล ริ ริ ช	ท ลช _ ลท	_ ริ _ ล	_ ล ล

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			อันโย	ฉา		(ฮือฮือฮือ ฮือ)	ทั้ง	(ฮือ)หลาย
ทำนองร้อง	_____	_____	_ ริ ริ	_ ริ	_____	ร ม ริ _ ช	_ ช	_ ม ม

B3 E1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ฮือ)อันโย	ฉา	ทั้ง	หลาย	แฮ่เออฮือเง้อเออ	แฮ่เออเอ่อ-เออเอื้อ	(ฮือ) ให้หลาย	เพศ
ทำนองร้อง	_ ช ช ช	__ ช	_ ล	ม ช _ ริ	ท ล ริ ริ ช	ท ลช _ ลท	_ ริ ช ล	_ ล

B2 E2 E3

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)		เป็นเท	เวศร์	ฮือ เออ	แฮ่เออเอิงเอย	(ฮือ)	สุรางค์
ทำนองร้อง	_ ช ทล	_____	_ ช _ ช	_ ช	ม ช _ ล	ท ลช _ ม	__ ช	_ ร ร

B3

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(แฮ่	เอ่อเออ	แฮ่เอิง	เง้อเออ	แฮ่เออฮือเง้อเออ	แฮ่เออเอ่อ-เออเอื้อ	ฮือ) นาง	สวรรค์
ทำนองร้อง	__ ริ	_ ล คิ	_ ริ คิ	_ คิท _	_ ทล ริ ริ ช	ท ลช _ ลท	_ ริ _ ท	_ ท ท

คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ริ _ ล	_____

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานในคำร้อง
เพลงที่ 4 ช้างประสานงา

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	1	B1
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	2	B1 – B2
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 3

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	3	B1 – B3
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	3	E1 – E3
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	1	EB1

เทียวกที่ 4

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	8	B1 – B8
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 5 ฝรั่งควง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			บัด	(คือ) เอย	(เออ	เฮอเอ็งเงอ	เออเอ๋ย) บัด	(คือ) ไน
ทำนองร้อง	-----	-----	-- ฟ	- ช - ช	--- ท	- ท ล ท	- ลช - ฟ	- ช - ชล
			(B1)				(B2)	(B3)

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(คือ	เออฮือเออ	เฮอะเอ็ง เงย)		รุต	ทะการ		ประณต(คือ)
ทำนองร้อง	- ช -	- ล ค ช	- ลช - ช	-----	--- ท	- - ล ล	-----	- ลท - ล
								(B4)

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออเออ	เฮอ เออ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ	ฮือเอ็ง เออ	เฮอะเอ๋ย) บท	ทะศรี
ทำนองร้อง	- ช - ล	- ท - วั	- - ม วั	- วั -	--- ฟ	- - ลล ม	- ฟม - ท	- - วั ม
								(B5)

คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	- ชว -	-----

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		มาเร่ง รัต	จัด	หมู่ (คือ)	(เออ	เฮอเอ็งเงอ	เออเอ๋ย) อ	สุรี
ทำนองร้อง	-----	- ชช ฟ	--- ฟ	- ฟ - ช	--- ท	- ท ล ท	- ลช - ฟ	- - ช ช
		(B1)		(B2)				

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		เออฮือเออ	เฮอะเอ็ง เงย)		คอย	ตาม	ภู	มี
ทำนองร้อง	-----	- ล ค ช	- ลช - ช	-----	--- ล	--- ล	--- ล	- ล -

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออเออ	เออเออเออเออ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ	ฮือเอ็งเออ	เฮอะเอ๋ย) วน	ณรงค์
ทำนองร้อง	- ช - ล	ช ฟ ม ร	- - ม ร	- ร -	--- ฟ	- - ลล ม	- ฟม - ร	- - ร ร

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานในคำร้อง
เพลงที่ 5 ฝรั่งควง

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	5	B1 – B5
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	2	B1 – B2
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 6 ทรนอน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			เมื่อ	เคย
ทำนองร้อง	-----	-----	__ วิ	_ ทุ วิ

B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	ฮือแจเออ	เออเฮอะเจิงเออ	เออเอ้อ เออ)	(ฮือแจเออ	ฮือฮือฮือ)เมื่อ	(ฮือ) นัโน
ทำนองร้อง	-----	___ ฟ	__ ลล ฟ	_ ม ฟม ฟ	_ มร _ ท	__ วิวิ ล	_ ท ลข วิ	_ ทุ ร่ม

B2

B3

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	อิน ท	(ฮือฮือ)	ร ชิต	(ฮือ) (เออ	แฮ่แฮ่ เออเออ	ฮือ ชื่น	(ฮือ) ช่ม
ทำนองร้อง	_ วิ _	_ ล _ ล	__ ช ล	_ ท ดิวิ	_ ดิ _ ดิ	วิ ดิ _ วิมิ	_ ชิ วิ	_ ดิ _ วิ

B4

B5

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เฮอเออเออ เออเออ	ฮือแจเออ	เออฮือแจ เออ	แฮ่เออเจิง เออ	เออ) ส่ม	(ฮือ) ประสงค์
ทำนองร้อง	-----	___ มิ	มิ วิดิ _ วิมิ	__ ชุชุ วิ	_ มิ ชุชุ วิ	มิ วิดิ _ ท	_ ดิ วิมิ	_ ชิ มิมิ

E1

B6

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		จึง ชื่น	ฮือปน	(แฮ่เออเออ เออเออ	ฮือแจ เออ	เฮอะเออ)แพ้น	(ฮือ) สุวรรณ
ทำนองร้อง	_ ชิ วิ	-----	_ ม _ มิ	_ วิ _ มิ	ฟ มร _ มฟ	__ ลล มิ	_ ฟม _ วิ	_ ทุ วิ วิ

B7

B8

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) (เออ	ฮือแจเออ	เออ เฮอะเจิง แจ		เออเออ)	บวร	จ
ทำนองร้อง	_ วิ มิ	_ วิ ทุ _ มิ	__ ชุช มิ	_ วิ มิ มิ มิ	-----	_ วิ ทุ _	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	จำ	แลง		แปลง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) องค์
ทำนองร้อง	_ ล ท	_ ลช _	___ ท	___ ท	-----	___ ล	_ ล ท	_ ลช _ ช

บรรทัดที่ 8

คำร้อง	(อืออือ	อืออือ) (เออเออ		เออเออเออ เออเออ		อือ	อ	สุรา
ทำนองร้อง	__ ช ล	_ ชม ว ช	_____	_ ท ลช ลท	_____	___ วั	___ ช	__ ล ล

คำร้อง	(อืออือ	อืออือ)
ทำนองร้อง	__ ล ท	_ ลช __

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานในคำร้อง

เพลงที่ 6 ตระนอน

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	8	B1 – B1
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “อือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 7 ชมตลาด

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		เป็น โก	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ) สีห์	(ฮือ) ทรง	เคว็อง	(เออ)
ทำนองร้อง	-----	_ ท _ ท	_ _ วิ วิ ท	_ ล ทล ท	_ วิ _ ล	_ _ ล	_ ช _ ล

E1

B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	เฮอะเออ ฮือเง้อเออ	เฮ้อเออเอิง เงย)		เรีอง	อรัม
ทำนองร้อง	-----	_ _ _ ล	_ ทล วิ วิ ล	ท ลช _ ช	-----	_ _ _ ล	_ _ ลช

B2

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	ล้วน แก้ว	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) ก้าว		เงา	งาม
ทำนองร้อง	_ ล _ _	_ ล _ ช	_ ม _ ชล	ช ลช _ ช	_ ม _ _	_ _ _ ล	_ _ _ ล

B3

B4

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เออ	ฮือเง้อเออ เอิงเง้อ	เออเอ้อย)	วาม เว	หา
ทำนองร้อง	-----	_ _ _ ล	_ _ _ ท	วิ วิ ท ล ท	_ ลช _ _	_ ล _ ล	_ _ _ ลท

E2

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เออ	เฮ้อเออ ฮือเง้อเออ	เฮ้อเออเอิง เงย		เฮ้อ เออ	เฮอะเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ วิ _ ช	_ _ _ ล	_ ทล วิ วิ ล	ท ลช _ ช	-----	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		จับ	(ฮือ ฮือฮือฮือ	ฮือฮือ) พระแสง	(ฮือ) พรหม	มาศ	(เออ)
ทำนองร้อง	-----	_ _ ล	_ ท วิ วิ ท	ล ทล ล ลท	_ วิ _ ล	_ _ ล	_ ช _ ล

B1

BE1

B2

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	เฮอะเออ ฮือเง้อเออ	เฮ้อเออเอิง เงย		ยาต	ตรา
ทำนองร้อง	-----	_ _ _ ล	_ ทล วิ วิ ล	ท ลช _ ช	-----	_ _ ล	_ ช _ ล

B3

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		เสด็จ	(ชื่ออื่น	ชื่อ ชื่อ) มา		เกย	สุวรรณ
ทำนองร้อง	-----	-- ช ม	-- ช ล	ช ลช -- ช	-----	--- ล	-- ล ล

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เอก	เอก	ชื่อเอก เอกเอก	เอกเอก)	ทัน	ใด
ทำนองร้อง	-----	--- ล	--- ท	วิวิ ท ล ท	_ ลช _	--- ล	--- ล

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(เอก	เอก	ชื่อเอก ชื่อเอกเอก	ชื่อเอกเอก เอก		เอก เอก	เอกเอก (งย)
ทำนองร้อง	--- ช	--- ล	_ ทล วิวิ ล	ท ลช _ ช	-----	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานในคำร้อง
เพลงที่ 7 ชมตลาด

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E2
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	3	B1 – B3
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	1	BE1
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 8 กราวนอก

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ขึ้น ทรง	คอคชา	เอ	ราวัน	ทหาร แท้	ให้
ทำนองร้อง	ริช - ท	- ท ท ท	- - ท -	- ท ท -	ท ร - ล	- ล - - - - - - - -

B1

(ต้นเสียงชาย ร้องให้ขึ้น 3 ลา และลูกคู่รับว่า "ฮิว" พร้อมกัน)

คำร้อง	สนั่น	ห้วน	ไหว
ทำนองร้อง	- - ท ล	- - - ล	- ริ - -

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ขยาย ยก	โย ธา	คลา	ไคล	ลอย ฟ้า	มาใน	โพยม	มาน
ทำนองร้อง	- ทริ - ริ	- ท - ท	- - - ท	- ท - -	- ท - ริ	- - ท ท	- - ท ท	- - - ท

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานในคำร้อง

เพลงที่ 8 กราวนอก

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	1	B1
3	เดือนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเดือน "ฮือเงอ-เออ"	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเดือนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เดือนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 9 ทะแกลองโยน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ข้าง	(ฮือ) เอย	ข้าง	นิมิต
ทำนองร้อง	----	----	----	----	__ รม	__ รั รั	__ ชล	__ ช ล

(B1) (B2)

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)	เหมือน	(ฮือ)	ไม่ ผิด		ข้าง	มัช	ชะวาน
ทำนองร้อง	__ ช ลช	__ ท	__ รั	ลช __ ช	----	__ ท	__ ท	__ ล ล

(E1) (B3)

บรรทัดที่ 3

คำร้อง			เริง	แรง			กำ แหง	(ฮือ) หาญ
ทำนองร้อง	----	----	__ ช	__ ช	----	----	__ ท ท	__ รั ท

(E2) (E3)

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ชาญ	ศึก	(ฮือฮือฮือฮือ) สู้		วัง	ท่วง	(ฮือฮือ) (ฮือฮือ) ที่
ทำนองร้อง	__ รั	__ ล	__ ช	ลท ลช ชร	__ ท	มช	__ รั	__ รั รม

(B4) (B5) (B6)

บรรทัดที่ 5

คำร้อง			ผูก	เครื่อง	(ฮือ)	เรือง	ทอง	ทอ
ทำนองร้อง	----	----	__ ท	__ รั	__ ท	__ ช	__ ช	__ ช

(B7)

บรรทัดที่ 6

คำร้อง		กระ วิล	ทอง	หล่อ	ทอ	แสง	(ฮือ) (ฮือฮือ)	(ฮือฮือ) สี่
ทำนองร้อง	----	__ ท ท	__ ท	__ ล	__ ท	__ ท	__ รั	__ ลช

(B8) (E5)

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(ฮือฮือ)		ห้อย	หู	(ฮือ)	ภู	จาม	มรี
ทำนองร้อง	__ รั ล	----	__ ช	__ ม	__ ช	__ รั	__ ช	__ ท ท

(B9) (E6) (B10)

บรรทัดที่ 8

คำร้อง		ปก	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ) ตระพอง	ทอง	พรรณ	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ) ณะราย		
ทำนองร้อง	-----	--- ช	-- ล ท	_ ลช ม ม	--- ร	--- ร	-- ร ม 	รท ร ม ม ม

บรรทัดที่ 9

คำร้อง			เครื่อง	สูง	(ชื่อ)	เรียง	สาม	แถว
ทำนองร้อง	----	----	-- ร	- ท	ร	---	---	---

B11 E7 E8

บรรทัดที่ 10

คำร้อง	(ชื่อ)	ลาย	กาบ	(ชื่อชื่อชื่อชื่อ)แก้ว	แสง	(ชื่อ) แพรว	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ)พราว
ทำนองร้อง	___ วั	___ ท	___ ช	ลท ลช ชร	- ท	ม	- ช	ม

B12

E9

บรรทัดที่ 11

คำร้อง			อ	ภิรม	(เออ)	เอ้อเอ็ง เอ้อ	(เออเออ) สับซุ่ม	สาย
ทำนองร้อง	----	----	---	---	---	ท ล	ท	---

บรรทัดที่ 12

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	บัง	แทรก	อยู่	เป็น	คู่	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ) เคียง
ทำนองร้อง	-- ช ร	---	---	---	---	---	---

B13 B14

บรรทัดที่ 13

คำร้อง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	กลอง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	ชณะ	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	ประโคน	คึก
ทำนองร้อง	_ รมี _ รมี	---	---	---	---	---	---

B15

บรรทัดที่ 14

คำร้อง	(ชื่อ)	มโห	(ชื่อชื่อชื่อชื่อ)	ชื่อชื่อชื่อชื่อ	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ) กีก	ก้อง	(ชื่อชื่อ) เสี่ยง
ทำนองร้อง	---	---	---	---	---	---	---

B16

บรรทัดที่ 15

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		แตว	สังข์	(ฮือ) (เออ)	เฮ้อเฮย) ส่ง	(ฮือ ฮือฮือ)	ลำ เนียง
ทำนองร้อง	_ รั _ ล	_____	___ ช	__ ช	_ รั _ ท	ท ล _ ม	_ ช _ ลช	ม ช _ ร

E10

E11

บรรทัดที่ 16

คำร้อง		นาง		จำ เรียง	เคียง	ช้าง	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) ทรง
ทำนองร้อง	_____	___ ล	_____	_ ล _ ล	___ รั	_ รั ม	_ ดิ ม	มิ รั _ รั

B17

บรรทัดที่ 17

คำร้อง	ฮือ ฮือฮือ	สาว	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือฮือ) สุรางค์	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	นาง รำ	พ็อน
ทำนองร้อง	_ มิ _ รั	___ ท	__ วั ท	ล ทล ล ล	__ ล ท	_ ลช __	_ ดิ _ ดิ	___ รั

B18

บรรทัดที่ 18

คำร้อง	(ฮือ)	ดัง	(ฮือฮือ ฮือ)	กิน นร	แน่น	นวล	(ฮือ	ฮือฮือ) ระหง
ทำนองร้อง	___ ดิ	___ มิ	_ ชุ ชุ มิ	_ รั _ รั	__ ช	_ มิ	ช	___ มิ

B19

B20

บรรทัดที่ 19

คำร้อง	ฮือ ฮือ		นัก	(ฮือ) ลิททิ	ฮือ (เง้อเออ	เออเฮอะเออเออ	เฮอะเออ) ฤทธิ	ทิงค์
ทำนองร้อง	_ รั ล	_____	_ มิ	_ รั	ดิ	_ รั ชุ มิ	มิ มิ รั _ ด	_ มิ รั _ รั

B21

B22

บรรทัดที่ 20

คำร้อง		ถึอ	ทวน	หง	ลิ่ว	ลอบ	(ฮือ	ฮือฮือ) มา
ทำนองร้อง	_____	___ รั	___ ท	___ ท	___ มิ	___ ช	___ มิ	_ ลช _ ล

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 9 ทะแกลองโยน

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	16	B1 – B22
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	11	E1 – E11
6	สับัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 10 กระบอกล

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ครั้น ถึง	(ฮือ) ที่	ประจัญ	บาน	ประจัญ	บาน	ราญ	รอน
ทำนองร้อง	_ ท _ ล	_ วิ _ ล	ช ช	_ ล ช ช	_ ช _	_ ท ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	เห็น วา	นร	นับ	(ฮือ) แฉ่น	(ฮือฮือ)	แน่น	(ฮือฮือ) หนา	(เงอ เออเออ)
ทำนองร้อง	_ วิ _ ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ช _ ท	_ วิ _ ล	_ _ _ ช	_ ม ช	ล _ วิ _ ล ท

คำร้อง	เออเออ)	
ทำนองร้อง	_ ล ช _	_ _ _ _

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	กับ	ทั้งองค์	(ฮือฮือ)	พระลักษมณ์		พระลักษมณ์	ศักดิ์	ดา
ทำนองร้อง	_ _ _ ช	_ _ ล ล	_ _ _ ท ล	_ ล _ ล	_ _ _ _	_ ท _ ท	_ _ _ ช	_ ล _ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ยื่น	รถ	รัต	ตะนา		อยู่กลาง	พล	เอย
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ _ ล ล	_ _ _ _	_ ม _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ช

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	จึง	หยุด	(ฮือ) ช้าง	(ฮือ) ทวง	ช้าง	ทวง	อง	อาจ (ฮือ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ _ _ วิ	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ล _ ท

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ลอย	เลื่อน	เกลื่อน	กลาด		กลางเว	หน	(เงอ เออเออ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ล ช _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ _	_ ช _ ช	_ _ _ ล	_ วิ _ ล

คำร้อง	เออเออ)	
ทำนองร้อง	_ ล ช _	_ _ _ _

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ให้	กุมภัณฑ์	(ฮือฮือ)	บรรดา		บรรดา	จำแลง	ตน
ทำนองร้อง	__ ล	_ ฮ ล ล	__ ท ล	_ ฮ _ ฮ	_____	_ ท _ ท	__ ล ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ไล่	กล	ขับ	รำ		ระบำ	บรรพ์	เคย
ทำนองร้อง	___ ฮ	___ ล	___ ฮ	___ ล	_____	__ ฮ ฮ	___ ฮ	___ ฮ

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 10 กระบอกล

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	3	B1 – B3
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	1	EB1

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 3

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	3	B1 – B3
3	เอนสามเสียง	C	1	B1
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 4

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 11 แหกอะหวัง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			เอ๋อเอย	บัดเอย			บัด	(ฮือ)	นั้
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ม	_ ช _ ล	-----	-----	---	ม	ช ล
								B1	B2

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ) ูป	นิมิต	ฤทธิ	ธิแรง			แข็ง	ขึ้น
ทำนองร้อง	_ ช _ ช	_ ม ช ล	--- ล	_ ช ช	-----	-----	---	ม
		B3					E1	

คำร้อง	(ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	--- ช ร	-----

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	สาว	สุรางค์	นาง	ฟ้า	(ฮือ)		เท	วัญ
ทำนองร้อง	--- ร	_ ท ท	--- ท	_ ร	---	---	---	---
				B1				

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	บังคม	คัล		คำ นั้	(ฮือ)		รับ	ปัญญา
ทำนองร้อง	_ ช ช	---	---	_ ช	ล	---	---	_ ร ร
				B2				

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 11 แหกอะหวัง

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	2	B1 – B2
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 12 สร้อยสน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			ต่าง	จับ	(เออ	เฮอะเจิง เงย	ฮื้อ)	ระบำ
ทำนองร้อง	----	----	--- ร	--- ร	--- ม	--- ช	--- ลช --- ม	--- ช ---

B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	(เออ	เฮอะเจิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮื้อ) ไร่	พ่อน
ทำนองร้อง	--- ร	--- ม	--- ร	--- ม	--- ร	--- ร	--- ร	--- ร

B2

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮื้อ)		ทอด	กร	(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ ฮื้อฮื้อ)	กรี๊ด	กราย
ทำนองร้อง	--- ร	---	--- ร	--- ร	--- ร	--- ร	--- ร	---

B3

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ		เอ้อเอ้อ เออเออ		ฮื้อ)	ซ่าย	ขวา
ทำนองร้อง	----	---	---	---	---	---	---	---

B4

E1

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮื้อฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	ร้าย	(ฮื้อฮื้อ)เรียง	(เออ	เฮอะเจิง เงย	ฮื้อ) เคียง	คม
ทำนองร้อง	--- ร	---	---	---	---	---	---	---

B5

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	(เออ	เฮอะเจิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	เออ)ประสม	(ฮื้อ) ตา
ทำนองร้อง	--- ร	---	---	---	---	---	---	---

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮื้อเอ้อเออ	เออเฮอะเจิงเงย	เออเออเออเออเออ	ไล่	ไขว่	คว่า
ทำนองร้อง	---	---	---	---	---	---	---	---

B6

C1

B7

B8

บรรทัดที่ 8

คำร้อง	(ชื่อ)	(เชื้อ)		แฮ่แฮ่แฮ่แฮ่แฮ่		ฮื่อ	เป็นท่า	ทาง
ทำนองร้อง	___ ท	___ ช	___	_ ลช _ ลท	___	___ วั	___ ล	___ ช _ ล

B9

บรรทัดที่ 9

คำร้อง	(เชื้อ)	ฮื่อแฮ่แฮ่	แฮ่	แฮ่แฮ่แฮ่แฮ่แฮ่	ฮื่อ) ช้อน	จังหวะ	(ฮื่อ) ประ	ท่า
ทำนองร้อง	___ ท	___ วั วั ช	___ ล	ท ลช _ ลท	_ วั _ ท	___ ลช	___ ล _ ม	___ ชล

B10

B11

บรรทัดที่ 10

คำร้อง	(ฮื่อฮื่อ	ฮื่อฮื่อ)	(เชื้อ	แฮ่แฮ่แฮ่ แฮ่	แฮ่	แฮ่แฮ่ แฮ่แฮ่	ฮื่อ) เคล่า	คล่อง
ทำนองร้อง	___ ช ล	___ ชม _	___ ช	_ ลช _ วั	___ ม	_ ชม _ ชล	_ ด _ ช	_ ม _ ช

B12

B13

บรรทัดที่ 11

คำร้อง	(ฮื่อ ฮื่อฮื่อ)		เลีย่ว	ลวด	(ฮื่อฮื่อ)		สวด	คล่อง
ทำนองร้อง	_ ม _ ลช	___	_ ล	_ ช	_ ช	_ ม _ ลช	___	_ วั

B14

B15

B16

B17

บรรทัดที่ 12

คำร้อง	(ฮื่อฮื่อ)		(แฮ่แฮ่	แฮ่แฮ่	แฮ่แฮ่แฮ่	แฮ่ฮื่อแฮ่แฮ่	แฮ่แฮ่แฮ่)ไปตาม	หว่าง
ทำนองร้อง	___ ช วั	___	_ ท _ วั	_ ม _ ช	___ ลช	_ ม ชช วั	_ ม วั วั	___ ท

B18

บรรทัดที่ 13

คำร้อง	(ฮื่อ) (เชื้อ)	ฮื่อแฮ่แฮ่	แฮ่	แฮ่แฮ่แฮ่ แฮ่แฮ่	ฮื่อ) วง	เวียน	เหียน	หัน
ทำนองร้อง	_ วั _ ท	___ วั วั ช	___ ล	ท ลช _ ลท	_ วั _ ล	___ ล	___ ช	_ ด _ ช

E2

E3

บรรทัดที่ 14

คำร้อง	(ฮื่อ ฮื่อฮื่อ	ฮื่อฮื่อ)	(เชื้อ	ฮื่อแฮ่แฮ่	แฮ่ฮื่อแฮ่แฮ่	แฮ่แฮ่แฮ่แฮ่	แฮ่แฮ่แฮ่) กัน	(ฮื่อ)กลาง
ทำนองร้อง	_ ด _ ชล	_ ชม _	___ ท	___ วั วั ล	_ ท วั วั ล	ท ลช _ ล	_ ทล _ วั	_ ท _ วั

B19

บรรทัดที่ 15

คำร้อง	(เอ๋อ	เอื้อเอื้อ เออเออ	ฮือฮือเออ	เออเฮอะเอิงเอื้อ	เออเอื้อ) เป็นคู่	คู่	อยู่	กลาง		
ทำนองร้อง	___ ทุ	_ ร ทุ _ ร ฆ	__ ซซ ฆ	_ ร ฆ ร ฆ	_ ร ทุ ทุ ทุ	_ ลซ	ล	_ ซ	ล	_ ทุ _ ทุ

C2

B20

B21

บรรทัดที่ 16

คำร้อง		(เอ๋อ		เอ๋อเอ๋อเออเออ		ฮือ)	อัม	พร
ทำนองร้อง	----	___ ซ	----	_ ลซ _ ลท	----	___ รั	___ ล	___ ล

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ ล ทุ	_ ลซ

BC1

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 12 สร้อยสน

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	21	B1 – B21
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1
4	ชุดเอื้อน “ฮือฮือ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	3	E1 – E3
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 13 กล่อมช้าง

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	6	B1 – B6
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	1	EB1

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	2	B1 – B2
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	1	BE1
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	1	EB1

เพลงที่ 14 แผลงวันทอง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			(เฮอ	เออ	เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ)	เมื่อ	เออ
ทำนองร้อง	----	----	___ ล	___ ช	___ ฟ	__ ลล ม	_ ฟม	ม	_ ร

B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เฮอะเงิงเงอเออ	ฮือเง้อ เออ	เอ้อเออ เอ้อเออ	ฮือ) เมื่อ	นั้น
ทำนองร้อง	----	----	___ ล	_ ลท ล ช	__ ลล ช	ฟ ม _ ฟม	_ ล	ม

B2

B3

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)		อิน ท	ร ชิต	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)	ยีน	ดี
ทำนองร้อง	_ ม _ ฟม	----	_ ม _ ม	_ ม _ ฟ	_ ม _ ฟ	_ มร _ มช	___ ช	___ ช

B4

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	เอ้อเอ้อ เอ้อเอ้อ	ฮือเง้อเออ	เออเฮอะเงิงเง้อ	เออเอ้อ เอ้อเออ	เอ้อเออ เฮอะเออ ฮือ)	จะมี	ไหน
ทำนองร้อง	___ ช	_ ลช _ ลท	___ รวิ ท	_ ล ทล ท	_ ลช ล ช	ฟม ฟม _ ล	__ ม ม	_ ม

E1

คำร้อง	(ฮือ) (ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ ล _ ฟม	_ มร _

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		เห็น ข้า	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) คี	เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ) เดี๋ย	ฮือ) เริง
ทำนองร้อง	----	_ ลวิ _ ล	_ ช _ ลท	_ ทล _ ม	_ ช _ ฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ล _ ม

E1

B1

B2

E2

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เฮอะเงิงเงอเออ	ฮือเง้อ เออ	เอ้อเออ เอ้อเออ	ฮือ) ระเวิง	ใจ
ทำนองร้อง	----	----	___ ล	_ ลท ล ช	__ ลล ช	ฟ ม _ ฟม	_ ล ม ม	___ ม

บรรทัดที่ 3

คำร้อง			ดิ่ง	จับ	(ชื้อ ชื้อ)	ชื้อชื้อ ชื้อชื้อ	ศร	ชัย
ทำนองร้อง	----	----	__ม	__ร	__ม ฟ	_มร_มช	__ช	_ล_ช

B3

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	เอ้อเอ้อ เออเออ	ฮือฮือเออ	เออเออเออเออเออ	เออเออ เอ้อเออ	เฮอเฮอ เฮอเฮอ ฮือ)	ขึ้น	บูชา
ทำนองร้อง	__ช	_ลช_ลท	__รวิ ท	_ล ทล ท	_ลช ลช	ฟม ฟม _ล	__ล ม	_ร ม ม

B4

คำร้อง	(ชื้อชื้อ	ชื้อชื้อ)
ทำนองร้อง	__มฟ	_มร__

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 14 แมลงวันทอง

เทียวกที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 15 เน้เซ็ดนึ่ง

ต้นเสียง

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(เอ๋อเอะย	ฮือฮือ)	พาด	สาย	หมาย	เข้มน	(ฮือฮือ)เข้น	เขี้ยว
ทำนองร้อง	_ ท _ รี่	_ _ มี่ รี่	_ _ รี่	_ ล _ รี่	_ _ _ รี่	_ _ ท	_ ล ช _ ช	_ ล _ ช
			B1			C1		B2

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	น้ำว	เห่นิ้วว	ด้วย	กำลัง	อ้ง	สา	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือฮือ	เอะย	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ ท _ ช	_ _ _ ช	_ ล _ ช	_ _ ล ล	_ ล _ ล	วี่วี่ ล	ทลช ล	ทล	วี่ท _ ท	_ _ _ รี่
	B3		B4							

ลูกคู่

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	น้ำว	เห่นิ้วว	ด้วย	กำลัง	อ้ง	สา	(ฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ)	เอะย
ทำนองร้อง	_ ท _ ช	_ _ _ ช	_ ล _ ช	_ _ ล ล	_ ล _ ล	_ _	วี่วี่ ล	_ ท ล ช	_ _ _ ช
	B5		B6						

เที้ยวที่ 2

ต้นเสียง

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(เอ๋อเอะย	ฮือฮือ)	สังเกต	ตรง	องค์	พระลักษมณ์	อ	นุชา	
ทำนองร้อง	_ ท _ รี่	_ _ มี่ รี่	_ รี่	ล _ ท	_ ท	_ _ _ ท	_ รี่ _ รี่	_ _ _ ล	_ _ ท ท
1. บรรทัดที่ 2			B1						

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	อ	สุรา	ก็	ล้น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือฮือ	เอะย	(ฮือ)
ทำนองร้อง	___ ช	__ ล ล	ล ช	ล ช	__ ล ล ล	__ ล ทลช ล	ทล วัท	__ วั	
ลูกคี่			B2	B3					

ลูกคู่

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	อ	สุรา	ก็	ล้น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือ)	เอะย
ทำนองร้อง	___ ช	__ ล ล	ล ช	ล ช	_ ล ล ล	ล ทลช	___ ช
			B4	B5			

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 15 เน้เซ็ดจิ่ง

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	6	B1 – B6
3	เขื่อนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเขื่อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	5	B1 – B5
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 16 ร่ายรูด

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ถูก ศร	กระจาย	เป็นสาย	ฝน	ตก ถูก	ถึง คน	ไม่ ทน	ได้
ทำนองร้อง	_ ซ _ รี่	_ _ ท ท	_ _ ท รี่	_ รี่ _ _	_ ล _ ล	_ ท _ ท	_ ซ _ ท	_ ท ซ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	แล้วต้องพระ	อนุชา	เสนา	ใน	สลับ ไป	ไม่ เป็น	สม	(ฮือ) ประดี
ทำนองร้อง	รี่ ซ _ รี่	_ ล ท ท	_ _ รี่ ท	_ ท _ _	ท ล _ ท	ท ซ _ ท	_ _ _ ท	_ รี่ ล ล

E1

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง

เพลงที่ 16 ร่ายรูด

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 17 ลิงโลด

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			บัด	(เออ)เออ	(ฮือ)	บัด	(ฮือ) (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ	นั่น
ทำนองร้อง	-----	-----	- ฟ -	ช - ล	----- ค	- ช	- ล	ล	ชฟ ชล
				BE1		B1			B2

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		ห	นุ่มาน		ห	นุ่มาน		ไม่ต้อง
ทำนองร้อง	----- ล	----- ช	- - ล ล	-----	----- ฟ	- - ช ช	-----	- - ช ช
								B3

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)		ไม่	(ฮือ) ต้อง	(ฮือ)	ศร	(ฮือ) ศรี	(ฮือ) เออ
ทำนองร้อง	- ฟ -	-----	- ช	- ฟ	ช	- ฟ	- ล	- ค
			B4		B5		E1	E2

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		ดนตรีส่งร้อง			ยืน	ทะยาน	ดาล	โกรธ
ทำนองร้อง	- - ค ล	ช ฟ - ช	----- ล	ช ช ช ช	----- ช	- - ช ช	----- ช	- - ฟ
								B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)		ดาล	โกรธ		ดังอึด	(ฮือ) (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ	คิ
ทำนองร้อง	----- ช	-----	----- ล	----- ช	-----	- - ล	- ล	ล	ชฟ ชล - ล
							B2		

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ชี	หน้า	(ฮือฮือ)	ชี	หน้า	ว่า	เหว
ทำนองร้อง	-----	- - ค	- ล	- ค	- ฟ	ช	- ฟ	ช
		B3		B4	B5	B6	B7	E1

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)		ว่า	เหว	(ฮือ)	สหัส	สะนัย	เออ
ทำนองร้อง	----- ค	-----	- - ช	ฟ ช	- - ค	- - ล	- - ล	- - ล
			B8		E2			

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				เหตุ	ใด		ไปเข้า
ทำนองร้อง	__ ดํ ฅ	ซ พ _ ซ	___ ฅ	ซ ซ ซ ซ	___ พ	_ ซ _	_____	_ ซ ซ

B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ไป	เข้า		ข้างพวก	(ฮือ)	ฮือฮือ) ยักษ์
ทำนองร้อง	___ พ	_____	___ ฅ	_ ดํ ซ	_ พ _	_ ซ ซ	_ พ _ พ	_ ซ ฅ _ ดํ

B2

B3

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		มาแผลง	(ฮือ) ผลาญ	(ฮือ)	มาแผลง	(ฮือ) ผลาญ	(ฮือ)	พระลักษมณ์
ทำนองร้อง	_____	_ ฅ ฅ	_ ดํ ฅ	_ ดํ _	_ ซ ซ	_ ฅ _ ซ	_ ฅ _	_ ฅ ฅ

E1

E2

B4

B5

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ)	พระ	ลักษมณ์		ให้ตัก	ษัย	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	_ ซ ฅ	_ ซ พ _	_ ฅ _	_ ฅ _	_____	_ ฅ ซ	_ ฅ ฅ	_ ดํ ฅ

E2

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				ญ	จะล้าง	(ฮือฮือ)	ชีวัน
ทำนองร้อง	__ ดํ ฅ	ซ พ _ ซ	___ ฅ	ซ ซ ซ ซ	___ ซ	_ ซ ฅ	_ ดํ _ พ	_ ซ ซ

B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ชี	วัน		ให้บรร	(ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	_____	_____	_ ฅ ฅ	_ ฅ ฅ	_____	_ ซ พ _ ฅ	_ ฅ ฅ	ซ พ ซ ฅ _ ฅ

B2

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ให้สา	ใจ		ให้สา	ใจ		อินทรา
ทำนองร้อง	_____	_ ซ ฅ	_ ดํ ฅ	_____	_ พ ซ	_ ดํ _ ซ	_____	_ ซ ซ

E1

E2

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ	อิน	ทรา		ที่ อ่า	ธรรม์	เอย
ทำนองร้อง	___ ล	__ ช ฟ	___ ล	___ ล	___	ชฟ _ ล	___ ล	___ ล

B3

เที่ยวที่ 5

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				ว่า	พลง	แผ่น	โผน
ทำนองร้อง	__ ดั ล	ช ฟ _ ช	___ ล	ช ช ช ช	___ ช	_ ฟ _ ช	___ ฟ	_ ช _

B1

E1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)		แผ่น	โผน	(ฮือ)	โจน		ทะยาน
ทำนองร้อง	___ ดั	___	___ ช	___ ล	___ ดั	___ ล	___	___ ล ล

E2

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ขึ้น ดี	ควาน		ขึ้น ดี	ควาน	ท้าย	คชา
ทำนองร้อง	___	ชฟ _ ล	___ ล	___	_ ฟ _ ช	___ ช	___ ล	_ ช ช

B2

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ	ท้าย	คชา		อา	ลัญ	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	___ ล	__ ช ฟ	___ ดั	___ ล ล	___	___ ล	___ ล	_ ดั _ ล

E3

เที่ยวที่ 6

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				้าง	(ฮือ) หัก	คอ	พญา
ทำนองร้อง	__ ดั ล	ช ฟ _ ช	___ ล	ช ช ช ช	___ ล	_ ช _ ฟ	___ ช	_ ช ช

B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			คอ	พญา		เอ วา	(ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ)วัน
ทำนองร้อง	___	___	___ ล	___ ล ล	___	_ ล _ ล	___ ล	ชฟ ชล _ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ชิง	คัน		ชิง	คัน	ศร	ศักดิ์
ทำนองร้อง	----	___ ล	___ ล	----	___ ช	___ ช	___ ช	___ ด ฟ

E1

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ)	ศร	(ชื่อ)ศักดิ์		มัส	มะวาน	เอย
ทำนองร้อง	___ ช ล	___ ช ฟ	___ ล	___ ด ช	----	___ ด	___ ล ล	___ ล

E2

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 17 ลิงโลด

เทียวกที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	5	B1 – B5
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	1	BE1
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	8	B1 – B8
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E2
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 3

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	5	B1 – B5
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 4

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	3	B1 – B3
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 5

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	2	B1 – B2
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	3	E1 – E3
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 6

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 18 ลิงลาน

เที่ยวที่ 1

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ฮือเงอเออ)	เอิง เงอ	เออเอ๋)ไม่เอ	เอย		(เออ เออ)	เออ เอย)	
ทำนองร้อง	__ ชื ชื มื	_ ริ _ มื	_ ริ ดิ ริ	_ ดิ ริมิ	_____	_ ดิ _ ริ	_ ดิ _ มื	_____

B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เออ เออ)	ฮือเออ เอย	ฮือ) เม่อ	นัน	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	(ฮือ เออ)	เอิง ฮือเงอเอย)	
ทำนองร้อง	_ ชื _ ล	_ ลชื _ ชม	_ ชื ริ	_ ดิ ริมิ	ริมิ ริดิ ____	_ ริ _ ดิ	_ ท ริ ริ ล	_____

B2

B3

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	อิน ท	รชิต	ฤทธิ	ธิ ไกร		ฤทธิ	ธิ ไกร	
ทำนองร้อง	_ ชื _ ชื	__ ชื ล	_ ชื ริ	__ ดิ ดิ	_____	__ ริ	__ ดิ ดิ	_____

B4

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือเออเออ)	ฮือเอิง เงอ	เออเอ๋)ใจ	หาญ	(เออ	เออเออ	ฮือเงอเอย)	
ทำนองร้อง	_ มื ริ มื	_ มื ริ _ มื	_ ริ ดิ _ ล	_ ล _ ดิ ชื	__ _ ม	_ ชื ล	_ ดิ ดิ ชื	_____

EB1

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ไม่ หลีก	หลบ	ขบ	(ฮือ) พัน
ทำนองร้อง	_ ชื _ ดิ	__ _ ดิ	_ ริ	_ มื _ มื

B1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ขบ	(ฮือ) พัน			ประจัญ	ปาน
ทำนองร้อง	_____	_____	_ ชื	_ ล _ ล	_____	_____	_ ชื ชื	_____ ชื

B2

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ	ฮือฮือ)	รอน	ราญ			มัด	(ฮือ) พัน
ทำนองร้อง	__ _ ล	__ _ ชม	__ _ ดิ	__ _ ดิ	_____	_____	_ ริ	_ มื _ มื

B3

E1

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)		มัด	มัน	(ฮือ	ฮือฮือ) ทัน	ท่วง	(ฮือฮือ) ที่
ทำนองร้อง	___ ทุ	___	___ ดิ	___ ริ	___ ม	___ ริดิ _ ล	___ ทุ	___ ม ทุ ล _ ล

เที่ยวที่ 2

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			หันเหียน	เปลี่ยนท่า			เปลี่ยน	ท่า
ทำนองร้อง	___	___	___ ดิ ดิ	___ ม ทุ	___ ม	___	___ ม	___ ทุ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		ง่า	ศรี	(ฮือ) จัง	(ฮือ) (เออ	เออเออ	ฮือเงอ เออ)	
ทำนองร้อง	___ ม	___ ทุ	___ ม	___ ล	___ ดิ ทุ	___ ม	___ ม	___ ทุ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	ตี	ต้อง	(ฮือ) ห	นุมาน		ห	นุมาน	
ทำนองร้อง	___ ทุ	___ ทุ	___ ม ทุ	___ ล ล	___	___ ล	___ ดิ ดิ	___

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออเออเออ	เออเออ เงอ	เออเออ)ชาญชัย	ศรี(ฮือฮือ)	(เออ	เออเออ	ฮือเงอเออ)	
ทำนองร้อง	___ ม ริ ม	___ ม ริ ___ ม	___ ริดิ ล _ ล	___ ล _ ดิ ทุ	___ ม	___ ทุ ล	___ ดิ ทุ	___

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ตก		กระเด็น	ไป
ทำนองร้อง	___ ดิ	___	___ ม ม	___ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			กระเด็น	ไป			กับเศียร	(ฮือ) กริ
ทำนองร้อง	___	___	___ ล _ ล	___ ล	___	___	___ ม ทุ	___ ดิ ทุ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ชื่อ)	ชื่อชื่อ	สลับ	พับ	(ชื่อ)		อยู่	กับที่
ทำนองร้อง	___ ล	___ ชม	__ ด์ ล	__ วั	___ ด์	___	___ วั	__ วั

B1

C1

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)		อยู่	กับที่	(ชื่อชื่อ)	ชื่อชื่อ)ยู่ท	(ชื่อ)	ธนา
ทำนองร้อง	__ วั	__ วั	___ ด์	__ ด์ วั	___ วั	__ วั	___ ม	_ ช _ ล

B2

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 18 ลิงลาน

เที่ยวที่ 1

ท่อนที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	1	EB1

ท่อนที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวนที่ 2

ท่อนที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	5	B1 – B5
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	1	EB1

ท่อนที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 19 กราวรำพม่า

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		ดี ใจ		ไฟ ไร่	(เฮอเฮอเฮอ)	เฮอเจิง เจอ	เฮอเฮอ)พินาศ	สิ้น
ทำนองร้อง	----	_ ซ _ ซ	----	_ ซ _ ซ	_ ท ล ท	ท ล _ ท	_ ลซ ซว	_ ท ี ี

B1

B2

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	อ	สุริน	สรวล	สันต์	(เฮอเฮอเฮอเฮอ)	เฮอเจิง เจอ	เฮอเฮอ) หรร	ษา
ทำนองร้อง	_ ท ี ี	__ ซ ซ	__ ซ	ลซ __	รื ทล _ ท	ท ล _ ท	_ ลซ __	_ ซ ี ี

B3

E1

EB1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)	ทั้งโย ธิ	สม	(ฮือ)คะเน	(เฮอฮือเฮอเฮอ)	เฮอเฮอ เฮอเฮอ	เฮ	ฮา
ทำนองร้อง	__ ซ ี ี	_ รื ท _ ท	__ ซ	_ รื ท ท	_ ล รื รื ซ	_ ลซ _ ลดี	__ รื	__ รื

E2

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		คีน เข้า	(ฮือ ฮือฮือ)	ลง กา	(เฮอฮือเฮอเฮอ)	เฮอเฮอเฮอเฮอ)	ธา	นี
ทำนองร้อง	----	_ รื รืดี	_ รื _ มรื	_ ดี _ ท	_ ล รื รื ซ	_ ลซ _ ลดี	__ รื	__ รื

B4

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 19 กราวรำพม่า

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	1	EB1

เพลงที่ 20 แหกประเทศ

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	แล้ว	ครอบ	คี่	รี	(ฮือเจ้อ-เออ)	เอ็งฮือ-เงย)	กับ รี	พล
ทำนองร้อง	--- ฐิ	- มิ ฐิ	- ฑิ - มิ	--- มิ	--- ฐิ ฐิ รี	มิ ฐิ - รี	- ฑิ - รี	- ฑิ -
	B1	B2					B3	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	เคาะ	ยา	ให้	หล่น	(เออ-เออ)	เอ้อเออ-เอ้อ)	(ฮือ)จาก เขา	(ฮือ)ใหญ่
ทำนองร้อง	--- รี	--- ฑิ	--- ฐิ ฐิ	- ฑิ - ฑิ	- รี - มิ	- มิ ฐิ - ฑิ	รี ฐิ - ฑิ	รี ฐิ -
			B4	B5			E1	

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ต้อง	(ฮือ) พระ	(ฮือ) อ	นุชา (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือเจ้อ-เออ)	เออเอ้อ เออเออ)	เสี นา	ใน
ทำนองร้อง	--- ฑิ	- ฐิ ฑิ	- ฑิ - มิ	ฑิ ฑิ - ฑิ	- ฑิ ฑิ ฑิ มิ	- ฑิ ฑิ - ฑิ	- ฑิ ฑิ - ฑิ	- ฑิ -
	B1		B2				E1	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	บัด	(ฮือ) ใจ	ก็	พีน(ฮือ)	(เออ-เออ)	เอ้อเออ-เอ้อ)	(ฮือ) คีน	มา (ฮือ)
ทำนองร้อง	- ฑิ	- ฑิ ฑิ	- ฑิ	รี ฐิ ฑิ ฑิ	- รี - มิ	- มิ ฐิ - ฑิ	- รี - ฑิ	- ฑิ - ฑิ
	B3		B4	B5				

คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	- ฑิ ฑิ -	-----

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในคำร้อง
เพลงที่ 20 แยกประเทศ

ท่อนที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	5	B1 – B5
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

ท่อนที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	5	B1 – B5
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

1.5.1.2 ศึกษาเทคนิคพื้นฐานในการเอื้อน จากเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ
เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ มีเพลงดังต่อไปนี้

เพลงที่ 1 กราวโน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ดนตรีส่งร้อง)					บัด	(อื้อ) นั	(อื้อ)
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	_ ด ด ด	_ ม _ ร	_ ด _ ด	----	---	_ ดิ _ ริ	_ ดิ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	กาลสุร	เส นี	มี	ศักดิ์	รับ สิ่ง	บัง คม	ทศ	-ศ พักตร์
ทำนองร้อง	_ ดิ ดิ ริ	_ ริ _ ดิ	---	_ ท _	_ มิ _ ริ	_ มิ _ มิ	---	ดิ ริ _

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	ขุน ยักษ์	รีบ เหาะ	ระเห็จ	ไป	(เอ้อ เออ)	เฮอะเอิงเงอ	เออเออ ฮือเงอเออ	เฮ้อ เออเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ ริ _ ริ	_ ดิ ล ล	---	_ ดิ _	_ ซ _ ล	_ ริ ดิ ดิ	_ ริ มิ ชุ ริ	_ มิ ริ ดิ

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 1 กราวโน

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	1	A1
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอื้อนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	1	D1
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 2 มอญรำดาบ

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		(เออ	เฮ้อ	เออเฮอะเงิงเงย)	ครั้น	(ฮือ) ถึง	(ฮือ) โรง	ราช
ทำนองร้อง	-----	---- ๗	---- ล	๗ ล ๗ ๗	__ ดั รั	_ ๗ _ ดั	_ ฬั _ ดั	---- ๗

A1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เฮ้อเออเงิงเงอ	เออเอ้อ เออเออ	เฮ้อเอ้อ เออเออ		ฮือ)	-๗ะ ฬิ	(ฮือ) ฎิ
ทำนองร้อง	_ ดั _ ดั	วิ ดั ๗ _ ล	๗ ฬั ๗ ๗	_ ดั ๗ _ ดั รั	-----	---- ฬั	__ รั ฬั	_ รั _ รั

C1

B1

B2

B3

B4

E1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเงิง เงย)	กา	-ละ สุร	(ฮือ) (เออ	เฮอะเงิง เงย	ฮือ) เส	(ฮือ) นิ
ทำนองร้อง	---- ๗	_ ล ๗ _ ๗	---- รั	__ รั รั รั	_ ฬั _ ฬั	๗ ฬั รั	_ ฬั _ ดั	_ ฬั _ ดั

A2

A3

E2

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	เฮอะเงิง เงอ	เฮ้อเออเอ้อ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	ฮือ) บังคม	ไห้ว
ทำนองร้อง	---- ดั	วิ ดั ๗	ล ๗ ฬั ๗	_ ล _ ๗	---- รั	วิ ดั ๗	วิ ดั ล ล	__ ดั ๗

A4

C1

B5

A5

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ ฬั _ ล ๗

A6

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ทูล	ว่า	พระปิ	ตุรงค์
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	___ ฬ	__ ฬ รั	__ ล ฬ	_ ๗ ๗ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เออ	ฮือฮือ	ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือ) ทรง	ชัย
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ๗	___ ดั	_ ดั รั	_ ดั ๗ _ ดั	วิ ดั ฬ _ รั	___ รั

C1

AE1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเฮิง เงย)	ให้	(อื้ออื้อ) มา	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	ฮื้อ) พูล	ข่าว
ทำนองร้อง	___ ช	ล ช	___ ค	ท ค วิ	___ ฟ	ช ฟ	ฟ ค	___ ค ท
		A1		B1		A2	E1	

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮื้อ) (เออ	เฮอะเฮิง เอ่อ	เฮ้อ เฮอเฮ่อเฮอ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเฮอ เอ่อ	เฮอะเฮย) ใจจา	มิตร
ทำนองร้อง	___ ค ___ ค	วิ ค	ล ช ฟ	___ ล ___ ท	___ วิ	วิ ค	วิ ค	___ ค
		A3	C2			B2	A4	

คำร้อง	(ฮื้อ)
ทำนองร้อง	___ ช ___

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					แสง	(ฮื้อ)อาทิตย์	ฤทธิ	(ฮื้อ)-ธิ รอน
ทำนองร้อง	___	___	___	___	___ ค	___ ช ค วิ	___ วิ	___ ท ค ค

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เออ	เฮ้อเฮอเฮิงเงอ	เฮอเฮ่อ เฮอเฮอ	เฮ้อเฮ่อ เฮอเฮย		ฮื้อ)	มังกร	กัณฐ์
ทำนองร้อง	___ ค	วิ ค ท	ช ฟ ช ฟ	ค ท ค วิ	___	___ ฟ	___ วิ วิ	___ วิ
		C1	B1	B2	B3	BE1		

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเฮิง เงย)	ไปโรม	วัน	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	ฮื้อ) เสี่ย	(ฮื้อ) ทัพ
ทำนองร้อง	___ ช	ล ช	___ วิ วิ	___ วิ	___ ฟ	ช ฟ	ฟ ค	___ ช ค วิ
		A1				A2	E2	

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮื้อ) (เออ	เฮอะเฮิง เอ่อ	เฮ้อเฮอเฮ่อ เฮอ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเฮอ เอ่อ	เฮอะเฮย) ดับ	จิต
ทำนองร้อง	___ ค ___ ค	วิ ค	ล ช ฟ	___ ล ___ ท	___ วิ	วิ ค	วิ ค	___ ฟ
		A3	C2			B4	A4	

คำร้อง	(ฮื้อ)
ทำนองร้อง	___ ช ___

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ขอ	ให้	พระ	(ชื่อ)องค์
ทำนองร้อง	----	----	----	----	___ ฟ	_ ซ _ ฟ	_ ร _ ซล	_ ฟ _ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เออ	อื้อฮือ	อื้อฮือ อื้อ	อื้อฮือ)ทรง	ฤทธิ์
ทำนองร้อง	----	----	___ ท	___ ดิ	_ ดิ ริ	_ ดิ ท _ ดิ	ริ ดิ ฟ _ ริ	___ ริ ฟ

BC1 AE1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(อื้อ) (เออ	เฮอะเอิง เงย	ไปเขิน	(อื้อ) ฆ่า	(อื้ออื้อฮือ)(เออ	เฮอะเอิง เงย	อื้อ) ป้าง	มิตร
ทำนองร้อง	_ ริ _ ซ	ล ซ _ ซ	___ ริ ดิ	_ ริ _ ฟดิ	ท ดิ ริ _ ฟ	_ ซ ฟ _ ริ	_ ฟ ท ดิ	___ ริ

A1 A2 E1

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(อื้อ) (เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อ เออเอ้อเออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เอ่อ	เฮอะเอย)ให้ ม-	-ร ณา
ทำนองร้อง	_ ดิ _ ดิ	_ ริ ดิ _ ซ	ล ซ ฟ _ ซ	_ ล _ ท	___ ริ	ริ ดิ _ ท	ริ ดิ ซ ฟ _ ซ	_ ซ _ ซ

A3 C1 B1 A4

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 2 มอญรำดาบ

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	6	A1 – A6
2	กระทบ	B	5	B1 – B5
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	4	A1 – A4
2	กระทบ	B	2	B1 – B2
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	1	AE1
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 3

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	4	A1 – A4
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	1	BE1
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 4

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	4	A1 – A4
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	1	AE1
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 3 ร้อยร้อย

บทที่ 1

บาทที่ 1

ต้นเสียงร้อง

วรรคที่ 1

คำร้อง	เมื่อ (คือคือ)	ซึ่งคือคือ	คือ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งจือเออ	เออเออเออ-เออ	เออเออเออเออ-เงอ	เออเออเออเออเออ-เงอ	เออ			
ทำนองร้อง	— ลข	ลท	— วิวิ ท	ล ทล	ลข	— — — ล	— วิวิ ล	ท ลข	ล	ทล วิท	ท	— — — วิ
	B1		D1	A1	B2		D2	C1		F1		E1

วรรคที่ 2

คำร้อง	เมื่อ (คือคือ)	ซึ่งจือคือ	คือ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งจือเออ	เฮอเฮอ นัน	คือซึ่ง-เงอเออ)					
ทำนองร้อง	- ลข	ลท	- วิวิ ท	ล ทล	ลข	- - - ล	- วิวิ ล	ทล	ล	ล ทล	ลข	- - - -
	B3		D3	A2	B4		D4	A3		A4		B5

วรรคที่ 3

คำร้อง	อินทรีทิต	(คือ-ซึ่งจือคือ	คือ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งเงอเออ	เฮอะเฮย)	สิทธิ	ศักดิ์
ทำนองร้อง	ท ท ท ท	ท	วิวิ ท	ล ทล	ลข	— — ล	วิวิ ล	ทล — — — ข — — ล ข
		D5	A5		B6		D6	A6

ลูกคู่รับ

คำร้อง	เออ — ยัก	(คือคือ) ษา
ทำนองร้อง	— ข — ล	ล ข — ท
		B7

ลูกคู่ร้องเป็นจังหวะ ในบาทที่ 1 ซ้ำ ดังนี้

คำร้อง	(เออ)เออ	เมื่อเออ		เมื่อนัน	อินทรีทิต	ลิตีลิตี	(เออ)ยัก	(คือคือ)ษา
ทำนองร้อง	วิ ล —	— ลข — ล	— — — —	— ลข — ล	ล ล ล ล	— ข ล ข	— ข — ล	— ล ข — ท
								B8

คำร้อง	(คือ)	
ทำนองร้อง	— วิ —	— — — —

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	(ฮือฮือฮือฮือ)อัป	-ปรา	โกร ธา	ลีม เนตร	เห็น เส	(ฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	ซ ล ซ _	_ ล ท _	ลท ลซ _ซ	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทริ _ ท	ริ ลท _ ล

BC1

B9

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกร ธา	ลีม เนตร	เห็น เส	(ฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	_ ซล _ ซ	_ ซ _ ล	_ ซ _ _	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทริ _ ท	ริ ลท _ ล

B10

บาทที่ 2

บาทที่ 1

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว(ฮือ)	เหมไ้	กาลสุร	(ฮือ)(เอ๋ย)ยัก	(ฮือฮือ) ไซ
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ท ริ ท ล	ท ลซ _ ซ	_ ท _ ริ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	ริ ซ _ ล	_ ลซ _ ทริ

C1

B1

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ลูกขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว(ฮือ)	เหมไ้	กาลสุร	(ฮือ)(เอ๋ย)ยัก	(ฮือฮือ)ไซ
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ล ลซ _ ซ	_ _ _ ซ	_ ท _ ริ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	ริ ซ _ ล	_ ลซ _ ทริ

B2

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	มาพูดให้	เป็นนาง	(ฮือ ฮือฮือฮือ) กลาง	พิธี	ชีวิต มิ่ง	ถึง ที่	จะ บรร	(ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล ซ _	ทล _ ล ล	ลทลซ _ ล	_ ลล _ _	_ ลล _ ล	_ ทริ _ ลซ	_ ซ _ ล	_ ลท _ ล

A1

BC1

B3

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	มาพูดให้	เป็นนาง	กลาง	พิธี	ชีวิต มิ่ง	ถึง ที่	จะ บรร	(สื่อสื่อ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล _ ช	_ ล _ ล	_ ล _ _	_ ลล _ _	_ ลล _ ล	_ ทริ _ ลช _ บ _ บ	_ ช _ ล	_ ลท _ ล B4

บทที่ 3

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	นี้หาก คิด	นิตเดียว	(สื่อสื่อสื่อ)วาร์บ	สั่ง	จะหยุด ยัง	ยก โทษ	(เอ๋ย)โปรด	(สื่อสื่อ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ท ท _	ล ทลชช ล BC1	_ ล ช _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช B1

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	นี้หาก คิด	นิต เดียว	วาร์บ	สั่ง	จะหยุด ยัง	ยก โทษ	(เอ๋ย)โปรด	(สื่อสื่อ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ _ ช ล	_ ช _ _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช B2

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

ทอดจังหวะช้าลง เพื่อจะลงจบ

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ว่าพลาง	ทางทรง	(สื่อสื่อสื่อ)ศว	(สื่อ)ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(สื่อสื่อ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	ทลท ท _ B3	ล ทลช _ ลท BC2	ริ ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล B4

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ว่าพลาง	ทางทรง	ศว	(สื่อ)ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(สื่อสื่อ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	_ ล _ ล	ล ทล _ ลท A1	ริ ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล B5

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเขียน
เพลงที่ 3 ร้องรื้อราย

บทที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	10	B1 – B10
3	เอื้อนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	6	D1 – D6
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สะบัดเสียง	F	1	F1
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

บทที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	1	A1
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอื้อนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

บทที่ 3

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	1	A1
2	กระทบ	B	5	B1 – B5
3	เขื่อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเขื่อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเขื่อนสามเสียง	BC	2	BC1 – BC2
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เขื่อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 4 ช้างประสานงา

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			จึง ตรัส	สั่ง	(ถือ	สืคือ	สื) รุท	ทะการ
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ทุ	___ ทุ	___ ร	มร _	ทุ _ ทุ	_ ม ม

AE1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เอ่อ เออ	เอิง	เออ	เอื้อเอื้อฮื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	สื) ซาญ	กำแหง
ทำนองร้อง	-----	_ ร _ ม	___ ทุ	_ ทุ _	ทุ ล วิ ทุ	ทุ ล ทุ ล ทุ	_ วิ _ ทุ	_ ทุ ทุ

B1

D1

C1

BE1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮื-ฮืฮ)		จะเปลี่ยน	แปลง	(เออ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	สื) กาย	กู
ทำนองร้อง	วิ _ ล	-----	___ ทุ ม	___ ทุ	___ ล	ทุ ล ทุ ม	_ ทุ _ ร	___ ร

B2

C2

E1

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮืฮ)	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อฮื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	(ฮื)เป็นโก	สืห์
ทำนองร้อง	___ วิ	___ ล ค	วิ ค	ค ทุ	ทุ ล วิ ทุ	ทุ ล ทุ ล ทุ	_ วิ ทุ ทุ	___ ทุ

A1

B3

B4

D2

C3

BE2

คำร้อง	(ฮื-ฮืฮ)	
ทำนองร้อง	วิ _ ล	-----

B5

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			จง	ให้	(ฮืฮืฮ	ฮื)	การุณ	ราช
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ร	_ ร ทุ _	___ มร	_ ทุ _	_ ม ม	_ ทุ ร

AE1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮืฮืฮ)	(เอ่อ เออ	เอิง	เออ	เอื้อเอื้อฮื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	(ฮื) อ	สุวี
ทำนองร้อง	_ ทุ _ ร ม	_ ร _ ม	___ ทุ	_ ทุ _	ทุ ล วิ ทุ	ทุ ล ทุ ล ทุ	_ วิ _ ทุ	_ ล ล

B1

D1

C1

BE1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)		แปลง	อินทรี	(เออ)	แฮ่แฮ่เอิงเอย	ฮือ) เป็น	คชา
ทำนองร้อง	__ ท ล	----	__ ช	__ ช ช	__ ล	ท ล ช ม	__ ช ี	__ ี ี

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(แฮ่	เอ่อเออ	แฮ่เอิง	เง้อเออ	แฮ่เออฮือเง้อเออ	แฮ่เออเอ่อ-เออเอ้อ	ฮือ) เอ	ราวีณ
ทำนองร้อง	__ ี	__ ล ค	__ ี ค	__ ค ท	ท ล ี ี ช	ท ล ช ล ท	__ ี ล	__ ล ล

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			อันโย	ธา		(ฮือฮือฮือ ฮือ)	ทั้ง	(ฮือ)หลาย
ทำนองร้อง	----	----	__ ี ี	__ ี	----	ี ม ี ช	__ ช	__ ม ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ฮือ)อันโย	ธา	ทั้ง	หลาย	แฮ่เออฮือเง้อเออ	แฮ่เออเอ่อ-เออเอ้อ	(ฮือ) ให้กลาย	เพศ
ทำนองร้อง	__ ช ช ช	__ ช	__ ล	ม ช ี	ท ล ี ี ช	ท ล ช ล ท	__ ี ช ล	__ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)		เป็นเท	เวศร์	ฮือ เออ	แฮ่เออเอิงเอย	(ฮือ)	สุวรรค์
ทำนองร้อง	__ ช ท ล	----	__ ช ช	__ ช	ม ช ล	ท ล ช ม	__ ช	__ ี ี

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(แฮ่	เอ่อเออ	แฮ่เอิง	เง้อเออ	แฮ่เออฮือเง้อเออ	แฮ่เออเอ่อ-เออเอ้อ	ฮือ) นาง	สวรรค์
ทำนองร้อง	__ ี	__ ล ค	__ ี ค	__ ค ท	ท ล ี ี ช	ท ล ช ล ท	__ ี ท	__ ท ท

คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)	
ทำนองร้อง	__ ี ล	----

เทียวนที่ 4

บรรทตที่ 1

คำร้ง			ให้	สำหรับ	(อ้อ อ้ออ้อ	อ้อ)	ขับ	ล้า
ทำนองร้ง	----	----	--- ร	_ ทุ รช ทุ	_ ร _ มร	--- ช	--- ร	_ ม _ ม

AE1

บรรทตที่ 2

คำร้ง	ให้	สำหรับ	ขับ	ร่า	แอออแอออแอออ	แอออแอออ-แอออแอ	อ้อ ระบ่า	บรรพ
ทำนองร้ง	--- ช	_ ม ชด ม	--- ม	_ ช _	ท ล รร ช	ท ลช - ลท	_ ร ล ล	--- ล

B1

D1

C1

BE1

บรรทตที่ 3

คำร้ง	(อ้อ-อ้อ)		เร่งเตรียม	ไว้	(อ้อ) (แอ)	แอออแอออแอออ	อ้อ	ให้ ท้น
ทำนองร้ง	-- ทล	----	_ ชม _ ช	--- ล	_ ช _ ล	ท ลช - ม	--- ช	_ ชฟ _ ช

B2

C2

E1

บรรทตที่ 4

คำร้อง	(เข้า)	เข้าเออ	เข้าเอ็ง	เงอเออ	เออเออฮือเงอเออ	เออเออเออ-เออเออ	ฮือ ฤกษ์	ดี
ทำนองร้อง	___ วั	__ ล คํ	__ วัคํ	คํท	ทล วั ษ	ท ลช ลท	__ วั ล	__ ษ __ ล

A1

B3

B4

D2

C3

BE2

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 4 ช้างประสานงา

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	1	A1
2	กระทบ	B	5	B1 – B5
3	เอื้อนสามเสียง	C	3	C1 – C3
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	2	D1 – D2
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	1	AE
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	2	BE1 – BE2
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	1	A1
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอื้อนสามเสียง	C	3	C1 – C3
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	2	D1 – D2
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	1	AE1
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	2	BE1 – BE2
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 3

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	1	A1
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอนสามเสียง	C	3	C1 – C3
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	2	D1 – D2
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	1	AE1
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 4

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	1	A1
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอนสามเสียง	C	3	C1 – C3
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	1	D1
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	1	AE1
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	2	BE2
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 5 ฝรั่งควง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			บัด	(คือ) เอย	(เออ	เฮอเอ็งเงอ	เออเอ๋ย) บัด	(คือ) ไน
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ฟ	_ ช _ ช	___ ท	ท ล ท	_ ล ช _ ฟ	_ ช _ ชล
						B1	C1	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(คือ	เออฮือเออ	เฮอะเอ็ง เงย)		รุต	ทะการ		ประณต(คือ)
ทำนองร้อง	_ ช _	_ ล ค ช	_ ล ช _ ช	-----	___ ท	_ ล ล	-----	_ ลท _ ล
		B2	A1					

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออเออ	เฮอ เออ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ	ฮือเอ็ง เออ	เฮอะเอ๋ย) บท	ทะศรี
ทำนองร้อง	_ ช _ ล	_ ท _ วั	_ ม วั	_ วั _	___ ฟ	_ ลล ม	_ ฟม _ ท	_ ร ม
			A2			D1	A3	

คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ชว _	-----

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		มาเร่ง รัต	จัด	หมู่ (คือ)	(เออ	เฮอเอ็งเงอ	เออเอ๋ย) อ	สุรี
ทำนองร้อง	-----	_ ชช ฟ ล	___ ฟ	_ ฟ _ ช	___ ท	ท ล ท	_ ลช _ ฟ	_ ช ช
						B1	C1	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		เออฮือเออ	เฮอะเอ็ง เงย)		คอย	ตาม	ภู	มี
ทำนองร้อง	-----	_ ล ค ช	_ ล ช _ ช	-----	___ ล	___ ล	___ ล	_ ล _
		B2	A1					

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออเออ	เออเออเออเออ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ	ฮือเอ็งเออ	เฮอะเอ๋ย) วน	ณรงค์
ทำนองร้อง	_ ช _ ล	ช ฟ ม ร	_ ม วั	_ วั _	___ ฟ	_ ลล ม	_ ฟม _ ร	_ ร ร
			A2			D1	A1	

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 5 ฝรั่งควง

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	3	A1 – A3
2	กระทบ	B	2	B1 – B2
3	เอื้อนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	1	D1
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	3	A1 – A3
2	กระทบ	B	2	B1 – B2
3	เอื้อนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	1	D1
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 6 ตระนอน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			เมื่อ	เคย
ทำนองร้อง	-----	-----	--- ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	ฮือแจเออ	เออเฮอะเจิงแจ	เออเอ้อ เออ)	(ฮือแจเออ	ฮือฮือฮือ)เมื่อ	(ฮือ) นัโน
ทำนองร้อง	-----	--- ฟ	- ลล ฟ	- ม ฟม ฟ	- มร _ ทุ	- วิ วิ ล	- ทุ ลข ร	- ทุ - รม

D1 A1 C1 D2 C2

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	อิน ทุ	(ฮือฮือ)	ร ชิต	(ฮือ) (เออ	แฮ่แฮ่ เออเคย	ฮือ ชื่น	(ฮือ) ชม
ทำนองร้อง	- ร -	- ล - ล	- ช ล	- ทุ - ดิ วิ	- ดิ - ดิ	วิ ดิ - วิม	- ชิ - วิ	- ดิ - วิ

B1 BE1

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เฮอเออเออ เออเออ	ฮือแจเออ	เออฮือแจ เออ	แฮ่เออเจิง เออ	เคย) สม	(ฮือ) ประสงค์
ทำนองร้อง	-----	--- ม	ม วิด - วิม	- ชุ ชุ วิ	- ม ชุ ชุ วิ	ม วิด ทุ	- ดิ - วิม	- ชิ - มิม

C3 B2 D3 D4 C4 B3

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		จิง ชื่น	ฮือปน	(แฮ่เออเออ เออเออ	ฮือแจ เออ	เฮอะเออ)แพ้น	(ฮือ) สุวรรณ
ทำนองร้อง	- ชิ - วิ	-----	- ม - ม	- ร - ม	พ มร - มฟ	- ลล ม	- ฟม - ร	- ทุ - รร

CB1 D5 A2

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) (เออ	ฮือแจเออ	เออ เฮอะเจิง แจ		เออเออ)	บรร	จ
ทำนองร้อง	- ร ม	- ร ทุ - ม	- ชุ ชุ ม	- ร มร ม	-----	- ร ทุ -	--- ล	--- ล

BC1 D6 A3 C5

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	จำ	แลง		แปลง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) องค์
ทำนองร้อง	- ล ทุ	- ล ทุ -	--- ทุ	--- ทุ	-----	--- ล	- ล ทุ	- ล ทุ - ชุ

BC2 BC3

บรรทัดที่ 8

คำร้อง	(อืออือ	อืออือ) (เออเออ		เออเออเออ เออเออ		อือ	อ	สุรา						
ทำนองร้อง	- ช ล	- ชม	ร ช	----	- ท ลช	ลท	----	----	ว	----	ช	----	ล	ล
	BC4				C6				BE2					

คำร้อง	(อืออือ	อืออือ)	
ทำนองร้อง	- ล ท	- ลช	-
	BC5		

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 6 ตระนอน

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	3	A1 – A3
2	กระทบ	B	2	B1 – B2
3	เอื้อนสามเสียง	C	6	C1 – C6
4	ชุดเอื้อน “อือเงอ-เออ”	D	6	D1 – D6
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	5	BC1 – BC5
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	2	BE1 – BE2
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	1	CB1
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 7 ชมตลาด

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		เป็น โก	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	ฮือฮือฮือ) สีห์	(ฮือ) ทรง	เครื่อง	(เออ)
ทำนองร้อง	-----	_ ท _ ท	_ รั รั ท	ล ทล ท	_ รั _ ล	___ ล	_ ฑ _ ล
			D1	A1			

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	เฮอะเฮ ฮือเง้อเฮ	เฮ้อเฮเอิง เงย)		เรื่อง	อร่าม
ทำนองร้อง	-----	___ ล	ทล รั รั ล	ท ลฑ _ ฑ	-----	___ ล	_ ล ฑ
			A2	D1			C1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	ล้วน แก้ว	(ฮือฮือ	ฮือฮือฮือ) ก้าว		เงา	งาม
ทำนองร้อง	_ ล _	_ ล _ ฑ	_ ม ฑล	ฑ ลฑ _ ฑ	_ ม _	___ ล	___ ล
			B1	A3			

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เออ	ฮือเง้อเฮ เอิงเง้อ	เออเอ้อย)	วาม เว	หา
ทำนองร้อง	-----	___ ล	___ ท	รั รั ทล ท	_ ล ฑ _	_ ล _ ล	___ ลท
				D3		BC1	

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เออ	เฮอะเฮ ฮือเง้อเฮ	เฮ้อเฮเอิง เงย		เฮ้อ เออ	เฮ้อเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ รั _ ฑ	___ ล	ทล รั รั ล	ท ลฑ _ ฑ	-----	_ ม _ ฑ	ล ฑ _ ฑ
			A4	D4			C2
							A5

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		จับ	(ฮือ ฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือ) พระแสง	(ฮือ) พรหม	มาศ	(เออ)
ทำนองร้อง	-----	___ ล	_ ท รั รั ท	ล ทล ล ลท	_ รั _ ล	___ ล	_ ฑ _ ล
			D1	A1			

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	เฮอะเฮ ฮือเง้อเฮ	เฮ้อเฮเอิง เงย		ยาต	ตรา
ทำนองร้อง	-----	___ ล	ทล รั รั ล	ท ลฑ _ ฑ	-----	___ ล	_ ฑ _ ล
			A2	D2			C1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		เสด็จ	(ชื่อชื่อ	ชื่อ ชื่อ) มา		เกย	สุวรรณ
ทำนองร้อง	----	-- ช ม	ช ล	ช ลช ช	----	--- ล	-- ล ล

B1

A3

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เออ	ชื่อเจ้าเออ เจ้าเจ้า	เออเออ)	ทัน	ใด
ทำนองร้อง	----	--- ล	--- ท	วิวิ ท	ลท	--- ล	--- ล

D3

BC1

บรรทัดที่ 5

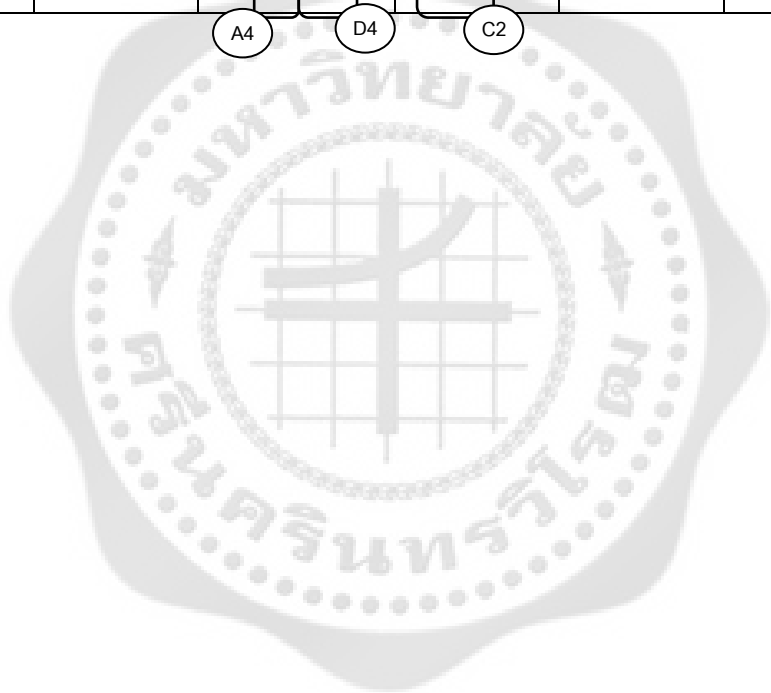
คำร้อง	(เออ	เออ	เออเออ ชื่อเจ้าเออ	เออเออเออ เออ		เออ เออ	เออเออ เออ)
ทำนองร้อง	--- ช	--- ล	ทล วิวิ ล	ท ลช ช	----	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

A4

D4

C2

A5

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 7 ชมตลาด

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	5	A1 – A5
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	4	D1 – D4
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	1	BC
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	5	A1 – A5
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	4	D1 – D4
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 8 กราวนอก

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ขึ้น ทรง	คอคชา	เอ	ราวัน	ทหาร แท้	ให้
ทำนองร้อง	_ ริช _ ท	_ ท ท ท	_ _ ท _	_ ท ท _	ท ร _ ล	_ ล _ _ _ _ _ _ _ _

(ต้นเสียงชาย ร้องให้ขึ้น 3 ลา และลูกคู่รับว่า “ฮิว” พร้อมกัน)

คำร้อง	สนั่น	ห้วน	ไหว
ทำนองร้อง	_ _ ท ล	_ _ _ ล	_ ริ _ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ขยาย ยก	โย ธา	คลา	ไคล	ลอย ฟ้า	มาใน	โพยม	มาน
ทำนองร้อง	_ ทริ _ ริ	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ ท _ _	_ ท _ ริ	_ _ ท ท	_ _ ท ท	_ _ _ ท

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน

เพลงที่ 8 กราวนอก

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สับัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 9 ทะแกลองโยน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ข้าง	(ฮือ) เอย	ข้าง	นิมิต
ทำนองร้อง	----	----	----	----	___ รม	_ ร _ ร	___ ชล	_ ช ล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)	เหมือน	(ฮือ)	ไม่ ผิด		ข้าง	มัช	ชะวาน
ทำนองร้อง	_ ช _ ลช	___ ท	___ ร	_ ลช _ ช	----	___ ท	___ ท	_ ล ล

A1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง			เริง	แรง			กำ แหง	(ฮือ) หาญ
ทำนองร้อง	----	----	___ ช	___ ช	----	----	_ ท _ ท	_ ร _ ท

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ชาญ	ศึก	(ฮือฮือฮือฮือ) สู้	รู้	ท่วง	(ฮือฮือ) (ฮือฮือ) (ฮือฮือ) ที่
ทำนองร้อง	_ ร _	___ ล	___ ช	ลท ลช ชร	_ ท _ มช	_ ร _ ร	_ ท _ รม รท รม _ ม

BC1

BC2

บรรทัดที่ 5

คำร้อง			ผูก	เครื่อง	(ฮือ)	เรือง	ทอง	ทอ
ทำนองร้อง	----	----	___ ท	___ ร	_ ท _	___ ช	___ ช	___ ช

บรรทัดที่ 6

คำร้อง		กระ วิล	ทอง	หล่อ	ทอ	แสง	(ฮือ) (ฮือฮือ) (ฮือฮือ) สี่
ทำนองร้อง	----	_ ท ท	___ ท	___ ล	_ ท _ ท	___ ท	_ ร _ ท _ ลช _ ท

C1

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(ฮือฮือ)		ห้อย	หู	(ฮือ)	ภู	จาม	มรี
ทำนองร้อง	_ ร _ ล	----	___ ช	_ ม _ ช	___ ร	___ ร	_ ช _ ท	_ ท ท

B2

บรรทัดที่ 8

คำร้อง		ปก	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ) ตระพอง	ทอง	พรรณ	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ) ณะราย
ทำนองร้อง	----	--- ช	ล ท	ล ช ม ม	--- ร	--- ร	ว ม	ว ท	ว ม ม ม

BC3

BC4

B3

BC3

BC4

B3

บรรทัดที่ 9

คำร้อง			เครื่อง	สูง	(ชื่อ)	เรียง	สาม	แถว
ทำนองร้อง	----	----	--- ร	ท - ร	--- ช	--- ช	--- ช	--- ช

บรรทัดที่ 10

คำร้อง	(ชื่อ)	ลาย	กาบ	(ชื่อชื่อชื่อชื่อ)แก้ว	แสง	(ชื่อ) แพรว	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ)พราว
ทำนองร้อง	___ วั	___ ท	___ ช	ลท ลช - ชร	- ทุ - ม	- ช - ม	- ช ม	- วัท - วั

BC5

BC6

บรรทัดที่ 11

คำร้อง			อ	ภิรม	(เจอ)	เอื้อเอิง เิง	เอื้อเอิง) สับชุม	สาย	
ทำนองร้อง	----	----	--- ม	--- ช ช	--- ท	ท ล	ท	ล ช ร - ม	--- ม

B4

C2

บรรทัดที่ 12

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	บัง	แพรก	อยู่	เป็น	คู่	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ) เคียง
ทำนองร้อง	ช ร	--- ล	--- ล	- ช - ช	--- ร	--- ด	ว ม	ม ร

B5

B6

B7

B5

B6

B7

บรรทัดที่ 13

คำร้อง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	กลอง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	ชนะ	(ชื่อชื่อ)	ชื่อชื่อ)	ประโคน	คึก
ทำนองร้อง	— <u>วิม่</u> — <u>วิด้</u>	— — — ท	— <u>วิม่</u> ท	<u>ล</u> ท <u>ล</u> <u>ล</u> ท	— <u>ล</u> ท	<u>—</u> <u>ลช</u> — —	— — <u>ด้</u> <u>ด้</u>	— — — <u>วิ</u>
	BC7		D1	A2	BC8			

BC7

D1

A2

BC8

บรรทัดที่ 14

คำร้อง	(ชื่อ)	มโห	(ชื่อชื่อชื่อชื่อ)	ชื่อชื่อชื่อชื่อ) ระทีก	(ชื่อชื่อชื่อชื่อ)	ชื่อชื่อชื่อชื่อ)	กีก	ก้อง	(ชื่อชื่อชื่อชื่อ) เสียง
ทำนองร้อง	_ ดิ _ _	_ _ มี่ มี่	_ ชุ ชุ มี่	วิ มี่ วิ วิ มี่	_ _ วิ มี่	_ วิ ดิ	_ ม	_ _ _ ชุ	ม ชุ _ ท
			D2	A3		BC1			

D2

A3

BC1

บรรทัดที่ 15

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		แตว	สังข์	(ฮือ) (เออ)	เฮ้อเฮย) ส่ง	(ฮือ ฮือฮือ)	ลำ เนียง
ทำนองร้อง	วี่ ล	----	--- ช	--- ช	วี่ ท	ท ล ม	ช ลช	ม ช ี

บรรทัดที่ 16

คำร้อง		นาง		จำ เรียง	เคียง	ช้าง	(ฮือ ฮือ)	ฮือฮือ) ทรง
ทำนองร้อง	----	ล	----	ล ล	วี่	วี่	ดี่ ม	ม วี่ ี

บรรทัดที่ 17

คำร้อง	ฮือ ฮือฮือ)	สาว	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือฮือ) สุรางค์	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	นาง รำ	พ็อน
ทำนองร้อง	ม วี่ ดี่	ท	วี่ ท	ล ท ล ล	ล ท	ลช	ดี่ ดี่	วี่

บรรทัดที่ 18

คำร้อง	(ฮือ)	ดั่ง	(ฮือฮือ ฮือ)	กิน นร	แน่น	นวล	(ฮือ	ฮือฮือ) ระหง
ทำนองร้อง	ดี่	ม	ช ช ม	วี่ ี	ช	ม ช	ม	ลช ลท

บรรทัดที่ 19

คำร้อง	ฮือ ฮือ)		นัก	(ฮือ) ลิททิ	ฮือ (เงอเออ)	เออเฮอะเออเออ	เฮอะเออ) ฤทธิ	ทิงค์
ทำนองร้อง	วี่ ล	----	ม	วี่ ดี่	วี่ ช ม	วี่ ม วี่ ด	ม วี่ ี	ล ล

บรรทัดที่ 20

คำร้อง		ถื	ทวน	ิง	ลิว	ลอย	(ฮือ	ฮือฮือ) มา
ทำนองร้อง	----	วี่	ท	ท	ม	ช	ม	ลช ล

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 9 ทะแกลองโยน

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	9	A1 – A9
2	กระทบ	B	13	B1 – B13
3	เอื้อนสามเสียง	C	3	C1 – C3
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	4	D1 – D4
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	10	BC1 – BC10
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 10 กระบอกล

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ครั้น ถึง	(ฮือ) ที่	ประจัญ	บาน	ประจัญ	บาน	ราญ	รอน
ทำนองร้อง	_ ท _ ล	_ รื _ ลช	_ ล ช ช	_ ช _	_ ท ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ท _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	เห็น ว่า	นร	นับ	(ฮือ)แสน	(ฮือฮือ)	แน่น	(ฮือฮือ)หนา	(เงอ เออเออ)
ทำนองร้อง	_ รื _ ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ช _ ท	_ รื _ ล	_ _ _ ช	_ มช _ ล	_ รื _ ลท

BC1

คำร้อง	เออเออ)	
ทำนองร้อง	_ ลช _	_ _ _ _

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	กับ	ทั้งองค์	(ฮือฮือ)	พระลักษมณ์		พระลักษมณ์	ศึก	ดา
ทำนองร้อง	_ _ _ ช	_ _ ล ล	_ ทล	_ ล _ ล	_ _ _ _	_ ท _ ท	_ _ _ ช	_ ล _

A1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ยื่น	รฤ	รัต	ตะนา		อยู่กลาง	พล	เอย
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ _ ล ล	_ _ _ _	_ ม _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ช

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	จึง	หยุด	(ฮือ) ช้าง	(ฮือ)ทรง	ช้าง	ทรง	อง	อาจ (ฮือ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ _ _ รื	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ล _ ท

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ลอย	เลื่อน	เกลื่อน	กลาด		กลางเว	หน	(เงอ เออเออ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ลช _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ _	_ ช _ ช	_ _ _ ล	_ รื _ ล

BC1

คำร้อง	เออเออ)	
ทำนองร้อง	_ ลช _	_ _ _ _

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ให้	กุมภัณฑ์	(ฮือฮือ)	บรรดา		บรรดา	จำแลง	ตน
ทำนองร้อง	___ ล	_ ฮ ล ล	_ ท ล	_ ฮ _ ฮ	_____	_ ท _ ท	_ ล ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ไล่	กล	ขับ	รำ		ระบำ	บรรพ์	เคย
ทำนองร้อง	___ ฮ	___ ล	___ ฮ	___ ล	_____	_ ฮ ฮ	___ ฮ	___ ฮ

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 10 กระบอกล

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	1	A1
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 3

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน "ฮือเงอ-เออ"	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 4

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	1	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน "ฮือเงอ-เออ"	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 11 แหกอะหวัง ชั้นเดียว

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			เอ๋อเอย	บัดเอย			บัด	(ฮือ) นั้
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ม	_ ช _ ล	-----	-----	___ ม	_ ช _ ชล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ) ูป	นิมิต	ฤทธิ	ธิแรง			แข็ง	ชัน
ทำนองร้อง	_ ช _ ช	_ ม ช ล	___ ล	_ ช ช	-----	-----	___ ม	_ ช _ ม

คำร้อง	(ฮือ) ูป	
ทำนองร้อง	___ ช	___

B1

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	สาว	สุรางค์	นาง	ฟ้า	(ฮือ)		เท	วัญ
ทำนองร้อง	___ ริ	___ ท ท	___ ท	___ ริ	___ ล	-----	___ ช	___ ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	บังคม	คัล		คำ นั้	(ฮือ)		รับ	ปัญญา
ทำนองร้อง	_ ช ช	___ ช	-----	_ ช _ ล	_ ช _	-----	___ ช	_ ร ร

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 11 แหกอะหวัง

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 12 สร้อยสน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			ต่าง	จับ	(เออ	เฮอะเจิง เงย	ฮื้อ)	ระบำ
ทำนองร้อง	----	----	--- ร	--- ร	_ ม _ ฑ	ลฑ	ม	--- ฑ

(A1) (E1)

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	(เออ	เฮอะเจิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮื้อ) ไร่	พ่อน
ทำนองร้อง	_ ร ม	_ ร ฑ	---	ม ร	ล	ร ฑ	ร ม	---

(BC1) (A2) (B1) (BE1)

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮื้อ)		ทอด	กร	(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ ฮื้อฮื้อ)	กรีด	กราย
ทำนองร้อง	_ ฑ _ ร	----	--- ร	_ ฑ _ ร	_ ร ม	_ ร ฑ	ร ม	---

(BC2) (B1)

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ		เอ้อเอ้อ เออเออ		ฮื้อ)	ซ้าย	ขวา
ทำนองร้อง	----	---	---	ลฑ	ลฑ	---	_ ร	---

(B3) (BE2)

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮื้อฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	ไร่	(ฮื้อฮื้อ) เรียง	(เออ	เฮอะเจิง เงย	ฮื้อ) เคียง	คม
ทำนองร้อง	_ ร	ล ฑ	---	ร	---	ลฑ	ม	---

(BC3) (B4) (A3) (E2)

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	(เออ	เฮอะเจิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	เออ) ประสม	(ฮื้อ) ตา
ทำนองร้อง	_ ร ม	_ ร ฑ	---	ม ร	ล	---	ร ฑ	ร ม

(BC3) (A4) (B5) (BE3)

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮื้อเอ้อเออ	เออเฮอะเจิงเงย	เออเออเออ) เลี้ยว	ไล่	ไขว่	คว่า
ทำนองร้อง	---	ร ฑ	ร ม	---	ร ฑ	ม	---	ร ฑ

(B6) (B7) (D1) (A5) (C1)

บรรทัดที่ 8

คำร้อง	(ชื่อ)	(เชื้อ)		แฮ่แฮ่แฮ่แฮ่แฮ่		ฮื่อ)	เป็นท่า	ทาง	
ทำนองร้อง	___ ท	___ ช	---	ลช	ลท	---	___ วิ	___ ล ล	___ ช ___ ล

B8

BE4

บรรทัดที่ 9

คำร้อง	(เอก	ฮื่อแฮ่แฮ่	เอก	ฮื่อเอกแฮ่เอกเอก	ฮื่อ) ซ้อน	จังหวะ	(ฮื่อ)ประ	เท้า	
ทำนองร้อง	___ ท	___ วิ วิ ช	___ ล	ท ลช	ลท	___ วิ ___ ท	___ ล ช	___ ล ___ ม	___ ชล

(D2)

(C2)

BE5

บรรทัดที่ 10

คำร้อง	(ฮื่อฮื่อ	ฮื่อฮื่อ)	(เออ	เฮอะเจิง เออ	เอ๋อ	แฮ่แฮ่ เออเฮอ	ฮื่อ) เคล่า	คล่อง
ทำนองร้อง	— ช ล	— ชม —	— — — ช	ลช — วิ	— — — ม	ชม ชม	— ด — ช	— ม — ช

BC5

A6

B9

BE6

บรรทัดที่ 11

คำร้อง	(ฮื่อ ฮื่อฮื่อ)		เลียว	ลอด	(ฮื่อฮื่อ)		สอด	คล่อง		
ทำนองร้อง	- ม	ลช	----	--- ล	- ช - ช	- ม	ลช	----	--- วิ	- ม - ม
		A7					A8			

บรรทัดที่ 12

คำร้อง	(ฮื่อฮื่อ)		(เฮอเฮอ	เฮอเฮอ	เฮอะเฮอ	เฮอฮื่อเงอเฮอ	เฮอะเฮอ)ไปตาม	หว่าง
ทำนองร้อง	<u>__ ช วิ</u>	----	<u>_ ทุ _ วิ</u>	<u>_ ม _ ทุ</u>	<u>__ ลช</u>	<u>_ ม ชช วิ</u>	<u>_ ม วิ วิ</u>	<u>__ _ ทุ</u>
					A9	D3	A10	

บรรทัดที่ 13

คำร้อง	(ชื่อ) (เอก	ฮื่อแฮ่แฮ่	เอก	ฮื่อเอกแฮ่ เอกเฮย	ฮื่อ) วง	เวียน	เหียน	หัน	
ทำนองร้อง	_ วิ _ ท	_ วิ วิ ช	_ _ _ ล	ท ลช	ลท	_ วิ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ ด _ ช

D4

C3

BE7

บรรทัดที่ 14

คำร้อง	(ฮื่อ ฮื่อฮื่อ	ฮื่อฮื่อ)	(เออ	ฮื่อแฮ่เออ	เออฮื่อแฮ่เออ	แฮ่เออแฮ่เออ	เฮอะเฮย) กัน	(ฮื่อ)กลาง			
ทำนองร้อง	- ด	ชล	- ชม	---	ท	วิ วิ ล	ท ลช	ล	ทล	วิ	- ท - วิ

BC6

D5

D6

C4

A11

บรรทัดที่ 15

คำร้อง	(เอ๋อ	เอ๋อเอ๋อ เอ๋อเอ๋อ	ฮือฮือเอ๋อ	เอ๋อเอ๋อเอ๋อเอ๋อ	เอ๋อเอ๋อ) เป็นคู่	คู่	อยู่	กลาง
ทำนองร้อง	___ ทุ	รว ทุ	รว	ทุ ทุ ม	รว มรว	รว ทุ ทุ	ล ทุ ล	ทุ ล ทุ
		B10	B11	D7	A12	C5		

บรรทัดที่ 16

คำร้อง	(เอ๋อ	เอ๋อเอ๋อเอ๋อเอ๋อ	ฮือ	อัม	พร
ทำนองร้อง	---	ทุ	---	ล ทุ	ล ทุ
				B12	BE8

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	ล ทุ	ล ทุ

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 12 สร้อยสน

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	12	A1 – A12
2	กระทบ	B	12	B1 – B12
3	เอื้อนสามเสียง	C	5	C1 – C5
4	ชุดเอื้อน “ฮือฮือ-เอ๋อ”	D	7	D1 – D7
5	เสียงนาสิก	E	2	E1 – E2
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	6	BC1 – BC6
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	8	BE1 – BE8
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 13 กล่อมช้าง

เที่ยวที่ 1

วรรคที่ 1

คำร้อง	เมื่อ (ชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) นั้น (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	---- ช ช ล <u>ทล วิท</u> - ท <u>วิวิ ท</u> <u>ล ทล</u> ล ----
	(F1) (D1) (A1)

วรรคที่ 2

คำร้อง	พระลักษมณ์ ผู้ ทรง ศักดิ์ แล ทรง (ชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อ) ศร (ชื่อ - ชื่อ)
ทำนองร้อง	---- ล ท - ลช - ล - ลช - ล - ล <u>ล - ท</u> <u>- ลช</u> - ล - <u>ด - ช</u>
	(BC1)

วรรคที่ 3

คำร้อง	ทั้ง (ชื่อชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ)พวก พลา กร (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- ร <u>ท ร ท</u> <u>ล ทล</u> ล - - - - ช ท ท - ท - <u>วิวิ ท</u> <u>ล ทล</u> ล ----
	(B1) (A2) (D2) (A3)

วรรคที่ 4

คำร้อง	ดู ร่า ฟ้อน (ชื่อ) บน เม (ชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อ) ฆา
ทำนองร้อง	---- - - - - ล ล - - ล ท - - - - <u>ล - ท</u> <u>- ลช</u> - - - -
	(BC1)

เที่ยวที่ 2

วรรคที่ 1

คำร้อง	หมาย (ชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) ว่า สุริน ทร (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- วิ - <u>ชช ม</u> <u>วิ มวิ</u> วิ - - - - ช - ท ท - - - - ท - <u>วิวิ ท</u> <u>ล ทล</u> ล ----
	(D1) (A1) (D2) (A2)

วรรคที่ 2

คำร้อง	สุ ร อัป สร (ชื่อ) เหวหรร (ชื่อ - ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) ษา (ชื่อ ชื่อ)
ทำนองร้อง	---- - - - - ล ท - - - - <u>วิ - ล</u> <u>ล - วิ</u> <u>ล ทล</u> - ล - - - - <u>ด - ช</u>
	(BC1)

วรรคที่ 3

คำร้อง	พระ (ชื่อ ชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ)เพลิน (ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ) เจริญ ตา (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- วิ - <u>ท วิวิ ท</u> <u>ล ทล</u> ล <u>ลท - ลช</u> - - - - ท - - - - ท - <u>วิวิ ท</u> <u>ล ทล</u> ล ----
	(D3) (A3) (BC2) (D4) (A4)

วรรณคดี 4

คำร้อง	ทั้ง (ชื่อ) พล	สวา (ชื่อ)	วานร	(ชื่อ-ชื่อ) ไพโร
ทำนองร้อง	---- - - - ลท - ช - ล - - - ล ลท - ร - - - - - ล ล - - - - - ล - ท - - - - - ลช - ช			

BC3

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 13 กล่อมช้าง

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	3	A1 – A3
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	2	D1 – D3
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สับัดเสียง	F	1	F1
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	2	BC1 – BC2
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	4	A1 – A4
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	4	D1 – D4
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สับัดเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	3	BC1 – BC3
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 14 แผลงวันทอง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			(เฮอ	เออ	เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ)	เฝือ	เออ
ทำนองร้อง	----	----	___ ล	___ ช	___ ฟ	ล ล ม	ฟ ม	___ ม	___ ร ___ ม

D1 A1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เฮอะเง้งเออเออ	ฮือเง้อ เออ	เอ้อเออ เอ้อเออ	ฮือ) เฝือ	นั้	
ทำนองร้อง	----	----	___ ล	ลทล ช	___ ลล ช	ฟ ม	ฟม	___ ล ___ ม	___ ร ___ มฟ

A2

B1

D2

AE1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)		อิน ท	ร ชิต	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)	ยีน	ดี	
ทำนองร้อง	_ ม _ ฟ ม	----	_ ม _ ม	_ ม _ ฟ	_ ม _ ฟ	_ ม ร	ม ช	___ ช	___ ช

A3

C1

B2

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	เฮ้อเอ้อ เออเออ	ฮือเง้อเออ	เออเฮอะเง้งเอ้อ	เออเอ้อ เอ้อเออ	เฮ้อเออ เฮ้อเออ ฮือ)	จะมี	ไหน
ทำนองร้อง	___ ช	ล ช ล ท	___ วิ วิ ท	ล ท ล ท	___ ล ช ล ช	พ ม พ ม ล	___ ม ม	___ ม

B3

B4

D3

A4

C2

B5

B6

BE1

คำร้อง	(ฮือ) (ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	___ ล ___ ม ฟ	___ ม ร

BC1

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		เห็น ข้า	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) คี	เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ) เฝือ	ฮือ) เฝือ
ทำนองร้อง	----	___ ล ร ___ ล	___ ช ___ ล ท	___ ท ล ___ ม	___ ช ___ ฟ	___ ล ล ม	___ ฟ ม	___ ล ___ ม

B1 B2 D1 A1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เฮอะเง้งเออเออ	ฮือเง้อ เออ	เอ้อเออ เอ้อเออ	ฮือ) ระเว้ง	ใจ
ทำนองร้อง	----	----	___ ล	ลท ล ช	___ ล ล ช	ฟ ม	ฟ ม	___ ล ___ ม

A2 B3 D2 B4 BE1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง			ดิ่ง	จับ	(ชื้อ ชื้อ	ชื้อชื้อ ชื้อชื้อ)	ศร	ชัย	
ทำนองร้อง	----	----	___ ม	___ ร	- ม ฟ	- ม ร	ม ช	___ ช	- ล - ช

BC1

B5

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	เอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ	ฮื้อเงื้อเอื้อ	เอื้อเฮื้อเงึงเงื้อ	เอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ	เฮื้อเอื้อ เฮื้อเอื้อ ฮื้อ)	ขึ้น	บูชา						
ทำนองร้อง	___ ช	- ล ช	- ล ท	- ร ร	- ล ท ล ท	- ล ช	ล ช	ฟ ม	ฟ ม	- ล	ม	- ร	ม	ม
		B6	B7	D3	A3	C1	B8	B9	BE2					

B6

B7

D3

A3

C1

B8

B9

BE2

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	ชื่อชื่อ)
ทำนองร้อง	มฟ	มร

BC2

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 14 แมลงวันทอง

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	4	A1 – A4
2	กระทบ	B	6	B1 – B6
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	3	D1 – D3
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	1	AE1
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	1	BE1
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	3	A1 – A3
2	กระทบ	B	9	B1 – B9
3	เอื้อนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	3	D1 – D3
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	2	BC1 – BC2
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	2	BE1 – BE2
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 15 เน้เซ็ดฉิ่ง

ต้นเสียง

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(เอ๋อเอะ)	ฮือฮือ	พาด	สาย	หมาย	เข้มน	(ฮือฮือ)เข้มน	เข้ยว
ทำนองร้อง	_ ท _ รั	_ ม รั	_ _ _ รั	_ ล _ รั	_ _ _ รั	_ _ ท ท	_ ล ฑ _ ฑ	_ ล _ ฑ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	นาว	เห่ยว	ด้วย	กำลัง	อ้ง	สา	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ)	ฮือฮือฮือฮือฮือ	เอะ	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ ท _ ฑ	_ _ _ ฑ	_ ล _ ฑ	_ _ ล ล	_ ล _ ล	วิ วิ ล	ทล ฑ ล	ทล วิ ท	ท	_ _ _ รั

ลูกคู่

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	นาว	เห่ยว	ด้วย	กำลัง	อ้ง	สา	(ฮือฮือฮือฮือ)	ฮือฮือฮือฮือ	เอะ
ทำนองร้อง	_ ท _ ฑ	_ _ _ ฑ	_ ล _ ฑ	_ _ ล ล	_ ล _ ล	วิ วิ ล	ท ล ฑ	_ _ _ ฑ	

เที่ยวที่ 2

ต้นเสียง

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(เอ๋อเอะ)	ฮือฮือ	สังเกต	ตรง	องค์	พระลักษมณ์	อ	นุชา
ทำนองร้อง	_ ท _ รั	_ ม รั	_ รั _ ล	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ รั _ รั	_ _ _ ล	_ _ ท ท

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	อ	สุรา	ก็	ลั่น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ)	ฮือฮือฮือฮือฮือ	เอะ	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ฑ	_ _ ล ล	_ _ ล ฑ	_ _ ล ฑ	_ ล ล ล	ล ทล ฑ ล	ทล วิ ท	ท	_ _ _ รั

ลูกคู่

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	อ	สุรา	ก็	ลั่น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือฮือ)	เอะ	
ทำนองร้อง	_ _ _ ฑ	_ _ ล ล	_ _ ล ฑ	_ _ ล ฑ	_ ล ล ล	ล ทล ฑ	_ _ _ ฑ	_ _ _ _

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 15 เน้เซ็ดจิ่ง

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	1	A
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	2	D1 – D2
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สะบัดเสียง	F	1	F1
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	1	A1
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สะบัดเสียง	F	1	F1
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	2	BC1 – BC2
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 16 ร่ายรูด

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ลูก ศร	กระจาย	เป็นสาย	ฝน	ตก ญก	ลิง คน	ไม่ ทน	ได้
ทำนองร้อง	_ ซ _ รี่	_ _ ท ท	_ _ ท รี่	_ รี่ _ _	_ ล _ ล	_ ท _ ท	_ ซ _ ท	_ ท ซ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	แล้วต้องพระ	อนุชา	เสนา	ใน	สลับ ไป	ไม่ เป็น	สม	(ฮือ) ประดี
ทำนองร้อง	รี่ ซ _ รี่	_ ล ท ท	_ _ รี่ ท	_ ท _ _	ท ล _ ท	ท ซ _ ท	_ _ _ ท	_ รี่ ล ล

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน

เพลงที่ 16 ร่ายรูด

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 17 ลิงโลด

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			บัด	(เออ)เอย	(ฮือ)	บัด	(ฮือ) (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ	นั่น
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ฟ _	_ ซ _ ล	___ ด	___ ซ	_ ล _ ล	ซฟ ซล	ด

CB1

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		ห	นุมาน		ห	นุมาน		ไม่ต้อง
ทำนองร้อง	___ ล	___ ซ	_ ล ล	---	___ ฟ	_ ซ ซ	---	_ ซ ซ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)		ไม่	(ฮือ) ต้อง	(ฮือ)	ศร	(ฮือ) ศรี	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	_ ฟ _	---	_ ซ	_ ฟ _ ซ	_ ฟ _	___ ล	_ ด _ ล	_ ด _ ล

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		ดนตรีส่งร้อง			ยืน	ทะยาน	ดาล	โกรธ
ทำนองร้อง	_ ด ล	ซ ฟ _ ซ	___ ล	ซ ซ ซ ซ	___ ซ	_ ซ ซ	___ ซ	___ ฟ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)		ดาล	โกรธ		ดังอึด	(ฮือ) (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ	คิ
ทำนองร้อง	___ ซ	---	___ ล	___ ซ	---	_ ล ซ	_ ล _ ล	ซฟ ซล	_ ล

CB1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ซึ่	หน้า	(ฮือฮือ)	ซึ่	หน้า	ว่า	เหว
ทำนองร้อง	---	___ ด	_ ล _ ดซ	_ ฟ _ ซล	___ ล	_ ซ _ ซ	_ ฟ _ ซ	_ ฟ _ ซ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)		ว่า	เหว	(ฮือ)	สหัส	สะนัย	เอย
ทำนองร้อง	___ ด	---	___ ซ	ฟ ซ _ ล	___ ด	_ ล ซ	_ ล ล	___ ล

เทียวกที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				เหตุ	ใด		ไปเข้า
ทำนองร้อง	_ _ ดํ ัล	ซ พ _ ซ	_ _ _ ัล	ซ ซ ซ ซ	_ _ _ พ	_ ซ _ _	_ _ _ _	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ไป	เข้า		ข้างพวก	(ฮือ)	ฮือฮือ)ยักษ์
ทำนองร้อง	_ _ _ พ	_ _ _ _	_ _ _ ัล	_ _ ดํ ซ	_ พ _ _	_ _ ซ ซ	_ พ _ พ	_ ซ ัล _ ดํ

B1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		มาแผลง	(ฮือ)ผลาญ	(ฮือ)	มาแผลง	(ฮือ)ผลาญ	(ฮือ)	พระลักษมณ์
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ ัล ัล	_ ดํ _ ัล	_ ดํ _ _	_ _ ซ ซ	_ ัล _ ซ	_ ัล _ _	_ _ ัล ัล

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ)	พระ	ลักษมณ์		ให้ตัก	ชัย	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	_ _ ซ ัล	_ ซ พ _ _	_ _ _ ดํ	_ _ _ ดํ	_ _ _ _	_ _ ัล ซ	_ _ _ ัล	_ ดํ _ ัล

BC1

เทียวกที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				ญ	จะล้าง	(ฮือฮือ)	ชีวัน
ทำนองร้อง	_ _ ดํ ัล	ซ พ _ ซ	_ _ _ ัล	ซ ซ ซ ซ	_ _ _ ซ	_ _ ซ ซ ัล	_ ดํ _ พ	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ชี	วัน		ให้บรร	(ฮือ ฮือฮือ ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ ัล	_ _ _ ัล	_ _ _ _	_ ซ พ _ ัล	_ _ _ ัล ซ พ ซ ัล _ ัล

CB1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ให้สา	ใจ		ให้สา	ใจ		อินทรา
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ ซ ัล	_ ดํ _ ัล	_ _ _ _	_ พ _ ซ	_ ดํ _ ซ	_ _ _ _	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ	อิน	ทรา		ที่ อา	ธรรม	เอย
ทำนองร้อง	___ ล	___ ช ฟ	___ ล	___ ล	___	_ ชฟ _ ล	___ ล	___ ล

C1

เที่ยวที่ 5

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				ว่า	พลง	แผ่น	โผน
ทำนองร้อง	___ ด ล	ช ฟ _ ช	___ ล	ช ช ช ช	___ ช	_ ฟ _ ช	___ ฟ	___ ช _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)		แผ่น	โผน	(ฮือ)	โจน		ทะยาน
ทำนองร้อง	___ ด	___	___ ช	___ ล	___ ด	___ ล	___	___ ล ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ขึ้น ดี	ควาน		ขึ้น ดี	ควาน	ท้าย	คชา
ทำนองร้อง	___	_ ชฟ _ ล	___ ล	___	_ ฟ _ ช	___ ช	___ ล	___ ช ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ	ท้าย	คชา		อา	ลัญ	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	___ ล	___ ช ฟ	___ ด	___ ล ล	___	___ ล	___ ล	_ ด _ ล

C1

เที่ยวที่ 6

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ดนตรีส่งร้อง				ง้าง	(ฮือ) หัก	คอ	พญา
ทำนองร้อง	___ ด ล	ช ฟ _ ช	___ ล	ช ช ช ช	___ ล	_ ช _ ฟ	___ ช	___ ช ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			คอ	พญา		เอ วา	(ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ) วัณ
ทำนองร้อง	___	___	___ ล	___ ล ล	___	_ ล _ ล	___ ล	ชฟ ชล _ ล

CB1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ชิง	คัน		ชิง	คัน	ศร	ศักดิ์
ทำนองร้อง	_____	___ ล	___ ล	_____	___ ช	___ ช	___ ช	_ ด _ ฟ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ)	ศร	(ชื่อ)ศักดิ์		มัส	มะวาน	เอย
ทำนองร้อง	_ ช ล	_ ช ฟ	___ ล	_ ด ช	_____	___ ด	_ ล ล	___ ล

BC1

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 17 ลิงโลด

เที่ยวที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	1	CB1
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เที่ยวที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	1	CB1
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 3

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน "ฮือเงอ-เออ"	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 4

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอน "ฮือเงอ-เออ"	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	1	CB1
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 5

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอน "ฮือเงอ-เออ"	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกที่ 6

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	-	-
3	เอนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอน "ฮือเงอ-เออ"	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	1	CB1
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 18 ลิงลาน

เที่ยวที่ 1

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ฮือใจเออ)	เอ็ง เงอ	เออเอ๋ย)ไม่	เออ		(เออ เออ	เออ เออ)	
ทำนองร้อง	— ชุ ชุ มี	— รั มี	— รั ดิ รั	— ดิ รั มี	— — — —	— ดิ รั	— ดิ มี	— — — —
	(D1)	(C1)						

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เออ เออ	ฮือเออ เออ	ฮือ) ไม่	นั่น	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	(ฮือ เออ	เอ็ง ฮือใจเออ)	
ทำนองร้อง	— ชุ — ล	— ล ชุ — ชุ มี	— ชุ รั	— ดิ รั มี	รั มี รั ดิ — —	— รั — ดิ	— ท รั รั ล	— — — —
		(B1)	(BE1)	(BC1)			(D2)	

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	อิน ท	รชิต	ฤทธิ	ธิ ไกร		ฤทธิ	ธิ ไกร	
ทำนองร้อง	— ชุ — ชุ	— — ชุ ล	— ชุ รั	— — ดิ ดิ	— — — —	— — รั	— — ดิ ดิ	— — — —

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือเออเออ	ฮือเอ็ง เงอ	เออเอ๋ย) ใจ	หาญ	(เออ	เออเออ	ฮือใจเออ)	
ทำนองร้อง	— มี รั มี	— มี รั มี	— รั ดิ — ล	— ล — ดิ ชุ	— — — — มี	— ชุ ล	— — ดิ ดิ ชุ	— — — —
	(B2)	(B3)	(C2)			(B4)	(D3)	

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ไม่ หลีก	หลบ	ขบ	(ฮือ) ฟัน
ทำนองร้อง	— ชุ — ดิ	— — — — ดิ	— — — — รั	— มี — มี

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ขบ	(ฮือ) ฟัน			ประจัญ	บาน
ทำนองร้อง	— — — —	— — — —	— — — — ชุ	— ล — ล	— — — —	— — — —	— — ชุ ชุ	— — — — ชุ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ)	รอน	ราญ			ผัด	(ฮือ) ผั้น
ทำนองร้อง	___ ล	___ ชม	___ ดิ	___ ดิ	___	___	___ วิ	___ มี่

C1

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)		ผัด	ผั้น	(ฮือ)	ฮือฮือ) ทั้น	ท้วง	(ฮือฮือ) ที่
ทำนองร้อง	___ ชุ	___	___ ดิ	___ วิ	___ มี่	___ วิดิ	___ ช	___ มี่

C2

B1

เที่ยวที่ 2

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			หันเหียน	เปลี่ยนท่า			เปลี่ยน	ท่า
ทำนองร้อง	___	___	___ ดิ	___ มี่	___	___	___ มี่	___ ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		ง่า	ศรี	(ฮือ) จ้อง	(ฮือ) (เออ)	เออเออ	ฮือเงอ เออ)	
ทำนองร้อง	___ มี่	___ ช	___ มี่	___ ดิ	___ มี่	___ ช	___ ดิ	___

B1

D1

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	ตี	ต๋อง	(ฮือ) ห	นุมาน		ห	นุมาน	
ทำนองร้อง	___ ช	___ ช	___ มี่	___ ล	___	___ ล	___ ดิ	___

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือเออเออ)	ฮือเออ เออ	เออเออ) ชาญชัย	ศรี(ฮือฮือ)	(เออ)	เออเออ	ฮือเงอเออ)	
ทำนองร้อง	___ มี่	___ มี่	___ วิดิ	___ ล	___	___ ช	___ ดิ	___

B2

B3

C1

B4

D2

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ตก		กระเด็น	ไป
ทำนองร้อง	___ ดั	_____	__ มั มั	___ มั

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			กระเด็น	ไป			กับเคียว	(ฮือ) กรี
ทำนองร้อง	_____	_____	_ ล _ ล	___ ล	_____	_____	_ ม _ ซ	_ ดั _ ซ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ	ฮือฮือ)	สลับ	พับ	(ฮือ)		อยู่	กับที่
ทำนองร้อง	___ ล	___ ซม	_ ดั ล	___ วั	___ ดั	_____	___ วั	_ วั มั

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือฮือ ฮือฮือ)		อยู่	กับที่	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)ยุท	(ฮือ)	หนา
ทำนองร้อง	_ วั ดั	_ วั มั	___ ดั	___ ดั วั	___ วั มั	_ วั ดั	___ มั	_ ซ _ ล

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 18 ลิงลาน

เที่ยวที่ 1

ท่อนที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	3	D1 – D3
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	1	BE1
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

ท่อนที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอื้อน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เทียวกี่ 2

ท่อนที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	4	B1 – B4
3	เอนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	2	D1 – D2
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

ท่อนที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครัน	A	-	-
2	กระทบ	B	1	B1
3	เอนสามเสียง	C	1	C1
4	ชุดเอน “ฮือเงอ-เออ”	D	-	-
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สะบัดเสียง	F	-	-
7	ครันติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอนสามเสียง	BC	1	BC1
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 19 กราวรำพม่า

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		ดี ใจ		ไฟ ไร่	(เฮอเฮอเฮอ)	เฮอเจิง เจอ	เฮอเฮอ)พินาศ	สิ้น
ทำนองร้อง	_____	_ ซ _ ซ	_____	_ ซ _ ซ	ท ล ท	ท ล ท	_ ลซ _ ซร	_ ท _ ร
					B1	B2	C1	

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	อ	สุริน	สรวล	สันต์	(เฮอเฮอเฮอเฮอ)	เฮอเจิง เจอ	เฮอเฮอ) หรร	ษา
ทำนองร้อง	_ ท _ ม	_ ซ ซ	_ ซ	ล ซ _	ร ท ล _ ท	ท ล ท	_ ลซ _ ม	_ ซ _ ม
					B3	B4	C2	

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)	ทั้งโย ธิ	สม	(ฮือ)คะเน	(เฮอฮือเฮอเฮอ)	เฮอเฮอ เฮอเฮอ	เฮ	ฮา
ทำนองร้อง	_ ซ ร	_ ร ท _ ท	_ ซ ท	_ ร ท ท	_ ล ร ร ซ	_ ลซ _ ลด	_ ซ ร	_ ซ ร
					D1	B5	B6	

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		คีน เข้า	(ฮือ ฮือฮือ)	ลง กา	(เฮอฮือเฮอเฮอ)	เฮอเฮอเฮอเฮอ)	ธา	นี
ทำนองร้อง	_____	_ ร _ รด	_ ร _ มร	_ ด _ ท	_ ล ร ร ซ	_ ลซ _ ลด	_ ซ ร	_ ซ ร
			A1		D2	B7	B8	

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 19 กราวรำพม่า

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	1	A1
2	กระทบ	B	8	B1 – B8
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	2	D1 – D2
5	เสียงนาสิก	E	-	-
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

เพลงที่ 20 แหกประเทศ

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	แล้ว	ครอบ	คี่	รี	(ฮือใจเออ)	เอ็งฮือ-เงย)	กับ รี	พล
ทำนองร้อง	--- ฮึ	_ มี่ _ ฮึรี	_ ท _ มี่	--- มี่	--- ฮึฮึ รี	มี่ ฮึ _ รี	_ ลท _ รี	_ ท _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	เคาะ	ยา	ให้	หล่น	(เออ-เออ)	เอ้อเออ-เอ้อ)	(ฮือ)จาก เขา	(ฮือ)ใหญ่
ทำนองร้อง	--- รี	--- ท	--- ริฮึ	_ ล _ ท	_ รี _ มี่	มี่รี ท	รีฮึ _ ล	รีฮึ _

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ต้อง	(ฮือ) พระ	(ฮือ) อ	นุชา (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือใจ-เออ)	เออเออ เออเออ)	เสี นา	ใน
ทำนองร้อง	--- ล	_ ฮึ _ ท	_ ล _ ม	ฮึ ฮึ _ ล	_ ฮึม ฮึฮึ ม	_ ริท _ ริม	_ ทรี _ ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	บัด	(ฮือ) ใจ	ก็	พีน(ฮือ)	(เออ-เออ)	เอ้อเออ-เอ้อ)	(ฮือ) คีน	มา (ฮือ)
ทำนองร้อง	--- ล	_ ท _ ท	--- รี	ฮึ ริ ท _	_ รี _ มี่	_ มี่รี ท	_ รี _ ล	_ ล _ ท

คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ลฮึ _	-----

ตารางสรุป เทคนิคพื้นฐานที่พบในการเอื้อน
เพลงที่ 20 แขกประเทศ

ท่อนที่ 1

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	2	B1 – B2
3	เอื้อนสามเสียง	C	-	-
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	1	D1
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

ท่อนที่ 2

ลำดับ	เทคนิค	อักษรสัญลักษณ์	จำนวนที่พบ	ตำแหน่งที่พบ
1	ครั้น	A	-	-
2	กระทบ	B	3	B1 – B3
3	เอื้อนสามเสียง	C	2	C1 – C2
4	ชุดเอื้อน “ฮือเง้อ-เออ”	D	1	D1
5	เสียงนาสิก	E	1	E1
6	สลับเสียง	F	-	-
7	ครั้นติดเสียงนาสิก	AE	-	-
8	กระทบติดเอื้อนสามเสียง	BC	-	-
9	กระทบติดเสียงนาสิก	BE	-	-
10	เอื้อนสามเสียงติดกระทบ	CB	-	-
11	เสียงนาสิกติดกระทบ	EB	-	-

1.5.2 เทคนิคในการขับร้องประกอบการแสดง

การขับร้องประกอบการแสดง มีหัวใจสำคัญอยู่ที่การสื่ออารมณ์ด้วยเสียงขับร้องในเพลงต่างๆ โดยต้องสอดคล้องกับการแสดงที่กำลังดำเนินไป และสัมพันธ์กับท่วงทำนอง และจังหวะของวงดนตรีที่บรรเลงเพลงประกอบ ดังนั้นในการขับร้องเพลงประกอบการแสดงแต่ละเพลง ข้อมูลพื้นฐานที่มีผลต่อการทำเทคนิคเพื่อการขับร้องประกอบการแสดง ที่นักร้องควรทราบ ได้แก่ การแสดงออกด้านอารมณ์ ประเภทผู้แสดง ลักษณะการขับร้อง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเชื่อมโยงไปสู่การทำเทคนิคสำหรับการขับร้องประกอบการแสดง ได้แก่ ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง แนวการขับร้อง การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง การเอื้อน และการหายใจ โดยข้อมูลพื้นฐาน และเทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง สามารถวิเคราะห์และแสดงได้ดังต่อไปนี้

เพลงที่ 1 กราวโน บทร้องเพลงกราวโน

บัดนั้น กาลสุรเสนีมีศักดิ์
รับสั่งบังคมทศพัศตร์ ขุนยักขรีบเหาะระเห็จไป

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : ปกติ

ประเภทผู้แสดง : ยักษ์

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องเดี่ยวโดยนักร้องชาย

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ปานกลาง

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : ใช้วิธีการเน้นคำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

การเอื้อน : ใช้วิธีการเน้นเสียงเอื้อน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง

เพลงที่ 2 มอญรำดาบ

บทร้องเพลงมอญรำดาบ

ครั้นถึงโรงราชพิธี กาลสุรเสนีบังคมไหว้
 ทูลว่าพระบิดวงศ์ทรงชัย ให้มาทูลข่าวปัจจุามิตร
 แสงอาทิตย์ฤทธิรอนมังกรกัณฐ์ ไปโรมรันเสียทัพดับจิต
 ขอให้พระองค์ทรงฤทธิ์ ไปเช่นฆ่าปัจจุามิตรให้มรณา

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : ปกติ

ประเภทผู้แสดง : ยักษ์

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องเดี่ยวโดยนักร้องชาย

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ปานกลาง

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : ใช้วิธีการเน้นคำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

การเอื้อน : ใช้วิธีการเน้นเสียงเอื้อน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจแบบพิเศษ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง

เพลงที่ 3 ร้องรื้อร้าย

บทร้อง ร้องรื้อร้าย

เมื่อนั้น	อินทรีตลิลทิศักดิ์ยักษา
ได้ยินบอกออกความอัปรา	โกรธาลิมเนตรเห็นเสนี
ลุกขึ้นกระที่บาทหวาดไหว	เหม'ไธกาฟสุรยักษี
มาพูดให้เป็นกลางกลางพิธี	ชีวิตมึงถึงที่จะบรรลัย
นี่หากคิดนิดเดียวว่ารับสั่ง	จะหยุดยั้งยกโทษโปรดให้
ว่าพลางทางทรงศรัย	คลาไคลของจากโรงพิธี

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : โกรธ

ประเภทผู้แสดง : ยักษ์

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องแบบมีต้นบท ลูกคู่ โดยนักร้องหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ในส่วนทำนองรื้อ (บาทที่ 1) มีแนวการขับร้องที่ซ้ำ ส่วนทำนองร้าย มีแนวการขับร้องค่อนข้างเร็ว

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : ในช่วงทำนองรื้อ คือ บาทที่ 1 ค่อยกล่าวคำร้องให้ชัดเจน มั่นคง เพื่อให้เกิดภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า สง่างาม ในช่วงทำนองร้าย กล่าวคำร้องให้มีความกระชับ เน้นคำ และกระแทกเสียงคำร้อง โดยเฉพาะตรงตำแหน่งคำที่แสดงอารมณ์โกรธ เพื่อให้เกิดความรู้สึกโกรธ และแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

การเอื้อน : ในช่วงทำนองรื้อ คือ บาทที่ 1 ค่อยออกเสียงเอื้อนอย่างชัดถ้อยชัดคำ เสียงนิ่งและมั่นคง เพื่อให้เกิดภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า สง่างาม ในช่วงทำนองร้าย ใช้วิธีการเอื้อนอย่างกระชับ ในบริเวณเอื้อนตกแต่งคำร้อง เพื่อแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

การหายใจ : ในช่วงทำนองรื้อ (บาทที่ 1) เป็นลักษณะการหายใจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระบบโน้ตเพลงไทย แต่จะยึดความต่อเนื่องของทำนองและคำร้องเป็นสำคัญ เนื่องจากการขับร้องอิสระ คล้ายกับการลอยจิ้งหะ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของจังหวะหน้าทับ ต่อจากนั้นเมื่อถึงทำนองร้าย จะมีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 4 ช้างประสานงา บทร้องเพลงช้างประสานงา

จึงตรัสสั่งรุกการชาญกำแหง	จะเปลี่ยนแปลงกายภูเป็นโกสีห์
จงให้การอุณาขอสุรี	แปลงอินทรีย์เป็นคชาเอราวัณ
อันโยธาทั้งหลายให้กลายเพศ	เป็นเทเวศสุรางค์นางสวรรณ
ให้สำหรับขับรำระบำบรรพ์	เร่งเตรียมไว้ให้ทันฤกษ์ดี

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : ปกติ

ประเภทผู้แสดง : ยักษ์

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องเดี่ยวโดยนักร้องชาย

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ปานกลาง

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : ใช้วิธีการเน้นคำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

การเอื้อน : ใช้วิธีการเน้นเสียงเอื้อน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ใน 1 บรรทัด มีช่วงลมหายใจมากกว่า 2 ช่วง เพื่อต้องการสร้างอารมณ์เป็นพิเศษในส่วนของคำร้อง เมื่อจะร้องคำร้อง ก็จะต้องหายใจเข้าก่อน จึงร้อง โดยที่อาจจะยังไม่สิ้นสุดลมหายใจจากช่วงลมหายใจเดิม

เพลงที่ 5 ฝรั่งควง
บทร้องเพลงฝรั่งควง

บัดนั้น
มาเร่งรัดจัดหมู่่อสุรี

รุตการประณตบทศรี
คอยตามภูมีรณรงค์

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : ปกติ

ประเภทผู้แสดง : ยักษ์

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องเดี่ยวโดยนักร้องชาย

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ปานกลาง

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : ใช้วิธีการเน้นคำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

การเอื้อน : ใช้วิธีการเน้นเสียงเอื้อน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง

เพลงที่ 6 ตระนอน

บทร้องเพลงตระนอน

เมื่อนั้น

อินทรีดชื่นชมสมประสงค์

จึงขึ้นบนแท่นสุวรรณบรรจง

จำแลงแปลงองค์อสุรา

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : ชื่นชมยินดี

ประเภทผู้แสดง : ยักษ์

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องหมู่ โดยนักร้องชาย และหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

เนื่องจากเพลงตระนอน เป็นเพลงหน้าพาทย์ การขับร้องจะต้องแสดงถึงความสง่างาม น่าเกรงขามของผู้แสดง ในที่นี้คือผู้แสดงตัวยักษ์

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ปานกลาง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างต่ำ

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวคำร้องให้มีระดับความเข้มของเสียงสม่ำเสมอ ตามทำนองเพลงและจังหวะเพลง เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย ส่งเสริมลักษณะของความองอาจ สง่างาม ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

การเอื้อน : ออกเสียงเอื้อนให้มีระดับความเข้มของเสียงสม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย และส่งเสริมให้ลักษณะของความองอาจ ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ ในแต่ละเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 7 ชมตลาด

บทร้องเพลงชมตลาด

เป็นโกสีย์ทรงเครื่องเรื่องอร่าม

ล้วนแก้วกาวงามความเวหา

จับพระแสงพรหมาศยาตรา

เสด็จมาเกยสุวรรณทัศน์ใด

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : ชื่นชมยินดี

ประเภทผู้แสดง : พระ

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องเดี่ยวโดยนักร้องหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ปานกลาง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างต่ำ

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : ค่อยกล่าวคำร้องอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า อ่อนช้อย และสง่างาม ตามบทบาทของผู้แสดงตัวพระ

การเอื้อน : ค่อยออกเสียงเอื้อนอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า และงดงาม ของผู้แสดงตัวพระ

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ ในเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 8 กราวนอก
บทร้องเพลงกราวนอก

ขึ้นทรงคอคชาเอราวัณ ทหารแห่ให้สนั่นหวั่นไหว
 ขยายยกโยธาคลาไคล ลอยฟ้ามาในโพยมมาน

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : อึกheim และแข็งขัน

ประเภทผู้แสดง : พระ, นาง

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องหมู่ โดยนักร้องชาย และหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างเร็ว

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวคำร้องให้กระชับ เป็นไปตามทำนองและจังหวะของเพลง และ
 ตรงเสียงของคำร้องให้ความเข้มของเสียง มีความสม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง เพื่อแสดงอารมณ์ความอึกheim และแข็ง
 ขันให้เด่นชัด

การเอื้อน : ไม่มีการเอื้อน

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ
 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 9 ทะแยกลองโยน
บทร้องเพลงทะแยกลองโยน

ช้างนิมิต	เหมือนไม่ผิดช้างมัววน
เริงเรงกำแหงหาญ	ชาญศึกสู้รันท่วงที
ผูกเครื่องเรืองทองทอ	กระวีลทองหล่อทอแสงศรี
ห้อยหูพู่จามรี	ปกตระพองทองพรรณราย
เครื่องสูงเรียงสามแถว	ลายกาบแก้วแสงแพรวพราว
อภิรมย์สุขุมสาย	บังแทรกอยู่เป็นคู่เคียง
กลองชนะประโคมครึก	มโหรีทีกก็ก้องเสียง
แตรสังข์ส่งสำเนียง	นางจำเรียงเคียงข้างทรง
สาวสุรางค์นางรำพ้อน	ดั่งกนิษฐนางนวลหงส์
นักสิทธิฤทธิรงค์	ถือทวนธงลือลอมมา

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

บรรยากาศการแสดง : บรรยายความงาม

ประเภทผู้แสดง : พระ, นาง

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องหมู่ โดยนักร้องชาย และหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ปานกลาง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างช้า

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวคำร้องเพื่อแสดงให้เห็นภาพความงามขององค์ประกอบแต่ละอย่างที้อยๆ เผยออกมา ไล่เรียงกันไปอย่างช้า โดยค่อยกล่าวคำร้องตามทำนองและจังหวะเพลง เพื่อให้เกิดภาพความงดงาม อ่อนช้อย บนความเรียบร้อย และประณีต เป็นไปตามความหมายของคำร้องแต่ละคำ

การเอื้อน : ร้องเอื้อนตามทำนองและจังหวะเพลง เพื่อส่งเสริมให้เกิดภาพความงดงาม บนความเรียบร้อย สง่างาม เป็นไปตามความหมายของคำร้องแต่ละคำ

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง

เพลงที่ 10 กระบอก

บทร้องเพลงกระบอก

ครั้นถึงที่ประจัญบานราญรอน	เห็นวานรนับแสนแน่นหนา
กับทั้งองค์พระลักษมณ์ศักดิ์ดา	ยืนรอตนาอยู่กลางพล
จึงหยุดช้างทรงองอาจ	ลอยเลื่อนเกลื่อนกลาดกลางเวหน
ให้กุมภัณฑ์บรรดาจำแลงตน	ใส่กลขับรำระบำบรรพ์

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : อึกheim และแข็งขัน

ประเภทผู้แสดง : พระ, นาง, ยักษ์ และลิง

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องหมู่ โดยนักร้องชาย และหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างเร็ว

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวคำร้องให้กระชับ เป็นไปตามทำนองและจังหวะของเพลง และ
 ตีรับเสียงของคำร้องให้ความเข้มของเสียง มีความสม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง เพื่อแสดงอารมณ์ความอึกheim และแข็ง
 ขันให้เด่นชัด

การเอื้อน : ออกเสียงเอื้อน ให้กระชับ ตามทำนองและจังหวะเพลง

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ ในเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ
 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 11 แหกอะหวัง

บทร้องเพลงแหกอะหวัง

บัดนั้น

รูปนิมิตฤทธิแรงแข็งขัน

สาวสุรางค์นางฟ้าเทวี

บังคมคัลค่านับรับบัญชา

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : อึกเหิม และแข็งขัน

ประเภทผู้แสดง : พระ, นาง, ยักษ์ และลิง

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องหมู่ โดยนักร้องชาย และหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างเร็ว

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวคำร้องให้กระชับ เป็นไปตามทำนองและจังหวะของเพลง และ
 ตรงเสียงของคำร้องให้ความเข้มของเสียง มีความสม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง เพื่อแสดงอารมณ์ความอึกเหิม และแข็ง
 ขันให้เด่นชัด

การเอื้อน : ออกเสียงเอื้อน ให้กระชับ ตามทำนองและจังหวะเพลง

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ ในเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ
 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 12 สร้อยสน

บทร้องเพลงสร้อยสน

ต่างจ้บระบำรำฟ้อน	ทอดกรกริดกรายซ้ายขวา
ร้ายเรียงเคียงคมประสมตา	เลี้ยวไล่ไขว่คว่ำเป็นท่าทาง
ซื่อนจังหวะประเท้าเคล้าคล่อง	เลี้ยวลอดสอดคล้องไปตามหว่าง
วงเวียนเหียนหันกันกาง	เป็นคู่คู่อยู่กลางอัมพร

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

บรรยากาศการแสดง : บรรยายความงาม

ประเภทผู้แสดง : พระ, นาง

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องหมู่ โดยนักร้องชาย และหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ปานกลาง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างต่ำ

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวเพื่อแสดงให้เห็นภาพความงามขององค์ประกอบแต่ละอย่างที้อยๆ เผยออกมา ไล่เรียงกันไปอย่างช้า โดยค่อยกล่าวคำร้องตามทำนองและจังหวะเพลง เพื่อให้เกิดภาพความงดงาม อ่อนช้อย บนความเรียบร้อย และประณีต เป็นไปตามความหมายของคำร้องแต่ละคำ

การเอื้อน : ร้องเอื้อนตามทำนองและจังหวะเพลงไปตามปกติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดภาพความงดงาม บนความเรียบร้อย สง่างาม เป็นไปตามความหมายของคำร้องแต่ละคำ

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ ในเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 13 กล่อมช้าง

บทร้องเพลงกล่อมช้าง

เมื่อนั้นพระลักษณ	ผู้ทรงศักดิ์แลทรงศร
ทั้งพวกพลากร	คูราฟ่อนบนเมฆา
หมายว่าสุรินทร	สุรอัปสรเธอหรรษา
พระเพลินเจริญตา	ทั้งพลสวาวานรไพร

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : ลุ่มหลง ตกอยู่ในวังค์

ประเภทผู้แสดง : พระ, ดิฉ

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องเดี่ยว โดยนักร้องหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ปานกลาง

แนวการขับร้อง : ซ้ำ

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : ค่อยกล่าวคำร้องอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้าขณะที่ตกอยู่ในวังค์แห่งความลุ่มหลงนั้น

การเอื้อน : ค่อยออกเสียงเอื้อนอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า ขณะที่ตกอยู่ในวังค์ความลุ่มหลงของผู้แสดง

การหายใจ : เป็นลักษณะการหายใจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระบบโน้ตเพลงไทย แต่จะยึดความต่อเนื่องของทำนอง และคำร้องเป็นสำคัญ เนื่องจากการขับร้องอิสระ คล้ายกับการลอยจังหวะ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของจังหวะหน้าทับ

เพลงที่ 14 แหมลงวันทอง

บทร้องเพลงแมลงวันทอง

เมื่อนั้น

อินทรีชิตยีนดีจะมีไหนด

เห็นข่าวศึกเสียเชิงระเริงใจ

จึงจับศรชัยขึ้นบูชา

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : กระหึ่มใจ

ประเภทผู้แสดง : พระ

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องเดี่ยว โดยนักร้องชาย

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ปานกลาง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างช้า

การใช้ถ้อยคำในการขบรับ : ค่อยกล่าวคำร้องให้ชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหว
อย่างเชื่องช้า มั่นคง และแสดงถึงความมั่นใจ ในการพิชิตศัตรู

การเตือน : ค่อยออกเสียงเตือนให้ชัดเจน ใช้วิธีการเน้นเสียง และผ่อนหนัก-เบา เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า มั่นคง และแสดงถึงความมั่นใจ ในการที่จะพิชิตศัตรู

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ ในแต่ละวัน 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 15 เห่เชิดจิ้ง

บทร้องเพลงเห่เชิดจิ้ง

พาดสายหมายเขม้นเข่นเขี้ยว น้าวเหนียวด้วยกำลังอัสสา

สังเกตรตรงองค์พระลักษมณ์อนุชา อสุราก็ลั่นไปทันใด

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : กระหึ่มใจ

ประเภทผู้แสดง : พระ

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องแบบมีต้นบท ลูกคู่ โดยนักร้องหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ปานกลาง

แนวการขับร้อง : ซ้ำ

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : ค่อยกล่าวคำร้องให้ชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า มั่นคง และแสดงถึงความมั่นใจ ในการพิชิตศัตรู

การเอื้อน : ค่อยออกเสียงเอื้อนให้ชัดเจน ใช้วิธีการเน้นเสียง และผ่อนหนัก-เบา เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า มั่นคง และแสดงถึงความมั่นใจ ในการที่จะพิชิตศัตรู

การหายใจ : เป็นลักษณะการหายใจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระบบโน้ตเพลงไทย แต่จะยึดความต่อเนื่องของทำนอง และคำร้องเป็นสำคัญ เนื่องจากการขับร้องอิสระ คล้ายกับการลอยจังหวะ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของจังหวะหน้าทับ

เพลงที่ 16 ร่ายรูด

บทร้องเพลงร่ายรูด

ลูกศรกระจายดังสายฝน ตกถูกถึงคนไม่ทนได้
แล้วต้องพระอนุชาเสนาใน สลบไปไม่เป็นสมประดี

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

บรรยากาศการแสดง : ชุลมุนวุ่นวาย โกลาหล

ประเภทผู้แสดง : พระ, ลิง

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องหมู่ โดยนักร้องชาย และหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างเร็ว

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวคำร้องให้กระชับ ฉับไว ใช้วิธีการกระแทกเสียง และตึงเสียงของคำร้อง ให้มีความเข้มของเสียงสม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง เพื่อแสดงภาพความตื่นตระหนก วุ่นวายโกลาหล

การเอื้อน : ไม่มีการเอื้อน

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 17 ลิงโลด

บทร้องเพลงลิงโลด

บัดนั้น	หนูมานไม่ต้องศรศรี
ยืนทะยานดลโกรธดังอัคคี	ชี้หน้าว่าเหวยสหัสสัยน์
เหตุใดไปเข้าข้างพวกยักษ์	มาแผลงผลาญพระลักษมณ์ให้ตกชัย
กูจะล้างชีวันให้บรรลัย	ให้สาใจอินทราที่อาธรรม
ว่าพลางแผ่นโผนโจนทะยาน	ขึ้นตีความท้าทายคชาอาศัย
ง้างหักคอกพญาเฮอร์วณ	ชิงคันศรศักดิ์มีฆวาน

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : โกรธ

ประเภทผู้แสดง : ลิง

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องเดี่ยว โดยนักร้องชาย

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ดัง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างเร็ว

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวคำร้องให้มีความกระชับ เน้นคำ และกระแทกเสียงคำร้องให้หนักแน่น โดยเฉพาะตรงตำแหน่งคำที่แสดงอารมณ์โกรธ เพื่อแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

การเอื้อน : ออกเสียงเอื้อนอย่างกระชับ เพื่อแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ โน้ตเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 18 ลิงลาน
บทร้องเพลงลิงลาน

เมื่อนั้น	อินทรีตฤทิไกรใจหาญ
ไม่หลีกหลบขบพันประจัญบาน	รอนราญผัดผันพันท่วงที่
หันเหียนเปลี่ยนท่าง่าครจ้อง	ตีต้องหนุมานชาญชัยศรี
ตกกระเด็นไปกับเศียรตรี	สลับพันอยู่กับที่ยุทธนา

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : โกรธ

ประเภทผู้แสดง : พระ, ลิง

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องเดี่ยว โดยนักร้องชาย

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ดัง

แนวการขับร้อง : ค่อนข้างเร็ว

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวคำร้องให้มีความกระชับ เน้นคำ และกระแทกเสียงคำร้องให้หนักแน่น โดยเฉพาะตรงตำแหน่งคำที่แสดงอารมณ์โกรธ เพื่อแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

การเอื้อน : ออกเสียงเอื้อนอย่างกระชับ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจการหายใจแบบปกติ คือ ในเพลง 1 บรรทัด จะมีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง

เพลงที่ 19 กราวรำพม่า

บทร้องเพลงกราวรำพม่า

ดีใจไพร่พินาศสิ้น

อสุรินสรวลลั่นดั่งหรรษา

ทั้งโยธีสมคะเนเฮฮา

คือน้ำลงกาธานี

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : ปลาบปลื้มดีใจ

ประเภทผู้แสดง : พระ, นาง

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องหมู่ โดยนักร้องชาย และหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ปานกลาง

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวคำร้องด้วยความเข้มของเสียงที่สม่ำเสมอ ตามทำนองและ

จังหวะเพลง

การเอื้อน : ร้องเอื้อนด้วยความเข้มเสียงที่สม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง

เพลงที่ 20 แหกปรเทศ

บทร้องเพลงแหกปรเทศ

แล้วครอบคิริก็ปรีพล

เคาะยาให้หล่นจากเขาใหญ่

ต้องพระอนุชาเสนาใน

บัดใจก็ฟื้นคืนมา

ข้อมูลพื้นฐาน

การแสดงออก

อารมณ์ : ปลาบปลื้มดีใจ

ประเภทผู้แสดง : พระ, ลิง

ลักษณะการขับร้อง : ขับร้องหมู่ โดยนักร้องชาย และหญิง

เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง

ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง : ค่อนข้างดัง

แนวการขับร้อง : ปานกลาง

การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง : กล่าวคำร้องด้วยความเข้มของเสียงที่สม่ำเสมอ ตามทำนองและ

จังหวะเพลง

การเอื้อน : ร้องเอื้อนด้วยความเข้มเสียงที่สม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง

การหายใจ : มีลักษณะการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง

- 2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา ซึ่งจะศึกษาในเรื่อง การขึ้นเพลง การส่งร้อง การสวมร้อง การเคล้า การร้องลาลอง การรับร้อง และการจบเพลง

โขนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ มีเรื่องย่อ ดังนี้

ความเดิม

อินทรชิต เป็นโอรสของทศกัณฐ์ และนางมณโฑ แห่งกรุงลงกา แต่เดิมมีชื่อว่า รณพัตร์ ได้ศึกษาศิลปศาสตร์ กับ พระฤๅษีโคบุตร ได้เรียนมนต์ ชื่อ มหากาลอัคคี สำหรับบูชาพระเป็นเจ้าทั้งสาม แล้วไปนั่งภาวนาอยู่ท่าเดียวครบ ๗ ปี พระเป็นเจ้าทั้งสามเสด็จลงมาพร้อมกันทั้งสามองค์ พระอิศวรประทานศรพรหมาศ และบอกเวทแปลงตัวเป็นพระอินทร์ พระพรหมประทานศรนาคบาท และให้พรว่าเมื่อจะตายให้ตายบนอากาศ ถ้าหัวขาดจากตัวตกถึงพื้นดินให้กลายเป็นไฟบรรลัยกัลป์ ต่อเมื่อได้พานทิพย์ของพระพรหมมารองรับจึงไม่เกิดไฟไหม้ พระนารายณ์ประทานศรวิษณุปาณัม ต่อมาทศกัณฐ์ใช้ให้ไปปราบพระอินทร์เพื่อให้อ่อนน้อม เมื่อชนะพระอินทร์ ทศกัณฐ์จึงให้ชื่อใหม่ว่า อินทรชิต

เมื่อศึกมาประชิดกรุงลงกา หลังจากที่ถูกมฤกษณ์ น้องชายของทศกัณฐ์ ออกรบจนถึงแก่ความตายแล้ว ทศกัณฐ์จึงแต่งตั้งให้อินทรชิตเป็นจอมทัพ ออกทำสงครามหลายครั้ง ครั้งแรกรบกับพระลักษมณ์ไม่แพ้ชนะกัน ครั้งที่สอง ทำพิธีชุบศรนาคบาท ถูกขามพูวราชทำลายพิธี เมื่อออกรบกับพระลักษมณ์ แผลงศรเป็นนาคมัดพระลักษมณ์กับพลวานรสลบ พิเภกแนะวิธีแก้ไข ครั้งที่สามนี้ไปทำพิธีชุบศรพรหมาศ ในระหว่างนั้นทศกัณฐ์ได้ใช้ให้พระนัดดามังกรกัณฐ์ โอรสพญาขร ออกรบขัดตาทัพไว้ก่อน ฝ่ายพระราม พระลักษมณ์กรีธาพลออกรบทั้งสองพระองค์ มังกรกัณฐ์เป็นยักษ์ที่มีฤทธิ์เดชจากล้า ในการรบครั้งนี้ มังกรกัณฐ์แผลงศรถูกพระราม ถูกศรทะลุเกราะเพชร พระรามจึงแผลงศรไปทำลายศรมังกรกัณฐ์ มังกรกัณฐ์เห็นพระรามเป็นสีกกร ก็รู้ว่า คือ พระนารายณ์อวตาร จึงเนรมิตกายมากมายขึ้นไปแอบซ่อนบนกลีบเมฆ พระรามเล็งศร แล้วแผลงศรขึ้นไปถูกมังกรกัณฐ์สิ้นชีวิต

ศีกพรหมาศ

เมื่อสองสาร์ณกองคอยเหตุ กลับมาแจ้งข่าวการตายของ แสงอาทิตย์ และมังกรกัณฐ์ แก่ทศกัณฐ์ ทศกัณฐ์จึงใช้ให้ กาลสูร นำข่าวนี้อไปแจ้งแก่อินทรชิต เมื่อไปถึง ก็เป็นเวลาเดียวกันกับที่อินทรชิตกำลังทำพิธีชุบศรอยู่ อินทรชิตเสียพิธีเพราะข่าวอัปมงคลครั้งนี้ จึงแปลงกายเป็นพระอินทร์พร้อมไพร่พลบริวาร แปลงเป็นขบวนเสด็จของเหล่าเทพบุตรนางฟ้า อินทรชิตแปลงประทับบนช้างเอราวัณ ยกทัพมาถึงสนามรบ ขณะที่พระลักษมณ์ ก็ยกทัพเดินทางมาถึงพอดี เห็นขบวนเสด็จของอินทรชิตแปลงเข้า ก็เพิลิดเพิลินคิดว่าเป็นเทวสันนิบาต อินทรชิต

แปลงเห็นดังนั้น จึงแปลงศรพหมาส ใส่กองทัพของพระลักษมณ์ ศรพหมาสถูกพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร ล้มสลบลงหมดทั้งกองทัพ เหลืออยู่เพียงหนุมาน หนุมานซึ่งโดดขึ้นไปหักคอช้าง ถูกอินทรีชิตแปลงตีด้วยคันศร สลบลง เมื่อพระรามทราบข่าวจึงเสด็จมายังสนามรบ แต่วณเวียนด้วยเป็นเดือนมืดข้างแรม ในที่สุดเมื่อมาถึงสนามรบ พบพระลักษมณ์สลบอยู่ หนุมานซึ่งถูกตีตกลงมาพร้อมหัวช้างเอราวัณ เมื่อพระพายพัดมาต้อง จึงค่อยฟื้นขึ้น ทูลเหตุการณ์ให้ทรงทราบ พระรามตรัสถามพิเภกถึงวิธีแก้ไข พิเภกทูลให้ไปชะลอเขาอาวูฐซึ่งมีสรรพยาสำหรับแก้ไข แต่มีกำหนดให้ได้มาก่อนพระอาทิตย์ขึ้น มิฉะนั้นพระลักษมณ์และพลวานรจะสิ้นชีวิต พระรามใช้ให้หนุมานไปดำเนินการครั้งนี้ หนุมานแปลงฤทธิ์ไปชะลอเขาอาวูฐแล้วเคาะสรรพยาให้หล่นลงมา แก่ฤทธิ์ศรพหมาสได้ พระลักษมณ์และพลวานรพ้นจากภยันตราย พอดีกับเป็นเวลาเช้า พระราม พระลักษมณ์ และพลวานรจึงกรีธาทัพ เสด็จกลับไปยังพลับพลาชัย

ผู้แสดง มีดังนี้

ฝ่ายยักษ์ : ทศกัณฐ์, อินทรีชิต, พระอินทร์(อินทรีชิตจำแลง), กาลสูร, รุกการ, การุณราช, เหล่าเสนายักษ์ และเหล่าเทวดานางฟ้า(ยักษ์จำแลง)

ฝ่ายพระราม : พระราม, พระลักษมณ์, หนุมาน, พิเภก และเสนาลิง

การดำเนินเรื่องในโฉนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพหมาส มีลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1 เพลงวา

การแสดงในเพลงวา

ฉาก : ท้องพระโรงกรุงลงกา

ผู้แสดง : ทศกัณฐ์, เหล่าเสนายักษ์ และกาลสูร

การแสดง แสดงเหตุการณ์ การออกว่าราชการของ ทศกัณฐ์ เจ้ากรุงลงกา ณ ท้องพระโรงกรุงลงกา โดยมีเหล่าเสนายักษ์เข้าเฝ้าอยู่ประจำที่

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง

การขึ้นเพลง

ดนตรี ขึ้นเพลงวา ในขณะที่ม่านยังปิดอยู่ สักครู่หนึ่งม่านจึงเปิดขึ้น ภายในเป็นฉากท้องพระโรงกรุงลงกา

ดนตรีบรรเลงเพลงวา เต็มเพลง โดยผู้แสดง ก็แสดงท่าร่ายรำตามบทบาท

การจบเพลง

ดนตรี ทอดจังหวะ จบเพลง เป็นจังหวะที่เหล่าเสนายักษ์ถวายบังคม และลงนั่งประจำที่

ลำดับที่ 2 บทพากย์

การแสดงในบทพากย์

ฉาก : ห้องพระโรงกรุงลงกา

ผู้แสดง : ทศกัณฐ์, เหล่าเสนายักษ์ และกาลสूर

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อทศกัณฐ์ออกจากราชการ ก็มีข้าราชการเรื่องการสงคราม โดยสารถีพุดเข้ามารายงาน ว่า แสงอาทิตย์ และมังกรกัณฐ์ มีรับสั่งให้ไปรบ บัดนี้ได้เสียชีวิตลงแล้ว ทศกัณฐ์ ได้ฟัง ก็เสียใจ ทั้งโกรธแค้นที่เหตุการณ์เป็นเช่นนั้น

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

ไม่มีการขับร้อง และบรรเลงดนตรี

ลำดับที่ 3 บทเจรจา

การแสดงในบทเจรจา

ฉาก : ห้องพระโรงกรุงลงกา

ผู้แสดง : ทศกัณฐ์, เหล่าเสนายักษ์ และกาลสूर

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อทศกัณฐ์ทราบข่าวการสงครามแล้ว ก็มีบัญชาให้ กาลสूर นำข่าวไปแจ้งแก่อินทรชิต เพื่อให้อินทรชิตเตรียมขบวนไพร่พล และออกศึก

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

ไม่มีการขับร้อง และบรรเลงดนตรี

ลำดับที่ 4 เพลงกราวใน

การแสดงในเพลงกราวใน

ฉาก : ห้องพระโรงกรุงลงกา และหน้าม่าน

ผู้แสดง : ทศกัณฐ์, เหล่าเสนายักษ์ และกาลสูร

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อกาลสูร รับรับสั่งจากทศกัณฐ์ ให้ไปแจ้งข่าวเรื่อง สงครามแก่ อินทรชิต
จึงรีบเหาะไปยังโรงพิธีของอินทรชิต เป็นการร่ายรำของกาลสูรก่อนที่จะเหาะขึ้นไปในอากาศ

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงกราวใน

บัดนั้น

กาฬสูรเสนินี้ศักดิ์

รับสั่งบังคมทศพัทธ์

ขุนยักษีรีบเหาะระเห็จไป

บรรทัดที่ 1

(ดนตรีส่งร้อง)					บัด	นั้น	
_ ช _ ล	_ ดิ ดิ ดิ	_ มี _ วิ	_ ดิ _ ดิ	_____	___ ล	_ ดิ _ วิ	_ ดิ _

บรรทัดที่ 2

กาลสูร	เส นี	มี	ศักดิ์	รับ สั่ง	บัง คม	ทศ	-ศ พักตร์
_ ดิ ดิ วิ	_ วิ _ ดิ	___ ดิ	_ ท _	_ มี _ วิ	_ มี _ มี	___ วิ	ดิ วิ _

บรรทัดที่ 3

ขุน ยักษ์	รีบ เหาะ	ระเห็จ	ไป	(เออ เออ	เฮอะเฮิงเออ	เออเออ ฮือเออเออ	เฮ้อ เออเอิง เงย)
_ วิ _ วิ	_ ดิ ล ล	___ ดิ ล	_ ดิ _	_ ช _ ล	_ วิ ดิ ดิ	_ วิ มี _ ช วิ	_ มี วิ ดิ _ ดิ

การขึ้นเพลง

ดนตรีขึ้นเพลง โดยบรรเลงนำมาด้วยทำนองเพลงกราวใน ด้วยความเร็วในอัตราจังหวะ 2 ชั้น
เพื่อที่จะส่งร้อง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	_ ช _ ล	_ ดิ ดิ ดิ	_ มี _ วิ	_ ดิ _ ดิ				
คำร้อง						บัด	นั้น	
ทำนองร้อง	_____	_____	_____	_____	_____	___ ล	_ ดิ _ วิ	_ ดิ _

กาลสูร ร่ายรำไปตามบทบาทของผู้แสดงด้วยยักษ์

การส่งร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	_ ซ _ ล	_ ดิ ดิ ดิ	_ มิ _ วิ	_ ดิ _ ดิ				
คำร้อง						บัด	นั้น	
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	-----	___ ล	_ ดิ _ วิ	_ ดิ _

การสวมร้อง

เมื่อจบคำร้อง “ขุนยักษีรีบเหาะระเห็จไป” คนตรีจะสวมร้องเข้ามาในห้องเพลงที่ 5 – 8 ดังนี้

บรรทัดที่ 3

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง					_ ซ _ ล	_ ดิ ดิ ดิ	_ มิ _ วิ	_ ดิ _ ดิ
คำร้อง	ขุน ยักษี	รีบ เหาะ	ระเห็จ	ไป	(เออ เออ	เฮอะเจิงเออ	เออเออ ฮือเจ้อเออ	เฮ้อ เออเจิง เงย)
ทำนองร้อง	_ วิ _ วิ	_ ดิ ล ล	_ ดิ ล	_ ดิ _	_ ซ _ ล	_ วิ ดิ ดิ	_ วิมิ _ ซุซุวิ	_ มิวิดิ _ ดิ

การเคล้า

ไม่มีการร้องเคล้า

การร้องลาลอง

ไม่มีการร้องลาลอง

การรับร้อง

หลังจากที่สวมร้อง ในบรรทัดที่ 3 ห้องเพลงที่ 5-8 แล้ว คนตรีจะบรรเลงรับร้องด้วยเพลงกราวใน

ดังนี้

-----รับร้อง-----

ทำนองเพลง	_ ซ _ ล	_ ดิ ดิ ดิ	_ มิ _ วิ	_ ดิ ดิ ดิ	_ มิ _ วิ	_ ดิ _ วิ	_ มิ _ วิ	_ ดิ ดิ ดิ
คำร้อง	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

- บรรเลงต่อไปจนกระทั่งจบเพลง -

การจบเพลง

คนตรีรับร้องเพลงกราวแล้ว จะบรรเลงต่อไป จนกระทั่ง ผู้แสดง “กาลสุร” ทำท่า เหาะ คนตรีจบเพลงกราวใน และขึ้นเพลงเชิด ต่อไป

ลำดับที่ 5 เพลงเชิด

การแสดงในเพลงเชิด

ฉาก : หน้าม่าน

ผู้แสดง : กาลสุร

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อกาลสุรรำรำในเพลงกราวในจบ จึงเหาะขึ้นไปบนอากาศ ออกเดินทางไปยังโรงพิธีของอินทรีชิต โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้

1. กาลสุรทำท่าเหาะ บนพื้นดิน
2. กาลสุรเหาะขึ้นไปบนอากาศ

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง

การบรรเลงดนตรีในเพลงเชิด จะแบ่งเป็น 2 ช่วง ตามลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับการแสดง ดังนี้

1. ดนตรีบรรเลงเพลงเชิดสองชั้น ในตอนที่กาลสุรทำท่าเหาะ บนพื้นดิน
2. ดนตรีเปลี่ยนจากเชิดสองชั้น เป็นเชิดชั้นเดียวโดยบรรเลงติดต่อกันไป ในตอนที่กาลสุรเหาะขึ้นไปบนอากาศ

การขึ้นเพลง

ดนตรีจะขึ้นเพลงเชิด ซึ่งเป็นเพลงเชิดสองชั้น ติดต่อกันที่ หลังจากจบเพลงกราวใน เป็นจังหวะเดียวกับกาลสุร ทำท่าเหาะอยู่บนพื้นดิน

หลังจากนั้นเมื่อกาลสุร เหาะขึ้นไปบนอากาศ ดนตรีจะบรรเลงเปลี่ยนจากเพลงเชิดสองชั้นเป็นเพลงเชิดชั้นเดียว โดยบรรเลงต่อเนื่องกันไป

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงเพลงเชิด ชั้นเดียว หลังจากที่ยกกาลสุรเหาะขึ้นไปบนอากาศแล้ว กระทั่ง กาลสุรเหาะไปถึงโรงพิธีของอินทรีชิต เหาะลงมายังพื้นดิน และยกมือ ทำท่าจีบคว่ำขึ้นมาในระดับใบหน้า เพื่อเป็นสัญญาณให้ดนตรีทราบว่าหมดท่ารำ ดนตรีจึงลงจบเพลงเชิดชั้นเดียว และขึ้นเพลงมอญรำดาบต่อไป

เทียวกี่ 2

บรรทัดที่ 1

				ทูล	ว่า	พระปิ	ตรงค์
_____	_____	_____	_____	___ ฟ	__ ฟ ร	__ ล ฟ	_ ซ ซ _

บรรทัดที่ 2

		(เออ	เอย	ฮือฮือ	ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือ)ทรง	ชัย
_____	_____	___ ท	___ ดิ	___ ดิ วิ	_ ดิ ท _ ดิ	วิดิ ฟ _ วิ	___ วิ

บรรทัดที่ 3

(เออ	เฮอะเอิง เงย)	ให้	(ฮือฮือ) มา	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮือ) ทูล	ข่าว
___ ซ	_ ลซ _ ซ	___ ดิ	ท ดิ วิ _ วิ	___ ฟ	_ ซิฟ _ วิ	_ ฟ _ ดิ	___ ดิ ท

บรรทัดที่ 4

(เออ	เฮอะเอิง เออ	เฮ้อ เออเออเออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	เฮอะเอย)ปัจจา	มิตร
_ ดิ _ ดิ	_ วิดิ _ ซ	ล ซฟ _ ซ	_ ล _ ท	___ วิ	วิดิ _ ท	_ วิดิ ซ ล	___ ดิ

(ฮือ)							
_ ซ _	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

เทียวกี่ 3

บรรทัดที่ 1

				แสง	อาทิตย์	ฤทธิ	-ธิ รอน
_____	_____	_____	_____	___ ดิ	_ ซิ ดิ วิ	___ วิ	_ ท ดิ ดิ

บรรทัดที่ 2

(เออ	เฮ้อเออเอิงเออ	เออเออ เออเออ	เฮ้อเออ เออเออ		ฮือ	มังกร	กัณฐ์
___ ดิ	วิ ดิ ทิ _ ล	_ ซฟ _ ซท	_ ดิ ท _ ดิ วิ	_____	___ ฟ	_ วิ วิ	___ วิ

บรรทัดที่ 3

(เออ	เฮอะเอิง เงย)	ไปโรม	วัน	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮือ) เสีย	(ฮือ) ทัพ
___ ซ	_ ลซ _ ซ	_ วิ วิ	___ วิ	___ ฟ	_ ซิฟ _ วิ	_ ฟ _ ดิ	_ ซิ _ ดิ วิ

บรรทัดที่ 4

(เออ	เฮอะเอิง เออ	เฮ้อเออเออ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	เฮอะเอย)ดิป	จิต
_ ดิ _ ดิ	_ วิดิ _ ซ	ล ซฟ _ ซ	_ ล _ ท	___ วิ	วิดิ _ ท	_ วิดิ _ ฟ	___ ฟ

(อือ)							
_ ฐ _	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

				ขอ	ให้	พระ	องค์
_____	_____	_____	_____	___ ฟ	_ ฐ _ ฟ	_ ร _ ฐล	_ ฟ _ ฐ

บรรทัดที่ 2

		(เออ	เออ	อืออือ	อืออือ อือ	อืออืออือ)ทรง	ฤทธิ์
_____	_____	___ ท	___ ดั	___ ดั รุ	_ ดัท _ ดั	รุด้ ฟ _ รุ	___ รุฟ

บรรทัดที่ 3

(อือ) (เออ	เฮอะเอิง เงย	ไปเขิน	ฆ่า	(เออ	เฮอะเอิง เงย	อือ) ปัจจา	มิตร
_ รุ _ ฐ	_ ลฐ _ ฐ	___ รุ ดั	_ รุ _ ฟดั	ท ดัรุ _ ฟ	_ ฐฟ _ รุ	_ ฟ ท ดั	___ รุ

บรรทัดที่ 4

(เออ	เฮอะเอิง เออ	เฮ้อ เออเออเออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	เฮอะเออ)ให้ ม-	-ร ณา
_ ดั _ ดั	_ รุด้ _ ฐ	ล ฐฟ _ ฐ	_ ล _ ท	___ รุ	รุ ดั _ ท	_ รุด้ ฐฟ ฐ	___ ฐ ฐ

การขึ้นเพลง

ดนตรี ขึ้นเพลงมอญรำดาบ โดยบรรเลงส่วนท้ายของเพลงมอญรำดาบ เพื่อใช้เป็นท่อนนำ
สำหรับการขึ้นร้อง ดังนี้

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	___ ดั	___ ฐ	ล ฐ ฟ ฐ	_ ล _ ท	_ ฐ ฟ รุ	_ ดั _ ท	___ ล	___ ฐ
คำร้อง	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
ทำนองร้อง	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

เมื่อจบท่อนนำนี้แล้ว จึงส่งร้อง เพลงมอญรำดาบเที่ยวที่ 1 ต่อไป

การส่งร้อง การสวมร้อง และการรับร้อง

เที่ยวที่ 1

ส่งร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	-----	---- ซ	---- ล	ซ ซ ซ ซ	-----	-----	-----	-----
คำร้อง		(เออ	เฮ้อ	เออเฮอะเอิงเงย)	ครั้น	ถึง	(ฮือ) โรง	ราช
ทำนองร้อง	-----	---- ซ	---- ล	_ ซ ล ซ ซ	_ ดิ วิ	_ ท _ ดิ	_ ฟ _ ดิ	_ ท

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	---- ดิ	---- ซ	ล ซ ฟ ซ	_ ล _ ท	_ ซ ฟ วิ	_ ดิ _ ท	---- ล	---- ซ
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงอ	เฮ้อเออเออ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เอย	ฮือ) บังคม	ไหว
ทำนองร้อง	---- ดิ	_ วิ ดิ _ ซ	ล ซ ฟ _ ซ	_ ล _ ท	---- วิ	วิ ดิ _ ท	_ วิ ดิ ล ล	_ ด ซ

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงมอญว่าดาบเที่ยวที่ 1 จำนวน 1 เที่ยว แล้วส่งร้องเที่ยวที่ 2

เที่ยวที่ 2

ส่งร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	-----	---- ซ	---- ล	ซ ซ ซ ซ	-----	-----	-----	-----
คำร้อง					ทูล	ว่า	พระปิ	ตุรงค์
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	___ ฟ	___ ฟ วิ	___ ล ฟ	_ ซ ซ _

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	___ ดํ	___ ช	ล ช ฟ ช	_ ล _ ท	_ ช ฟ ริ	_ ดํ _ ท	___ ล	___ ช
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อ เออเอ้อเออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เอ่อ	เฮอะเออ)ป้าจ๋า	มิตร
ทำนองร้อง	<u>_ ดํ _ ดํ</u>	<u>_ ริ ดํ _ ช</u>	<u>ล ช ฟ _ ช</u>	<u>_ ล _ ท</u>	<u>___ ริ</u>	<u>ริ ดํ _ ท</u>	<u>_ ริ ดํ ช ล</u>	<u>___ ดํ</u>

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงมอญรำดาบเที่ยวที่ 2 จำนวน 1 เที่ยว แล้วส่งร้องเที่ยวที่ 3

เที่ยวที่ 3

ส่งร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	_____	_____ ช	_____ ล	ช ช ช ช	_____	_____	_____	_____
คำร้อง					แสง	อาทิตย์	ฤทธิ	-ธิ รอน
ทำนองร้อง	_____	_____	_____	_____	_____ ดํ	<u>_ ช ดํ ริ</u>	<u>___ ริ</u>	<u>_ ท ดํ ดํ</u>

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	___ ดํ	___ ช	ล ช ฟ ช	_ ล _ ท	_ ช ฟ ริ	_ ดํ _ ท	___ ล	___ ช
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อเออเอ้อ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เอ่อ	เฮอะเออ)ดํ	จิต
ทำนองร้อง	<u>_ ดํ _ ดํ</u>	<u>_ ริ ดํ _ ช</u>	<u>ล ช ฟ _ ช</u>	<u>_ ล _ ท</u>	<u>___ ริ</u>	<u>ริ ดํ _ ท</u>	<u>_ ริ ดํ _ ฟ</u>	<u>___ ฟ</u>

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงมอญรำดาบเที่ยวที่ 3 จำนวน 1 เที่ยว แล้วส่งร้องเที่ยวที่ 4

เที่ยวที่ 4

ส่งร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	-----	---- ซ	---- ล	ซ ซ ซ ซ	-----	-----	-----	-----
คำร้อง					ขอ	ให้	พระ	องค์
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	---- ฟ	--- ซ --- ฟ	--- ร --- ซล	--- ฟ --- ซ

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	--- ดั	--- ซ	ล ซ ฟ ซ	--- ล --- ท	--- ซ ฟ ริ	--- ดั --- ท	--- ล	--- ซ
คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อ เออเอ้อเออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เอ่อ	เฮอะเอย) ให้ ม-	-ร ณา
ทำนองร้อง	--- ดั --- ดั	--- ริ --- ดั --- ซ	ล ซ ฟ --- ซ	--- ล --- ท	--- ริ --- ริ	ริ --- ดั --- ท	ริ --- ดั --- ซฟ --- ซ	--- ซ --- ซ

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงมอญรำดาบเที่ยวที่ 4 จำนวน 1 เที่ยว แล้วลงจบเพลง

การเคล้า

ไม่มีการเคล้า

การร้องลำลอง

ไม่มีการร้องลำลอง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงรับร้องเพลงมอญรำดาบ เที่ยวที่ 4 แล้วจึงลงจบเพลง แบบขาด และขึ้นร้องซ้ำ

ราย ต่อไป

ลำดับที่ 7 ร้องรื้อร้าย

การแสดงในร้องรื้อร้าย

ฉาก : โรงพิธีของอินทรี

ผู้แสดง : อินทรี, กาลสุร และเสนายักษ์

การแสดง แสดงปฏิกริยาของอินทรี เมื่อได้รับข่าวเรื่อง สงคราม เมื่อจบการรำตีบทของอินทรี
ดังกล่าวแล้ว กาลสุร เข้าฉากไป

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง รื้อร้าย

เมื่อนั้น	อินทรีดิลิทธิศักดิ์ยักษ์
ได้ยินบอกออกความอัปรา	โกรธาเต็มเนตรเห็นเสนี
ลุกขึ้นกระที่บาทหวาดไหว	เหมไ้กาลสุรยักษ์
มาพูดให้เป็นกลางพิธี	ชีวิตมึงถึงที่จะบรรลัย
นี่หากคิดนิดเดียวว่ารับสั่ง	จะหยุดยั้งยกโทษโปรดให้
ว่าพลางทางทรงศรัย	คลาไคลออกจากโรงพิธี

การร้อง รื้อร้าย ใช้วิธีการร้องหมู่เฉพาะนักร้องหญิง โดยจะแบ่งนักร้องออกเป็น 2 พวก ได้แก่

1. ต้นบท เป็นนักร้อง จำนวน 1 คน ทำหน้าที่ร้องนำในทำนองส่วนแรก ที่เรียกว่า รื้อ (บาทที่ 1) และร้องนำใน
วรรคดับ(วรรค 1) และวรรคอง(วรรค 3) ของทุกๆ บท เพื่อให้ลูกคู่รับ(ร้องซ้ำ ตาม)
2. ลูกคู่ เป็นนักร้องหญิงจำนวน 6 คน ทำหน้าที่ร้อง รับช่วงต่อจากต้นบท มีทั้งร้องทวนตาม และร้องต่อ

พิจารณาตามฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ (กลอนแปด) สามารถแบ่งการขับร้องออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ต้นบทเป็นผู้ขับร้อง ในคำร้องว่า “เมื่อนั้น อินทรีดิลิทธิศักดิ์” เรียกว่าทำนองรื้อ เป็นลักษณะ
การร้องอย่างอิสระ โดยไม่มีกรอบของจังหวะที่แน่ชัดเข้ามาควบคุม มีลักษณะเดียวกันกับการร้อง ลอยจังหวะ โดย
ใช้จังหวะสามัญของนักร้องเป็นตัวกำหนดส่วนความสั้น – ยาวของแต่ละเสียง โดยจะแบ่งออกเป็น 3 วรรค ตาม
ความหมาย และความต่อเนื่อง ของบทร้อง

ส่วนที่ 2 ลูกคู่เป็นผู้ขับร้อง ตรงคำร้องว่า “ยักษ์” 2 พยางค์สุดท้ายของบาทที่ 1 เป็นการรับช่วงต่อจาก
ต้นบท แล้วจึงกลับต้นไปร้องคำร้องในบาทที่ 1 ซ้ำอีกรอบ โดยร้องเข้าจังหวะ

ส่วนที่ 3 ต้นบท และลูกคู่ ขับร้องสลับกัน ตั้งแต่บาทที่ 2 ของบทที่ 1 ไปจนกระทั่งจบเพลง

โดยทั้ง 3 ส่วนนี้ จะร้องต่อเนื่องกันไปจนกระทั่งจบเพลง ซึ่งเป็นไปตามโน้ตเพลง ดังนี้

บทที่ 1

บทที่ 1

ต้นบทร้อง

วรรคที่ 1

คำร้อง	เมื่อ (คือคือ)	ซึ่งจึงคือ	คือ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งจึงเออ	เออเออเออ-เออ	เออเออเออ-เงอ)	อี
ทำนองร้อง	_ ลข _ ลท	_ _ วิ วิ ท	ล ทล _ ลข	_ _ _ ล	_ _ วิ วิ ล	ท ลข _ ล	ทล วิท _ ท	_ _ _ วิ

วรรคที่ 2

คำร้อง	เมื่อ (คือคือ)	ซึ่งจึงคือ	คือ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งจึงเออ	เออเออ เออ	เออเออ-เงอเออ)	อี
ทำนองร้อง	_ ลข _ ลท	_ _ วิ วิ ท	ล ทล _ ลข	_ _ _ ล	_ _ วิ วิ ล	_ ทล _ ล	ล ทล _ ลข	_ _ _ _

วรรคที่ 3

คำร้อง	อินทรีต	(คือ-ซึ่งจึงคือ)	คือ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งจึงเออ	เออเออเออ)	ลีท	คักดี
ทำนองร้อง	ท ท ท ท	ท _ วิ วิ ท	ล ทล _ ลข	_ _ _ ล	_ _ วิ วิ ล	_ ทล _	_ _ _ ข	_ _ ล ข

ลูกคู่รับ

คำร้อง	เออ - ยัก	(คือคือ) ษา
ทำนองร้อง	_ ข _ ล	ล ข _ ท

ลูกคู่ร้องเป็นจังหวะ ในบทที่ 1 ซ้ำ

คำร้อง	เออ	เมื่อเออ		เมื่อนั้น	อินทรีต	ลีทคักดี	(เออ)ยัก	(คือคือ)ษา
ทำนองร้อง	วิ ล _	_ ลข _ ล	_ _ _ _	_ ลข _ ล	ล ล ล ล	_ ข ล ข	_ ข _ ล	_ ล ข ท

คำร้อง		
ทำนองร้อง	_ วิ _	_ _ _ _

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	ต้นบท				ลูกคู่			
คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกธ ธา	ลิ้ม เนตร	เห็น เส	(อีคือคือ)-นัย
ทำนองร้อง	ข ล ข _	_ ล ท _	ลท ลข _ ข	_ ลล _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ข ทริ _ ท	วิ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกร ธา	ลีม เนตร	เห็น เส	(ฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	_ชล _ช	_ช _ล	_ช _	_ลล _	_ล _ล	_ล _ล	ช ทวี _ท	วิ ลท _ล

บทที่ 2

บาทที่ 1

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นบท-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระทืบบาท	หวาด	ไหว	เหมไฉ	กาลสุร	(เอ๋ย) ยัก	(ฮือฮือ) ไซ
ทำนองร้อง	_ล ล ช	ท วิ ท ล	ท ลช _ช	_ท _วิ	_ช _ล	ช ล ล ท	วิ ช _ล	_ลช _ทวิ

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ลูกขึ้น	กระทืบบาท	หวาด	ไหว	เหมไฉ	กาลสุร	ยัก	ไซ
ทำนองร้อง	_ล ล ช	ล ลช _ช	_ _ _ช	_ท _วิ	_ช _ล	ช ล ล ท	วิ ช _ล	_ลช _ทวิ

บาทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นบท-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	มาพูดให้	เป็นलग	(ฮือ ฮือฮือฮือ) กลาง	พิธี	ชีวิตมึง	ถึง ที่	จะ บรร	(ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	_ลล ช _	ทล _ล ล	ล ทลช _ล	_ลล _	_ลล _ล	_ทวิ _ลช	_ช _ล	_ลท _ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	มาพูดให้	เป็นलग	กลาง	พิธี	ชีวิต มึง	ถึง ที่	จะ บรร	(ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	_ลล _ช	_ล _ล	_ล _	_ลล _	_ลล _ล	_ทวิ _ลช	_ช _ล	_ลท _ล

บทที่ 3

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	ต้นบท				ลูกคู่			
คำร้อง	นิหาก คิด	นิตเดียว	ว่ารับ	สั่ง	จะหยุด ยั้ง	ยก โทะษ	(เอ๋ย)โปรด	(ฮือฮือ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ท ท _	ล ทลช ช ล	_ ล ช _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	นิหาก คิด	นิต เดียว	ว่ารับ	สั่ง	จะหยุด ยั้ง	ยก โทะษ	(เอ๋ย)โปรด	(ฮือฮือ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช ล	_ ช _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

ทอดจังหวะช้าลง เพื่อจะลงจบ

	ต้นบท				ลูกคู่			
คำร้อง	ว่าพลาง	ทางทรง	ศร	ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(ฮือฮือ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	ทล ท ท _	ล ทลช _ ลท	ริ ล _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ว่าพลาง	ทางทรง	ศร	ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(ฮือฮือ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	_ ล _ ล	ล ทล _ ลท	ริ ล _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

มีเฉพาะการขับร้อง ไม่มีการบรรเลงดนตรี

การขึ้นเพลง

นักร้อง ขึ้นร้องร่ำร้าย โดยยึดบันไดเสียงของเพลงมอญรำดาบ เป็นตัวตั้งเสียง ใน เพลงร่ำร้าย

ต่อไป

การจบเพลง

การร้องร่ำร้ายจะดำเนินไปตามปกติ จนกระทั่งถึงวรรค “จะหยุดยั้งยกโทะษโปรดให้”

หลังจากนั้น ในบาทสุดท้าย “ว่าพลางทางทรงศรชัย คลาไคลของจากโรงพิธิ” จะร้องทอดจังหวะให้ช้าลง เพื่อเป็นสัญญาณการจบการขับร้อง และขึ้นเพลงพราหมณ์ออก ต่อไป

ลำดับที่ 8 เพลงพราหมณ์ออก

การแสดงในเพลงพราหมณ์ออก

ฉาก : โรงพิธีของอินทรี

ผู้แสดง : อินทรี และเสนายักษ์ของอินทรี 4 คน

การแสดง เป็นการรำเพลงหน้าพาทย์ คือ เพลงพราหมณ์ออก ของอินทรี แสดงเหตุการณ์ ในตอนที่อินทรีทำพิธีบูชาพรหมาศเสร็จสิ้นแล้ว จึงออกจากโรงพิธี โดยผู้แสดงจะรำรำไปตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง

การขึ้นเพลง

ดนตรีบรรเลงขึ้นเพลงพราหมณ์ออก และบรรเลงตามทำนองเพลงไปเรื่อยๆ

ผู้แสดงรำรำไปตามบทบาทของผู้แสดงตัวพระ ไปจนกระทั่งจบเพลง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงเพลงพราหมณ์ออก จนกระทั่งถึงเพลงรว ที่อยู่ในส่วนท้าย จึงทอดจังหวะลงจบเพลง ขึ้นเพลงช้างประสานงา ต่อไป

ลำดับที่ 9 เพลงช้างประสานงา

การแสดงในเพลงช้างประสานงา

ฉาก : โรงพิธีของอินทรี

ผู้แสดง : อินทรีชิต รุกการ การุณราช และเสนาย์ักษ์

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่ออินทรีชิต ทราบข่าวการสงครามจากกาลสุรแล้ว จึงสั่งให้เตรียมการจัดทัพ เพื่อออกศึก โดยจัดเป็นขบวนทัพของพระอินทร์ โดยอินทรีชิต แปลงเป็นพระอินทร์ ให้การุณราช แปลงเป็นช้างเอราวัณ และเหล่าเสนาย์ักษ์ แปลงเป็นเทวดานางฟ้า

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงช้างประสานงา

จึงตรัสสั่งรุกการชาญกำแหง จะเปลี่ยนแปลงกายเป็นโกสีห์
 จงให้การุณราชขอสู้รี แปลงอินทรีย์เป็นคชาเอราวัณ
 อันโยธาทั้งหลายให้กลายเพศ เป็นเทเวศสุรางค์นางสรวรรค์
 ให้สำหรับขับวาระบำบรพ เร่งเตรียมไว้ให้ทันฤกษ์ดี

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

		จึง ตรัส	สั่ง	(ฮือ	ฮือฮือ	ฮือ) รุก	ทะการ
_____	_____	_ ร _ ทุ	___ ทุ	___ ร	_ มร _	ช _ ช	_ ม ม

บรรทัดที่ 2

	(เออ เออ	เอ็ง	เออ	เอ้อเออฮือเอ้อเออ	เอ้อเออเออ-เออเออ	ฮือ) ชาญ	กำแหง
_____	_ ร _ ม	___ ช	_ ช _	ท ล รวิ ช	ท ลช _ ลท	_ ร _ ท	_ ท ท

บรรทัดที่ 3

(ฮือ-ฮือ)		จะเปลี่ยน	แปลง	(เออ	เอ้อเออเอ็งเออ	ฮือ) กาย	กู
_ ร _ ล	_____	_ ช ม	___ ช	___ ล	ท ลช _ ม	_ ช _ ร	___ ร

บรรทัดที่ 4

(เอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเอ็ง	เอ้อเออ	เอ้อเออฮือเอ้อเออ	เอ้อเออเออ-เออเออ	เป็นโก	สีห์
___ ร	_ ล ค	___ รค	_ ดท _	_ ทล รวิ ช	ท ลช _ ลท	_ ร ท ท	___ ท

(ฮือ-ฮือ)	
_ ร _ ล	_____

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

		จง	ให้	(ฮือฮือ	ฮือ)	การณ	ราช
_____	_____	___ ร	_ ร ุ _	___ มร	_ ช _	__ ม ม	_ ช ร

บรรทัดที่ 2

	(เอ๋อ เออ	เอ็ง	เออ	เอ้อเออฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ	อ	สูรี
_ ุ _ รม	_ ร _ ม	___ ช	_ ช _	ท ล รวิ ช	ท ลช _ ลท	_ ร _ ช	_ ล ล

บรรทัดที่ 3

		แปลง	อินทรีย์	(เออ	เอ้อเออเอ็งเออ	เป็น	คชา
_ ท ล	_____	___ ช	_ ช ช	___ ล	ท ลช _ ม	_ ช _ ร	_ ร ร

บรรทัดที่ 4

(เอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเอ็ง	เอ้อเออ	เอ้อเออฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ	เอ	ราวีณ
___ ร	_ ล ค	___ รดี	_ ดีท _	_ ทล รวิ ช	ท ลช _ ลท	_ ร _ ล	_ ล ล

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

		อันโย	ธา			ทั้ง	หลาย
_____	_____	_ ร ร	_ ร	_____	มร ช _ ช	___ ช	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 2

อันโย	ธา	ทั้ง	หลาย	เอ้อเออฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ	ให้กลาย	เพศ
_ ช ช ช	___ ช	___ ล	ม ช _ ร	ท ล รวิ ช	ท ลช _ ลท	_ ร ช ล	___ ล

บรรทัดที่ 3

		เป็นเท	เวศ		เอ้อเออเอ็งเออ		สุวรงค์
_ ช _ ทล	_____	_ ช _ ช	___ ช	ม ช _ ล	ท ลช _ ม	___ ช	_ ร ร

บรรทัดที่ 4

(เอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเอ็ง	เอ้อเออ	เอ้อเออฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ	นาง	สวรงค์
___ ร	_ ล ค	___ รดี	_ ดีท _	_ ทล รวิ ช	ท ลช _ ลท	_ ร _ ท	_ ท ท

(ฮือ-ฮือ)	
_ ร _ ล	_____

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

		ให้	สำหรับ			ขับ	ล่า
----	----	___ ร	_ พุ รัช พุ	_ ร _ มร	___ ช	___ ร	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 2

ให้	สำหรับ	ขับ	ร้อง	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	ระบำ	บรรพ์
___ ช	_ ม ชด ม	___ ม	_ ช _	ท ล วิ รัช	ท ล ช _ ลท	_ วิ ล ล	___ ล

บรรทัดที่ 3

		เร่งเตรียม	ไว้		เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ		ให้ทัน
___ ทล	----	_ ชม _ ช	___ ล	_ ช _ ล	ท ล ช _ ม	___ ช	_ ชฟ _ ช

บรรทัดที่ 4

(เอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	ฤกษ์	ดี
___ วิ	_ ล ดั	___ วิดั	_ ดัท _	_ ทล วิ รัช	ท ล ช _ ลท	_ วิ _ ล	_ ช _ ล

การขึ้นเพลง

นักร้อง ขึ้นร้องเพลงข้างประสานนา เที่ยวที่ 1 โดยยึดบันไดเสียงของเพลงพราหมณ์นอก เป็นเสียงตั้งต้น ในการร้องเพลงข้างประสานนา ต่อไป

การส่งร้อง การสวมร้อง และการรับร้อง

เที่ยวที่ 1

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	___ วิ	_ ล _ ท	_ ดั _ มั	_ วิ _ ดั	_ ช _ ล	_ ท _ ดั	_ มั วิ ดั	_ ท _ ล
คำร้อง	(เอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เป็นโก	สีห์
ทำนองร้อง	___ วิ	_ ล ดั	___ วิดั	_ ดัท _	_ ทล วิ รัช	ท ล ช _ ลท	_ วิ ท ท	___ ท

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงข้างประสานนาเที่ยวที่ 2 จำนวน 1 เที่ยว แล้วส่งร้องเที่ยวที่ 2

เที่ยวที่ 2

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	___ รี่	_ ล _ ท	_ ดี่ _ มี่	_ รี่ _ ดี่	_ ซ _ ล	_ ท _ ดี่	_ มี่ รี่ ดี่	_ ท _ ล
คำร้อง	(เอื้อ)	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอ	ราวีณ
ทำนองร้อง	___ รี่	___ ล ดี่	___ รี่ ดี่	_ ดี่ท _	_ ทล รี่ รี่ ซ	ท ลซ _ ลท	_ รี่ _ ล	___ ล ล

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงช้างประสานงาเที่ยวที่ 2 จำนวน 1 เที่ยว แล้วส่งร้องเที่ยวที่ 3

เที่ยวที่ 3

ส่งร้อง

ไม่มีส่งร้อง

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	___ รี่	_ ล _ ท	_ ดี่ _ มี่	_ รี่ _ ดี่	_ ซ _ ล	_ ท _ ดี่	_ มี่ รี่ ดี่	_ ท _ ล
คำร้อง	(เอื้อ)	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	นาง	สวรค์
ทำนองร้อง	___ รี่	___ ล ดี่	___ รี่ ดี่	_ ดี่ท _	_ ทล รี่ รี่ ซ	ท ลซ _ ลท	_ รี่ _ ท	___ ท ท

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงช้างประสานงาเที่ยวที่ 3 จำนวน 1 เที่ยว แล้วส่งร้องเที่ยวที่ 4

เที่ยวที่ 4

ส่งร้อง

ไม่มีส่งร้อง

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	___ รี่	_ ล _ ท	_ ดิ _ มี่	_ รี่ _ ดิ	_ ซ _ ล	_ ท _ ดิ	_ มี่ รี่ ดิ	_ ท _ ล
คำร้อง	(เอื้อ)	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	ดี
ทำนองร้อง	___ รี่	___ ล ดิ	___ รี่ ดิ	_ ดิ ท _	_ ท ล รี่ รี่ ซ	ท ล ซ _ ล ท	_ รี่ _ ล	_ ซ _ ล

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงข้างประธานาเที่ยวที่ 4 จำนวน 1 เที่ยว แล้วลงจบเพลง

การเคล้า

ไม่มีการเคล้า

การร้องลาลอง

ไม่มีการร้องลาลอง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง เพลงข้างประธานาเที่ยวที่ 4 จำนวน 1 เที่ยว แล้วลงจบเพลง แบบทอด
จังหวะ และขึ้นเพลงฝรั่งควง ต่อไป

ลำดับที่ 10 เพลงฝรั่งควง

การแสดงในเพลงฝรั่งควง

ฉาก : โรงพิธีของอินทรีชิต

ผู้แสดง : อินทรีชิต รุทการ การุณราช และเสนาอำมาตย์

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่ออินทรีชิตสั่งการให้เตรียมจัดทัพแล้ว รุทการ และเหล่าเสนาอำมาตย์ รับ
บัญชา จัดเตรียมขบวนทัพ ติดตามอินทรีชิตไปทำศึก

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงฝรั่งควง

บัดนั้น

รุทการประณตบทศรี

มาเร่งรัดจัดหมู่สูรี

คอยตามภูมีรณรงค์

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

		บัด	(อือ) เอย	(เออ)	เฮอเอ็งเงอ	เออเอ๋) บัด	นั้น
----	----	ฟ	ช ช	ท	ท ล ท	ลช ฟ	ช ชล

บรรทัดที่ 2

(อือ)	เออฮือเออ	เฮอเอ็ง เงย)		รุท	ทะการ		ประณต(อือ)
ช	ล ด ช	ลช ช	----	ท	ล ล	----	ลท ล

บรรทัดที่ 3

(เออเออ)	เฮอ เออ	เฮอเอ็ง	เงอ)	(เออ)	ฮือเอ็ง เออ	เฮอเอ๋) บท	ทะศรี
ช ล	ท ริ	ม ริ	ริ	ฟ	ลล ม	ฟม ท	ร ม

ฮืออ)	
ชริ	----

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

	มาเร่ง รัด	จัด	หมู่	(เออ)	เฮอเอ็งเงอ	เออเอ๋) อ	สูรี
----	ชช ฟ ล	ฟ	ฟ ช	ท	ท ล ท	ลช ฟ	ช ช

บรรทัดที่ 2

	เออฮือเออ	เฮอเอ็ง เงย)		คอย	ตาม	ภู	มี
----	ล ด ช	ลช ช	----	ล	ล	ล	ล

บรรทัดที่ 3

(เออเอ้อ)	เออเออเออเออ	เฮอะเอิง	เงอ)	(เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ)รณ	ณรงค์
_ ช _ ล	ช ฟ ม ร	_ _ ม ร	_ ร _ _	_ _ _ ฟ	_ _ ลล ม	_ ฟม _ ร	_ _ ร ร

การขึ้นเพลง

ดนตรีขึ้นเพลงฝรั่งควง เป็นทำนองนำ ในห้องเพลงที่ 1 และ 2 และนักร้อง จะเริ่มร้องในห้องเพลงที่ 3 เป็นต้นไป ดังนี้

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	_ _ _ ช	_ ช ช ช	_ _ _ ฟ	_ _ _ ช	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _
คำร้อง			บัด	(ฮือ) เออ	(เออ	เฮอเอิงเง้อ	เฮอะเออ) บัด	นั่น
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ ฟ	_ ช _ ช	_ _ _ ท	_ ท ล ท	_ ลช _ ฟ	_ ช _ ชล

การส่งร้อง การสวมร้อง และการรับร้อง

เที่ยวที่ 1

ส่งร้อง

ทำนองที่ดนตรีขึ้นเพลง เป็นทำนองเดียวกันกับที่ใช้ส่งร้องด้วย ดังนี้

-----ส่งร้อง-----

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	_ _ _ ช	_ ช ช ช	_ _ _ ฟ	_ _ _ ช	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _
คำร้อง			บัด	(ฮือ) เออ	(เออ	เฮอเอิงเง้อ	เฮอะเออ) บัด	นั่น
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ ฟ	_ ช _ ช	_ _ _ ท	_ ท ล ท	_ ลช _ ฟ	_ ช _ ชล

สวมร้อง

บรรทัดที่ 3

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ ร ม ฟ	_ ล _ ม	ฟ ม ร ท	_ ล _ ร
คำร้อง	(เออเออ	เฮอ เออ	เฮอะเอิง	เงอ)	(เออ	ฮือเง้อ เออ	เฮอะเออ) บท	ทะศรี
ทำนองร้อง	_ ช _ ล	_ ท _ ริ	_ _ ม ริ	_ ริ _ _	_ _ _ ฟ	_ _ ลล ม	_ ฟม _ ท	_ _ ร ม

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงฝรั่งควงเที่ยวที่ 1 จำนวน 1 เที่ยว แล้วส่งร้องเที่ยวที่ 2

เที่ยวที่ 2

ส่งร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	_ _ _ ซ	_ ซ ซ ซ	_ _ _ ฟ	_ _ _ ซ				
คำร้อง		มาเร่ง รัต	จัด	หมู่	(เออ	เฮอเจิงเจ้อ	เออเอ่ย) อ	สุรี
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ ซซ ฟ ล	_ _ _ ฟ	_ ฟ _ ซ	_ _ _ ท	_ ท ล ท	_ ลซ _ ฟ	_ _ ซ ซ

สวมร้อง

บรรทัดที่ 3

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง					_ ร ม ฟ	_ ล _ ม	ฟ ม ร ท	_ ล _ ร
คำร้อง	(เออเฮ้อ	เออเออเออเออ	เฮอะเจิง	เงอ)	(เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเอ่ย)รณ	ณรงค์
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	ซ ฟ ม ร	_ _ ม ร	_ ร _ _	_ _ _ ฟ	_ _ ลล ม	_ ฟม _ ร	_ _ ร ร

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงฝรั่งควงเที่ยวที่ 2 จำนวน 1 เที่ยว แล้วลงจบเพลง

การเคล้า

ไม่มีการเคล้า

การร้องล้าลง

ไม่มีการร้องล้าลง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง เพลงฝรั่งควง เที่ยวที่ 2 จำนวน แล้ว ลงจบ แบบทอดจังหวะ และขึ้น

เพลงตรวนอน ต่อไป

ลำดับที่ 11 เพลงตระนอน

การแสดงในเพลงตระนอน

ฉาก : โรงพิธีของอินทรีต และพระอินทร์

ผู้แสดง : อินทรีต

การแสดง เมื่ออินทรีตสั่งการเหล่าเสนายักษ์เสร็จแล้ว จึงทำการแปลงกายเป็นพระอินทร์

ในเพลงตระนอน จะแบ่งขั้นตอนการแสดงออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. เพลงตระนอน แสดงเหตุการณ์ ตอนที่อินทรีตกำลังแปลงกายเป็นพระอินทร์
2. เพลงรำ แสดงเหตุการณ์ ตอนที่อินทรีตใช้อิทธิฤทธิ์แปลงกายเป็นพระอินทร์ สำเร็จ

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรีในเพลงตระนอน จะแบ่งเป็น 2 ช่วง ตามลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับการแสดง ดังนี้

1. ดนตรีบรรเลง เพลงตระนอนคล้าไปกับการขับร้อง ตอนที่อินทรีตกำลังแปลงกายเป็นพระอินทร์
2. เฉพาะดนตรีบรรเลงเพลงรำ ปิดท้ายเพลงตระนอน ตอนที่อินทรีตใช้อิทธิฤทธิ์แปลงกายเป็นพระอินทร์ สำเร็จ

หมายเหตุ : การร้องเพลงหน้าพาทย์ จะร้องเฉพาะเนื้อทำนองหน้าพาทย์นั้นๆ เมื่อร้องเนื้อทำนองหน้าพาทย์จบ ก็จะต้องปิดท้ายด้วย รำ ตามขนบการบรรเลงเพลงหน้าพาทย์

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงตระนอน

เมื่อนั้น
จึงขึ้นบนแท่นสุวรรณบรรจง

อินทรีตขึ้นชมสมประสงค์
จำแลงแปลงองค์อสุรา

บรรทัดที่ 1

		เมื่อ	เอย
----	----	--- ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 2

	(เออ)	ฮือเง้อเออ	เออเฮอะเอ็งเง้อ	เออเอ้อ เออ	(ฮือเง้อเอย)	ฮือฮือฮือ)เมื่อ	(ฮือ) นั้น
----	--- ฟ	__ ลล ฟ	_ ม ฟม ฟ	_ มร _ ท	__ รวิ ล	_ ท ลข ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 3

(ฮือ)	อิน ท	(ฮือฮือ)	ร ชิต	(ฮือ) (เออ)	ฮือเอ้อ เออเอย	ฮือ) ขึ้น	(ฮือ) ชม
_ ร _	_ ล _ ล	__ ช ล	_ ท _ ดิ	_ ดิ _ ดิ	วิ ดิ _ วิ	_ ทุ _ วิ	_ ดิ _ วิ

บรรทัดที่ 4

	(เออ	เฮอเออเออ เออเออ	ฮือเง้อเออ	เออฮือเง้อ เออ	เอ้อเออเอ็ง เออ	เอย) สม	ฮือ ประสงค์
_____	___ มั	มั วั วั	__ ฑั ฑั วั	_ มั ฑั ฑั วั	มั วั วั _ ท	_ ด้ _ วั วั	_ ฑั _ มั วั

บรรทัดที่ 5

(ฮือ ฮือ)		จิง ขึ้น	บน	(เอ้อเออเออ เออเออ	ฮือเง้อ เออ	เฮอะเอย)แท่น	(ฮือ)สุวรรณ
__ ฑั วั	_____	_ ม _ ม	_ ร _ ม	ฟ มร _ มฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ร	_ ฑั ร ร

บรรทัดที่ 6

(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) (เออ	ฮือเง้อเออ	เออ เฮอะเอ็ง เง้อ		เออเอย)	บวร	จง
__ ร ม	_ ร ฑั _ ม	__ ฑั ฑั ม	_ ร มร ม	_____	_ ร ฑั _	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 7

(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	จำ	แลง		แปลง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) องค์
__ ล ท	_ ล ฑั _	___ ท	___ ท	_____	___ ล	__ ล ท	_ ล ฑั _ ฑั

บรรทัดที่ 8

(ฮือฮือ	ฮือฮือ) (เออเออ		เอ้อเออเออ เออเออ		ฮือ)	อ	สุรา
__ ฑั ล	_ ฑั ม ร ฑั	_____	_ ท ล ฑั ลท	_____	___ วั	___ ฑั	__ ล ล

(ฮือฮือ	ฮือฮือ)
__ ล ท	_ ล ฑั _

เพลงตระนอน ในทางบรรเลงนั้น จะบรรเลง 2 เที้ยว และปิดท้ายด้วยเพลงรว โดยีรูปแบบ ดังนี้

เที้ยวที่ 1

A	B
---	---

เที้ยวที่ 2

A	C
---	---

ปิดท้ายด้วยเพลงรว

การขับร้องเพลงตระนอน จะร้องเฉพาะเที้ยวที่ 2 และปิดท้ายด้วยเพลงรว ซึ่งทำนองเพลงในเที้ยวที่ 2 จะเริ่มที่ห้องเพลงที่ 5

การขึ้นเพลง

ดนตรีบรรเลง ขึ้นเพลงตระนอน โดยใช้ทำนองตอนต้นของเพลงตระนอน ดังนี้

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง					_ ท _ รั	_ ท _ ล	_ ช _ ฟ	_ ม _ ร
คำร้อง							เมื่อ	เอ๋ย
ทำนองร้อง					-----	-----	--- ร	_ ทุ _ ร

การส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง

การสวมร้อง

ไม่มีการสวมร้อง

การเคล้า

ดนตรีบรรเลง เพลงตระนอนเคล้าไปกับการขับร้อง จนหมดคำร้อง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

ทำนองเพลง	_ ท _ รั	_ ท _ ล	_ ช _ ฟ	_ ม _ ร
คำร้อง			เมื่อ	เอ๋ย
ทำนองร้อง	-----	-----	--- ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 2

ทำนองเพลง	--- ร	--- ล	_ ล _ ล	--- ร	_ ท _ รั	_ ท _ ล	_ ช _ ฟ	_ ม _ ร
คำร้อง		(เอ๋ย	ฮือใจเอ๋ย	เอ๋ยเฮอะเอิงใจ	เอ๋ยเอ๋ย เอ๋ย)	(ฮือใจเอ๋ย	ฮือฮือฮือ)เมื่อ	(ฮือ) นิน
ทำนองร้อง	-----	--- ฟ	_ ล ล ฟ	_ ม ฟ ม ฟ	_ ม ร _ ท	--- รั รั	_ ท ล ช ร	_ ทุ _ ร ม

บรรทัดที่ 3

ทำนองเพลง	--- ล	_ ล _ ล	_ ช _ ล	_ ท _ ดั	_ ช _ ดั	_ รั _ มั	_ ชั _ มั	_ รั _ ดั
คำร้อง	(ฮือ)	อิน ท	(ฮือฮือ)	ร ชิต	(ฮือ) (เอ๋ย	เอ๋ยเอ๋ย เอ๋ยเอ๋ย	ฮือ ชื่น	(ฮือ) ชม
ทำนองร้อง	_ ร _	_ ล _ ล	_ ช ล	_ ท _ ดั รั	_ ดั _ ดั	รั ดั _ รั มั	_ ชั _ รั	_ ดั _ รั

บรรทัดที่ 4

ทำนองเพลง	_ ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	_ ม ช ร	ม ร ด ทุ	ล ช ล ทุ	ล ทุ ด ร
คำร้อง		(เอ๋ย	เฮ้อเฮ้อเอ้อเอ้อเอ้อ	ฮือใจเอ๋ย	เอ๋ยฮือใจ เอ๋ย	เอ๋ยเอ๋ยเอ๋ย เอ๋ย	เอ๋ย) สม	ฮือ ประสงค์
ทำนองร้อง	-----	--- มั	มั รั ดั _ รั มั	_ ช ช รั	_ ม ช ช รั	มั รั ดั _ ท	_ ดั _ รั มั	_ ชั _ มั มั

บรรทัดที่ 5

ทำนองเพลง	_ ฟ _ ม	_ ร _ ด	ทุ ลุ _ ทุ	_ ด ร ม	_ ร ม ฟ	_ ล _ ม	_ ร _ ฟ	ม ร _ ทุ
คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		จิ้ง ขึ้น	บน	(เอื้อเอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ)	ฮือเอื้อ เอื้อ	เฮอะเอื้อ)แท่น	(ฮือ)สุวรรณ
ทำนองร้อง	__ ทุ ริ	_____	_ ม _ ม	_ ร _ ม	ฟ มร _ มฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ร	_ ทุ ร ร

บรรทัดที่ 6

ทำนองเพลง	_ ลุ _ ทุ	_ ด ร ม	_ ฟ ล ม	ฟ ม ร ทุ	_ ร _ ทุ	_ ล _ ทุ	_ ริ _ ทุ	_ ล _ ทุ
คำร้อง	(ฮือ ฮือ)	ฮือฮือ) (เอื้อ	ฮือเอื้อเอื้อ	เอื้อ เฮอะเอื้อ เอื้อ		เอื้อเอื้อ)	บร	จ
ทำนองร้อง	__ ร ม	_ ร ทุ _ ม	__ ทุ ทุ ม	_ ร ม ร ม	_____	_ ร ทุ __	__ ล	__ ล

บรรทัดที่ 7

ทำนองเพลง	__ ทุ	_ ทุ _ ทุ	__ ล ทุ	_ ล _ ทุ	_ ฟ _ ม	_ ร _ ด	ทุ ลุ _ ทุ	_ ด ร ม
คำร้อง	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ)	จำ	แล้ง		แบ้ง	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ) ังค์
ทำนองร้อง	__ ล ทุ	_ ล ทุ __	__ ทุ	__ ทุ	_____	__ ล	__ ล ทุ	_ ล ทุ _ ทุ

บรรทัดที่ 8

ทำนองเพลง	_ ร _ ทุ	_ ล _ ทุ	_ ริ _ ทุ	__ ล _ ทุ	_ ด ร ม	_ ทุ _ ล	_ ล _ ล	__ ทุ
คำร้อง	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ) (เอื้อเอื้อ)		เอื้อเอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ		ฮือ)	อ	สุวา
ทำนองร้อง	__ ทุ ล	_ ทุ ม ร ทุ	_____	_ ทุ ล ทุ ล ทุ	_____	__ ริ	__ ทุ	_ ล ล

ทำนองเพลง	_____	_____
คำร้อง	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	__ ล ทุ	_ ล ทุ __

การร้องลาลอง

ไม่มีการร้องลาลอง

การรับร้อง

ไม่มีการรับร้อง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลง ปิดท้ายเพลงตระนอน ด้วยเพลงรัว แล้วทอดจังหวะลงจบเพลง ขึ้นเพลงชมตลาด

ต่อไป

ลำดับที่ 12 เพลงชมตลาด

การแสดงในเพลงชมตลาด

ฉาก : โรงพิธีของอินทรี

ผู้แสดง : พระอินทร์

การแสดง หลังจากที่อินทรีตีแปลงกายเป็นพระอินทร์แล้ว ก็เข้าสู่ขบวนทัพ เพื่อเดินทางไปทำศึก เป็นการบรรยายลักษณะ ความงดงามของพระอินทร์ โดยผู้แสดงร่ายรำตามบทบาทของผู้แสดงตัวพระ

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงชมตลาด

เป็นโกสีห์ทรงเครื่องเรื่องอร่าม ล้วนแก้วกำวามวามเวหา

จับพระแสงพรหมาศยาตรา เสด็จมาเกษสุวรรณทันใด

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

	เป็น โก	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือฮือ) สีห์	(ฮือ) ทรง	เครื่อง	(เออ)
----	_ ท _ ท	_ _ วิ่ว ท	_ ล ทล ท	_ วิ _ ล	_ _ _ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 2

	(เออ	เฮอะเฮฮ ฮือเงอ	เฮ้อเฮเอิง เงย)		เรื่อง	อร่าม
----	_ _ _ ล	_ ทล วิ่ว ล	ท ลช _ ช	----	_ _ _ ล	_ _ ล ช

บรรทัดที่ 3

	ล้วน แก้ว	(ฮือฮือ	ฮือฮือฮือ) กำว		เงา	งาม
_ ล _	_ ล _ ช	_ ม _ ชล	ช ลช _ ช	_ ม _	_ _ _ ล	_ _ _ ล

บรรทัดที่ 4

	(เออ	เออ	ฮือเงอเออ เอิงเงอ	เออเออ)	วาม เว	หา
----	_ _ _ ล	_ _ _ ท	วิ่ว ท ล ท	_ ลช _	_ ล _ ล	_ _ _ ลท

บรรทัดที่ 5

(ฮือ) (เออ	เออ	เฮ้อเอ ฮือเงอ	เฮ้อเอเอิง เงอ		เอ้อ เออ	เฮอะเอิง เงย)
_ วิ _ ช	_ _ _ ล	_ ทล วิ่ว ล	ท ลช _ ช	----	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

	จ้บ	(อ้อ อ้อจ้ออ้อ	อ้ออ้ออ้อ)พระแสง	(อ้อ)พรหม	มาสเตอร์	(เออ)
_____	___ ล	_ ท ร็วี่ ท	ล ทล ล ลท	_ ร็ _ ล	___ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 2

	(เออ	เฮอะเออ อ้อจ้อเออ	เฮ้อเออเอิง เงย		ยาต	ตรา
_____	___ ล	_ ทล ร็วี่ ล	ท ลช _ ช	_____	___ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 3

	เสด็จ	(อ้ออ้อ	อ้อ อ้ออ้อ) มา		เกย	สุวรรณ
_____	_ ช ม	_ ช ล	ช ลช _ ช	_____	___ ล	_ ล ล

บรรทัดที่ 4

	(เออ	เออ	อ้อจ้อเออ เอิงจ้อ	เออเอ่ย)	ทัน	ใด
_____	___ ล	_ ท	ร็วี่ ท ล ท	_ ลช _	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 5

(เออ	เออ	เฮ้อเออ อ้อจ้อเออ	เฮ้อเออเอิง เงย		เอ้อ เออ	เฮอะเอิง เงย)
___ ช	___ ล	_ ทล ร็วี่ ล	ท ลช _ ช	_____	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

เพลงขมตลาด เป็นเพลงจังหวะพิเศษ ชนิดหนึ่ง คือ จังหวะฉิ่งตัด โน้ตเพลงจึงมีบรรทัดละ 7 ห้องเพลง

การขึ้นเพลง

นักร้อง ขึ้นเพลงขมตลาดเที่ยวที่ 1 ทันที หลังจากดนตรีบรรเลงเพลงร่วจบ ที่อยู่ในตอนท้ายของ เพลงตระนอนจบ โดยยึดบันไดเสียงของเพลงร่ว เป็นเสียงตั้งต้นในการร้องเพลงขมตลาดต่อไป

การส่งร้อง การสวมร้อง และการรับร้อง

เที่ยวที่ 1

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง

สวมร้อง

บรรทัดที่ 5

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	_____	_ ช _ ล	_ ท _ ล	_ ช ช ช	___ ม	_ ท ล ช	_ ม _ ช
คำร้อง	(ฮือ) (เออ)	เออ	เฮ้อเอ ฮือเง้อเออ	เฮ้อเออเอิง เงอ		เอ่อ เออ	เฮอะเอิง เงย)
ทำนองร้อง	_ ริ _ ช	___ ล	_ ทล ริ ริ ล	ท ล ช _ ช	_____	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงขมตลาด 1 เที่ยว

เที่ยวที่ 2

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง

สวมร้อง

บรรทัดที่ 5

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	_____	_ ช _ ล	_ ท _ ล	_ ช ช ช	___ ม	_ ท ล ช	_ ม _ ช
คำร้อง	(เออ)	เออ	เฮ้อเออ ฮือเง้อเออ	เฮ้อเออเอิง เงอ		เอ่อ เออ	เฮอะเอิง เงย)
ทำนองร้อง	___ ช	___ ล	_ ทล ริ ริ ล	ท ล ช _ ช	_____	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

รับร้อง

ไม่มีการรับร้อง

การเคล้า

ไม่มีการเคล้า

การร้องลำลอง

ไม่มีการร้องลำลอง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลง สวมร้อง เพลงชมตลาดในเที่ยวที่ 2 แล้ว ลงจบเพลงพร้อมกับการขับร้อง ขึ้นเพลง
บาทสกุณี ต่อไป

ลำดับที่ 13 เพลงบาทสกุณี

การแสดงในเพลงบาทสกุณี

ฉาก : โรงพิธีของอินทรีชิต

ผู้แสดง : พระอินทร์

การแสดง เป็นการรำเพลงหน้าพาทย์ ในเพลงบาทสกุณี ของพระอินทร์ แสดงเหตุการณ์ การเดินทาง ไปรบ ของพระอินทร์

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง

การขึ้นเพลง

ดนตรีบรรเลง ขึ้นเพลง เพลงบาทสกุณี และบรรเลงตามทำนองเพลงไปเรื่อยๆ

ผู้แสดงรำรำไปตามบทบาทของผู้แสดงตัวพระ ไปจนกระทั่งจบเพลง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงเพลงบาทสกุณี จนกระทั่งถึงเพลงรวี ที่อยู่ในส่วนท้าย จึงทอดจังหวะลงจบเพลง ขึ้นเพลงกราวนอกต่อไป

ลำดับที่ 14 เพลงกราวนอก

การแสดงในเพลงกราวนอก

ฉาก : ขบวนทัพพระอินทร์

ผู้แสดง : พระอินทร์ ข้างเฮอร์วณ เหล่าเทวดาและนางฟ้า

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อกองทัพของพระอินทร์จัดขบวนเรียบร้อยแล้ว ก็ยกทัพออกเดินทางไปทำศึก

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ในเพลงกราวนอก จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การบรรเลงของวงประโคมแตรสังข์
2. การบรรเลงของวงปี่พาทย์ และการขับร้อง

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงกราวนอก

ขึ้นทรงคอคชาเฮอร์วณ

ทหารแห่ให้สนั่นหวั่นไหว

ขยายยกโยธาคลาไคล

ลอยฟ้ามาในโพยมมาน

บรรทัดที่ 1

ขึ้น ทรง	คอคชา	เอ	ราวัน	ทหาร แห่	ให้
_ ริช _ ท	_ ท ท ท	_ _ ท _	_ ท ท _	ท ริ _ ล	_ ล _ _ _ _ _

(ต้นบทขยาย ร้องให้ขึ้น 3 ลา และลูกคู่รับว่า “อิ้ว” พร้อมกัน)

สนั่น	หวั่น	ไหว
_ _ ท ล	_ _ _ ล	_ ริ _ _

บรรทัดที่ 2

ขยาย ยก	โย ธา	คลา	ไคล	ลอย ฟ้า	มาใน	โพยม	มาน
_ ทริ _ ริ	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ ท _ _	_ ท _ ริ	_ _ ท ท	_ _ ท ท	_ _ _ ท

การขึ้นเพลง

วงประโคมแตรสังข์ ขึ้นเพลง “สำหรับบท” จบแล้ว วงปี่พาทย์ขึ้นเพลงกราวนอก เฉพาะทาง

บรรเลง บรรเลงไปจนกระทั่ง ขบวนทัพของพระอินทร์เคลื่อนออกมาประจำอยู่ที่หน้าเวที พระอินทร์ ทำท่า ยกเท้า ขึ้นเหยียบที่ข้างเฮอร์วณ ปี่พาทย์จึงส่งร้อง

ผู้แสดงในฉากทั้งหมด ร่ายรำตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การส่งร้อง และการสวมร้อง

การส่งร้อง

เมื่อพระอินทร์ ยกเท้าขึ้นเหยียบที่ข้างเอราวัณ คนตรีบรรเลงทอดจิ้งหะเพลงกราวนอกให้ช้าลงเล็กน้อย และส่งร้อง ดังนี้

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	___ ร	_ ร _ ซ	_ _ ท ล	ซ ล _ ท	_____	___ ท	_ ท ท ท	_ ท _ ท
คำร้อง								
ทำนองร้อง	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

ขึ้นร้อง ในบรรทัดที่ 1

ทำนองเพลง	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
คำร้อง	ขึ้น ทรง	คอคชา	เอ	ราวัณ	ทหาร แห่	ให้		
ทำนองร้อง	_ ริซ _ ท	_ ท ท ท	_ _ ท _	_ ท ท _	ท ริ _ ล	_ ล _ _	_____	_____

เมื่อร้องถึง “ให้” นักร้องหยุดร้อง ตันบพชาย ร้องให้ขึ้น แล้วถูกคู่รับว่า “ฮิ้ว” พร้อมกัน การ “ให้” นี้ จะทำ 3 ครั้ง เรียกว่า ให้สามลา แล้วนักร้องจึง เริ่มร้องตรงคำร้องว่า “ทหารแห่ให้สนั่นหวั่นไหว” ต่อไปจนหมดคำร้อง-

การเคล้า

ไม่มีการเคล้า

การร้องลาลอง

ไม่มีการร้องลาลอง

การรับร้อง

เมื่อหมดคำร้อง “ลอยฟ้ามาในโพยมมาน” คนตรีรับร้อง เป็นทำนองเพลงกราวนอก และบรรเลงไปจนกระทั่งจบเพลง ดังนี้

-----รับร้อง-----

ทำนองเพลง	_____	___ ท	_ ท ท ท	_ ท _ ท	_ _ ล ริ	_ _ ล ริ	_ _ ล ริ	_ ท ล ซ
คำร้อง	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
ทำนองร้อง	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

- คนตรีบรรเลงเพลงกราวนอก ต่อไป -

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงเพลงกราวนอกไปจนกระทั่ง พระอินทร์ แสดงท่ารำชี่นี้ไปที่ชบวนทับโดยทั่ว แล้วเดินท่าไปจนถึงท่า สวยงาม มีความหมายว่า บัดนี้ ชบวนทัพพร้อม สวยงามดีแล้ว ดนตรี จึงทอดจังหวะ ลงจบเพลง ดังนี้

ทำนองเพลง	ล ล ล ช	ล ล ล ช	ล ล ล ช	ล ล ล ช	_ _ ล ช	ล ช ล ช	ล ช ล ช	_ ล _ ช
คำร้อง	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

และขึ้นเพลง ทะแยกลองโยน ต่อไป

หมายเหตุ : การบรรเลงเพลงกราวนอก จะบรรเลงติดต่อกันไปเรื่อยๆ จะทอดจังหวะลงจบเพลงเมื่อใดนั้น นักดนตรีจะสังเกตจากท่ารำของผู้แสดง

ลำดับที่ 15 เพลงทะแยกลองโยน

การแสดงในเพลงทะแยกลองโยน

ฉาก : ขบวนทัพของพระอินทร์

ผู้แสดง : พระอินทร์ ข้างเฮอร์วณ เหล่าเทวดาและนางฟ้า

การแสดง เมื่อขบวนทัพพระอินทร์ยกทัพออกมาแล้ว ก็แสดงให้เห็นว่า ขบวนทัพนั้น มีความสวยงามยิ่งนัก

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงทะแยกลองโยน

ช้างนิมิต	เหมือนไม่ผิดช้างมัววน
เริงเรังกำแหงหาญ	ชาญศึกสู้รู้ท่วงที่
ผูกเครื่องเรือทองทอ	กระวีลทองหล่อทอแสงศรี
ห้อยพู่จำมรี	ปกตระพองทองพรรณราย
เครื่องสูงเรียงสามแถว	ลายกบแก้วแสงแพรวพราว
อภิรมสับชุมสาย	บังแทรกอยู่เป็นคู่เคียง
กลองชนะประโคมครึก	มโหรีทักก็กก้องเสียง
แตรสังข์ส่งสำเนียง	นางจำเรียงเคียงข้างทรง
สาวสุรางค์นางรำพ้อน	ดั่งกนิษฐนางนวลหงส์
นักสิทธิฤทธิรงค์	ถือทวนธงลือลอมมา

บรรทัดที่ 1

				ช้าง	เอย	ช้าง	นิมิต
----	----	----	----	--- รม	_ ร _ ร	--- ซล	-- ซ ล

บรรทัดที่ 2

(ฮือ ฮือฮือ)	เหมือน	(ฮือ)	ไม่ ผิด		ช้าง	มัว	วน
_ ซ _ ลซ	--- ท	--- รั	_ ลซ _ ซ	----	--- ท	--- ท	-- ล ล

บรรทัดที่ 3

		เริง	แรง			กำ แหง	(ฮือ) หาญ
----	----	--- ซ	--- ซ	----	----	_ ท _ ท	_ รั _ ท

บรรทัดที่ 4

(ฮือ)	ชาญ	ศึก	(ฮือฮือฮือฮือ)สู้	รู้	ท่วง	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ) ที่
_ รั _	--- ล	--- ซ	ลท ลซ _ ซร	_ ท _ มซ	_ ร _ ร	_ ท _ รม	รท รม _ ม

บรรทัดที่ 5

		ผูก	เครื่อง		เรื่อง	ทอง	ทอ
_____	_____	___ ฑ	___ วั	_ ฑ _	___ ฑ	___ ฑ	___ ฑ

บรรทัดที่ 6

	กระ วิล	ทอง	หล่อ	ทอ	แสง	(ฮือ) (ฮือฮือ) ฮือฮือ	ฮือ
_____	__ ฑ ฑ	___ ฑ	___ ฬ	_ ฑ _ ฑ	___ ฑ	_ วั _ ฑ	_ ฬ ฑ _ ฑ

บรรทัดที่ 7

(ฮือฮือ)		ห้อย	หู	(ฮือ)	ภู	จาม	มีรี
__ วั ฬ	_____	___ ฑ	_ ฬ _ ฑ	___ วั	___ วั	_ ฑ _ ฑ	__ ฑ ฑ

บรรทัดที่ 8

	ปก	(ฮือฮือ) ฮือฮือ	ตระ พอง	ทอง	พรรณ	(ฮือฮือ) ฮือฮือ	ฮือฮือ
_____	___ ฑ	__ ฬ ฑ	_ ฬ ฬ ม ม	___ วั	___ วั	__ วั ม	ร ฑ รม ม ม

บรรทัดที่ 9

		เครื่อง	สูง	(ฮือ)	เรียง	สาม	แถว
_____	_____	___ วั	_ ฑ _ วั	___ ฑ	___ ฑ	___ ฑ	___ ฑ

บรรทัดที่ 10

(ฮือ)	ลาย	กาบ	(ฮือฮือฮือฮือ) แก้ว	แสง	(ฮือ) แพรว	(ฮือฮือ) ฮือฮือ	พรวาย
___ วั	___ ฑ	___ ฑ	ฬ ฬ ฬ ฬ ฑ ฑ	_ ฑ _ ม	_ ฑ _ ม	__ ฑ ม	_ วั ฑ _ วั

บรรทัดที่ 11

		อ	ภิรม	(เออ)	เออเอิง เออ	เออเออ) สัมปม	สาย
_____	_____	___ ม	__ ฑ ฑ	___ ฑ	ฑ ฬ _ ฑ	ฬ วั _ ม	___ ม

บรรทัดที่ 12

(ฮือฮือ)	บัง	แทรก	อยู่	เป็น	คู่	(ฮือฮือ) ฮือฮือ	เคียง
__ ฑ วั	___ ฬ	___ ฬ	_ ฑ _ ฑ	___ วั	___ ฬ	___ วั ม	_ ม วั _ วั

บรรทัดที่ 13

(ฮือฮือ ฮือฮือ)	กลอง	(ฮือฮือ ฮือฮือ) ฮือฮือ	ฮือฮือ) ชนะ	(ฮือฮือ) ฮือฮือ	ฮือฮือ) ฮือฮือ	ประโคน	คึก
_ วั ม _ วั ฬ	___ ฑ	__ วั วั ฑ	ฬ ฬ ฬ ฬ ฑ ฑ	___ ฬ ฑ	_ ฬ ฑ _	__ ฬ ฬ	___ วั

บรรทัดที่ 14

	มโห	(ฮือฮือฮือ) ฮือฮือ	ฮือฮือ) ะ ฑิก	(ฮือฮือ) ฮือฮือ	ฮือฮือ) ฮือฮือ	ก้อง	(ฮือฮือ) เลียง
_ ฬ _	__ ม ม	__ ฑ ฑ ม	วั ม วั วั ม	___ วั ม	_ วั ฬ _ ม	___ ฑ	ม ฑ _ ฑ

บรรทัดที่ 15

(ฮือ ฮือ)		แตว	สังข์	(ฮือ) (เฮอ)	เฮือเฮย) ส่ง	(ฮือ ฮือฮือ)	ลำ เนียง
_ รั _ ล	_____	___ ซ	___ ซ	_ รั _ ท	ท ล _ ม	_ ซ _ ลซ	ม ซ _ ร

บรรทัดที่ 16

	นาง		จำ เรียง	เคียง	ข้าง	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) ทรง
_____	___ ล	_____	_ ล _ ล	___ รั	___ รัมี	_ ดั มี	มี รั _ รั

บรรทัดที่ 17

ฮือ ฮือฮือ)	สาว	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือฮือ) สุรางค์	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	นาง ำ	พื่อน
_ มี _ รั	___ ท	_ รั ท	ล ทล ล ล	_ ล ท	_ ลซ _	_ ดั _ ดั	___ รั

บรรทัดที่ 18

	ดั่ง	(ฮือฮือ ฮือ)	กิน นร	แง	นวล	(ฮือ	ฮือฮือ) ระหง
___ ดั	___ มี	_ ซ มี	_ รั _ รั	___ ซ	_ ม _ ซ	___ ม	_ ลซ _ ลท

บรรทัดที่ 19

ฮือ ฮือ)		นัก	ลิทธิ	ฮือ (เงอ)	เฮอเฮอเฮอเฮอ	เฮอเฮอ) ฤทธิ	อิรงค์
_ รั ล	_____	___ มี	_ รั _ ดั	_ รั _ ซมี	รั มี รั _ ด	_ มี รั _ รั	___ ล ล

บรรทัดที่ 20

	ถือ	ทวน	ธง	ลิ้ว	ลอย	(ฮือ	ฮือฮือ) มา
_____	___ รั	___ ท	___ ท	___ ม	___ ซ	___ ม	_ ลซ _ ล

การขึ้นเพลง

ระนาดเอก ขึ้นเพลง โดยบรรเลงเป็นทำนองนำมา ในห้องเพลงที่ 1 - 4 เครื่องดนตรีอื่นๆ และการ
ขับร้อง จึงรับพร้อมกัน ในห้องเพลงที่ 5 - 8 ดังนี้

-----ขึ้นเพลง----- -----รับพร้อมกัน-----

ระนาดเอก	___ ม	_ ม มม	_ ล ทล ซม	ซมร ทรม _ ร	___ ล	___ ร	___ ล	_ ท ล ซ
เครื่อง ดนตรีอื่นๆ	_____	_____	_____	_____	___ ล	___ ร	___ ล	_ ท ล ซ
คำร้อง	_____	_____	_____	_____	ข้าง	เอย	ข้าง	นิมิต
ทำนองร้อง	_____	_____	_____	_____	___ รรม	_ รั _ รั	___ ซล	_ ซ ล

เมื่อเพลงบรรเลงไป ผู้แสดงร่ายรำตีบทไปตามบทบาทของตน

การส่งร้อง

ทำนองนำ ที่ระนาดเอกใช้ในการขึ้นเพลง ถือเป็นทำนองในการส่งร้องด้วย ดังนี้

-----ส่งร้อง-----

-----ขึ้นเพลง-----

-----รับพร้อมกัน-----

ระนาดเอก	___ ม	_ ม มม	_ ล ทล ชม	ชมร ทรม _ ร	___ ล	___ ร	___ ล	_ ท ล ช
เครื่องดนตรีอื่นๆ	-----	-----	-----	-----	___ ล	___ ร	___ ล	_ ท ล ช
คำร้อง	-----	-----	-----	-----	ข้าง	เอย	ข้าง	นิมิต
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	___ รรม	_ ร _ ร	___ ชล	_ ช ล

ขับร้อง และบรรเลง ไปจนกระทั่งจบเพลง-

การสวมร้อง

ไม่มีการสวมร้อง

การเคล้า

ดนตรีบรรเลง เพลงทะแยกลองโยนเคล้าไปกับการขับร้อง จนหมดคำร้อง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

ทำนองเพลง	___ ม	_ ม _ ม	_ ท ล ช	_ ม _ ร	___ ล	___ ร	___ ล	_ ท ล ช
คำร้อง					ข้าง	เอย	ข้าง	นิมิต
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	___ รรม	_ ร _ ร	___ ชล	_ ช ล

บรรทัดที่ 2

ทำนองเพลง	___ ม	_ ม _ ม	_ ช _ ล	ล ล _ ช	_ ช _ ล	_ ท _ ร	_ ม _ ร	_ ท _ ล
คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)	เหมือน	(ฮือ)	ไม่ ผิด		ข้าง	มัช	ชะวาน
ทำนองร้อง	_ ช _ ลช	___ ท	___ ร	_ ลช _ ช	-----	___ ท	___ ท	_ ล ล

บรรทัดที่ 3

ทำนองเพลง	___ ท	_ ท _ ท	_ ร _ ท	_ ล _ ช	_ ม _ ร	ร ร _ ช	ช ช _ ล	ล ล _ ท
คำร้อง			เริง	แรง			กำ แหง	(ฮือ) หาญ
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ช	___ ช	-----	-----	_ ท _ ท	_ ร _ ท

บรรทัดที่ 4

ทำนองเพลง	_ รั _ มั	_ รั _ ท	ท ท _ ล	ล ล _ ช	_ ฟ _ ม	_ ร _ ทุ	_ ม _ ร	_ _ _ ม
คำร้อง	(ฮือ)	ชาญ	ศึก	(ฮือฮือฮือฮือ)สู้	รู้	ท่วง	(ฮือฮือ)	(ฮือฮือ ฮือฮือ) ที่
ทำนองร้อง	_ รั _ _	_ _ _ ล	_ _ _ ช	ลท ลช _ ชร	_ ทุ _ มช	_ รั _ วั	_ ทุ _ รว	รทุ รว _ ม

บรรทัดที่ 5

ทำนองเพลง	_ _ _ ม	_ ม _ ม	_ ท ล ช	_ ม _ ร	_ ด ทุ ล	_ ทุ _ วั	_ ทุ _ ด	ร ม _ ช
คำร้อง			ผูก	เครื่อง		เรือ	ทอง	ทอ
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ ทุ	_ _ _ วั	_ ทุ _ _	_ _ _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ช

บรรทัดที่ 6

ทำนองเพลง	_ _ _ ม	_ ม _ ม	_ ช _ ล	ล ล _ ช	_ ช _ ล	_ ท _ รั	_ มั _ รั	_ ท _ ล
คำร้อง		กระ วิล	ทอง	หล่อ	ทอ	แสง	(ฮือ) (ฮือฮือ)	(ฮือฮือ) สี่
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ ท ท	_ _ _ ท	_ _ _ ล	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ รั _ ท	_ ลช _ ท

บรรทัดที่ 7

ทำนองเพลง	_ _ _ ท	_ ท _ ท	_ รั _ ท	_ ล _ ช	_ ม _ ร	ร ร _ ช	ช ช _ ล	ล ล _ ท
คำร้อง	(ฮือฮือ)		ห้อย	หู	(ฮือ)	ภู	จาม	มรี
ทำนองร้อง	_ _ รั ล	_ _ _ _	_ _ _ ช	_ ม _ ช	_ _ _ วั	_ _ _ วั	_ ช _ ท	_ _ ท ท

บรรทัดที่ 8

ทำนองเพลง	_ รั _ มั	_ รั _ ท	ท ท _ ล	ล ล _ ช	_ ฟ _ ม	_ ร _ ทุ	_ ม _ ร	_ _ _ ม
คำร้อง		ปก	(ฮือฮือ)	(ฮือฮือ) ตระพอง	ทอง	พรวณ	(ฮือฮือ)	(ฮือฮือ ฮือฮือ) ณะราย
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ _ ช	_ _ ล ท	_ ลช ม ม	_ _ _ วั	_ _ _ วั	_ _ ร ม	รทุ รว ม ม

บรรทัดที่ 9

ทำนองเพลง	_ _ _ ม	_ ม _ ม	_ ท ล ช	_ ม _ ร	_ ด ทุ ล	_ ทุ _ วั	_ ทุ _ ด	ร ม _ ช
คำร้อง			เครื่อง	สูง	(ฮือ)	เรียง	สาม	แถว
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ วั	_ ทุ _ วั	_ _ _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ช

บรรทัดที่ 10

ทำนองเพลง	_ _ _ ม	_ ม _ ม	_ ช _ ล	ล ล _ ช	_ ท ท ท	_ ล _ ช	ช ช _ ม	ม ม _ ร
คำร้อง	(ฮือ)	ลาย	กาบ	(ฮือฮือฮือฮือ)แก้ว	แสง	(ฮือ)แพรว	(ฮือฮือ)	(ฮือฮือ)พราย
ทำนองร้อง	_ _ _ รั	_ _ _ ท	_ _ _ ช	ลท ลช _ ชร	_ ทุ _ ม	_ ช _ ม	_ _ ช ม	_ รทุ _ วั

บรรทัดที่ 11

ทำนองเพลง	_ ด _ ทุ	_ ทุ _ ร	_ ทุ _ ด	ร ม _ ช	_ ท ท ท	_ ล _ ช	ช ช _ ม	ม ม _ ร
คำร้อง			อ	ภิรม	(เออ)	เอื้อเอิง เอื้อ	เอื้อเอย) สับซุ่ม	ส่าย
ทำนองร้อง	_____	_____	___ ม	__ ช ช	___ ท	ท ล _ ท	ล ช ร _ ม	___ ม

บรรทัดที่ 12

ทำนองเพลง	_ ด _ ม	ร ด ทุ ทุ	_ ร _ ช	_ ช ทุ ทุ	ล ช ทุ ทุ	ล ทุ ด ร	ด ร ทุ ทุ	ด ร _ ด
คำร้อง	(ฮือฮือ)	บัง	แพรวก	อยู่	เป็น	คู่	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ) เคียง
ทำนองร้อง	__ ช ร	___ ล	___ ล	_ ช _ ช	___ ร	___ ด	___ ร่ม	_ ม ร _ ร

บรรทัดที่ 13

ทำนองเพลง	_ ร _ ช	_ ล _ ท	_ ร _ ท	_ ล _ ช	_ ม _ ร	ร ร _ ช	ช ช _ ล	ล ล _ ท
คำร้อง	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	กลอง	(ฮือฮือ ฮือ)	ฮือฮือ) ชน	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ)	ประโคม	คึก
ทำนองร้อง	_ ร่ม _ ร	___ ท	_ ร ร ท	ล ท ล ล ท	___ ล ท	_ ล ช _	_ ด _ ด	___ ร

บรรทัดที่ 14

ทำนองเพลง	_ ล _ ท	_ ด _ ร	_ ด _ ม	_ ร _ ด	_ ช _ ล	_ ท _ ด	_ ร _ ด	_ ท _ ล
คำร้อง		มโห	(ฮือฮือฮือ)	ฮือฮือ) ระทึก	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ) กึก	ก้อง	(ฮือฮือ) เสียง
ทำนองร้อง	_ ด _	_ ม ม	_ ช ช ม	ร ม ร ร ม	_ ร ม	_ ร ด _ ม	___ ช	ม ช _ ท

บรรทัดที่ 15

ทำนองเพลง	___ ร	_ ร _ ร	_ ทุ _ ร	_ ม _ ช	_ ท ท ท	_ ล _ ช	ช ช _ ม	ม ม _ ร
คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		แตร	สังข์	(ฮือ) (เออ)	เอื้อเอย) ส่ง	(ฮือ ฮือฮือ)	ลำ เนียง
ทำนองร้อง	_ ร _ ล	_____	___ ช	___ ช	_ ร _ ท	ท ล _ ม	_ ช _ ล ช	ม ช _ ร

บรรทัดที่ 16

ทำนองเพลง	_ ด _ ม	ร ด ทุ ทุ	_ ร _ ช	_ ช ทุ ทุ	ล ช ทุ ทุ	ล ทุ ด ร	ด ร ทุ ทุ	ด ร _ ด
คำร้อง		นาง		จำ เรียง	เคียง	ข้าง	(ฮือ ฮือ)	ฮือฮือ) ทรวง
ทำนองร้อง	_____	___ ล	_____	_ ล _ ล	___ ร	___ ร่ม	_ ด _ ม	_ ม ร _ ร

บรรทัดที่ 17

ทำนองเพลง	_ ร _ ช	_ ล _ ท	_ ร _ ท	_ ล _ ช	_ ม _ ร	ร ร _ ช	ช ช _ ล	ล ล _ ท
คำร้อง	ฮือ ฮือฮือ)	สาว	(ฮือฮือ ฮือ)	ฮือฮือ) สุรางค์	(ฮือฮือ)	ฮือฮือ)	นาง ร่า	พื่อน
ทำนองร้อง	_ ม _ ร	___ ท	_ ร ร ท	ล ท ล ล ล	___ ล ท	_ ล ช _	_ ด _ ด	___ ร

บรรทัดที่ 18

ทำนองเพลง	_ ล _ ท	_ ตี _ รั	_ ตี _ มี่	_ รั _ ตี	_ ช _ ล	_ ท _ ตี	_ รั _ ตี	_ ท _ ล
คำร้อง		ดัง	(ฮือฮือ ฮือ)	กิน นร	แน่น	นวล	(ฮือ)	ฮือฮือ) ระวัง
ทำนองร้อง	___ ตี	___ มี่	__ ชี่ ชี่ มี่	_ รั _ รั	___ ช	_ ม _ ช	___ ม	_ ลช _ ลท

บรรทัดที่ 19

ทำนองเพลง	_ ช ช ช	_ ล _ ท	_ ล _ ท	_ ตี _ รั	_ ตี _ มี่	_ รั _ ตี	ตี ตี _ ท	ท ท _ ล
คำร้อง	ฮือ ฮือ)		นัก	สิทธิ์	ฮือ (เง้อเง้อ)	เง้อเง้อเง้อเง้อ	เฮ้อเฮ้อ) ฤทธิ	อิริรงค์
ทำนองร้อง	__ รั ล	_____	___ มี่	_ รั _ ตี	_ รั _ ชี่ มี่	รั มี่ รั _ ตี	_ มี่ รั _ รั	__ ล ล

บรรทัดที่ 20

ทำนองเพลง	_ ช ช ช	_ ล _ ท	_ ล _ ท	_ ตี _ รั	___ ร	___ ม	___ ล ช	ม ช _ ล
คำร้อง		ถึอ	ทวน	รง	ลิ่ว	ลอย	(ฮือ)	ฮือฮือ) มา
ทำนองร้อง	_____	___ รั	___ ท	___ ท	___ ม	___ ช	___ ม	_ ลช _ ล

การร้องลาลอง

ไม่มีการร้องลาลอง

การรับร้อง

ไม่มีการรับร้อง

การจบเพลง

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรีดำเนินไปด้วยวิธีการเคล้า แล้วจึงลงจบเพลง แบบไม่ทอด

จังหวะ ขึ้นเพลงเชิด ต่อไป

ลำดับที่ 16 เพลงเชิด

การแสดงในเพลงเชิด

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ ตอนที่กองทัพของพระอินทร์ และกองทัพของพระลักษมณ์ ออกเดินทางไปรบ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

1. การเดินทางของขบวนทัพ ของพระอินทร์
2. การเดินทางของขบวนทัพ ของพระลักษมณ์

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง

การบรรเลงดนตรีในเพลงเชิด จะแบ่งเป็น 2 ช่วง ตามลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับการแสดง ดังนี้

1. ดนตรีบรรเลงเพลงเชิดสองชั้น ในตอนที่ขบวนทัพของพระอินทร์ ออกเดินทางรบ จนขบวนทัพเข้าฉากไป
2. ดนตรีเปลี่ยนเพลงเชิดสองชั้นเป็นเพลงเชิดชั้นเดียว ในตอนที่ขบวนทัพของพระลักษมณ์ ออกเดินทาง โดยเดินทางออกมาจากข้างในฉาก มาประจำที่หน้าเวที และเหล่าพลวรนเปลี่ยนจากท่าเดินทัพ ลงนั่ง

การขึ้นเพลง

ดนตรี ขึ้นเพลง เชิดสองชั้น ทันทีหลังจบเพลงทะแยกลองโยน

ขณะที่ดนตรีบรรเลงเพลงเชิดสองชั้น พระอินทร์ ทำท่า สั่งให้ยกทัพออกเดินทาง เหล่าเทวดา นางฟ้ารับคำสั่ง และเคลื่อนขบวนทัพเข้าฉากไป จากนั้นขบวนทัพของพระลักษมณ์ เคลื่อนออกมายังหน้าเวที เป็นบริเวณหน้าม่าน ซึ่งม่านยังปิดอยู่ พระลักษมณ์สั่งให้หยุดทัพ เหล่าพลวรนอนเปลี่ยนจากท่าเดินทัพ แล้วนั่งลง ดนตรีจึงเปลี่ยนจากเพลงเชิดสองชั้น เป็นเชิดชั้นเดียว

ผู้แสดงร่ายรำตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงเพลงเชิดชั้นเดียว ไปจนกระทั่ง ม่านเปิด มองเห็นกองทัพของพระอินทร์ จึงลงจบ เพลงเชิดชั้นเดียว ขึ้นเพลงกระบอก ต่อไป

ลำดับที่ 17 เพลงกระบอก

การแสดงในเพลงกระบอก

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อทัพของพระอินทร์ และทัพของพระลักษมณ์ มาพบกัน พระอินทร์มองเห็นกองทัพของพระลักษมณ์ จึงสั่งให้เหล่าเทวดานางฟ้าจับระบำรำฟ้อนให้สวยงาม เพื่อลวงให้กองทัพของพระลักษมณ์หลงกล

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงกระบอก

ครั้นถึงที่ประจัญบานราญรอน เห็นวานรนับแสนแน่นหนา
กับทั้งองค์พระลักษมณ์ศักดิ์ดา ยืนรอตนาอยู่กลางพล
จึงหยุดช้างทรงองอาจ ลอยเลื่อนเกลื่อนกลาดกลางเวหน
ให้กุมภัณฑ์บรรดาจำแลงตน ใส่กลขับรำระบำบรรพ์

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

ครั้น ถึง	ที่	ประจัญ	บาน	ประจัญ	บาน	ราญ	รอน
_ ท _ ล	_ ร็ _ ลช	_ ล ช ช	_ ช _	_ ท ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ท _

บรรทัดที่ 2

เห็น วา	นร	นับ	แสน		แน่น	หนา	(เงอ เงอเอ้อ)
_ ร็ _ ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ช _ ท	_ ร็ _ ล	_ _ _ ช	_ ม ช _ ล	_ ร็ _ ลท

เออเออ)	
_ ลช _	_ _ _ _

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

กับ	ทั้งองค์	(ฮือฮือ)	พระลักษมณ์		พระลักษมณ์	ศึก	ดา
_ _ _ ช	_ _ ล ล	_ _ _ ทล	_ ล _ ล	_ _ _ _	_ ท _ ท	_ _ _ ช	_ ล _

บรรทัดที่ 2

ยืน	รถ	รัต	ตะนา		อยู่กลาง	พล	เอย
_ _ _ ล	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ _ ล ล	_ _ _ _	_ ม _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ช

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

จิง	หยุด	ข้าง	ทรง	ข้าง	ทรง	อง	อาจ
___ ล	___ ช	_ ล _ ล	_ ช _ ช	___ รั	___ ท	___ ท	_ ล _ ท

บรรทัดที่ 2

ลอย	เลื่อน	เกลื่อน	กลาด		กลางเว	หน	(เงอ เออเอ้อ)
___ ท	___ ท	_ ลช _ ช	___ ช	----	_ ช _ ช	___ ล	_ รั _ ล

เออเออ)	
_ ลช _	----

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

ให้	กุมภันท์	(ฮือฮือ)	บรรดา		บรรดา	จำแลง	ตน
___ ล	_ ช ล ล	_ ท ล	_ ช _ ช	----	_ ท _ ท	_ ล ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

ใส่	กล	ขับ	รำ		ระบำ	บรรพ์	เอย
___ ช	___ ล	___ ช	___ ล	----	_ ช _ ช	___ ช	___ ช

ผู้แสดงรำว่าตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

นักร้อง ขึ้นเพลงกระบอกเที่ยวที่ 1 โดยยึดบันไดเสียงของเพลงเชิดชั้นเดียว เป็นเสียงตั้งต้นในการร้องเพลงกระบอกต่อไป ดังนี้

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	----	----	----	----	----	----	----	----
คำร้อง	ครั้น ถึง	ที่	ประจัญ	บาน	ประจัญ	บาน	ราญ	รอน
ทำนองร้อง	_ ท _ ล	_ รั _ ลช	_ ล ช ช	_ ช _	_ ท ท	___ ท	___ ท	_ ท _

การส่งร้อง การสวมร้อง และการรับร้อง

เที่ยวที่ 1

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง

สวมร้อง

บรรทัดที่ 2

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	_ ร _ ช	_ ล _ ท	_ ม ร ี ท	_ ล _ ช
คำร้อง	เห็น วา	นร	นับ	แสน		แน่น	หนา	(เงอ เออเอ้อ)
ทำนองร้อง	_ ร ี _ ท	_ _ _ _ ท	_ _ _ _ ท	_ ช _ ท	_ ร ี _ ล	_ _ _ _ ช	_ ม ช _ ล	_ ร ี _ ล ท

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงกระบอกเที่ยวที่ 1 จำนวน 1 เที่ยว

เที่ยวที่ 2

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง เมื่อดนตรีบรรเลงรับร้องเที่ยวที่ 1 จบ นักร้องขึ้นเพลงกระบอกเที่ยวที่ 2

สวมร้อง

บรรทัดที่ 2

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	_ ร _ ช	_ ล _ ท	_ ม ร ี ท	_ ล _ ช
คำร้อง	ยืน	รถ	วัด	ตะนา		อยู่กลาง	พล	เอย
ทำนองร้อง	_ _ _ _ ล	_ _ _ _ ท	_ _ _ _ ท	_ _ ล ล	_ _ _ _	_ ม _ ช	_ _ _ _ ช	_ _ _ _ ช

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงกระบอกเที่ยวที่ 2 จำนวน 1 เที่ยว

เที่ยวที่ 3

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง เมื่อดนตรีบรรเลงรับร้องเที่ยวที่ 2 จบ นักร้องขึ้นเพลงกระบอกเที่ยวที่ 3

สวมร้อง

บรรทัดที่ 2

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	_ ร _ ซ	_ ล _ ท	_ ม รื ท	_ ล _ ซ
คำร้อง	ลอย	เลื่อน	เกลื่อน	กลาด		กลางเว	หน	(เงอ เออเอ้อ
ทำนองร้อง	___ ท	___ ท	_ ลซ _ ซ	___ ซ	-----	_ ซ _ ซ	___ ล	_ รื _ ล

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงกระบอกเที่ยวที่ 3 จำนวน 1 เที่ยว

เที่ยวที่ 4

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง เมื่อดนตรีบรรเลงรับร้องเที่ยวที่ 3 จบ นักร้องขึ้นเพลงกระบอกเที่ยวที่ 4

สวมร้อง

บรรทัดที่ 2

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	_ ร _ ซ	_ ล _ ท	_ ม รื ท	_ ล _ ซ
คำร้อง	ไผ่	กล	ซัป	ร่า		ระบำ	บรพ์	เคย
ทำนองร้อง	___ ซ	___ ล	___ ซ	___ ล	-----	_ ซ _ ซ	___ ซ	___ ซ

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงกระบอกเที่ยวที่ 4 จำนวน 1 เที่ยว แล้วลงจบเพลง

การเคล้า

ไม่มีการเคล้า

การร้องลำลอง

ไม่มีการร้องลำลอง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงรับร้องเที่ยวที่ 4 แล้วลงจบ ขึ้นเพลงแขกอะหวังต่อไป

ลำดับที่ 18 เพลงแขกอะหัง

การแสดงในเพลงแขกอะหัง

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อพระอินทร์สั่งให้เหล่าเทวดานางฟ้าจับระบำรำฟ้อน เหล่าเทวดานางฟ้าก็แสดงอาการรับคำสั่ง เพื่อที่จะได้ดำเนินการต่อไป

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงแขกอะหัง

บัดนั้น

รูปนิมิตฤทธิแรงแข่งขัน

สาวสุรางค์นางฟ้าเทวัญ

บังคมคัลค้านับรับบัญชา

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

		เอ๋อเอ๋ย	บัดเอ๋ย			บัด	นั้น
----	----	_ ร _ ม	_ ช _ ล	----	----	__ ม	_ ช _ ชล

บรรทัดที่ 2

รูป	นิมิต	ฤทธิ	ธิแรง			แข็ง	ขัน
_ ช _ ช	_ ม ช ล	__ ล	_ ช ช	----	----	__ ม	_ ช _ ม

(ฮือฮือ)	
__ ชว	----

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

สาว	สุรางค์	นาง	ฟ้า			เท	วิญ
__ ริ	_ ท ท	__ ท	__ ริ	__ ล	----	__ ช	__ ช

บรรทัดที่ 2

บังคม	คัล		คำ นับ			รับ	บัญชา
_ ช ช	__ ช	----	_ ช _ ล	_ ช _	----	__ ช	_ ร ร

ผู้แสดงรำยรำตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

ดนตรีขึ้นเพลง โดยบรรเลงเป็นทำนองนำ ดังนี้

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	__ ล ท	ล ล ล ล						
คำร้อง			เอ้อเอย	บัดเอย			บัด	นั้น
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ม	_ ช _ ล	-----	-----	___ ม	_ ช _ ชล

การส่งร้อง การสวมร้อง และการรับร้อง

เที่ยวที่ 1

ส่งร้อง

ทำนองนำ ที่ใช้ในการขึ้นเพลง ถือเป็นทำนองในการส่งร้องในเที่ยวที่ 1 ด้วย ดังนี้

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	__ ล ท	ล ล ล ล						
คำร้อง			เอ้อเอย	บัดเอย			บัด	นั้น
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ม	_ ช _ ล	-----	-----	___ ม	_ ช _ ชล

สวมร้อง

บรรทัดที่ 2

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	_ ท _ ล	_ ช _ ม	_ ล _ ช	_ ม _ ร
คำร้อง	รูป	นิมิต	ฤทธิ	ธิแรง			แจ้ง	ขัน
ทำนองร้อง	_ ช _ ช	_ ม ช ล	___ ล	_ ช ช	-----	-----	___ ม	_ ช _ ม

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงแขกอะหวัง เที่ยวที่ 1 จำนวน 1 เที่ยว

เที่ยวที่ 2

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง เมื่อดนตรี รับร้อง เพลงแขกอะหัง ในเที่ยวที่ 1 จบ นักร้องขึ้นร้องเที่ยวที่ 2 ทันที

สวมร้อง

บรรทัดที่ 2

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	_ท_ล	_ช_ม	_ล_ช	_ม_ร
คำร้อง	บังคม	คัล		คำ นั้บ			รับ	บัญชา
ทำนองร้อง	__ ช ช	__ ช	-----	_ช_ล	__ช_	-----	__ ช	__ ร ร

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงแขกอะหัง เที่ยวที่ 2 จำนวน 1 เที่ยว แล้วลงจบเพลง

การเคล้า

ไม่มีการเคล้า

การร้องล้าลอง

ไม่มีการร้องล้าลอง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงรับร้องเที่ยวที่ 2 แล้วทอดจังหวะลงจบเพลง ขึ้นเพลงสัร่อยสน ต่อไป

ลำดับที่ 19 เพลงสร้อยสน

การแสดงในเพลงสร้อยสน

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อเหล่าเทวดานางฟ้า รับคำสั่งจากพระอินทร์ให้จับระบำนำพ้อน เพื่อลงโทษกองทัพของพระลักษมณ์หลงกล แล้ว เหล่าเทวดานางฟ้า จึงเริ่มร่ายรำ

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

เพลงสร้อยสน มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ระบำพรหมาศ ซึ่งการบรรเลง และการขับร้อง จะประกอบด้วย เพลงสร้อยสน เพลงเร็ว และเพลงลา เป็นรูปแบบการบรรเลงที่ถือเป็นแนวปฏิบัติตามปกติ

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงสร้อยสน

ต่างจับระบำนำพ้อน ทอดกรกริดกรายซ้ายขวา
 ร่ายเรียงเคียงคมประสมตา เลี้ยวไล่ไขว่คว่ำเป็นท่าทาง
 ซ้อนจังหวะประเท้าเคล้าคล่อง เลี้ยวลอดสอดคล้องไปตามหว่าง
 วงเวียนเหียนหันกันทาง เป็นคู่คู่อยู่กลางอัมพร

บรรทัดที่ 1

		ต่าง	จับ	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮื้อ)	ระบำ
----	----	--- ร	--- ร	_ ม _ ซ	_ ลซ _ ม	_ ซ _	_ ร ร

บรรทัดที่ 2

(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	(เออ	เฮอะเอิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮื้อ) รำ	พ้อน
_ ร ม	_ ร ทำ _	--- ร	_ ม ร _ ล	--- พ	_ ร พ ร ม	_ ซ _ ม	--- ม

บรรทัดที่ 3

		ทอด	กร	(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ ฮื้อฮื้อ)	กริด	กราย
_ ซ _ ร	----	--- ร	_ พ _ ร	_ ร ม	_ ร พ _ ร ม	--- ม	--- ซ

บรรทัดที่ 4

	(เออ		เอ้อเอ้อ เออเออ		ฮื้อ)	ซ้าย	ขวา
----	--- ซ	----	_ ลซ _ ลท	----	_ ร _	_ ล ท	_ ซ _ ล

บรรทัดที่ 5

(ฮื้อฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	ร่าย	(ฮื้อฮื้อ)เรียง	(เออ	เฮอะเอิง เงย	ฮื้อ) เคียง	คม
_ ร ล ท	_ ลซ _	_ ซ ร	_ พ ร ม ม	--- ซ	_ ลซ _ ม	_ ซ _ ร	--- ร

บรรทัดที่ 6

(ฉือฉือ)	ฉือฉือ)	(เออ	เฮอะเฮิง เงอ	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	เออ)ประสม	(สือ) ตา
_ _ ร ม	_ ร ุ _ _	_ _ _ ร	_ ม ร _ ล	_ _ _ ุ	_ ร ุ _ ร ม	_ ช ม ม	_ ช _ ร

บรรทัดที่ 7

(เอ้อ	เอ้อเอ้อเออเออ	สือเง้อเออ	เออเฮอะเฮิงเงอ	เออเออ)เลียว	ไ่	ไ้ว	คว่า
_ _ _ ุ	_ ร ุ _ ร ม	_ _ ช ช ม	_ ร ม ร ม	_ ร ุ _ ร	_ ท _ ท	_ ล ช _ ล	_ ท _ ร

บรรทัดที่ 8

(ฉือ)	(เอ้อ		เอ้อเอ้อเออเออ		สือ)	เป็นท่า	ทาง
_ _ _ ท	_ _ _ ช	_ _ _ _	_ ล ช _ ล ท	_ _ _ _	_ _ _ ุ	_ _ ล ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 9

(เออ	สือเง้อเออ	เออ	เอ้อเออเอ้อเออเออ	สือ) ช้อน	จังหวะ	ประ	เท้า
_ _ _ ท	_ _ ุ ุ ช	_ _ _ ล	ท ล ช _ ล ท	_ ุ _ ท	_ _ ล ช	_ ล _ ม	_ _ _ ช ล

บรรทัดที่ 10

(ฉือฉือ	ฉือฉือ)	(เออ	เฮอะเฮิง เออ	เอ้อ	เอ้อเอ้อ เออเออ	สือ) เคล่า	คล่อง
_ _ ช ล	_ ช ม _ _	_ _ _ ช	_ ล ช _ ร	_ _ _ ม	_ ช ม _ ช ล	_ ด _ ช	_ ม _ ช

บรรทัดที่ 11

(ฉือ สือฉือ)		เลียว	ลอด	(ฉือ สือฉือ)		สอด	คล่อง
_ ๒ _ ลช	_ _ _ _	_ _ _ ล	_ ช _ ช	_ ๒ _ ลช	_ _ _ _	_ _ _ ุ	_ ๒ _ ๒

บรรทัดที่ 12

(สือฉือ)		(เอ้อเออ	เฮอเออ	เฮอะเออ	เออสือเง้อเออ	เฮอะเออ)ไปตาม	หว่าง
_ _ ช ร	_ _ _ _	_ ุ _ ร	_ ม _ ช	_ _ _ ล ช	_ ม ช ช ร	_ ม ร ร ร	_ _ _ ุ

บรรทัดที่ 13

(ฉือ) (เออ	สือเง้อเออ	เออ	เอ้อเออเอ้อ เออเออ	สือ) วง	เวียน	เหียน	หัน
_ ร _ ท	_ _ ุ ุ ช	_ _ _ ล	ท ล ช _ ล ท	_ ุ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ ด _ ช

บรรทัดที่ 14

(สือ ฉือฉือ	ฉือฉือ)	(เออ	สือเง้อเออ	เออสือเง้อเออ	เอ้อเออเอ้อเออ	เฮอะเออ) กั้น	กลาง
_ ด _ ช ล	_ ช ม _ _	_ _ _ ท	_ _ ุ ุ ล	_ ท ุ ุ ล	ท ล ช _ ล	_ ท ล _ ร	_ ุ _ ร

บรรทัดที่ 15

(เอ้อ	เอ้อเอ้อ เออเออ	สือเง้อเออ	เออเฮอะเฮิงเง้อ	เออเออ) เป็นคู่	คู่	อยู่	กลาง
_ _ _ ุ	_ ร ุ _ ร ม	_ _ ช ช ม	_ ร ม ร ม	_ ร ุ ท ท	_ ล ช _ ล	_ ช _ ล	_ ท _ ท

บรรทัดที่ 16

	(เอ๋อ)		เอ๋อเอ๋อเอ๋อเอ๋อ		ฮือ)	อัม	พร
_____	____ ช	_____	_ ลช _ ลท	_____	____ ร	____ ล	____ ล

(ฮือฮือ)	ฮือฮือ)
__ ล ท	_ ลช __

ผู้แสดง ร่ายรำตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

ดนตรี และการขับร้อง ขึ้นเพลง พร้อมกัน ดังนี้

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----								
ทำนองเพลง	_____	_____	ทุ ล ทุ ล _ ท	_ ร _ ม	_ ช _ ล	_ ช _ ม	____ ร	____ ท
คำร้อง			ต่าง	จับ	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	ฮือ)	ระบำ
ทำนองร้อง	_____	_____	____ ร	____ ร	_ ม _ ช	_ ลช _ ม	_ ช _	_ ร ร

การส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง

การสวมร้อง

ไม่มีการสวมร้อง

การเคล้า

ดนตรีบรรเลง เพลงส้อยสนเคล้าไปกับการขับร้อง จนหมดคำร้อง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

ทำนองเพลง	_____	_____	ทุ ล ทุ ล _ ท	_ ร _ ม	_ ช _ ล	_ ช _ ม	____ ร	____ ท
คำร้อง			ต่าง	จับ	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	ฮือ)	ระบำ
ทำนองร้อง	_____	_____	____ ร	____ ร	_ ม _ ช	_ ลช _ ม	_ ช _	_ ร ร

บรรทัดที่ 2

ทำนองเพลง	ร ร ม ร	ม ร ม ร	ล ล ทุ ล	ทุ ล ทุ ล	_ ช ล ทุ	_ ร _ ม	_ ล _ ช	_ ม _ ร
คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	เออ	เอ๋อเอ๋อเอ๋อเอ๋อ	ฮือ) รำ	พ็อน
ทำนองร้อง	_ ร ม	_ ร ท _	____ ร	_ ม ร _ ล	____ ท	_ ร ท ร ม	_ ช _ ม	____ ม

บรรทัดที่ 3

ทำนองเพลง	ล ล ทุ ล	ทุ ล ทุ ล	ล ล ทุ ล	ทุ ล ทุ ร	ร ร ม ร	ทุ ร ม ร	ร ร ม ร	ทุ ร ม ฆ
คำร้อง			ทอด	กร	(ฉือฉือ	ฉือฉือ ฉือฉือ)	กรี๊ด	กราย
ทำนองร้อง	_ ฆ _ ร	_____	____ ร	_ ทุ _ ร	__ ร ม	_ ร ทุ _ ร ม	____ ม	____ ฆ

บรรทัดที่ 4

ทำนองเพลง	____ ร	_ ร _ ฆ	__ ทุ ล	ฆ ล _ ทุ	_ ทุ _ ทุ	_ ล ล ล	_ ทุ _ ล	_ ฆ ฆ ฆ
คำร้อง		(เออ		เฮ้อเฮ้อ เออเออ		ฮือ)	ซ่าย	ขวา
ทำนองร้อง	_____	____ ฆ	_____	_ ล ฆ _ ล ทุ	_____	_ ทุ ____	__ ล ทุ	_ ฆ _ ล

บรรทัดที่ 5

ทำนองเพลง	_ ทุ _ ม	ร ทุ _ ร	_ ทุ _ ร	ม ฆ _ ม	ร ทุ _ ร	ม ฆ _ ม	ร ทุ _ ร	ทุ ล _ ทุ
คำร้อง	(ฮือฮือฮือ	ฮือฮือ)	ร่าย	(ฮือฮือ)เรียง	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	ฮือ) เคียง	คม
ทำนองร้อง	_ ทุ ล ทุ	_ ล ฆ ____	__ ฆ ร	_ ทุ ร ม ม	____ ฆ	_ ล ฆ _ ม	_ ฆ _ ร	____ ร

บรรทัดที่ 6

ทำนองเพลง	ร ร ม ร	ม ร ม ร	ล ล ทุ ล	ทุ ล ทุ ล	ทุ ล ฆ ม	ทุ ล ฆ ม	ล ฆ ม ร	ล ฆ ม ร
คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	(เออ	เฮอะเฮิง เงย	เออ	เฮ้อเฮ้อเออเออ	เออ)ประสม	(ฮือ) ตา
ทำนองร้อง	__ ร ม	_ ร ทุ ____	____ ร	_ ม ร _ ล	____ ทุ	_ ร ทุ _ ร ม	_ ฆ ม ม	_ ฆ _ ร

บรรทัดที่ 7

ทำนองเพลง	ฆ ฆ ล ฆ	ม ม ฆ ม	ร ร ม ร	ทุ ทุ ร ทุ	ล ล ทุ ล	ทุ ทุ ล ทุ	ล ทุ ทุ ล	ทุ ล ร ทุ
คำร้อง	(เออ	เฮ้อเฮ้อเออเออ	ฮือแก้อเออ	เออเฮอะเฮิงเงย	เออเออ)เดี่ยว	ได้	ไขว่	คว่า
ทำนองร้อง	____ ทุ	_ ร ทุ _ ร ม	__ ฆ ฆ ม	_ ร ม ร ม	_ ร ทุ _ ทุ	_ ทุ _ ทุ	_ ล ฆ _ ล	_ ทุ _ ทุ

บรรทัดที่ 8

ทำนองเพลง	____ ร	_ ร _ ฆ	__ ทุ ล	ฆ ล _ ทุ	_ ทุ _ ทุ	_ ล ล ล	_ ทุ _ ล	_ ฆ ฆ ฆ
คำร้อง	(ฮือ)	(เออ		เฮ้อเฮ้อเออเออ		ฮือ)	เป็นท่า	ทาง
ทำนองร้อง	____ ทุ	____ ฆ	_____	_ ล ฆ _ ล ทุ	_____	____ ทุ	__ ล ล	_ ฆ _ ล

บรรทัดที่ 9

ทำนองเพลง	____ ทุ	_ ทุ _ ฆ	__ ทุ ล	ฆ ล _ ทุ	_ ทุ ร ม	_ ฆ _ ล	_ ทุ _ ล	_ ฆ _ ม
คำร้อง	(เออ	ฮือแก้อเออ	เออ	เฮ้อเออเออเออเออ	ฮือ) ซัดน	จังหวะ	ประ	เท้า
ทำนองร้อง	____ ทุ	__ ร ร ฆ	____ ล	ทุ ล ฆ _ ล ทุ	_ ร _ ทุ	__ ล ฆ	_ ล _ ม	____ ฆ ล

บรรทัดที่ 10

ทำนองเพลง	ร ท ล ช	ร ท ล ช	ล ช ม ร	ล ช ม ร	_ ทุ ร ม	_ ช _ ล	_ ช _ ล	ล ล _ ช
คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ)	(เออ	เฮอะเอิง เออ	เออ	เฮ้อเฮ้อ เฮอเฮอ	ฮือ) เคล่า	คล่อง
ทำนองร้อง	_ _ ช ล	_ ช ม _ _	_ _ _ ช	_ ล ช _ ร	_ _ _ ม	_ ช ม _ ช ล	_ ดั _ ช	_ ม _ ช

บรรทัดที่ 11

ทำนองเพลง	ร ร ม ร	ทุ ร ม ร	ร ร ม ร	ทุ ร ม ช	_ _ ท ล	ช ม ช ร	_ _ ร ช	ล ท ด ริ
คำร้อง	(ชื่อ ชื่อชื่อ)		เลี้ยว	ลอด	(ชื่อ ชื่อชื่อ)		สอด	คล่อง
ทำนองร้อง	_ ม _ ล ช	_ _ _ _	_ _ _ ล	_ ช _ ช	_ ม _ ล ช	_ _ _ _	_ _ _ ร	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 12

ทำนองเพลง	_ _ _ ทุ	_ _ _ ร	_ _ _ ม	_ _ _ ช	_ _ ท ล	ช ม ช ร	_ _ ร ช	ล ท ด ริ
คำร้อง	(ชื่อชื่อ)		(เอ้อเออ	เฮอเฮอ	เฮอะเออ	เฮ้อฮือเฮ้อเฮอ	เฮอะเฮอ)ไปตาม	หว่าง
ทำนองร้อง	_ _ ช ร	_ _ _ _	_ ทุ _ ร	_ ม _ ช	_ _ _ ล ช	_ ม ช ช ร	_ ม ร ร ร	_ _ _ ทุ

บรรทัดที่ 13

ทำนองเพลง	_ _ _ ท	_ ริ _ ช	_ _ ท ล	ช ล _ ท	_ _ _ ท	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ _ _ ม
คำร้อง	(ชื่อ) (เออ	ฮือฮือเออ	เออ	เฮ้อเฮอเฮอ เฮอเฮอ	ฮือ) วง	เวียน	เหียน	หัน
ทำนองร้อง	_ ร _ ท	_ _ ริ ริ ช	_ _ _ ล	ท ล ช _ ล ท	_ ริ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ ดั _ ช

บรรทัดที่ 14

ทำนองเพลง	_ _ _ ริ	_ _ _ ดั	_ _ _ ท	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ _ _ ทุ	_ _ _ ม	_ _ _ ร
คำร้อง	(ฮือ ชื่อฮือ	ฮือชื่อ)	(เออ	ฮือเฮ้อเฮอ	เฮอฮือเฮ้อเฮอ	เฮ้อเฮอเฮ้อเฮอ	เฮอะเฮอ) กัน	กลาง
ทำนองร้อง	_ ดั _ ช ล	_ ช ม _ _	_ _ _ ท	_ _ ริ ริ ล	_ ท ริ ริ ล	ท ล ช _ ล	_ ท ล _ ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 15

ทำนองเพลง	ช ช ล ช	ม ม ช ม	ร ร ม ร	ทุ ทุ ร ทุ	ล ล ทุ ล	ช ช ล ช	ล ช ทุ ล	ทุ ล ร ทุ
คำร้อง	(เออ	เฮ้อเฮ้อ เฮอเฮอ	ฮือเฮ้อเฮอ	เออเฮอะเอิงเฮ้อ	เออเฮอ) เป็นคู่	คู่	อยู่	กลาง
ทำนองร้อง	_ _ _ ทุ	_ ร ทุ _ ร ม	_ _ ช ช ม	_ ร ม ร ม	_ ร ทุ ท ท	_ ล ช _ ล	_ ช _ ล	_ ท _ ท

บรรทัดที่ 16

ทำนองเพลง	_ _ _ ร	_ ร _ ช	_ _ ท ล	ช ล _ ท	_ ริ _ ท	_ ล ล ล	_ ท _ ล	_ ช ช ช
คำร้อง		(เออ		เฮ้อเฮ้อเฮอเฮอ		ฮือ)	อัม	พร
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ _ ช	_ _ _ _	_ ล ช _ ล ท	_ _ _ _	_ _ _ ริ	_ _ _ ล	_ _ _ ล

ทำนองเพลง	-----	-----
คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ)
ทำนองร้อง	__ ล ท	_ ลช __

การร้องลาลอง

ไม่มีการร้องลาลอง

การรับร้อง

ไม่มีการรับร้อง

การจบเพลง

เมื่อหมดคำร้องที่ “เป็นคู่อยู่กลางอัมพร” แล้ว ดนตรีจึงออกเพลงเร็วแขกมัดตีนหมู บรรเลงเพลงเร็วนี้ไปจนกระทั่งหมดทำรำ โดยนักดนตรีจะสังเกตจาก ทำรำสาย ลักคอ อยู่กับที่ ของ เหล่าเทวดา นางฟ้า ถือเป็นสัญญาณว่าหมดทำรำ จึงบรรเลงถอนจังหวะ เป็นทำนอง ดังนี้

-----ทำนองเพลงเร็วตอนหมดทำรำ-----				-----ดนตรีถอนจังหวะ-----			
----	----	----	----	_ ร็ _ ม	_ ร็ _ ท	___ ล	___ ช

เมื่อถอนจังหวะแล้ว จึงบรรเลงเพลงลา ปิดท้าย ทอดจังหวะลงจบ ขึ้นเพลงกล่อมช้าง ต่อไป

ลำดับที่ 20 เพลงกล่อมช้าง

การแสดงในเพลงกล่อมช้าง

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อเหล่าเทวดานางฟ้า ในขบวนทัพของพระอินทร์ จักระบำรำฟ้อน พระลักษมณ์และเหล่าพลวานร เห็นเข้า ก็หลั่งชื่นชมความงดงามของขบวนทัพ ของพระอินทร์ และการร่ายรำของเหล่าเทวดานางฟ้า

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงกล่อมช้าง

เมื่อนั้นพระลักษมณ์	ผู้ทรงศักดิ์แลทรวง
ทั้งพวกพลากร	ดูรำฟ้อนบนเมฆา
หมายว่าสุรินทร	สุรอัปสรเธอหรรษา
พระเพลินเจริญตา	ทั้งพลสวาวานรไพร

เป็นลักษณะการร้องอย่างอิสระ โดยไม่มีกรอบของจังหวะหน้าทับควบคุม มีเพียงฉิ่ง ที่ตีเฉพาะเสียง “ฉิ่ง” ด้วยความถี่ที่สม่ำเสมอ เพื่อให้กร้องทราบว่า ควรจะร้องด้วยอัตราความเร็วเท่าใด ทั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งทำนองออกเป็น 2 เที้ยว เที้ยวละ 4 วรรค โดยยึดตามใจความ และความต่อเนื่อง ของบทร้อง ดังนี้

เที้ยวที่ 1

วรรคที่ 1

เมื่อ	(ฉิ่ง-ฉิ่ง)	ฉิ่ง-ฉิ่ง-ฉิ่ง	โน้ต	(ฉิ่ง-ฉิ่ง-ฉิ่ง)	ฉิ่ง-ฉิ่ง-ฉิ่ง-ฉิ่ง
-----	-----	--- ช	--- ช ล	ทล รัท _ ท	--- รัวิ ท
					ล ทล _ ล

วรรคที่ 2

พระลักษมณ์	ผู้ ทรง	ศักดิ์	แล ทรวง	(ฉิ่ง-ฉิ่ง)	ฉิ่ง-ฉิ่ง	ศร	(ฉิ่ง - ฉิ่ง)
-----	--- ล ท	--- ลช _ ล	--- ลช	--- ล _ ล	--- ล _ ท	--- ลช _ ล	--- ด _ ช

วรรคที่ 3

ทั้ง พวก	พลา กร	(ฉิ่ง-ฉิ่ง)	ฉิ่ง-ฉิ่ง-ฉิ่ง
-----	-----	--- ลช _ ชม	--- ช
			ท ท _ ท
			--- รัวิ ท
			ล ทล _ ล

วรรคที่ 4

ดู รำ	ฟ้อน	บน เม	(ฉิ่ง-ฉิ่ง)	ฉิ่ง-ฉิ่ง	ฆา
-----	-----	--- ล ล	--- ล ท	--- ล _	--- ลช _ ช

เที่ยวที่ 2

วรรคที่ 1

หมาย	(ฮึงฮือ ฮือ ฮือฮือ) ว่า	สุริน	ทว	(ฮึงฮือ-ฮือ ฮือฮือฮึง-เงย)
___ รั	__ ซื๋ ม	รั ม รั	ซ _ ท ท	___ ท

วรรคที่ 2

สุ ร	อัป สร	เหอหรร	(ฮือ-ฮือ ฮือฮือฮือ) ษา	(ฮือ ฮือ)
___	___	___ ล ท	ซ _ ท	รั _ ล ล

วรรคที่ 3

พระ	(ฮือ ฮึงฮือ ฮือ ฮือฮือ)เพลิน	(ฮือฮือ ฮือฮือ) เจริญ	ตา	(ฮึงฮือ-ฮือ ฮือฮือฮึง-เงย)
___ รั	_ ท รั ท	_ ล ทล ล	_ ลท _ ลซ	___ ท ท

วรรคที่ 4

พล	สวา	วานร	(ฮือ-ฮือ ฮือฮือ)ไพโร
___	___	___ ล	___ ล ลท

ผู้แสดง ร่ายรำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

นักร้อง ขึ้นเพลง กล่อมช้างทันทีทันที หลังจากที่ จบเพลงเพลงสร้อยสน โดยยึดบันไดเสียงของ เพลงสร้อยสน เป็นเสียงตั้งต้นในการร้องเพลงกล่อมช้างต่อไป

การส่งร้อง การสวมร้อง และรับร้อง

เที่ยวที่ 1

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง

สวมร้อง

ดนตรี สวมร้อง ตรงเสียงลูกตกสุดท้าย ของทางขับร้อง ในวรรคที่ 4 ซึ่งตรงกับโน้ตเสียง ซอล ดังนี้

วรรคที่ 4

--สวมร้อง--

ทำนองเพลง	___	___	___	___	___	___	___ ซ
คำร้อง	ดู รั		พื่อน		บน เม		(ฮือ-ฮือ ฮือฮือ) ฆา
ทำนองร้อง	___	___	___ ล ล	___ ล ท	___ ล	___ ล ล	___ ล _ ท

ลำดับที่ 21 เพลงแมลงวันทอง

การแสดงในเพลงแมลงวันทอง

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ ในขณะที่กองทัพของพระลักษมณ์กำลังชื่นชมความงามของขบวนทัพของพระอินทร์อยู่นั้น พระอินทร์ ได้โอกาส จึงจับศรพรมาศ แล้วประนมมือจบบนหว่างคิ้ว เพื่อที่จะทำการแผลงศรไปยังกองทัพของพระลักษมณ์

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงแมลงวันทอง

เมื่อนั้น

อินทรชิตยินดีจะมีไหน

เห็นข้าศึกเสียเชิงระเริงใจ

จึงจับศรชัยขึ้นบูชา

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

		(เฮอ	เฮอ	เฮอ	ฮือใจเฮ	เฮอะเฮย)เมื่อ	เอย
----	----	___ ล	___ ช	___ ฟ	___ ลล ม	___ ฟม ___ ม	___ ร ___ ม

บรรทัดที่ 2

		(เฮอ	เฮอะเอิงเงอเฮอ	ฮือใจ เฮอ	เฮ้อเฮอ เฮ้อเฮย	ฮือ) เมื่อ	นั้น
----	----	___ ล	___ ลท ล ช	___ ลล ช	___ ฟม ___ ฟม	___ ล ___ ม	___ ร ___ มฟ

บรรทัดที่ 3

(ฮือ ฮือฮือ)		อิน ท	ร ชิต	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)	ยิน	ดี
___ ม ___ ฟม	----	___ ม ___ ม	___ ม ___ ฟ	___ ม ___ ฟ	___ มร ___ มช	___ ช	___ ช

บรรทัดที่ 4

(เฮอ	เฮ้อเฮ้อ เฮอเฮอ	ฮือใจเฮอ	เฮอเฮอะเอิงเงอ	เฮอเฮ้อ เฮ้อเฮอ	เฮอเฮอ เฮอเฮย ฮือ)	จะมี	ไหน
___ ช	___ ลช ___ ลท	___ รวิ ท	___ ล ทล ท	___ ลช ล ช	___ ฟม ฟม ___ ล	___ ม ม	___ ม

(ฮือ) (ฮือฮือ	ฮือฮือ)
___ ล ___ มฟ	___ มร ___

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

	เห็น ข้า	(อืออือ	อืออือ) คึก	เออ	อือเงอเอ	เฮอะเฮย) เลีย	อือ) เขิง
_____	_ ลรื _ ล	_ ช _ ลท	_ ทล _ ม	_ ช _ ฟ	_ _ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ล _ ม

บรรทัดที่ 2

		(เออ	เฮอะเฮิงเงอเออ	อือเงอ เออ	เอ้อเออ เอ้อเออ	อือ) ระเวิง	ใจ
_____	_____	_ _ _ ล	_ ลท ล ช	_ _ ลล ช	ฟ ม _ ฟม	_ ล ม ม	_ _ _ ม

บรรทัดที่ 3

		จิง	จับ	(อือ อือ	อืออือ อืออือ)	ศร	ชัย
_____	_____	_ _ _ ม	_ _ _ ร	_ _ ม ฟ	_ มร _ มช	_ _ _ ช	_ ล _ ช

บรรทัดที่ 4

(เออ	เอ้อเอ้อ เอ้อเอ้อ	อือเงอเออ	เออเฮอะเฮิงเงอ	เออเอ้อ เอ้อเออ	เฮอเออ เฮอเออ อือ)	ขึ้น	บูชา
_ _ _ ช	_ ลช _ ลท	_ _ รวิ ท	_ ล ทล ท	_ ลช ล ช	ฟม ฟม _ ล	_ _ ล ม	_ ร ม ม

(อืออือ	อืออือ)
_ _ _ มฟ	_ มร _

ผู้แสดงร่ายรำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

ดนตรี และการขับร้อง ขึ้นเพลงพร้อมกัน ดังนี้

เที่ยวที่ 1

ส่งร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	_____	_____	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ _ _ ฟ	_ _ _ ม	_ _ _ ร	_ _ _ ม
คำร้อง			(เฮอ	เออ	เออ	อือเงอเอ	เฮอะเฮย)เมื่อ	เออ
ทำนองร้อง	_____	_____	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ _ _ ฟ	_ _ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ร _ ม

การส่งร้อง การสวมร้อง และการรับร้อง

เที่ยวที่ 1

ส่งร้อง

ทำนองที่ดนตรีใช้ขึ้นเพลง ถือเป็นทำนองในการส่งร้อง ด้วย ดังนี้

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----
-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	-----	-----	___ ล	___ ช	___ ฟ	___ ม	___ ร	___ ม
คำร้อง			(เฮอ	เออ	เออ	ฮือเฮ้อเอ	เฮอะเอะ)เมื่อ	เออ
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ล	___ ช	___ ฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ร _ ม

ในเพลงแมลงวันทองนี้ ดนตรีจะส่งร้องเพียง บรรทัดที่ 1 ของเที่ยวที่ 1 เท่านั้น จากนั้น นักร้องจะร้องต่อไปจนกระทั่งจบเพลงแมลงวันทอง เที่ยวที่ 2 โดยไม่มีการส่งร้อง สวมร้อง และรับร้อง

การจบเพลง

จบเพลงด้วยการขับร้อง ในบทร้องว่า “จึงจับศรชัยขึ้นบูชา” ดนตรีขึ้นเพลงเห่เชิดฉิ่ง ต่อไป

ลำดับที่ 22 เพลงเห่เชิดฉิ่ง

การแสดงในเพลงเห่เชิดฉิ่ง

ฉาก : สนามรพบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อพระอินทร์จับศรพรหมาศขึ้นบูชาแล้ว จากนั้นก็เหินยวสาย และเล็งศรไปที่พระลักษมณ์ แล้วแผลงออกไป

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงเห่เชิดฉิ่ง

พาดสายหมายเขม้นเช่นเขี้ยว น้าวเหินยวด้วยกำลังองศา

สังเกตตรงองค์พระลักษมณ์อนุชา อสุรา ก็ลั่นไปทันใด

ต้นบท วรรคที่ 1

(เอ๋อเออย	ฮือฮือ)	พาด	สาย	หมาย	เขม้น	เช่น	เขี้ยว
_ ท _ ริ	_ _ ม ริ	_ _ _ ริ	_ ล _ ริ	_ _ _ ริ	_ _ ท ท	_ ล ช _ ช	_ ล _ ช

น้าว	เหินยว	ด้วย	กำลัง	องศา	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ) เอย	(ฮือ)
_ ท _ ช	_ _ _ ช	_ ล _ ช	_ _ ล ล	_ ล _ ล	ริ ริ ล ทลช ล	ทล ริ ท _ ท	_ _ _ ริ

ลูกคู่ วรรคที่ 1

น้าว	เหินยว	ด้วย	กำลัง	องศา	(ฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือ)	เอย
_ ท _ ช	_ _ _ ช	_ ล _ ช	_ _ ล ล	_ ล _ ล	_ ริ ริ ล	_ ท ล ช	_ _ _ ช

ต้นบท วรรคที่ 2

(เอ๋อเออย	ฮือฮือ)	สังเกต	ตรง	องค์	พระลักษมณ์	อ	อนุชา
_ ท _ ริ	_ _ ม ริ	_ ริ _ ล	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ ริ _ ริ	_ _ _ ล	_ _ ท ท

อ	สุรา	ก็	ลั่น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ) เอย	(ฮือ)
_ _ _ ช	_ _ ล ล	_ _ ล ช	_ _ ล ช	_ ล ล ล	_ ล ทลช ล	ทล ริ ท _ ท	_ _ _ ริ

ลูกคู่ วรรคที่ 2

อ	สุรา	ก็	ลั่น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือ) เอย		
_ _ _ ช	_ _ ล ล	_ _ ล ช	_ _ ล ช	_ ล ล ล	_ ล ทลช ช	_ _ _ _	_ _ _ _

การขับร้องและบรรเลงดนตรี ในเพลงเห่เชิดจึง สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

1. ดนตรีบรรเลง ขึ้นเพลงเชิดสองชั้น ตัวที่ 1 โดยเครื่องดนตรีในวง บรรเลงทุกชั้น ยกเว้น ตะโพน และกลองทัด บรรเลงเร่งความเร็วขึ้นไป จนกระทั่งถึง บรรทัดที่ 5 ห้องเพลงที่ 6 จากนั้น ถอนจังหวะลงเปลี่ยนเป็นเพลงเชิดชั้นเดียว โดยมี ระนาดเอก บรรเลงทำนองเพลง และ ฉิ่ง บรรเลงประกอบจังหวะ

ดังนี้

ขึ้นเพลงเชิดสองชั้นตัวที่ 1

บรรทัดที่ 1	___ ล	___ ร	___ ท	___ ม	_ ล _ ท	_ ด ร ม	_ ช ช ช	_ ล _ ช
บรรทัดที่ 2	_ ร _ ม	_ ฟ ช ล	_ ท _ ล	_ ช _ ช	_ ร _ ม	_ ล ช ม	_ ร _ ช	_ ช _ ช
บรรทัดที่ 3	_ ล _ ท	_ ม _ ร	_ ด _ ท	_ ล _ ม	_ ล _ ท	_ ด ร ม	_ ช ช ช	_ ล _ ช
บรรทัดที่ 4	_ ร _ ม	_ ฟ ช ล	_ ท _ ล	_ ท ท ท	_ ช _ ล	_ ท _ ร	_ ม _ ร	_ ท _ ล
บรรทัดที่ 5	___ ร	___ ล	___ ช	___ ม	___ ท	___ ล	_ ช _	ท ล ช ม

-----ถอนจังหวะ----- ออกเพลงเชิดชั้นเดียว

2. เมื่อดนตรีบรรเลงเพลงเชิดชั้นเดียว จะเป็นช่วงที่พอดีกับทำเนียบสายศรของพระอินทร์ นักร้องขึ้นร้องเพลงเห่เชิดฉิ่ง ด้วยวิธีการร้องลาลอง ดังนี้

ต้นบท วรรคที่ 1

ทำนองเพลง	ทำนองเพลงเชิดชั้นเดียว							
คำร้อง	(เออเอย	ฮือฮือ)	พาด	สาย	หมาย	เขม้น	เข่น	เขี้ยว
ทำนองร้อง	_ ท _ ร	_ ม ร	___ ร	_ ล _ ร	___ ร	_ ท ท	_ ล ช _ ช	_ ล _ ช

ทำนองเพลง	ทำนองเพลงเชิดชั้นเดียว							
คำร้อง	นาว	เหนียว	ด้วย	กำลัง	อ้ง	สา (ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ) เอย	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ ท _ ช	___ ช	_ ล _ ช	_ ล ล	_ ล _ ล	รวิ ล ทลช ล	ทล รท _ ท	___ ร

ลูกคู่ วรรคที่ 1

ทำนองเพลง	ทำนองเพลงเชิดชั้นเดียว							
คำร้อง	นาว	เหนียว	ด้วย	กำลัง	อ้ง	สา (ฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือ) เอย	
ทำนองร้อง	_ ท _ ช	___ ช	_ ล _ ช	_ ล ล	_ ล _ ล	___ รวิ ล	_ ท ล ช	___ ช

ต้นบท วรรคที่ 2

ทำนองเพลง	ทำนองเพลงเข็ดชั้นเดียว							
คำร้อง	(เอ๋อเอ๋ย	ฮือฮือ)	สังเกต	ตรง	องค์	พระลักษมณ์	อ	นุชา
ทำนองร้อง	_ ท _ รี่	_ _ มี่ รี่	_ รี่ _ ล	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ รี่ _ รี่	_ _ _ ล	_ _ ท ท

ทำนองเพลง	ทำนองเพลงเข็ดชั้นเดียว							
คำร้อง	อ	สุ ภา	ก็	ลั่น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ) เอย	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ซ	_ _ ล ล	_ _ ล ซ	_ _ ล ซ	_ ล ล ล	_ ล ทลซ ล	ทล รี่ท _ ท	_ _ _ รี่

ลูกคู่ วรรคที่ 2

ทำนองเพลง	ทำนองเพลงเข็ดชั้นเดียว							
คำร้อง	อ	สุ ภา	ก็	ลั่น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือ) เอย		
ทำนองร้อง	_ _ _ ซ	_ _ ล ล	_ _ ล ซ	_ _ ล ซ	_ ล ล ล	_ ล ทลซ ซ	_ _ _ _	_ _ _ _

เป็นลักษณะการขับร้อง ที่ร้องไปพร้อมกับการบรรเลงดนตรี ในเพลงเข็ด ไม่มีกรอบของจังหวะ หน้าทับที่แน่นอน มีเพียงจังหวะฉิ่ง ที่ตีประกอบจังหวะเพลงเข็ด ซึ่งเป็นจังหวะที่สม่ำเสมอ เพื่อให้คนร้องทราบว่า ควรจะร้องด้วยอัตราความเร็วเท่าใด ส่วนความสั้น-ยาวของเสียงแต่ละเสียง ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความชำนาญในการขับร้องของคนร้อง เป็นตัวกำหนด

- เมื่อหมดคำร้องของลูกคู่ ว่า “อสุราก็ลั่นไปทันใด” จะพอดีกับทำนองสรภังค์ครั้งที่ 1 ของพระอินทร์ เครื่องดนตรีอื่นๆ บรรเลงเข็ดสวมเข้ามา และบรรเลงต่อไปจนกระทั่งถึงทำนองสรภังค์ครั้งที่ 2 ของพระอินทร์

ดังนั้น

การขึ้นเพลง ดนตรีบรรเลงขึ้นเพลงด้วยทำนองเพลงเข็ด

การส่งร้อง ไม่มีการส่งร้อง

การสวมร้อง ไม่มีการสวมร้อง

การเคล้า ไม่มีการเคล้า

การร้องลำลอง ขับร้องและบรรเลงด้วยวิธีการ ร้องลำลอง

การรับร้อง ไม่มีการรับร้อง

การจบเพลง เมื่อพระอินทร์แสดงท่าแผลงศรเป็นครั้งที่ 2 ดนตรีจบเพลงเข็ด ด้วยวิธีการจบแบบขาด ขึ้นเพลงโอด ต่อไป

ลำดับที่ 23 เพลงร่ายรูด

การแสดงในเพลงร่ายรูด

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อพระอินทร์แปลงศรพหุมาศ ออกไปแล้ว ลูกศรก็กระจายออกไปอย่างมากมาย รวากับสายฝน ถูกตัวพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร สลบไป

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงร่ายรูด

ลูกศรกระจายดังสายฝน ตกถูกลิงคนไม่ทนได้

แล้วต้องพระอนุชาเสนาใน สลบไปไม่เป็นสมประดี

บรรทัดที่ 1

ลูก ศร	กระจาย	เป็นสาย	ฝน	ตก ถูก	ลิง คน	ไม่ ทน	ได้
_ ช _ ร	_ _ ท ท	_ _ ท ร	_ ร _ _	_ ล _ ล	_ ท _ ท	_ ช _ ท	_ ท ช _

บรรทัดที่ 2

แล้วต้องพระ	อนุชา	เสนา	ใน	สลบ ไป	ไม่ เป็น	สม	ประดี
ร ช _ ร	_ ล ท ท	_ _ ร ท	_ ท _ _	ท ล _ ท	ท ช _ ท	_ _ _ ท	_ ร ล ล

ผู้แสดง ร่ายรำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

นักร้อง ขึ้นเพลงร่ายรูด ทันทีหลังจากที่เพลงเห่เชิดจืดจาง โดยยึดบันไดเสียงของเพลงเห่เชิดจืดเป็นเสียงตั้งต้นในการร้องเพลงร่ายรูด ต่อไป ดังนี้

บรรทัดที่ 1

ขึ้นเพลง

ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
คำร้อง	ลูก ศร	กระจาย	เป็นสาย	ฝน	ตก ถูก	ลิง คน	ไม่ ทน	ได้
ทำนองร้อง	_ ช _ ร	_ _ ท ท	_ _ ท ร	_ ร _ _	_ ล _ ล	_ ท _ ท	_ ช _ ท	_ ท ช _

การส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง

การสวมร้อง

สวมร้อง

บรรทัดที่ 2

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	_ ช ล ท	_ ร _ ม	_ ล _ ช	ช ช _ ล
คำร้อง	แล้วต้องพระ	อนุชา	เสนา	ใน	สลับ ไป	ไม่ เป็น	สม	ประดี
ทำนองร้อง	ริ ช _ ริ	_ ล ท ท	_ ริ ท	_ ท _	ท ล _ ท	ท ช _ ท	_ _ _ ท	_ ริ ล ล

การสวมร้องในเพลงรำยุด นี้ คนตรีจะใช้ทำนองเพลงตอนต้นของเพลงโอด 4 ห้องเพลง บรรเลงสวมร้อง คือ

ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	_ ช ล ท	_ ร _ ม	_ ล _ ช	ช ช _ ล
-----------	-------	-------	-------	-------	---------	---------	---------	---------

แล้วบรรเลงเพลงโอดต่อเนื่องไป จนกระทั่งจบเพลง

การเคล้า

ไม่มีการเคล้า

การร้องลาลอง

ไม่มีการร้องลาลอง

การรับร้อง

ไม่มีการรับร้อง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงโอด แล้ว ลงจบ โดยทอดจังหวะเล็กน้อย ไม่ช้ามาก เนื่องจากจะต้องส่งร้องเพลงถึงโลด ซึ่งมีจังหวะที่กระชับ ต่อไป

ลำดับที่ 24 เพลงลิงโลด

การแสดงในเพลงลิงโลด

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อพระอินทร์ยิงศรออกไปถูกตัวพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร สลบไป มีเพียงหนุมานที่ไม่ถูกศร หนุมานจึงโกรธแค้น จึงกล่าววาทะต่อว่าพระอินทร์ ว่าเหตุใดจึงไปเข้ากับพวกของทศกัณฐ์ และมาทำร้ายพระลักษมณ์ กับเหล่าพลวานร จากนั้นก็เหาะขึ้นบนอากาศ เพื่อต่อสู้กับพระอินทร์

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงลิงโลด

บัดนั้น	หนุมานไม่ต้องศรศรี
ยืนทะยานดลโกรธดังอัคคี	ขึ้นหน้าว่าเหวยสหัสสนัยน์
เหตุใดไปเข้าข้างพวกยักษ์	มาแผลงผลาญพระลักษมณ์ให้ตกชัย
กูจะล้างชีวันให้บรรลัย	ให้สาใจอินทราที่อาธรรม์
ว่าพลางแผ่นโผนโจนทะยาน	ขึ้นตีความท่ายคชาอาสัณ
จ้วงหักคอกพญาเอราวัณ	ชิงคันศรศักดิ์มีฆวาน

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

		บัด	เอย		บัด	(ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ) นั้น
----	----	_ ฟ _	_ ช _ ล	---- ด	---- ช	_ ล _ ล	ชฟ ชล _ ด

บรรทัดที่ 2

	ห	นุมาน		ห	นุมาน		ไม่ต้อง
___ ล	___ ช	__ ล ล	----	___ ฟ	__ ช ช	----	__ ช ช

บรรทัดที่ 3

		ไม่	ต้อง		ศร	ศรี	เอย
_ ฟ _	----	___ ช	_ ฟ _ ช	_ ฟ _	___ ล	_ ด _ ล	_ ด _ ล

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

(คนตรีส่งร้อง)				ยื่น	ทะยาน	ดาล	โกรธ
__ ค ล	ช ฟ _ ช	__ _ ล	ช ช ช ช	__ _ ช	__ ช ช	__ _ ช	__ _ ฟ

บรรทัดที่ 2

		ดาล	โกรธ		ดั่งอัค	(ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ คี
__ _ ช	__ _ _	__ _ ล	__ _ ช	__ _ _	__ ล ช	_ ล _ ล	ชฟ ชล _ ล

บรรทัดที่ 3

	ชี้	หน้า	(ฮือฮือ)	ชี้	หน้า	ว่า	เหว่ย
__ _ _	__ _ ค	_ ล _ ค	_ ฟ _ ชล	__ _ ล	_ ช _ ช	_ ฟ _ ช	_ ฟ _ ช

บรรทัดที่ 4

		ว่า	เหว่ย		สหัส	สะนัย	เอย
__ _ ค	__ _ _	__ _ ช	ฟ ช _ ล	__ _ ค	_ ล ช	_ ล ล	__ _ ล

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คนตรีส่งร้อง				เหตุ	ใด		ไปเข้า
__ ค ล	ช ฟ _ ช	__ _ ล	ช ช ช ช	__ _ ฟ	_ ช _	__ _ _	__ ช ช

บรรทัดที่ 2

		ไป	เข้า		ข้างพวก	(ฮือ)	ฮือฮือ ยักษ์
__ _ ฟ	__ _ _	__ _ ล	__ ค ช	_ ฟ _	__ ช ช	_ ฟ _ ฟ	_ ชล _ ค

บรรทัดที่ 3

	มาแผลง	ผลาญ		มาแผลง	ผลาญ		พระลักษมณ์
__ _ _	_ ล ล	_ ค _ ล	_ ค _	_ ช ช	_ ล ช	_ ล _	_ ล ล

บรรทัดที่ 4

(ฮือฮือ)	ฮือฮือ	พระ	ลักษมณ์		ให้ตัก	ชัย	เอย
_ ช ล	_ ชฟ _	__ _ ค	__ _ ค	__ _ _	_ ล ช	__ _ ล	_ ค _ ล

เที่ยวที่ 4

บรรทัดที่ 1

คนตรีส่งร้อง				กู	จะล้าง	(ฮือฮือ)	ชีวัน
_ _ ดั ล	ช พ _ ช	_ _ _ ล	ช ช ช ช	_ _ _ ช	_ _ ช ชล	_ ดั _ พ	_ _ ช ช

บรรทัดที่ 2

		ชี	วัน		ให้บรร	(ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ) ลัย
_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ _	_ ชพ _ ล	_ _ _ ล	ชพ ชล _ ล

บรรทัดที่ 3

	ให้สา	ใจ		ให้สา	ใจ		อินทรา
_ _ _ _	_ _ ช ล	_ ดั _ ล	_ _ _ _	_ พ _ ช	_ ดั _ ช	_ _ _ _	_ _ ช ช

บรรทัดที่ 4

(ฮือ	ฮือฮือ)	อิน	ทรา		ที่ อา	ธรรม์	เอย
_ _ _ ล	_ _ ช พ	_ _ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ _	_ ชพ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ ล

เที่ยวที่ 5

บรรทัดที่ 1

คนตรีส่งร้อง				ว่า	พลา	แผ่น	โผน
_ _ ดั ล	ช พ _ ช	_ _ _ ล	ช ช ช ช	_ _ _ ช	_ พ _ ช	_ _ _ พ	_ _ ช _

บรรทัดที่ 2

(ฮือ)		แผ่น	โผน	(ฮือ)	โจน		ทะยาน
_ _ _ ดั	_ _ _ _	_ _ _ ช	_ _ _ ล	_ _ _ ดั	_ _ _ ล	_ _ _ _	_ _ ล ล

บรรทัดที่ 3

	ขึ้น ดี	ควาน		ขึ้น ดี	ควาน	ท้าย	คชา
_ _ _ _	_ ชพ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ _	_ พ _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ล	_ _ ช ช

บรรทัดที่ 4

(ฮือ	ฮือฮือ)	ท้าย	คชา		อา	ลัญ	เอย
_ _ _ ล	_ _ ช พ	_ _ _ ดั	_ _ ล ล	_ _ _ _	_ _ _ ล	_ _ _ ล	_ ดั _ ล

เที่ยวที่ 6

บรรทัดที่ 1

ดนตรีส่งร้อง				้าง	หัก	คอ	พญา
__ ดั ล	ช พ _ ช	___ ล	ช ช ช ช	___ ล	_ ช _ ฟ	___ ช	_ ช ช

บรรทัดที่ 2

		คอ	พญา		เอ รา	(ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ) วน	
----	----	___ ล	_ ล ล	----	_ ล _ ล	___ ล	ช พ ช ล _ ล

บรรทัดที่ 3

	ชิง	คั่น		ชิง	คั่น	ศร	ศักดิ์
----	___ ล	___ ล	----	___ ช	___ ช	___ ช	_ ด _ ฟ

บรรทัดที่ 4

(ฮือ ฮือ)	ฮือ ฮือ)	ศร	ศักดิ์		มัช	มะวาน	เอย
_ ช ล	_ ช ฟ	___ ล	_ ด _ ช	----	___ ดั	_ ล ล	___ ล

ผู้แสดง ร่ายรำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ในเพลงลิงโลด จะต้องพิจารณาจากปัจจัย 3 ประการ ดังนี้

1. เพลงลิงโลด เป็นเพลงที่มี เท้า และเป็นเท้าของเพลง สองชั้น ความยาว 4 ห้องเพลง ปรากฏอยู่ในห้องเพลงที่ 1 – 4 ของบรรทัดที่ 1 ซึ่งตามปกติเพลงสองชั้นที่มีเท้าทั่วไป จะใช้เท้า ในการส่งร้องด้วย ดังนี้

เท้าของ เพลงปกติ	___ ฟ	_ ช ช ช	___ ล	_ ช ช ช
เท้าของ เพลงลิงโลด	_ ดั ล	ช พ _ ช	___ ล	ช ช ช ช

2. ทำนองเพลง และทำนองร้อง มีความยาว 4 บรรทัด หรือ 32 ห้องเพลง ยกเว้นทำนองร้องในเที่ยวที่ 1 มีความยาว 3 บรรทัด หรือ 24 ห้องเพลง
3. หน้าทับที่ตะโพนใช้ตีประกอบจังหวะในเพลงลิงโลด คือหน้าทับลิงโลด มีความยาว 2 บรรทัด หรือ 16 ห้องเพลง ตีประกอบทั้งทำนองเพลง และทำนองร้อง ในทุกเที่ยวได้ครบจังหวะพอดี ยกเว้น ทำนองร้องเที่ยวที่ 1 ซึ่งมี 3 บรรทัด ดังนั้น ในบรรทัดที่ 1 ของทำนองร้อง จะได้ประกอบจังหวะด้วยหน้าทับลิงโลดครึ่งหน้าทับหลัง ก็จะได้ครบจังหวะพอดี

การขึ้นเพลง

ดนตรี ขึ้นเพลงลงโลดทันที หลังจากทาบเพลงโอด ดังนี้

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	__ ซ ล	ซ ซ ซ ซ	__ ฟ	__ ซ	_ ล _	_ ล _ ฟ	__ ซ	__ ล
คำร้อง			บัด	เอย		บัด	(ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ) นั้น
ทำนองร้อง	----	----	_ ฟ _	_ ซ _ ล	__ ดั	__ ซ	_ ล _ ล	ซฟ ซล _ ดั

การส่งร้อง สวมร้อง และรับร้อง

เที่ยวที่ 1

ส่งร้อง

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	__ ซ ล	ซ ซ ซ ซ	__ ฟ	__ ซ	_ ล _	_ ล _ ฟ	__ ซ	__ ล
คำร้อง			บัด	เอย		บัด	(ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ) นั้น
ทำนองร้อง	----	----	_ ฟ _	_ ซ _ ล	__ ดั	__ ซ	_ ล _ ล	ซฟ ซล _ ดั

สวมร้อง

ไม่มีสวมร้อง

รับร้อง

ไม่มีการรับร้อง เมื่อร้องเพลงลงโลด เที่ยวที่ 1 จบ ดนตรีส่งร้องเที่ยวที่ 2 ทันที

เที่ยวที่ 2

ส่งร้อง

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	__ ดั ล	ซ ฟ _ ซ	__ ล	ซ ซ ซ ซ				
คำร้อง					ยื่น	ทะยาน	ดาล	โกรธ
ทำนองร้อง					__ ซ	_ ซ ซ	__ ซ	__ ฟ

สวมร้อง

ไม่มีสวมร้อง

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงลิงโลด 1 เที้ยว แล้วส่งร้องเที้ยวที่ 3

เที้ยวที่ 3

ส่งร้อง

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	__ ดํ ๑	ซ ฟ _ ซ	___ ๑	ซ ซ ซ ซ				
คำร้อง					เหตุ	ใด		ไปเข้า
ทำนองร้อง					___ ฟ	_ ซ _	_____	_ ซ ซ

สวมร้อง

ไม่มีสวมร้อง

รับร้อง

ไม่มีการรับร้อง เมื่อร้องเพลงลิงโลด เที้ยวที่ 3 จบ ดนตรีส่งร้องเที้ยวที่ 4 ทันที

เที้ยวที่ 4

ส่งร้อง

ส่งร้อง

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	__ ดํ ๑	ซ ฟ _ ซ	___ ๑	ซ ซ ซ ซ				
คำร้อง					กู	จะล้าง	(ฮือฮือ)	ชีวัน
ทำนองร้อง					___ ซ	_ ซ ซ ๑	_ ดํ _ ฟ	_ ซ ซ

สวมร้อง

ไม่มีสวมร้อง

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงลิงโลด จำนวน 1 เที้ยว

เที่ยวที่ 5

ส่งร้อง

ส่งร้อง

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	__ ดํ ํ	ซ ฟ _ ซ	__ _ ล	ซ ซ ซ ซ				
คำร้อง					ว่า	พลา	เณ	เณ
ทำนองร้อง					__ _ ซ	_ ฟ _ ซ	__ _ ฟ	_ _ ซ _

สวมร้อง

ไม่มีสวมร้อง

รับร้อง

ไม่มีการรับร้อง เมื่อร้องเพลงถึงโศด เที่ยวที่ 5 จบ ดนตรีส่งร้องเที่ยวที่ 6 ทันที

เที่ยวที่ 6

ส่งร้อง

ส่งร้อง

-----ส่งร้อง-----

ทำนองเพลง	__ ดํ ํ	ซ ฟ _ ซ	__ _ ล	ซ ซ ซ ซ				
คำร้อง					้าง	หัก	คอ	พญา
ทำนองร้อง					__ _ ล	_ ซ _ ฟ	__ _ ซ	_ _ ซ ซ

สวมร้อง

ไม่มีสวมร้อง

รับร้อง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง ด้วยเพลงถึงโศด 1 เที่ยว แล้วจบเพลง

การเคลา

ไม่มีการเคลา

การร้องลาลอง

ไม่มีการร้องลาลอง

การจบเพลง

เนื่องจากทำนองเพลงที่ดนตรีบรรเลงรับร้องเพลงสิงโลดในเที่ยวที่ 6 นั้น มีจังหวะเร็ว กระชับ จึงต้องนำ เท้า มาบรรเลงต่อท้าย เพื่อให้มีทำนองยาวออกไป เพียงพอแก่การถอนจังหวะ และเชื่อมไปยังการส่งร้องเพลงสิงลาน ทำให้รอยต่อระหว่างเพลงมีความสนิทย่นมกลมกลืนยิ่งขึ้น ดังนี้

ทำนองเพลง	_ ฟ _ ซ	ล ซ ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ซ	_ ร ด ล	_ ซ _ ฟ	ฟ ฟ _ ซ	ซ ซ _ ล
-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จบเฉพาะตัวเพลงสิงโลด

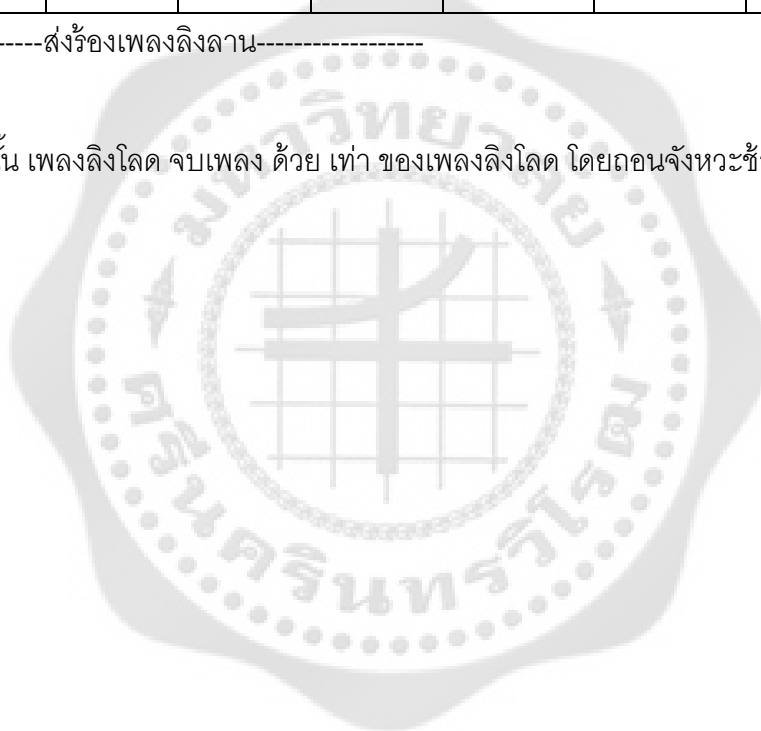
ทำนองเพลง	_ _ ด ล	ซ ฟ _ ซ	_ _ _ ล	ซ ซ ซ ซ
-----------	---------	---------	---------	---------

-----เท้า ของเพลงสิงโลด-----

ทำนองเพลง	_ ล ซ ม	_ ร _ ด	_ _ ม ร	ด ร _ ม				
-----------	---------	---------	---------	---------	--	--	--	--

-----ส่งร้องเพลงสิงลาน-----

ดังนั้น เพลงสิงโลด จบเพลง ด้วย เท้า ของเพลงสิงโลด โดยถอนจังหวะช้าลงเล็กน้อย แล้วขึ้นเพลงสิงลานต่อไป

ลำดับที่ 25 เพลงลิงลาน

การแสดงในเพลงลิงลาน

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง ขณะที่หนุมานเหาะขึ้นไปต่อสู้กับพระอินทร์ ก็ได้สังหารความชั่ว และช้างเอราวัณและต่อสู้กับพระอินทร์ ในเพลงลิงลานจึงบรรยาย ท่วงท่าในการต่อสู้กัน ระหว่างพระอินทร์ หรืออินทรีดัดแปลง กับหนุมาน จนในที่สุดหนุมานก็ถูกตีด้วยศรพรหมาศ ตกลงมา และสลบไป

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงลิงลาน

เมื่อนั้น

อินทรีดฤทธิไกรใจหาญ

ไม่หวั่นหลบขบฟันประจัญบาน

รอนราญผัดผันทันท่วงที่

หันเหียนเปลี่ยนท่าจรจ้อง

ตีต้องหนุมานชาญชัยศรี

ตกกระเด็นไปกับเศียรตรี

สลบพับอยู่กับที่ยุทธนา

เที่ยวที่ 1

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

(ฮือเง้อเออ)	เอิง เงอ	เออเอ๋ย)เมื่อ	เอย		(เอ้อ เออ	เอ้อ เอย)	
_ _ ฮื ฮื มี่	_ ริ _ มี่	_ ริ คิ _ ริ	_ คิ _ ริ มี่	_ _ _ _	_ คิ _ ริ	_ คิ _ มี่	_ _ _ _

บรรทัดที่ 2

(เออ เออ)	เอ้อเออ เอย	ฮือ) เมื่อ	นั้น	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	(เอ้อ เออ	เอิง ฮือเง้อเอย)	
_ ฮ _ ล	_ ลฮ _ ฮม	_ ฮ _ ริ	_ คิ _ ริ มี่	ริ มี่ ริ คิ _ _	_ ริ _ คิ	_ ท ริ ริ Y ล	_ _ _ _

บรรทัดที่ 3

อิน ท	รชิต	ฤทธิ	ธิ ไกร		ฤทธิ	ธิ ไกร	
_ ฮ _ ฮ	_ _ ฮ ล	_ ฮ _ ริ	_ _ คิ คิ	_ _ _ _	_ _ _ ริ	_ _ คิ คิ	_ _ _ _

บรรทัดที่ 4

(เอ้อเออเออ)	เอ้อเอิง เงอ	เออเอ๋ย) ใจ	หาญ	(เอ้อ	เออเออ	ฮือเง้อเอย)	
_ มี่ ริ มี่	_ มี่ ริ _ มี่	_ ริ คิ _ ล	_ ล _ คิ ฮ	_ _ _ _ ม	_ _ ฮ ล	_ _ คิ คิ ฮ	_ _ _ _

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

ไม่ หลีก	หลบ	ขบ	พัน
_ ซี่ _ ดี่	_ _ _ ดี่	_ _ _ รี่	_ มี่ _ มี่

บรรทัดที่ 2

		ขบ	พัน			ประจัญ	บาน
_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ ซี่	_ ล _ ล	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ ซี่ ซี่	_ _ _ ซี่

บรรทัดที่ 3

(ฮือ)	(ฮือฮือ)	รอน	ราญ			ผัด	ผ้น
_ _ _ ล	_ _ _ ซี่ม	_ _ _ ดี่	_ _ _ ดี่	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ รี่	_ มี่ _ มี่

บรรทัดที่ 4

(ฮือ)		ผัด	ผ้น	(ฮือ)	(ฮือฮือ) ทั่น	ท้วง	(ฮือฮือ) ทั
_ _ _ ซี่	_ _ _ _	_ _ _ ดี่	_ _ _ รี่	_ _ _ มี่	_ รี่ดี่ _ ล	_ _ _ ซี่	ม ซี่ล _ ล

เที่ยวที่ 2

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

		หันเหียน	เปลี่ยนท่า			เปลี่ยน	ท่า
_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ ดี่ ดี่	_ ม _ ซี่	_ _ _ ม	_ _ _ _	_ _ _ ม	_ _ _ ซี่

บรรทัดที่ 2

	ง่า	ศร	จ้อง	(เอ๋อ	เออเออ	ฮือจ้อ เอย)	
_ _ _ ม	_ _ _ ซี่	_ ม _ ล	_ ดี่ _ ซี่	_ ม _ ม	_ _ ซี่ ล	_ _ ดี่ดี่ ซี่	_ _ _ _

บรรทัดที่ 3

ตี	ต๋อง	ห	นุมาน		ห	นุมาน	
_ _ _ ซี่	_ _ _ ซี่	_ ม _ ซี่	_ _ ล ล	_ _ _ _	_ _ _ ล	_ _ ดี่ ดี่	_ _ _ _

บรรทัดที่ 4

(เอ้อเออเออ	เอ้อเออ เออ	เออเออ)ชาญชัย	ศรี	(เอ๋อ	เออเออ	ฮือจ้อเอย)	
_ มี่ รี่ มี่	_ มี่รี่ _ มี่	รี่ยี่ดี่ ล _ ล	_ ล _ ดี่ซี่ย	_ _ _ ม	_ _ ซี่ ล	_ _ ดี่ดี่ ซี่ย	_ _ _ _

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

ตก		กระเด็น	ไป
___ ดั	_____	__ มั มั	___ มั

บรรทัดที่ 2

		กระเด็น	ไป			กับเคียว	กรี
_____	_____	_ ล _ ล	___ ล	_____	_____	_ ม _ ช	_ ดั _ ช

บรรทัดที่ 3

(ฮือ)	ฮือฮือ)	สลบ	พับ			อยู่	กับที่
___ ล	___ ชม	__ ดั ล	___ รั	___ ดั	_____	___ รั	__ รั มั

บรรทัดที่ 4

(ฮือฮือ ฮือฮือ)		อยู่	กับที่	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)ยุท		ธนา
_ รั ดั _ รั มั	_____	___ ดั	__ ดั รั	___ รั มั	_ รั ดั _ ดั	___ มั	_ ช _ ล

เพลงลิลลาน ท่อนที่ 2 มีความยาว 3 บรรทัดครึ่ง หรือ 28 ห้องเพลง ดังนั้นในบรรทัดที่ 1 จึงต้องขึ้นเพลงที่ ห้องเพลงที่ 5 เนื่องจาก

1. เพื่อให้การบันทึกโน้ตจบลงที่ห้องเพลงที่ 8 ของบรรทัดที่ 4 พอดี
2. เพื่อให้วรรคเพลง มีความสอดคล้องกับการบันทึกโน้ต กล่าวคือกระสวนทำนองในห้องเพลงที่ 5-8 เป็นกระสวนทำนองที่มีลักษณะเฉพาะของ วรรคหลัง เท่านั้น
3. เพื่อให้กลอนในบทร้อง สอดคล้องการบันทึกโน้ต โดย กลอน 1 วรรค จะจบพอดีที่ห้องเพลงที่ 8 ของบรรทัดที่ 2 และ 4

หมายเหตุ : เพลงลิลลาน ท่อนที่ 2 มีวิธีการบรรเลง และขับร้อง 2 แบบ ดังนี้

1. ทำนองเพลง มีความยาว 4 บรรทัด ทำนองร้องมีความยาว 3 บรรทัดครึ่ง
2. ทำนองเพลงมีความยาว 3 บรรทัดครึ่ง ทำนองร้องมีความยาว 3 บรรทัดครึ่ง

การบรรเลงและขับร้อง ทั้ง 2 แบบ นี้ ไม่มีผลต่อจังหวะหน้าทับของตะโพน เนื่องจากเพลงลิลลาน จัดเป็นเพลงหน้าทับสองไม้ ตะโพนใช้หน้าทับสองไม้ ซึ่งมีความยาว ครึ่งบรรทัด(4 ห้องเพลง) บรรเลงประกอบสำหรับการบรรเลงและขับร้อง เพลงลิลลาน ในโฉนเฉลิมพระเกียรติฯ ชุดนี้ จะใช้วิธีการตามแบบที่ 2

การขึ้นเพลง

หลังจากจบเพลงลิงโลด ดนตรีและขับร้อง ขึ้นเพลง พร้อมกัน เป็นทำนองดังนี้

เที่ยวที่ 1

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	_ ล ช ม	_ ร _ ด	_ _ _ ร	_ _ _ ม	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _
คำร้อง	(ฮือเฮ้อเฮอ)	เอ็ง เงอ	เออเอ๋ย)เมื่อ	เคย		(เออ เออ	เออ เออ)	
ทำนองร้อง	_ _ ช ช ม	_ ร _ ม	_ ร ด _ ร	_ ด _ ร ม	_ _ _ _	_ ด _ ร	_ ด _ ม	_ _ _ _

การส่งร้อง สวมร้อง และรับร้อง

เที่ยวที่ 1

ท่อนที่ 1

ส่งร้อง

ช่วงทำนองที่ดนตรีบรรเลงส่งร้อง นั้น เป็นช่วงทำนองเดียวกับการขึ้นเพลง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	_ ล ช ม	_ ร _ ด	_ _ _ ร	_ _ _ ม	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _
คำร้อง	(ฮือเฮ้อเฮอ)	เอ็ง เงอ	เออเอ๋ย)เมื่อ	เคย		(เออ เออ	เออ เออ)	
ทำนองร้อง	_ _ ช ช ม	_ ร _ ม	_ ร ด _ ร	_ ด _ ร ม	_ _ _ _	_ ด _ ร	_ ด _ ม	_ _ _ _

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ ม	_ _ ช ล	_ ด _ ช	_ _ _ _
คำร้อง	(ฮือเฮ้อเฮอ)	ฮือเอ็ง เงอ	เออเอ๋ย) ใจ	หาญ	(เออ)	เออเออ	ฮือเฮ้อเออ)	
ทำนองร้อง	_ ม ร ม	_ ม ร _ ม	_ ร ด _ ล	_ ล _ ด ช	_ _ _ ม	_ _ ช ล	_ _ ด ด ช	_ _ _ _

รับร้อง

ไม่มีการรับร้อง เมื่อร้องจบท่อนที่ 1 แล้ว ร้องท่อนที่ 2 ต่อเนื่องไปทันที

ท่อนที่ 2

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง นักร้องเริ่มร้องในท่อนเพลงที่ 5 ร้องต่อเนื่องไปจนจบท่อน ดังนี้

บรรทัดที่ 1

				ไม่ หลีก	หลบ	ขบ	ฟัน
				_ ชี _ ดิ	___ ดิ	___ ริ	_ มี่ _ มี่

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

ทำนองเพลง	_____	_____	___ ดิ	___ ริ	_____	_ ดิ _ ล	___ ซ	_ ม _ ล
คำร้อง	(ฮือ)		ผิด	ผิด	(ฮือ)	ฮือฮือ) ทัน	ท่วง	(ฮือฮือ) ที่
ทำนองร้อง	___ ชี	_____	___ ดิ	___ ริ	___ มี่	_ ริดิ _ ล	___ ซ	ม ซล _ ล

รับร้อง

ไม่มีการรับร้อง เมื่อร้องจบท่อนที่ 2 แล้ว ร้องท่อนที่ 1 ของท่อนที่ 2 ต่อเนื่องไปทันที

ท่อนที่ 2

ท่อนที่ 1

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง นักร้อง ร้องท่อนที่ 1 ของท่อนที่ 2 ต่อเนื่องไปจนจบท่อน

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง	_____	_____	_____	_____	___ ม	___ ซ ล	_ ดิ _ ซ	_____
คำร้อง	(เฮ้อเฮ้อเฮ้อ)	เฮ้อเฮ้อ เงอ	เฮ้อเฮ้อ)ชาญชัย	ศรี	(เฮ้อ)	เฮ้อเฮ้อ	ฮือเฮ้อเฮ้อ)	
ทำนองร้อง	_ มี่ ริ มี่	_ มี่ ริ _ มี่	ริดิ ล _ ล	_ ล _ ดิซ	___ ม	___ ซ ล	___ ดิดิ ซ	_____

รับร้อง

ไม่มีการรับร้อง เมื่อร้องจบท่อนที่ 1 แล้ว ร้องท่อนที่ 2 ต่อเนื่องไปทันที

ท่อนที่ 2

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง นักร้องเริ่มร้องในท่อนเพลงที่ 5 ร้องต่อเนื่องไปจนจบท่อน ดังนี้

สวมร้อง

บรรทัดที่ 4

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง								
คำร้อง	(อ้ออ้อ อ้ออ้อ)		อยู่	กับที่	(อ้ออ้อ	อ้ออ้อ)ยูทู		ธนา
ทำนองร้อง	_ รัด _ ร่ม	_____	___ ดิ	__ ดิ ริ	___ ร่ม	_ รัด _ ดิ	___ ม	_ ซ _ ล

รับร้อง

ไม่มีการรับร้อง เมื่อจบท่อนที่ 2 แล้ว จึงลงจบเพลง

การเคล้า

ไม่มีการเคล้า

การร้องล้าลอง

ไม่มีการร้องล้าลอง

การจบเพลง

เมื่อดนตรีสวมร้องท่อนที่ 2 ของเที่ยวที่ 2 แล้ว ดนตรีและขับร้อง ลงจบเพลงพร้อมกัน โดยไม่ถอน จังหวะ และขึ้นเพลงโอดแหบ ติดต่อไปในทันที

ลำดับที่ 26 เพลงโอดแหบ

การแสดงในเพลงโอดแหบ

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อหนุมานถูกพระอินทร์ใช้ศรพรหมาศตีจนสลบ และตกลงมา เพลงโอดแหบนี้ จึงใช้เพื่อแสดงอาการ ตอนที่พระอินทร์ใช้ศรพรหมาศตีหนุมาน จนหนุมานสลบ ตกลงมาแล้วกลิ้งกระเด็นไปพร้อมกับเศียรของช้างเอราวัณ

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง ผู้แสดงรำยาวไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

เมื่อจบเพลงถึงลานแล้ว ดนตรีบรรเลงขึ้นเพลงโอดแหบติดต่อไปในทันที ซึ่งเป็นจังหวะเดียวกับที่หนุมานถูกพระอินทร์ใช้ศรตี จนตกลงมา กลิ้งกระเด็นไปพร้อมกับเศียรของช้างเอราวัณ

ดนตรีบรรเลงเพลงโอดแหบต่อเนื่องไปจนกระทั่งจบเพลง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงทอดจังหวะลงจบเพลงโอดแหบ ขึ้นเพลง กราวรำพม่าต่อไป

ลำดับที่ 27 เพลงกราวรำพม่า

การแสดงในเพลงกราวรำพม่า

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อมีชัยเหนือกองทัพของพระลักษมณ์แล้ว พระอินทร์ และกองทัพ ที่เป็น
ร่างแปลงของอินทรีชิต และเหล่าพลยักษ์ ก็พากันดีอกดีใจ จากนั้นจึงยกทัพกลับคืนเข้าสู่กรุงลงกา

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงกราวรำพม่า

ดีใจไพร่พินาศสิ้น

อสุรินสรวลสันต์หรรษา

ทั้งโยธีสมคะเนเฮฮา

คืนเข้าลงกาธานี

บรรทัดที่ 1

	ดี ใจ		ไพ รี	(เฮอเฮอเฮอ)	เฮอเฮิง เงอ	เฮอเฮ่ย)พินาศ	สิ้น
_____	_ช_ช	_____	_ช_ช	_ท ล ท	ท ล _ท	_ลช_ชว	_ท_ร

บรรทัดที่ 2

อ	สุริน	สรวล	สันต์	(เฮ้อเฮอเฮอเฮอ)	เฮอเฮิง เงอ	เฮอเฮ่ย) หรร	ษา
_ท_ม	_ชช	_____ช	ลช_	รื ทล _ท	ท ล _ท	_ลช_ม	_ช_ม

บรรทัดที่ 3

(ฮือฮือ)	ทั้งโย รี	สม	คะเน	(เฮอฮือเฮ้อเฮ้อ)	เฮอเฮ้อ เฮอเฮย	เฮ	ฮา
_ช ร	_รืท _ท	_____ท	_รื ท ท	_ล รืรืช	_ลช_ลค	_____รื	_____รื

บรรทัดที่ 4

	คืน เข้า	(ฮือ ฮือฮือ)	ลง กา	(เฮอฮือเฮ้อเฮ้อ)	เฮอเฮ้อเฮอเฮย)	ฮา	นี่
_____	_รื_รืดี	_รื_มรื	_ดี_ท	_ล รืรืช	_ลช_ลค	_____รื	_____รื

ผู้แสดงรำยาวไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

ดนตรี และขับร้อง ขึ้นเพลงพร้อมกัน ดังนี้

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	_ ม ร ม	_ ช ช ช	_ ม ร ม	_ ช ช ช	_ ท ท ท	_ ล _ ช	_ ล _ ช	_ ม _ ร
คำร้อง		ดี ใจ		ไพ รี	(เฮอเฮอเฮอ)	เฮอเจิง เงอ	เฮอเอ๋ย)พินาศ	สิ้น
ทำนองร้อง	-----	_ ช _ ช	-----	_ ช _ ช	_ ท ล ท	ท ล _ ท	_ ลช _ ชร	_ ท _ ร

การส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง

การสวมร้อง

ไม่มีการสวมร้อง

การเคล้า

ดนตรีบรรเลง เพลงกราวรำพม่าเคล้าไปกับการขับร้อง จนหมดคำร้อง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

ทำนองเพลง	_ ม ร ม	_ ช ช ช	_ ม ร ม	_ ช ช ช	_ ท ท ท	_ ล _ ช	_ ล _ ช	_ ม _ ร
คำร้อง		ดี ใจ		ไพ รี	(เฮอเฮอเฮอ)	เฮอเจิง เงอ	เฮอเอ๋ย)พินาศ	สิ้น
ทำนองร้อง	-----	_ ช _ ช	-----	_ ช _ ช	_ ท ล ท	ท ล _ ท	_ ลช _ ชร	_ ท _ ร

บรรทัดที่ 2

ทำนองเพลง	_ ม ร ม	_ ช ช ช	_ ม ร ม	_ ช ช ช	_ ท ท ท	_ ล _ ช	_ ล _ ช	_ ม _ ร
คำร้อง	อ	สุริน	สรวล	ลั่นด์	(เฮอเฮอเฮอเฮอ)	เฮอเจิง เงอ	เฮอเอ๋ย) หรร	ษา
ทำนองร้อง	_ ท _ ม	_ ช ช	_ ช	ล ช	วิ ท ล _ ท	ท ล _ ท	_ ลช _ ม	_ ช _ ม

บรรทัดที่ 3

ทำนองเพลง	_ ท ท ท	_ ล _ ท	_ ล _ วิ	_ ล _ ท	_ ช ช ช	_ ล ท	_ ล _ ท	_ ด _ วิ
คำร้อง	(ฮือฮือ)	ทั้งโย ธิ	สม	คะเน	(เฮอฮือเฮอ)	เฮอเฮอ เฮอเอ๋ย	เฮ	ฮา
ทำนองร้อง	_ ช ร	_ วิ ท _ ท	_ ท	_ วิ ท ท	_ ล วิ วิ ช	_ ลช _ ลด	_ วิ	_ วิ

บรรทัดที่ 4

ทำนองเพลง	_ ม _ วิ	_ ด _ ท	_ ม _ วิ	_ ด _ ท	_ ช ช ช	_ ล ท	_ ล _ ท	_ ด _ วิ
คำร้อง		คีน เข้า	(ฮือ ฮือฮือ)	ลง กา	(เฮอฮือเฮอ)	เฮอเฮอเฮอเอ๋ย)	ฮา	นี่
ทำนองร้อง	-----	_ วิ _ วิ	_ วิ _ ม	_ ด _ ท	_ ล วิ วิ ช	_ ลช _ ลด	_ วิ	_ วิ

การร้องลาลอง

ไม่มีการร้องลาลอง

การรับร้อง

เมื่อดนตรี และการขับร้อง ดำเนินทำนองไปด้วยวิธีการเคล้า จนกระทั่งหมดคำร้อง ดนตรีรับร้อง ด้วยเพลงกราวรำพม่า 1 เที้ยว

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลง รับร้อง เพลงกราวรำพม่า แล้วลงจบเพลง แบบทอดจังหวะ และขึ้นเพลงเชิดต่อไป

ลำดับที่ 28 เพลงเชิด

การแสดงในเพลงเชิด

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระอินทร์ และพระลักษมณ์ พร้อมด้วยกองทัพของตน

การแสดง แสดงเหตุการณ์ การเดินทางกลับเข้ากรุงลงกา ของกองทัพของอินทรีที่แปลงเป็นพระอินทร์ หลังจากที่มีชัยเหนือกองทัพของพระลักษมณ์

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง

การบรรเลงดนตรีในเพลงเชิด จะแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ บรรเลงเพลงเชิดสองชั้น ในตอนต้น และตัดลงเป็นเพลงเชิดชั้นเดียวต่อเนื่องกันไป ดังนี้

เพลงเชิดสองชั้นตัวที่ 1

บรรทัดที่ 1	___ ล	___ ร	___ ทุ	___ ม	_ ล _ ทุ	_ ด ร ม	_ ช ช ช	_ ล _ ช
บรรทัดที่ 2	_ ร _ ม	_ ฟ ช ล	_ ท _ ล	_ ช _ ช	_ ร _ ม	_ ล ช ม	_ ร _ ช	_ ช _ ช
บรรทัดที่ 3	_ ล _ ทุ	_ ม _ ร	_ ด _ ทุ	_ ล _ ม	_ ล _ ทุ	_ ด ร ม	_ ช ช ช	_ ล _ ช
บรรทัดที่ 4	_ ร _ ม	_ ฟ ช ล	_ ท _ ล	_ ท ท ท	_ ช _ ล	_ ท _ ร	_ ม _ ร	_ ท _ ล
บรรทัดที่ 5	___ ร	___ ล	___ ช	___ ม	___ ท	___ ล	_ ช _	ท ล ช ม

---เพลงเชิดชั้นเดียว---

ผู้แสดงร่ายรำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

ดนตรีบรรเลงขึ้นเพลงเชิด ติดต่อกันที่ หลังจากที่ยกเพลงกราวรำพม่า

เมื่อดนตรีเปลี่ยนจากเชิดสองชั้น เป็นเชิดชั้นเดียวแล้ว บรรเลงต่อไปจนจบเพลง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงเพลงเชิดชั้นเดียวไปจนกระทั่ง ม่านปิด จึงลงจบเพลง โดยจบแบบขาด ขึ้นเพลง

ทยอย ต่อไป

ลำดับที่ 29 เพลงทยอย

การแสดงในเพลงทยอย

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระราม พระลักษมณ์ เสนาลิง และพลวานร

การแสดง แสดงเหตุการณ์ เมื่อพระราม ทราบข่าวว่า กองทัพของพระลักษมณ์พ่ายแพ้แก่กองทัพของพระอินทร์ที่เป็นร่างแปลงของอินทรีชิต และเหล่าพลยักษ์ พระรามจึงเดินทางมายังสนามรบ เพื่อช่วยแก้ไขเหตุการณ์ เพลงทยอย จึงใช้บรรเลงในอาการเดินทางอย่างเชื่องช้าด้วยความเศร้าโศกเสียใจ

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง

ผู้แสดงรำยรำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

ดนตรีบรรเลงขึ้นเพลงทยอย หลังจากที่จบเพลงเชิด

ดนตรีบรรเลงเพลงทยอยไปเรื่อยๆ จนกระทั่งพระราม และเสนาลิงที่ติดตาม เดินเข้ามาถึงเข้ามาอยู่ท่ามกลางกองทัพของพระลักษมณ์ ที่ต่างก็นอนสลบกันอยู่

การจบเพลง

เมื่อพระราม หยุดเดิน และทำท่าสั่งให้เสนาลิงที่ติดตาม หยุดเดิน เมื่อเสนาลิงนั่งลง ดนตรีบรรเลงทอดจังหวะ ลงจบเพลงทยอย นักพากย์ ขึ้นพากย์ไอ้ ต่อไป

ลำดับที่ 30 พากย์ไอ้

การแสดงในพากย์ไอ้

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระราม พระลักษมณ์ เสนาลิง และพลวานร

การแสดง บรรยายเหตุการณ์ เมื่อพระรามเดินทางมาถึงสนามรบ พบพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร
ถูกศรพรหมาศของพระอินทร์ นอนสลบเกลื่อนกลาด เต็มสนามรบ ก็ร้องไห้เสียใจ

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

พากย์ไอ้ เป็นการพากย์ชนิดหนึ่ง ที่มีดนตรีบรรเลงรับในตอนท้าย

ผู้แสดงรำจำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

นักพากย์ เริ่มพากย์หลังจากที่ดนตรีบรรเลงจบเพลงทยอย

การพากย์จะดำเนินไปจนกระทั่งจบบทพากย์ ว่า “กรตระกองน้องไว้ ชลนัยไหลลงทรงไศกา”

ดนตรีสวมเข้ามา และบรรเลงรับต่อไป ดังนี้

-----ดนตรีสวม-----

ทำนองเพลง					___ ช	___ ล	ท ล ท ม	_ ช _ ล
พากย์	ชล	ลนัย	ไหล	ลง			ทรงไศ	กา

เมื่อดนตรีบรรเลงสวมการพากย์แล้ว จะบรรเลงรับ ด้วยทำนองของเพลงพากย์ไอ้ ดังนี้

บรรทัดที่ 1

_ ฟ ล ม	ฟ มร ท	_ ล _ ท	ม ร _ ม	_ ช _	ล ท _ ร	_ ม _ ร	_ ท _ ล
---------	--------	---------	---------	-------	---------	---------	---------

บรรทัดที่ 2

___ ม	_ ร _ ท	___ ล	_ ช _ ม	ช ล ท ช	ล ท _ ล	_____	_____
-------	---------	-------	---------	---------	---------	-------	-------

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลง รับการพากย์ด้วยเพลงพากย์ไอ้ แล้วลงจบเพลงตามวิธีการของเพลงพากย์ไอ้ ดังนี้

บรรทัดที่ 1

ทำนองเพลง	_ ฟ ล ม	ฟ มร ท	_ ล _ ท	ม ร _ ม	_ ช _	ล ท _ ร	_ ม _ ร	_ ท _ ล
พากย์								
เครื่องหนัง								

บรรทัดที่ 2

ทำนองเพลง	___ มี่	_ รี่ _ ท	___ ล	_ ซ _ ม	ซ ล ท ซ	ล ท _ ล	_____	_____
พากย์								เพี้ย
เครื่องหนัง					เท่งติง-ต้อม	เท่งติง-ต้อม		

การพากย์ตามปกติ ไม่มีดนตรีรับ เมื่อจบการพากย์ 1 เที้ยว จะมีลูกคู่รับด้วยคำว่า “เพี้ย” แต่การพากย์โอ้ ในเที้ยวสุดท้ายจะมีดนตรีรับ เมื่อทำนองที่ใช้รับการพากย์บรรเลงมาถึงห้องเพลงที่ 5 และ 6 ซึ่งเป็น 2 ห้องเพลงสุดท้าย เครื่องหนังจะบรรเลงเข้ามา ตามโน้ตข้างต้น ลูกคู่จึงรับด้วยคำว่า “เพี้ย” ถือเป็นการจบเพลง

ลำดับที่ 31 เพลงโอดใหญ่

การแสดงในเพลงโอดใหญ่

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระราม พระลักษมณ์ เสนาลิง และพลวานร

การแสดง แสดงอาการเศร้าโศกเสียใจของผู้แสดงตัวพระสูงศักดิ์ คือพระราม หลังจากที่เห็นพระลักษมณ์ ลี้หนีไปไม่พินคินมา ได้พยายามตั้งศรให้หลุดออก แต่ก็ไม่เป็นผล จึงร้องให้คร่ำครวญด้วยความอาลัย

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง

การขึ้นเพลง

ดนตรีบรรเลงขึ้นเพลงโอดใหญ่ หลังจากที่ได้จบการพากย์โอ้ และบรรเลงตาทำนองเพลงไปเรื่อยๆ

ผู้แสดงร่ำรำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงทอดจังหวะ ลงจบเพลงโอดใหญ่ ขึ้นบทเจรจา ต่อไป

ลำดับที่ 32 บทเจรจา

การแสดงในบทเจรจา

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระราม พระลักษมณ์ หนุมาน พิเภก เสนาลิง และพลวานร

การแสดง บรรยายเหตุการณ์ ขณะที่พระราม กำลังเศร้าโศกเสียใจอยู่นั้น หนุมานซึ่งถูกตีตกลงมาพร้อมหัวช้างเอราวัณ เมื่อพระพายพัดมาต้องกาย จึงค่อยฟื้นขึ้น ทูลเหตุการณ์ให้ทรงทราบ พระรามตรัสถามพิเภกถึงวิธีแก้ไข พิเภกทูลให้ไปชะลอเขาอาวรุซึ่งมีสรรพยาสำหรับแก้ไข แต่มีกำหนดให้ได้มาก่อนพระอาทิตย์ขึ้น มิฉะนั้นพระลักษมณ์และพลวานรจะสิ้นชีวิต พระรามใช้ให้หนุมานไปดำเนินการครั้งนี้

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

ไม่มีการขับร้อง และแสดงดนตรี

ลำดับที่ 33 เพลงเชิด

การแสดงในเพลงเชิด

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระราม พระลักษมณ์ หนุมาน พิเภก เสนาลิง และพลวานร

การแสดง แสดงเหตุการณ์ การเดินทางของหนุมาน เพื่อไปนำต้นสรพพาที่อยู่บนเขาอาวรุ มารักษา
พระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง

การบรรเลงดนตรีในเพลงเชิด จะแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ บรรเลงเพลงเชิดสองชั้น ในตอนต้น และตัดลงเป็น
เพลงเชิดชั้นเดียวต่อเนื่องกันไป ดังนี้

เพลงเชิดสองชั้นตัวที่ 1

บรรทัดที่ 1	___ ล	___ ร	___ ทุ	___ ม	_ ล _ ทุ	_ ด ร ม	_ ช ช ช	_ ล _ ช
บรรทัดที่ 2	_ ร _ ม	_ ฟ ช ล	_ ท _ ล	_ ช _ ช	_ ร _ ม	_ ล ช ม	_ ร _ ช	_ ช _ ช
บรรทัดที่ 3	_ ล _ ทุ	_ ม _ ร	_ ด _ ทุ	_ ล _ ม	_ ล _ ทุ	_ ด ร ม	_ ช ช ช	_ ล _ ช
บรรทัดที่ 4	_ ร _ ม	_ ฟ ช ล	_ ท _ ล	_ ท ท ท	_ ช _ ล	_ ท _ ริ	_ ม _ ริ	_ ท _ ล
บรรทัดที่ 5	___ ริ	___ ล	___ ช	___ ม	___ ท	___ ล	_ ช _	ท ล ช ม

---เพลงเชิดชั้นเดียว---

ผู้แสดงร่ายรำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

ดนตรีบรรเลงขึ้นเพลงเชิด ต่อเนื่อง หลังจากที่จบบทเจรจา

เมื่อดนตรีเปลี่ยนจากเชิดสองชั้น เป็นเชิดชั้นเดียวแล้ว บรรเลงเพลงเชิดชั้นเดียวต่อไปจนจบ

เพลง

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงเพลงเชิดชั้นเดียวไปจนกระทั่ง หนุมานแบกภูเขอาวรุเหาะออกมายังหน้าเวที

ดนตรีบรรเลงทอดจังหวะลงจบเพลงเชิด ขึ้นเพลงแขกประเทศ ต่อไป

ลำดับที่ 34 เพลงแขกบรเทศ และเพลงร่ำ

การแสดงในเพลงแขกบรเทศ และเพลงร่ำ

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระราม พระลักษมณ์ หนุมาน พิเภก เสนาลิง และพลวานร

การแสดง เมื่อหนุมานแบกภูเขาอาวรุทที่มีต้นศรพายอยู่บนนั้นมาได้ ก็ได้เหาะวนไปรอบๆ แล้วเคาะภูเขาเพื่อให้ตัวยาหล่นลงมาใส่พระลักษมณ์ และพลวานร ที่นอนสลบอยู่ ทันทีที่ตัวยาตกกระทบกาย พระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร ก็ฟื้นคืนสติกลับมาเป็นดังเดิม

การแสดงแบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้

1. เพลงแขกบรเทศ เป็นการร่ายรำตามบทบาทของผู้แสดง เพื่อให้ทราบว่า หนุมานได้นำเอายามาเพื่อใช้รักษาพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร
2. เพลงร่ำ เป็นเพลงที่แสดงการใช้อิทธิฤทธิ์ของหนุมาน ที่เหาะวนไปรอบๆ เพื่อเคาะตัวยาให้หล่นลง และเพื่อแสดงว่าตัวยานั้น ออกฤทธิ์ทำให้พระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร ฟื้นคืนสติ

การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

บทร้อง และโน้ตเพลงทางร้อง เพลงแขกบรเทศ

แล้วครอบศิริกับริพล เคาะยาให้หล่นจากเขาใหญ่
ต้องพระอนุชาเสนาใน บัดใดก็ฟื้นคืนมา

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

แล้ว	ครอบ	คิ	รี	(ฮือโฮเออ)	เอ็งฮือ-เงย)	กับ รี	พล
___ ช	_ ม _ ชว	_ ท _ ม	___ ม	_ ชช ร	ม ช _ ร	_ ลท _ ร	_ ท _

บรรทัดที่ 2

เคาะ	ยา	ให้	หล่น	(เออ-เออ)	เอ็งเออ-เออ)	จาก เขา	ใหญ่
___ ร	___ ท	___ รช	_ ล _ ท	_ ร _ ม	_ มร _ ท	ร ช _ ล	ร ช _

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

ต้อง	พระ	อ	นุชา (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือโฮ-เออ)	เออเออ เออเออ)	เส นา	ใน
___ ล	_ ช _ ท	_ ล _ ม	ช ช _ ล	_ ชม ชช ม	_ รท _ รม	_ ทร _ ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

บัด	ใจ	ก็	ฟื้น	(เออ-เออ)	เอ็งเออ-เออ)	คืน	มา (ฮือ)
___ ล	_ ท _ ท	___ ร	ช ร ท _	_ ร _ ม	_ มร _ ท	_ ร _ ล	_ ล _ ท

ข้อข้อ)	
_ ลช _	_ _ _ _

ผู้แสดงร่ายรำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

หลังจากที่จบเพลงเชิด ดนตรี และการขับร้อง ขึ้นเพลงแขกบรเทศ พร้อมกัน ดังนี้

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	_ _ _ ล	_ _ _ ท	_ _ _ รั	_ _ _ มั	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _
คำร้อง	แล้ว	ครอบ	คิ	รี	(ฮือเฮอ)	เอ็งฮือ-เงย)	กับ รี	พล
ทำนองร้อง	_ _ _ ชั	_ มั _ ชัรี	_ ท _ มั	_ _ _ มั	_ _ ชัชั รี	มั ชั _ รี	_ ลท _ รี	_ ท _ _

การส่งร้อง การสวมร้อง และรับร้อง

ท่อนที่ 1

ส่งร้อง

ช่วงทำนองที่ดนตรีบรรเลงส่งร้อง นั้น เป็นช่วงทำนองเดียวกับการขึ้นเพลง ดังนี้

บรรทัดที่ 1

-----ส่งร้อง-----

-----ขึ้นเพลง-----

ทำนองเพลง	_ _ _ ลั	_ _ _ ทั	_ _ _ รั	_ _ _ มั	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _
คำร้อง	แล้ว	ครอบ	คิ	รี	(ฮือเฮอ)	เอ็งฮือ-เงย)	กับ รี	พล
ทำนองร้อง	_ _ _ ชั	_ มั _ ชัรี	_ ท _ มั	_ _ _ มั	_ _ ชัชั รี	มั ชั _ รี	_ ลท _ รี	_ ท _ _

สวมร้อง

บรรทัดที่ 2

-----สวมร้อง-----

ทำนองเพลง					_ รี _ มั	_ รี _ ท	_ _ _ ล	_ _ _ ช
คำร้อง	เคาะ	ยา	ให้	หล่น	(เออ-เออ)	เอ้อเออ-เออ)	จาก เขา	ใหญ่
ทำนองร้อง	_ _ _ รี	_ _ _ ท	_ _ _ ริช	_ ล _ ท	_ รี _ มั	_ มัรี _ ท	รี ช _ ล	รี ช _ _

รับร้อง

ไม่มีการรับร้อง เมื่อดนตรีสุมร้องแล้ว นักร้อง ร้องเพลงแขกบรเทศ ท่อน 2 ต่อเนื่องไปทันที

ท่อนที่ 2

ส่งร้อง

ไม่มีการส่งร้อง นักร้อง ร้องเพลงแขกบรเทศท่อนที่ 2 ต่อเนื่องทันที

สุมร้อง

บรรทัดที่ 2

					-----สุมร้อง-----			
ทำนองเพลง	-----	-----	-----	-----	_ ร้ _ มี่	_ ร้ _ ท	_ _ _ ล	_ _ _ ซ
คำร้อง	บัด	ใจ	ก็	พื่น	(เออ-เออ)	เอ้อเออ-เอ้อ)	คีน	มา (ฮือ
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ ท _ ท	_ _ _ ร้	ซ ร้ ท _	_ ร้ _ มี่	_ มี่ _ ท	_ ร้ _ ล	_ ล _ ท

รับร้อง

ไม่มีการรับร้อง เมื่อดนตรีสุมร้องแล้ว ทอดจังหวะลงจบเพลงแขกบรเทศ

การเคล้า

ไม่มีการเคล้า

การร้องลาลอง

ไม่มีการร้องลาลอง

การจบเพลง

เมื่อสุมร้องแล้ว ดนตรี และการขับร้อง ทอดจังหวะลงจบเพลงแขกบรเทศพร้อมกัน จากนั้นดนตรีบรรเลงเพลงรวบปิดท้าย เป็นอันว่าจบเพลง ขึ้นเพลงเชิด ต่อไป

ลำดับที่ 35 เพลงเชิด

การแสดงในเพลงเชิด

ฉาก : สนามรบ

ผู้แสดง : พระราม พระลักษมณ์ หนุมาน พิเภก เสนาลิง และพลวานร

การแสดง เมื่อพระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร ฟืนคืนสติ พระรามก็สั่งให้เคลื่อนทัพกลับเข้าสู่
 พลับพลาหลวง เพลงเชิด จึงแสดงเหตุการณ์ตอนที่ พระราม พระลักษมณ์ และเหล่าพลวานร ยกทัพเดินทางกลับ
 การขับร้อง และการบรรเลงดนตรี

มีเฉพาะการบรรเลงดนตรี ไม่มีการขับร้อง

การบรรเลงดนตรีในเพลงเชิด จะแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ บรรเลงเพลงเชิดสองชั้น ในตอนต้น และตัดลงเป็น
 เพลงเชิดชั้นเดียวต่อเนื่องกันไป ดังนี้

เพลงเชิดสองชั้นตัวที่ 1

บรรทัดที่ 1	___ ล	___ ร	___ ทุ	___ ม	_ ล _ ทุ	_ ด ร ม	_ ช ช ช	_ ล _ ช
บรรทัดที่ 2	_ ร _ ม	_ ฟ ช ล	_ ท _ ล	_ ช _ ช	_ ร _ ม	_ ล ช ม	_ ร _ ช	_ ช _ ช
บรรทัดที่ 3	_ ล _ ทุ	_ ม _ ร	_ ด _ ทุ	_ ล _ ม	_ ล _ ทุ	_ ด ร ม	_ ช ช ช	_ ล _ ช
บรรทัดที่ 4	_ ร _ ม	_ ฟ ช ล	_ ท _ ล	_ ท ท ท	_ ช _ ล	_ ท _ ร	_ ม _ ร	_ ท _ ล
บรรทัดที่ 5	___ ร	___ ล	___ ช	___ ม	___ ท	___ ล	_ ช _	ท ล ช ม

---เพลงเชิดชั้นเดียว---

ผู้แสดงร่ายรำไปตามบทบาทของผู้แสดงนั้นๆ

การขึ้นเพลง

ดนตรีบรรเลงขึ้นเพลงเชิด ติดต่อกันจากเพลงรัวทันที

เมื่อดนตรีเปลี่ยนจากเชิดสองชั้น เป็นเชิดชั้นเดียวแล้ว บรรเลงเพลงเชิดชั้นเดียวตามทำนอง
 เพลงไปเรื่อยๆ

การจบเพลง

ดนตรีบรรเลงเพลงเชิดชั้นเดียวไปจนกระทั่ง กองทัพของพระราม เข้าฉากไป ดนตรีจึงทอดจังหวะ
 ลงจบเพลงเชิด และจบการแสดง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาศิลปะการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์พรหมาศ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์พรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา
2. ศึกษาขั้นตอนการแสดง ที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์พรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์พรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา เท่านั้น ซึ่งประกอบด้วยเพลงขับร้องทั้งสิ้น 20 เพลง ได้แก่ กราวใน, มอญรำดาบ, รื้อรำย, ช้างประสานงา, ฝรั่งควง, ตระนอน, ชมตลาด, กราวนอก, ทะแยกลองโยน, กระบोक, แหกอะหวัง, สร้อยสน, กล่อมช้าง, แมลงวันทอง, เท่เชิดฉิ่ง, ร่ายรูด, ลิงโลด, ลิงลาน, กราวรำพม่า และแขกบรเทศ โดยจะศึกษาในเรื่อง คำร้อง, การเคลื่อนไหว, การหายใจ, จังหวะ, และเทคนิคการขับร้อง
2. ศึกษาขั้นตอนการแสดง ที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์พรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา ซึ่งจะศึกษาในเรื่อง การขึ้นเพลง การส่งร้อง การสวมร้อง การเคล้า การร้องลำลอง การรับร้อง และการจบเพลง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ นี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ตำราวิชาการ งานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และศึกษาจากแถบบันทึกการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้ บรรลุถึงวัตถุประสงค์ โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนต่างๆ และสรุปผลการดำเนินการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วิธีการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศึกพรหมาศ จาก โขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา

1.1 ศึกษาคำร้อง

1.1.1 ความหมายของคำร้อง

ความหมายของคำร้อง มีผลต่อการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง เนื่องจากเมื่อนักร้องทราบ ความหมาย ก็จะเข้าใจอารมณ์ของคำร้องที่จะสื่อออกไป ซึ่งอารมณ์นั้นก็จะไปสัมพันธ์กับการแสดง ทำให้ การแสดงโดยภาพรวมมีความสมบูรณ์ด้วยอรรถรสมากยิ่งขึ้น จากการศึกษา พบว่า ความหมายของคำ ร้อง มีการแสดงออก 2 รูปแบบ คือ การแสดงออกทางด้านอารมณ์ และแสดงออกโดย บรรยายการ แสดง สามารถสรุปได้ดังนี้

การแสดงออกทางด้านอารมณ์ จากการศึกษา พบรูปแบบอารมณ์ 7 รูปแบบ ได้แก่ อารมณ์ ปกติ, อารมณ์โกรธ, อารมณ์เสียใจ และเข้าน, อารมณ์กระหยิ่มใจ, อารมณ์ชื่นชมยินดี, อารมณ์ปลอบ ปลื้มดีใจ และอารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ในภวังค์

การแสดงออกโดยบรรยายการแสดง จากการศึกษา พบบรรยายการแสดง 2 รูปแบบ ได้แก่ บรรยายการบรรยายความงาม และบรรยายความซุกมุนวุ่นวาย โกลาหล

1.1.2 การแบ่งวรรคตอนของคำร้อง

จากการศึกษา พบว่า ลักษณะของคำประพันธ์ในคำร้อง มีผลต่อการแบ่งวรรคตอนของคำ ร้อง ซึ่งลักษณะของคำประพันธ์ที่พบ ได้แก่ กลอนสุภาพ, กลอนบทละคร และกาพย์ยานี 11

ในแต่ละเพลง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของคำประพันธ์ประเภทใด จะประกอบด้วยคำร้อง ไม่ต่ำ กว่า 1 บท (ภายใน 1 บท ประกอบด้วย 4 วรรค คือ วรรคสดับ วรรครับ วรรครอง และวรรคส่ง)

การแบ่งวรรคตอนของกลอนสุภาพ

เพลงที่ใช้คำร้องตามลักษณะคำประพันธ์ประเภท กลอนสุภาพ มีจำนวน 10 เพลง คำร้องภายใน 1 วรรคของกลอนสุภาพมีจำนวนพยางค์น้อยที่สุดคือ 6 พยางค์ และมากที่สุด คือ 9 พยางค์ โดยมีรูปแบบของการแบ่งคำร้องดังนี้

วรรคของกลอนสุภาพ ที่มีจำนวนพยางค์ 6 พยางค์ แบ่งได้ 2 / 2 / 2

วรรคของกลอนสุภาพ ที่มีจำนวนพยางค์ 7 พยางค์ มีรูปแบบการแบ่งคำร้อง ดังนี้

รูปแบบที่ 1 2 / 2 / 3

รูปแบบที่ 2 3 / 2 / 2

วรรคของกลอนสุภาพ ที่มีจำนวนพยางค์ 8 พยางค์ มีรูปแบบการแบ่งคำร้อง ดังนี้

รูปแบบที่ 1 3 / 2 / 3

รูปแบบที่ 2 2 / 4 / 2

วรรคของกลอนสุภาพ ที่มีจำนวนพยางค์ 9 พยางค์ มีรูปแบบการแบ่งคำร้อง ดังนี้

รูปแบบที่ 1 3 / 3 / 3

รูปแบบที่ 2 4 / 3 / 2

รูปแบบที่ 3 2 / 2 / 2 / 3

วรรคของกลอนสุภาพในเพลงที่มีการซ้ำคำ คือ เพลงช้างประสาธนา และเพลงกระบอก มีรูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง ดังนี้

เพลงช้างประสาธนา

รูปแบบ : 3 / 2 / (5) / 3

เพลงกระบอก

รูปแบบที่ 1 3 / 2 / (2) / 2

รูปแบบที่ 4 3 / 2 / (2) / 3

รูปแบบที่ 2 3 / 3 / (3) / 2

รูปแบบที่ 5 2 / 3 / 4

รูปแบบที่ 3 2 / 2 / (2) / 2

รูปแบบที่ 6 2 / 2 / 4

วรรคของกลอนสุภาพในเพลงที่มีการเพิ่มคำร้อง คำว่า “เอ๋ย” ทำยเพลง คือ เพลงเห่เชิดฉิ่ง มีรูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง ดังนี้

รูปแบบที่ 1 2 / 3 / 2

รูปแบบที่ 2 2 / 3 / 2 / (1)

รูปแบบที่ 3 2 / 1 / 3 / 3

รูปแบบที่ 4 3 / 2 / 3 / (1)

การแบ่งวรรคตอนของกลอนบทละคร

เพลงที่ใช้คำร้องตามลักษณะคำประพันธ์ประเภท กลอนบทละคร มีจำนวน 8 เพลง คำร้องภายใน 1 วรรคของกลอนบทละครมีจำนวนพยางค์น้อยที่สุดคือ 2 พยางค์ และมากที่สุด คือ 9 พยางค์ โดยมีรูปแบบของการแบ่งคำร้องดังนี้

วรรคของกลอนบทละคร ที่มีจำนวนพยางค์ 2 พยางค์ พบในคำร้องวรรคดับ ของเพลงกราวใน เท่านั้น

วรรคของกลอนบทละคร ที่มีจำนวนพยางค์ 4 พยางค์ แบ่งได้ (2) / 2 พบในคำร้องว่า “เมื่อนั้น” หรือ “บัดนั้น” โดยจะต้องเพิ่มคำว่า “เมื่อเอย” หรือ บัดเอย” เข้าไปข้างหน้า เพื่อให้คำร้องพอดีกับทำนองเพลง พบในเพลงร้องรื้อรำย, เพลงฝรั่งควง, เพลงตระนอน, เพลงแขกอะหวัง และเพลงแมลงวันทอง

วรรคของกลอนบทละคร ที่มีจำนวนพยางค์ 6 พยางค์ มีรูปแบบของการแบ่งคำร้องดังนี้

รูปแบบที่ 1 2 / 2 / 2

วรรคของกลอนบทละคร ที่มีจำนวนพยางค์ 7 พยางค์ มีรูปแบบของการแบ่งคำร้องดังนี้

รูปแบบที่ 1 3 / 2 / 2

รูปแบบที่ 3 2 / 3 / 2

รูปแบบที่ 2 2 / 2 / 3

รูปแบบที่ 4 5 / 2

วรรคของกลอนบทละคร ที่มีจำนวนพยางค์ 8 พยางค์ มีรูปแบบของการแบ่งคำร้องดังนี้

รูปแบบที่ 1 3 / 2 / 3

รูปแบบที่ 2 3 / 3 / 2

รูปแบบที่ 3 2 / 1 / 2 / 3

วรรคของกลอนบทละคร ที่มีจำนวนพยางค์ 9 พยางค์ มีรูปแบบของการแบ่งคำร้องดังนี้

รูปแบบที่ 1 4 / 3 / 2

รูปแบบที่ 2 2 / 2 / 2 / 3

รูปแบบที่ 3 4 / 2 / 3

วรรคของกลอนบทละครในเพลงที่มีการซ้ำคำ คือ ลิงโลด และลิงลาน มีรูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง ดังนี้

เพลงลิงโลด

รูปแบบที่ 1 (2) / 2

รูปแบบที่ 2 3 / (3)2 / (2) / 2(1)

รูปแบบที่ 3 5 / (2) / 3

รูปแบบที่ 4 2 / (2)2 / (2) / 4(1)

รูปแบบที่ 5 2 / 2 / (2)3

รูปแบบที่ 6 3 / (3)2 / (2) / 3(1)

รูปแบบที่ 7 4 / (2) / 3

รูปแบบที่ 8 3 / (3)3 / (3) / 2(1)

รูปแบบที่ 9 5 / (3) / 3

รูปแบบที่ 10 2 / (2) / 2 / (2) / 3(1)

เพลงลิงลาน

รูปแบบที่ 1 (2) / 2

รูปแบบที่ 2 4 / 3 / (3) / 2

รูปแบบที่ 3 3 / 2 / (2) / 3

รูปแบบที่ 4 2 / 2 / (2) / 3

รูปแบบที่ 5 4 / (2) / 3

รูปแบบที่ 6 2 / 3 / (3) / 3

รูปแบบที่ 7 1 / 3 / (3) / 3

รูปแบบที่ 8 3 / 3 / (3) 3

การแบ่งวรรคตอนของกาพย์ยานี 11

เพลงที่ใช้คำร้องตามลักษณะคำประพันธ์ประเภท กาพย์ยานี 11 มีจำนวน 2 เพลง ได้แก่ เพลงทะแยกลองโยน และเพลงกล่อมช้าง โดยมีรูปแบบของการแบ่งคำร้องดังนี้

รูปแบบที่ 1 (2) / 3

รูปแบบที่ 2 1 / 2 / 2 / 3

รูปแบบที่ 3 1 / 2 / 3

รูปแบบที่ 4 1 / 2 / 2 / 1

รูปแบบที่ 5 2 / 2 / 3

รูปแบบที่ 6 1 / 1 / 3

รูปแบบที่ 7 2 / 3

รูปแบบที่ 8 3 / 2 / 2

รูปแบบที่ 9 3 / 3

รูปแบบที่ 10 2 / 1 / 2

รูปแบบที่ 11 2 / 2

รูปแบบที่ 12 3 / 2 / 1

รูปแบบที่ 13 4 / 2 / 1

1.1.3 การใช้ถ้อยคำในการขับร้องประกอบการแสดง

การแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเพลง

จากการศึกษา พบรูปแบบอารมณ์ 7 รูปแบบ ได้แก่ อารมณ์ปกติ, อารมณ์โกรธ, อารมณ์อีกริซึม และแฉ่งฉั่น, อารมณ์กระหึ่มใจ, อารมณ์ชื่นชมยินดี, อารมณ์ปลื้มดีใจ และอารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ในภวังค์ สรุปได้ดังนี้

1. อารมณ์ปกติ พบในบทบาทผู้แสดงตัวยักษ์ มีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง คือ ใช้วิธีการเน้นคำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

2. อารมณ์โกรธ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ อารมณ์โกรธตามปกติ และอารมณ์โกรธแบบพิเศษ

2.1 อารมณ์โกรธตามปกติ พบในบทบาทของผู้แสดงตัว พระ ยักษ์ และลิง มีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้องเช่นเดียวกัน คือ กล่าวคำร้องให้มีความกระชับ เน้นคำ และกระแทกเสียงคำร้องให้หนักแน่น โดยเฉพาะตรงตำแหน่งคำที่แสดงอารมณ์

2.2 อารมณ์โกรธแบบพิเศษ คือ การแสดงมีการเคลื่อนไหวทั้งซ้ำ และเร็วอยู่ในเพลงเดียวกัน พบในเพลงร่ำร้าย โดยมีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง คือ ในช่วงทำนองร่ำ คือ บาทที่ 1 ค่อยกล่าวคำร้องให้ชัดเจน มั่นคง เพื่อให้เกิดภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า สง่างาม ในช่วงทำนองร้าย กล่าวคำร้องให้มีความกระชับ เน้นคำ และกระแทกเสียงคำร้อง โดยเฉพาะตรงตำแหน่งคำที่แสดงอารมณ์โกรธ เพื่อให้เกิดความรู้สึกโกรธ และแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

3. อารมณ์อีกริซึม และแฉ่งฉั่น พบในบทบาทของผู้แสดงตัว พระ นาง ยักษ์ และลิง มีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้องเช่นเดียวกัน คือ กล่าวคำร้องให้กระชับ เป็นไปตามทำนองและจังหวะของเพลง และตรึงเสียงของคำร้องให้ความเข้มของเสียง มีความสม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง เพื่อแสดงอารมณ์ความอีกริซึม และแฉ่งฉั่นให้เด่นชัด

4. อารมณ์กระหึ่มใจ พบในบทบาทผู้แสดงตัวพระ มีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง คือ ค่อยกล่าวคำร้องให้ชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า มั่นคง และแสดงถึงความมั่นใจ ในการพิชิตศัตรู

5. อารมณ์ชื่นชมยินดี พบในบทบาทผู้แสดงตัวพระ และยักษ์

5.1 ผู้แสดงตัวพระ มีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง คือ ค่อยกล่าวคำร้องอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า อ่อนช้อย และสง่างาม ตามบทบาทของผู้แสดงตัวพระ

5.2 ผู้แสดงตัวยักษ์ มีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง คือ กล่าวคำร้องให้มีระดับความเข้มของเสียงสม่ำเสมอ ตามทำนองเพลงและจังหวะเพลง เพื่อให้เกิดความเรียวร้อย สงเสริมลักษณะของความองอาจ สง่างาม ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

6. อารมณ์ปลาบปลื้มดีใจ พบในบทบาทผู้แสดงตัวพระ นาง และลิง มีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้องเช่นเดียวกัน คือ กล่าวคำร้องด้วยความเข้มของเสียงที่สม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง

7. อารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ในวังค์ พบในบทบาทผู้แสดงตัวพระ และลิง มีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้องเช่นเดียวกัน คือ ค่อยกล่าวคำร้องอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้าขณะที่ตกอยู่ในวังค์แห่งความลุ่มหลงนั้น

การแสดงออกโดยบรรยากาศการแสดง

จากการศึกษา พบบรรยากาศการแสดง 2 รูปแบบ ได้แก่ บรรยากาศการบรรยายความงาม และบรรยากาศความซุกมุ่นุ่นวาย โกลาหล สรุปได้ดังนี้

1. บรรยากาศการบรรยายความงาม มีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง คือ กล่าวคำร้องเพื่อแสดงให้เห็นภาพความงามขององค์ประกอบแต่ละอย่างทีละอย่างๆ เผยออกมา ได้เรียงกันไปอย่างช้า โดยค่อยกล่าวคำร้องตามทำนองและจังหวะเพลง เพื่อให้เกิดภาพความงดงาม อ่อนช้อย บนความเรียบง่าย และประณีต เป็นไปตามความหมายของคำร้องแต่ละคำ

2. บรรยากาศความซุกมุ่นุ่นวาย โกลาหล มีวิธีการใช้ถ้อยคำในการขับร้อง คือ กล่าวคำร้องให้กระชับ จับใจ ใช้วิธีการกระแทกเสียง และตึ้งเสียงของคำร้อง ให้มีความเข้มของเสียงสม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง เพื่อแสดงภาพความตื่นตระหนก วนวายโกลาหล

1.2 ศึกษาการเอื้อน

1.2.1 ประเภท และสัดส่วนวรรคตอนของการเอื้อน

1.2.1.1 เอื้อน ที่พบในการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ ฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักพพรหมาศ มี 2 ประเภท คือ เอื้อนดำเนินทำนอง และเอื้อนตกแต่งคำร้อง สรุปได้ดังนี้

เอื้อนดำเนินทำนอง ปรากฏตามกรอบ อักษร A จัดเป็นเอื้อนที่สามารถแบ่งวรรคตอนได้ โดยในแต่ละเพลงพบเอื้อนดำเนินทำนอง มากที่สุด 15 วรรค และน้อยที่สุดคือ ไม่มีเอื้อนดำเนินทำนอง

เอื้อนดำเนินทำนอง 15 วรรค พบ 1 เพลง ได้แก่ เพลงสรว้อยสน
เอื้อนดำเนินทำนอง 9 วรรค พบ 1 เพลง ได้แก่ เพลงลิงลาน
เอื้อนดำเนินทำนอง 8 วรรค พบ 4 เพลง ได้แก่ เพลงฝรั่งควง, เพลงตระนอน, เพลงชมตลาด และเพลงแมลงวันทอง

เอื้อนดำเนินทำนอง 6 วรรค พบ 1 เพลง ได้แก่ เพลงมอญรำดาบ
เอื้อนดำเนินทำนอง 5 วรรค พบ 1 เพลง ได้แก่ เพลงช้างประสานงา
เอื้อนดำเนินทำนอง 4 วรรค พบ 2 เพลง ได้แก่ เพลงกราวรำพม่า
และเพลงแขกบรเทศ

เอื้อนดำเนินทำนอง 3 วรรค พบ 2 เพลง ได้แก่ เพลงร้องรื้อร่าย
และเพลงแทยกลองโยน

เอื้อนดำเนินทำนอง 2 วรรค พบ 2 เพลง ได้แก่ เพลงกระบอก และเพลงเห่เชิดฉิ่ง

เอื้อนดำเนินทำนอง 1 วรรค พบ 2 เพลง ได้แก่ เพลงกราวใน และเพลงแขกอะหว้ง

ไม่มีเอื้อนดำเนินทำนอง 6 วรรค พบ 4 เพลง ได้แก่ เพลงกราวนอก, เพลงกล่อมช้าง, เพลงรำยรูด และเพลงลิงโลด

เอื้อนตกแต่งคำร้อง เอื้อนดำเนินทำนอง ปรากฏตามกรอบ อักษร A จัดเป็นเอื้อนที่สามารถแบ่งวรรคตอนได้ โดยในแต่ละเพลงพบเอื้อนดำเนินทำนอง มากที่สุด 15 วรรค และน้อยที่สุดคือ ไม่มีเอื้อนดำเนินทำนอง

1.2.1.2 เอื้อนตกแต่งคำร้อง ที่ปรากฏในการวิเคราะห์ ตามกรอบอักษร B ปรากฏอยู่ในทุกเพลงทั้งสิ้น 18 เพลง เนื่องจากเอื้อนประเภทนี้ได้ผนวกเข้าเป็นส่วนเดียวกับคำร้อง โดยจะพบมากในคำร้องที่เป็นเสียงวรรณยุกต์ เอก โท ตรี และจัตวา เนื่องจากคำในวรรณยุกต์ดังกล่าว ต่างมีวิธีการออก

เสียงเฉพาะตัว เมื่อต้องการให้คำร้องเป็นไปตามทำนองเพลง จึงต้องมีเอื้อนตกแต่งคำร้องเข้ามาประกอบ จึงจะสามารถทำให้คำร้องนั้นเป็นไปตามทำนองที่ต้องการได้ ส่วนคำร้องที่เป็นเสียงวรรณยุกต์สามัญ สามารถทำให้เป็นไปตามทำนองใดก็ได้อย่างอิสระ จึงไม่จำเป็นต้องมีเอื้อนตกแต่งคำร้องเข้ามาประกอบมากนัก ยกเว้นในกรณีที่เกิดเทคนิคในคำร้อง ส่วนอีก 2 เพลง ได้แก่ เพลงกรววนอก และเพลงร่ายรูด ไม่พบเอื้อนตกแต่งคำร้อง เป็นไปตามทำนองเพลงที่ไม่เอื้อนแก่การเอื้อน

สัดส่วนวรรคตอนของการเอื้อน จะปรากฏเฉพาะในเอื้อนดำเนินทำนองเท่านั้น เพราะเอื้อนดำเนินทำนอง คือเอื้อนที่มีความสัมพันธ์กับทำนองเพลง เป็นรูปแบบการแปรทำนองด้วยการขยับร้อง จึงเป็นกลุ่มทำนองที่แยกออกจากคำร้องชัดเจน และสามารถจัดกลุ่มได้ ส่วนเอื้อนตกแต่งคำร้อง เป็นเอื้อนที่มีเสียงสั้น และใช้ประกอบอยู่ในคำร้อง จึงจะจัดกลุ่มเข้าเป็นส่วนเดียวกับคำร้อง

1.2.2 การเอื้อนเพื่อประกอบการแสดง

จากการศึกษา พบว่า การแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเพลง และบรรยากาศการแสดง มีผลต่อวิธีการเอื้อน สรุปได้ดังนี้

การแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเพลง

จากการศึกษา พบรูปแบบอารมณ์ 7 รูปแบบ ได้แก่ อารมณ์ปกติ, อารมณ์โกรธ, อารมณ์อีกเขม และแข็งขัน, อารมณ์ระหิ่มีใจ, อารมณ์ชื่นชมยินดี, อารมณ์ปลอบปล้มดีใจ และอารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ในภวังค์ สรุปได้ดังนี้

1. อารมณ์ปกติ พบในบทบาทผู้แสดงตัวยักษ์ มีวิธีการเอื้อน คือ ใช้วิธีการเน้นเสียงเอื้อน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกห้าวหาญ องอาจ ตามบทบาทของผู้แสดงตัวยักษ์

2. อารมณ์โกรธ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ อารมณ์โกรธตามปกติ และอารมณ์โกรธแบบพิเศษ

2.1 อารมณ์โกรธตามปกติ พบในบทบาทของผู้แสดงตัว พระ และลิง มีวิธีการเอื้อน เช่นเดียวกัน คือ ออกเสียงเอื้อนอย่างกระชับ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

2.2 อารมณ์โกรธแบบพิเศษ คือ การแสดงมีการเคลื่อนไหวทั้งซ้ำ และเร็วอยู่ในเพลงเดียวกัน พบในเพลงร่ำร่าย โดยมีวิธีการเอื้อน คือ ในช่วงทำนองร่ำ คือ บทที่ 1 ค่อยออกเสียงเอื้อนอย่างช้าๆ ชัดถ้อยชัดคำ เสียงนิ่งและมั่นคง เพื่อให้เกิดภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า สง่างาม ในช่วงทำนองร่ำ ใช้วิธีการเอื้อนอย่างกระชับ ในบริเวณเอื้อนตกแต่งคำร้อง เพื่อแสดงภาพของความแข็งแรง เกรี้ยวกราด และดุร้าย

3. อารมณ์อีกเขม และแข็งขัน พบในบทบาทของผู้แสดงตัว พระ นาง และลิง มีวิธีการเอื้อน เช่นเดียวกัน คือ ออกเสียงเอื้อน ให้กระชับ ตามทำนองและจังหวะเพลง

4. อารมณ์กระหึ่มใจ พบในบทบาทผู้แสดงตัวพระ มีวิธีการอื่น คือ ค่อยออกเสียงอื่นให้ชัดเจน ใช้วิธีการเน้นเสียง และผ่อนหนัก-เบา เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า มั่นคง และแสดงถึงความมั่นใจ ในการที่จะพิชิตศัตรู

5. อารมณ์ชื่นชมยินดี พบในบทบาทผู้แสดงตัวพระ และยักษ์

5.1 ผู้แสดงตัวพระ มีวิธีการอื่น คือ ค่อยออกเสียงอื่นอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า และงดงาม ของผู้แสดงตัวพระ

5.2 ผู้แสดงตัวยักษ์ มีวิธีการอื่น คือ ออกเสียงอื่นให้มีระดับความเข้มของเสียงสม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง เพื่อให้เกิดความเรียวร้อย และส่งเสริมให้ลักษณะของความองอาจ เข้มแข็งของผู้แสดงตัวยักษ์ เด่นชัดยิ่งขึ้น

6. อารมณ์ปลื้มดีใจ พบในบทบาทผู้แสดงตัวพระ นาง และลิง มีวิธีการอื่น เช่นเดียวกัน คือ ร้องอื่นด้วยความเข้มเสียงที่สม่ำเสมอ ตามทำนองและจังหวะเพลง

7. อารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ในวังค์ พบในบทบาทผู้แสดงตัวพระ และลิง มีวิธีการอื่น เช่นเดียวกัน คือ ค่อยออกเสียงอื่นอย่างประณีต และชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า ขณะที่ตกอยู่ในวังค์ความลุ่มหลงของผู้แสดง

การแสดงออกโดยบรรยากาศการแสดง

จากการศึกษา พบบรรยากาศการแสดง 2 รูปแบบ ได้แก่ บรรยากาศการบรรยายความงาม และบรรยากาศความซุกมุนุ่นวาย โกลาหล สรุปได้ดังนี้

1. บรรยากาศการบรรยายความงาม มีวิธีการอื่น คือ ร้องอื่นตามทำนอง และจังหวะเพลงไปตามปกติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดภาพความงดงาม บนความเรียวร้อย สง่างาม เป็นไปตามความหมายของคำร้องแต่ละคำ

2. บรรยากาศความซุกมุนุ่นวาย โกลาหล ไม่มีการอื่น

1.3 ศึกษาจังหวะ

องค์ประกอบของจังหวะที่ใช้ในการขับร้อง ประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ ได้แก่ อัตราจังหวะ รูปแบบจังหวะฉิ่ง จังหวะหน้าทับ และเครื่องดนตรี ประกอบจังหวะ จากการศึกษา พบว่า

1.3.1 อัตราจังหวะ

อัตราจังหวะที่พบ มีทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 อัตราจังหวะชั้นเดียว มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงแขกอะหวัง

รูปแบบที่ 2 อัตราจังหวะสองชั้น มีจำนวน 15 เพลง เช่น เพลงมอญรำดาบ เพลงช้างประสานงา เพลงฝรั่งควง เป็นต้น

รูปแบบที่ 3 อัตราจังหวะฉิ่งตัด มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงชมตลาด

รูปแบบที่ 4 จังหวะสามัญ มีจำนวน 3 เพลง ได้แก่ เพลงร้องรื้อรำย เพลงกล่อมช้าง และเพลงเห่เชิดฉิ่ง

1.3.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

รูปแบบของจังหวะฉิ่งที่พบ มีทั้งหมด 7 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะชั้นเดียว มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงแขกอะหวังชั้นเดียว

รูปแบบที่ 2 ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะสองชั้น มีจำนวน 13 เพลง เช่น เพลงมอญรำดาบ เพลงช้างประสานงา เพลงฝรั่งควง เป็นต้น

รูปแบบที่ 3 ฉิ่ง บรรเลงด้วยเสียง ฉิ่ง – ฉับ ตามอัตราจังหวะของฉิ่งตัด มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงชมตลาด

รูปแบบที่ 4 ฉิ่ง บรรเลงเฉพาะเสียงฉิ่ง ตามอัตราจังหวะสองชั้น มีจำนวน 2 เพลง ได้แก่ เพลงกราวใน และเพลงกราวนอก

รูปแบบที่ 5 ฉิ่ง บรรเลงเฉพาะ เสียงฉิ่งตามอัตราจังหวะชั้นเดียว มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงเห่เชิดฉิ่ง

รูปแบบที่ 7 ฉิ่ง บรรเลงเฉพาะ เสียงฉิ่งไปเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงกล่อมช้าง

นอกจากนี้ยังพบเพลงที่ไม่บรรเลงฉิ่ง จำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงร้องรื้อรำย

1.3.3 จังหวะหน้าทับ

จากการศึกษา จังหวะหน้าทับที่พบ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่บรรเลง จังหวะหน้าทับ และกลุ่มที่ไม่บรรเลงจังหวะหน้าทับ

กลุ่มที่บรรเลงจังหวะหน้าทับ ได้แก่

หน้าทับที่ 1 หน้าทับสมีงทอง กลองแขก มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงมอญรำดาบ

หน้าทับที่ 2 หน้าทับปรบไก่ กลองแขก มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงช้างประสานงา

หน้าทับที่ 3 หน้าทับปรบไก่ ตะโพน มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลง สร้อยสน

หน้าทับที่ 4 หน้าทับกราวใน มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงกราวใน

หน้าทับที่ 5 หน้าทับกราวนอก มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงกราวนอก

หน้าทับที่ 6 หน้าทับตระสองชั้น มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงตระนอน

หน้าทับที่ 7 หน้าทับกราวรำ มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงกราวรำพม่า

หน้าทับที่ 8 หน้าทับลิงโลด มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงลิงโลด

หน้าทับที่ 9 หน้าทับทะแยกลองโยน เปิง กลองชนะ มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงทะแยกลองโยน

หน้าทับที่ 10 หน้าทับสตายขึ้นเดียว มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลงแขกอะหวั

หน้าทับที่ 11 หน้าทับสองไม้ ตะโพน มีจำนวน 5 เพลง ได้แก่ เพลง ฝรั่งควง เพลงกระบอก เพลงแมลงวันทอง เพลงลิงลาน และเพลงแขกบรเทศ

กลุ่มที่ไม่บรรเลงจังหวะหน้าทับ มี 5 เพลง ได้แก่ เพลงร้องรื้อรำย เพลง ชมตลาด เพลงกล่อมช้าง เพลงเห่เชิดฉิ่ง และเพลงรำยรูด

1.3.4 เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ

จากการศึกษา พบเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ดังนี้

1.1.3.4.1 ฉิ่ง ใช้บรรเลงประกอบจังหวะทุกเพลง ยกเว้น เพลงร้องรื้อรำย

1.1.3.4.2 กรับพวง ใช้บรรเลงประกอบจังหวะทุกเพลง

1.1.3.4.3 กลองแขก ใช้บรรเลงประกอบจังหวะในเพลง มอญรำดาบ เพลงช้างประสานงา และเพลงแขกอะหวั

1.1.3.4.4 ตะโพน ใช้บรรเลงประกอบจังหวะในเพลงกราวใน เพลงฝรั่งควง เพลงตระนอน เพลงกราวนอกเพลงกระบอก เพลงสร้อยสน เพลงแมลงวันทอง เพลงลิงโลด เพลงลิงลาน เพลงกราวรำพม่า และเพลงแขกบรเทศ

1.1.3.4.5 กลองทัด ใช้บรรเลงประกอบจังหวะในเพลงกราวใน เพลงตระนอน เพลงกราวนอก และ เพลงกราวรำพม่า

1.1.3.4.6 เปิง ใช้บรรเลงประกอบจังหวะในเพลงทะเลแยกกลองโยน

1.1.3.4.7 กลองชนะ ใช้บรรเลงประกอบจังหวะในเพลงทะเลแยกกลองโยน

1.3.5 แนวการขับร้องประกอบการแสดง

จากการศึกษา พบว่า แนวการขับร้องในเพลงประกอบการแสดงเชลิม พระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์พรหมาศ มี 4 รูปแบบ คือ ค่อนข้างเร็ว ปานกลาง ค่อนข้างช้า และช้า สรุปได้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ค่อนข้างเร็ว พบในเพลงที่มีการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ได้แก่ อารมณ์ฮึกเหิมและแข็งขัน และอารมณ์โกรธ และเพลงที่มีการแสดงออกโดยบรรยากาศการแสดง ได้แก่ ความซุกมุนวุ่นวาย โกลาหล

รูปแบบที่ 2 ปานกลาง พบในเพลงที่มีการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ได้แก่ อารมณ์ปกติ และอารมณ์ปลาบปลื้มดีใจ

รูปแบบที่ 3 ค่อนข้างช้า พบในเพลงที่มีการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ได้แก่ อารมณ์ชื่นชมยินดี และกระหึ่มใจ และเพลงที่มีการแสดงออกโดยบรรยากาศการแสดง ได้แก่ การบรรยายความงาม

รูปแบบที่ 4 ช้า พบในเพลงที่มีการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ได้แก่ อารมณ์กระหึ่มใจ และอารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ในวังค์

1.4 การหายใจ

การหายใจ เพื่อการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมมาศ จากการศึกษาพบลักษณะของการหายใจ สามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1.4.1 การหายใจตามปกติ คือ ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด มีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง พบในเพลงทุกเพลง

1.4.2 การหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.4.2.1 ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด ใช้ช่วงลมหายใจ 1 ช่วง เพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความกระชั้นชิดตรงบริเวณรอยต่อของวรรคเพลง ปรากฏในเพลงเพลงกราวใน เพลงฝรั่งควง เพลงทะแยกลองโยน เพลงกราวรำพม่า และเพลงแขกบรเทศ

1.4.2.2 ในโน้ตเพลง 1 บรรทัด มีช่วงลมหายใจมากกว่า 2 ช่วง เพื่อต้องการสร้างอารมณ์เป็นพิเศษในส่วนของคำร้อง เมื่อจะร้องคำร้อง ก็จะต้องหายใจเข้าก่อน จึงร้อง โดยที่อาจจะยังไม่สิ้นสุดลมหายใจจากช่วงลมหายใจเดิม ปรากฏในเพลง มอญรำดาบ และช้างประสาธนา

1.4.3 การหายใจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระบบโน้ตเพลงไทย แต่จะยึดความต่อเนื่องของทำนอง และคำร้องเป็นสำคัญ เนื่องจากการขับร้องอิสระ คล้ายกับการลอยจังหวะ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของจังหวะหน้าทับ ปรากฏใน เพลงร่ำรำ, กล่อมช้าง และเห่เชิดจิ้ง

1.5 เทคนิคการขับร้อง

1.5.1 เทคนิคการขับร้องพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เทคนิคเดี่ยว และเทคนิคต่อเนื่อง โดยเทคนิคเดี่ยวมีทั้งหมด 6 เทคนิค ได้แก่ ครั่น, กระทบ, เอื้อนสามเสียง, ชูดเอื้อน “ฮื้อเง้อ-เออ”, เสียงนาสิก และสะบัดเสียง เทคนิคต่อเนื่อง ได้แก่ ครั่นติดเสียงนาสิก, กระทบติดเอื้อนสามเสียง, กระทบติดเสียงนาสิก, เอื้อนสามเสียงติดกระทบ และเสียงนาสิกติดกระทบ โดยเทคนิคดังกล่าว จะปรากฏอยู่ทั้งในคำร้อง และการเอื้อน

1.5.1.1 เทคนิคในคำร้อง จากการศึกษา พบว่ามีการใช้เทคนิคใน 2 กลุ่ม คือ

1.5.1.1.1 เทคนิคเดี่ยว ได้แก่ กระทบ, เอื้อนสามเสียง และเสียงนาสิก

1.5.1.1.2 เทคนิคต่อเนื่อง ได้แก่ กระทบติดเสียงนาสิก, เสียงนาสิกติดกระทบ และกระทบติดเอื้อนสามเสียง

1.5.1.2 เทคนิคในการเอื้อน จากการศึกษ พบว่ามีการใช้เทคนิคใน 2 กลุ่ม คือ

1.5.1.2.1 เทคนิคเดี่ยว ได้แก่ ครั่น, กระทบ, เอื้อนสามเสียง, ชูด เอื้อน “ฮือเงอ-เออ”, เสียงนาสิก และสับัดเสียง

1.5.1.2.2 เทคนิคต่อเนื่อง ได้แก่ ครั่นติดเสียงนาสิก, กระทบติด เอื้อนสามเสียง, กระทบติดเสียงนาสิก, เอื้อนสามเสียงติดกระทบ และเสียงนาสิกติดกระทบ

1.5.2 เทคนิคการขับร้องประกอบการแสดง ประกอบด้วย

1.5.2.1 ระดับความเข้มของเสียงที่ใช้ขับร้อง แบ่งเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1.5.2.1.1 ดัง พบในเพลงที่มีอารมณ์โกรธ

1.5.2.1.2 ค่อนข้างดัง พบในเพลงที่มีอารมณ์ปกติ อารมณ์ฮึกเหิม และแข็งขัน อารมณ์ปลื้มดีใจ และเพลงที่มีบรรยากาศของความสนุกสนานวุ่นวาย

1.5.2.1.3 ปานกลาง พบในเพลงที่มีอารมณ์ชื่นชมยินดี อารมณ์ กระหยิ่มใจ อารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ในภวังค์ และเพลงที่มีบรรยากาศการบรรยายความงาม

1.5.2.2 แนวการขับร้อง แบ่งเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

1.5.2.2.1 ค่อนข้างเร็ว พบในเพลงที่มีอารมณ์โกรธ อารมณ์ฮึกเหิม และแข็งขัน และเพลงที่มีบรรยากาศของความสนุกสนานวุ่นวาย

1.5.2.2.2 ปานกลาง พบในเพลงที่มีอารมณ์ปกติ และอารมณ์ปลื้มดีใจ

1.5.2.2.3 ค่อนข้างช้า พบในเพลงที่มีอารมณ์ชื่นชมยินดี อารมณ์ กระหยิ่มใจ และเพลงที่มีบรรยากาศการบรรยายความงาม

1.5.2.2.4 ช้า พบในเพลงที่มีอารมณ์กระหยิ่มใจ และอารมณ์ลุ่มหลง ตกอยู่ในภวังค์

นอกจากนี้ยังพบลักษณะแนวการขับร้องแบบผสม คือ ช้า และ ค่อนข้างเร็ว อยู่ในเพลงเดียวกัน ได้แก่ เพลงร้องรื้อรำย

1.5.2.3 การใช้ถ้อยคำในการขับร้อง พบว่ามีวิธีการใช้ถ้อยคำ เพื่อแสดงออก ถึงอารมณ์ของเพลงต่างๆ ประกอบด้วย 7 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์ปกติ, อารมณ์โกรธ, อารมณ์ฮึกเหิม และ แข็งขัน, อารมณ์กระหยิ่มใจ, อารมณ์ชื่นชมยินดี, อารมณ์ปลื้มดีใจ และอารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ใน ภวังค์

1.5.2.4 การเอื้อน พบว่ามีวิธีการเอื้อน เพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ของเพลง ต่างๆ ประกอบด้วย 7 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์ปกติ, อารมณ์โกรธ, อารมณ์ฮึกเหิม และแข็งขัน, อารมณ์ กระหยิ่มใจ, อารมณ์ชื่นชมยินดี, อารมณ์ปลื้มดีใจ และอารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ในภวังค์

1.5.2.5 การหายใจ พบลักษณะการหายใจ 2 ลักษณะ คือ หายใจตามปกติ คือ โน้ตเพลง 1 บรรทัด มีช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ซึ่งตรงกับจำนวนของวรรคเพลง พบในเพลงทุกเพลง และการหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ คือ เพื่อเพื่อให้ทำนองเพลงเกิดความต่อเนื่อง และเพื่อต้องการสร้างอารมณ์เป็นพิเศษในตำแหน่งที่ต้องการ นอกจากนี้ยังมีการหายใจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระบบโน้ตเพลงไทย ซึ่งจะใช้ในช่องทำนองของการขับร้องอิสระ คล้ายกับการลอยจังหวะ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของจังหวะหน้าทับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ของโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จากโขนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 80 พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา ซึ่งจะศึกษาในเรื่อง การขึ้นเพลง การส่งร้อง การสวมร้อง การเค้ลา การร้องลาลอง การรับร้อง และการจบเพลง

การแสดงในการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ สามารถแบ่ง ลำดับขั้นตอนได้ 31 ขั้นตอน ดังนี้

ลำดับที่ 1	เพลงวา	ลำดับที่ 13	เพลงบาทสกุณี	ลำดับที่ 25	เพลงลิงลาน
ลำดับที่ 2	บทพากย์	ลำดับที่ 14	เพลงกราวนอก	ลำดับที่ 26	เพลงโอดแหบ
ลำดับที่ 3	บทเจรจา	ลำดับที่ 15	เพลงทะแย	ลำดับที่ 27	เพลงกราวรำพม่า
ลำดับที่ 4	เพลงกราวใน	กลองโยน		ลำดับที่ 28	เพลงเชิด
ลำดับที่ 5	เพลงเชิด	ลำดับที่ 16	เพลงเชิด	ลำดับที่ 29	เพลงทยอย
ลำดับที่ 6	เพลงมอญรำดาบ	ลำดับที่ 17	เพลงกระบอก	ลำดับที่ 30	พากย์ไ้
ลำดับที่ 7	ร้องรื้อรำย	ลำดับที่ 18	เพลงแขกอะหวัง	ลำดับที่ 31	เพลงโอดใหญ่
ลำดับที่ 8	เพลงพราหมณ์ออก	ลำดับที่ 19	เพลงส่วยสน	ลำดับที่ 32	บทเจรจา
ลำดับที่ 9	เพลงช้างประสานงา	ลำดับที่ 20	เพลงกล่อมช้าง	ลำดับที่ 33	เพลงเชิด
ลำดับที่ 10	เพลงฝรั่งควง	ลำดับที่ 21	เพลงแมลงวันทอง	ลำดับที่ 34	เพลงแขกบรเทศ และเพลงรำ
ลำดับที่ 11	เพลงตระนอน	ลำดับที่ 22	เพลงเห่เชิดฉิ่ง	ลำดับที่ 35	เพลงเชิด
ลำดับที่ 12	เพลงชมตลาด	ลำดับที่ 23	เพลงรำยรูด		
		ลำดับที่ 24	เพลงลิงโลด		

การดำเนินการแสดง ในแต่ละขั้นตอน จะประกอบด้วยวิธีการต่างๆ ตามที่ได้ศึกษา คือ การขึ้นเพลง การส่งร้อง การสวมร้อง การเค้ลา การร้องลาลอง การรับร้อง และการจบเพลง สามารถสรุปได้ดังนี้

การขึ้นเพลง พบว่ามีการขึ้นเพลง 3 ลักษณะ คือ

1. ดนตรีขึ้นเพลง พบในลำดับขั้นตอน 21 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 14 เพลงกราวนอก, ลำดับที่ 15 เพลงทะแยกลองโยน, ลำดับที่ 16 เพลงเชิด, ลำดับที่ 18 เพลงแขกอะหวัง, ลำดับที่ 22 เพลงเห่เชิดฉิ่ง, ลำดับที่ 24 เพลงลิงโลด, ลำดับที่ 25 เพลงลิงลาน, ลำดับที่ 26 เพลงโอดแหบ, ลำดับที่

28 เพลงเชิด, ลำดับที่ 29 เพลงทยอย, ลำดับที่ 31 เพลงโอดใหญ่, ลำดับที่ 33 เพลงเชิด และลำดับที่ 35 เพลงเชิด

2. ขับร้องขึ้นเพลง พบในลำดับขั้นตอน 6 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 7 ร้องรื้อร้าย, ลำดับที่ 9 เพลงช้างประสาธนา, ลำดับที่ 12 เพลงชมตลาด, ลำดับที่ 17 เพลงกระบอก, ลำดับที่ 20 เพลงกล่อมช้าง และลำดับที่ 23 เพลงร่ายรูด

3. ดนตรี และขับร้องขึ้นเพลงพร้อมกัน พบในลำดับขั้นตอน 4 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 19 เพลงสร้อยสน, ลำดับที่ 21 เพลงแมลงวันทอง, ลำดับที่ 27 เพลงกราวรำพม่า และลำดับที่ 34 เพลงแขกประเทศ และเพลงรำ

นอกจากนี้ ยังมีลักษณะของการขึ้นบทพากย์ และบทเจรจา โดยการขึ้นทั้ง 2 ลักษณะนี้เป็นหน้าที่ของนักพากย์

การส่งร้อง แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1. ดนตรีบรรเลงทำนองนำ สามารถ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 ดนตรีส่งร้องเป็นทำนองนำ 8 ห้องเพลง พบในลำดับขั้นตอน 1 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 6 เพลงมอญรำดาบ

1.2 ดนตรีส่งร้องเป็นทำนองนำ 4 ห้องเพลง พบในลำดับขั้นตอน 3 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 4 เพลงกราวใน, ลำดับที่ 14 เพลงกราวนอก และลำดับที่ 15 เพลงทะแยกลองโยน

1.3 ดนตรีส่งร้องเป็นทำนองนำ 2 ห้องเพลง พบในลำดับขั้นตอน 5 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 10 เพลงฝรั่งควง, ลำดับที่ 11 เพลงตระนอน, ลำดับที่ 18 เพลงแขกอะหวัง, ลำดับที่ 24 เพลงสิงโต และลำดับที่ 25 เพลงสิงลาน

2. ดนตรี ส่งร้องโดยบรรเลงคลอไปกับการขับร้อง พบในลำดับขั้นตอน 2 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 21 เพลงแมลงวันทอง และลำดับที่ 34 เพลงแขกประเทศ และเพลงรำ

นอกจากนี้ยังพบเพลงที่ไม่มีการส่งร้อง จำนวน 24 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 เพลงวา, ลำดับที่ 2 บทพากย์, ลำดับที่ 3 บทเจรจา, ลำดับที่ 5 เพลงเชิด, ลำดับที่ 7 ร้องรื้อร้าย, ลำดับที่ 8 เพลงพราหมณ์ออก, ลำดับที่ 9 เพลงช้างประสาธนา, ลำดับที่ 12 เพลงชมตลาด, ลำดับที่ 13 เพลงบาทสกุณี, ลำดับที่ 16 เพลงเชิด, ลำดับที่ 17 เพลงกระบอก, ลำดับที่ 19 เพลงสร้อยสน, ลำดับที่ 20 เพลงกล่อมช้าง, ลำดับที่ 22 เพลงเห่เชิดจิ้ง, ลำดับที่ 23 เพลงร่ายรูด, ลำดับที่ 26 เพลงโอดแหบ, ลำดับที่ 27 เพลงกราวรำพม่า, ลำดับที่ 28 เพลงเชิด, ลำดับที่ 29 เพลงทยอย, ลำดับที่ 30 พากย์ไ้อ้, ลำดับที่ 31 เพลงโอดใหญ่, ลำดับที่ 32 บทเจรจา, ลำดับที่ 33 เพลงเชิด และลำดับที่ 35 เพลงเชิด

การสวมร้อง แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1. ดนตรีสวมร้อง แบ่งเป็น 6 ลักษณะ คือ

1.1. ดนตรีสวมร้อง 1 ห้องเพลง พบในลำดับขั้นตอน 1 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 20 เพลงกล่อมช้าง

1.2 ดนตรีสวมร้อง 2 ห้องเพลง พบในลำดับขั้นตอน 1 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 14 เพลงกราวนอก

1.3 ดนตรีสวมร้อง 4 ห้องเพลง พบในลำดับขั้นตอน 7 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 17 เพลงกระบอก, ลำดับที่ 34 เพลงแขกบรเทศ และเพลงรว, ลำดับที่ 10 เพลงฝรั่งควง, ลำดับที่ 18 เพลงแขกอะหวัง, ลำดับที่ 24 เพลงลิงโลดลำดับที่ 25 เพลงลิงลาน และลำดับที่ 4 เพลงกราวใน

1.4 ดนตรีสวมร้อง 8 ห้องเพลง พบในลำดับขั้นตอน 2 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 9 เพลงช้างประสานงา และลำดับที่ 6 เพลงมอญรำดาบ

1.5 ดนตรีสวมร้องด้วยเพลงอื่น 4 ห้องเพลง พบในลำดับขั้นตอน 1 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 23 เพลงร่ายรูด

1.6 ดนตรีสวมร้องแบบฉิ่งตัด 5 ห้องเพลง พบในลำดับขั้นตอน 1 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 12 เพลงชมตลาด

2. ดนตรีไม่สวมร้อง พบในลำดับขั้นตอน 22 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 เพลงวา, ลำดับที่ 2 บทพากย์, ลำดับที่ 3 บทเจรจา, ลำดับที่ 5 เพลงเชิด, ลำดับที่ 7 ร้องรื้อร่าย, ลำดับที่ 8 เพลงพราหมณ์ออก, ลำดับที่ 13 เพลงบาทสกุณี, ลำดับที่ 16 เพลงเชิด, ลำดับที่ 19 เพลงสร้อยสน, ลำดับที่ 22 เพลงเห่เชิดฉิ่ง, ลำดับที่ 26 เพลงโอดแหบ, ลำดับที่ 27 เพลงกราวรำพม่า, ลำดับที่ 28 เพลงเชิด, ลำดับที่ 29 เพลงทยอย, ลำดับที่ 30 พากย์ไอ้, ลำดับที่ 31 เพลงโอดใหญ่, ลำดับที่ 32 บทเจรจา, ลำดับที่ 33 เพลงเชิด, ลำดับที่ 35 เพลงเชิด, ลำดับที่ 21 เพลงแมลงวันทอง, ลำดับที่ 11 เพลงตระนอน และลำดับที่ 15 เพลงทะแยกลองโยน

การเคล้า พบว่าลำดับขั้นตอนที่ใช้วิธีการเคล้ามี 4 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 11 เพลงตระนอน, ลำดับที่ 15 เพลงทะแยกลองโยน, ลำดับที่ 19 เพลงสร้อยสน และลำดับที่ 27 เพลงกราวรำพม่า

ส่วนลำดับขั้นตอนอื่นๆ นอกจากนี้ ไม่มีการเคล้า

การร้องลำลอง พบว่าลำดับขั้นตอนที่ใช้วิธีการร้องลำลองมี 1 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 22 เพลงเห่เชิดฉิ่ง ส่วนลำดับขั้นตอนอื่นๆ นอกจากนี้ ไม่มีการร้องลำลอง

การรับร้อง แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1. คนตรีรับร้อง แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1.1 คนตรีรับร้องทุกเที่ยวของการขับร้อง พบในลำดับขั้นตอน 8 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 6 เพลงมอญรำดาบ, ลำดับที่ 9 เพลงช้างประสานงา, ลำดับที่ 10 เพลงฝรั่งควง, ลำดับที่ 12 เพลงชมตลาด, ลำดับที่ 17 เพลงกระบอก, ลำดับที่ 18 เพลงแขกอะหวัง, ลำดับที่ 20 เพลงกล่อมช้าง และลำดับที่ 27 เพลงกราวรำพม่า

1.2 คนตรีรับร้องทุกๆ 2 เที่ยวของการขับร้อง พบในลำดับขั้นตอน 1 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 24 เพลงสิงโลด

1.3 คนตรีรับร้องในตัว พบในลำดับขั้นตอน 2 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 14 เพลงกราวนอก และลำดับที่ 4 เพลงกราวใน

1.4 คนตรีรับร้องด้วยเพลงอื่น พบในลำดับขั้นตอน 1 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 23 เพลงรำยรุด

2. คนตรีไม่รับร้อง พบในลำดับขั้นตอน 22 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 เพลงวา, ลำดับที่ 2 บทพากย์, ลำดับที่ 3 บทเจรจา, ลำดับที่ 5 เพลงเชิด, ลำดับที่ 7 ร้องรื้อรำย, ลำดับที่ 8 เพลงพราหมณ์ออก, ลำดับที่ 11 เพลงตระนอน, ลำดับที่ 13 เพลงบาทสกุณี, ลำดับที่ 15 เพลงทะแยกลองโยน, ลำดับที่ 16 เพลงเชิด, ลำดับที่ 19 เพลงสร้อยสน, ลำดับที่ 21 เพลงแมลงวันทอง, ลำดับที่ 22 เพลงเห่เชิดฉิ่ง, ลำดับที่ 25 เพลงสิงลาน, ลำดับที่ 26 เพลงโอดแหบ, ลำดับที่ 28 เพลงเชิด, ลำดับที่ 29 เพลงทยอย, ลำดับที่ 31 เพลงโอดใหญ่, ลำดับที่ 32 บทเจรจา, ลำดับที่ 33 เพลงเชิด, ลำดับที่ 34 เพลงแขกบรเทศ และเพลงร่ำ และลำดับที่ 35 เพลงเชิด,

นอกจากนี้ ยังมีวิธีการที่คนตรีบรรเลงรับ การพากย์ คือ พบในลำดับขั้นตอนที่ 30 พากย์ไ้

การจบเพลง แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1. การขับร้องจบเพลง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 ขับร้อง และคนตรี จบเพลงพร้อมกัน พบในลำดับขั้นตอน 1 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 25 เพลงสิงลาน

1.2 ขับร้องทอดจังหวะลงจบ พบในลำดับขั้นตอน 2 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 7 ร้องรื้อรำย ลำดับที่ 21 เพลงแมลงวันทอง

2. คนตรีบรรเลงจบเพลง แบ่งออกเป็น 7 ลักษณะ คือ

2.1 คนตรีจบด้วยเพลงร่ำ พบในลำดับขั้นตอน 4 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 8 เพลงพราหมณ์ออก ลำดับที่ 11 เพลงตระนอน ลำดับที่ 13 เพลงบาทสกุณี ลำดับที่ 34 เพลงแขกบรเทศ และ เพลงร่ำ

2.2 คนตรีจับด้วยเพลงเร็ว และเพลงลา พบในลำดับขั้นตอน 1 ลำดับ ได้แก่ลำดับที่ 19 เพลงสร้อยสน

2.3 คนตรีจับแบบขาดไม่ทอดจังหวะ พบในลำดับขั้นตอน 1 ลำดับ ได้แก่ลำดับที่ 6 เพลงมอญรำดาบ

2.4 คนตรีจับเพลงด้วยอัตราเร็วเดิมในเพลง พบในลำดับขั้นตอน 4 ลำดับ ได้แก่ลำดับที่ 9 เพลงช้างประสานงาลำดับที่ 15 เพลงทะแยกลองโยน ลำดับที่ 20 เพลงกล่อมช้าง ลำดับที่ 27 เพลงกราวรำพม่า

2.5 คนตรีจับเพลงแบบขาดไม่ทอดจังหวะ พบในลำดับขั้นตอน 3 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 4 เพลงกราวในลำดับที่ 22 เพลงเห่เชิดจิ้ง ลำดับที่ 28 เพลงเชิด

2.6 คนตรีทอดจังหวะลงจับ พบในลำดับขั้นตอน 8 ลำดับ ได้แก่ลำดับที่ 1 เพลงวาลำดับที่ 10 เพลงฝรั่งควงลำดับที่ 12 เพลงชมตลาดลำดับที่ 14 เพลงกราวนอกลำดับที่ 18 เพลงแขกอะหวังลำดับที่ 26 เพลงโอดแหบลำดับที่ 29 เพลงทยอยลำดับที่ 31 เพลงโอดใหญ่

2.7 คนตรีถอนจังหวะลงเล็กน้อยแล้วขึ้นเพลงต่อไป พบในลำดับขั้นตอน 7 ลำดับ ได้แก่ลำดับที่ 5 เพลงเชิดลำดับที่ 16 เพลงเชิด ลำดับที่ 17 เพลงกระบอกลำดับที่ 23 เพลงร่ายรูดลำดับที่ 24 เพลงลิงโลดลำดับที่ 33 เพลงเชิดลำดับที่ 35 เพลงเชิด

นอกจากนี้ ยังมีลักษณะของการจับบทพากย์ และบทเจรจา โดยการจับทั้ง 2 ลักษณะนี้เป็นหน้าที่ของนักพากย์

อภิปรายผล

การแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ ประกอบด้วยงานศิลปะหลายแขนง เช่น วรรณศิลป์ ทัศนศิลป์ วิจิตรศิลป์ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และคีตศิลป์ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญ โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ มุ่งให้การแสดงถึงจุดสูงสุด โดยสามารถสื่ออารมณ์ของเรื่องราวที่ทำการแสดงได้อย่างสมจริง จากการศึกษาเฉพาะเรื่องของ คีตศิลป์ หรือ การขับร้อง ประกอบการแสดง ในการแสดงชุดนี้ พบว่า องค์ประกอบของการขับร้อง ได้แก่ คำร้อง การเอื้อน การหายใจ จังหวะ และเทคนิคการขับร้อง สามารถสร้างอารมณ์ให้กับการแสดง สนับสนุนให้องค์ประกอบอื่นๆ ของการแสดงโดดเด่น และทำหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ เจริญใจ สุนทรวาทีน (2538:150 - 155) ได้กล่าวว่า จุดสูงสุดของเพลงไทย หรือเพลงคลาสสิกชาติอื่นๆ ก็อยู่ที่ความไพเราะ ความงาม ความเข้าถึงอารมณ์ การสร้างอารมณ์จึงเป็นข้อที่สำคัญมาก โดยต้องอาศัยวิธีการต่างๆ เช่น การเน้นคำ เน้นเอื้อน การเว้น การลักจังหวะ การปล่อยเสียงแท้ เสียงอาศัย การประทับประคองควบคุมเสียง ผ่อนเสียง ฯลฯ ให้เหมาะให้ควร การจะทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ตามที่เรากำลังต้องการได้นั้น จะต้องพิจารณา และฝึกจำให้ได้ว่าในแต่ละที่แต่ละแห่งจะใช้วิธีการอะไรบ้าง

ส่วนความสัมพันธ์ของการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี ในขั้นตอนต่างๆ พบว่ามีความละเอียด และซับซ้อนมาก โดยมีลำดับขั้นตอนเป็นจำนวนมาก และในแต่ละขั้นตอนยังมีวิธีการบรรเลงดนตรี และขับร้องที่ละเอียดอ่อน สลับซับซ้อนลึกลงไปอีก ซึ่งจะต้องใช้วิธีการเหล่านี้ให้สอดคล้อง และสัมพันธ์กับการแสดง โดยที่นักดนตรี นักร้อง และนักแสดงจะต้องพึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นวิธีการตามลำดับขั้นตอนของการแสดงจึงมีผลต่อการดำเนินเรื่อง โดยมีเป้าหมายให้เกิดความต่อเนื่อง สละสลวยงดงาม และเข้าถึงอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ใน คณพล จันทน์หอม (2539 : 61) ได้กล่าวว่า การขับร้องร่วมกับการแสดง คือ การขับร้องร่วมกับการบรรเลงดนตรี และการแสดง ความสนใจของผู้ชมอยู่ที่การแสดง นักร้องจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการร้อง รวมทั้งแบ่งถ้อยคำของบทร้องที่เกี่ยวข้องกับการแสดงได้เป็นอย่างดี และต้องมีความแม่นยำในทำนองเพลงต่างๆ มีปฏิภาณไหวพริบ และสามารถใส่อารมณ์เข้าไปในบทเพลงเพื่อให้เข้าถึงรสของการแสดงนั้นๆ ได้

ผลของการศึกษาการขับร้องประกอบการแสดง โขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ จึงเป็นคำตอบที่ชัดเจน สำหรับคำถามการวิจัยที่ว่า โขนเฉลิมพระเกียรติฯ ชุดนี้ มีวิธีการขับร้องเพลงเพื่อประกอบการแสดงอย่างไร จึงช่วยปรุงแต่งให้การแสดงมีความยิ่งใหญ่ งดงาม และวิจิตรตระการตา สมกับเป็นเอกลักษณ์อันล้ำค่าของชาติ ได้เป็นอย่างดีที่สุด ทั้งยังเป็นหลักฐานเชิงวิชาการ โดยมีโน้ตเพลงทางร้อง ที่ประกอบด้วยการอธิบายวิธีการ และโครงสร้างของการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ ชุดนี้ไว้เพื่อการศึกษา และเพื่อการอนุรักษ์สืบไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการศึกษาและข้อเสนอแนะใน การทำวิจัยเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

จากการศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ ทำให้ทราบ วิธีการขับร้องประกอบการแสดง โดยมีองค์ประกอบ คือ คำร้อง การเอื้อน จังหวะ การหายใจ และเทคนิคการขับร้อง และทราบขั้นตอนการแสดง ที่มีความสัมพันธ์กับการขับร้อง และบรรเลงดนตรี โดยมีองค์ประกอบคือ การขึ้นเพลง การส่งร้อง การสวมร้อง การเคล้า การร้องลำลอง การรับร้อง และการจบเพลง ซึ่งผลของการศึกษาสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการขับร้องประกอบการแสดง และเรียนรู้ลำดับขั้นตอนของการแสดงโขนเรื่องอื่นๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

การศึกษาของผู้วิจัย เป็นการศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดง และศึกษาขั้นตอนการแสดงที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง และการบรรเลงดนตรี เฉพาะในโซนเฉลิมพระเกียรติฯ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์พรหมาศ เท่านั้น ยังมีการแสดงโซนเฉลิมพระเกียรติฯ อีกหลายเรื่อง ที่ควรจะทำการศึกษาวิจัยต่อไป เช่น

- การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโซนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์พรหมาศ
- การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโซนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน นางลอย
- การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโซนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน โมหศักดิ์
- การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโซนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน จอห์น
- การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโซนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน นาคบาศ

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2540). (ม.ม.ป.) **“เทคนิคการขับร้องเพลงไทย”**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา
- คณพล จันทน์หอม. (2539). **การขับร้องเพลงไทย**. โอเดียนสโตร์.
- เจตชรินทร์ จิรสันติธรรม. (2553). **“ทฤษฎีการขับร้องเพลงไทย”**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮาส์.
- เจริญใจ สุนทรวาทิน. (2530). **ข้าพเจ้าภูมิใจที่เกิดเป็นนักดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- เจริญใจ สุนทรวาทิน. (2538). **สายเสนาะ ที่ระลึก งานฉลองอายุ 80 ปี อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน**. กรุงเทพฯ : ธนาคารกสิกรไทยสนับสนุนการพิมพ์
- ชิโนรส ทรงดาวเรือง. (2546). **ศึกษาการขับร้องเพลงไทยประเภทเพลงทยอย ทางครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต**. ปรินิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชิน ศิลปบรรเลง และลิลิต จินดาวัฒน์. (2521). **ดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ณรงค์ชัย ปิฎกธัตต์. (2542). **สารานุกรมเพลงไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- ท้วม ประสิทธิ์กุล. (2535). **หนังสือที่ระลึกงานศพ นางท้วม ประสิทธิ์กุล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อัมรินทร์
- ธนิต อยู่โพธิ์. (2539). **โขม**. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของครูสภา.
- ธนิต อยู่โพธิ์. (2531). **ศิลปะละครรำ หรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร
- นภา แสงจิต. (2529). **วิธีการปรับปรุงแนวทางร้องของพระยาเสนาะดุริยางค์(แช่ม สุนทรวาทิน)**. ปรินิพนธ์ ศป.บ. ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปรินิพนธ์.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2525). **ประวัติการดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2529). **ดนตรีวิจิตร**. กรุงเทพฯ : สยามสมัย จำกัด.
- มนตรี ตราโมท. (2538). **ฟังและเข้าใจเพลงไทย**. กรุงเทพฯ : ไทยเกษม.
- มานพ วิสุทธิแพทย์. (2533). **ดนตรีไทยวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- มูลนิธิศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ. (2552). **รวมเกียรติคุณศิลปิน**. (สุจิตต์). กรุงเทพฯ : มูลนิธิศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย “ภาคประวัตินักดนตรีและนักร้อง”**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย “ภาคประวัติและบทร้องเพลงไทย”**.

กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอุดรการพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

รุจี ศรีสมบัติ. (2543). **การศึกษาทางร้องเพลงชุด เสภาของครูศิริ วิชเวช**. ปรินิพนธ์ ศป.ม.

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เรณู โกสินานนท์. (2516). **การดูโขน**. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช สำราญราษฎร์.

สมพงษ์ กาญจนผลิน. (2539). **ทักษะการขับร้อง : เพลงไทย เพลงร่ำ และเพลงประกอบการฟ้อนรำ**. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี่.

สมพร เฉลียวศิลป์. (2547). **การศึกษาวิธีการขับร้อง เพลงในต้นฉบับของอาจารย์เจริญใจ**

สุนทรวาทิน. ปรินิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2541). **รายงานการ**

สัมมนาทางวิชาการ เรื่องการพัฒนามาตรฐานดนตรีไทย ด้านคุณภาพเสียง รสมือและหลักทั่วไปของการขับร้องเพลงไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สัญญา เอื้อศิลป์. (2546). **ทางขับร้องบ้ำพาทยโกศล กรณีศึกษา อูษา แสงไพโรจน์**. ปรินิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). **เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย และเกณฑ์การประเมิน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.

สิริลักษณ์ ศรีทอง. (2550). **การศึกษาวิธีขับร้องเพลงนตบนางลอยของครูศิริ วิชเวช**. ปรินิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุกัญญา ทับพร. (2530). **เสียงและระดับเสียงต่างๆ ของนักร้องที่มีผลต่อการขับร้องเพลงไทย**. ปรินิพนธ์ ศป.บ. ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันทา ไสร์จจ. (2518). **โขนละครฟ้อนรำ ภาคพิเศษ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิษณุ

สุพรรณิ เหลือบุญชู. (2543). การขับร้องเพลงไทย. (เอกสารคำสอน). ภาควิชาทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุนนมาลย์ นิมนต์พันธ์. (2537). **การละครไทย**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

อดิสรณ์ บุญโพธิ์ทอง. (2541). **การขับร้องของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน**. ปรินิพนธ์ ศป.บ. ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัฉรา เจริญศักดิ์. (2533). ศึกษาทางร้องของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน ในบทละครดึกดำบรรพ์
เรื่องควี ตอนเฝ้าพระขรรค์. ปริญญาโท ป.บ. ภาควิชาดูริยางคศาสตร์ คณะศิลปกรรม
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก ก
คำประกาศเกียรติคุณ
ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย-คีตศิลป์) พุทธศักราช 2555

คำประกาศเกียรติคุณ

นางสาวทัศนีย์ ขุนทอง

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย-คีตศิลป์)

นางสาวทัศนีย์ ขุนทอง ปัจจุบันอายุ 73 ปี เกิดเมื่อวันที่ 12 กันยายน พุทธศักราช 2482 ที่กรุงเทพมหานคร ได้รับการศึกษาที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ศึกษาการขับร้องเพลงไทยอย่างจริงจังกับครูท่อม ประสิทธิ์กุล จนนับเป็นศิษย์เอกคนหนึ่งของคุณท่อม และศึกษากลวิธีการขับร้องต่างๆ เพิ่มเติมจากครูดนตรีสำคัญหลายท่าน เช่น ครูมนตรี ตราโมท ครูอุษา สุคันธมาลัย ครูศรีนาฏ เสริมศิริ นางมหาเทพกษัตริย์สมุห(บรรเลง สาคกริก) คุณหญิงชื่น ศิลปะบรรเลง ครูประเวช กุมุท ครูแซมซ้อย ดุริยพันธุ์ ครูเจริญใจ สุนทรวาทิน ครูจิรัส อาจณรงค์ ครูศิริ วิชเวช เป็นต้น นางสาวทัศนีย์ ขุนทอง เริ่มต้นทำงานเป็นนักร้องโดยได้รับการบรรจุเป็นศิลปินสำรองของกรมศิลปากร ตั้งแต่อายุ 14 ปี เรื่อยมาจนสอบเข้าบรรจุในตำแหน่งครูชั้นตรีและประจำอยู่ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์จนเกษียณอายุราชการ นอกจากนี้ ยังได้รับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษให้กับสถาบันการศึกษาอีกหลายแห่งถ่ายทอดความรู้และสร้างนักร้องเพลงไทยรุ่นใหม่ขึ้นมามากมาย ร่วมกับกรมศิลปากรในการเดินทางไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ เขียนตำราวิชาการ เช่น เรื่องเสภา หุ่นกระบอก เพลงกล่อมเด็กหลักการขับร้องเพลงไทย เป็นต้น มีผลงานการบันทึกเสียงเพลงไทย จำนวนนับร้อย ๆ ชิ้น ตั้งแต่ยุคแผ่นเสียงลงเพลย์มาจนแถบบันทึกเสียงและซีดี งานบันทึกเด่นๆ เช่น แผ่นเสียงกรมศิลปากร แผ่นเสียงห้าง ด.เจ๊กชวน แถบบันทึกเสียงประสิทธิ์ ถาวร บันทึกเพลงระบำทุกเพลงของครูมนตรี ตราโมท งานบันทึกวิธีทัศนของกรมศิลปากร เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยของทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น นอกจากงานในด้านการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาด้านคีตศิลป์แล้วยังได้คิดสร้างสรรค์ผลงานไว้มากมาย เช่น ประพันธ์บทร้อง และทำนองทางร้องเพลงโยสลิ้มเถา ทางร้องเพลงตุ๊กตาเถา ทางร้องเพลงระบำชุดไทยพระราชนิยม เพลงชุดวันสงกรานต์ เป็นผู้บรรจุเพลงและอำนวยความสะดวกการขับร้องประกอบการแสดงในพระราชทานสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นผู้คิดให้มีการร้องต้นบทลูกคู่ชายเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์คีตศิลป์ไทย ได้ฟื้นฟูเพลงขับร้องโบราณต่างๆ ที่กำลังจะสูญหายไปมีบทบาทในการขับร้องขึ้นอีกครั้ง เช่น เพลงโครมเวียนทางหม่อมมาลัยตำรับวังสวนกุหลาบ เพลงเขาวง ลมหวน ทุกขตะฝรังแดง เป็นต้น ได้รับยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านภาษาไทย กรมสามัญศึกษา ได้รับยกย่องเป็นศิลปินคึกฤทธิ์ ปราโมช จากความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่หลากหลาย ได้เป็นที่ประจักษ์ในวงการคีตศิลป์ไทย ดนตรีไทย และนาฏศิลป์ไทย ประกอบกับการสร้างสรรค์ผลงานอยู่เป็นเนืองนิตย์ ภายใต้รากฐานทางวัฒนธรรมของไทยทั้งเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม อุทิศตนเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและสังคมอย่างสม่ำเสมอเป็นเวลามากกว่า 60 ปี

นางสาวทัศนีย์ ขุนทอง จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง(ดนตรีไทย-คีตศิลป์) พุทธศักราช 2555

ศิลปปะการแสดง(ดนตรีไทย-คีตศิลป์) พุทธศักราช 2555

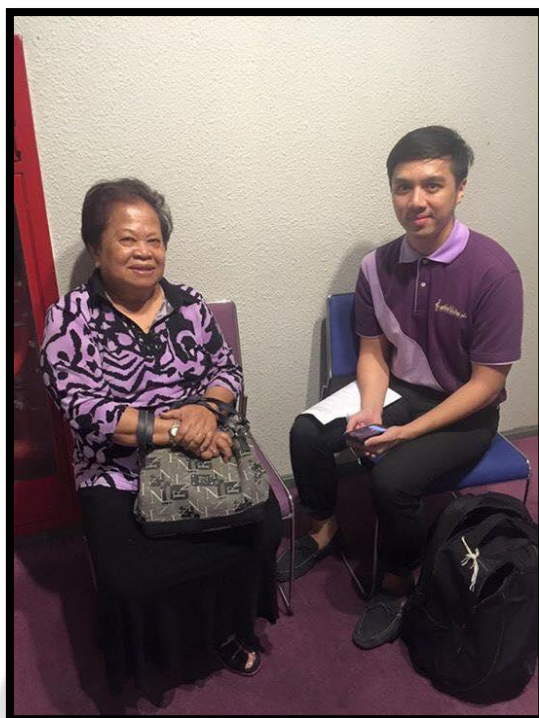

ภาคผนวก ข

ตารางสัมภาษณ์ครูทัศนีย์ ขุนทอง และภาพประกอบการวิจัย

ตารางสัมภาษณ์ครุทัศน์ีย์ ขุนทอง

วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	สถานที่
7 พฤศจิกายน 2558	ข้อมูลโดยทั่วไป ประวัติความเป็นมา และบริบทต่างๆ ของการขับร้องประกอบการแสดง โขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 14 ถนน เทียมร่วมมิตร แขวง ห้วยขวาง เขต ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310
8 พฤศจิกายน 2558	วิธีการขับร้องประกอบการแสดง ประเภทต่างๆ และการแสดง โขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ ได้แก่ คำร้อง และการเอื้อน	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 14 ถนน เทียมร่วมมิตร แขวง ห้วยขวาง เขต ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310
12 พฤศจิกายน 2558	วิธีการขับร้องประกอบการแสดง โขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ (ต่อ) ได้แก่ การหายใจ จังหวะ และเทคนิคการขับร้อง	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 14 ถนน เทียมร่วมมิตร แขวง ห้วยขวาง เขต ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310
13 พฤศจิกายน 2558	การประสบความสำเร็จของการขับร้องประกอบการแสดง โขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศในครั้งนี้ บทบาทและการทำหน้าที่ของการขับร้องเพลงไทย ในสังคมไทย	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 14 ถนน เทียมร่วมมิตร แขวง ห้วยขวาง เขต ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310

ผู้วิจัยสัมภาษณ์และสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการขับร้องประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ
เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศึกพรหมาศ
ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2558

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์ครูทัศนีย์ ชุนทอง

แบบสัมภาษณ์

1. แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง มีข้อคำถามดังต่อไปนี้

- 1.1 ครูเข้ามามีส่วนร่วม ในโซนพระราชทานชุดนี้ได้อย่างไร
- 1.2 ครูมีหน้าที่อะไรบ้าง ในการแสดงนี้
- 1.3 ลักษณะของการขับร้อง ที่ใช้ประกอบการแสดง หัวใจสำคัญ อยู่ที่ไหน ต่างจากการขับร้องประเภทอื่นๆ หรือไม่ อย่างไร
- 1.4 ครูคิดว่า การขับร้อง มีความสำคัญ มากน้อยเพียงใดต่อการแสดง
- 1.5 บทร้อง หรือคำร้อง โดยภาพรวม มีใจความว่าอย่างไร มีความหมายอย่างไร
- 1.6 ในแต่ละเพลงขับร้อง ของการแสดง มีความแตกต่างกันอย่างไร มีความพิเศษอะไรบ้าง ยกตัวอย่างเพลงประกอบ
- 1.7 สิ่งที่ยากที่สุดในการขับร้องประกอบการแสดงชุดนี้ คืออะไร
- 1.8 ครูมีวิธีการปรับการขับร้อง ในเพลงขับร้องของโซนชุดนี้อย่างไรบ้าง ต้องดูเรื่องอะไรบ้าง คำร้อง เนื้อหา การหายใจ จังหวะ เทคนิค อารมณ์ มีอะไรบ้าง ทำอย่างไร มีความพิเศษอย่างไร
- 1.9 ขับร้องเดี่ยว ขับร้องหมู่ มีวิธีการจัดสรรอย่างไร เพลงอย่างไรจึงต้องร้องเดี่ยว เพลงอะไรจึงต้องร้องหมู่ ด้วยเหตุผลใด
- 1.10 ครูมีวิธีการเลือกนักร้องอย่างไร เพื่อมาร้องโซนในครั้งนี้
- 1.11 นักร้องแต่ละคน มีพื้นฐานไม่เท่ากัน ครูมีวิธีการจัดการอย่างไร
- 1.12 ดนตรีมีผลต่อการขับร้องอย่างไรบ้าง ส่งร้อง สวมร้อง รับร้อง ขึ้นเพลง จบเพลง
- 1.13 การแสดงมีผลอย่างไรต่อการขับร้องบ้าง ท่ารำ ผู้แสดงในบทบาทต่างๆ มีผลหรือไม่
- 1.14 นักร้องต้องฟังดนตรีเป็นไหม ว่าดนตรีทำอะไร จึงร้อง ดนตรีเป็นอย่างนี้ แล้วร้องทำอย่างไร
- 1.15 นักร้องต้องดูท่ารำเป็นหรือไม่ ว่าผู้แสดงทำท่าแบบนี้ นักร้องต้องร้องอย่างไร

2. แบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง มีข้อคำถามปลายเปิดดังต่อไปนี้

- 2.1 การขับร้องโดยภาพรวมแล้ว เป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด
- 2.2 การสร้างระเบียบการร้องนี้ นำเสนออะไร สร้างมาตรฐานให้การขับร้องประกอบการแสดงโซนอย่างไร ส่งผลต่อการสื่อสารกับสังคมอย่างไร
- 2.3 การสร้างระเบียบการร้องนี้ มีประโยชน์ต่อการนำไปศึกษาในรูปแบบใด และมีประโยชน์ต่อการสร้างเป็นต้นแบบ หรือกรณีศึกษาในแง่ใด ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการร้องขับร้องประกอบการแสดงโซนอย่างไร

ภาคผนวก ง

ประวัติและภาพประกอบ ของบุคคลข้อมูลที่สัมภาษณ์เพิ่มเติม
ได้แก่ นักร้อง และนักดนตรี ที่ขับร้องและบรรเลงดนตรีประกอบการแสดง
โขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรมาศ

นางสาวสุภาภรณ์ ลาสาอาด

วันเดือนปีเกิด 10 มีนาคม 2530
 สถานที่เกิด จังหวัดขอนแก่น
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 210 หมู่ 2 ตำบลหนองแปน อำเภอภูผามาศ จังหวัดขอนแก่น
 40160
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน คีตศิลป์หญิง สำนักการสังคีต กรมศิลปากร
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักการสังคีต กรมศิลปากร
 การศึกษา

ศึกษาศาสตรบัณฑิต(ศศ.บ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร

การศึกษาทางด้านดนตรี

เริ่มเรียนขับร้องเพลงไทยตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรของวิทยาลัยนาฏศิลป์
 กาฬสินธุ์ และได้ศึกษาเพิ่มเติมจาก ครูวัฒนา โกสินานนท์, ครูสุพัชรินทร์ วัฒนพันธ์, ครูทัศนีย์ ขุนทอง และ
 ครูประคอง ชลาณภาพ

นางสาวจินตนา สิบสัด

วันเดือนปีเกิด 9 กุมภาพันธ์ 2533
 สถานที่เกิด จังหวัดนครราชสีมา
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 50 หมู่ 8 ตำบลโคกกรวด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
 30280
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ครูวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 การศึกษา

ศึกษาศาสตรบัณฑิต(ศศ.บ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร

การศึกษาทางด้านดนตรี

เริ่มเรียนขับร้องเพลงไทยตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรของวิทยาลัยนาฏศิลป์
 นครราชสีมา และได้ศึกษาเพิ่มเติมจาก ครูวัฒนา โกสินานนท์, ครูสุพัชรินทร์ วัฒนพันธ์, ครูทัศนีย์ ขุนทอง
 และครูประคอง ชลาณภาพ

นางสาวลัดดาวัลย์ โพธิวงษ์

วันเดือนปีเกิด 11 ธันวาคม 2533
 สถานที่เกิด จังหวัดตาก
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 109 หมู่ 2 ตำบลหนองบัวใต้ อำเภอเมือง จังหวัดตาก 36000
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ครูวิทยาลัษณานาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 การศึกษา

ศึกษาศาสตรบัณฑิต(ศศ.บ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร

การศึกษาทางด้านดนตรี

เริ่มเรียนขับร้องเพลงไทยตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรของวิทยาลัยนาฏศิลป์
 เชียงใหม่ และได้ศึกษาเพิ่มเติมจาก ครูวัฒนา โกสินานนท์, ครูสุพัชรินทร์ วัฒนพันธ์, ครูทัศนีย์ ขุนทอง และ
 ครูประคอง ชลานุภาพ

นายเกรียงไกร อ่อนสำอางค์

วันเดือนปีเกิด 13 ตุลาคม 2526
 สถานที่เกิด จังหวัดสมุทรปราการ
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 111/5 หมู่ 11 ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัด
 สมุทรปราการ 10130
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ครูประจำการ ภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์
 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร

การศึกษา

ศึกษาศาสตรบัณฑิต(ศศ.บ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร

การศึกษาทางด้านดนตรี

เริ่มเรียนดนตรีไทยตั้งแต่อายุ 9 ปี เข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จนถึงระดับปริญญาตรีที่
 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เครื่องดนตรีเอก คือ ระนาดเอก โดยศึกษาตามหลักสูตรของ
 วิทยาลัยนาฏศิลป์ และได้ศึกษาทางด้านดนตรี และขับร้องไทยเพิ่มเติมจาก ครูดนตรี และขับร้องไทย
 อาวุโสอีกหลายท่าน เช่น ครูมนัส ขาวปลั่ง, ครูลำยอง ไส้วัตร, ครูณัฐพล ไส้วัตร, ครูสิริพล น้อยนิิตย์, ครู
 สมาน น้อยนิิตย์, ครูจารุ บาลี, ครูอัมพร ไส้วัตร, ครูประคอง ชลานุภาพ, ครูเกษร ปลั่งปรีชา เป็นต้น

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากนักร้อง และนักดนตรี
ที่ขับร้อง และบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ
ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย วันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ.2558

ภาคผนวก จ
โน้ตเพลงทางร้อง
เพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาศ

เพลงที่ 1 กราวโน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(เป๊พพพพ่งร้อง)					บัด	(อื่อ) ้นั	(อื่อ)
ทำนองร้อง	_ ซ _ ล	_ ด ด ด	_ ม _ ร	_ ด _ ด	----	--- ล	_ ด _ ร	_ ด _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	กาลสุร	เส ี่	มี	ศักดี	รับ ึ่ง	บัง คม	ทศ	-ศ พักตร์
ทำนองร้อง	_ ด ด ร	_ ร _ ด	--- ด	_ ท _	_ ม _ ร	_ ม _ ม	--- ร	ด ร _

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	ขุน ยักษ์	รีบ เหาะ	ระเห็จ	ไป	(เอ่อ เออ	เฮอะเอ็งเงอ	เออเออ อื่อเง้อเออ	เอ้อ เออเอ็ง เงย)
ทำนองร้อง	_ ร _ ร	_ ด ล ล	-- ด ล	_ ด _	_ ซ _ ล	_ ร ด ด	_ ร่ม _ ซซร	_ มรด _ ด

เพลงที่ 2 มอญรำดาบ

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		(เออ	เฮ้อ	เออเฮอะเจิงเงย)	ครั้น	(อ้อ) ถึง	(ฮือ) โจร	ราช
ทำนองร้อง	-----	---- ฮ	---- ล	- ฮ ลฮ ฮ	-- คํ ิ	- ท - คํ	- พ - คํ	--- ท

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เฮ้อเออเจิงเงย	เออเอ้อ เออเออ	เฮ้อเอ้อ เออเออ		ฮือ)	-ฮะ พิ	(ฮือ) ี
ทำนองร้อง	- คํ - คํ	ิ คํท - ล	- ฮฟ - ฮท	- คํท - คํริ	-----	---- พ	-- ิ พ	- ิ - ิ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเจิง เงย)	กา	-ละ สุว	(ฮือ) (เออ	เฮอะเจิง เงย	ฮือ) เส	(ฮือ) นี
ทำนองร้อง	---- ฮ	- ลฮ - ฮ	---- ิ	-- ิ ิ ิ	- พ - พ	- ฮพ - ิ	- พ - คํ	- พ - คํ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	เฮอะเจิง เงย	เฮ้อเออเอ้อ เออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เออ	ฮือ)บังคม	ไหว
ทำนองร้อง	---- คํ	- ิ คํ - ฮ	ล ฮฟ - ฮ	- ล - ท	---- ิ	ิ คํ - ท	- ิ คํ ล ล	-- คํ ฮ

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	- พ - ลฮ

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ทูล	ว่า	พระปิ	ตุรงค์
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	--- ฟ	-- ฟ ุ	-- ล ฟ	- ฮ ฮ -

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เออ	ฮือฮือ	ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือ)ทวง	ชัย
ทำนองร้อง	-----	-----	--- ท	--- คํ	-- คํ ิ	- คํท - คํ	ิ คํ ฟ - ิ	--- ิ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงย)	ให้	(อี้อี้อี้อ) มา	(เออ	เฮอะเอิง เงย	อี้อ) พูล	ข่าว
ทำนองร้อง	___ ซ	_ ลซ _ ซ	___ ด	ท ดวิ _ วิ	___ ฟ	_ ซฟ _ วิ	_ ฟ _ ด	_ ด ท

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(อี้อ) (เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เอ้อ เออเอ้อเออ	เออ เออ	เออ	เอ้อเออ เอ่อ	เฮอะเอย) ัจจา	มิตร
ทำนองร้อง	_ ด _ ด	_ วิด _ ซ	ล ซฟ _ ซ	_ ล _ ท	___ วิ	วิ ด _ ท	_ วิด ซ ล	___ ด

คำร้อง	(อี้อ)
ทำนองร้อง	_ ซ _

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					แสง	(อี้อ)อาทิตย	ฤทธิ	(อี้อ)-ธิ รอน
ทำนองร้อง	_____	_____	_____	_____	___ ด	_ ซ ด วิ	___ วิ	_ ท ด ด

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เออ	เอ้อเออเอิงเออ	เออเอ้อ เออเออ	เอ้อเอ้อ เออเอย		อี้อ)	มังกร	กัณฐ์
ทำนองร้อง	___ ด	วิ ด ท _ ล	_ ซฟ _ ซท	_ ด ท _ ดวิ	_____	___ ฟ	___ วิ วิ	___ วิ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออ	เฮอะเอิง เงย)	ไปโรม	วัน	(เออ	เฮอะเอิง เงย	อี้อ) เสย	(อี้อ) ทัพ
ทำนองร้อง	___ ซ	_ ลซ _ ซ	___ วิ วิ	___ วิ	___ ฟ	_ ซฟ _ วิ	_ ฟ _ ด	_ ซ _ ดวิ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(อี้อ) (เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เอ้อเออเอ้อ เออ	เออ เออ	เออ	เอ้อเออ เอ่อ	เฮอะเอย) ดับ	จิต
ทำนองร้อง	_ ด _ ด	_ วิด _ ซ	ล ซฟ _ ซ	_ ล _ ท	___ วิ	วิ ด _ ท	_ วิด _ ฟ	___ ฟ

คำร้อง	(อี้อ)
ทำนองร้อง	_ ซ _

เทียวกที่ 4

บรวรทักดที่ 1

คำร้ง					ขอ	ให้	พระ	(ลือ)องค้
ทำนองร้ง	----	----	----	----	___ฟ	_ช_ฟ	_ร_ชล	_ฟ_ช

บรวรทักดที่ 2

คำร้ง			(เออ	เคย	ชื้อชื้อ	ชื้อชื้อ ชื้อ	ชื้อชื้อชื้อ)ทรง	ฤทธิ
ทำนองร้ง	----	----	___ท	___ด	___ด ร	_ดท_ด	รด์ ฟ_ร	___รฟ

บรวรทักดที่ 3

คำร้ง	(ลือ) (เออ	เฮอะเอิง เงย	ไปเน่น	(ลือ) ฆ่า	(ชื้อชื้อชื้อ)(เออ	เฮอะเอิง เงย	ชื้อ) ปัจจา	มิตร
ทำนองร้ง	_ร_ช	_ลช_ช	___ร ด	_ร_ฟด	ท ดร_ฟ	_ชฟ_ร	_ฟท ด	___ร

บรวรทักดที่ 4

คำร้ง	(ลือ) (เออ	เฮอะเอิง เอ่อ	เฮ้อ เออเออเออ	เออ เออ	เออ	เฮ้อเออ เอ่อ	เฮอะเอย)ให้ ม-	-ร ณา
ทำนองร้ง	_ด_ด	_รด์_ช	ล ชฟ_ช	_ล_ท	___ร	ร ด_ท	_รด์ ชฟ ช	_ช_ช

เพลงที่ 3 รื้อร้อย

บทที่ 1

บาทที่ 1

ต้นเสียงร้อง

วรรคที่ 1

คำร้อง	เมื่อ (ชื่อชื่อ)	ซึ่งชื่อชื่อ	ชื่อ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งเงอเออ	เออเออเออ-เออ	เออเออเออเออ-เงอ	ชื่อ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ลท	_ _ วิวิ ท	ล ทล _ ลช	_ _ _ ล	_ _ วิวิ ล	ท ลช _ ล	ทล วิท _ ท	_ _ _ วิ

วรรคที่ 2

คำร้อง	เมื่อ (ชื่อชื่อ)	ซึ่งชื่อชื่อ	ชื่อ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งเงอเออ	เออเออเออ นัน	ชื่อซึ่ง-เงอเออ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ลท	_ _ วิวิ ท	ล ทล _ ลช	_ _ _ ล	_ _ วิวิ ล	_ ทล _ ล	ล ทล _ ลช

วรรคที่ 3

คำร้อง	อินทรีชิต	(ชื่อ-ซึ่งชื่อชื่อ)	ชื่อ ซึ่ง-เงอเออ	เออ	ซึ่งเงอเออ	เออเออเออ	สิทธิ	ศักดิ์
ทำนองร้อง	ท ท ท ท	ท _ วิวิ ท	ล ทล _ ลช	_ _ _ ล	_ _ วิวิ ล	_ ทล _	_ _ _ ช	_ _ ล ช

ลูกคู่รับ

คำร้อง	เออ - ยัก	(ชื่อชื่อ) ษา
ทำนองร้อง	_ ช _ ล	ล ช _ ท

ลูกคู่ร้องเป็นจังหวะ ในบาทที่ 1 ซ้ำ ดังนี้

คำร้อง	(ชื่อ)เออ	เมื่อเออ		เมื่อนั้น	อินทรีชิต	สิทธิศักดิ์	(เออ)ยัก	(ชื่อชื่อ)ษา
ทำนองร้อง	วิ ล _ _	_ ลช _ ล	_ _ _ _	_ ลช _ ล	ล ล ล ล	_ ช ล ช	_ ช _ ล	_ ล ช ท

คำร้อง	(ชื่อ)	
ทำนองร้อง	_ วิ _ _	_ _ _ _

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	(ฮือฮือฮือฮือ)อัป	-ปรา	โกร ธา	ลืม เนตร	เห็น เส	(ฮือฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	ซ ล ซ _	_ ล ท _	ลท ลซ _ ซ	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทริ _ ท	วิ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ได้ยินบอก	ออกความ	อัป	-ปรา	โกร ธา	ลืม เนตร	เห็น เส	(ฮือฮือฮือฮือ)-นัย
ทำนองร้อง	_ ซล _ ซ	_ ซ _ ล	_ ซ _ _	_ ลล _ _	_ ล _ ล	_ ล _ ล	ซ ทริ _ ท	วิ ลท _ ล

บทที่ 2

บทที่ 1

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ลูก ขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว(ฮือ)	เหมไ้	กาลสุร	(ฮือ)(เอ๋ย)ยัก	(ฮือฮือ) ี่
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ท ริ ท ล	ท ลซ _ ซ	_ ท _ ริ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	ริ ซ _ ล	_ ลซ _ ทริ

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ลูกขึ้น	กระที่บบาท	หวาด	ไหว(ฮือ)	เหมไ้	กาลสุร	(ฮือ)(เอ๋ย)ยัก	(ฮือฮือ)ี่
ทำนองร้อง	_ ล ล ซ	ล ลซ _ ซ	_ _ _ ซ	_ ท _ ริ	_ ซ _ ล	ซ ล ล ท	ริ ซ _ ล	_ ลซ _ ทริ

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	มาพูดให้	เป็นนาง	(ฮือ ฮือฮือฮือ) กลาง	พิธี	ชีวิต มิ่ง	ถึง ที่	จะ บรร	(ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล ซ _	ทล _ ล ล	ล ทลซ _ ล	_ ลล _ _	_ ลล _ ล	_ ทริ _ ลซ	_ ซ _ ล	_ ลท _ ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	มาพูดให้	เป็นนาง	กลาง	พิธี	ชีวิต มิ่ง	ถึง ที่	จะ บรร	(สื่อสื่อ) ลัย
ทำนองร้อง	_ ลล _ ช	_ ล _ ล	_ ล _ _	_ ลล _ _	_ ลล _ ล	_ ทริ _ ลช <u> </u> <u> </u>	_ ช _ ล	_ ลท _ ล <u> </u> <u> </u>

บทที่ 3

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	นี้หาก คิด	นิตเดียว	(สื่อสื่อสื่อ)ว่ารับ	สั่ง	จะหยุด ยั้ง	ยกโทษ	(เอ๋ย)โปรด	(สื่อสื่อ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ท ท _	ล ทลช ช ล <u> </u> <u> </u>	_ ล ช _ <u> </u>	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช <u> </u> <u> </u>

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	นี้หาก คิด	นิต เดียว	ว่ารับ	สั่ง	จะหยุด ยั้ง	ยกโทษ	(เอ๋ย)โปรด	(สื่อสื่อ) ให้
ทำนองร้อง	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช ล	_ ช _ _	ล ช _ ล	_ ล _ ล	_ ช _ ช	ล ช _ ลช <u> </u> <u> </u>

บทที่ 2

บรรทัดที่ 1

ทอดจังหวะข้าลง เพื่อจะลงจบ

	-----ต้นเสียง-----				-----ลูกคู่-----			
คำร้อง	ว่าพลาง	ทางทรง	(สื่อสื่อสื่อ)ศว	(สื่อ)ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(สื่อสื่อ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	ทล ท ท _ <u> </u>	ล ทลช _ ลท <u> </u> <u> </u>	วิ ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

บรรทัดที่ 2

ลูกคู่

คำร้อง	ว่าพลาง	ทางทรง	ศว	(สื่อ)ชัย	คลา ไคล	ออก จาก	โรง พิ	(สื่อสื่อ) ธิ
ทำนองร้อง	_ ลช _ ล	_ ล _ ล	ล ทล _ ลท <u> </u>	วิ ล _ _	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ ล _ ล	_ ล ท ล

เพลงที่ 4 ช้างประสานงา

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			จึง ตรัส	สั่ง	(ฮือ	ฮือฮือ	ฮือ) รุท	ทะการ
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ร _ ทุ	___ ทุ	___ ร	_ มร _	ทุ _ ทุ	_ ม ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เอ๋อ เออ	เอ็ง	เออ	เอ้อเอ้อฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเอ้อเอ้อ-เอ้อเอ้อ	ฮือ) ชาญ	กำแหง
ทำนองร้อง	-----	_ ร _ ม	___ ทุ	_ ทุ _	ท ล วิวิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ วิ _ ท	_ ท ท

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)		จะเปลี่ยน	แปลง	(เออ	เอ้อเอ้อเอ็งเอย	ฮือ) กาย	กู
ทำนองร้อง	_ วิ _ ล	-----	___ ทุ ม	___ ทุ	___ ล	ท ล ทุ _ ม	_ ทุ _ ร	___ ร

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ	เอ้อเออ	เอ้อเอ็ง	เอ้อเออ	เอ้อเอ้อฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเอ้อเอ้อ-เอ้อเอ้อ	(ฮือ) เป็นโก	สี่ห
ทำนองร้อง	___ วิ	___ ล ด	___ วิ ด	_ ดท _	_ ทล วิวิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ วิ ท ท	___ ท

คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)	
ทำนองร้อง	_ วิ _ ล	-----

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			จง	ให้	(ฮือฮือ	ฮือ)	การุณ	ราช
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ร	_ ร ทุ _	___ มร	_ ทุ _	_ ม ม	_ ทุ ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือฮือ)	(เอ๋อ เออ	เอ็ง	เออ	เอ้อเอ้อฮือเอ้อเอ้อ	เอ้อเอ้อเอ้อ-เอ้อเอ้อ	(ฮือ) อ	สุวิ
ทำนองร้อง	_ ทุ _ ร ม	_ ร _ ม	___ ทุ	_ ทุ _	ท ล วิวิ ทุ	ท ล ทุ _ ลท	_ วิ _ ทุ	_ ล ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)		แปลง	อินทรี	(เออ)	เอ้อเออเอ็งเอย	ฮือ) เป็น	คชา
ทำนองร้อง	__ ท ล	_____	__ ช	__ ช ช	__ ล	ท ลช __ ม	__ ช __ ร	__ ร ร

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเอ็ง	เอ้อเออ	เอ้อเออฮือเอ้อเออ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ)	ฮือ) เอ	ราวีณ
ทำนองร้อง	__ ร	__ ล ด	__ ร ด	__ ด ท __	__ ท ล ร ร ช	ท ลช __ ลท	__ ร __ ล	__ ล ล

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			อันโย	ธา		(ฮือฮือฮือ ฮือ)	ทั้ง	(ฮือ)หลาย
ทำนองร้อง	_____	_____	__ ร ร	__ ร	_____	ร ม ร __ ช	__ ช	__ ม __ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ฮือ)อันโย	ธา	ทั้ง	หลาย	เอ้อเออฮือเอ้อเออ	เอ้อเออเอ้อ-เออเอ้อ	(ฮือ) ให้กลาย	เพศ
ทำนองร้อง	__ ช ช ช	__ ช	__ ล	ม ช __ ร	ท ล ร ร ช	ท ลช __ ลท	__ ร ช ล	__ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)		เป็นเท	เวศร์	ฮือ เออ	เอ้อเออเอ็งเอย	(ฮือ)	สุรางค์
ทำนองร้อง	__ ช __ ท ล	_____	__ ช __ ช	__ ช	ม ช __ ล	ท ลช __ ม	__ ช	__ ร ร

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเอ็ง	เอ้อเออ	เอ้อเออฮือเอ้อเออ	เอ้อเออเอ้อ-เออเออ	ฮือ) นาง	สุวรรณค์
ทำนองร้อง	__ ร	__ ล ด	__ ร ด	__ ด ท __	__ ท ล ร ร ช	ท ลช __ ลท	__ ร __ ท	__ ท ท

คำร้อง	(ฮือ-ฮือ)	
ทำนองร้อง	__ ร __ ล	_____

เทียวกที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			ให้	สำหรับ	(อื่อ อื่ออื่อ	อื่อ)	ขับ	ล้า
ทำนองร้อง	----	----	--- ร	_ ทุ วัช ทุ	_ ร _ มร	--- ช	--- ร	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ให้	สำหรับ	ขับ	ร่า	เอื้อเอื้ออื่อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ-เอื้อเอื้อ	อื่อ ระเบ้า	บรรพ์
ทำนองร้อง	--- ช	_ ม ชด ม	--- ม	_ ช _	ท ล วั ร ช	ท ล ช _ ลท	_ วั ล ล	--- ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(อื่อ-อื่อ)		เร่งเตรียม	ไว้	(อื่อ) (เอื้อ)	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	อื่อ)	ให้ ทัน
ทำนองร้อง	--- ทล	----	_ ชม _ ช	--- ล	_ ช _ ล	ท ล ช _ ม	--- ช	_ ชฟ _ ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้ออื่อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ-เอื้อเอื้อ	อื่อ) ฤกษ์	ดี
ทำนองร้อง	--- วั	_ ล ด	_ วั ด	_ ดท _	_ ทล วั ร ช	ท ล ช _ ลท	_ วั _ ล	_ ช _ ล

เพลงที่ 5 ฝรั่งควง

เที๊ยวที่ 1

บรวรทัดที่ 1

คำร้อง			บัด	(คือ) เอย	(เออ	เฮอเอ็งเง้ง	เออเอ๋ย) บัด	(คือ) นั๊น
ทำนองร้อง	-----	-----	--- ฟ	_ ช _ ช	--- ท	_ ท ล ท	_ ลช _ ฟ	_ ช _ ชล

บรวรทัดที่ 2

คำร้อง	(คือ	เออฮือเออ	เฮอะเอ็ง เงย)		รุต	ทะการ		ประณต(คือ)
ทำนองร้อง	_ ช _	_ ล ด ช	_ ลช _ ช	-----	--- ท	_ ล ล	-----	_ ลท _ ล

บรวรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออเออ	เฮอ เออ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ	ฮือเง้ง เออ	เฮอะเอ๋ย) บท	ทะศรี
ทำนองร้อง	_ ช _ ล	_ ท _ วั	_ ม วั	_ วั _	--- ฟ	_ ลล ม	_ ฟม _ ท	_ ร ม

คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ชว _	-----

เที๊ยวที่ 2

บรวรทัดที่ 1

คำร้อง		มาเร่ง รัต	จัด	หมู่ (คือ)	(เออ	เฮอเอ็งเง้ง	เออเอ๋ย) อ	สุรี
ทำนองร้อง	-----	_ ชช ฟ ล	--- ฟ	_ ฟ _ ช	--- ท	_ ท ล ท	_ ลช _ ฟ	_ ช ช

บรวรทัดที่ 2

คำร้อง		เออฮือเออ	เฮอะเอ็ง เงย)		คอย	ตาม	ภู	มี
ทำนองร้อง	-----	_ ล ด ช	_ ลช _ ช	-----	--- ล	--- ล	--- ล	_ ล _

บรวรทัดที่ 3

คำร้อง	(เออแฮ๊	เออเออเออเออ	เฮอะเอ็ง	เงอ)	(เออ	ฮือเง้งเออ	เฮอะเอ๋ย)วณ	ณรงค์
ทำนองร้อง	_ ช _ ล	ช ฟ ม ร	_ ม ร	_ ร _	--- ฟ	_ ลล ม	_ ฟม _ ร	_ ร ร

เพลงที่ 6 ตระนอน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			เมื่อ	เคย
ทำนองร้อง	-----	-----	--- ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	ฮือเง้อเออ	เออเฮอะเง้งเง้อ	เออเอ้อ เออ)	(ฮือเง้อเออ	ฮือฮือฮือ)เมื่อ	(ฮือ) นั้
ทำนองร้อง	-----	--- ฟ	-- ลล ฟ	_ ม ฟม ฟ	_ มร _ ท	-- รั รั ล	_ ท ลช ร	_ ทุ _ ร

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	อิน ท	(ฮือฮือ)	ร ชิต	(ฮือ) (เออ	เอ้อเอ้อ เออเออ	ฮือ ชื่น	(ฮือ) ชม
ทำนองร้อง	_ ร _	_ ล _ ล	-- ช ล	_ ท _ ดั รั	_ ดั _ ดั	รั ดั _ รั ม	_ ชั _ รั	_ ดั _ รั

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เฮอเออเอ้อ เออเออ	ฮือเง้อเออ	เออฮือเง้อ เออ	เอ้อเออเอ็ง เอ้อ	เออ) สม	(ฮือ) ประสงค์
ทำนองร้อง	-----	--- ม	ม รั ดั _ รั ม	-- ชั ชั รั	_ ม ชั ชั รั	ม รั ดั _ ท	_ ดั _ รั ม	_ ชั _ ม ม

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		จิ่ง ชื่น	ฮือปน	(เอ้อเออเอ้อ เออเออ	ฮือเง้อ เออ	เฮอะเออ)แพ้น	(ฮือ) สุวรรณ
ทำนองร้อง	-- ชั รั	-----	_ ม _ ม	_ ร _ ม	ฟ มร _ มฟ	-- ลล ม	_ ฟม _ ร	_ ทุ ร ร

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) (เออ	ฮือเง้อเออ	เออ เฮอะเอ็ง เง้อ		เออเอ้อ)	บรร	จ
ทำนองร้อง	-- ร ม	_ ร ทุ _ ม	-- ชช ม	_ ร มร ม	-----	_ ร ทุ _	--- ล	--- ล

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	จำ	แลง		แปลง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) องค์
ทำนองร้อง	-- ล ท	_ ลช _	--- ท	--- ท	-----	--- ล	-- ล ท	_ ลช _ ช

บรรทัดที่ 8

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ) (ชื่อชื่อ)		ชื่อชื่อชื่อ ชื่อชื่อ		ชื่อ)	อ	สุรา
ทำนองร้อง	-- ช ล	_ชม ว ช	----	_ท ลช ลท	----	--- วั	--- ช	-- ล ล

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ)
ทำนองร้อง	-- ล ท	_ ลช --

เพลงที่ 7 ชมตลาด

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		เป็น โก	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	ฮือฮือฮือ ฮือ	(ฮือ) ทรง	เครื่อง	(เออ)
ทำนองร้อง	-----	_ ท _ ท	_ _ วิ วิ ท	_ ล ทล ท	_ วิ _ ล	___ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	เฮอะเฮ ฮือเง้อเฮ	ฮือเฮเอ็ง เงย)		เรื่อง	อร่าม
ทำนองร้อง	-----	___ ล	_ ทล วิ วิ ล	ท ลช _ ช	-----	___ ล	_ ล ช

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)	ล้วน แก้ว	(ฮือฮือ ฮือฮือฮือ)	ก้าว		เงา	งาม
ทำนองร้อง	_ ล _	_ ล _ ช	_ ม _ ชล	ช ลช _ ช	_ ม _	___ ล	___ ล

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ	เออ	ฮือเง้อเฮ เอ็งเง้อ	เออเอ๋)	วาม เว	หา
ทำนองร้อง	-----	___ ล	___ ท	วิ วิ ท ล ท	_ ลช _	_ ล _ ล	___ ลท

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮือ) (เออ	เออ	ฮือเฮ ฮือเง้อเฮ	ฮือเฮเอ็ง เงย		เออ เออ	เฮอะเอ็ง เงย)
ทำนองร้อง	_ วิ _ ช	___ ล	_ ทล วิ วิ ล	ท ลช _ ช	-----	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		จับ	(ฮือ ฮือฮือฮือ)	ฮือฮือฮือ) พระแสง	(ฮือ) พรหม	มาศ	(เออ)
ทำนองร้อง	-----	___ ล	_ ท วิ วิ ท	ล ทล ล ลท	_ วิ _ ล	___ ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		(เออ	เฮอะเฮ ฮือเง้อเฮ	ฮือเฮเอ็ง เงย		ยาต	ตรา
ทำนองร้อง	-----	___ ล	_ ทล วิ วิ ล	ท ลช _ ช	-----	___ ล	_ ช _ ล

ปรวรทัตที่ 3

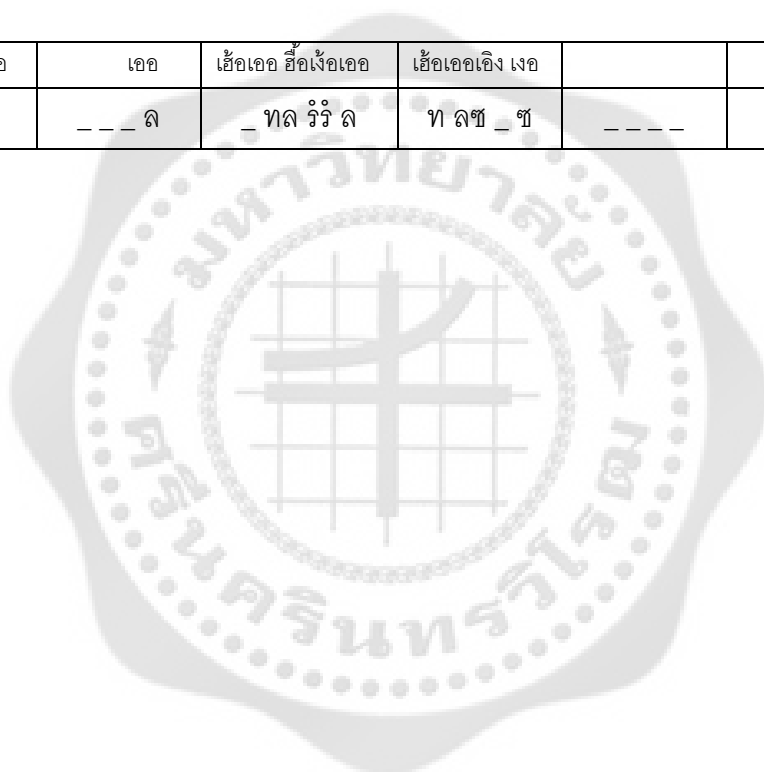
คำร้อง		เสด็จ	(เชื้อชื้อ	ชื้อ ชื้อชื้อ) มา		เกย	สุวรรณ
ทำนองร้อง	-----	-- ช ม	-- ช ล	ช ลช -- ช	-----	--- ล	-- ล ล

ปรวรทัตที่ 4

คำร้อง		(เออ	เออ	ชื้อเงอ เออเงอ	เออเออ)	ทัน	ใด
ทำนองร้อง	-----	--- ล	--- ท	วิวิ ท ล ท	_ ลช _	--- ล	--- ล

ปรวรทัตที่ 5

คำร้อง	(เออ	เออ	เออเออ ชื้อเงอเออ	เออเออเออเงอ		เออ เออ	เออเออเงอ เงอ)
ทำนองร้อง	--- ช	--- ล	_ ทล วิวิ ล	ท ลช _ ช	-----	_ ม _ ช	_ ลช _ ช

เพลงที่ 8 กราวนอก

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ขึ้น ทรง	คอคชา	เอ	ราวัน	ทหาร แห่	ให้
ทำนองร้อง	_ ริช _ ท	_ ท ท ท	_ _ ท _	_ ท ท _	ท ร _ ล	_ ล _ _ _ _ _

(ต้นเสียงชาย ร้องให้ขึ้น 3 ลา และลูกคู่รับว่า “ฮิว” พร้อมกัน)

คำร้อง	สนั่น	ห้วน	ไหว
ทำนองร้อง	_ _ ท ล	_ _ _ ล	_ ริ _ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ขยาย ยก	โย ธา	คลา	ไคล	ลอย ฟ้า	มาโน	โพยม	มาน
ทำนองร้อง	_ ทริ _ ริ	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ ท _ _	_ ท _ ริ	_ _ ท ท	_ _ ท ท	_ _ _ ท

เพลงที่ 9 ทะแกลองโยน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง					ข้าง	(ฮือ) เอย	ข้าง	นิมิต
ทำนองร้อง	-----	-----	-----	-----	___ รม	_ ร _ ร	___ ซล	_ ซ ล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)	เหมือน	(ฮือ)	ไม่ ผิด		ข้าง	มัช	ชะวาน
ทำนองร้อง	_ ซ _ ลซ	___ ท	___ รั	_ ลซ _ ซ	-----	___ ท	___ ท	_ ล ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง			เริง	แรง			กำ แหง	(ฮือ) หาญ
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ซ	___ ซ	-----	-----	_ ท _ ท	_ รั _ ท

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ชาญ	ศึก	(ฮือฮือฮือฮือ)สู้	รู้	ท่วง	(ฮือฮือ) ฮือฮือ	ที่
ทำนองร้อง	_ รั _	___ ล	___ ซ	ลท ลซ _ ซร	_ ท _ มซ	_ ร _ ร	_ ท _ รม	รท รม _ ม

บรรทัดที่ 5

คำร้อง			ผูก	เครื่อง	(ฮือ)	เรื่อง	ทอง	ทอ
ทำนองร้อง	-----	-----	___ ท	___ ร	_ ท _	___ ซ	___ ซ	___ ซ

บรรทัดที่ 6

คำร้อง		กระ วิล	ทอง	หล่อ	ทอ	แสง	(ฮือ) (ฮือฮือ) ฮือฮือ	สี่
ทำนองร้อง	-----	_ ท ท	___ ท	___ ล	_ ท _ ท	___ ท	_ รั _ ท	_ ลซ _ ท

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(ฮือฮือ)		ห้อย	หู	(ฮือ)	ภู	จาม	มรี
ทำนองร้อง	_ รั ล	-----	___ ซ	_ ม _ ซ	___ รั	___ รั	_ ซ _ ท	_ ท ท

บรรทัดที่ 8

คำร้อง		ปก	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ) ตระพอง	ทอง	พรรณ	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ) ณะราย		
ทำนองร้อง	----	---ช	--ล ท	_ลช ม ม	---ว	---ว	--ว ม	วท รม ม ม

บรรทัดที่ 9

คำร้อง			เครื่อง	สูง	(ชื่อ)	เรียง	สาม	แถว
ทำนองร้อง	----	----	--- ร	_ ท _ ร	--- ช	--- ช	--- ช	--- ช

บรรทัดที่ 10

คำร้อง	(ชื่อ)	ลาย	กาบ	(ชื่อชื่อชื่อชื่อ)แก้ว	แสง	(ชื่อ) แพรว	(ชื่อชื่อ)	(ชื่อชื่อ)พราย
ทำนองร้อง	___ รั	___ ท	___ ช	ลท ลช _ ชร	_ ท _ ม	_ ช _ ม	__ ช ม	_ รท _ ร

บรรทัดที่ 11

คำร้อง			อ	ภิรม	(เออ)	เออเอิง เออ	เออเออ) สับซุ่ม	สาย
ทำนองร้อง	----	----	--- ม	--- ช ช	--- ท	ท ล _ ท	ลช ร _ ม	--- ม

บรรทัดที่ 12

คำร้อง	(ชื่อชื่อ)	บัง	แพรว	อยู่	เป็น	คู่	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ) เคียง
ทำนองร้อง	__ ช ร	__ _ ล	__ _ ล	_ ช _ ช	__ _ รั	__ _ ดิ	__ _ รัมิ	_ มิ รั _ รั

บรรทัดที่ 13

คำร้อง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	กลอง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)	ชื่อชื่อชื่อ) ชน	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ	ประโคน	คึก
ทำนองร้อง	_ รัมิ _ รัดิ	___ ท	-- รัมิ ท	ล ทล ล ท	-- ล ท	_ ลช _	-- ดิ ดิ	___ รั

บรรทัดที่ 14

คำร้อง	(ชื่อ)	มโห	(ชื่อจ้อชื่อ)	ชื่อชื่อชื่อ)ระทึก	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ) ก๊ก	ก้อง	(ชื่อชื่อ)เสียง
ทำนองร้อง	_ ดิ _ _	_ _ มิ มิ	_ _ ชุ ช มิ	ริ มิ ริ มิ	_ _ ริ มิ	_ ริ ดิ _ มิ	_ _ _ ช	มิ ช _ ท

บรรทัดที่ 15

คำร้อง	(ฮือ ฮือ)		แต่	สังข์	(ฮือ) (เออ)	เอ้อเอย) ส่ง	(ฮือ ฮือฮือ)	ลำ เนียง
ทำนองร้อง	_ วั _ ล	_____	___ ซ	___ ซ	_ วั _ ท	ท ล _ ม	_ ซ _ ลซ	ม ซ _ ว

บรรทัดที่ 16

คำร้อง		นาง		จำ เรียง	เคียง	ข้าง	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ) ทรง
ทำนองร้อง	_____	___ ล	_____	_ ล _ ล	___ วั	___ วัม่	_ ดั มั	ม่ วั _ วั

บรรทัดที่ 17

คำร้อง	ฮือ ฮือฮือ)	สาว	(ฮือฮือ ฮือ	ฮือฮือฮือ) สุรางค์	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	นาง ำ	พื่อน
ทำนองร้อง	_ มั _ วัดั	___ ท	_ วั ท	ล ทล ล ล	_ ล ท	_ ลซ _	_ ดั _ ดั	___ วั

บรรทัดที่ 18

คำร้อง	(ฮือ)	ดัง	(ฮือฮือ ฮือ)	กิน นร	แน่น	นวล	(ฮือ	ฮือฮือ) ระหง
ทำนองร้อง	___ ดั	___ มั	_ ซซ มั	_ วั _ วั	___ ซ	_ ม _ ซ	___ ม	_ ลซ _ ลท

บรรทัดที่ 19

คำร้อง	ฮือ ฮือ)		นัก	(ฮือ) สิทธิ	ฮือ (เอ้อเออ	เอ้อเออเอ้อเอ้อ	เอ้อเออ) ฤทธิ	อิรงค์
ทำนองร้อง	_ วั _ ล	_____	___ มั	_ วั _ ดั	_ วั _ ซม่	วั มวั _ ด	_ มวั _ วั	___ ล ล

บรรทัดที่ 20

คำร้อง		ถือ	ทวน	ึง	ลิว	ลอย	(ฮือ	ฮือฮือ) มา
ทำนองร้อง	_____	___ วั	___ ท	___ ท	___ ม	___ ซ	___ ม	_ ลซ _ ล

เพลงที่ 10 กระบอกล

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ครั้น ถึง	(ชื่อ) ที่	ประจัญ	บาน	ประจัญ	บาน	ราญ	รอน
ทำนองร้อง	_ ท _ ล	_ รั _ ลช	_ ล ช ช	_ ช _	_ ท ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ท _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	เห็น ว่า	นร	นับ	(ชื่อ)แสน	(ชื่อ)ชื่อ	แน่น	(ชื่อ)ชื่อ)หนา	(เงื่อ เออเอื่อ
ทำนองร้อง	_ รั _ ท	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ช _ ท	_ รั _ ล	_ _ _ ช	_ มช _ ล	_ รั _ ลท

คำร้อง	เออเอย)	
ทำนองร้อง	_ ลช _	_ _ _ _

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	กับ	ทั้งองค์	(ชื่อ)	พระลักษมณ์		พระลักษมณ์	ศักดิ์	ดา
ทำนองร้อง	_ _ _ ช	_ _ ล ล	_ _ _ ทล	_ ล _ ล	_ _ _ _	_ ท _ ท	_ _ _ ช	_ ล _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ยื่น	รณ	รัต	ตะนา		อยู่กลาง	พล	เอย
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ _ ล ล	_ _ _ _	_ ม _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ช

เที่ยวที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	จึง	หยุด	(ชื่อ) ข้าง	(ชื่อ)ทรง	ข้าง	ทรง	อง	อาจ (ชื่อ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ ล _ ล	_ ช _ ช	_ _ _ รั	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ล _ ท

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ลอย	เลื่อน	เกลื่อน	กลาด		กลางเว	หน	(เงื่อ เออเอื่อ
ทำนองร้อง	_ _ _ ท	_ _ _ ท	_ ลช _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ _	_ ช _ ช	_ _ _ ล	_ รั _ ล

คำร้อง	เออเอย)	
ทำนองร้อง	_ ลช _	_ _ _ _

เทียวกี่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ให้	กุมภพันธ์	(ฮือฮือ)	บรรดา		บรรดา	จำแลง	ตน
ทำนองร้อง	___ ล	_ ฮ ล ล	_ ท ล	_ ฮ _ ฮ	_____	_ ท _ ท	_ ล ล	_ ล _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	ไล่	กล	ขับ	รำ		ระบำ	บรรพ์	เอย
ทำนองร้อง	___ ฮ	___ ล	___ ฮ	___ ล	_____	_ ฮ _ ฮ	___ ฮ	___ ฮ

เพลงที่ 11 แหกอะหว้ง ชั้นเดียว

เทียวกี่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			เอ๋อเอย	บัดเอย			บัด	(ฮือ) นั้น
ทำนองร้อง	_____	_____	_ ร _ ม	_ ฮ _ ล	_____	_____	___ ม	_ ฮ _ ฮล

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ) ูป	นิมิต	ฤทธิ	ธิแวง			แข็ง	ชัน
ทำนองร้อง	_ ฮ _ ฮ	_ ม ฮ ล	___ ล	_ ฮ _ ฮ	_____	_____	___ ม	_ ฮ _ ม

คำร้อง	(ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	___ ฮร	_____

เทียวกี่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	สาว	สุรางค์	นาง	ฟ้า	(ฮือ)		เท	วิญ
ทำนองร้อง	___ ร	_ ท ท	___ ท	___ ร	___ ล	_____	___ ฮ	___ ฮ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	บังคม	คัล		คำ นัป	(ฮือ)		รับ	ปัญญา
ทำนองร้อง	_ ฮ _ ฮ	___ ฮ	_____	_ ฮ _ ล	_ ฮ _	_____	___ ฮ	_ ร ร

เพลงที่ 12 สร้อยสน

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			ต่าง	จับ	(เออ	เฮอะเจิง เงย	ฮื้อ)	ระบำ
ทำนองร้อง	-----	-----	--- ร	--- ร	_ ม _ ฑ	_ ลช _ ม	_ ฑ _	--- ร ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	(เออ	เฮอะเจิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮื้อ) รำ	พ็อน
ทำนองร้อง	--- ร ม	_ ร ฑ _	--- ร	_ มร _ ล	--- ฑ	_ ร ฑ ร ม	_ ฑ _ ม	--- ม

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮื้อ)		ทอด	กร	(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ ฮื้อฮื้อ)	กรีด	กราย
ทำนองร้อง	_ ฑ _ ร	-----	--- ร	_ ฑ _ ร	--- ร ม	_ ร ฑ _ ร ม	--- ม	--- ฑ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		(เออ		เอ้อเอ้อ เออเออ		ฮื้อ)	ซ่าย	ขวา
ทำนองร้อง	-----	--- ฑ	-----	_ ลช _ ล ฑ	-----	_ ร _	--- ล ฑ	_ ฑ _ ล

บรรทัดที่ 5

คำร้อง	(ฮื้อฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	รำย	(ฮื้อฮื้อ)เรียง	(เออ	เฮอะเจิง เงย	ฮื้อ) เคียง	คม
ทำนองร้อง	_ ร ล ฑ	_ ลช _	--- ฑ ร	_ ฑ ร ม ม	--- ฑ	_ ลช _ ม	_ ฑ _ ร	--- ร

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	(ฮื้อฮื้อ	ฮื้อฮื้อ)	(เออ	เฮอะเจิง เงย	เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	เออ)ประสม	(ฮื้อ) ตา
ทำนองร้อง	--- ร ม	_ ร ฑ _	--- ร	_ มร _ ล	--- ฑ	_ ร ฑ _ ร ม	_ ฑ ม ม	_ ฑ _ ร

บรรทัดที่ 7

คำร้อง	(เออ	เอ้อเอ้อเออเออ	ฮื้อเงอ	เออเฮอะเจิงเงย	เออเออ)เลียว	ไ่	ไ้ว	คว่า
ทำนองร้อง	--- ฑ	_ ร ฑ _ ร ม	--- ฑ ฑ ม	_ ร ม ร ม	_ ร ฑ _ ร	_ ฑ _ ฑ	_ ลช _ ล	_ ฑ _ ร

บรรทัดที่ 8

คำร้อง	(ชื่อ)	(เชื้อ)		เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ		ฮื้อ	เป็นท่า	ทาง
ทำนองร้อง	___ ท	___ ช	___	_ ลช _ ลท	___	___ วิ	__ ล ล	_ ช _ ล

บรรทัดที่ 9

คำร้อง	(เออ	ฮื้อแจ๋เออ	เออ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	ฮื้อ) ช้อน	จังหวะ	(ลือ)ประ	เท้า
ทำนองร้อง	___ ท	__ วิวิ ช	___ ล	ท ลช _ ลท	_ วิ _ ท	__ ล ช	_ ล _ ม	___ ชล

บรรทัดที่ 10

คำร้อง	(ชื่อฮื้อ	ชื่อชื่อ)	(เออ	เฮอะเอิง เออ	เอ๋	เอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ	ฮื้อ) เกล่า	คล่อง
ทำนองร้อง	__ ช ล	_ ชม _	___ ช	_ ลช _ วิ	___ ม	_ ชม _ ชล	_ ดิ _ ช	_ ม _ ช

บรรทัดที่ 11

คำร้อง	(ชื่อ ฮื้อชื่อ)		เลี้ยว	ลิด	(ฮื้อชื่อ)		สอด	คล่อง
ทำนองร้อง	_ ม _ ลช	___	___ ล	_ ช _ ช	_ ม _ ลช	___	___ วิ	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 12

คำร้อง	(ฮื้อชื่อ)		(เอื้อเอื้อ	เฮอเอื้อ	เฮอะเอื้อ	เอื้อฮื้อแจ๋เอื้อ	เฮอะเอื้อ)ไปตาม	หว่าง
ทำนองร้อง	__ ช วิ	___	_ ท _ วิ	_ ม _ ช	___ ลช	_ ม ชช วิ	_ ม วิ วิ	___ ท

บรรทัดที่ 13

คำร้อง	(ชื่อ) (เออ	ฮื้อแจ๋เอื้อ	เออ	เอื้อเอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ	ฮื้อ) วง	เวียน	เหียน	หัน
ทำนองร้อง	_ วิ _ ท	__ วิวิ ช	___ ล	ท ลช _ ลท	_ วิ _ ล	___ ล	___ ช	_ ดิ _ ช

บรรทัดที่ 14

คำร้อง	(ฮื้อ ชื่อฮื้อ	ชื่อชื่อ)	(เออ	ฮื้อแจ๋เอื้อ	เอื้อฮื้อแจ๋เอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เฮอะเอื้อ) กั้น	(ลือ)กลาง
ทำนองร้อง	_ ด _ ชล	_ ชม _	___ ท	__ วิวิ ล	_ ท วิวิ ล	ท ลช _ ล	_ ทล _ วิ	_ ท _ วิ

บรรทัดที่ 15

คำร้อง	(เอ่อ	แฮ่อเอ่อ เออเออ	ฮือเอ่อเออ	เออเฮอะเจิงเจ้อ	เออเอ๋อ) เป็นคู่	คู่	อยู่	กลาง
ทำนองร้อง	___ ทุ	_ รทุ _ รม	__ ซซ ม	_ ร ม ร ม	_ รทุ ท ท	_ ลซ _ ล	_ ซ _ ล	_ ท _ ท

บรรทัดที่ 16

คำร้อง		(เอ่อ		แฮ่อเอ่อเออเออ		ฮือ)	อัม	พร
ทำนองร้อง	----	___ ซ	----	_ ลซ _ ลท	----	___ รั	___ ล	___ ล

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	___ ล ท	_ ลซ _

เพลงที่ 13 กล่อมช้าง

เที่ยวที่ 1

วรรคที่ 1

คำร้อง	เมื่อ (ชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) นั้น (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	---- - ช - ช ล ทล วั ท - วั ท ล ทล - ล ----

วรรคที่ 2

คำร้อง	พระลักษมณ์ ผู้ ทรง ศักดิ์ แล ทรง (ชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อ) ศร (ชื่อ - ชื่อ)
ทำนองร้อง	---- - ล ท - ลช - ล - - ลช - ล - ล - ล - ท - ลช - ล - - - -

วรรคที่ 3

คำร้อง	ทั้ง (ชื่อชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) พวก ปลา กร (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- ร - ท ร ท ล ทล - ล - - - - ช ท ท - ท - วั ท ล ทล - ล ----

วรรคที่ 4

คำร้อง	ดู ไร่ ฟ้อน (ชื่อ) บน เม (ชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อ) ฆา
ทำนองร้อง	---- - - - - ล ล - - ล ท - - - - ล ล - ล - ท - ลช - - - -

เที่ยวที่ 2

วรรคที่ 1

คำร้อง	หมาย (ชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) ว่า สุริน ทร (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- วั - - - - - วั มวั - วั - - - - - วั ท ท - - - - - วั ท ล ทล - ล ----

วรรคที่ 2

คำร้อง	สุ ร อัป สร (ชื่อ) เหวอหรร (ชื่อ - ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) ษา (ชื่อ ชื่อ)
ทำนองร้อง	---- - - - - - ล ท - - - - - วั - ล ล - วั - ล ท ลช - ล - - - - -

วรรคที่ 3

คำร้อง	พระ (ชื่อ ชื่อชื่อ ชื่อชื่อชื่อ) เพลิน (ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ) เจริญ ตา (ชื่อชื่อ-ชื่อ ชื่อชื่อชื่อ-เงย)
ทำนองร้อง	--- วั - ท วั ท - ล ทล ล - ลท - ลช - - - - - ท - - - - - วั ท ล ทล - ล

วรรคที่ 4

คำร้อง	ทั้ง (ชื่อ) พล	สวา (ชื่อ)	วานร	(ชื่อ-ชื่อ	ชื่อชื่อ)ไพร
ทำนองร้อง	---- -- <u>ลท</u> -- <u>ช</u> -- <u>ล</u>	-- <u>ล</u> <u>ลท</u> -- <u>ริ</u> --	-- <u>ล</u> <u>ล</u>	-- <u>ล</u> -- <u>ท</u>	-- <u>ล</u> <u>ช</u> -- <u>ช</u>

เพลงที่ 14 แผลงวันทอง

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			(เฮอ	เออ	เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ)เมื่อ	เออ
ทำนองร้อง	----	----	___ ล	___ ช	___ ฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ร _ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เฮอะเงิงเออ	ฮือเง้อ เออ	แฮ้อเออ แฮ้อเออ	ฮือ) เมื่อ	นั่น
ทำนองร้อง	----	----	___ ล	_ ลท ล ช	__ ลล ช	ฟ ม _ ฟม	_ ล _ ม	_ ร _ มฟ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ ฮือฮือ)		อิน ท	ร ชิต	(ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ)	ยีน	ดี
ทำนองร้อง	_ ม _ ฟม	----	_ ม _ ม	_ ม _ ฟ	_ ม _ ฟ	_ มร _ มช	___ ช	___ ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	แฮ้อแฮ้อ เออเออ	ฮือเง้อเออ	เออเฮอะเงิงเออ	เออแฮ้อ แฮ้อเออ	แฮ้อเออ เฮอเออ ฮือ)	จะมี	ไหน
ทำนองร้อง	___ ช	_ ลช _ ลท	__ รวิ ท	_ ล ทล ท	_ ลช ล ช	ฟม ฟม _ ล	__ ม ม	___ ม

คำร้อง	(ฮือ) (ฮือฮือ	ฮือฮือ)
ทำนองร้อง	_ ล _ มฟ	_ มร _

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		เห็น ข้า	(ฮือฮือ	ฮือฮือ) คึก	เออ	ฮือเง้อเออ	เฮอะเออ) เสี่ย	ฮือ) เริง
ทำนองร้อง	----	_ ลริ _ ล	_ ช _ ลท	_ ทล _ ม	_ ช _ ฟ	__ ลล ม	_ ฟม _ ม	_ ล _ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			(เออ	เฮอะเงิงเออ	ฮือเง้อ เออ	แฮ้อเออ แฮ้อเออ	ฮือ) ระเริง	ใจ
ทำนองร้อง	----	----	___ ล	_ ลท ล ช	__ ลล ช	ฟ ม _ ฟม	_ ล ม ม	___ ม

บรรทัดที่ 3

คำร้อง			จิง	จับ	(ชื้อ ชื้อ)	ชื้อชื้อ ชื้อชื้อ)	ศร	ชัย
ทำนองร้อง	----	----	__ม	__ร	__มฟ	__มร __มช	__ช	__ล __ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เออ	เอ้อเอ้อ เออเออ	ฮือฮือเออ	เออเฮอะเอิงเอ้อ	เออเอ้อ เอ้อเออ	เฮอเฮอ เฮอเฮอ ฮือ)	ขึ้น	นุชา
ทำนองร้อง	__ช	__ลช __ลท	__รวิ ท	__ล ทล ท	__ลช ล ช	ฟม ฟม __ล	__ล ม	__ร ม ม

คำร้อง	(ชื้อชื้อ	ชื้อชื้อ)
ทำนองร้อง	__มฟ	__มร __

เพลงที่ 15 เห่เชิดฉิ่ง

ต้นเสียง

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(เอ๋อเอ๋ย	ฮือฮือ)	พาด	สาย	หมาย	เขม้น	(ฮือฮือ)เข่น	เขี้ยว
ทำนองร้อง	_ ท _ รั	_ _ มั รั	_ _ _ รั	_ ล _ รั	_ _ _ รั	_ _ ท ท	_ ลช _ ช	_ ล _ ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	นาว	เหนียว	ด้วย	กำลัง	อ้ง	สา	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือฮือ) เอ๋ย	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ ท _ ช	_ _ _ ช	_ ล _ ช	_ _ ล ล	_ ล _ ล	วิ วิ ล	ทลช ล	ทล วิท _ ท	_ _ _ รั

เทียวที่ 2

ลูกคู่

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	นาว	เหนียว	ด้วย	กำลัง	อ้ง	สา	(ฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ)	เอ๋ย
ทำนองร้อง	_ ท _ ช	_ _ _ ช	_ ล _ ช	_ _ ล ล	_ ล _ ล	_ _ วิ วิ ล	_ ท ล ช	_ _ _ ช	

ต้นเสียง

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เอ๋อเอ๋ย	ฮือฮือ)	สังเกต	ตรง	องค์	พระลักษมณ์	อ	นุชา
ทำนองร้อง	_ ท _ รั	_ _ มั รั	_ รั _ ล	_ ท _ ท	_ _ _ ท	_ รั _ รั	_ _ _ ล	_ _ ท ท

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	อ	สุรา	ก็	ลั่น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือฮือ) เอ๋ย	(ฮือ)
ทำนองร้อง	_ _ _ ช	_ _ ล ล	_ _ ล ช	_ _ ล ช	_ ล ล ล	_ ล ทลช ล	ทล วิท _ ท	_ _ _ รั

ลูกคู่

บรรทัดที่ 6

คำร้อง	อ	สุรา	ก็	ลั่น	ไปทันใด	(ฮือฮือฮือฮือ)	เอ๋ย	
ทำนองร้อง	_ _ _ ช	_ _ ล ล	_ _ ล ช	_ _ ล ช	_ ล ล ล	_ ล ทลช	_ _ _ ช	_ _ _ _

เพลงที่ 16 ร่ายรูด

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ลูก ศร	กระจาย	เป็นสาย	ฝน	ตก ถูก	ลิง คน	ไม่ ทน	ได้
ทำนองร้อง	_ ช _ ร	_ _ ท ท	_ _ ท ร	_ ร _ _	_ ล _ ล	_ ท _ ท	_ ช _ ท	_ ท ช _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	แล้วต้องพระ	อนุชา	เสนา	ใน	สลับ ไป	ไม่ เป็น	สม	(ชื่อ) ประดิ
ทำนองร้อง	ร ช _ ร	_ ล ท ท	_ _ ร ท	_ ท _ _	ท ล _ ท	ท ช _ ท	_ _ _ ท	_ ร ล ล

เพลงที่ 17 ลิงโลด

เที่ยวที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			บัด	(เออ)เอย	(ฮือ)	บัด	(ฮือ) (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ) นัน
ทำนองร้อง	-----	-----	_ ฟ _	_ ช _ ล	___ ด	___ ช	_ ล _ ล	ชฟ ชล _ ด

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		ห	นุมาน		ห	นุมาน		ไม่ต้อง
ทำนองร้อง	___ ล	___ ช	__ ล ล	-----	___ ฟ	__ ช ช	-----	__ ช ช

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ)		ไม่	(ฮือ) ต้อง	(ฮือ)	ศร	(ฮือ) ศรี	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	_ ฟ _	-----	___ ช	_ ฟ _ ช	_ ฟ _	___ ล	_ ด _ ล	_ ด _ ล

เที่ยวที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ปีพาทย์ส่งร้อง)				ยืน	ทะยาน	ดาล	โกรธ
ทำนองร้อง	__ ด ล	ช ฟ _ ช	___ ล	ช ช ช ช	___ ช	__ ช ช	___ ช	___ ฟ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)		ดาล	โกรธ		ดังอัค	(ฮือ) (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ) คี
ทำนองร้อง	___ ช	-----	___ ล	___ ช	-----	__ ล ช	_ ล _ ล	ชฟ ชล _ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ชี	หน้า	(ฮือฮือ)	ชี	หน้า	ว่า	เหวย
ทำนองร้อง	-----	___ ด	_ ล _ ด	_ ฟ _ ชล	___ ล	_ ช _ ช	_ ฟ _ ช	_ ฟ _ ช

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)		ว่า	เหวย	(ฮือ)	สหัส	สนัย	เอย
ทำนองร้อง	___ ด	-----	___ ช	ฟ ช _ ล	___ ด	__ ล ช	__ ล ล	___ ล

เทียวกที่ 3

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				เหตุ	ใด		ไปเข้า
ทำนองร้อง	_ _ ดํ ํ ล	ซ พ _ ซ	_ _ _ ล	ซ ซ ซ ซ	_ _ _ พ	_ ซ _ _	_ _ _ _	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ไป	เข้า		ข้างพวก	(ฮือ)	ฮือฮือ)ยักษ์
ทำนองร้อง	_ _ _ พ	_ _ _ _	_ _ _ ล	_ _ ดํ ซ	_ พ _ _	_ _ ซ ซ	_ พ _ พ	_ ซล _ ดํ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		มาแผลง	(ฮือ)ผลาญ	(ฮือ)	มาแผลง	(ฮือ)ผลาญ	(ฮือ)	พระลักษมณ์
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ ล ล	_ ดํ _ ล	_ ดํ _ _	_ _ ซ ซ	_ ล _ ซ	_ ล _ _	_ _ ล ล

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือฮือ	ฮือฮือ)	พระ	ลักษมณ์		ให้ตัก	ชัย	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	_ _ ซ ล	_ ซพ _ _	_ _ _ ดํ	_ _ _ ดํ	_ _ _ _	_ _ ล ซ	_ _ _ ล	_ ดํ _ ล

เทียวกที่ 4

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				ญ	จะล้าง	(ฮือฮือ)	ชีวัน
ทำนองร้อง	_ _ ดํ ล	ซ พ _ ซ	_ _ _ ล	ซ ซ ซ ซ	_ _ _ ซ	_ _ ซ ซล	_ ดํ _ พ	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ชี	วัน		ให้บรร	(ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ) ลัย
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ ล	_ _ _ ล	_ _ _ _	_ ซพ _ ล	_ _ _ ล	ซพ ซล _ ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ให้สา	ใจ		ให้สา	ใจ		อินทรา
ทำนองร้อง	_ _ _ _	_ _ ซ ล	_ ดํ _ ล	_ _ _ _	_ พ _ ซ	_ ดํ _ ซ	_ _ _ _	_ _ ซ ซ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ	อิน	ทรา		ที่ อา	ธรรม์	เอย
ทำนองร้อง	___ ล	__ ซ ฟ	___ ล	___ ล	_____	_ ซฟ _ ล	___ ล	___ ล

เที่ยวที่ 5

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				ว่า	พลง	แผ่น	โผน
ทำนองร้อง	__ ดํ ล	ซ ฟ _ ซ	___ ล	ซ ซ ซ ซ	___ ซ	_ ฟ _ ซ	___ ฟ	__ ซ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(ฮือ)		แผ่น	โผน	(ฮือ)	โจน		ทะยาน
ทำนองร้อง	___ ดํ	_____	___ ซ	___ ล	___ ดํ	___ ล	_____	__ ล ล

บรรทัดที่ 3

คำร้อง		ขึ้น ดี	ควาน		ขึ้น ดี	ควาน	ท้าย	คชา
ทำนองร้อง	_____	_ ซฟ _ ล	___ ล	_____	_ ฟ _ ซ	___ ซ	___ ล	__ ซ ซ

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)	ฮือฮือ	ท้าย	คชา		อา	สญ	(ฮือ) เอย
ทำนองร้อง	___ ล	__ ซ ฟ	___ ดํ	___ ล ล	_____	___ ล	___ ล	_ ดํ _ ล

เที่ยวที่ 6

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ปีพาทย์ส่งร้อง				จ้าง	(ฮือ) หัก	คอ	พญา
ทำนองร้อง	__ ดํ ล	ซ ฟ _ ซ	___ ล	ซ ซ ซ ซ	___ ล	_ ซ _ ฟ	___ ซ	__ ซ ซ

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			คอ	พญา		เอ วา	(ฮือ)	ฮือฮือ ฮือฮือ)วัน
ทำนองร้อง	_____	_____	___ ล	___ ล ล	_____	_ ล _ ล	___ ล	ซฟ ซล _ ล

เพลงที่ 18 ลิงลาน

เทียวที่ 1

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	(ฮือเงอ)	เงง เงอ	เออเออ)เมือ	เออ		(เออ เออ	เออ เออ)	
ทำนองร้อง	_ ฆ ฆ _ ม	_ วั _ ม	_ วั _ วั	_ ด้ _ วั	_____	_ ด้ _ วั	_ ด้ _ ม	_____

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	(เออ เออ	ฮือเออ เออ	ฮือ) เมือ	นั่น	(ฮือฮือ ฮือฮือ)	(ฮือ เออ	เงง ฮือเงอเออ)	
ทำนองร้อง	_ ฆ _ ล	_ ล ฆ _ ฆ	_ ฆ _ วั	_ ด้ _ วั	วั วั วั ด้ _	_ วั _ ด้	_ ท วั วั ล	_____

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	คิน ท	รวิต	ฤทธิ	ธิ ไกร		ฤทธิ	ธิ ไกร	
ทำนองร้อง	_ ฆ _ ฆ	_ ฆ ล	_ ฆ _ วั	_ ด้ ด้	_____	_ วั	_ ด้ ด้	_____

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือเออเออ	ฮือเงง เงอ	เออเออ) ใจ	หาญ	(เออ	เออเออ	ฮือเงอเออ)	
ทำนองร้อง	_ ม วั ม	_ ม วั _ ม	_ วั ด้ _ ล	_ ล _ ด้ ฆ	_ _ _ ม	_ ฆ ล	_ ด้ ด้ ฆ	_____

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ไม่ หลีก	หลบ	ขบ	(ฮือ) ฟัน
ทำนองร้อง	_ ฆ _ ด้	_ _ _ ด้	_ _ _ วั	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			ขบ	(ฮือ) ฟัน			ประจัญ	บาน
ทำนองร้อง	_____	_____	_ ฆ	_ ล _ ล	_____	_____	_ ฆ ฆ	_ ฆ ฆ

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือ	ฮือฮือ)	รอน	ราญ			ผัด	(ฮือ) ฟัน
ทำนองร้อง	_ _ _ ล	_ _ _ ฆ	_ _ _ ด้	_ _ _ ด้	_____	_____	_ วั	_ ม _ ม

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ฮือ)		ผิด	ผัน	(ฮือ	ฮือฮือ) ทัน	ท่วง	(ฮือฮือ) ที่
ทำนองร้อง	___ ทุ	___	___ ดิ	___ ริ	___ มั	_ ริดิ _ ล	___ ช	ม ชล _ ล

เที่ยวที่ 2

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง			หันเหียน	เปลี่ยนท่า			เปลี่ยน	ท่า
ทำนองร้อง	___	___	_ ดิ ดิ	_ ม _ ช	___ ม	___	___ ม	___ ช

บรรทัดที่ 2

คำร้อง		ง่า	ศร	(ฮือ)จ้อง	(ฮือ) (เออ	เออเออ	ฮือเงอ เอย)	
ทำนองร้อง	___ ม	___ ช	_ ม _ ล	_ ดิ _ ช	_ ม _ ม	_ ช ล	_ ดิ ดิ ช	___

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	ดี	ต้อง	(ฮือ) ห	นุมาน		ห	นุมาน	
ทำนองร้อง	___ ช	___ ช	_ ม _ ช	_ ล ล	___	_ ล	_ ดิ ดิ	___

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(เฮ้อเออเออ	เฮ้อเอิง เงอ	เออเอย)ชาญชัย	ศรี(ฮือฮือ)	(เออ	เออเออ	ฮือเงอเอย)	
ทำนองร้อง	_ ม ริ ม	_ ม ริ _ ม	_ ริดิ _ ล	_ ล _ ดิ ช	___ ม	_ ช ล	_ ดิ ดิ ช	___

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ตก		กระเด็น	ไป
ทำนองร้อง	___ ดิ	___	_ ม ม	_ ม

บรรทัดที่ 2

คำร้อง			กระเด็น	ไป			กับเศียร	(ฮือ) กริ
ทำนองร้อง	___	___	_ ล _ ล	_ ล _ ล	___	___	_ ม _ ช	_ ดิ _ ช

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ชื่อ)	ชื่อชื่อ	สลับ	พับ	(ชื่อ)		อยู่	กับที่
ทำนองร้อง	___ ล	___ ช่ม	___ ด์ ล	___ วั	___ ด์	___	___ วั	___ วั ม์

บรรทัดที่ 4

คำร้อง	(ชื่อชื่อ ชื่อชื่อ)		อยู่	กับที่	(ชื่อชื่อ	ชื่อชื่อ)ยู่ท	(ชื่อ)	ธนา
ทำนองร้อง	_ วั ด์ _ วั ม์	___	___ ด์	___ ด์ วั	___ วั ม์	_ วั ด์ _ ด์	___ ม์	_ ช _ ล

เพลงที่ 19 กราวรำพม่า

บรรทัดที่ 1

คำร้อง		ดี ใจ		ไฟ รี	(เฮอเฮอเฮอ)	เฮอเฮิง เงอ	เฮอเฮ่ย)พินาศ	สิ้น
ทำนองร้อง	-----	_ ซ _ ซ	-----	_ ซ _ ซ	_ ท ล ท	ท ล _ ท	_ ลซ _ ซร	_ ท _ ร

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	อ	สุริน	สรวล	สันต์	(เฮ้อเฮอเฮอเฮอ)	เฮอเฮิง เงอ	เฮอเฮ่ย) หรร	ษา
ทำนองร้อง	_ ท _ ม	_ ซ ซ	_____ ซ	ล ซ _	รื ทล _ ท	ท ล _ ท	_ ลซ _ ม	_ ซ _ ม

บรรทัดที่ 3

คำร้อง	(ฮือฮือ)	ทั้งโย ธิ	สม	(ฮือ)คะเน	(เฮอฮือเจ้าเฮอ)	เฮอเฮ่อ เฮอเฮย	เฮ	ฮา
ทำนองร้อง	_ ซ ร	_ รืท _ ท	_____ ท	_ รื ท ท	_ ล รื รื ซ	_ ลซ _ ลด้	_____ รื	_____ รื

บรรทัดที่ 4

คำร้อง		คีน เข้า	(ฮือ ฮือฮือ)	ลง กา	(เฮอฮือเจ้าเฮอ)	เฮอเฮ่อเฮอเฮย)	ธา	นี่
ทำนองร้อง	-----	_ รื _ รืด้	_ รื _ มืรื	_ ด์ _ ท	_ ล รื รื ซ	_ ลซ _ ลด้	_____ รื	_____ รื

เพลงที่ 20 แหกปรเทศ

ท่อนที่ 1

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	แล้ว	ครอบ	คี่	รี	(ฮือใจเออ)	เอ็งฮือ-เงย	กับ รี้	พล
ทำนองร้อง	___ ชื	_ มี่ _ ชืรี	_ ท _ มี่	___ มี่	_ _ ชืชื รี้	มี่ ชื _ รี้	_ ลท _ รี้	_ ท _ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	เคาะ	ยา	ให้	หล่น	(เออ-เออ)	ฮือเออ-เออ	(ฮือ)จาก เขา	(ฮือ)ใหญ่
ทำนองร้อง	___ รี้	___ ท	___ รี้ชื	_ ล _ ท	_ รี้ _ มี่	_ มี่รี้ _ ท	รี้ ชื _ ล	รี้ ชื _ _

ท่อนที่ 2

บรรทัดที่ 1

คำร้อง	ต้อง	(ฮือ) พระ	(ฮือ) อ	นุชา (ฮือ)	ฮือฮือ ฮือใจ-เออ	เออเออ เออเออ	เส นา	ใน
ทำนองร้อง	___ ล	_ ชื _ ท	_ ล _ ม	ชื ชื _ ล	_ ชืม ชืชื ม	_ รท _ รม	_ ทรี้ _ ล	_ ล _ _

บรรทัดที่ 2

คำร้อง	บัด	(ฮือ) ใจ	ก็	พีน(ฮือ)	(เออ-เออ)	ฮือเออ-เออ	(ฮือ) คีน	มา (ฮือ)
ทำนองร้อง	___ ล	_ ท _ ท	___ รี้	ชื รี้ ท _	_ รี้ _ มี่	_ มี่รี้ _ ท	_ รี้ _ ล	_ ล _ ท

คำร้อง	ฮือฮือ)	
ทำนองร้อง	_ ลชื _ _	_____

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	ธนรัฐ อยู่สุขเจริญ
วันเดือนปีเกิด	3 มิถุนายน 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	88 หมู่ 11 ตำบลบ้านชี อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี 15180
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู อันดับ คศ. 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนพระวรสาร
พ.ศ. 2548	การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนสิงห์บุรี
พ.ศ. 2553	การศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษابัณฑิต ศิลปกรรมศาสตรศึกษา : ดนตรีศึกษา (ดนตรีไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2558	การศึกษาระดับปริญญาโท ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ